

Ellen G. White Estate

PROROCI A KRÁLOVÉ

ELLEN G. WHITE

Proroci a králové

Ellen G. White

1993

**Copyright © 2014
Ellen G. White Estate, Inc.**

Information about this Book

Overview

This eBook is provided by the [Ellen G. White Estate](#). It is included in the larger free [Online Books](#) collection on the Ellen G. White Estate Web site.

About the Author

Ellen G. White (1827-1915) is considered the most widely translated American author, her works having been published in more than 160 languages. She wrote more than 100,000 pages on a wide variety of spiritual and practical topics. Guided by the Holy Spirit, she exalted Jesus and pointed to the Scriptures as the basis of one's faith.

Further Links

[A Brief Biography of Ellen G. White](#)
[About the Ellen G. White Estate](#)

End User License Agreement

The viewing, printing or downloading of this book grants you only a limited, nonexclusive and nontransferable license for use solely by you for your own personal use. This license does not permit republication, distribution, assignment, sublicense, sale, preparation of derivative works, or other use. Any unauthorized use of this book terminates the license granted hereby.

Further Information

For more information about the author, publishers, or how you can support this service, please contact the Ellen G. White Estate at mail@whiteestate.org. We are thankful for your interest and feedback and wish you God's blessing as you read.

Obsah

Information about this Book	i
Předmluva	v
Úvod — Vinice Páně	vii
Část I. — Od síly k slabosti	13
1. kapitola — Šalomoun	14
2. kapitola — Chrám a jeho zasvěcení	21
3. kapitola — Blahobyť plodí pýchu	31
4. kapitola — Následky přestoupení	38
5. kapitola — Šalomounovo pokání	47
6. kapitola — Rozdělené království	55
7. kapitola — Jeroboám	62
8. kapitola — Odpadnutí národa	67
Část II. — Proroci severního království	73
9. kapitola — Eliáš Tesbitský	74
10. kapitola — Hlas přísně kárající	79
11. kapitola — Karmel	89
12. kapitola — Z Jezreel na Oréb	95
13. kapitola — „Co tu děláš?“	102
14. kapitola — „V duchu a moci Eliášově“	109
15. kapitola — Jozafat	117
16. kapitola — Pád domu Achabova	126
17. kapitola — Povolání Elizea	134
18. kapitola — Uzdravení vod	141
19. kapitola — Prorok pokoje	145
20. kapitola — Náman	150
21. kapitola — Konec Elizeova působení	155
22. kapitola — „Ninive, město to veliké“	161
23. kapitola — Asyrské zajetí	170
24. kapitola — „Vyhlazení pro neznámost“	178
Část III. — Kazatel spravedlnosti	183
25. kapitola — Izaiáš povolán	184
26. kapitola — „Aj, Bůh tvůj!“	189
27. kapitola — Achaz	195
28. kapitola — Ezechiáš	200

29. kapitola — Vyslanci z Babylóna	205
30. kapitola — Vysvobození z asyrského ohrožení	211
31. kapitola — Naděje pohanů	222
Část IV. — Národ potrestán	231
32. kapitola — Manasses a Joziáš	232
33. kapitola — Kniha zákona	239
34. kapitola — Jeremiáš	247
35. kapitola — Blížící se soud	256
36. kapitola — Poslední král Judy	266
37. kapitola — Odvlečení do Babylóna	273
38. kapitola — Světlo proráží tmou	280
Část V. — V zemi pohanů	287
39. kapitola — Na dvoře babylónském	288
40. kapitola — Nabuchodonozorův sen	296
41. kapitola — Ohnivá pec	302
42. kapitola — Pravá velikost	308
43. kapitola — Neviditelný Strážce	313
44. kapitola — Ve lví jámě	323
Část VI. — Po vyhnanství	329
45. kapitola — Návrat vyhnanců	330
46. kapitola — „Proroci Boží pomáhají jim“	339
47. kapitola — Jozue a anděl	349
48. kapitola — „Ne silou ani mocí“	356
49. kapitola — Za dnů královny Ester	359
50. kapitola — Ezdráš, kněz a písař	363
51. kapitola — Duchovní oživení	370
52. kapitola — Muž činu	376
53. kapitola — Stavitelé zdí	380
54. kapitola — Proti vydírání a lichvě	386
55. kapitola — Úklady pohanů	391
56. kapitola — Vyučování zákona Božímu	396
57. kapitola — Náprava	400
Část VII. — Světlo za soumraku	407
58. kapitola — Příchod Vykupitele	408
59. kapitola — „Dům Izraelský“	423
60. kapitola — Vidění budoucí slávy	434
Dodatek ke 40. kapitole	443

Předmluva

Proroci a králové jsou druhým v řadě pěti znamenitých svazků, které zahrnují dějiny náboženství. Byl napsán jako poslední z této řady knih a jako poslední z mnoha děl, jež vyšla z pera Ellen G. Whiteové. Po sedmdesát let, v nichž kázala a psala v Americe a v jiných zemích, nepřestávala Ellen G. Whiteová poukazovat svým posluchačům na širší význam dějinných událostí a zjevovat, že do lidských záležitostí zasahují neviditelné vlivy spravedlnosti a zla - ruka Boží a dílo velkého nepřítel.

Spisovatelka s hlubokým jasnozřením do díla prozřetelnosti odlhaluje oponu a zjevuje filosofii dějin, jíž minulé události nabývají věčného významu. Tuto filosofii vyjadřuje takto:

„Síla národů a jednotlivců nevyrůstá z příznivých okolností, jež je zdánlivě činí nepřemožitelnými; nespočívá v jejich velikosti, jíž se pyšní. Jediné, co národy a jednotlivce může učinit velkými nebo silnými, je moc a úmysl Boží. Tím, jak se stavějí k úmyslu Božímu, rozhodují sami o svém vlastním osudu.“

„Dějiny člověka vyprávějí o tom, co člověk vykonal, o jeho vítězstvích v bojích, o jeho úspěšné cestě k světské velikosti. Dějiny Boží líčí člověka, jak ho vidí nebe.“

Tento díl, „Proroci a králové“, začíná vyprávěním o Šalomounově slavné vládě nad Izraelem, jednotným královstvím s chrámem Hospodinovým - střediskem pravé bohoslužby. Jsou v něm vylíčeny střídavé poměry vyvoleného národa těšícího se přízni Boží, který kolísá mezi věrností Bohu a službou bohům, jež vyznávají národy žijící kolem nich. Na tomto rozhodném úseku dějin tohoto světa jsou jasně patrný vzrušující důkazy zuřícího boje mezi Kristem a satanem o srdce a věrnost lidí.

Knihou strhujícím způsobem vypráví o řadě známých postav - o moudrém Šalomounovi, jehož moudrost ho neuchránila před hříchem, o Jeroboámovi, sobeckém politikovi, a o neblahých následcích, jež měla jeho vláda, o mocném a neohroženém Eliášovi, o Elizeovi, proroku míru a nápravy, o strašném a bezbožném Acha-

[8]

sovi, o věrném a dobrosrdečném Ezechiášovi, o Bohem milovaném Danielovi, o proroku bolesti Jeremiášovi, o prorocích nápravy Aggeovi, Zachariášovi a Malachiášovi. A nad nimi všemi vystupuje v slávě přicházející Král, Beránek Boží, jednorozený Syn, v němž nacházejí naplnění predobrazné oběti.

Kniha Patriarchové a proroci, první díl pentalogie Drama věků, zahrnuje dějiny světa od stvoření po závěr Davidovy vlády; Touha věků, třetí díl pentalogie, pojednává o životě a působení Kristově; tento díl, Proroci a králové, zahrnuje období mezi těmito událostmi. Skutky apoštolů, čtvrtý díl, líčí dějiny rané křesťanské církve, a Velký spor, poslední díl pentalogie, dovádí dějiny sporu až po naše dny a ještě dál v prorockém zření až po obnovenou zemi.

Aby tato kniha se svým bohatým poučením o víře v Boha a jeho Syna, Spasitele světa, a s příklady prozíravosti Boží, jak se projevila v životě velikých mužů a žen Starého zákona, prohloubila náboženské poznání a osvítila mysl všech, kdož budou číst její stránky, je upřímným přáním

vydavatelů

Úvod — Vinice Páně

Aby dal nejlepší dary nebes všem národům země, povolal Bůh Abraháma z jeho modlářského rodu a přikázal mu, aby se usadil v zemi Kanaán. „Učiním tě v národ veliký,“ pravil Bůh, „a požehnám tobě, a zvelebím jméno tvé, a budeš požehnání.“ **1. Mojžíšova 12,2.** Byla to velká pocta, k níž byl Abrahám povolán — být otcem národa, který měl být po staletí strážcem a ochráncem pravdy Boží na světě, národa, skrze nějž měly být požehnány všechny národy země v příchodu zaslíbeného Mesiáše.

Lidé téměř pozbyli známosti o pravém Bohu. Jejich mysl zatemnilo modlářství. Božská ustanovení, jež jsou „svatá, správná a dobrá“ (**Římanům 7,12**), snažili se lidé nahradit zákony, jež odpovídají jejich krutým a sobeckým srdcím. Přesto je Bůh ve svém milosrdenství nevyhladil. Jeho záměrem bylo dát lidem příležitost, aby se s ním seznámili skrze církev Boží. Chtěl, aby zásady zjevené skrze jeho lid byly prostředkem k obnovení mravního obrazu Božího v člověku.

Zákon Boží bude muset být vyvýšen, moc Boží zachována; a Izraeli bylo svěřeno toto velké a ušlechtilé dílo. Bůh oddělil Izraelské od světa, aby je mohl pověřit posvátným úkolem. Učinil je strážcem svého zákona s úmyslem, aby se skrze ně zachovala mezi lidem známost o něm. Tak mělo světlo nebe svítit světu zahalenému ve tmě, tak měl zaznívat hlas vyzývající všechny národy, aby se odvrátily od modloslužby a sloužily živému bohu.

„V síle veliké a v ruce mocné“ (**2. Mojžíšova 32,11**) vyvedl Bůh svůj vyvolený národ ze země egyptské. „Poslal Mojžíše, sluhu svého, a Árona, kteréhož vyvolil. Ti předložili jim slova znamení jeho a zázraků v zemi Chámově.“ „Přimluvil moři Rudému, a vyschlo; i provedl je skrze hlubiny.“ **Žalm 105,26.27; 106,9.** Vysvobodil je z jejich poddanství, aby je mohl přivést do dobré země, do země, kterou pro ně ve své prozřetelnosti připravil jako útočiště před jejich nepřáteli. Chtěl je přivést k sobě a položit kolem nich své věčné

[10]

rámě; a oplátkou za jeho dobrotivost a milosrdenství měli vyvyšovat jeho jméno a oslavit je na zemi.

„Nebo díl Hospodinův jest lid jeho, Jákob provazec dědictví jeho. Nalezl jej v zemi pusté, a na poušti veliké a hrozné; vůkol vedl jej, vyučil jej, a ostříhal ho, jako zřítelnicí oka svého. Jako orlice ponouká orličátek svých, sedí na mladých svých, roztahuje křídla svá, běže je, a nosí je na křídlech svých: Tak Hospodin sám vedl jej, a nebylo s ním boha cizozemců.“ **5. Mojžíšova 32,9-12**. Tak přivedl Bůh Izraelské k sobě, aby mohli přebývat jako ve stínu Nejvyššího. Zázračně uchránění před nebezpečím při putování pouští usadili se nakonec v zemi zaslíbené jako národ, jemuž se dostalo přízně Boží.

Formou podobenství vypráví Izaiáš dojímavě a vzletně o tom, jak byl Izrael povolán a vychován, aby stanul na světě jako Hospodinův představitel, plodný v každém dobrém počínu:

„Zpívati již budu milému svému píseň milého svého o vinici jeho: Vinici má milý můj na vrchu úrodném. Kterouž ohradil, a kamení z ní vybral, a vysadil ji vinným kmenem výborným, a ustavěl věži u prostřed ní, také i pres udělal v ní, a očekával, aby nesla hrozny, ale vydala plané víno.“ **Izajáš 5,1.2**.

Skrze vyvolený národ zamýšlel Bůh dát požehnání všemu lidstvu. „Vinice zajisté Hospodina zástupů dům Izraelský jest, a muži Judští révové milí jemu. Očekával pak soudu, a aj, nátisk; spravedlnosti, a aj, křik.“ **Izajáš 5,7**.

Tomuto národu byla svěřena proroctví Boží. Byl ohražen příkázáními zákona Božího, věčnými zásadami pravdy, spravedlnosti a čistoty. Poslušnost těchto zásad měla být jeho ochranou, neboť ho spasí, aby se sám nezhubil hříšným počínáním. A jako věž na vinici postavil Bůh uprostřed země svůj svatý chrám.

Jejich učitelem byl Kristus. Jako byl s nimi na poušti, tak měl být dál jejich učitelem a vůdcem. Ve svatostánku a v chrámě přebývala jeho sláva ve svatém oblaku nad slitovnicí. Pro ně stále projevoval bohatství své lásky a shovívavosti.

Skrze Mojžíše jim byl zjeven úmysl Boží a objasněny jim podmínky jejich blaha. „Nebo ty lid svatý jsi Hospodinu Bohu svému; tebe vyvolil Hospodin Bůh tvůj, abys jemu byl lidem zvláštním, [11] mimo všechny národy, kteříž jsou na zemi.“

„Dnes i ty připověděls se k Hospodinu, že jej budeš mít za Boha, a choditi budeš po cestách jeho, a ostříhati ustanovení jeho,

a přikázání i soudů jeho, a poslouchati hlasu jeho. Hospodin také připověděl se k tobě dnes, že tě bude míti za lid zvláštní, jakož mluvil tobě, abys ostříhal všech přikázání jeho, a že tě vyvýší nade všechny národy, kteréž učinil, abys byl vzácnější, slovoutnější a slavnější nad ně, a tak lid svatý Hospodinu Bohu svému, jakož jest mluvil.“ **5. Mojžíšova 7,6; 26,17-19.**

Izraelští měli obsadit všechna území, která jim Bůh vykázal. Národy, které odmítly uctívat pravého Boha a sloužit mu, měly být z těchto míst vypuzeny. Úmyslem Božím však bylo, aby zjevením jeho povahy skrze Izrael bylo k němu přivedeno všechno lidstvo. Celému světu se mělo dostat pozvání evangelia. Poučením o obětní službě měl být Kristus vyvýšen před národy a všichni, kdož k němu vzhlednou, zachovají život. Všichni ti, kteří jako Ráb Kananejská a Rút Moábská se odvrátili od modloslužebnictví k uctívání pravého Boha, se měli připojit k vyvolenému lidu Božímu. Až počet Izraele vzroste, měli rozšiřovat své hranice, až posléze jejich království zahrne celý svět.

Starý Izrael však nesplnil úmysl Boží. Hospodin pravil: „Vysadil jsem tě vinným kmenem výborným, všecku napořád semenem čistotným i kterakž jsi mi proměnila se v plané réví cizího kmene?“ „Izrael jest vinný kmen prázdný, ovoce skládá sobě.“ „Nyní tedy, obyvatelé Jeruzalémští a muži Judští, sud’te prosím mezi mnou a vinicí mou. Což ještě činěno býti mělo vinici mé, ješto bych jí neučinil? Proč, když jsem očekával, aby nesla hrozny, plodila plané víno? A protož oznámím vám, co já učiním vinici své: Odejmu plot její, a přijde na spuštění; rozbořím hradbu její, i přijde na pošlapání. Zapustím ji, nebude řezána, ani kopána, i vzroste na ní bodláčí a trní; oblakům také zapovím, aby nevydávaly více na ni deště. . . Očekával pak soudu, a aj, nátisk; spravedlnost, a aj, křik.“ **Jeremjáš 2,21; Ozeáš 10,1; Izajáš 5,3-7.**

Skrze Mojžíše ukázal Hospodin lidu, jaké jsou následky nevěry. Nebudou-li zachovávat smlouvu Boží, odloučí se tím od života Božího a nedostane se jim Božího požehnání. Někdy dbali těchto výstrah a za to se dostalo hojnosti požehnání židovskému národu a skrze něj i okolním národům. Častěji však zapomínali na Boha a přestávali myslet na to, že se jim dostalo vysoké výsady být zástupcem Božím. Olupovali Boha o službu, kterou od nich požadoval, olupovali své bližní o náboženské vedení a příklad zbožnosti. Chtěli

si přivlastnit plody vinice, nad níž byli ustanoveni jako strážci. Jejich žádostivost a lačnost způsobila, že jimi začali pohrdat i pohané. Zavinili tím, že pohanský svět si mohl nesprávně vykládat povahu Boží a zákony království Božího. Bůh byl k svému lidu shovívavý jako otec. Vychovával jej tím, že mu uděloval a zase odnímal milosti. Se shovívavostí jim ukazoval jejich hříchy a trpělivě čekal, že je uznají. Vysílal proroky a posly, aby nájemce vinice upozorňovali na požadavky Boží; avšak místo aby tyto moudré a duchovně silné muže uvítali, jednali s nimi jako s nepřáteli. Pronásledovali je a zabíjeli. Bůh vyslal další posly; dostalo se jim však téhož přijetí jako prvním, snad jen s tím rozdílem, že vinaři k nim projeví ještě urputnější nenávisť.

Odnětí božské přízně v období vyhnanství přivedlo mnohé k pokání; přesto po svém návratu do země zaslíbené dopouštěl se židovský národ chyb předchozích pokolení, a tím se dostal do politického sporu se sousedními národy. Proroci, které Bůh poslal, aby napravili panující zlo, byli přijímáni s podezíravostí a s pohrdáním, jakého se dostávalo poslům v dřívějších dobách a tak s každým dalším stoletím vina držitelů vinice narůstala.

Dobrou révou, kterou zasadil božský vinař na pahrocích Palestiny, Izraelští pohrdli a nakonec ji vyhodili přes zeď vinice. Zhmoždili ji a rozšlapali v naději, že ji navždy zhubili. Božský vinař vyňal révu a skryl ji před jejich zraky. Znovu ji zasadil, avšak na druhé straně zdi, takže kmen už není viditelný. Větve přesahují přes zeď, je možné je roubovat, avšak sám kmen byl přesazen z dosahu člověka, jenž k němu už nemá přístup a nemůže mu škodit.

[13] Dnešní církvi Boží na zemi — strážkyni vinice Páně — jsou zvláště drahá poselství, obsahující rady a napomenutí, jež přinášejí poroci, kteří objasňují věčný úmysl Boží s lidstvem. V učení těchto proroků je jasně zjevována láska Boží k ztracenému lidskému pokolení a plán Boží na jeho spasení. Dějiny povolání Izraele, dějiny jeho úspěchů a pádů, jeho znovunabytí božské přízně a jeho zavržení Pánem vinice, dějiny uskutečňování věčného plánu zbožnými, jimž se splní všechna zaslíbení smlouvy — to jen námět poselství, jež po staletí přinášejí poslové Boží církvi Boží. Ani dnes se poselství Boží k církvi Boží — tj. k těm, kdož spravují vinici Boží jako věrní vinaři - neliší od poselství, které přinesl starodávný prorok.

„V ten den o vinici výborné víno vydávající zpívejte. Já Hospodin, kterýž ji ostříhám, každé chvílky budu ji svlažovati, a aby jí někdo neuškodil, v noci i ve dne ji ostříhati.“ **Izajáš 27,2.3.**

Izraeli, doufej v Boha! Pán vinice i dnes shromažďuje z lidí všech národů vzácné ovoce, na které tak dlouho čeká. Brzy přijde Pán do svého vlastnictví; a v tento šťastný den se konečně splní věčný úmysl Boží s domem Izraelským. I způsobí, že „se vkoření Jákob, zkvete a zroste Izrael, a naplní okršlek zemský ovocem“ **Izajáš 27,6.**

[14]

[15]

Část I. — Od síly k slabosti

[16]

„Takto praví Hospodin: Nechlub se
moudrý v moudrosti své, ani se chlub
silný v síle své, aniž se chlub bohatý v bohatství
svém. Ale v tom necht' se chlubí, kdo se chlubí,
že rozumí a zná mne, že já jsem Hospodin,
kterýž činím milosrdenství, soud i spravedlnost
na zemi; nebo v těch věcech líbost
mám, dí Hospodin.“

Jeremjáš 9,23.24.

1. kapitola — Šalomoun

Za vlády Davida a Šalomouna se Izrael stal silným mezi národy a měl mnohou příležitost mocně zapůsobit ve prospěch pravdy a spravedlnosti. Jméno Hospodinovo bylo velebno a ctěno a zdálo se, že úmysl, pro který byli Izraelští usazeni v zemi zaslíbené, se naplňuje. Přehradly byly strženy a ti, kteří přicházeli z pohanských zemí, hledající pravdu, neodcházel neuspokojeni. Lidé se obraceli a církve Boží na zemi se rozšiřovala a vzkvétala.

Šalomoun byl pomazán a prohlášen za krále na sklonku života svého otce Davida, který se zřekl trůnu v jeho prospěch. V mládí se mu dostalo vzácných zaslíbení a Božím úmyslem bylo, aby rostl v síle, aby kráčel od slávy k slávě a stále více se připodobňoval povaze Boží, a tím povzbuzoval lid Boží, aby splnil svůj svatý úkol být opatrovníkem božské pravdy.

David si byl vědom toho, že vysoký záměr Boží s Izraelem může být uskutečněn jen tehdy, budou-li se vládcové a lid snažit s neumdlévající pozorností dosáhnout cíle, který jim byl vycílen. Byl si vědom toho, že má-li jeho syn Šalomoun splnit úkol, kterým se Bohu zalíbilo ho poctít, musí být tento mladý panovník nejen válečníkem, státníkem a vladařem, nýbrž i silným a zbožným mužem, učitelem spravedlnosti, příkladem věrnosti.

S láskou a s opravdovostí zapřísahal David Šalomouna, aby si počínal mužně a ušlechtilé, aby projevoval milosrdenství a laskavost ke svým poddaným, aby svým jednáním s národy země ctil a slavil jméno Boží a zjevoval krásu svatosti. Mnohé pozoruhodné zkoušky, které David podstoupil za svého života, ho naučily znát cenu ctnosti, takže před svou smrtí mohl Šalomounovi říci: „Kdo panovati bude nad lidem, buďť spravedlivý, panující v bázni Boží. Rovně jako bývá světlo jitřní, když slunce vychází ráno bez oblaků, a jako mocí tepla a deště roste bylina z země.“ **2. Samuelova 23,3.4.**

Jaké to příležitosti se dostalo Šalomounovi! Kdyby byl dbal pokynů svého otce, jež mu byly vnuknuty Bohem, byla by jeho

vláda vládou spravedlnosti, takovou, jaká je vylíčena v sedmdesátém druhém žalmu:

„Bože, soudy své králi dej,
a spravedlnost svou synu královu,
aby soudil lid tvůj v spravedlnosti
a chudé tvé v pravosti. . .
Jako když sstupuje déšť na přisečenou trávu,
a jako tiší déšť ové skrápějící zemi:
Tak zkvete ve dnech jeho spravedlivý,
a bude hojnost pokoje, dokud měsíce stává.
Panovati bude od moře až k moři,
a od řeky až do končin země. . .
Králové při moři a z ostrovů pocty mu přinesou,
králové Šebejští a Sabejští dary obětovati budou.
Nadto klaněti se jemu budou všickni králové,
všickni národové jemu sloužiti budou.
Nebo vytrhne nuzného, volajícího
a nátisk trpícího, kterýž nemá spomocníka. . .
Ustavně za něj se modliti,
na každý den jemu dobrořečiti budou. . .
Jméno jeho bude na věky;
dokudž slunce trvá, děditi bude jméno jeho.
A požehnání sobě dávající v něm všickni národové,
budou ho blahoslaviti.“
„Požehnaný Hospodin Bůh, Bůh Izraelský,
kterýž sám činí divné věci,
A požehnané jméno slávy jeho na věky.
Budiž také naplněna slávou jeho všechna země,
Amen i Amen.“

Ve svém mládí si Šalomoun počínal právě tak jako David, po mnoho let jednal spravedlivě, jeho život se vyznačoval naprostou poslušností příkázání Božích. V prvních letech své vlády se vypravil se svými poradci do Gabaon, kde stále ještě stál stánek úmluvy, který vystavěl na poušti Mojžíš, a tam se připojil ke svým vybraným rádcům, „hejtmanům, setníkům i soudcům, i všechněm knížatům nade vším Izraelem, i přednějším v čeledech otcovských“ (2. Parali-

[19]

pomenon 1,2) a společně obětovali Bohu a plně se zasvětili službě Boží. Šalomoun pochopil, jak velké jsou povinnosti spjaté s kralováním, a věděl, že ti, kdož nesou toto těžké břímě, musejí hledat radu u Zdroje moudrosti, mají-li uspokojivě plnit své odpovědné úkoly. To ho vedlo k tomu, že vyzval své rádce, aby se k němu připojili a přesvědčili se, že je Bůh přijímá.

Více než po všech pozemských statcích toužil král po moudrosti a schopnosti, aby mohl splnit dílo Boží, jež mu bylo svěřeno vykonat. Toužil po tom, aby měl bystrého ducha, aby byl velkodušný a laskavý. Té noci se zjevil Šalomounovi ve snu Bůh a pravil: „Žádej začkoli, a dám tobě.“ Z odpovědi mladého a nezkušeného vladaře vysvítá jeho pocit bezmocnosti a jeho touha, aby se mu dostalo pomoci. „Ty jsi učinil s služebníkem svým Davidem, otcem mým, milosrdenství veliké,“ pravil, „když chodil před tebou v pravdě a v spravedlnosti, a v upřímnosti srdce stál při tobě. Ovšem zachoval jsi jemu zvláštní toto milosrdenství, že jsi dal jemu syna, kterýž by seděl na stolici jeho, jakž se to dnes vidí.“

„Ačkoli pak nyní, ó Hospodine Bože můj, ty jsi ustanovil služebníka svého králem místo Davida otce mého, já však jsa velmi mladý, neumím vycházeti ani vcházeti. Služebník, pravím, tvůj jest u prostřed lidu tvého, kterýž jsi vyvolil, lidu velikého, kterýž nemůže ani sečten ani sepsán býti pro množství. Dejž tedy služebníku svému srdce rozumné, aby soudil lid tvůj, a aby rozeznal mezi dobrým a zlým; nebo kdo bude moci souditi tento lid tvůj tak mnohý?“

[20] „I líbilo se to Hospodinu, že žádal Šalomoun za tu věc. A řekl jemu Bůh: Proto že jsi žádal věci takové, a neprosils sobě za dlouhý věk, aniž jsi žádal sobě bohatství, aniž jsi žádal bezživotí nepřátel svých, ale žádal jsi sobě rozumnosti, abys slýchati uměl rozepře, aj, učinil jsem vedlé řeči tvé, aj, dalt' jsem srdce moudré a rozumné, tak že rovného tobě nebylo před tebou, ani po tobě aby nepovstal rovný tobě. K tomu i to, začož jsi nežádal, dal jsem tobě, totiž bohatství a slávu, tak aby nebylo rovného tobě žádného mezi králi po všecky dny tvé.“

„Přes to jestliže choditi budeš po cestách mých, ostríhaje ustanovení mých a přikázání mých, jako chodil David otec tvůj, prodlím i dnů tvých.“ 1. Královská 3,5-14; 2. Paralipomenon 1,7-12.

Bůh slíbil, že bude se Šalomounem, tak jako byl s Davidem. Bude-li král chodit před Hospodinem v upřímnosti, bude-li činit, co

mu Bůh přikáže, bude jeho trůn pevný a jeho panování povede k tomu, že Izrael bude vyvýšen jako „moudrý a rozumný národ“ (5. Mojžíšova 4,6), světlo okolním národům.

Slova, jichž Šalomoun použil, když se modlil k Bohu před starobylým oltářem v Gabaon, prozrazují jeho pokoru a silnou touhu ctít Boha. Uvědomoval si, že bez božské pomoci je bezmocný jako malé dítě a nemůže nést odpovědnost, jež na něm spočívá. Byl si vědom toho, že se mu nedostává moudrosti a pocit tohoto velkého nedostatku ho vedl k tomu, aby hledal moudrost u Boha. V jeho srdci nebyla sobecká touha po poznání, jež by ho povznesla nad ostatní. Chtěl věrně plnit povinnosti, jež mu byly uloženy, a proto se rozhodl prosit o takový dar, který způsobí, že jeho vláda přispěje k slávě Boží. Šalomoun nebyl nikdy tak bohatý, tak moudrý a tak vpravdě veliký, jako když vyznával: „Jsem toliko dítě, neumím vycházeti ani vcházeti.“

Ti, kdož dnes zaujímají odpovědná místa, by si měli osvojit poučení, jež skýtá Šalomounova prosba. Čím vyšší je postavení, jež kdo zaujímá, tím větší je odpovědnost, již musí nést, tím pronikavější je vliv, který má, a tím větší je jeho potřeba závislosti na Bohu. Musí mít stále na mysli, že byl-li vyzván, aby pracoval pro věc Boží, byl také vyzván, aby si před svými bližními počínal rozvážně. Má stát před Bohem jako učedník. Postavení nepřináší s sebou svatost povahy. Toliko uctíváním Boha a poslušností přikázání Božích se člověk stává skutečně velikým.

Bůh, jemuž sloužíme, nezná rozdílu v osobách. Ten, jenž dal Šalomounovi ducha moudré prozíravosti, ochotně uděluje totéž požehnání svým dítkám i dnes. „Jestliže se komu z vás nedostává moudrosti,“ praví slovo Boží, „žádejž ji od Boha, kterýž všechněm dává ochotně a neomlouvá, a budeť dána jemu.“ **Jakubův 1,5**. Když ten, jenž nese břímě odpovědnosti, žádá moudrost před bohatstvím, mocí nebo slávou, nebude zklamán. Takový se dozví od Velikého učitele nejen to, co má činit, nýbrž i jak to má učinit, aby se to setkalo s božským souhlasem.

Pokud člověk, jehož Bůh nadal moudrostí a schopností, zůstává posvěceným, neprojevuje se v něm chtivost po vysokém postavení, ani nebaží po tom, aby vládl nebo řídil. Někdo ovšem musí nést odpovědnosti. Ten, kdo je pravým vůdcem, neusiluje o nadvládu,

nýbrž prosí o to, aby se mu dostalo chápavosti k tomu, aby rozeznal mezi dobrem a zlem.

Cesta těch, kdo jsou ustanoveni za vůdce, není snadná. V každé nesnázi však mají vidět vyzvání k modlitbě. Nikdy nemají zapomínat hledat rady u velkého Zdroje vší moudrosti. Posílení a osvícení Mistrem, budou s to stát pevně proti hříšným vlivům a rozeznat pravdu od lži, dobro od zla. Budou schvalovat to, co schvaluje Bůh a budou opravdově bojovat proti pronikání nesprávných zásad do díla Božího.

Bůh dal Šalomounovi moudrost, jíž si Šalomoun přál více než bohatství, pocty nebo dlouhý život. Jeho prosba, aby mu byla dána schopnost chápání a myšlení, velkodušnost a laskavost, byla vyslyšena. „Bůh dal Šalomounovi moudrost a prozřetelnost velikou náramně, a širokost mysli, jako jest písku na břehu mořském. Větší byla moudrost Šalomounova než moudrost všech národů východních a než všeliká moudrost Egyptských. Moudřejší byl nad všecky lidi. . . a rozneslo se jméno jeho po všech národech vůkol.“ **1. Královská 5,9-11.**

„Všickni Izraelští. . . se báli krále, nebo viděli, že moudrost Boží jest v srdci jeho k vykonávání soudu.“ **1. Královská 3,28.** Srdce lidí se upínala k Šalomounovi, jako dříve k Davidovi, a všichni ho poslouchali ve všem. „Šalomoun. . . se pak zmocnil v království svém, a Hospodin Bůh jeho byl s ním, a zvelebil ho náramně.“ **2. Paralipomenon 1,1.**

[22] Po mnohá léta se Šalomounův život vyznačoval odevzdaností Bohu, spravedlností, pevnými zásadami a přísnou poslušností příkázáním Božím. Šalomoun řídil všechny významné podniky a moudře spravoval obchodní záležitosti království. Jeho bohatství a moudrost, velkolepé budovy a veřejné stavby, které zbudoval v raných letech své vlády, jeho čínorodost, zbožnost, spravedlnost a velkomyslnost, jíž projevoval slovy i skutky, získaly mu oddanost jeho poddaných a obdiv a úctu vládců mnoha zemí.

Jméno Hospodinovo bylo v prvních dobách Šalomounovy vlády velice ctěno. Moudrost a spravedlnost, jež král projevoval, byly pro všechny národy svědectvím o výtečnosti vlastností Boha, jemuž sloužil. V té době byl Izrael světlem světa, neboť zvěstoval velikost Hospodinovu. Pravá sláva Šalomounovy rané vlády nespočívala v jeho vynikající moudrosti, v jeho pohádkovém bohatství, v jeho

obrovské moci a pověsti, již se těšil, nýbrž v poctě, kterou přinášel jménu Boha Izraele moudrým užíváním nebeských darů.

Jak ubíhala léta a jak rostla jeho pověst, snažil se Šalomoun uctívat Boha rozmnožováním své duševní a duchovní síly a tím, že udílel druhým požehnání, jehož se mu dostalo. Nikdo nevěděl lépe než on, že se mu síly, moudrosti a důvtipu dostalo jen přízní Boží a že těchto darů se mu dostalo proto, aby mohl seznámit svět s Králem králů.

Šalomoun měl velký zájem o přírodní vědy, avšak jeho bádání se neomezovalo jen na jeden vědní obor. Pilným zkoumáním všech stvořených věcí, živých i neživých, nabyt jasného ponětí o Stvořiteli. V přírodních silách, v nerostném i živočišném světě, v každém stromě, keři a květině viděl zjevení moudrosti Boží; a jak poznával stále víc a více, rostlo ustavičně jeho poznání Boha a jeho láska k němu.

Moudrost, jež byla Šalomonovi božsky vnuknuta, našla své vyjádření ve chvalozpěvech a v mnoha příslovích. „Složil tři tisíce přísloví, a písniček jeho bylo tisíc a pět. Vypsal též o stromech počna od cedru, kterýž jest na Libánu, až do mechu, kterýž roste na zdi; psal i o hovadech a o ptácích, a zeměplazích a o rybách.“ **1. Královská 5,12.13.**

V Šalomounových příslovích jsou naznačeny zásady svatého života a vznešeného usilování, zásady, jež jsou nebeského původu a jež vedou k zbožnosti, zásady, jimiž se má řídit každý čin v životě. Rozšíření těchto zásad a uznání Boha za toho, jemuž jedinému patří všechna chvála a čest, způsobilo, že raná vláda Šalomounova se stala dobou mravního povznesení i hmotného blahobytu.

„Blahoslavený člověk nalézající moudrost, a člověk vynášející opatrnost. Lépeť jest zajisté těžeti jí, nežli těžeti stříbrem, anobrž nad výborné zlato užitek její. Dražší jest než drahé kamení, a všecky nejžádostivější věci tvé nerovnej se jí. Dlouhost dnů v pravici její, a v levici její bohatství a sláva. Cesty její cesty utěšené, a všecky stezky její pokojné. Stromem života jest těm, kteříž jí dosahují, a kteříž ji mají, blahoslavení jsou.“ **Příslví 3,13-18.**

„Předně moudrosti, moudrosti nabývej, a za všechno jmění své zjednej rozumnost.“ **Příslví 4,7.** „Počátek moudrosti jest bázeň Hospodina; rozumu výborného nabývají všickni, kteříž činí ty věci; chvála jeho zůstává na věky.“ **Žalm 111,10.** „Bázeň Hospodinova

jest v nenávisti míti zlé, pýchy a vysokomyslnosti, i cesty zlé a úst převrácených nenávidím.“ **Příslaví 8,13.**

Ó, kéž by byl Šalomoun v pozdějších letech dbal těchto podivuhodně moudrých slov! Ó, kéž by si byl ten, jenž pravil „Rtové moudrých rozsívají umění“ (**Příslaví 15,7**) a jenž sám učil krále této země, aby králi králů vzdávali chválu, kterou vzdávají pozemskému vládci, nebyl nikdy „převrácenými ústy“ a „v pýše a vysokomyslnosti“ osvojoval slávu, jež patří jen Bohu!

[24]

2. kapitola — Chrám a jeho zasvěcení

Plán na zbudování chrámu Hospodinovi, kterým se David tak dlouho zabýval, uskutečnil se zdarem Šalomoun. Po sedm let bylo v Jeruzalémě plno dělníků, kteří pilně pracovali na úpravě vybraného místa, na stavbě obrovských obvodových zdí a na kladení „kamení velikého, kamení nákladného. . . a kamení tesaného.“ (1. Královská 5,17) pro rozsáhlé základy, na přitesání velikých kmenů, dovezených z libanonských lesů, a na stavbě velkolepé svatyně.

Vedle úpravy dřeva a kamene, při níž vynakládalo své síly mnoho tisíc dělníků, se současně pracovalo na výrobě zařízení pro chrám pod vedením Chírama Týrského, „muže moudrého, umělého a opatrného, . . . kterýž uměl dělati na zlatě, na stříbře, na mědi, železe, kamení a na dříví, i z šarlatu, z postavce modrého, z kmentu a z červce“ 2. Paralipomenon 2,13.14.

Tak jako budova chrámu byla vystavěna na hoře Moria bez hluku „z kamení hotového, tak přivezeného,“ takže „ani kladiva, ani sekery, ani jakého nástroje železného nebylo slyšeti v domě, když byl stavěn,“ tak krásné zařízení chrámu, tj. „všelijaké nádoby k domu Božímu“, bylo zhotoveno podle vzoru, který dal svému synovi David 1. Královská 6,7; 2. Paralipomenon 4,19. Toto zařízení se skládalo z oltáře, na němž se kadilo, stolu pro chleby předložení, svícnu a lamp a z nádob a náradí potřebného ke službě kněží ve svatyni, všechno „ze zlata, a to ze zlata nejvýbornějšího“ 2. Paralipomenon 4,21. Zařízení z kovu — oltář zapalných obětí, velké umyvadlo spočívající na dvanácti volech, umyvadla menších rozměrů a mnoho dalších nádob — „sléval král na rovinách jordánských, v zemi jílovaté, mezi Sochot a Saredata“ 2. Paralipomenon 4,17. Tohoto zařízení bylo vyrobeno velké množství, aby ho bylo dostatek.

Nevyrovnatelné krásy a nepřekonatelné nádhery byla budova chrámu, kterou Šalomoun a jeho druzi postavili pro Boha a pro bohoslužbu. Okrášlen drahokamy, uprostřed prostorných nádvoří s velkolepými vchody, ozdoben vyřezávaným cedrovým dřevem a leštěným zlatem byl chrám se svými vyšívanými oponami a bohatým

[25]

zařazením vhodným symbolem živé církve Boží na zemi, která se po věky staví podle božského vzoru z materiálu podobnému „zlatu, stříbru, drahým kamenům“, „tesaným ku podobenství chrámu“ **1. Korintským 3,12**; **Žalm 144,12**. Tohoto duchovního chrámu je Kristus úhelným kamenem; v něm je celá budova dohromady spojena a roste ve svatý chrám v Pánu (**Efezským 2,20.21**).

Konečně byl chrám, který chtěl zbudovat král David a který bu-
doval jeho syn Šalomoun, dostavěn. „Všecko, cožkoli byl Šalomoun
uložil v srdci svém, aby učinil v domě Hospodinově, . . . št'astně se
mu vedlo.“ **2. Paralipomenon 7,11**. A nyní, aby palác korunující
výšinu hory Moria mohl skutečně být, jak si tak velice přál David,
palácem „ne člověku, . . . ale Hospodinu Bohu“ (**1. Paralipomenon
29,1**), bylo třeba vykonat slavnostní obřad, při němž by chrám byl
formálně věnován Hospodinu a službě Bohu.

Místo, na němž byl chrám vystavěn, bylo donedávna považováno
za místo posvátné. Na tomto místě projevil Abrahám, otec věrných,
ochotu obětovat svého jediného syna, aby uposlechl příkazu Hoso-
podinova. Zde obnovil Bůh smlouvu s Abrahámem, která obsahovala
slavné zaslíbení, že lidské pokolení bude vysvobozeno obětí Syna
Nejvyššího. (Viz **1. Mojžíšova 22,9.16-18**.) Zde také David oběto-
val zápalné oběti a přinesl pokojné oběti, aby zastavil mstící meč
trestajícího anděla, a na tomto místě mu Bůh odpověděl ohněm z
nebe. (Viz **1. Paralipomenon 21,1**) A nyní se zde opět shromáždili
vyznavači Hospodinovi, aby se setkali se svým Bohem a obnovili
svůj slib věrnosti.

Čas, zvolený k zasvěcení chrámu, byl vybrán velmi vhodně.
Byl to sedmý měsíc roku, kdy se lidé ze všech končin království
scházivali v Jeruzalémě, aby oslavili svátek stánků. Tento svátek byl
dobou radosti. Práce se sklizní skončily a práce spojené s přípravou
nové úrody dosud nezačaly, lidem skončily starosti a mohli se plně
oddávat svatým a radostným pocitům této chvíle.

[26] V ustanovenou dobu se zástupy Izraelských shromáždily na ná-
dvoří chrámu, spolu s nimi skvostně oděni zástupci mnoha cizích
národů. Byl to výjev nezvyklé nádhery. Šalomoun se staršími Izraele
a s nejvýznamnějšími muži přišli z druhého konce města, odkud
přinesli truhlu smlouvy. Ze svatyně na výšinách Gabaon sem byl
přenesen starodávný „stánek úmluvy i všechna nádobí posvátná, kte-
ráž byla v stánku“ (**2. Paralipomenon 5,5**) a tyto uctívané památky

dřívějších dob, kdy Izraelští putovali pouští a dobývali Kanaán, našly nyní trvalý domov v nádherné budově, která byla postavena, aby nahradila přenosný stánek.

Tím, že přenášel do chrámu posvátnou truhlu obsahující dvě kamenné desky, na nichž byly prstem Božím napsány příkazy Desatera, následoval Šalomoun příkladu svého otce Davida. Po každých šesti krocích obětoval Bohu. Se zpěvem a hudbou a velmi obřadně „vnesli kněží truhlu smlouvy Hospodinovy na místo její, do vnitřního domu, do svatyně svatých“ **2. Paralipomenon 5,7**. Když vyšli ze svatyně svatých, zaujali místa jim vyhrazená. Zpěváci — Levité — odění v bílá roucha, s cimbály, loutnami a harfami v rukách, stáli u východní strany oláře a s nimi tam stálo sto dvacet kněží, troubících na trouby.

„Ti, kteříž spolu troubili v trouby, a zpěváci měli vydávati jeden zvuk k chválení a oslavování Hospodina; a když povyšovali hlasu na trouby a cimbály i jiné nástroje hudebné, chválíce Hospodina, řkouce, že dobrý jest a že na věky trvá milosrdenství jeho, tehdy oblak naplnil dům ten, dům Hospodinův, tak že nemohli kněží ostáti a sloužiti pro ten oblak, neboť sláva Hospodinova byla naplnila dům Boží.“ **2. Paralipomenon 5,13.14**.

Šalomoun pochopil význam tohoto oblaku a pravil: „Hospodin řekl, že bude přebývat v mrákotě. Já jsem však vystavěl tobě, Pane, dům k přebývání, a místo, v němž bys přebýval na věky.“ **2. Paralipomenon 6,1.2**.

„Hospodin kraluje,
užasněte se národové;
sedí nad cherubíny,
pohniž se země.
Hospodin na Siónu veliký,
a vyvýšený jest nade všecky lidi.

[27]

Oslavujte méno tvé veliké a hrozné
nebo svaté jest. . .
Vyvyšujte Hospodina Boha našeho,
a sklánějte se u podnoží noh jeho,
svatýť jest.“

Žalm 99,1-5.

„Uprostřed síně“ chrámu byl postaven „výstupek měděný“, jakási plošina „pěti loktů zděli, a pěti loket zšíří, a tři loket zvýši.“ Šalomoun na něj vystoupil a s pozdviženýma rukama požehnal obrovskému zástupu stojícímu před ním. „A všecko shromáždění Izraelské stálo.“ **2. Paralipomenon 6,13.3.**

„Požehnaný Hospodin Bůh Izraelský,“ zvolal, „kterýž mluvil ústy svými Davidovi otcí mému, a to teď skutečně naplnil, řka: ... Vytvořil jsem Jeruzalém, aby tu přebývalo jméno mé.“ **2. Paralipomenon 6,4-6.**

Pak poklekl Šalomoun na podiu, a přede vším lidem pronesl zasvěcující modlitbu. Pozvedl ruce k nebi, zatím co celé shromáždění se sklonilo až k zemi, a modlil se: „Hospodine Bože Izraelský, nenížť podobného tobě Boha na nebi ani na zemi, kterýž by ostříhal smlouvy a milosrdenství služebníkům svým, chodícím před tebou v celém srdci svém.“

„Zdali v pravdě bydliti bude Bůh s člověkem na zemi? Aj, nebesa, ani nebesa nebes neobsahují tě, mnohem méně dům tento, kterýž jsem vystavěl. Proto popatř k modlitbě služebníka svého a k úpění jeho, Hospodine Bože můj, slyše volání a modlitbu, kterouž služebník tvůj modlí se před tebou, aby oči tvé byly otevřené na dům tento dnem i nocí, na místo toto, o němž jsi mluvil, že tu přebývati bude jméno tvé, abys vyslychal modlitbu, kterouž se modlívati bude služebník tvůj na místě tomto. Vyslychejž tedy modlitbu služebníka svého, i lidu svého Izraelského, kterouž se modlívati i budou na místě tomto; ty vždy vyslychej z místa přebývání svého, s nebe, a vyslychaje, buď milostiv.“

[28] „Když by poražen byl lid tvůj Izraelský od nepřátel proto, že zhřešil proti tobě, jestliže by obrátíce se, vyznávali jméno tvé, a modlíce se, poníženi by prosili tebe v domě tomto, ty vyslychej s nebe, a odpusť hřích lidu svému Izraelskému, a přiveď je zase do země, kterouž jsi jim dal i otcům jejich.“

„Když by zavříno bylo nebe, a nepršel by déšť proto, že zhřešili proti tobě, a modlíce se na místě tomto, vyznávali by jméno tvé, a od hříchu svého by se odvrátili po tvém trestání, tehdy ty vyslychej na nebi, a odpusť hřích služebníků svých a lidu svého Izraelského, vyučuje je cestě výborné, po níž by chodili, a dej déšť na zemi svou, kterouž jsi dal lidu svému za dědictví.“

„Byl-li by hlad na zemi, byl-li by mor, sucho neb rez, kobylyky neb brouci jestliže by byli, soužil-li by jej nepřítel jeho v zemi obývání jeho, aneb jakákoli rána a jakákoli nemoc, pak všelikou modlitbu a každé úpění, kteréž by pocházelo od kteréhokoli člověka, aneb ode všeho lidu tvého Izraelského, když by jen poznajíce jeden každý ránu svou a bolest svou, pozdvihl by rukou svých v domě tomto, tehdy ty vyslyšej s nebe, z místa přebývání svého, a slituj se, a odplat' jednomu každému podle skutků jeho, podle toho, jakž znáš srdce jeho. . . aby se báli tebe a chodili po všech cestách tvých, po všecy dny, v nichž by živi byli na zemi, kterouž jsi dal otcům našim.“

„I cizozemec, kterýž není z lidu tvého Izraelského, přišel-li by z země daleké pro jméno tvé veliké a ruku tvou silnou, a rámě tvé vztažené, když by přišli a modlili se v domě tomto, tehdy ty vyslyšej s nebe, z místa přebývání svého, a učin' všecko to, o čej volati bude k tobě cizozemec ten, aby poznali všickni národové země jméno tvé, a báli se tebe jako lid tvůj Izraelský, a aby poznali, že jméno tvé vzýváno jest nad domem tímto, kterýž jsem vystavěl.“

„Když by vytáhl lid tvůj k boji proti nepřátelům svým cestou, kterouž bys je poslal, a modlili by se tobě naproti městu tomuto, kteréž jsi vyvolil, a domu tomuto, kterýž jsem ustavěl jménu tvému, tehdy ty vyslyšej s nebe modlitbu a úpění jejich a vyvod' při jejich.“

„Když by zhřešili proti tobě, (jakož není člověka, ježto by ne-hřešil), a rozhněvaje se na ně, vydal bys je v moc nepřítele, tak že by je jaté vedli ti, kteříž by je zjímali, do země daleké neb blízké, a usmyslili by sobě v zemi, do níž by zajati byli, a obrátíce se, modlili by se k tobě v zemi zajetí svého, řkouce: Zhřešili jsem, převráceně jsme činili, a bezbožně jsme se chovali, a tak navrátili by se k tobě celým srdcem svým a celou duší svou v zemi zajetí svého, do kteréž by zajati byli, a modlili by se naproti zemi své, kterouž jsi dal otcům jejich, a naproti městu, kteréž jsi vyvolil, a domu, kterýž jsem vzdělal jménu tvému, tehdy ty vyslyšej s nebe, z místa příbytku svého, modlitbu jejich a úpění jejich a vyvod' při jejich, a odpust' lidu svému, kterýž by zhřešil proti tobě.“

„Nyní tedy, Bože můj, nechť jsou, prosím, oči tvé otevřené, a uši tvé nakloněné k modlitbě na místě tomto. Aj, nyní povstaň, ó Hospodine Bože, k odpočinutí svému, ty i truhla síly tvé; kněží tvoji, Hospodine Bože, nechť jsou oblečeni v spasení, a svatí tvoji at'

se veselí v dobrých věcech. Hospodine Bože, odvracejž tváři od pomazaného svého, pamatuj na milosrdenství zaslíbená Davidovi služebníku svému.“ **2. Paralipomenon 6,14-42.**

Když Šalomoun skončil svou modlitbu, „oheň sstoupil s nebe, a sehltil zápal i oběti“. Kněžím nebylo možno vstoupit do chrámu, neboť „sláva Hospodinova naplnila dům ten“. „Všickni synové Izraelští viděli, když sstupovala. . . sláva Hospodinova na dům, a padše tváři k zemi na dláždění, klaněli se a chválili Hospodina, že dobrý jest, a že na věky trvá milosrdenství jeho.“ **2. Paralipomenon 7,1-3.**

Potom král a lid obětovali před Hospodinem a tak, „posvěcovali dům Božího král i všecken lid“. Po sedm dní zástupy lidí ze všech končin království, „odtud, kudyž se vchází do Emat až ku potoku Egyptskému“, „shromáždění velmi veliké“ slavilo radostný svátek. V následujícím týdnu slavil šťastný lid svátek stánků. Po skončení období zasvěcování a radosti vrátil se lid do svých domovů „s radostí a veselím srdce z toho, což dobrého učinil Hospodin Davidovi a Šalomounovi a Izraelovi lidu svému“ **2. Paralipomenon 7,8.10.**

[30] Král učinil vše, co bylo v jeho silách, aby povzbudil lid k tomu, aby se plně odevzdal Bohu a službě Boží a aby velebil svaté jméno Boží. A znovu, jako kdysi v Gabaon na počátku jeho vlády, dostalo se vládci Izraele důkazu o božském přijetí a požehnání. V nočním vidění se mu zjevil Hospodin s tímto poselstvím: „Uslyšel jsem modlitbu tvou, a vyvolil jsem sobě to místo za dům obětí. Jestliže zavru nebe, tak že by nebylo deště, a jestliže přikáži kobylkám, aby pohubily zemi, též jestliže pošlu morovou ránu na lid svůj, a jestliže ponižující se lid můj, nad nímž jest vzýváno jméno mé, modlili by se a hledali by tváři mé, a odvrátili by se od cest svých zlých, i já také vyslyším je s nebe, a odpustím hřích jejich, a uzdravím zemi jejich. Budout' již i oči mé otevřené, a uši mé nakloněné k modlitbě z místa tohoto. Nebo nyní vyvolil jsem a posvětil domu tohoto, aby tu přebývalo jméno mé až na věky, a aby tu byly oči mé a srdce mé po všechny dny.“ **2. Paralipomenon 7,12-16.**

Kdyby byl Izrael zůstal Bohu věren, byla by tato slavná stavba přetrvala navěky, jako věčné znamení zvláštní přízně Boží k vyvolanému lidu Božímu. „Cizozemce,“ pravil Bůh, „kteříž by se připojili k Hospodinu, aby sloužili jemu, a milovali jméno Hospodinovo, jsouce u něho za služebníky, všechny ostříhající soboty, aby ji nepo-

skvrňovali, a držící smlouvu mou, ty přivedu k hoře svatosti své, a obveselím je v domě svém modlitebném. Zápalové jejich a oběti jejich příjemné mi budou na oltáři mém, nebo dům můj dům modlitby slouti bude u všech národů.“ **Izajáš 56,6.7.**

Spolu s tímto ujištěním o přijetí objasnil Hospodin králi cestu povinnosti. „Ty,“ pravil Hospodin, „budeš-li chodití přede mnou, jako chodil David otec tvůj, tak abys činil všechno to, což jsem přikázal tobě, ustanovení i soudů mých ostříhaje, tehdy utvrdím zajisté stolicí království tvého, jakož jsem učinil smlouvu s Davidem otcem tvým, řka: Nebude vyhlazen muž z rodu tvého, aby nepanoval nad Izraelem.“ (**2. Paralipomenon 7,17-18**)

Kdyby byl Šalomoun nepřestal sloužit Hospodinu v pokoře, byla by jeho vláda měla mocný blahodárný vliv na okolní národy, na něž tak příznivě zapůsobila vláda Davida, otce jeho, i moudrá rozhodnutí a znamenité činy raných let jeho vlastního panování. Předvídaje nesmírná pokušení, jež provázejí úspěch a světskou slávu, upozornil Bůh Šalomouna na zlo odpadlictví a předpověděl hrozné následky hříchu. I překrásný chrám, který byl právě vysvěcen, stane se, jak pravil Bůh, „příslovím a rozprávkou mezi všemi národy,“ opustí-li Izraelští „Hospodina Boha otců svých“ a přimknou-li se k modloslužbě. **2. Paralipomenon 7,20.22.**

Posílen ve svém nitru a velice povzbuzen poselstvím z nebes, že jeho modlitba za Izrael byla vyslyšena, vstoupil Šalomoun do nejslavnějšího období svého panování, kdy „všickni králové země“ ho začali vyhledávat, „aby slyšeli moudrost jeho, kterouž složil Bůh v srdci jeho“ **2. Paralipomenon 9,23.** Mnozí přicházeli, aby se seznámili se způsobem jeho vlády a poučili se, jak řešit nesnadné otázky.

Když tito lidé přicházeli k Šalomounovi na návštěvu, poučoval je o Bohu jako o Stvořiteli všeho, a do svých domovů se pak vraceli s jasnějším poznáním Boha Izraele a jeho lásky k lidem. V přírodních jevech pak spatřovali výraz lásky Boží a zjevení povahy Boží; mnozí z nich pak byli přivedeni k tomu, že Hospodina začali uctívat jako svého Boha.

Pokora Šalomounova v době, kdy se ujal břemene řízení státu, kdy doznal před Bohem, že je „velmi mladý“ (**1. Královská 3,7**), jeho prokazovaná láska k Bohu, jeho hluboká úcta k Božským věcem, jeho nespolehání na sebe sama a jeho vyvyšování věčného Stvořitele

[31]

všeho — všechny tyto povahové rysy, vhodné k následování, se projevily při bohoslužbách konaných u příležitosti vysvěcení chrámu, když při své modlitbě klečel pokorně jako žadatel. Dnešní Kristovi následovníci by neměli připustit, aby se ztrácel duch úcty a bázně Boží. Písmo učí člověka, jak se má přibližovat k svému Tvůrci — v pokoře a bázni, s vírou v božského Prostředníka. Žalmista praví:

„Hospodin jest Bůh veliký,
a král veliký nade všechny bohy. . .
Pojď te, sklánějme se, a padněme před ním,
klekejme před Hospodinem stvořitelem naším.“

Žalm 95,3-6.

Jak při veřejných, tak při soukromých bohoslužbách je naší výsadou padat na kolena před Bohem, když mu předkládáme své prosby. Ježíš, jenž je naším příkladem, často „klekl a modlil se“ **Lukáš 22,41**. I o jeho učednících je zaznamenáno, že „klekali a modlili se“ **Skutky 9,40**. Pavel pravil: „Klekám na kolena před Otcem našeho Pána Ježíše Krista.“ **Efezským 3,14**. Když vyznával před Bohem hříchy Izraele, klečel Ezdráš na kolenou (viz **Ezdráš 9,5**).

[32]

Daniel „třikrát za den klekal na kolena svá a modlíval se a vyznával se Bohu svému“ **Daniel 6,10**.

Pravá úcta k Bohu je vzbuzována pocitem nekonečné velikosti Boží a uvědoměním si přítomnosti Boží. Tento pocit přítomnosti Neviditelného hluboce působí na každé srdce. Chvilé, kdy se modlíme, a místo, na němž se modlíme, jsou svaté, protože je tam přítomen Bůh. A projevuje-li se úcta v jednání a chování, vzbuzuje ještě hlubší pocity. „Svaté a hrozné jest jméno jeho,“ praví žalmista. Andělé, když vyslovují toto jméno, zahalují své tváře. S jakou úctou pak musíme my, kteří jsme padlí a hříšní, brát toto jméno do úst!

Bylo by dobře, aby se staří i mladí hluboce zamyslili nad těmi slovy Písma, jež ukazují, jak si nutno vážit místa, vyznačujícího se zvláštní přítomností Boží. „Szuj obuv svou s noh svých,“ přikázal Bůh Mojžíšovi u hořícího keře, „nebo místo, na kterémž ty stojíš, země svatá jest.“ **2. Mojžíšova 3,5**. A Jákob, když spatřil anděla, zvolal: „Hospodin jest na místě tomto, a já jsem to nevěděl. . . Není jiného, jedině dům Boží, a tu jest brána nebeská.“ **1. Mojžíšova 28,16.17**.

Tím, co pravil při zasvěcování chrámu, snažil se Šalomoun vymazat z mysli přítomných pověry o Stvořiteli, jež zatemnily mysl pohanů. Bůh nebeský se nevyskytuje na rozdíl od pohanských bohů jen v chrámech zbudovaných lidskýma rukama; stýká se se svým lidem skrze svého Ducha, když se věřící shromáždí v domě, věnovaném službě Boží.

Po uplynutí mnoha staletí učil Pavel téže pravdě, když pravil: „Bůh, jenž učinil vesmír a všechno, co je v něm, protože jest pánem nebe i země, nebydlí v chrámech udělaných rukama, ani si nedává sloužit lidkýma rukama, jako by něčeho potřeboval; vždyť on sám dává všem život, dech i všechno, . . . aby hledali Boha, zdali by ho snad tápáním vytušili a našli, vždyť on není daleko od žádného z nás. Neboť v něm žijeme, hýbeme se a jsme.“ **Skutky 17,24-28.**

„Blahoslavený národ,
kteréhož Hospodin jest Bohem jeho,
a lid ten, kterýž sobě on vyvolil za dědictví.

[33]

Hospodin patře s nebe,
vidí všechny syny lidské.
Z příbytku trůnu svého
dohlédá ke všechněm obyvatelům země.“

„Hospodin na nebesích utvrdil trůn svůj,
a kralování jeho nade vším panuje.“

„Bože, svatá jest cesta tvá.
Kdo jest silný, veliký, jako Bůh?
Ty jsi ten Bůh silný, jenž činíš divné věci;
vedl jsi v známost mezi národy sílu svou.“

**Žalm 33,12-14;
103,19; 77,14.15.**

Ačkoli Bůh nebydlí v chrámech zbudovaných lidskýma rukama, poctívá svou přítomností shromáždění svého lidu. Bůh dává zaslíbení, že navštíví své vyznavače skrze svého Ducha, když se sejdou, aby ho hledali, aby vyznali své hříchy a prosili jeden za druhého.

Ti, kdož se shromažďují, aby uctívali Boha, musejí však odložit všechno zlo. Neuctívají-li Boha v duchu a v pravdě a v kráse svatosti nemá jejich shromažďování ceny. O takových Pán praví: „Tento lid mě ctí svými rty, ale jejich srdce jest ode mne velmi vzdáleno.“ **Matouš 15,8.9.** Ti, kdož uctívají Boha, musí ho uctívat „v duchu a v pravdě; vždyť Otec hledá takové své ctitele.“ **Jan 4,23.**

[34] „Hospodin v chrámě svatosti své jest, umlkniž před obličejem jeho všechna země.“ **Abakuk 2,20.**

3. kapitola — Blahobyť plodí pýchu

Šalomoun vyvyšoval zákon nebe a Bůh byl s ním a dával mu moudrost, aby vládl nad Izraelem spravedlivě a shovívavě. Když nabył bohaství a světské slávy, zůstal zpočátku skromným. Jeho vliv sahal široko daleko. „Šalomoun panoval nade všemi královstvími od řeky (Eufratu) až k zemi Filištínské a ke končinám Egypťským.“ „Měl pokoj se všech stran vůkol. I bydlil Juda a Izrael bezpečně, jeden každý pod svým vinným kmenem a pod svým fíkem. . . po všecky dny Šalomounovy.“ **1. Královská 5,1.4.5.**

Jeho život však po velmi slibném začátku zatemnilo odpadlictví. Dějiny zaznamenávají smutnou skutečnost, že ten, jenž byl nazván Jedidiah, „Milovaný Hospodinův“ (**2. Samuelova 12,25**), jenž byl poctěn od Boha znameními božské přízně tak význačnými, že jeho moudrost a spravedlnost mu získala světovou slávu, jenž vedl druhé k tomu, aby všechnu slávu přičítali Bohu Izraele, se sám odvrátil od uctívání Hospodina a začal se klanět modlám pohanů.

Staletí před tím, než Šalomoun nastoupil na trůn, předvídal Hospodin nebezpečí, jež bude ohrožovat ty, kteří budou vybráni za vládcce Izraele, a dal Mojžíšovi pokyny, jak se ho mají vyvarovat. Byl dán příkaz, necht' ten, jenž bude sedět na trůně Izreele, „vypíše sobě“ z ustanovení Hospodinových „do knihy z té, kteráž bude před obličejem kněží Levitských“. „Bude jej míti při sobě,“ pravil Hospodin, „a čísti jej bude po všecky dny života svého, aby se naučil báti Hospodina Boha svého, a aby ostříhal všech slov zákona tohoto i ustanovení těch, a činil je; aby nepozdvihlo se srdce jeho nad bratří jeho, a neuchýlilo se od přikázání napravo aneb nalevo, aby dlouho živ byl v království svém, on i synové jeho uprostřed Izraele.“ **5. Mojžíšova 17,18-20.**

Spolu s těmito pokyny dal Hospodin tomu, jenž bude pomazán na krále, zvláštní výstrahu, aby neměl „mnoho žen, aby se neodvrátilo srdce jeho; stříbra také aneb zlata at' sobě příliš nerozmnožuje“ **5. Mojžíšova 17,17.**

[35]

Šalomoun dobře znal tyto výstrahy a zpočátku jich dbal. Jeho největším přáním bylo žít a vládnout v souladu s ustanoveními, danými na Sinaji. Způsob, jakým spravoval záležitosti království, se ostře lišil od zvyklostí národů jeho doby — národů, jež se nebály Boha a jejichž vládci pošlapávali svatý zákon Boží.

Ve snaze upevnit své vztahy k mocnému království, ležícímu na jih od Izraele, vstoupil Šalomoun na zakázanou půdu. Satan věděl, jaké výsledky provázejí poslušnost, a proto již v raných letech Šalomounovy vlády — v letech, proslavených moudrostí, dobročinností a spravedlností krále — se snažil působit tak, aby zákeřně podkopal Šalomounovu věrnost zásadám, a tím ho odloučil od Boha. Z Písma víme, že nepříteli se toto úsilí zdařilo. „Spříznil se pak Šalomoun s faraónem králem Egyptským, nebo pojal dceru faraónovu a uvedl ji do města Davidova.“ **1. Královská 3,1.**

Toto manželství, ačkoliv odporovalo učení zákona Božího, se zdálo být požehnáním, neboť Šalomounova pohanská žena se obrátila a připojila se k Šalomounovi v uctívání pravého Boha. Navíc pak faraon prokázal Izraeli znamenitou službu tím, že dobyl Gazer, vyhubil „Kananejské, kteříž byli v tom městě“ a dal je „za věno dceři své, manželce Šalomounově“ **1. Královská 9,16.** Šalomoun toto město znovu vysvavěl, a tím, jak se zdálo, velice posílil své království podél středomořského pobřeží. Uzavřením spojenectví s pohanským národem a zpečetěním tohoto spojení sňatkem s pohankou princeznou porušil však Šalomoun nepředloženě moudré opatření, jež Bůh učinil, aby zachoval čistotu svého lidu. Kojení se nadějí, že se jeho pohanská manželka obrátí, bylo jen chabou omluvou hříchu.

Bůh ve své lásce a ve svém milosrdenství potlačoval po nějakou dobu následky této strašné chyby; a král moudrým jednáním mohl aspoň do značné míry bránit neblahým silám, jež vyvolala jeho neprozřetelnost. Začal však zapomínat na zdroj své síly a slávy. Jak jeho libůstky nabývaly převahy nad rozumem, rostlo jeho sebevědomí, víra v sebe a Šalomoun se začal snažit plnit úmysly Hospodinovy po svém. Soudil, že politické a obchodní svazky s okolními národy přinesou těmto národům známost pravého Boha; proto navazoval bezbožná spojenectví s jedním národem za druhým. Tato spojenectví byla často pečetěna sňatky s pohanskými

princeznami. Příkázání Hospodinova byla zatlačována zvyklostmi okolních národů.

Šalomoun si namlouval, že jeho moudrost a síla jeho příkladu obrátí jeho ženy od modlářství k uctívání pravého Boha a že také spojenectví, jež takto navázal, přivedou okolní národy do těsného styku s Izraelem. Jak marná to byla naděje! Šalomounův myslný názor, že je dost silný, aby odolal vlivu pohanských druhů, byl osudný klam. A osudný byl také klam, jemuž podlehl, když věřil, že by mohl druhé přivést k úctě k svatým příkázáním a k jejich poslušnosti, když on sám nedbá zákona Božího.

Spojenectví a obchodní styky s pohanskými národy přinesly králi věhlas, pocty a bohatství tohoto světa. Umožnily mu dovážet zlato z Ofír a stříbro z Tarsis ve velkém množství. „Složil král stříbra a zlata v Jeruzalémě jako kamení, a dříví cedrového jako planého fíkoví, kteréž roste v údolí u velikém množství.“ **2. Paralipomenon 1,15**. Velké množství lidí nabylo za dnů Šolomounových bohatství se všemi pokušeními, jež je provázejí; ryzí zlato lidské povahy však pozbylo lesku a zašlo.

Šalomounovo odpadnutí bylo tak ponenáhlé, že dříve než si je uvědomil, byl už Bohu vzdálen. Téměř nepozorovaně začal věřit stále méně a méně božskému vedení a začal se spoléhat na svou vlastní sílu. Postupně začal Bohu odpírat neochvějnou poslušnost, jež měla učinit z Izreele zvláštní národ, a začal se přizpůsobovat zvykům okolních národů. Podléhal pokušením, jež se dostavila s jeho úspěchy a s jeho postavením, a zapomínal na Zdroj svého štěstí. Touha předčít všedchny ostatní národy v moci a velikosti ho zavedla k tomu, že pro sobecké cíle začal zneužívat nebeských darů, používaných dosud k slávě Boží. Peníze, jež měly být opatrovány jako něco posvátného pro podporování chudých a pro šíření zásad bohabojného života na celém světě, byly sobecky promrhávány k ctižádostivým cílům.

Ovládnut touhou po předstižení ostatních národů ve vnější okázalosti, přestal král pocítovat potřebu usilovat o krásnější a dokonalejší povahu. Snažil se proslavit se na světě, a přitom zaprodával svou čest a poctivost. Obchod s mnoha zeměmi přinášel státu obrovské příjmy, jež se ještě zvětšovaly ukládáním těžkých daní. A tak pýcha, ctižádostivost, marnotratnost a požívačnost nakonec vyústily v krutost a v nelítostné vymáhání daní. Duch svědomitosti a ohleduplnosti,

[37]

jímž se vyznačovalo jeho zacházení s lidem na počátku jeho vlády, se nyní změnil. Nejmoudřejší a nejmilostivější vladař se zvrhl v tyrana. Z bohabojného soudce lidu se stal utlačovatel a krutovládce. Lidu byla ukládána jedna daň za druhou, aby bylo dost prostředků k udržování nákladného dvora.

Lidé si začali stýskat. Úcta a obdiv, který kdysi chovali ke králi, se změnil v nespokojenost a v povržení.

Těm, kdož budou vládnout nad Izraelem, radil Hospodin, aby nerozmnožovali počet svých koní, aby je tím uchránil před závislostí na lidské síle. V naprostém rozporu s tímto příkazem však „přivodili Šalomounovi koně z Egypta i ze všech zemí.“ „Nashromáždil Šalomoun vozů a jezdců, a měl tisíc a čtyři sta vozů a dvanácte tisíc jezdců, kteréž rozsadil v městech vozů, a při králi v Jeruzalémě.“

2. Paralipomenon 1,16;9,28; 1. Královská 10,26. Stále víc a více pokládal král přepych, požitkářství a přízeň světa za známky velikosti. Krásné a půvabné ženy byly přiváženy z Egypta, Fénicie, z Edomu a Moábu a z mnoha jiných míst. Takových žen bylo na sta. Jejich náboženstvím bylo uctívání model; byly vyučeny k provádění krutých a zvrhlých obřadů. Omámen jejich krásou, zanedbával král své povinnosti k Bohu a ke svému království.

Ženy měly na Šalomouna silný vliv a ponenáhlu ho přesvědčily, aby se účastnil jejich bohoslužeb. Šalomoun nedbal pokynu, který mu dal Bůh, podle kterého měl být hradbou proti odpadlictví, a sám se oddal službě falešným bohům. „Stalo se tedy, když se zstaral Šalomoun, ženy jeho naklonily srdce jeho k bohům cizím, tak že nebylo srdce jeho cele při Hospodinu Bohu jeho, jako bylo srdce Davida otce jeho. Ale obrátil se Šalomoun k Astarot, bohyni Sidonské a k

[38] Moloch, ohavnosti Ammonske.“ **1. Královská 11,4.5.**

Na jižní výšině hory Olivetské, naproti hoře Moria, kde stál překrásný chrám Hospodinův, budoval Šalomoun velkolepou skupinu staveb, jež měly sloužit k modloslužebným účelům. Aby se zalíbil svým ženám, dal postavit uprostřed myrtových a olivových hájů obrovské modly ze dřeva a kamene. Tam, před oláři pohan- ských božstev Chámose, moabského boha, a Molocha, boha synů Ammonsých, se konaly nejzvrhlejší pohanské obřady.

Šalomounův počín stihl neodvratný trest. To, že se odloučil od Boha spolčením s modloslužebníky, bylo jeho zkázou. Když pošlapal svou věrnost Bohu, přestal se ovládat. Opustila ho mravní síla.

Jeho citlivost se otupila, jeho svědomí se zatvrdilo. Ten, jenž za své rané vlády prokázal tolik moudrosti a citu, když vrátil bezmocné děcko jeho nešťastné matce (viz **1. Královská 3,16-28**), klesl tak hluboko, že souhlasil s tím, aby byla zbudována modla, jíž byly obětovány živé děti. Ten, jenž ve svém mládí byl obdařen soudností a rozumem, a jenž ve svém mužném věku napsal pod vnuknutím: „Cesta zdá se přímá člověku, avšak dokonání její jest cesta k smrti“ (**Příslaví 14,12**), se v pozdějších letech tak odchýlil od čistoty, že začal podporovat nemravné, odporné obřady, jež byly spjaty s uctíváním Chámose a Astarot. Ten, jenž při zasvěcení chrámu pravil ke svému lidu: „Budiž tedy srdce vaše celé k Hospodinu Bohu našemu“ (**1. Královská 8,61**), se sám provinil, protože ve svém srdci i svými skutky popřel svá vlastní slova. Zaměnil nevázanost za svobodu. Pokusil se spojit světlo s tmou, dobro se zlem, čistotu s nemravností, Krista s Beliálem. Za jakou však cenu!

Z Šalomouna, jednoho z největších králů, jaký kdy třímal žezlo, se stal neřestník, nástroj a otrok druhých. Jeho povaha, kdysi ušlechtilá a mužná, se stala slabošskou a smyslnou. Jeho víru v živého Boha nahradily nevěrecké pochybnosti. Nevěra zmařila jeho štěstí, oslabil jeho zásady a zkazila jeho život. Spravedlnost a velkodusnost jeho rané vlády se změnily v krutovládu a tyranii. Jak ubohý a křehký je člověk! Bůh může učinit jen málo pro ty, kdož ztratí pocit závistlosti na něm.

V těchto letech odpadnutí pokračoval stále duchovní úpadek Izraele. Mohlo tomu být ostatně jinak, když jejich král spojil své zájmy s satanskými silami? Těmito způsoby pracoval nepřítel, aby zmátl mysl Izraelských, co je pravá a co falešná bohoslužba — a Izrael se stal snadnou kořistí. Obchod s ostatními národy přivedl Izraelské do úzkého styku s těmi, kdož Boha nemilovali, a jejich láska k Bohu upadala. Jejich silný smysl pro vznešenou, svatou povahu Boží se zcela ztratil. Odmítli kráčet cestou poslušnosti a věnovali svou oddanost nepříteli spravedlnosti. Stalo se běžným zvykem uzavírat manželství s modloslužebníky a Izraelští si tak rychle přestávali ošklivit uctívání model. Pěstovalo se mnohoženství. Modlářské matky braly s sebou své děti k modloslužebným obřadům. Svaté náboženské úkony, ustanovené Bohem, nahradili mnozí modlářstvím nejhoršího druhu.

Křesťané se musí stále odlišovat od světa, jeho ducha a jeho vlivů, a oddělovat se od něho. Bůh nás může zachovat ve světě, my však nesmíme být ze světa. Láska Boží není nejistá, ani nestálá. Bůh stále bdí nad svými dítkami a projevuje o ně nezměrnou péči. Žádá však úplnou oddanost. „Nikdo nemůže sloužiti dvěma pánům; neboť buď bude jednoho nenáviděti a druhého milovati, nebo jednomu dá přednost a druhým pohrdne. Nemůžete sloužiti Bohu a mamonu.“ **Matouš 6,24.**

Šalomoun byl obdařen podivuhodnou moudrostí, avšak svět ho odvrátil od Boha. Dnešní člověk není silnější, než byl on; je právě tak náchylný podlehnout vlivům, jež způsobí jeho pád. Jako Bůh varoval Šalomouna před nebezpečím, jež na něho číhá, tak dnes varuje svá dítka, aby neohrožovala své duše tím, že se spřízní se světem. „Vyjděte z jejich společnosti,“ vyzývá, „a oddělte se, . . . nečistých věcí se nedotýkejte, a já vás přijmu, budu vám otcem, a vy mi budete syny a dcerami, praví Pán vševládny.“ **2. Korintským 6,17.18.**

V blahobytu číhá nebezpečí. V každé době byly bohatství a sláva doprovázeny nebezpečím ohrožujícím pokoru a zbožnost. Nést prázdnou nádobu není těžké, avšak nést nádobu plnou po okraj vyžaduje velkého soustředění. Soužení a protivenství mohou způsobit bolest a žal, avšak blaobyt je pro duchovní život největším nebezpečím, jež mu hrozí. Nepodřizuje-li se člověk ustavičně vůli Boží, není-li posvěcován pravdou, vzbudí v něm blahobyt zcela jistě přirozený sklon k opovázlivosti.

[40]

V údolí pokory, kde lidé závisí na Bohu, aby se u něho učili a dali se jím vést na každém kroku, je poměrné bezpečí. Lidé, kteří stojí na vrcholu a o nichž se předpokládá, že mají pro své postavení potřebnou moudrost, jsou však v nejvážnějším nebezpečí. Nebudou-li takoví lidé plně spoléhat na Boha, padnou zcela jistě.

Zahnízdí-li se v člověku pýcha a ctižádostivost, dokáže mu zkazit život, neboť pýcha a pocit soběstačnosti zavírají srdce před věčným požehnáním nebes. Ten, kdo učiní svým cílem oslavení sebe sama, pozná nakonec, že se mu nedostává milosti Boží, skrze niž lze nabýt pravého bohatství a největší radosti. Ten však, kdo všechno rozdává a činí všechno pro Krista, pozná spnění zaslíbení: „Požehnání Hospodinovo zbohacuje, a to beze všeho trápení.“ **Příslaví 10,22.** Jemným dotykem milosti vyhání Spasitel z duše neklid a hříšnou ctižádost, mění nenávist v lásku a nevěru v důvěru. Praví-li duši „Následuj

mne!“, pomíjí okouzlení světem. Zvuk jeho hlasu vypuzuje ze srdce ducha chtivosti a ctižádostivosti a člověk se zvedá a vysvobozuje se, aby šel za ním.

[41]

4. kapitola — Následky přestoupení

Jednou z hlavních příčin, proč Šalomoun upadl do výstředností a stal se krutým, bylo to, že přestal pěstovat ducha sebezapření.

Když Mojžíš na úpatí hory Sinaj oznámil lidu božský příkaz: „Udělájit’ mi svatyni, abych bydlil uprostřed nich,“ odpověděli Izraelští mnohými dary. „Přišli, každý muž, kteréhož ponuklo srdce jeho, a každý, v němž duch jeho byl dobrovolný.“ (2. Mojžíšova 25,8; 35,21) a přinesli obětiny. Stavba svatyně si vyžádala velkých a rozsáhlých příprav; bylo zapotřebí velkého množství nejvzácnějšího a nejdrahocennějšího materiálu, Bůh však přijímal jen dobrovolnou oběť. „Od každého člověka, kterýž by ji z srdce dobrovolně dal, přijměte takovou oběť mou.“ (2. Mojžíšova 25,2) zněl příkaz, který Mojžíš opakoval shromážděnému lidu. Oddanost Bohu a ochota k oběti byly hlavní potřebné věci při přípravě stavby příbytku Nejvyššího.

Podobná výzva k dobrovolné oběti byla vydána, když David vkládal odpovědnost za stavbu chrámu na Šalomouna. David položil shromážděnému lidu otázku: „Kdo by co chtěl dobrovolně obětovati dnes Hospodinu?“ 1. Paralipomenon 29,5. Tuto výzvu k oběti a dobrovolné službě měli mít stále na paměti ti, kteří se zabývali výstavbou chrámu.

Pro stavbu svatostánku na poušti nadal Bůh vybrané muže zvláštní zručností a vědomostmi. „Řekl Mojžíš synům Izraelským: Pohleďte, povolal ze jména Hospodin Bezeleel. . . z pokolení Judova, a naplnil ho duchem Božím, moudrostí, rozumností a uměním všelijakého řemesla, . . . dal nadto v srdce jeho i to, aby učiti mohl on i Aholiab. . . z pokolení Dan. Naplnil je moudrostí srdce, aby dělali všelijaké dílo tesařské a řemeslné, i krumpěřské a vytkávané. . . aby dělali všelijaké dílo. . . Tedy dělal Bezeleel a Aholiab i všeliký muž vtipný, jimž dal Hospodin moudrost a rozumnost.“ 2. Mojžíšova 35,30-35; 36,1. Nebeské bytosti spolupracovaly s dělníky, které vybral sám Bůh.

[42]

Potomci těchto dělníků zdědili ve značné míře nadání, jež bylo propůjčeno jejich předkům. Zpočátku byli tito mužové z pokolení Juda a Dan skromní a nesobečtí; postupně však, téměř nepozorovaně, přestali se držet Boha a nechtěli mu už nezistně sloužit. Požadovali vyšší mzdy za své služby, protože byli velice obratní v jemné řemeslné a umělecké práci. V některých případech bylo jejich požadavkům vyhověno, častěji si však nacházeli zaměstnání v sousedních zemích. Namísto ušlechtilého ducha nezištnosti a sebeobětování, jenž plnil srdce jejich slavných předků, začali podléhat duchu hrabivosti, začali hromadit více a stále více. Aby mohli uspokojit své sobecké tužby, nabízeli své umělecké vlohy dané jim Bohem pohan- ským králům a propůjčovali své nadání ke stavbě děl, jež zneuctívala jejich Stvořitele.

Právě mezi těmito lidmi hledal Šalomoun předního dělníka, který by řídil stavbu chrámu na hoře Moria. Přesné rozměry každé části posvátné stavby byly svěřeny králi a král se měl vírou obrátit na Boha, aby mu poskytl posvěcené pomocníky, jimž by bylo propůjčeno zvláštní nadání, aby mohli přesně vykonat požadovanou práci. Šalomoun však zanedbal tuto příležitost osvědčit víru v Boha. Požádal krále Tyru, aby mu poslal „muže umělého, kterýž by uměl dělati na zlatě, na stříbře, na mědi, na železe, i z zlatohlavu a z červce, a z postavce modrého, a kterýž by uměl řezati řezby s jinými umělými. . . v Judstvu a v Jeruzalémě“ **2. Paralipomenon 2,7**.

Fénický král vyhověl a poslal Chírama, „syna jedné ženy z dcer Dan, otce pak měl Tyrského“ **2. Paralipomenon 2,14**. Chíram pocházel z Aholiaba z matčina rodu, jemuž dal Bůh před staletím zvláštní znalosti pro postavení svatostánku.

Tím byl za předáka Šalomounových dělníků ustanoven muž, jehož úsilí nevycházelo z nezištného přání sloužit Bohu. Sloužil bohu tohoto světa — mamonu. Sobeckost zachvátila každou částičku jeho bytosti.

Vědom si své neobyčejné obratnosti, požadoval Chíram velkou mzdu. Jeho převrácené zásady postupně přejímali i jeho druzi. Pracovali s ním den za dnem, porovnávali jeho výdělky s tím, co sami vydělali a začali zapomínat na svatý ráz své práce. Opouštěl je duch sebezpření a na jeho místo nastupoval duch hrabivosti. Začali žádat vyšší mzdy a jejich požadavkům bylo vyhověváno.

Neblahé vlivy, jež takto začaly působit, prostoupily všechna odvětví služby Hospodinovy a rozšířily se po celém království. Vysoké mzdy, jež dělníci požadovali a jichž se jim dostalo, poskytly mnohým příležitost k tomu, že začali holdovat přepychu a výstřednostem. Chudí byli utiskováni bohatými, duch sebeobětování téměř vymizel. V dalekosáhlých následcích těchto vlivů možno hledat jednu z hlavních příčin hrozného odpadnutí toho, jenž byl dosud počítán mezi nejmoudřejší ze smrtelníků.

Ostrý protiklad mezi duchem a pohnutkami těch, kdož stavěli stánek na poušti, a těch, kdož byli zaměstnáni na stavbě Šalomounova chrámu, poskytuje velmi významné poučení. Uspokojování vlastních zájmů, jímž se vyznačovali dělníci zaměstnaní na stavbě chrámu, nachází dnes svou obdobu v sobectví, jež vládne světem. Ducha hrabivosti a touhu po dosažení nejvyššího postavení a největších mezd lze najít všude. S dobrovolnou službou a ochotou k sebezapření u těch, kdo pracují při svatostánku, se setkáváme jen zřídka. Jen tento duch však má pudit následovníky Ježíšovy. Náš božský Mistr dává příklad, jak mají pracovat jeho učedníci. Těm, jež vyzval „Pojďte za mnou, a učiním z vás rybáře lidí“ (**Matouš 4,19**), nenabízel žádnou částku peněz jako odměnu za jejich službu. Měli s ním sdílet odpírání a sebeobětování.

Ne pro mzdu, kterou dostáváme, bychom měli pracovat. Pohnutka, která nás pudí pracovat pro Boha, by měla být prosta jakékoli sobeckosti. Nezištná oddanost a duch sebeobětavosti vždy byly a vždy budou hlavním předpokladem služby, jež je pro Boha přijatelná. Náš Pán a Mistr stanoví, aby ani jediné vláčekno sobectví se nevpletlo do díla Božího. Do svých snah máme vkládat ohleduplnost a obratnost, přesnost a moudrost, jíž Bůh dokonalosti vyžaduje od stavitelů pozemského svatostánku; při vší své práci nesmíme zapomínat na to, že největší nadání a nejskvělejší služby jsou Bohu libé jen tehdy, položíme-li na oltář sami sebe jako živou oběť.

Dalším z odchýlení od pravých zásad, jež nakonec vedla k pádu krále Izraele, bylo, že podlehl pokušení přivlastnit si slávu, jež patří jen Bohu.

Od dne, když Šalomoun byl pověřen úkolem vystavět chrám, až do chvíle jeho dokončení, bylo jeho cílem „stavěti dům jménu Hospodina Boha Izraelského“ **2. Paralipomenon 6,7**. Tento cíl byl jasně vyhlášen před shromážděnými zástupy Izraele při zasvěcování

chrámu. Ve své modlitbě král povrdil, že Hospodin řekl: „Tud’ bude jméno mé.“ **1. Královská 8,29.**

Jednou z nejdojemnějších částí Šalomounovy modliby při zasvěcování chrámu byla jeho prosba k Bohu za cizince, kteří přijdou z dalekých zemí, aby se dozvěděli více o tom, jehož pověst se rozšířila mezi národy za hranicemi Izraele. „Uslyší“, pravil král, „o jménu tvém velikém a ruce tvé přesilné, a rameni tvém vztaženém.“ Za každého z těchto cizích vyznavačů Šalomoun prosil: „Ty vyslychej. . . a učiň všecko to, o čež volati bude k tobě cizozemec ten, ať by poznali všickni národové země jméno tvé, a báli se tebe, jako lid tvůj Izraelský, a aby věděli, že jméno tvé vzýváno jest nad domem tímto, kterýž jsem vystavěl.“ **1. Královská 8,42.43.**

V závěru obřadu napomenul Šalomoun Izrael, aby zůstal věrný Bohu, aby „poznali všickni národové země, že Hospodin sám jest Bůh, a že není kromě něho žádný“ **1. Královská 8,60.**

Stavbu chrámu navrhoval někdo větší, než byl Šalomoun; stavbou se projevila moudrost a sláva Boží. Ti, kdož to nevěděli, přirozeně obdivovali a velebili Šalomouna jako tvůrce a stavitele; král však nepřipustil, aby mu byla vzdávána čest za návrh a vybudování chrámu.

Tak tomu bylo, když Šalomouna navštívila královna ze Sáby. Slyšela o jeho moudrosti a o velkolepém chrámu, který vystavěl, a rozhodla se, že se ho sama na všechno vyptá a prohlédne si jeho proslulá díla. Doprovázena průvodem služebníků a s velbloudy nesoucími „vonné věci a zlata velmi mnoho i kamení drahého“ podnikla dlouhou cestu do Jeruzaléma. A když přišla k Šalomounovi, „mluvila s ním o všem, což měla v srdci svém“. Rozprávěla s ním o tajemstvích přírody a Šalomoun ji učil o Bohu přírody, velkém Stvořiteli, jenž přebývá v nejvyšším nebi a vládne nade vším. „Šalomoun odpověděl na všechna slova její; nebylo nic skrytého před králem, nač by jí neodpověděl.“ **1. Královská 10,1-3; 2. Paralipomenon 9,1-2.**

„Uzřevší královna ze Sáby všechnu moudrost Šalomounovu i dům, kterýž byl ustavěl. . . zděsila se náramně.“ „Pravát’ jest řeč,“ prohlásila, „kterouž jsem slyšela v zemi své o věcech tvých a o moudrosti tvé. Ježto jsem nechtěla věřiti řečem, až jsem přijela a uzřela očima svýma. A aj, nebylo mi praveno ani polovice; převýšil jsi moudrostí a dobrotou pověst tu, kterouž jsem slyšela. Blahoslavení jsou muž tvoji, a blahoslavení služebníci tvoji, kteří stojí

před tebou vždycky, a slyší moudrost tvou.“ **1. Královská 10,4-8; 2. Paralipomenon 9,3-6.**

Když se doba jejího pobytu chýlila ke konci, byla královna Šalomounem už tak poučena o zdroji jeho moudrosti a blahobytu, že nemohla vynášet lidského prostředníka a musela zvolat: „Budiž Hospodin Bůh tvůj požehnaný, kterýž tě sobě oblíbil, aby tě posadil na stoliči Izraelské, proto že miluje Hospodin Izraele na věky, a ustanovil tě králem, abys činil soud a spravedlnost.“ **1. Královská 10,9.** Bůh si přeje, aby takový pocit se probudil ve všech lidech. A když „všickni králové země žádostiví byli viděti tvář Šalomounovu, aby slyšeli moudrost jeho, kterouž složil Bůh v srdci jeho“ (**2. Paralipomenon 9,23**), vyvyšoval Šalomoun Boha tím, že jim s úctou poukazoval na Stvořitele nebe i země, Vládce vesmíru, Vševědoucího.

Kdyby si byl Šalomoun zachoval skromnost a dále odvracel pozornost lidí od sebe na toho, jenž mu dal moudrost, bohatství a slávu, čeho by byl mohl dosáhnout! Pero, písíci pod vnuknutím Ducha svatého, zaznamenává Šalomounovy ctnosti, přináší však také věrné svědectví o jeho pádu. Když byl vynesena na vrchol velikosti a zahrnut dary štěstěny, zatočila se Šalomounovi hlava, ztratil rovnováhu a padl. Ustavičně vynášen a veleben svými bližními, nemohl nakonec odolat lichotkám, jimiž byl zasypáván. Moudrost, jíž se mu dostalo, aby mohl oslavovat Dárce, vyvolala v něm pýchu. Nakonec připustil, aby lid o něm mluvili jako o tom, kdo si nejvíce zaslouhuje chvály za nepřekonatelnou nádheru stavby, jež byla vystavěna, aby činila čest [46] „jménu Hospodina Boha Izraelského“ **2. Paralipomenon 6,7.**

A tak se chrám Hospodinův stal známým mezi národy jako Šalomounův chrám. Lidský prostředník si ovojil slávu, která patřila tomu, jenž je vyšší než nejvyšší (viz **Kazatel 5,8**). Až do dnešní doby se o chrámu, o němž Šalomoun prohlásil: „Nad domem tímto, kterýž jsem vystavěl, vzýváno jest jméno tvé“ (**2. Paralipomenon 6,33**), mluví častěji ne jako o domu Hospodinově, ale jako o Šalomounově chrámu.

Člověk nemůže projevit větší slabost, než když připustí, aby ho lidé oslavovali za dary, jež udílejí nebesa. Pro pravého křesťana je Bůh prvním a posledním, nejlepším ve všem. Žádná ctižádostivá pohnutka neochladí jeho lásku k Bohu; neustále a vytrvale usiluje, aby byl veleben jeho nebeský Otec. Jen povyšujeme-li věrně jméno

Boží, jsou naše pohnutky pod božským dozorem a můžeme rozvíjet duchovní a rozumovou sílu.

Ježíš, božský Mistr, vždy vyvyšoval jméno svého nebeského Otce. Učil své učedníky, aby se modlili: „Náš Otče, jenž jsi v nebesích, svaté budiž tvé jméno.“ **Matouš 6,9**). A přitom neměli opomenout uznat: „Tvá jest sláva.“ **Matouš 6,13**. Tak pečlivý byl veliký Lékař, aby odvracel pozornost lidí od sebe ke zdroji své moci, že udivené zástupy, „když viděly, že němí mluví, zkřivení jsou zdraví, chromí chodí a slepí vidí,“ nevelebily jeho, nýbrž „velebily Boha Izraelského“ **Matouš 15,31**. V podivuhodné modlitbě, kterou pronesl krátce před svým ukřižováním, Kristus pravil: „Já jsem tebe oslavil na zemi.“ „Oslav svého Syna,“ prosil, „aby Syn oslavil tebe.“ „Spravedlivý Otče, svět tě nepoznal, ale já jsem tě poznal, a tito poznali, že ty jsi mě poslal. Uvedl jsem jim v známost tvé jméno a ještě uvedu, aby láska, kterou jsi mě miloval, byla v nich, a abych byl já v nich.“ **Jan 17,1.4.25.26**.

„Takto praví Hospodin: Nechlub se moudrý v moudrosti své, ani se chlub silný v síle své, aniž se chlub bohatý v bohatství svém, ale v tom necht' se chlubí, kdo se chlubí, že rozumí a zná mne, že já jsem Hospodin, který činím milosrdenství, soud i spravedlnost na zemi; nebo v těch věcech libost mám, dí Hospodin.“ **Jeremjáš 9,23.24**.

„Budut' chváliti jméno Boží...
a velebiti je s poděkováním.“

[47]

„Hoden jsi, Pane, přijmouti slávu a čest
I moc.“

„Budu tě oslavovati, Pane Bože můj,
z celého srdce svého
a ctíti jméno tvé na věky.“

„Zvelebujtež semnou Hospodina,
a jméno jeho společně vyvyšujme.“

Žalm 69,31; Zjevení
4,11; Žalm 86,12;
34,4

Pronikání zásad, jež odváděly od ducha obětování a směřovaly k sebeoslavování, bylo navíc provázeno dalším hrubým převrácením božského plánu s Izraelem. Podle úmyslu Božího měl jeho lid být světlem světa. Měla z něho vyzařovat sláva zákona Božího, jak se projevuje v každodenním životě. Aby se tento záměr mohl splnit, způsobil Bůh, že vyvolený národ zaujal klíčové postavení mezi národy země.

Za dnů Šalomounových se království Izrael rozkládalo od Amat na severu po Egypt na jihu a od Středoziemního moře k řece Eufratu. Tímto územím procházelo mnoho cest, po nichž vedl světový obchod a po nichž ustavičně putovaly karavany z dalekých a do dalekých zemí. Tím se Šalomounovi a jeho národu dostalo možnosti zjevovat lidem všech národů povahu Krále králů a učit je, aby ho ctili a poslouchali. Této známosti se mělo dostat celému světu. Učením a obětováním měl být Kristus vyvyšován před národy, aby všichni, kdož chtějí, mohli žít.

Postaven v čelo národa, který byl určen za světlo majáku okolním národům, měl Šalomoun užívat moudrosti, moci a vlivu, jichž se mu dostalo od Boha, k spravování a řízení velkého hnutí k osvícení těch, kdož dosud neznali Boha a jeho pravdu. Tak by byly získány zástupy lidí k tomu, by se držely božských předpisů, Izrael by byl ochráněn před zly, páchanými pohany, a Pán slávy by byl uctíván mnohými. Šalomoun však zapomněl na tento vysoký cíl. Nevyužíval skvělých příležitostí, jež se mu naskytovaly k osvícování těch, kdož neustále procházeli jeho územím nebo pobývali ve velkých městech.

Misijní duch, kterého Bůh vložil do srdce Šalomouna a do srdce všech pravých Izraelitů, byl vytlačen obchodnickým duchem. Příležitosti, jež prinášel styk s mnoha národy, byly využívány k osobnímu obohacení. Šalomoun se snažil politicky posílit své postavení budováním opevněných měst na obchodních křitovatkách. Vysvěl znovu Gazer nedaleko Joppe podél cesty mezi Egyptem a Sýrií, na západ od Jeruzaléma vystavěl Betoron, který ovládal přístupy k cestě vedoucí ze srdce Judska do Gazer a k moři, vystavěl Megido na karavanní cestě z Damašku do Egypta a z Jeruzaléma na sever a na karavanní cestě z východu vybudoval „Tadmor na poušti“ **2. Paralipomenon 8,4**. Všechna tato města byla silně opevněna. Obchodní výhody přístupu k Rudému moři se otevřely postavením „lodí velikých v Aziongaber. . . na břehu moře Rudého v zemi Idumejské“. Školení

námořníci z Tyr spolu „s služebníky Šalomounovými“ se plavili na těchto lodích „do Ofir, nabrali tam zlata“ a „dříví almugim velmi mnoho i kamení drahého“ **1. Královská 9,26-28; 10,11.**

Příjmy krále a mnoha z jeho poddaných ohromně vzrosly. Za jakou však cenu! Chamtivostí a krátkozrakostí těch, jimž byly svěřeny výroky Boží, bylo nesčetné množství lidí procházejících obchodními cestami ponecháno v nevědomosti o Bohu.

Jak naprosto jinak než Šalomoun si počínal Kristus, když žil na této zemi! Spasitel, jež měl veškerou moc, nikdy této moci nepoužil k vlastnímu prospěchu. Ani jediné pomyšlení na obohacení světskými statky nebo na získání světské velikosti nezkalilo dokonalost Kristovy služby lidstvu. „Lišky mají doupata a nebeští ptáci hnízda,“ pravil Kristus, „ale Syn člověka nemá kam položit hlavu.“ **Matouš 8,20.** Ti, kdož odpovídají na volání a vstupují do služeb Mistrových, by měli pečlivě studovat metody Kristovy práce. Kristus využíval příležitostí, jež se naskýtají na rušných místech, kudy proudí mnoho lidí.

Přestávky mezi svými cestami trávil Ježíš v Kafarnaum, které se tím stalo známým jako jeho město. Kafarnaum leželo na silnici z Damašku do Jeruzaléma a Egypta a ke Středozemnímu moři a dobře se hodilo za středisko Spasitelova díla. Městem procházeli lidé z mnoha zemí nebo se v něm zdržovali, aby si po cestě odpočinuli. Spasitel se v něm setkával s příslušníky všech národů a všech stavů a tak se jeho učení dostávalo do jiných zemí a do mnoha rodin. Tím byl vzbuzován zájem o proroctví, která se týkala Mesiáše, pozornost se soustředila na Spasitele a s jeho posláním se seznamoval svět.

[49]

V době, v níž žijeme, je příležitostí k navázání styku s muži a ženami všech tříd a mnoha národností mnohem více než za dnů Izraele. Počet rušných míst se ztisícinásobil.

Poslové Nejvyššího by se měli podobně jako Kristus usadit na těchto velkých dopravních tepnách, kde se mohou setkat se zástupy lidí, proudícími ze všech částí světa. Podobně jako Kristus se mají skrýt v Bohu a rozsévat sémě evangelia a seznamovat druhé se vzácnými pravdami Písma svatého, jež pak zapustí hluboké kořeny do myslí a srdcí a vypučí k životu věčnému.

Vážná jsou poučení o pádu Izraele, k němuž došlo v době, kdy panovník i lid se odvrátili od velkého úkolu, k jehož splnění byli povoláni. Zatím co oni byli slabí, až klesli, dnešní Izrael Boží, jehož

příslušníci jsou zástupci nebes a tvoří pravou církev Kristovu, musí být silný, protože na něm spočívá úkol dokončil dílo, jež bylo svěřeno člověku, a uvádět v den konečné odměny. Ovšem vlivy, které působily proti Izraeli v době, kdy vládl Šalomoun, působí i dnes. Síly nepřítele vší spravedlnosti jsou v plné pohotovosti a jen mocí Boží lze dobýt vítězství. Boj, který nás čeká, vyžaduje, abychom se cvičili v sebezapírání, abychom nespolehali na sebe, nýbrž byli závislí toliko na Bohu a moudře využívali každé příležitosti, kdy můžeme spasit duše. Požehnání Páně bude provázet církev Boží, bude-li postupovat jednotně a zjevovat světu, tonoucímu v tmách bludů, krásu svatosti, jak se projevuje v křesťanském duchu sebezapření, ve vyvyšování božského nad lidské a laskavé a neumlédvající službě těm, kdož tolik potřebují požehnání evangelia.

[50]

5. kapitola — Šalomounovo pokání

Dvakrát se Šalomounovi zjevil Hospodin za dobu jeho vlády, aby mu vyslovil svou libost a poradil mu — v nočním vidění v Gabaon, kdy mu dal zaslíbení moudrosti, bohatství a slávy a přitom ho nabádal, aby zůstal skromným a poslušným, podruhé pak po zasvěcení chrámu, kdy ho znovu napomenul, aby zůstal věrným. Jasná byla napomenutí, podivuhodná pak byla zaslíbení, jichž se Šalomounovi dostalo; přesto však se o tom, jenž se zdál být svou povahou, svými skutky a svým životem nadmíru vhodným k tomu, aby nezanedbal své poslání a splnil očekávání nebes, praví v Písmu: „Neostříhal toho, což byl přikázal Hospodin.“ „Uchýlilo se srdce jeho od Hospodina Boha Izraelského, kterýž se jemu byl ukázal po dvakrát a zapověděl mu tu věc, aby nechodil po bozích cizích.“ **1. Královská 11,9.10.** Tak úplné bylo jeho odpadnutí, tak zatvrzelé bylo jeho srdce v hříchu, že jeho případ se zdál téměř beznadějným.

Šalomoun se odvrátil od radosti z božského obcování a hledal uspokojení v smyslných rozkoších. O tomto zážitku praví: „Veliké jsem skutky činil, vystavěl jsem sobě domy, štípil jsem sobě vinice, vzdělal jsem sobě zahrady a štěpnice, . . . najednal jsem sobě služebníků a děvek. . . nashromáždil jsem sobě také stříbra a zlata a klenotů od králů a krajin, způsobil jsem sobě zpěváky a zpěvakyně i jiné rozkoše synů lidských, a nástroje muzické rozličné. A tak velikým jsem učiněn, a zrostl jsem nade všecky, kteříž přede mnou byli v Jeruzalémě. . .“

„A čehožkoli žádaly oči mé, nezbránil jsem jim, aniž jsem zbraňoval srdci svému jakého veselí; srdce mé zajisté veselilo se ze vší práce mé. . . Ale jakž jsem se ohlédl na všecky skutky své, kteréž činily ruce mé, a na práci úsilně vedenou, a aj, všecko marnost a trápení ducha, a že nic není užitečného pod sluncem.“

„Pročž obrátil jsem se, abych spatřoval moudrost a nemoudrost, i bláznovství, nebo co by člověk spravil, chtěje následovati krále? To, což již jiní spravili. . . Mrzí mne tento život, . . . ano, mrzí mne i všecka práce má, kterouž jsem vedl pod sluncem.“ **Kazatel 2,4-18.**

[51]

Na své vlastní trpké zkušenosti poznal Šalomoun prázdnotu života, který hledá v pozemských věcech své nejvyšší dobro. Vystavěl otáře pohanským bohům a pak poznal, jak marné jsou jejich sliby, že dojde pokoje ducha. Chmurné a mučivé myšlenky ho znepokojovaly dnem i nocí. Nebylo už pro něho radosti z života, ani klidu mysli, a budoucnost zatemňovalo zoufalství.

Hospodin ho však neopustil. Domluvami a přísnými soudy pokoušel se vyburcovat krále, aby si uvědomil hříšnost svého počínání. Přestal mu poskytovat svou ochranu a péči a dopustil, aby nepřátelé dotírali na království a oslabovali je. „Vzbudil Hospodin protivníka Šalomounovi, Adada Idumejského. . . Vzbudil ještě Bůh proti němu protivníka, Rázona, . . . knížete roty,“ jenž „měl v ošklivosti Izraele, když kraloval v Sýrii. Jeroboám také, . . . služebník Šalomounův,“ „muž silný a udatný,“ „pozdvihl ruky proti králi.“ **1. Královská 11,14-28.**

Nakonec poslal Hospodin Šalomounovi skrze proroka burcující poselství: „Poněvadž se to našlo při tobě, a neostříhal jsi smlouvy mé ani ustanovení mých, kteráž jsem přikázal, věz, že odtrhnu království toto od tebe, dám je služebníku tvému. A však za dnů tvých neučiním toho pro Davida otce tvého, než z ruky syna tvého odtrhnu je.“ **1. Královská 11,11.12.**

Jako ze sna probuzen tímto rozsuzujícím výrokem postihujícím jeho a jeho rodinu, začal Šalomoun vidět svou bláhovost v pravém světle. Probudilo se v něm svědomí. Zkrušen na duchu, s pokleslou myslí a ochablým tělem odvrátil se unavený a vyprahlý od puklých zdrojů země, aby se ještě jednou napil z pramene života. Období trýzně pro něho už skončilo. Dlouho byl znepokojován obavami, že propadne naprosté zkáze, protože není s to zanechat pošetilostí, nyní však spatřil v poselství, jehož se mu dostalo, paprsek naděje. Bůh ho od sebe zcela neodvrhl, nýbrž projevil ochotu vysvobodit ho z otroctví krutějšího než hrob, z něhož se vlastními silami nemohl osvobodit.

[52] S vděčností uznal Šalomoun moc a laskavost toho, jenž je „vyšší nad nejvyššími“ (Kaž 5,8); kajícně se začal vracet po vlastní stopě k vysokému ideálu čistoty a svatosti, jemuž se tak velice vzdálil. Nebude sice moci doufat, že unikne ničícím následkům hříchu, nebude moci zprostit svou mysl všech vzpomínek na dobu, kdy žil pro své vlastní uspokojení, bude se však ze všech sil snažit odradit druhé,

aby páchali bláhovosti. Pokorně přizná, že jeho cesty byly pošetilé, a pozvedne svůj hlas, aby varoval druhé před nenapravitelným ztracením, protože jim poskytl špatný příklad.

Pravý kající nezapomíná na hříchy, které v minulosti spáchal. Nežije dál, jakmile dosáhne pokoje, aniž myslí na chyby, kterých se dopustil. Myslí na ty, kdož byli jeho příkladem svedeni ke zlému a vešemožně se je snaží přivést zpět na pravou cestu. Čím jasnější je světlo, které ho ozářilo, tím silnější je jeho touha usměrnit kroky druhých na správnou cestu. Neulehčuje svou zpozdilou svéhlavost, nýbrž upozorňuje na nebezpečí, aby druzí se ho mohli vyvarovat.

Šalomoun potvrdil, že „srdce synů lidských plné jest zlého a že bláznovství je v srdcích jejich“ **Kazatel 9,3**. A znovu prohlásil: „Protože ne hned ortel dochází pro skutek zlý, protož vroucí jest k tomu srdce synů lidských, aby činili zlé věci. A ačkoli hříšník činí zle na stokrát, a vždy se mu odkládá, já však vím, že dobře bude bojícím se Boha, kteříž se bojí obličejeho; s bezbožným pak nedobře se dítí bude, až se prodlí dnové jeho; minou jako stín, proto že jest bez bázně před obličejem Božím.“ **Kazatel 8,11-13**.

Vnuknutím Ducha svatého zaznamenal král pro budoucí pokolení historii svých promarněných let a z ní vyplývající varování. A tak, i když símě jeho setby dozrálo v jeho lidu a přineslo zlo, nebylo dílo jeho života zcela ztraceno. S laskavostí a v pokoře pak Šalomoun v dalších letech „vyučoval lid umění, a rozvažoval, zpytoval, i složil množství přísloví“. Snažil se „vyhledati věcí nejžádostivější, a napsal, což pravého jest, a slova věrná“. „Slova moudrých podobná jsou ostnům a hřebíkům vbitým, kteráž jsou vydána od pastýře jednoho. A tak tedy jimi, synu můj, buď osvícen.“ **Kazatel 12,9-12**.

„Suma všeho, což jsi slyšel,“ napsal Šalomoun, zní takto: „Boha se boj a přikázání jeho ostříhej, nebo na tom všecko člověku záleží. Poněvadž všeliký skutek Bůh přivede na soud, i každou věc tajnou, buď to dobrou, buď to zlou.“ **Kazatel 12,13-14**. [53]

Pozdější Šalomounovy výroky prozrazují, že čím více si uvědomoval zhoubnost svého počínání, tím větší pozornost věnoval nabádání mladých lidí, aby neupadali do bludů, jež ho zavedly až k tomu, že promrhával nejvzácnější dary nebes. S bolestí a v hanbě vyznal, že v době, kdy byl na vrcholu svých sil, kdy měl hledat u Boha své potěšení, podporu a život, se odvrátil od světla nebes a

moudrosti Boží a nahradil modlářstvím uctívání Hospodina. A nyní, když poznal bláhovost takového života, bylo jeho nejnvrucnějším přáním ušetřit druhé toho, aby museli prožít tak trpkou zkušenost, jakou on prožil.

S dojemným patosem napsal o výsadách a odpovědnostech, které čekají mladé lidi ve službě Boží.

„Příjemnět' jest zajisté světlo, a milá věc očima vidět slunce: avšak by mnoho let živ jsa člověk, ve všech těch veselil by se, tedy rozpomenul-li by se na dny temnosti, jak jich mnoho bude, cožkoli přeběhlo, počte za marnost. Radujž se tedy, mládenče, v mladosti své, a nechť tě obveseluje srdce tvé ve dnech mladosti tvé, a chod' po cestách srdce svého, a podle žádosti očí svých, než věz, že tě s tím se vším přivede Bůh na soud. Proto odejmi hněv od srdce svého, a odvrát' zlost od těla svého: nebo dětinství a mladost jest marnost.“

Kazatel 11,7-10.

„A pamatuj na Stvořitele svého ve dnech mladosti své,
dříve než nastanou dnové zlí,
a přiblíží se léta,
o nichž díš: Nemám v nich zalíbení.

Dříve než se zatmí slunce
a světlo,
a měsíc,
i hvězdy,

a navrátí se hustí oblakové po dešti.

V ten den, v kterémž se třásti budou strážní domu,
a nakříví se muži silní,

[54] a ustanou melící, protože jich málo bude,
a zatmí se ti, kteříž vyhlédají z oken,
a zavříny budou dveře od ulice
s slabým zvukem mlení,
a povstanou k hlasu ptačímu,
a přestanou všecky slibnosti zpěvu.

Ano i vysokostí báti se budou
a úrazu na cestě.

A kvěsti bude mandlový strom,
takže i kobylka těžká bude,
a poruší se žádost,

nebo běře se člověk do domu věčného,
a choditi budou po ulici kvílící.
Dříve než se přetrhne provaz stříbrný,
a než se rozrazí číše zlatá,
a roztrhne se věderce nad vrchovištěm,
a roztrhne se kolo nad studnicí,
tehdy navrátí se prach do země,
jakž prvé býval,
duch pak navrátí se k Bohu,
kterýž jej dal.“

Kazatel 12,1-7.

Nejen pro mladé lidi, nýbrž i pro ty, kdož dosáhli zralosti, i pro ty, kdož již sestupují s vrcholu života a dívají se na zapadající slunce, je život Šalomounův výstrahou a varováním. Vidíme a slyšíme, jak je člověk v mladém věku nepevný; mladí lidé se potácejí mezi dobrem a zlem a příval zlých náruživostí je pro ně příliš silný. U lidí zralého věku neočekáváme takovou nepevnost a nevěru; předpokládáme u nich ustálenou povahu a zásady pevně zakořeněné. Avšak vždy tomu tak není. Když měl mít Šalomoun povahu statného dubu, moc pokušení připravila ho o pevnost. Když jeho síla měla být nejpevnější, ukázalo se, že je nejslabší.

[55]

Z takových příkladů se máme učit, že jediná jistota jak pro mladé, tak pro dospělé, je v bdění a modlitbě. Jistota není ve vysokém postavení nebo ve velkých výsadách. Člověk může žít po mnoho let životem opravdového křesťana, je však přesto stále vystaven satanovým útokům. V boji s vnitřním hříchem a s pokušením přicházejícím zvnějšku podlehl i moudrý a silný Šalomoun. Jeho pád nás učí, že ať je člověk sebemoudřejší a ať sloužil dříve Bohu sebevěrněji, nemůže nikdy s jistotou spoléhat na svou vlastní moudrost a poctivost.

V každém pokolení lidí, v každé zemi je pravý základ a vzor pro vytvoření povahy stále týž. Božský zákon „Miluj svého Pána Boha z celého srdce. . . a svého bližního jako sebe“ (Lukáš 10,27), veliká zásada, jež se projevila v povaze a v životě našeho Spasitele, je jediným bezpečným základem, jediným bezpečným vodítkem. „Moudrost a umění bude upevněním časů tvých, silou i hojným

spasením,“ (*Izajáš 33,6*) to je moudrost a vědění, jež může dát toliko slovo Boží.

Je to právě tak pravdivé dnes jako tehdy, kdy tato slova byla pronesena k Izraeli, aby ho nabádala k poslušnosti příkázání Božích: „To jest moudrost vaše a opatrnost vaše před očima národů.“ *5. Mojžíšova 4,6*. V tom je jediná záruka osobní poctivosti, čistoty domova, blaha společnosti a pevnosti národa. Ve všech životních zmatcích a nebezpečích a za rozporných tužeb je jediným bezpečným a spolehlivým pravidlem činit to, co praví Bůh. „Zákon Hospodinův jest dokonalý“ a „kdo tyto věci činí, nepohneť se na věky.“ *Žalm 19,8; 15,5*.

[56] Ti, kdož dbají výstrahy, jíž dává Šalomounovo odpadnutí, budou se zdaleka vyhýbat těm hříchům, které ho přemohly. Jen poslušnost požadavků nebes zachová člověka před odpadnutím. Bůh obdařuje člověka velkým světlem a mnohým požehnáním, dokud však člověk toto světlo a tato požehnání nepřijme, není pro něho jistoty, že se nedopustí neposlušnosti a neodpadne. Odvrátí-li se ti, jež Bůh vyvýšil na vysoce odpovědná místa, od Boha k lidské moudrosti, stává se jejich světlo tmou. Schopnosti, jež jim byly svěřeny, stávají se pro ně svodem.

Než boj skončí, vyskytnou se vždy takoví, kteří se od Boha odvrátí. Satan vytvoří takové okolnosti, že se v nich téměř nepozorovaně oslabí ochranné valy duše, nebude-li nám pomáhat božská moc. Je třeba, abychom se ptali při každém kroku: „Je toto cesta Páně?“ Pokud trvá život, bude třeba pevně dohlédat na náklonnosti a vášně. Ani na okamžik si nemůžeme být jisti, leč spolehne-li na Boha a život skrytý v Kristu. Bdělost a modlitba jsou ochranou čistoty.

Všichni, kdož vejdou do města Božího, vstoupí do něho úzkou branou, vynaloží-li všechno úsilí, neboť „nikdy do něho nevejde nic nečistého“ *Zjevení 21,27*. Žádný z těch, kdož padli, nemusí však propadat zoufalství. Staří mužové, kdysi Bohem ctění, poskrvnili možná své duše tím, že obětovali ctnost na oltáři rozkoše; jestliže se však kají, zanechají-li hříchu a obrátí se k Bohu, je pro ně ještě naděje. Ten, jenž praví: „Bud’ věrný až do smrti, a dám ti věnec života“, také vyzývá: „Opusť bezbožný cestu svou, a člověk nepravý myšlení svá, a necht’ se navrátí k Hospodinu, i slitujet’ se nad ním, a k Bohu našemu, neboť jest hodný k odpuštění.“ *Zjevení 2,10; Izajáš*

55,7.) Bůh nenávidí hřích, ale miluje hříšníka. „Uzdravím odvrácení jejich,“ praví Bůh, „budu je milovat dobrovolně.“ **Ozeáš 14,4.**

Šalomounovo pokání bylo upřímné; škoda, kterou způsobil svým špatným příkladem, však již nemohla být odčiněna. V době jeho dpadnutí žili sice v království mužové, kteří zůstali věrní svému poslání a zachovali si svou čistotu a věrnost, avšak mnozí byli svedeni na scestí, a síly zla, jež byly rozpoutány zavedením modlářství a světských zlovyků, nemohl kající král tak snadno zastavit. Jeho kladný vliv velice zeslábl. Mnozí váhali, mohou-li mít důvěru v jeho vedení. Ačkoli král vyznal svůh hřích a zaznamenal svou pošetilost a své pokání, aby tím prospěl budoucím pokolením, nemohl doufat, že se mu podaří zcela odstranit neblahý vliv scestných činů. Svedeni a povzbuzeni jeho odpadnutím, setrvali mnozí v páchání zla. A příčinu špatného panování mnoha z panovníků, kteří po něm vládli, možno hledat v neblahém vlivu, jež na ně mělo to, že zneužil nadání, dané mu Bohem.

[57]

Úzkost, kterou mu působilo přemýšlení o zlu, jež způsobil svými skutky, dohnala Šalomouna k tomu, že prohlásil: „Lepší jest moudrost než nástrojové váleční, ale nemoudrý jeden kazí mnoho dobrého.“ „Jest zlá věc, kterouž jsem viděl pod sluncem, totiž neprozřetelnost, kteráž pochází od vrchnosti: že blázen postaven bývá v důstojnosti veliké.“ **Kazatel 9,18; 10,5.6.**

„Mrtvé mouchy nasmrazují a nakažují mast apatekářskou; tak pro moudrost a lásku vzácného maličko bláznovství zohyžd' uje.“ **Kazatel 10,1.**

Žádné z mnoha poučení, jež poskytuje Šalomounův život, není důležitější než poučení o tom, jaká je moc vlivu na konání dobra nebo zla. I když je naše působišť sebeomezenější, přece působíme určitým vlivem, ať blahodárným, nebo zhoubným. Aniž o tom víme nebo aniž ho řídíme, projevuje se náš vliv na druhé jako požehnání nebo jako kletba. Náš vliv může šířit nespokojenost a sobectví, může způsobit smrtelnou nákazu některým hříchem, anebo může přinášet životodárnou moc víry, statečnosti a odvahy a vůni lásky. Vždy však jistě zapůsobí buď k dobrému, nebo ke zlému.

Pomyšlení, že náš vliv by mohl být vůní smrti k smrti, je strašné, přesto tomu tak může být. Jedna svedená duše, zmrhané věčné blaho — kdo může posoudit, jaká vznikla ztráta! A přece jediný náš unáhlený čin, jediné nerozvážné slovo, jež proneseme, může mít tak

pronikavý vliv na život druhého, že přivodí ztrátu jeho duše. Jediná skvrna na povaze může odvrátit mnohé od Krista.

Když zaseté sémě vydá žeň a žeň se znovu zaseje, sklizeň se zmnohonásobí. Tento zákon platí i pro náš vztah k druhým. Každý čin, každé slovo je sémě, které přinese plody. Každý skutek starostlivé lásky, poslušnosti a sebezapření se obrazí v druhých, a skrze ně v mnoha dalších. Právě tak každý čin, jenž je projevem závisti, zášti nebo sváru, je sémě, jež vyklíčí v „hořký kořen“ (**Židům 12,15**), jímž mohou být mnozí poskvrněni. A oč větší počet mohou nakazit tito „mnozí“! Tak setba dobra a zla pokračuje po celou dobu až po věčnost.

[58]

6. kapitola — Rozdělené království

„I usnul Šalomoun s otci svými, a pochován jest v městě Davida otce svého. Kraloval pak Roboám syn jeho místo něho.“ **1. Královská 11,43.**

Krátce po svém nástupu na trůn odebral se Roboám do Sichem, kde měl přijmout formální uznání od všech kmenů. „Do Sichem se sešel všecken Izrael, aby ho ustanovili za krále.“ **2. Paralipomenon 10,1.**

Mezi těmi, kdož přišli, byl také Jeroboám, syn Nebatův. Byl to týž Jeroboám, který byl za Šalomounova panování znám jako „muž silný a udatný“ a jemuž prorok Achiáš Silonský sdělil toto překvapivé poselství: „Aj, já roztrhnu království z ruky Šalomounovy, a dám tobě desatero pokolení.“ **1. Královská 11,28.31.**

Skrze svého posla pravil Pán Jeroboámovi otevřeně a jasně, že je nutné království rozdělit. K tomuto rozdělení musí dojít, pravil Bůh, „protože opustili mne a klaněli se Astarotě bohyni Sidonské, a Chámosovi, bohu Moábskému, i Molochovi bohu Ammonskému, a nechodili po cestách mých, aby činili to, což mi se líbí, totiž ustanovení má a soudy mé, jako David“ **1. Královská 11,33.**

Jeroboámovi se dále dostalo poučení, že království nemá být rozděleno před skončením Šalomounova panování. „Neodejmu ničeho z království z rukou jemu,“ pravil Pán, „nýbrž vůdcem zanechám ho po všechny dny života jeho pro Davida služebníka svého, kteréhož jsem vyvolil, kterýž ostříhal přikázání mých a ustanovení mých. Ale potom vezma království z ruky syna jeho, dám tobě z něho desatero pokolení.“ **1. Královská 11,34.35.**

Ačkoli Šalomoun chtěl připravit mysl Roboáma, svého vyvoleného nástupce, na to, aby moudře obstál v rozhodné chvíli, předpověděně prorokem Božím, nedokázal zapůsobit nějakým kladným vlivem na mysl svého syna, jehož výchova v raném věku byla hrubě zanedbána. Roboám zdědil po své matce, jež byla Ammonitkou, nestálou povahu. Nějakou dobu se snažil sloužit Bohu a vedlo se mu dobře; nevytrval však a nakonec podlehl zhoubným vlivům, jimiž

[59]

byl obklopen od dětství. V omylech, kterých se Roboám za svého života dopustil a v jeho konečném odpadnutí se projevuje strašný následek Šalomounova spojení s modlářskými ženami.

Kmeny dlouho trpěly hanebným bezprávím a útlakem za vlády dřívějšího panovníka. Výstřednosti, kterých se Šalomoun dopouštěl v době svého odpadnutí, ho vedly k tomu, že uvaloval na lid těžké daně a vyžadoval od něho, aby mu sloužil robotou. Než byl nový panovník korunován, rozhodli se přední mužové kmenů zjistit, zda má či nemá Šalomounův syn v úmyslu zmírnit tato břemena. „Tedy přišel Jeroboám i všecek Izrael, mluvili k Roboámovi, řkouce: Otec tvůj ztížil jho naše, protože nyní polehč služby otce svého tvrdě a břemene jeho těžkého, kterěz vložil na nás, a budeme tobě sloužiti.“

2. Paralipomenon 10,3.4.

Roboám se chtěl poradit se svými rádci, dříve než prozradí své záměry, a proto odpověděl: „Po třech dnech navrať te se ke mně.“ A lid odešel. 2. Paralipomenon 10,5.

„V tom radil se král Roboám s starci, kteříž stávali před Šalomounem otcem jeho, ještě za života jeho, řka: Kterak vy radíte, jakou odpověď mám dáti lidu tomuto? I odpověděli jemu, řkouce: Jestliže se dobrotivě ukážeš lidu tomuto a povolíš jim, a mluvití budeš přívětivě, budou služebníci tvoji po všecky dny.“ 2. Paralipomenon 10,6.7.

Nespokojen s touto odpovědí obrátil se Roboám k mladým mužům, kteří byli jeho druhy v dětství a mládí, a zeptal se jich: „Co vy radíte, jakou bychom dali odpověď lidu tomuto, kteříž mluvili ke mně, řkouce: Polehč břemene, kterěz vložil otec tvůj na nás?“ 1. Královská 12,9. Mladí mužové mu navrhli, aby jednal přísně s poddanými svého království a dal jim jasně najevo, že od samého počátku nestrpí žádné vměšování do svých vlastních záměrů.

[60] Roboámovi se zalíbila vyhlídka, že bude mít svrchovanou moc, a rozhodl se, že nebude dbát rady starců svého království a že z mladých mužů učiní své rádce. Tak se stalo, že v ustanovený den, kdy „přišel Jeroboám i všecken lid k Roboámovi“, aby se dozvěděli, co hodlá učinit, Roboám „odpověděl lidu tvrdě, řka: Otec můj ztížil jho vaše, já pak přidám břemene vašeho; otec můj trestal vás bičky, ale já trestati vás budu biči uzlovatými.“ 1. Královská 12,12-14.

Kdyby Roboám a jeho nezkušení rádcové byli správně chápali božskou vůli s Izraelem, byli by vyhověli žádosti lidu o zásadní

reformy ve správě království. Když se však naskytla příležitost na shromáždění v Siche, nedomyslili následky svého rozhodnutí, a tak natrvalo oslabili svůj vliv na velký počet lidí. Jejich rozhodnutí pokračovat v útisku zavedeném za vlády Šalomounovy a ještě jej stupňovat bylo v přímém rozporu s plánem, který měl Bůh s Izraelem, a bylo příčinou, že lid začal pochybovat o upřímnosti jejich pohnutek. Tímto nemoudrým pokusem uchvátit veškerou moc projevila král a jeho vybraní rádcové nadutost a pýchu, že mají takové postavení a moc.

Pán nedovolil, aby Roboám provedl to, co ohlásil jako své rozhodnutí. Mezi příslušníky kmenů bylo tisíce a tisíce takových, kteří byli na nejvyšší míru pobouřeni útlakem za Šalomounovy vlády a nyní cítili, že nemohou jednat jinak, než vzbouřit se proti domu Davidovu. „Protož vida všecken Izrael, že by je král oslyšel, odpověděl lid králi v tato slova: Jakýž máme díl v Davidovi? Ani dědictví nemáme v synu Izai. K stanům svým, ó Izraeli! Nyní opatř dům svůj, Davide. Odšel tedy Izrael k stanům svým.“ **1. Královská 12,16.**

Roztržka způsobená nepředloženým projevem Toboámovým, se již nedala překlenout. Dvanáct kmenů Izraele se rozdělilo; kmeny Juda a Benjamin utvořily jižní království Juda pod vládou Roboámovou, deset severních kmenů utvořilo samostatný stát, známý jako království Izrael, s Jeroboámem jako vládcem. Tak se naplnila předpověď proroka o roztržení království. „Příčina byla od Hospodina.“ **1. Královská 12,15.**

Když Roboám viděl, že mu deset kmenů vypovídá věrnost, začal jednat. Skrze Adurama, jednoho z nejvlivnějších mužů království, „kterýž byl nad platy“, se pokusil je usmířit. Avšak vyslanci míru se dostalo přijetí, které dokazovalo, jaký vztah má lid k Roboámovi. „Uházela ho všecken Izrael kamením až do smrti.“

[61]

Polekán tímto důkazem o rozsahu vzpoury, „král Roboám přinucen byl, aby vsedna na vůz, utekl do Jeruzaléma.“ **1. Královská 12,18.**

V Jeruzalémě „shromáždil všecken dům Judský a pokolení Benjamin, totiž sto a osmdesát tisíců výborných bojovníků, aby bojovali proti domu Izraelskému, a aby zase přivedeno bylo království k Roboámovi synu Šalomounovu. Tehdy stala se řeč Boží k Semaiášovi muži Božímu, řkoucí: Pověz Roboámovi, synu Šalomounovu, králi Judskému a všemu domu Judovi i Benjamínovu, a ostatku lidu těmito

slovy: Takto praví Hospodin: Netáhněte a nebojujte proti bratřím svým synům Izraelským. Navrat' se jeden každý do domu svého, nebo ode mne stala se věc tato. I uposlechli rozkazu Hospodinova a navrátili se, aby odešli vedlé řeči Hospodinovy.“ **1. Královská 12,21-24.**

Po tři léta se Roboám snažil vzít si poučení z této smutné udlálosti, kterou zažil na počátku svého panování. A jeho snaha vedla ke zdaru. „Vzdělal města hrazená v Judsku“ a „upevnil města hrazená, osadil v nich knížata, a zdělal špižírny k potravám, k oleji a vínu.“ Dbal o to, aby tato opevněná města „opatřil velmi dobře“ **2. Paralipomenon 11,5.11.12.** Avšak tajemství úspěchu a zdaru, jenž provázel prvá léta Roboáмова panování, nespočívalo v těchto opatřeních. Spočívalo v tom, že kmeny Juda a Benjamín uznaly Boha za Nejvyššího Vládce. To pro ně vytvořilo příznivou půdu. K nim se přidalo mnoho bohabojných mužů ze severních kmenů. „A za nimi ze všech pokolení Izraelských ti, kteříž oddali srdce své k hledání Hospodina Boha Izraelského, přišli do Jeruzaléma, aby obětovali Hospodinu Bohu otců svých. A tak utvrdili království Judské, a zsilili Roboáma syna Šalomounova za tři léta, a po ta tři léta chodili po cestě Davidově a Šalomounově.“ **2. Paralipomenon 11,16.17.**

[62] Kdyby byl Roboám pokračoval v této cestě, byl by měl možnost napravit ve velké míře chyby minulosti a obnovit důvěru v to, že je schopen vládnout rozvážně a moudře. Písmo však obsahuje zarmucující záznam, v němž je Šalomounův nástupce vyličen jako někdo, kdo se nezasazoval pro zachování věrnosti Hospodinu. Ač byl od narození svéhlavý, sebevědomý a umíněný, byl by si mohl vypěstovat silnou povahu, pevnou víru a poslušnost božským požadavkům, kdyby byl upnul svou víru cele k Bohu. S postupem času však král začal spoléhat na sílu svého postavení a na pevnosti, které vybudoval. Ponenáhlu začal podléhat zděděným slabostem, až se plně přiklonil na stranu modlářství. „I stalo se, když utvrdil království Roboám a zmocnil je, opustil zákon Hospodinův, i všecken Izrael s ním.“ **2. Paralipomenon 12,1.**

Jak zarmucující a jak příznačná jsou slova: „... i všecken Izrael s ním“. Lid, který Bůh vyvolil, aby byl světlem okolním národům, se odvrátil od Zdroje síly a chtěl se stát takovým, jakým byly okolní národy. Jako za Šalomouna svedl špatný příklad i za Roboáma mnohé na scestí. A jako tomu bylo tehdy, je tomu tak ve větší nebo

menší míře i dnes s každým, kdo se poddá zlému vlivu — neblahý vliv se totiž neomezuje jen na zdroj, z něhož vychází. Nikdo nežije sám sobě. Nikdo nehýne sám ve své nepravosti. Každý život je světlem, jež osvětluje a zjasňuje cestu druhých, nebo má neblahý a ničivý vliv, jenž vede k beznaději a zkáze. Buď pozvňášíme druhé ke štěstí a věčnému životu, nebo je strhujeme do zármutku a věčné smrti. A jestliže svými skutky povzbuzujeme ke zlu naše bližní, podílíme se na jejich hříchích.

Bůh neponechal odpadnutí vládce Judy bez potrestání. „Stalo se, pravím, léta pátého království Roboáмова, že vytáhl Sesák král Egyptský proti Jeruzalému, (nebo byli zhřešili proti Hospodinu), s tisícem a dvěma sty vozů, a s šedesáti tisíci jízdných, a nebylo počtu lidu, kterýž přitáhl s ním z Egypta, . . . A pobral města hrazená, kteráž byla v Judstvu, a přitáhl až k Jeruzalému.“

„Tedy Semaiáš prorok přišel k Roboámovi a k knížatům Judským, kteříž se byli sebrali do Jeruzaléma, bojíce se Sesáka, a řekl jim: Toto praví Hospodin: Vy jste mne opustili, i já také opouštím vás v ruku Sesákových.“ **2. Paralipomenon 12,2-5.**

Lid ještě neodpadl tak hluboko, aby pohrdal soudy Božími. V újmě, kterou utrpěli Sesákovým vpádem, poznali ruku Boží a na čas se pokořili. „Spravedlivýť jest Hospodin“, uznávali.

„A když viděl Hospodin, že se ponížili, stalo se slovo Hospodinovo k Semaiášovi, řkoucí: Ponížiliť jsou se, neshladím jich, ale dám jim tudíž vysvobození, aniž se vyleje prchlivost má na Jeruzalém skrze Sesáka. A však sloužití jemu budou, aby zkusili, co jest to mně sloužití, a sloužití králům zemským.“

„A tak vstoupiv Sesák král Egyptský do Jeruzaléma, pobral poklady domu Hospodinova, i poklady domu královského, všecko to pobral. Vzal i pavézy zlaté, kterýchž byl nadělal Šalomoun. I nadělal král Roboám místo nich pavéz měděných, a poručil je úředníkům nad drabanty, kteříž ostříhali brány domu královského. . . . Když se pak ponížil, odvrátila se od něho prchlivost Hospodinova, a neshladil ho docela, tak jakož se k Judovi v dobrých věcech ohlašoval.“ **2. Paralipomenon 12,6-12.**

Když pak pohroma pominula a národu se začalo opět dařit dobře, zapomněli mnozí na svůj strach a vrátili se zase k modlářství. Mezi takovými byl i sám král Roboám. Ačkoli ho zkrušila pohroma, již byl postižen, nestal se tento zážitek rozhodujícím obratem v jeho životě.

Zapomenul na poučení, jež mu chtěl Bůh vštípit, a znovu upadl do hříchů, které přivodily národu soudy. Po několika neslavných letech, v nichž král „činil zlé věci; nebo neustavil srdce svého, aby hledal Hospodina,“ „usnul Roboám s otci svými, a pochován jest v městě Davidově, a kraloval Abiáš syn jeho místo něho.“ **2. Paralipomenon 12,14.16.**

Roztržením království na počátku panování Roboáмова začala sláva Izraele upadat; Izrael se už nikdy nezaskvěl v plné slávě. Ve stoletích, jež pak následovala, dosedli někdy na Davidův trůn mužové velké mravní síly a pronikavého úsudku; za vlády těchto panovníků se požehnání, jemuž se těšili synové Judští, rozšířilo i na okolní národy. Byly doby, kdy jméno Hospodinovo bylo povyšováno nad všechny falešné bohy, a zákon Boží byl chován v úctě. Čas od času povstávali mocní proroci, aby přispěli svou pomocí panovníkům a aby povzbudili lid k zachovávaní věrnosti. Avšak sémě zla, jež vzklíčilo, když Roboám nastoupil na trůn, nebylo už nikdy zcela vykořeněno. Byly doby, že lid Boží, kdysi obdařený přízní, klesl tak hluboko, že se tím stal příslovečným mezi pohany.

Přes zvrácenost těch, kdož tíhli k modlářským zvyklostem, učinil Bůh ve svém milosrdenství vše, co je v jeho moci, aby zachránil rozdělné království před úplnou zkázou. Jak léta mýjela, zdálo se, že úmysl Boží s Izraelem je mařen počínáním lidí, řízených satanským duchem; Bůh však nepřestal provádět svůj blahodárný plán s vyvoleným národem, jenž z vůle Boží upadal do poroby a byl zase vysvobozován.

Rozdělení království bylo pouhým začátkem podivuhodné historie, v níž se projevila shovívavost, láska a milosrdenství Boží. Ti, jež chtěl Bůh pro sebe očistit, aby mu byli zvláštním lidem, horlivým v konání dobrých skutků, měli projít zkouškou utrpení, aby se zbavili svých zděděných a nabytých náklonností ke zlu a aby nakonec potvrdili: „Z nichž není žádného tobě podobného, ó Hospodine; veliký jsi, i jméno tvé veliké jest v moci. Kdož by se nebál tebe, králi národů? ... Mezi všemi mudrci národů, i ve všem království jejich nikdá nebylo podobného tobě.“ „Ale Hospodin jest Bůh pravý, jest Bůh živý a král věčný, před jehož prchlivostí země se třese, aniž mohou snést národové rozhněvání jeho.“ **Jeremjáš 10,6.7.10.**

A vyznavači model si měli konečně vštípit, že falešní bohové nemají moc, aby je povznesli a spasili. „Bohové ti, kteříž nebe

ani země neučinili, necht' zahynou z země, a necht' jich není pod nebem.“ **Jeremjáš 10,11**. Jen ve věrnosti k živému Bohu, Stvořiteli všeho a Vládci nad vším, může člověk najít odpočnutí a pokoj.

Trestaný a kající Izrael a Juda obnoví nakonec svůj svmluvní vztah k Hospodinovi zástupů, Bohu otců svých, a prohlásí o něm:

„Učinil zemi mocí svou,
utvrdil okršlek světa moudrostí svou,
a opatrností svou roztáhl nebesa.
Když vydává hlas, ječení vod bývá na nebi,
a působí to, aby vystupovaly páry od kraje země,
blýskání s deštěm přivodí,
a vyvodí vítr z pokladů svých.
Tak zhlupěl každý člověk, že nezná toho,
že zahanben bývá každý zlatník pro rytinu;
nebo slitina jeho jest faleš, a není ducha v nich.
Marnost jsou a dílo podvodů;
v čas, v němž je navštívím, zahynou.
Neníť podobný těmto díl Jákobův,
nebo on jest stvořitel všeho;
Izrael tolikéž jest pokolení dědictví toho,
jehož jméno jest Hospodin zástupů.“

Jeremjáš 10,12-16.

7. kapitola — Jeroboám

Jeroboám, bývalý služebník Šalomounův, dosazený na trůn deseti kmeny Izraele, které se vzbouřily proti domu Davidovu, měl možnost provést rozumné reformy ve státní správě i v oblasti náboženské. Za vlády Šalomounovy prokázal svou schopnost a zdravý úsudek; a znalosti, jichž nabyl za léta věrné služby, mu umožňovaly, aby vládl prozíravě. Jeroboám se však neopřel o Boha.

Největší obavy měl Jeroboám z toho, že by se srdcí jeho poddaných mohl zmocnit vladař, sedící na trůně Davidově. Usuzoval, že kdyby bylo příslušníkům deseti kmenů dovoleno navštěvovat často bývalé hlavní město židovské monarchie, kde se konaly chrámové služby jako v letech Šalomounovy vlády, mohli by se mnozí přiklonit k vládě sídlící v Jeruzalémě a obnovit svou věrnost této vládě. Po poradě se svými rádci se Jeroboám rozhodl jedním směrlým opatřením zmenšit pokud možno nebezpečí, že pod jeho vládou vypukne vzpoura. Chtěl toho dosáhnout zřízením dvou středisek pro bohoslužby na území svého nedávno utvořeného království, jednoho v Bethel a druhého v Dan. Příslušníci deseti kmenů měli být vyzváni, aby se shromažďovali na těchto místech — místo v Jeruzalémě —, a tam uctívali Boha.

Aby dosáhl této změny, zamýšlel Jeroboám zapůsobit na obrazovtornost Izraelitů tím, že před ně postaví nějaké viditelné zobrazení, jež by bylo symbolem přítomnosti neviditelného Boha. Dal zhotovit ze zlata dvě telata, jež pak byla postavena na oltáře ve střediscích bohoslužby. Tím, že chtěl znázornit Božstvo, přestoupil Jeroboám jasné přikázání Hospodinovo: „Neučíníš sobě rytiny. . . Nebudeš se jim klaněti, ani jich cítiti.“ **2. Mojžíšova 20,4.5.**

[66] Tak silná byla Jeroboámova touha dosáhnout toho, aby příslušníci deseti kmenů přestali chodit do Jeruzaléma, že přehlédl základní nedostatek svého plánu. Neuvážil, jak velkému nebezpečí vystavuje Izraelské tím, že před ně staví modlářský symbol božstva, který jejich předkové tak dobře poznali za staletí své poroby v Egyptě. Nedávný pobyt v Egyptě měl Jeroboáma poučit o tom, jak je blá-

hové stavět před lid takové pohanské obrazy. Přesto ho jeho úmysl přimět severní kmeny, aby upustily od svých každoročním návštěv Svatého města, vedl k tomu, že sáhl k tomuto velice nemoudrému opatření. „Dosti jste již chodili do Jeruzaléma. Aj, teď bohové tvoji, ó Izraeli, kteříž tě vyvedli z země Egyptské.“ **1. Královská 12,28.** Tím je vyzval, aby se klaněli zlatým sochám a přijali cizí způsoby bohoslužby.

Král se pokusil přemluvit levity, z nichž někteří žili v jeho království, aby sloužili jako kněží v nedávno vystavěných modlitebnách v Bethel a Dan; jeho snaha se však nesetkala se zdarem. Proto byl nucen ustanovovat za kněze muže „z lidu obecného“ **1. Královská 12,31.** Pobouření tímto opatřením prchli mnozí z věrných a velký počet levitů do Jeruzaléma, kde mohli sloužit Bohu v souladu s božskými nařízeními.

„Ustanovil také Jeroboám svátek měsíce osmého, v patnáctý den téhož měsíce, ku podobenství svátku, kterýž byl v Judstvu, a obětoval na oltáři. Takž učinil i v Bethel, obětuje telatům, kteréž byl udělal; také i v Bethel ustanovil kněží výsostí, kteréž byl zdělal.“ **1. Královská 12,32.**

Králova opovážlivost, s níž se postavil Bohu, když takto zrušil božsky ustanovená nařízení, nebyla ponechána bez potrestání. Ještě když obětoval zápalnou oběť při zasvěcování oláře, který postavil v Bethel, objevil se před ním muž Boží z království Judského, který byl vyslán, aby ho nařkl z troufalosti, že zavádí nové způsoby bohoslužby. Prorok „zvolal proti oltáři. . . řka: Oltáři, oltáři, toto praví Hospodin: Hle, syn narodí se domu Davidovu, jménem Joziáš, kterýž obětovati bude na tobě kněží výsosti, jež zapalují kadidlo na tobě; i kosti lidské pálení budou na tobě.“

„I dal téhož dne znamení, řka: Totot' jest znamení, že mluví Hospodin: Aj, oltář roztrhne se a vysype se popel, kterýž jest na něm“. Hned se oltář „roztrhl, a vysypal se popel z oltáře podle znamení, kteréž byl předpověděl muž Boží slovem Hospodinovým.“ **1. Královská 13,2.3.5.**

[67]

Když to Jeroboám spatřil, naplnil ho duch vzpoury proti Bohu. Pokusil se zmocnit se toho, jenž přednesl poselství. V hněvu „vztáhl ruku svou od oláře“ a zvolal: „Jměte ho!“ Jeho násilnický čin byl vzápětí potrestán. Ruka vztažená proti poslu Hospodinovu se náhle stala bezvládnou, uschla a nešlo s ní pohnout.

Jat hrůzou prosil král proroka, aby požádal Boha o pomoc. „Pomodli se medle Hospodinu Bohu svému,“ prosil ho, „a pros za mne, abych mohl přitáhnouti ruku svou k sobě. I modlil se muž Boží Hospodinu, a přitáhl král ruku zase k sobě, a byla jako prve.“ **1. Královská 13,4.6.**

Marná byla Jeroboáмова snaha dát slavnostní ráz vysvěcení cizího oltáře, jehož uctívání by vedlo k zneuctění služby Hospodiny v chrámě v Jeruzalémě. Poselstvím prorokovým měl být král přiveden k pokání a upuštění od bezbožných záměrů, jež odvracely lid od pravého uctívání Boha. Král však zatvrdil své srdce rozhodl se, že půjde svou vlastní cestou.

V době slavnosti v Bethel nebyla srdce Izrelských ještě zcela zatvrzelá. Mnozí pocít' ovali vliv Ducha svatého. Pán si přál, aby ti, kdo rychle spěli k odpadnutí, byli na své cestě zastaveni, dříve než bude příliš pozdě. Proto poslal svého posla, aby překazil modloslužebné počínání a zjevil králi a lidu, jaké budou následky takového odpadnutí. Roztržení oltáře bylo znamením Boží nelibosti nad ohavností, která se v Izraeli vyskytla.

Pán se snaží zachraňovat, a ne hubit. Raduje se ze záchrany hříšníků. „Živt' jsem já, dí panovník Hospodin, žeť nemám libosti v smrti bezbožného.“ **Ezechiel 33,11.** Varováním a prosbami vyzývá zbloudilé, aby zanechali svých zlých skutků, aby se obrátili k němu a byli živi. Dává svým vovoleným poslům svatou odvahu, aby se ti, kdož je uslyší, mohli bát a byli přivedeni k pokání. Jak neohroženě pokáral muž Boží krále! A této neohroženosti bylo třeba; jinak nemohlo být stávající zlo pokáráno. Pán dal svému služebníku smělost, aby na ty, kdož ho uslyší, zapůsobil trvalým dojmem. Poslové Páně se nemají strachovat před člověkem, ale musejí neochvějně vystupovat za spravedlivou věc. Pokud věří v Boha, nemusejí se bát, neboť ten, jenž je pověřuje posláním, jim dává také ujištění, že je bude ochrňovat a pečovat o ně.

[68] Když vyřídil své poselství, chystal se prorok k návratu; Jeroboám mu však pravil: „Pojd' se mnou domů a posilň se, a dámt' dar. I řekl muž Boží králi: Bys mi dal polovici domu svého, nešel bych s tebou, aniž bych jedl chleba, aniž bych pil vody na místě tomto. Nebo tak mi přikázal slovem svým Hospodin, řka: Nebudeš jísti chleba, ani píti vody, aniž se navrátíš tou cestou, kterouž jsi přišel.“ **1. Královská 13,7-9.**

Prorok by byl dobře udělal, kdyby byl svůj záměr provedl a vrátil se do Judeje bez meškání. Když pak totiž putoval domů jinou cestou, dohonil ho stařec, jenž se vydával za proroka a oklamal muže Božího tvrzením: „Také já prorok jsem jako i ty, a mluvil ke mně anděl slovem Hospodinovým, řka: Navrat' ho s sebou do domu svého, ať pojí chleba a napije se vody.“ **1. Královská 13,18.** Znovu a znovu pak tuto lež opakoval a tak naléhal, až muže Božího přemluvil, aby se vrátil.

Protože se pravý prorok opovážil jednat proti příkazu Božímu, dopustil Bůh, aby ho stihl trest za hřích. Když se pak on a muž, jenž po pozval, vrátili do Bethel, a seděli spolu u stolu, dostal falešný prorok vnuknutí od Všemohoucího a „zvolal na muže Božího, kterýž byl přišel z Judstva, řka: Toto praví Hospodin: Proto že jsi na odpor učinil řeči Hospodinově, a neostříhal jsi přikázání, kteréžt' vydal Hospodin Bůh tvůj, . . . nebudeť pochováno tělo tvé v hrobě otců tvých.“ **1. Královská 13,21-22.**

Toto proroctví se krátce nato vyplnilo do posledního písmene. „Tedy když pojedl chleba a napil se, osedlal mu osla, . . . A když odšel, trefil na něj lev na cestě a udávil jej. I leželo tělo jeho na cestě, a osel stál podlé něho; lev také stál vedlé těla mrtvého. A aj, muži někteří jdouce tudy, uzřeli tělo mrtvé ležící na cestě, . . . a přišedše, pověděli v městě, v kterémž ten starý prorok bydlil. Což když uslyšel ten prorok, kterýž ho byl navrátil s cesty, řekl: Muž Boží jest, kterýž na odpor učinil řeči Hospodinově.“ **1. Královská 13,23-26.**

Trest, který stihl nevěrného posla, byl dalším důkazem pravdivosti proroctví, proneseného nad oltářem. Kdyby bylo bývalo proroku dopřáno, aby po neuposlechnutí slova Božího mohl dál v klidu žít, byl by toho král použil a pokusil by se ospravedlnit svou vlastní neposlušnost. V roztržení oltáře, v uschlé ruce a ve strašném osudu toho, jenž se opovážil neuposlechnout výslovného příkazu Hospodinova, měl Jeroboám poznat nelibost uraženého Boha; tyto soudy ho měly varovat, aby nepokračoval v konání zla. Jeroboám však ani nepomýšlel na pokání, „Ale opět nadělal z lidu obecného kněží výsostí. Kdo jen chtěl, posvětil ruky jeho, a ten byl knězem výsostí.“ **1. Královská 13,33.** Tím netoliko hřešil sám, ale „i v hřích uvedil Izraele“; a „byla ta věc domu Jeroboáмова příčinou k hřešení, aby vypleněn a vyhlazen byl se svrchku země“ **1. Královská 14,16; 13.34.**

[69]

Na konci svého dvaadvacetiletého panování utrpěl Jeroboám hroznou porážku ve válce s Abiášem, nástupcem Roboámovým. „Aniž se mohl zase zsiliti více Jeroboám po všechny dny Abiášovy; i ranil jej Hospodin, tak že umřel.“ **2. Paralipomenon 13,20.**

Odpadlictví, které začalo za Jeroboáмова panování, se šířilo stále více a více, až nakonec vyústilo v úplnou zkázu království Izraele. Ještě před smrtí Jeroboámovou prohlásil starý prorok Achiáš ze Sílo, který před mnoha léty předpověděl dosazení Jeroboáma na trůn: „A zaklátí Hospodin Izraelem tak, jako se klátí třtina u vodách, a vykoření Izraele z země výborné této, kterouž dal otcům jejich, a rozptýlí je daleko za řeku, proto že sobě zdělali háje, popouzejíce Hospodina. A tak vydá Izraele pro hříchy Jeroboámovy, kterýž i sám hřešil, i v hřích uvedl Izraele.“ **1. Královská 14,15.16.**

Hospodin se nevzdal Izraele, aniž dříve učinil vše, co mohlo být učiněno, aby ho přivedl opět k sobě. V dlouhých letech temnoty, v nichž se panovník za panovníkem opovážlivě protivil nebesům a zaváděl Izrael do většího a stále většího modlářství, posílal Bůh poselství za poselstvím svému odpadlému lidu. Skrze své proroky mu poskytoval příležitost, aby zastavil příval odpadlictví a vrátil se k němu. V letech, jež přijdou po roztržení království, budou žít a působit Eliáš a Elizeus, a v zemi budou syšet laskavá napomenutí Ozeáše, Amose a Abdiáše. Nikdy nebude království Izraele ponecháno bez svědectví o mocné síle Boží, jež zachraňuje před hříchem. I v nejtemnějších hodinách zůstanou nemnozí věrní svému božskému Panovníku a uprostřed modlářství budou žít bez hříchu před tváří svatého Boha. Tito věrní budou oním zbožným zbytkem, skrze něž se nakonec splní věčný úmysl Hospodinův.

[70]

8. kapitola — Odpadnutí národa

Od chvíle Jeroboámovy smrti až po Eliášovo vystoupení před Achabem prožíval Izraelský lid stálý duchovní úpadek. Za panování mužů, kteří se nebáli Hospodina a podporovali cizí způsoby bohoslužby, zapomněl velký počet lidí na svou povinnost sloužit živému Bohu a přijal mnohé z modlářských zvyků.

Ádab, syn Jeroboámův, vládl na trůně Izraele jen několik měsíců. Jeho ničemný život byl náhle ukončen spiknutím, které zosnoval Báza, jeden z jeho generálů, aby se pak zmocnil vlády. Ádab byl přitom usmrčen a s ním všechno jeho příbuzenstvo po otci, podle „řeči Hospodinovy, kterouž byl mluvil skrze služebníka svého Chiáše Silonského, pro hříchy Jeroboámovy, jimiž hřešil a jimiž k hřešení přivodil lid Izraelský“ **1. Královská 15,29.30.**

Tak byl vyhlazen dům Jeroboámův. Modlářská bohoslužba, kterou zavedl, způsobila, že na viníky přišly odvetné soudy nebes; přesto však panovníci, kteří následovali — Báza, Ela, Zamri a Amri — pokračovali téměř čtyřicet let v páchání týchž osudných hanebností.

Větší část tohoto období odpadnutí Izraele vládl v království Judském Aza. Po mnoho let „činil Aza to, což se dobře líbilo Hospodinu Bohu jeho, neboť zbořil oltáře cizí i výsosti, a ztroskotal obrazy jejich, a posekal háje jejich, a přikázal Judovi, aby hledali Hospodina Boha otců svých, a ostříhali zákona a přikázání jeho. Zkázil po všech městech judských výsosti a slunečné obrazy, a bylo v pokoji království za času jeho.“ **2. Paralipomenon 14,2-5.**

Víra Azova byla podrobena přísné zkoušce, když jeho království napadl „Zerach Mouřenín, maje v vojtě desetkrát sto tisíců vozů a tři sta.“ V této rozhodné chvíli nespolehal Aza na „města hrazená v Judstvu“, jež vystavěl a ohradil „zdmi a věžemi, branami i závorami“, ani na „muže udatné“, které měl ve svém pečlivě vycvičeném vojsku. **2. Paralipomenon 14,9.6-8.** Král vložil svou důvěru v Hospodina zástupů, v jehož jménu byl kdysi Izrael podivuhodně vysvobozen. Připravil sice svá vojska k boji, ale pomoc hledal u Boha.

[71]

Obě nepřátelská vojska stanula proti sobě. Byla to doba zkoušky pro ty, kdož sloužili Hospodinu. Zdali byl vyznán každý hřích? Zdali Judští mají plnou důvěru v sílu Boží, že je vysvobodí? Takové otázky vířily v myslích vůdců. Podle všech lidských hledisek muselo obrovské vojsko z Egypta smést všechno, co se mu postaví v cestu. V době míru však se Aza neoddával zábavám a radovánkám; připravoval se pro případ každé nouze. Cvičil vojsko k boji a snažil se vést svůj lid k tomu, aby se usmířil s Bohem. A nyní, i když jeho vojska byla početně slabší než vojska nepřítele, zůstala jeho víra v toho, v něhož vkládal svou důvěru, neoslabena.

Král hledal Hospodina ve dnech zdaru, a proto na něj mohl spolehnout ve dnech protivenství. Jeho prosby prozrazují, že podivuhodná moc Boží mu nebyla neznáma. „Neníť potřebí tobě velikého množství, když ty chceš pomoci mdlejším. Pomožiz nám, Hospodine Bože náš, neboť v tebe doufáme, a ve jménu tvém jdeme proti množství tomuto. Hospodine, ty jsi Bůh náš; necht' nemá moci proti tobě bídný člověk.“ **2. Paralipomenon 14,11.**

Azova modlitba je modlitbou, kterou se může modlit každý křesťanský věřící. Vedeme boj, ne sice s krví a s tělem, nýbrž s démonskými vládami a vrchnostmi, s duchovnými silami zla v oblasti nebeské (viz **Efezským 6,12**). V životním boji musíme bojovat se silami zla, které se stavějí proti spravedlnosti. Naše naděje není v člověku, nýbrž v živém Bohu. S naprostou jistotou víry můžeme očekávat, že Bůh spojí svou všemohoucnost s úsilím lidských nástrojů pro slávu svého jména. Odění zbrojí spravedlnosti Boží můžeme zvítězit nad každým nepřítelem.

Víra krále Azy byla znamenitě odměněna. „I ranil Hospodin Mouřeníny před Azou a před lidem Judským, tak že utíkali Mouřenínové. A honil je Aza i lid, kterýž byl s ním, až do Gerar. I padli Mouřenínové, že se nijakž zotaviti nemohli; nebo potříní jsou před Hospodinem a před vojskem jeho.“ **2. Paralipomenon 14,12.13.**

[72] Když se vítězná vojska Judy a Benjamína vracela do Jeruzaléma, „tehdy na Azariáše, syna Odedova, sestoupil Duch Boží“.

I vyšel Azariáš vstříc Azovi a řekl mu: „Slyšte mne, Azo i všechno pokolení Judovo a Benjaminovo. Hospodin byl s vámi, dokuž jste byli s ním, a budete-li ho hledati, najdete ho; pakli ho opustíte, opustíť vás.“ „Protože vy posilňte se, a neopouštějte rukou svých, neboť má mzdu práce vaše.“ **2. Paralipomenon 15,1.2.7.**

Velice povzbuzen těmito slovy, přikročil Aza v krátké době k provedení druhé nápravy v Judsku. „Vyplénil ohavnosti ze vsí země Judské a Beniaminské, i z měst, kteráž byl vzal na hoře Efraim, a obnovil oltář Hospodinův, kterýž byl před síní Hospodinovou.“

„Potom shromáždil všechno pokolení Judovo i Benjaminovo, a příchodí s nimi z Efraima, Manasses a Simeona; nebo jich bylo uteklo k němu z lidu Izraelského velmi mnoho, vidouce, že Hospodin Bůh jeho jest s ním. I sebrali se do Jeruzaléma třetího měsíce, patnáctého léta kralování Azova, A obětovali Hospodinu v ten den z kořistí přihnaných, volů sedm set a ovcí sedm tisíc. A vešli v smlouvu, aby hledali Hospodina Boha otců svých, z celého srdce svého a ze vsí duše své.“ „A našli jej. I dal jim odpočinutí Hospodin se všech stran.“ **2. Paralipomenon 15,8-12.15.**

Aza pak dlouho věrně sloužil Bohu. Dopustil se však v životě několika chyb, když se plně neopřel o Boha. Jednou napadl král Izraele království Judské a zmocnil se Rama, opevněného města, ležícího pouhých pět mil od Jeruzaléma; tehdy se Aza uchýlil k tomu, že navázal spojenectví se syrským králem Benadadou, aby dosáhl vysvobození. Za to, že se neopřel jen o Boha v čase nouze, jej přísně pokáral prorok Chanani, který předstoupil před Azu s poselstvím:

„Že jsi zpolehl na krále Syrského, a nezpolehl jsi na Hospodina Boha svého, proto ušlo vojsko krále Syrského z ruky tvé. Zdaliž jsou Chussimští a Lubimští neměli vojsk velmi velikých, s vozy a jezdci náramně mnohými? A když jsi zpolehl na Hospodina, vydal je v ruku tvou. Oči zajisté Hospodinovy spatřují všechnu zemi, aby dokazoval síly své při těch, kteříž jsou k němu srdce upřímného. Bláznivě jsi učinil v té věci, protože od toho času budou proti tobě války.“ **2. Paralipomenon 16,7-9.**

Místo však, aby se pokořil před Bohem pro svou chybu, „rozhněval se Aza na proroka a dal ho do vězení, neboť se byl rozhněval na něj pro tu věc. A utiskoval Aza některé z lidu toho času.“ **2. Paralipomenon 16,10.**

„Potom léta třidcátého devátého kralování svého nemocen byl Aza na nohy své těžkou nemocí, a však v nemoci své nehledal Boha, ale lékařů.“ **2. Paralipomenon 16,12.** Král zemřel ve čtyřicátém prvním roce svého panování a na jeho místo nastoupil jeho syn Jozafat.

Dva roky před Azovou smrtí začal vládnout v království Izrael král Achab. Jeho vláda se již od počátku vyznačovala strašným odpadlictvím. Jeho otec Amri, zakladatel Samaří, „činil to, což jest zlého před obličejem Hospodinovým, ba ještě horší věci činil, než kdo ze všech, kteří před ním byli“ (1. Královská 16,25), avšak hříchy Achabovy byly ještě větší. „Příčinil toho, čím by popouzel Hospodina Boha Izraelského, nade všechny jiné krále Izraelské, kteříž byli před ním,“ počínaje si tak, jakoby „málo mu to bylo, že chodil v hříších Jeroboáma syna Nebatova.“ 1. Královská 16,33.31. Nespokojil se tím, že podporoval formy náboženské služby zavedené v Bethel a Dan, nýbrž opovážlivě zaváděl lid do nejhoršího pohanství a nahražoval uctívání Hospodina uctíváním Bála.

Vzav si za ženu „Jezábel, dceru Etbál, krále Sidonského,“ velekněže Bálova, sloužil Achab „Bálovi a klaněl se jemu. A vzdělal oltář Bálovi v chrámě Bálově, kterýž byl ustavěl v Samaří“ 1. Královská 16,31.32.

Achab zavedl uctívání Bála nejen v hlavním městě, ale pod vedením Jezábel vystavěl pohanské oltáře na mnoha „výsostech“, kde ve stínu okolních hájů šířili kněží a ti, kdož měli co dělat s modloslužbou, svůj zhoubný vliv, až takřka celý Izrael svedli k Bálovi. „Nebylo podobného Achabovi“, jenž „se prodal, aby činil to, což zlého jest před obličejem Hospodinovým, protože ho ponoukala Jezábel žena jeho. Dopouštěl se zajisté věcí velmi ohavných, následuje model vedle všeho toho, čehož se dopouštěli Amorejští, kteréž vyplnil Hospodin od tváří synů Izraelských.“ 1. Královská 21,25.26.

[74] Achabova mravní síla byla oslabena. Jeho sňatek s modloslužebnou ženou, rozhodnou a praktickou, měl neblahé následky pro něj i pro národ. Jeho bezzásadová povaha, s malým smyslem pro to, co je spravedlnost, se dala Jezábelinou rozhodností snadno přetvořit. Jeho sobecká povaha nebyla s to ocenit milosrdenství, jež Bůh prokázal Izraeli, nebyla schopna uvědomit si povinnosti, jež měl jako strážce a vůdce vyvoleného lidu.

Zhoubný vliv Achabova panování způsobil, že Izrael se vzdálil daleko od živého Boha a kráčel před ním nedobrymi cestami. Po mnoho let ztráceli Izraelští pocit zbožnosti a bázně Boží. Zdálo se, že není nikoho, kdo by se odvážil ukázat jim, jak žijí, a otevřeně vystoupit proti panujícímu rouhačství. Tmavý stín odpadnutí zahalil celou zemi. Všude byly vidět obrazy Bála a Astarot. Nesčetně bylo

modlářských chrámů a posvěcených hájů, v nichž byly uctívány výtvary lidských rukou. Vzduch byl znečištěn dýmem obětí přinášených falešným bohům. Hory a údolí odrážely rozjařené výkřiky pohanských kněží, kteří obětovali slunci, měsíci a hvězdám.

Jezábel a její bezbožní kněží vštěpovali lidu, že postavené modly jsou božstva, jež svou tajemnou mocí ovládají všechny živly, zemi, oheň a vodu. Všechny dary nebes — bystré potoky, proudy živé vody, něžná rosa, pršky deště, jež osvěžují zemi a způsobují, že vydává bohatou úrodu — byly vykládány jako projevy přízně Bála a Astarot místo Dárce všeho dobrého a dokonalého. Lid zapomněl, že hory a údolí, proudy a prameny jsou v rukou živého Boha, že Bůh řídí slunce, mraky na obloze a všechny přírodní síly.

Skrze věrné posly posílal Pán znovu a znovu výstrahy odpadlému králi a lidu, marná však byla slova, jimiž je napomínal a káral. Marně prosazovali poslové Boží právo Hospodinovo, že je jediným Bohem v Izraeli, marně vyhlašovali zákony, jež jim Bůh svěřil. Uchvácení skvělou podívanou a okouzujícími obřady modlářské bohoslužby, následovali lidé příkladu krále a jeho dvora a oddávali se omamujícím zvrhlým rozkošem smyslné pohanské bohoslužby. Ve své slepé pošetilosti se rozhodli zavrhnout Boha a jeho uctívání. Světlo, jež jim bylo tak milostivě udělováno, se stalo tmou. Výborné zlato zašlo.

Běda, zašla sláva Izraele! Ještě nikdy neklesl vyvolený lid Boží tak hluboko ve svém odpadlictví. „Proroků Bálových“ bylo „čtyři sta a padesát“, kromě nich bylo čtyři sta „proroků háje“ **1. Královská 18,19**. Nic než zázračná moc Boží nemohlo zachránit národ před úplnou zkázou. Izrael se dobrovolně odloučil od Hospodina, Pán však přesto ve své lásce toužil po těch, kdož byli svedeni k hříchu, a chystal se poslat k nim jednoho ze svých nejmocnějších proroků, skrze něhož budou mnozí přivedeni zpět k věrnosti Bohu svých otců.

[75]

[76]

[77]

Část II. — Proroci severního království

[78]

„Kdo jest moudrý, porozuměj těmto věcem,
a rozumný poznej je.
Neboť přímé jsou cesty Hospodinovy,
a spravedliví choditi budou po nich,
přestupníci pak na nich padnou.“

Ozeáš 14,9.

9. kapitola — Eliáš Tesbitský

V horách galádských, na východ od Jordánu, žil za dnů Achabových věřící, zbožný muž, jehož neohrožené vystoupení mělo zadržet rychlé šíření odpadlictví v Izraeli. Ač žil vzdálen všech známých měst zcela prostým životem, zahájil Eliáš Tesbitský své poslání v důvěře, že Bůh mu připraví cestu a dá mu hojnost úspěchů. Hlásal věrně a mocně slovo a celý svůj život zasvětil dílu nápravy. Byl hlasem volajícího na poušti, jehož posláním je kárat hřích a zadržet příval nepravosti. Přišel mezi lid jako karatel hříchu a jeho poselství bylo balzámem z Galádu pro hříchem ochořelé duše všech, kdož toužili po uzdravení.

Když Eliáš poznal, že Izrael stále hlouběji a hlouběji upadá do modlářství, byl tím zarmoucen i rozhořčen. Bůh vykonal pro svůj lid velké věci. Vysvobodil Izraelské z otroctví a „dal jim země pohanů, ... aby zachovávali ustanovení jeho, a práv jeho ostříhali“ **Žalm 105,44.45**. Blahodárný záměr Hospodinův však upadl v zapomenutí. Nevěra odtrhla vyvolený národ od Zdroje jeho síly. Ze svého útočiště v horách sledoval Eliáš toto odpadnutí a naplňovalo ho to smutkem. V úzkosti duše prosil Boha, aby zastavil lid kdysi se těšící přízni na jeho bezbožné cestě a navštívil jej soudy, je-li tohoto třeba, aby mohl poznat v pravém světle svůj odklon od nebes. Toužil, aby Izraelští byli přivedeni k pokání dříve, než zajdou na své hříšné cestě tak daleko, že tím popudí Pána, aby je úplně vyhladil.

Modlitba Eliášova byla vyslyšena. Časté výzvy, kárání a výstrahy se mýjely účinkem a nepřiváděly Izrael k pokání. Přešel čas, kdy Bůh musí k Izraelským promluvit soudy. Protože vyznavači Bálovi tvrdili, že poklady nebes, jako je rosa a déšť nepřicházejí od Hospodina, nýbrž od panujících přírodních sil a že země vzkvétá a vydává bohaté plody díky tvůrčí síle slunce, měla kletba Boží těžce postihnout zkaženou zemi. Odpadlé kmeny Izraele měly poznat, jak je bláhové věřit, že moc Bálova jim dá časná požehnání. Dokud se nevrátí s pokáním k Bohu a neuznají ho za zdroj všeho požehnání, nepadne na zemi rosa, ani déšť.

Eliáš byl pověřen posláním doručit Achabovi nebeské poselství soudu. Neusiloval o to, aby se stal poslem Páně; slovo Páně přišlo k němu. A protože byl horlivý pro věc Boží, neváhal uposlechnout božské výzvy, i když se zdálo, že uposlechnutí znamená přivolat na sebe rychlou záhubu z rukou bezbožného krále. Prorok se hned vypravil na cestu, putoval dnem i nocí, až přibyl do Samaří. Když přišel k paláci, nežádal o vpuštění, ani nečekal, až bude ohlášen. Oděn hrubým rouchem, jež v té době obvykle nosívali proroci, prošel zřejmě nepozorován strážci a za okamžik stanul před udiveným králem.

Eliáš se neomlouval za svůj neočekávaný příchod. Někdo větší než vládce Izraele mu přikázal, aby mluvil. Pozdvihl ruku k nebesům a slavnostně ohlásil, že na Izrael přijdou soudy Nejvyššího. „Žít' jest Hospodin Bůh Izraelský, před jehož obličejem stojím, že nebude těchto let rosy ani deště, jediné vedlé řeči mé.“ **1. Královská 17.1.**

Jen proto, že měl pevnou víru v neselhávající moc slova Božího, mohl Eliáš vyřídít své poselství. Kdyby byl neměl naprostou důvěru v toho, jemuž sloužil, nebyl by se nikdy objevil před Achabem. Cestou do Samaří kráčel Eliáš podél řek, jež dosud nikdy nepřestaly téci, šel kolem pahorků pokrytých zelení a kolem velkých lesů, jimž — jak se zdálo — sucho nemůže ublížit. Všechno, na čem oko spočinulo, bylo oděno krásou. Prorok mohl projevit podiv nad tím, jak by mohly vyschnout řeky, které nikdy nepřestaly téci, nebo jak by mohlo sucho spálit tyto pahorky a údolí. Nepřipustil však sebemenší nevíru. Plně věřil, že Bůh pokoří odpadlý Izrael a že soudy ho přivede k pokání. Nebesa vydala příkaz, slovo Boží nemohlo se minout účinkem. A s nasazením svého života splnil Eliáš směle své poslání. Jako blesk z čistého nebe zaznělo v uších bezbožného krále poselství o přicházejícím soudu. Avšak dříve než se Achab mohl vzpamatovat ze svého překvapení nebo ze sebe vypravit odpověď, Eliáš zmizel právě tak rychle, jak přišel, aniž čekal, jaký účinek bude mít jeho poselství. A Pán šel před ním, upravuje mu cestu. „Obrat' se k východu,“ vyzval Pán proroka, „a skryj se u potoka Karit, kterýž jest naproti Jordánu. A budeš z toho potoka pít, krkavcům pak jsem přikázal, aby tě tam krmili.“ **1. Královská 17,3.4.**

Král zahájil zevrubné pátrání, avšak proroka nebylo možno najít. Královna Jezabel, rozhněvaná poselstvím, jež uzamklo poklady nebes, nemeškala a radila se s kněžími Bálovými, kteří spolu s ní

zlořečili prorokovi a vyvolávali hněv Hospodinův. Přesto však, že tolik usilovali najít toho, jenž vyřkl osudná slova, museli snést zklamání. Také nemohli utajit před druhými, že vědí o soudu, jenž byl vynesena jako důsledek nastalého odpadnutí. Zprávy o tom, že Eliáš vytkl hříchy Izraele a prorokoval o brzkém trestu, se rychle rozšířily po celé zemi. V některých vzbudily strach, všeobecně však bylo nebeské poselství přijato s posměchem a úšklebky.

Prorokova slova se začala ihned naplňovat. Ti, kdož se nejpve vysmívali pouhé zmínce o tom, že by měla přijít pohroma, měli záhy možnost o tom vážně přemýšlet, neboť po několika měsících země vyschla, protože nebyla zavlažována rosou ani deštěm, a všechno zelené uschlo. Po nějaké době začala hladina řek klesat, potoky začaly vysychat. Takové věci nebyl nikdo pamětníkem. Lid však byl svými vůdci vyzýván, aby důvěřoval moci Bálově a aby Eliášovo proroctví nebral za bernou minci. Kněží stále trvali na tom, že déšť přichází jen z moci Bálovy. Nebojte se Boha Eliášova, netřeste se před jeho slovy, vyzývali lid a znovu tvrdili, že je to Bál, který vydává žen v její čas a stará se o lidi i zvířata.

Poselství Boží určené Achabovi poskytlo Jezábel a jejím kněžím i všem následovníkům Bála a Astarot příležitost vyzkoušet moc svých bohů a — možno-li- dokázat, že slova Eliášova jsou falešná. Proti ujištění stovek modlářských kněží stálo proroctví Eliášovo. Kdyby Bál přes prorokovo prohlášení mohl dát rosu a déšť, aby voda v řekách mohla opět téci a rostlinstvo se zazelenalo, pak necht' ho král Izraele uctívá a lid necht' říká, že je Bohem.

[82] Rozhodnutí udržet lid v klamu, pokračují kněží Bálovi v přinášení obětí svým bohům a dnem i nocí je vyzývají, aby zavlažili zemi. Drahými obětmi pokoušejí se kněží utišit hněv svých bohů; s horlivostí a vytrvalostí, hodnou lepšího díla, prodlévají u svých pohanských otáří a úpěnlivě prosí o déšť. Každou noc je po celé zemi slyšet jejich volání a prosby. Avšak ani mráček se ve dne neobjeví na obloze, aby zakryl žhavé paprsky slunce. Rosa ani déšť neosvěžují vyprahlou zemi. Slovo Hospodinovo se nemění, ať dělají kněží Bálovi, co mohou.

Uplyne rok a déšť se neukazuje. Země je sežehnutá, jako by byla spálena ohněm. Žhoucí žár slunce hubí zbytky zeleně. Řeky vysychají a bučící stáda dobytka bloudí vyčerpána sem a tam. Pole kdysi žírná se podobají planoucím písečným pouštím, pustým úho-

rům. Háje zasvěcené uctívání model, jsou bezlisté stromy v lesích, z nichž zbyly pouhé kostry, neskýtající stín. Vzduch je suchý a dusný; písečné bouře oslepují a brání dýchání. Kdysi kvetoucí města a vesnice se stávají místy smutku. Hlad a žízeň způsobují mezi lidmi i zvířaty strašnou úmrtnost. Hladomor se všemi svými hrůzami se přibližuje čím dál více. Přes tyto důkazy moci Boží neučinil Izrael pokání, ani se nenaučil tomu, čemu jej chtěl Bůh naučit. Izraelští nechápali, že ten, jenž stvořil přírodu, ovládá přírodní zákony a může z nich učinit nástroj požehnání nebo zkázy. Zpupní, oddaní falešnému náboženství, nechtěli se pokořit před mocnou rukou Boží a začali pátrat po nějaké jiné příčině, jíž by připsali své utrpení.

Jezábel zcela odmítala pokládat sucha za soud Hospodinův. Byla rozodnuta nadále vzdorovat Bohu nebeskému a spolu takřka s celým Izraelem označila Eliáše za příčinu všeho jejich neštěstí. Cožpak to nebyl on, kdo svědčil proti jejich způsobu bohoslužby? Kdyby jen mohl být smeten z cesty, tvrdila, byl by tím utišen hněv jejich bohů a jejich trápení by skončilo.

Vyzván královnou, zahájil Achab co nejzevrubnější pátrání po místě, kde se prorok ukrývá. Vyslal posly k okolním národům, blízkým i vzdáleným, aby hledali muže, kterého nenáviděl a kterého se bál; a ve snaze dovést pátrání k úspěšnému konci, vyžadoval od těchto království a národů přísahu, že nic nevědí o prorokově pobytu. Pátrání však bylo marné. Prorok byl v bezpečí před zlobou krále, jehož hříchy přivolaly na zem hněv uraženého Boha.

Když ve svém úsilí dopadnout Eliáše neuspěla, rozhodla se Jezábel, že se pomstí tím, že dá usmrtit všechny proroky Hospodinovy v Izraeli. Ani jediný neměl zůstat naživu. Rozvzteklá žena svůj záměr uskutečnila. Dala pobít mnohé ze služebníků Božích. Všichni však nezahynuli. Správce Achabova domu Abdiáš, jenž zůstal věrný Bohu, „vzal sto proroků“ a s nasazením vlastního života „skryl je po padesáti v jeskyni, a krmil je chlebem a vodou“ **1. Královská 18,4.**

Minul druhý rok hladomoru a nelítostná nebesa dosud neukázala známky deště. Sucho a hlad pustošily dále království. Otcové a matky, nemohouce zmírnit utrpení svých dětí, se museli dívat, jak zmírají. Odpadlý Izrael však stále odpíral pokořit své srdce před Bohem a dále bouřil proti muži, skrze jehož slovo přišly na něj tyto strašné soudy. Zdálo se, že Izraelští jsou neschopni vidět ve svém utrpení a ve své bídě výzvu k pokání, božský zákrok, který je má

[83]

uchránit před učiněním osudného kroku, jímž by překročili hranice, za nimiž končí odpuštění nebes.

Odpadnutí Izraele bylo zlem, strašnějším než všechny hrůzy hladomoru. Bůh toužil osvobodit lid od falešných představ a přivést ho k tomu, aby pochopil, že jemu vděčí za život a za všechno. Snažil se jim pomoci, aby znovu nabyli ztracené víry, a proto na ně musel uvalit velké utrpení.

„Zdaliž jakou libost mám, když umírá bezbožný? dí Panovník Hospodin. Zdali ne raději, když se odvrací od cest svých, aby živ byl?“ „Odvrzte od sebe všechna přestoupení vaše, jichž jste se dopouštěli, a učinite sobě srdce nové a ducha nového. I pročez mřete, ó dome Izraelský? Vždyť nemám libost v smrti toho, jenž umírá, dí Panovník Hospodin. Obrat' te se tedy, a živi bud' te.“ „Odvrat' te se, odvrat' te od cest svých zlých. I proč mřítí máte, ó dome Izraelský?“ **Ezechiel 18,23.31.32; 33,11.**

Bůh poslal Izraeli posly s výzvami, aby obnovili svou věrnost. Kdyby byli dbali těchto výzev, kdyby se byli odvrátili od Bála k živému Bohu, nebyl by Eliáš nikdy dostal úkol vyřídít poselství o chystaném soudu. Avšak všechny výstrahy, které jim mohly být vůní k životu, jim byly jen smrtonosným pachem smrti. Byli uraženi ve své pýše, rodil se v nich hněv proti těmto poslům a nyní v nich planula silná nenávisť k proroku Eliášovi. Kdyby jim jen padl do rukou, s radostí by ho vydali Jezábel — jakoby umlčením jeho hlasu mohli zastavit splnění jeho slov! Přes pohromu, která je postihla, setrvali pevně ve svém modlářství. Tím ještě stupňovali svou vinu, za kterou nebesa postihla zemi soudy.

Pro stížený Izrael byl jen jeden lék — odvrátit se od hříchů, jež na něj přivolaly trestající ruku Všemohoucího, a obrátit se k Pánu celým srdcem. Izraeli bylo dáno ujištění: „Jestliže zavru nebe, tak že by nebylo deště, a jestliže přikáži kobyilkám, aby pohubily zemi, též jestliže pošlu morovou ránu na lid svůj, a ponižující se lid můj, nad nímž jest vzýváno jméno mé, modlili by se, a hledali by tváří mé, a odvrátili by se od cest svých zlých, i já také vyslyším je s nebe, a odpustím hřích jejich, a uzdravím zemi jejich.“ **2. Paralipomenon 7,13.14.** Jen proto, aby dosáhl tohoto blahodárného výsledku, odpíral jim Bůh nadále rosou a déšť, dokud nenastane rozhodná náprava.

10. kapitola — Hlas přísně kárající

Nějaký čas zůstal Eliáš ukryt v horách u potoka Karit. Tam bylo po mnoho měsíců postaráno zázračným způsobem o jeho potravu. Později, když stálým suchem vyschl potok, přikázal Bůh svému služebníku, aby hledal útočiště v pohanské zemi. „Vstaň,“ vyzval ho Bůh, „a jdi do Sarepty Sidónské, a buď tam. Aj, přikázal jsem ženě vdově, aby tě živila.“ **1. Královská 17,9.**

Tato žena nebyla Izraelitka. Nikdy se netěšila výsadám a poženáním, jímž se těšil vyvolený lid Boží, věřila však v pravého Boha a chodila ve světle, jež zářilo na její cestu. Když pak nebylo bezpečno pro Eliáše v zemi Izraelské, poslal ho Bůh k této ženě, aby našel v jejím domě útočiště.

„Vstav, šel do Sarepty, a přišel k bráně města, a aj, žena vdova sbírala tu dříví. A zavolav jí, řekl: Medle, přines mi trochu vody v nádobě, abych se napil. A když šla, aby přinesla, zavolal ji zase a řekl: Medle, přines mi také kousek chleba v ruce své.“ **1. Královská 17,10.11.**

V tomto domě stíženém chudobou těžce doléhal hlad a žalostně hubené zásoby již docházely. Eliáš přišel právě v den, kdy se žena obávala, že se musí vzdát zápasu o uhájení života, v němž byla do krajnosti zkoušena její víra, že moc živého Boha se postará o její potřeby. Avšak i ve své strašné bídě podala důkaz své víry tím, že splnila prosbu cizince, který ji požádal, aby se s ním rozdělila o svou poslední skývu chleba.

Na Eliášovu prosbu, aby mu dala najíst a napít, vdova odpověděla: „Živť jest Hospodin Bůh tvůj, žet' nemám žádného chleba, ani podpopelného, kromě hrsti mouky v kbelíku a maličko oleje v nádobce, a aj, sbírám dvě dřeva, abych šla a připravila to sobě a synu svému, abychom snědouce to, za tím zemřítí musili. I řekl jí Eliáš: Neboj se. Jdi a učiň, jakž jsi řekla, a však udělej mi prvé z toho malý chléb podpopelný a přines mi; potom sobě a synu svému uděláš. Neboť toto praví Hospodin Bůh Izraelský: Mouka z kbelíka toho

[86]

nebude strávena, aniž oleje v nádobce té ubude až do toho dne, když dá Hospodin déšť na zemi.“ **1. Královská 17,12-14.**

Větší zkouška víry než tato nemohla být uložena. Vdova se dosud chovala ke všem cizincům vždy laskavě a byla k nim vždy štedrá. I nyní, nehledíc na utrpení, které tím mohlo vzniknout jí a jejímu dítěti, a věříc v Boha Izraele, že jí pomůže v každé nouzi, obstála v této vrcholné zkoušce pohostinnosti tím, že „učinila vedlé řeči Eliášovy“ **1. Královská 17,15.**

Podivuhodné bylo pohostinství, jež proroku Božímu poskytla tato fénická žena, a podivuhodně byla také její víra a laskavost odměněna. „Jedla ona i on i čeled její až do těch dní. Z kbelíka toho mouka nebyla strávena, aniž oleje v nádobce ubylo, vedlé řeči Hospodinovy, kterouž mluvil skrze Eliáše.“

„A když to přeběhlo, stalo se, že se roznemohl syn ženy, paní toho domu, a byla nemoc jeho velmi těžká, tak že nezůstalo v něm dýchání. Protož řekla Eliášovi: Co mně a tobě, muži Boží? Přišel jsi ke mně, abys mi připomenul nepravost mou, a umořil syna mého?“

„I odpověděl jí: Dej sem syna svého. A vzav ho z lůna jejího, vnesl jej na síň, kdež sám přebýval, a položil ho na lůžko své. . . A roztáh se nad dítětem po třikrát, zvolal k Hospodinu . . . I vyslyšel Hospodin hlas Eliášův, a navrátila se duše dítěte do vnitřností jeho, i ožilo.“

„A vzav Eliáš dítě, snesl je z síně do domu, a dal je matce jeho. I řekl Eliáš: Pohled', syn tvůj živ jest. Tedy řekla žena Eliášovi: Jižť jsem nyní poznala, že jsi muž Boží, a že řeč Hospodinova v ústech tvých jest pravá.“ **1. Královská 17,15-24.**

Vdova ze Sarepty se rozdělila s Eliášem o poslední sousto a za odměnu byl zachován její život a život jejího syna. A všem, kdož v čase zkoušek a nouze poskytují pomoc druhým, ještě potřebnějším, slibuje Bůh velké požehnání. Bůh se nemění. Jeho moc není menší dnes, než byla za dnů Eliášových. Zaslíbení: „Kdo přijímá proroka, protože je prorok, dostane odměnu proroka“ (**Matouš 10,41**), není dnes méně jisté, než tehdy, když je vyslovil náš Spasitel.

[87]

„Nezapomínejte na pohostinnost, neboť pohostinností někteří nevědomky měli anděly za hosty.“ **Židům 13,2.** Tato slova neztratila postupem času nic ze své síly. Náš nebeský otec stále ještě vytváří svým dítkám na jejich cestě příležitosti, jež v sobě skrývají požehnání; a ti, kdož těchto příležitostí využívají, dožívají se velké

radosti. „A vyleješ-li lačnému duši svou, a strápenou duši nasytíš-li: vzejde v temnostech světlo tvé, a mrákota tvá bude jako poledne. Nebo povede tě Hospodin ustavičně, a nasytí i v náramné sucho duši tvou, a kosti tvé tukem naplní. I budeš jako zahrada svlažená, a jako pramen vod, jehož vody nevysychají.“ **Izajáš 58,10.11.**

Svým věrným služebníkům dnes Kristus praví: „Kdo přijímá vás, přijímá mne, a kdo přijímá mne, přijímá toho, kdo mě poslal.“ Ani jediný skutek lásky, učiněný v jménu Kristově, nezůstane bez povšimnutí a bez odměny. A stejně laskavě si Kristu všímá i těch nejslabších a nejubožších z rodiny Boží. „Kdo by napojil,“ praví Kristus, „jednoho z těchto maličkých“ (tj. takových, kdož jsou jako děti ve své víře v Krista a ve svém poznání Krista) „jen číší studené vody, protože jest učedník, vpravdě pravím vám, jistě nepozbude své odměny.“ **Matouš 10,40.42.**

V dlouhých letech sucha a hladu se Eliáš opravdově modlil, aby se srdce izraelských odvrátila od modloslužebnictví k věrnosti k Bohu. Když ruka Páně těžce doléhala na stíženou zemi, prorok trpělivě čekal. Viděl všude kolem sebe množící se utrpení a bídu, rmoutil se proto a toužil, aby měl moc provést rychle nápravu. Bůh však sám uskutečňoval svůj záměr a vše, co jeho služebník mohl činit, bylo modlit se ve víře a čekat, až nastane doba pro rozhodný čin.

Odpadnutí, jež nastalo za dnů Achabových, bylo výsledkem mnohaletého konání zla. Krok za krokem se Izrael každoročně odchýloval od pravé cesty. Pokolení za pokoleními odmítala nastoupit správnou cestu, až se nakonec velká většina národa poddala vedení mocností temna.

Asi sto let uplynulo od doby, kdy za panování krále Davida pěl Izrael svorně radostné hymny k chvále Nejvyššího a uznával tak svou úplnou závislost na Bohu za poskytované každodenní milosti. Slyšme slova jejich chvalo zpěvu, který tehdy pěli:

[88]

„Bože spasení našeho, . . .

kterýž nastávaním jitra a večera k plésání přivodíš.

Navštěvuješ zemi a svlažuješ ji,

hojně ji obohacuješ. Potok Boží

naplňován bývá vodami,

i nastrojuješ obilí jejich, když ji tak spravuješ.

Záhony její svlažuješ, brázdy její snižuješ,
 dešti ji obměkčuješ, a zrostlinám jejím požehnání dáváš.
 Korunuješ rok dobrotivostí svou,
 a šlepěje tvé kropí tučností;
 Skropují pastviště po pustinách,
 tak že i pahrbkové plésáním přepasování bývají.
 Přiodíny bývají roviny dobyt看em,
 a údolí přistřína obilím,
 tak že radostí prokřikují, a prozpěvují.“

Žalm 65,6.9-14.

Izrael tehdy uznával Boha za toho, jenž „založil zemi“. Vyjádřením této jejich víry byl jejich zpěv:

„Propastí jako rouchem byl jsi ji přioděl,
 i nad horami stály vody.
 K žehraní tvému rozběhly se,
 před hřmotem hromu tvého pospíšily,
 Vystoupily hory, snížilo se údolí,
 na místo, kteréž jsi jim založil.
 Meze jsi položil, aby jich nepřestupovaly,
 ani se navracovaly k přikrývání země.“

Žalm 104,6-9.

Jen mocnou silou Věčného jsou přírodní živly na zemi, na moři a na nebi udržovány ve svých mezích. A těchto živlů užívá Bůh k štěstí svých stvoření. . . „Poklad svůj výborný“ otevírá Bůh štědře, aby dal „děšť“ zemi. . . časem svým a požehnal všelikému dílu“ rukou člověka. **5. Mojžíšova 28,12.**

[89]

„Vypouštíš potoky přes údolé,
 aby tekli mezi horami,
 A nápoj dávali všechněm živočichům polním.
 Tuť uhašují oslové divocí žízeň svou.
 Při nich hnízdí se ptactvo nebeské,
 a z prostřed ratolestí hlas svůj vydává. . .
 Dáváš, aby rostla tráva dobytku,

a bylina ku potřebě člověku,
 abys tak vyvodil chléb z země,
 A víno, jenž obveseluje srdce člověka.
 a olej, aby se od něho skvěla jeho tvář,
 a pokrm, jenž udržuje život lidský. . . .
 Jak mnozí a velicí jsou skutkové tvoji, Hospodine!
 Všeckys je moudře učinil,
 plná jest země bohatství tvého.
 V moři pak velikém a přeširokém,
 tamť jsou hmyzové nesčíslní, . . .
 a živočichové malí i velicí.
 Všecko to na tě očekává,
 abys jim dával pokrm časem svým.
 Když jim dáváš, sbírají;
 když otvíráš ruku svou,
 nasyceni bývají dobrými věcmi.“

(Žalm 104,10-15; 24-28.)

Izrael měl kdysi hojnost příležitosti k radování. Země, do níž je Pán přivedl, byla země oplývající mlékem a medem. Za jejich putování pouští je Bůh ujistil, že je uvede do země, kde nebudou muset trpět nedostatkem deště. „Země, do kteréž ty již vcházíš, abys ji dědičně obdržel,“ pravil tehdy Pán Izraeli, „není jako země Egyptská, z níž jsi vyšel, v kteréž jsi rozsíval símě své, a svlažoval ji do ustání noh svých jako zahradu bylinnou. Ale země, do kteréž vy jdete, abyste jí dědičně vládli, jest země hornatá, mající i údolí, kteráž z deště nebeského svlažována bývá vodou, země, o kterouž Hospodin Bůh tvůj pečuje, a vždycky oči Hospodina Boha tvého obráceny jsou na ni, od počátku roku až do konce jeho.“ **5. Mojžíšova 11,10-12.**

[90]

Zaslíbení hojnosti deště jim bylo dáno za podmínky, že budou poslušni. Pán pravil: „Jestliže opravdově poslouchati budete přikázání mých, kteráž já vám dnes přikazuji, milující Hospodina Boha svého a sloužící jemu z celého srdce svého a ze vší duše své, dám déšť zemi vaší časem svým, ranní i pozdní, a sklízeti budeš obilí své, víno své i olej svůj. Dám i pastvu na poli tvém pro hovada tvá, a budeš jísti až do sytosti.“

„Vystříhejtež se tedy,“ napomenul Pán svůj lid, „aby nebylo svedeno srdce vaše, abyste odstupující, nesloužili bohům cizím, a neklaněli se jim, pročez Hospodin velice by se na vás rozhněval, a zavřel by nebe, aby deště nedávalo, a země aby nedávala úrody své; i zahynuli byste rychle z země výborné, kterouž Hospodin vám dává.“

„Jestliže pak hlasu Hospodina Boha svého poslouchati, a všech příkázání a ustanovení jeho ostříhati a činiti nebudeš,“ upozornil Bůh Izraelské, „bude nebe, kteréž jest nad hlavou tvou, měděné a země, kteráž jest pod tebou, železná. Dá Hospodin zemi tvé místo deště prach a popel, a toť s nebe sstoupí na tě, dokudž bys nebyl vyhlazen.“ **5. Mojžíšova 11,10-17; 28,15.23.24.**

Takové byly moudré rady, jež dal Hospodin starému Izraeli. „Složte tato slova má v srdci svém a v mysli své,“ přikázal Hospodin svému vyvolenému národu, „a uvažte je sobě za znamní na rukou svých a budou jako náčelník mezi očima vašima. A vyučujte jim syny své, rozmlouvající o nich, když sedneš v domě svém, aneb když půjdeš cestou, když lehneš i když vstaneš.“ **5. Mojžíšova 11,18.19.** Jasně a srozumitelné byly tyto příkazy, avšak jak plynula staletí, pokolení za pokolením zapomínala na opatření, učiněná pro jejich duchovní blaho a zhoubný vliv odpadlictví hrozil, že strhne všechny hranice božské milosti.

Tak muselo dojít k tomu, že Bůh nyní navštívil svůj lid s nej-
přísnějším ze svých soudů. Předpověď Eliášova se splnila. Po tři léta byl posel neblahého proroctví hledán ve všech městech a ve všech zemích. Podle Achabova nařízení museli mnozí panovníci dát své čestné slovo, že v jejich zemích není cizí prorok. Přesto pátrání pokračovalo, protože Jezábel a proroci Bálovi Eliáše k smrti nenáviděli a nešetřili sil, aby se ho zmocnili. A deště stále nebylo.

Konečně „po mnohých dnech“, uslyšel Eliáš slovo Páně: „Jdi, ukaž se Achabovi, neboť dám déšť na zemi.“

Poslušen rozkazu, „odešel Eliáš, aby se ukázal Achabovi.“ **1. Královská 18,1.2.** Právě v té době, kdy se prorok vydal na cestu do Samaří, navrhl Achab Abdiášovi, správci své domácnosti, aby dal zevrubně pátrat po pramenech a zdrojích vody v naději, že najde pastvu pro svá mroucí stáda dobytka. I na královském dvoře silně pocít' ovali následky dlouhotrvajícího sucha. Král, vážně znepokojený budoucností svého domu, se rozhodl, že se osobně zúčastní se

svým služebníkem pátrání po vhodných místech, kde by mohla být pastva. „I rozdělili sobě zemi, kterouž by prošli. Achab šel jednou cestou sám, Abdiáš také šel cestou druhou sám.“

„A když Abdiáš byl na cestě, aj, Eliáš potkal se s ním, kterýž když ho poznal, padl na tvář svou a řekl: Nejsi-liž ty, pane můj, Eliáš?“ **1. Královská 18,6.7.**

V době odpadnutí Izraele zachoval Abdiáš věrnost Bohu. Jeho pán, král, ho nemohl odvrátit od jeho oddanosti k živému Bohu. Nyní byl poctěn příkazem Eliášovým, který pravil: „Jdi, pověz pánu svému: Aj, Eliáš přišel.“

Zděšen na nejvyšší míru, Abdiáš zvolal: „Což jsem zhřešil, že služebníka svého vydati chceš v ruku Achabovu, aby mne zamordoval?“ Přinést Achabovi takové poselství zamenalo totiž vynést nad sebou rozsudek smrti. „Živť jest Hospodin Bůh tvůj,“ vysvětloval Abdiáš prorokovi, „žet' není národu ani království, kamž by neposlal pán můj hledati tě, a když řekli, že tebe není, přísahy požádal od království a národu, že tě nemohou nalézt. A ty nyní pravíš: Jdi, pověz pánu svému: Aj, Eliáš přišel. I stalo by se, že jakž bych odšel od tebe, tedy duch Hospodinův zanesl by tě nevím kam, já pak jda, oznámil bych Achabovi, a když by tě nenalezl, zabil by mne.“ **1. Královská 18,8-12.**

Snažně prosil Abdiáš proroka, aby ho k tomu nenutil. „Služebník zajisté tvůj,“ naléhal, „bojí se Hospodina od mladosti své. Zdaliž není oznámeno pánu mému, co jsem učinil, když Jezabel mordovala proroky Hospodinovy, že jsem skryl z proroků Hospodinových sto mužů, po padesáti mužích v jeskyni, a krmil jsem je chlebem a vodou? Ty pak nyní pravíš: Jdi, pověz pánu svému: Aj, Eliáš přišel. A zamordujet' mne.“ **1. Královská 18,12-14.**

Slavnostní přísahou slíbil Eliáš Abdiášovi, že jeho poselství nebude plané. „Živť jest Hospodin zástupů, před jehož obličejem stojím, žet' se jemu dnes ukáži. A tak šel Abdiáš vstříc Achabovi, a oznámil jemu.“ **1. Královská 18,15.16.**

S úžasem a s hrůzou vyslechl král poselství poslané od muže, jehož se bál a jehož nenáviděl a po němž tak neúnavně pátral. Dobře věděl, že Eliáš by neohrozil svůj život jen proto, aby se s ním setkal. Bylo by možné, že prorok chce přednést další soud nad Izraelem? Královo srdce sevřela hrůza. Vzpomněl si na uschlou ruku Jeroboámovu. Nemohl neuposlechnout výzvy, ani se neopovážil pozdvinout

ruku proti poslu Božímu. A tak se v doprovodu své tělesné stráže vydal chvějící se panovník, aby se setkal s prorokem.

Král a prorok stanou proti sobě tváří v tvář. Ačkoli je Achab pln žhavé nenávisti, je v přítomnosti Eliášově mírný a bezmocný. Jeho první slova: „Zdaliž ty nejsi ten, kterýž kormoutíš lid Izraelský?“ (1. Královská 18,17) prozradila nejnítěrnější pocity jeho srdce. Achab věděl, že to bylo slovo Boží, jež uzavřelo nebe, přesto se pokusil uvalit na prokoka vinu za těžké soudy, které postihly zemi.

Je přirozené, že přestupník činí posla Božího odpovědným za pohromy, jež na něho přicházejí jako trest za to, že sešel z cesty spravedlnosti. Ti, kdož se vydávají v moc satanovu, nemohou vidět věci tak, jak je vidí Bůh. Když je před ně postaveno zrcadlo pravdy, jsou rozhořčeni při pomyslení, že by se jim mělo dostat pokárání. Zaslepeni hříchem, odmítají činit pokání; a mají pocit, že služebníci Boží se obracejí proti nim a že by za to zasluhovali nejpřísnější trest.

Eliáš, vědom si své nevinu, stojí před Achabem a nesnaží se omluvit nebo králi lichotit. Ani se nesnaží ujít královu hněvu tím, že mu ohlásí brzký konec sucha. Nemá pro sebe omluvy. Horlivý pro čest Boží, odmítá Achabovo obvinění a bez bázně králi prohlašuje, že to byly jeho hříchy a hříchy jeho otců, jež přivolaly na Izrael tuto strašnou pohromu. „Ját' nekormoutím lidu Izraelského,“ praví směle, [93] „ale ty a dům otce tvého, když opouštíte přikázání Hospodinova a následujete Bálů.“ 1. Královská 18,18.

I dnes je zapotřebí hlasu, který by přísně káral, neboť ohavné hříchy odtrhly lid od Boha. Nevěra se stává moderní. „Nechceme, aby tento kraloval nad námi“ (Lukáš 19,14), prohlašují tisíce. Vlídna kázání, jichž se lidem tak často dostává, nepůsobí trvale, polnice nevydává jasný zvuk. Lidé nejsou až do srdce zasahováni prostými, říznými pravdami slova Božího.

Je mnoho vyznavačů křesťanství, kteří by řekli, kdyby měli vyjádřit své skutečné pocity: Což je třeba mluvit tak jasně? Právě tak by se mohli ptát: Proč Jan Krtitel musel říkat farizeům: „Plemeno zmijí, kdo vám ukázal, jak máte utéci nastávajícímu hněvu?“ Lukáš 3,7. Proč musel vyvolávat Herodiadin hněv tím, že Herodesovi pravil, že si počíná nezákonně, když žije s manželkou svého bratra? Protožře mluvil tak jasně, ztratil předchůdce Kristův svůj život. Což si nemohl počínat tak, aby nevzbudil nelibost těch, kteří žili v hříchu?

Tak uvažovali a uvažují mužové, kteří by měli stát jako věrní strážci zákona Božího, a proto opatrnost nastupuje na místo věrnosti a hřích se nechává bez pokárání. Kdy opět zazní v církvi hlas, který bude věrně kárat?

„Ty jsi ten muž!“ **2. Samuelova 12,7**. Slova tak neomylně jasná, jež řekl Nátan Davidovi, jsou dnes jen zřídka slyšet z kazatelen, jen zřídka jsou vidět ve veřejném tisku. Kdyby se nevyskytovala tak vzácně, mohli bychom vidět více z moci Boží projevené mezi lidmi. Poslové Páně nemohou naříkat, že jejich úsilí nepřináší ovoce, prokud nepotlačí svou touhu líbit se lidem a uspokojovat je, protože ta je vede k tomu, že zkreslují pravdu.

Takoví kazatelé, kteří jen potěšují lidi, kteří volají Pokoj, pokoj, kdy Bůh nemluví o pokoji, by měli pokořit svá srdce před Bohem, žádat o odpuštění za svou neupřímnost a nedostatek mravní odvahy. Uhlazují poselství, jež jim bylo svěřeno, ne z lásky ke svým bližním, ale protože jsou povolní a pohodlní. Pravá láska usiluje především o čest Boží a spásu duší. Ti, kdož cítí takovou lásku, se nevyhýbají pravdě, aby se uchránili nepříjemným následkům přímé řeči. Jsou-li duše lidí v nebezpečí, nemyslí služebníci Boží na sebe, nýbrž říkají to, co jim bylo dáno mluvit, a odmítají omlouvat nebo promíjet zlo. [94]

Kéž by si každý kazatel uvědomoval svatost svého úřadu a posvátnost svého díla a projevoval takovou odvahu, jakou projevil Eliáš! Jako božsky ustanovení poslové mají kazatelé nesmírnou odpovědnost. Mají přesvědčovat, hrozit, napomínat s veškerou shovívavostí (podle **2. Timoteovi 4,2**). Na místě Krista mají pracovat jako správci tajemství nebes, povzbuzovat poslušné a varovat neposlušné. Světské záležitosti nesmějí být pro ně závažné. Nikdy se nesmějí uchýlit z cesty, kterou jim Ježíš přikázal jít. Musí jít vpřed ve víře a mít přítom na paměti, že je při nich stále oblak svědků. Nesmějí mluvit svá vlastní slova, nýbrž slova, která jim přikázal mluvit ten, jenž je mocnější než vládcové země. Jejich poselství musí znít: „Tak praví Pán.“ Bůh vyžaduje muže, jako byl Eliáš, Nátan a Jan Krtitel, muže, kteří ponosou věrně jeho poselství bez ohledu na následky, muže, kteří statečně hlásají pravdu, i když za to obětují vše, co mají.

Bůh nemůže potřebovat muže, kteří v době nebezpečí, kdy je třeba síly, odvahy a vlivu všech, se bojí zaujmout pevný postoj za spravedlivou věc. Volá muže, kteří budou věrně bojovat proti zlu,

proti knížatstvům a mocnostem, proti vládcům temnosti tohoto světa, proti duchovním mocnostem zla na výsostech. Takovým Bůh řekne: „Dobře, dobrý a věrný služebníče, . . . vejdi v radost svého Pána.“

[95] **Matouš 25,23.**

11. kapitola — Karmel

Stanuv před Achabem, Eliáš požádal, aby byl shromážděn celý Izrael a setkal se s ním a s proroky Bála a Astarot na hoře Karmel. „Pošli“, přikázal Achabovi, „a shromáždí ke mně všecken lid Izraelský na horu Karmel, a proroků Bálových čtyři sta a padesáte, i proroků toho háje čtyři sta, kteříž jedí z stolu Jezábel.“ **1. Královská 18,19.**

Příkaz vydal ten, jenž stál v samé přítomnosti Hospodinově, a Achab okamžitě uposlechl, jakoby prorok byl panovníkem a král poddaným. Po království byli rozesláni rychlí poslové s výzvou, aby se lid sebral k setkání s Eliášem a proroky Bála a Astarot. V každém městě a v každé vesnici se lid přichystal shromáždit se v ustanovenou dobu. Když pak putovali k určenému místu, byla srdce mnohých naplněna divnými předtuchami. Má se stát něco zvláštního? Vždyť proč by je jinak vyzývali, aby se shromáždili na hoře Karmel? Jaká nová pohroma má přijít na lid a zemi?

Než začalo sucho, byla hora Karmel krásným místem; její potoky byly napájeny z nevysychajících pramenů a její úrodné svahy byly pokryty krásnými květinami a kvetoucími háji. Nyní však její краса působením strašného sucha pominula. Oltáře postavené k uctívání Bála a Astarot nyní stály v holých hájích. Na vrcholu jednoho z nejvyšších hřebenů stál zbořený oltář Hospodinův.

Z hory Karmel bylo lze přehlédnout velkou část země; její vrcholky pak byly vidět z mnoha končin království Izrael. Pod horou byla vhodná místa, z nichž bylo možno sledovat to, co se děje na vrcholu hory. Bůh byl velice zneuctíván modloslužebnictvím, prováděným na zalesněných úbočích hory a Eliáš vybral nejvyšší vrcholak jako nejvýznačnější místo k zjevení moci Boží a k ospravedlnění cti jména Božího.

Časně ráno určeného dne se zástupy odpadlého Izraele, napjaté očekáváním, shromáždí ují poblíž vrcholu hory. Jezábelini proroci přicházejí v okázalých hávech. Král se objevuje v královském majestátu a zaujímá své místo v čele kněží, pozdravován voláním mod-

[96]

lářů. V srdcích kněží se však ozývají obavy, když si vzpomenou, že na slovo tohoto proroka nepadla na zemi Izrael po tři a půl roku ani rosa, ani kapka deště. Cítí s jitotou, že se blíží nějaká strašná rozhodná chvíle. Bohové, v něž věří, nemohou dokázat, že Eliáš je falešný prorok. Na jejich bouřlivé volání, jejich modlitby, slzy, poškořování, na jejich odporné obřady a stálé obětování drahocenných obětí zůstávají předměty jejich uctívání podivně lhostejné.

Proti králi Achabovi a proti falešným prorokům, obklopen shromážděnými zástupy Izraele, stojí zde Eliáš jako jediný, kdo přišel, aby ospravedlnil čest Hospodinovu. Ten, jehož celé království viní z toho, že na ně přišla pohroma, stojí nyní zdánlivě bezbranný před vládcem Izraele, před proroky Bálovými, před válečníky a tisícíhlavými zástupy. Eliáš však není sám. Nad ním a kolem něho jsou zástupy ochraňujících andělů, andělů vynikajících silou. Nezastrašen stojí prorok před zástupy lidí, plně si vědom svého úkolu, který má vykonat na božský příkaz. Jeho tvář vyznačuje velebnost, jež vzbuzuje hrůzu. S úzkostí čeká lid, až promluví. Eliáš pohlédne nejprve na zbořený oltář Hospodinův, pak na zástupy lidu a zvolá zvučným hlasem podobným polnici: „I dokudž kulhati budete na obě strany? Jestližeť jest Hospodin Bohem, následujtež ho; pakli jest Bál, jdětež za ním.“ **1. Královská 18,21.**

Lid na to neodpověděl ani slovem. Ani jediný člověk z tohoto obrovského shromáždění se neodvážil prohlásit se věrným Hospodinu. Klam a slepota jako temný mrak zahalila Izrael. Ne postupně, tak jak časem opomínali dbát slov výstrah a kárání, která jim Pán posílal. Každý odklon od konání spravedlnosti, každé zdráhání učinit pokání prohlubovalo jejich vinu a oddalovalo je od nebe. A nyní, v této rozhodné chvíli, tvrdošíjně odmítali vyslovit se pro Boha.

Pán si oškliví lhostejnost a nevěru ve svém díle, projevené v rozhodné chvíli. Celý vesmír s nevýslovným zájmem sleduje závěrečné výjevy velkého sporu mezi dobrem a zlem. Lid Boží se blíží k hranicím věčného světa; co může být pro něj důležitější, než zůstat věrný Bohu nebeskému? Ve všech dobách měl Bůh mravní hrdiny a má je i nyní, takové, kteří jako Josef a Eliáš a Daniel se nestydí přihlásit se k lidu Božímu. Zvláštní požehnání Boží provází práci těchto činorodých mužů, mužů, kteří se nedají svést od přímé cesty povinnosti, ale kteří s božskou rozhodností kladou otázku: „Kdo jest Hospodinův?“ (**2. Mojžíšova 32,26**), mužů, kteří se nespokojí jen

tím, že kladou otázku, ale kteří vyžadují, aby ti, kdož se rozhodli ztotožnit se s lidem Božím, šli dále vpřed a jednoznačně zjevovali svou věrnost Králi králů a Pánu pánů. Takoví mužové podřizují svou vůli a své záměry zákonu Božímu. Pro lásku k Bohu jim nezáleží na vlastním životě. Jejich dílem je čerpat světlo ze Slova a vyzařovat je světu jasnými, přímými paprsky. Věrnost Bohu je jejich heslem.

Zatímco lid Izraele na Karmelu pochybuje a váhá, přerušuje ticho znovu hlas Eliášův: „Já sám toliko pozůstal jsem prorok Hospodinův, proroků pak Bálových jest čtyři sta a padesáte mužů. Necht' jsou nám dáni dva volkové, a at' vyberou sobě volka jednoho, kteréhož necht' rozsekají na kusy a vkladou na dříví, ale ohně at' nepodkládají. Jáť také připravím volka druhého, kteréhož vložím na dříví, a ohně nepodložím. Tedy vzývejte jméno bohů vašich, já pak vzývati budu jméno Hospodinovo, a budeť to, že Bůh, kterýž se ohlásí skrze oheň, ten jest Bůh.“ **1. Královská 18,22-24.**

Eliášův návrh je tak rozumný, že lidé ho nemohou dost dobře pomínout, a tak se odvažují odpovědět: „Dobráť jest řeč tato.“ Proroci Bálovi se neopovažují nesouhlasit. Eliáš se k nim obrací a přikazuje: „Vyberte sobě volka jednoho a připravte ho nejprvé, poněvadž jest vás více, a vzývejte jméno bohů vašich, ale ohně nepodkládejte.“ **1. Královská 18,24.25.**

Falešní kněží vypadají sice směle a vyzývavě, ale v srdci mají strach, když připravují svůj olář a pokládají na něj dřevo a oběť. A pak začínají se svým zaklínáním. Jejich pronikavé výkřiky se ozvěnou vracejí od okolních lesů a pahorků, když vyzývají jméno svého boha: „Ó Báli, uslyš nás.“ **1. Královská 18,26.** Kněží se shromažďují kolem svého oltáře, poskakují, svíjejí se a ječí, rvou si vlasy a vyřezávají si maso z těla a zapřísahají svého boha, aby jim pomohl.

Míjí ráno a nastává poledne a stále se neukazuje důkaz, že Bál by slyšel volání svých klamaných následovníků. Jejich vzrušené modlitby nevyvolávají žádný ohlas, nepřichází žádná odezva. Oběť zůstává nestrávená.

Když pak pokračují ve své bláhové bohoslužbě, snaží se prohnání kněží vymyslet nějaký způsob, jak by mohli zapálit oheň na oltáři a jak přesvědčit lidi, že oheň přichází přímo od Bála. Eliáš však sleduje každé hnutí; a kněží v naději, že se jim naskytne příležitost k provedení klamu, pokračují ve svých nesmyslných obřadech.

„Když pak bylo poledne, posmíval se jim Eliáš a řekl: Křičte vysokým hlasem, poněvadž bůh jest. Neb snad rozmlouvání má, neb jinou práci, neb jest na cestě, anebť spí, ať procítí. Takž křičeli hlasem velikým, a bodli se vedlé obyčeje svého nožíky a špicemi, tak až se krví polívali. I stalo se, když již bylo s poledne, že prorokovali až dotud, když se obětuje obět suchá, ale nebylo žádného se ohlášení, ani kdo by odpověděl, ani kdo by vyslyšel.“ **1. Královská 18,27-29.**

Satan by byl rád přišel na pomoc těm, které podvedl a kteří se oddávali jeho službě. Rád by byl seslal blesk, aby zapálil jejich obět'. Hospodin však satana omezil, potlačil jeho moc a tak ani všechny výmysly nepřítel nevydaly jedinou jiskru na Bálův oltář.

Nakonec kněží, jejichž hlasy hlasitým voláním ochraptěly a jejichž roucha byla zkrvavená od ran, jež si způsobili, propadají zoufalství. Neustávají ve svém zběsilém počínání, ale do jejich modliteb se mísí strašné proklínání jejich boha slunce. Eliáš dává stále bedlivý pozor, neboť si je vědom toho, že kdyby se kněžím nějakým podvodem podařilo zažehnout oheň na oláři, byl by hned rozsápán na kusy.

Nastává večer. Proroci Bálovi jsou unaveni, umdlévají a jsou bezradní. Jeden navrhuje to, druhý něco jiného, až nakonec ustávají ve svém usilování. Jejich výkřiky a proklínání přestávají se ozývat nad horou Karmel. V zoufalství se vzdávají boje.

Celý den přihlížejí lidé počínání kněží. Sledují, jak nevázaně poskakují kolem oltáře, jakoby chytali žhavé paprsky slunce, jež by jim mohly posloužit. S hrůzou se dívají na to, jak se kněží navzájem strašně mrzačí, a mají možnost přemýšlet, jakým bláznovstvím je uctívání model. Mnozí ze zástupu jsou již sytí těchto projevů satanství a očekávají s nejhlubším zájmem, co učiní Eliáš.

Je hodina večerní oběti a Eliáš vyzývá lid: „Přistuptež ke mně.“ **1. Královská 18,30.** Když se chvějíce se přiblíží, obrátí se Eliáš k rozbořenému oláři, na němž kdysi lidé uctívali Boha nebeského, a znovu jej postaví. Tato hromádka sutin je mu dražší než všechny nádherné pohanské oltáře.

Znovuzřízením tohoto starobylého oltáře projev il Eliáš svou úctu k smlouvě, kterou Pán učinil s Izraelem, když Izrealští překročili Jordán do země zaslíbené. Eliáš vzal totiž „dvanácte kamenů, podle počtu pokolení synů Jákobových, . . . a vzdělal z těch kamenů oltář ve jménu Hospodinovu“ **1. Královská 18,31.32.**

Kněží Bálovi, zklamaní a vyčerpaní svým marným úsilím, napjatě čekají, co Eliáš učiní. Nenávidí proroka za to, že navrhl zkoušku, jež odhalila slabost a neschopnost jejich bohů; nyní se bojí jeho moci. Lid, rovněž se strachem a napětím téměř nedýchaje, sleduje, jak Eliáš pokračuje ve svých přípravách. Klidné chování prorokovo je naprostým opakem fanatického a nesmyslného řádění následovníků Bálových.

Když prorok dokončil opravu oltáře, udělal kolem něj příkop, připravil dříví a volka, položil oběť na oltář a pak přikázal lidu, aby polil oběť a oltář vodou. Naplňte čtyři štoudve vodou, a vylejte na oběť zápalnou i na dříví. Řekl opět: „Učiňtež to po druhé. I učinili po druhé. Řekl ještě: Po třetí učiňte. I učinili po třetí, tak že tekly vody okolo oltáře; také i struhu naplnila voda.“ **1. Královská 18,34.35.**

Pak Eliáš připomíná lidu dlouhotrvající odpadnutí, jež vzbudilo hněv Hospodinův, a vyzývá shromážděné, aby se pokorili ve svých srdcích a navrátili se k Bohu svých otců, aby mohla být odňata kletba spočívající na zemi Izrael. Nato se v úctě sklání před neviditelným Bohem, pozdvihuje ruce k nebi a pronáší prostou modlitbu. Bálovi kněží vykřikovali a poskakovali od časného rána až do pozdního odpoledne; když se však modlí Eliáš, nezaznívají nad horou Karmel žádné nesmyslné výkřiky. Eliáš se modlí, jakoby dobře věděl, že Hospodin je přítomen a sleduje, co se tu děje, a naslouchá jeho výzvě. Proroci Bálovi se modlili divoce, nesouvisle. Eliáš se modlí prostě a vroucně, žádá Boha, aby projevil svou nadřazenost nad Bálem, aby byl Izrael opět přiveden k němu.

„Hospodine Bože Abrahamův, Izákův a Izraelův, nechť dnes poznají, že jsi ty Bůh v Izraeli, a já služebník tvůj, a že jsem vedlé slova tvého činil všecky věci tyto. Vyslyš mne, Hospodine, vyslyš mne, ať by poznal lid tento, že jsi ty, Hospodine, Bohem, když bys obrátil srdce jejich zase.“ **1. Královská 18,36.37.**

Všichni strnuli v tichu, jež je ve své velebnosti až tísnivé. Kněží Bálovi se chvějí strachy. Vědomi si své viny čekají rychlou odplatu.

Sotva skončil Eliáš svou modlitbu, vyšlehnou s nebe na opravený oltář plameny ohně jako zářivé záblesky, stráví oběť, vodu ve strouze, ba i kameny oltáře. Jas plamene ozařuje horu a oslňuje zástupy. Dole v údolí, kde mnozí sledují s úzkostným napětím, co se děje na hoře, je sestoupení ohně dobře vidět, a všichni jsou nad ním užaslí. Připomíná to ohnivý sloup, který u Rudého moře oddělil dítky

Izraele od zástupů Egyptských. Lidé na hoře se v úctě a bázni hluboce sklánějí před neviditelným Bohem. Neodvažují se dále hledět na oheň seslaný s nebe. Mají strach, že i oni budou ohněm stráveni. A přesvědčení, že je jejich povinností uznat Boha Eliášova za Boha svých otců, jemuž musí být věrní, volají všichni jako jedním hlasem: „Hospodint' jest Bohem, Hospodin jest Bohem.“ **1. Královská 18,39.** S překvapující přesností nese se volání přes horu a zaznívá v údolí. Konečně Izrael procitá, probouzí se z klamu a kaje se. Konečně lid poznává, jak velice zneuctíval Boha. Jasně poznává povahu uctívání Bála, jež se tak příkře liší od rozumné služby, již vyžaduje pravý Bůh. Lid poznává, že Bůh je spravedlivý a milosrdný, když zadržuje rosu a déšť do té doby, dokud nebudou přivedeni k tomu, aby vzývali jeho jméno. Nyní jsou ochotni uznat, že Bůh Eliášův je nad všechny modly.

[101]

Kněží Bálovi se zděšením sledují podivuhodný projev moci Hospodinovy. Avšak přes svou porážku a přes přítomnost božské slávy stále odmítají litovat svých nepravostí. Chtějí dále zůstat proroky Bálovými. Tím prokazují, že si zasluhují smrt. Aby kající Izrael zůstal uchráněn před sváděním těch, kdož je vedli k uctívání Bála, přikazuje Pán Eliášovi, aby falešné učitele zahubil. Lid se již v hněvu pozvedá proti vůdcům, kteří jej sváděli k hříchu, a když Eliáš dává příkaz: „Zjímejte ty proroky bálovy, žádný at' z nich neude,“ ochotně poslouchají. Zmocňují se kněží, vedou je k potoku Císon a tam, než skončí den, kterým byla zahájena rozhodná náprava, jsou služebníci

[102]

Bálovi pobiti. Ani jediný není ušetřen.

12. kapitola — Z Jezreel na Oréb

Vyhlazením proroků Bálových se otevřela cesta k provedení velké duchovní nápravy mezi deseti kmeny severního království. Eliáš ukázal lidu jeho odpadnutí; vyzval jej, aby se pokořil a navrátil se k Pánu. Soudy nebes byly vykonány; lid se vyznal ze svých hříchů a uznal Boha svých otců za živého Boha; a nyní měla být odňata kletba nebes a obnovena časná požehnání života. Země se měla osvěžit deštěm. „Jdi, pojez a napoj se,“ pravil Eliáš Achabovi, „neboť, aj, zvluk velikého deště.“ **1. Královská 18,41**). Pak se prorok odebral na vrchol hory, aby se modlil.

Eliáš přesvědčivě vyzval Achaba, aby se připravil na déšť. Neviděl žádné znamení, že přichází déšť, neviděl mraky na nebi, ani neslyšel hřmění. Mluvil prostě to, co mu dal mluvit Duch Páně jako odměnu za jeho silnou víru. Celý den neochvějně prováděl vůli Boží a projevoval svou naprostou víru v proroctví slova Božího; a nyní, když učinil vše, co bylo v jeho silách, věděl, že nebesa štědře udělí předpověděná požehnání. Týž Bůh, jenž seslal sucho, slíbil hojnost deště v odměnu za konání spravedlnosti a Eliáš nyní čekal na splnění zaslíbení. V pokorném postoji, „tváří svou ke kolenům svým“ (**1. Královská 18,42**), prosil Boha za kající Izrael.

Pak poslal Eliáš několikrát svého služebníka na vrcholek hory, odkud bylo vidět na Středozemní moře, aby zjistil, zda se ukazuje nějaké viditelné znamení, že Bůh vyslyšel jeho modlitbu. Po každé se služebník vrátil se slovy: „Nic není“. Prorok neztratil trpělivost, ani víru, ale dále se úpěnlivě modlil. Šestkrát se služebník vrátil se zjištěním, že na jasném nebi nejsou známky blížícího se deště. Aniž se tím dal odradit, poslal Eliáš svého služebníka ještě jednou; a tentokrát se sluha vrátil se zvěstí: „Aj, oblak maličký jako dlaň člověčí vystupuje z moře.“ **1. Královská 18,43.44.**

To stačilo. Eliáš nečekal, až se zatáhne mraky celá obloha.

[103]

V tomto malém mráčku viděl vírou hojný déšť a podle své víry poslal hned svého služebníka k Achabovi se vzkazem: „Zapřahej a jed’, aby tě nezastihl déšť.“ **1. Královská 18,44.**

Proto, že byl Eliáš mužem velké víry, mohl ho Bůh použít v této těžké a rozhodující chvíli v dějinách Izraele. Když se modlil, sahala jeho víra k nebesům a chápala se nebeských zaslíbení. Vytrval na modlitbách, dokud jeho prosba nebyla vyslyšena. Nečekal, až mu bude dán plný důkaz, že ho Bůh vyslyšel, nýbrž ochotně vsadil všedchno na nejmenší známku božské přízně. A to, co mohl vykonat on pod Božím vedením, mohou na svém působišti ve službě Boží vykonat všichni; neboť o proroku z hor galádských je psáno: „Eliáš byl člověk podrobený stejným strastem jako my; pomodlil se vroucně, aby nepršelo, a opravdu nepršelo na celou zemi tři léta a šest měsíců.“ **Jakubův 5,17.**

Takové víry je na světě zapotřebí i dnes — víry, která se chopí zaslíbení slova Božího a nepovolí, dokud ji nebesa nevyslyší. Taková víra nás úzce spojuje s nebesy a dává nám sílu čelit silám temna. Vírou dítky Boží „přemohly království říše, vykonaly spravedlnost, obdržely sliby, zavřely tlamy lvům, uhasily moc ohně, unikly ostří meče, nabyly síly ze slabosti, osvědčily se silnými ve válce, zatlačily šiky cizinců“ **Židům 11,33.34.** A vírou se my dnes máme zmocňovat toho nejvyššího, co Bůh s námi zamýšlí. „Zmůžeš-li něco? Všecko je možno tomu, kdo věří.“ **Marek 9,23.**

Víra je podstatným prvkem modlitby. „Kdo chce přijít k Bohu, musí věřit, že Bůh jest a že dává svou mzdu těm, kdož ho hledají.“ „Slyší nás, kdykoli o něco prosíme podle jeho vůle. A víme-li, že nás slyší ve všem, oč prosíme, víme také, že máme splnění proseb, jimiž ho prosíme.“ **Židům 11,6; 1. Janův 5,15.** S vytrvalou vírou Jákobovou, s neústupnou tvrdošijností Eliášovou máme předkládat své prosby Otci a žádat vše, co zaslíbil. Za splněním slova Božího stojí čest Božího trůnu.

Stíny noci se stahovaly kolem hory Karmel, když se Achab připravoval na sestup. „Stalo se mezi tím, když se nebesa zamračila oblakem a větrem, odkudž byl déšť veliký, že jel Achab a přišel do Jezreel.“ **1. Královská 18,45.** Když jel ke královskému městu tmou a do očí šlehajícím deštěm, neviděl na cestu před sebou. Eliáš, který jako prorok Boží pokořil Achaba před jeho poddanými a vyhubil jeho modlářské kněze, nepřestal uznávat Achaba za krále Izraele a nyní, aby mu prokázal čest, běžel posílen mocí Boží před královským vozem a vedl krále až do bran města.

Tento krásný čin, který posel Boží prokázal bezbožnému králi, je poučením pro všechny, kdož si myslí, že jsou služebníky Božími, a přitom považují sami sebe za nadřazené. Jsou takoví, kteří se cítí za povznesené nad konáním povinnosti, jež se jim zdají, že jsou služebného rázu. Takoví se musí mnoho učit z Eliášova příkladu. Na jeho slovo byly nebeské poklady tři roky pro zemi uzavřeny; byl poctěn Bohem, když na jeho modlitbu na hoře Karmel vyšlehl oheň z nebe a strávil oběť; jeho ruka vykonala rozsudek Boží, když dal zahladit modlářské proroky; jeho prosba o déšť byla vyslyšena. A přesto, po všech těchto příkladných vítězstvích, jimiž se Bohu zalíbilo poctit jeho veřejné působení, ochotně se podjal služebné práce.

U brány Jezreele se Eliáš a Achab rozloučili. Prorok, jenž se rozhodl zůstat před hradbami, se zahalil do svého pláště a uložil se ke spánku na holou zemi. Král vjel do města, odebral se hned do svého paláce a tam vyprávěl své ženě o podivuhodných událostech, které se toho dnes staly, a o zázračném projevu božské moci, jenž dokázal Izraeli, že Hospodin je pravým Bohem a Eliáš vyvoleným poslem Božím. Když Achab vyprávěl královně o vyhlazení modlářských proroků, tu se Jezábel, zavrzelá a setrvávající v hříších, rozzuřila. Odmítla uznat, že v událostech na hoře Karmel se projevila vševládná moc Boží, a opovážlivě prohlásila, že Eliáš musí zemřít.

Oné noci probudil unaveného proroka posel a vyřídil mu vzkaz od Jezábel: „Toto at' mi učiní bohové a toto přidadí, jestliže v tuto hodinu zítra neučiním tobě, jako ty kterému z nich.“ **1. Královská 19,2.**

Zdálo by se, že po projevu takové neohroženosti a odvahy a po tak dokonalém vítěství nad králem, proroky a lidem už Eliáš nemůže propadnout malomyslnosti, ani strachu. Avšak ten, jemuž se dostalo tak mnohých důkazů lásky a péče Boží, nebyl prost lidské slabosti a v této těžké hodině ho víra a odvaha opustila. Procítl ze spánku zcela zmatený a bezradný. Déšť se lil z nebe a kolem na všech stranách byla hustá tma. Jakoby zapomněl, že před třemi lety řídil Bůh jeho cestu a dal mu útočiště před nenávisť Jezábel a pronásledováním Achabovým, dal se nyní prorok na útěk, aby si zachránil život. Prchl do Bersabé, „kdež nechal mládence svého. Sám pak šel po poušti cestou dne jednoho.“ **1. Královská 19,3.4.**

Eliáš neměl prchat z místa, kam ho postavila povinnost. Měl čelit výhrůžkám Jezábel a dovolávat se ochrany toho, jenž mu přikázal, aby obhajoval jeho čest. Měl povědět poslu, že Bůh, v něhož doufá, ho uchrání před nenávisť královny. Před pouhými několika hodinami zažil podivuhodný projev božské moci a to mu mělo dát jistotu, že nezůstane opuštěn. Kdyby byl zůstal tam, kde byl, kdyby byl učinil Boha svým útočištěm a svou silou a stál pevně za pravdou, byl by zůstal ušetřen utrpení. Pán by mu byl dal další skvělé vítězství tím, že by byl seslal soudy na Jezábel. To by tak zapůsobilo na krále a na lid, že by nastala velká náprava.

Eliáš si mnoho sliboval od divu, který se stal na hoře Karmel. Doufal, že po tomto projevu moci Boží ztratí Jezábel vliv na Achaba a že dojde v celém Izraeli k rychlé nápravě. Celý den, který strávil na hoře Karmel, Eliáš nic nepojedl. Přesto pak vedl Achabův vůz až k branám Jezreel a jeho odvahy zůstala neochvějná přes tělesnou námahu, již musel vynaložit.

U Eliáše nastala reakce, jaká tak často přichází po dosažení slavného úspěchu. Měl obavy, že náprava, která začala na hoře Karmel, nebude trvalá. Přepadla ho sklíčenost. Před tím byl vynesena na vrcholek hory Fazga, nyní se octl v údolí. Pod vnuknutím Všemohoucího obstál v nejtěžší zkoušce víry, nyní však, kdy ztratil odvahy, kdy mu v uších zněla výhrůžka Jezábel a kdy se mu zdálo, že úklady této bezbožné ženy jsou vítězstvím satanovým, přestal se opírat o Boha. Předtím byl vyvýšen nad všechno pomýšlení, a zvrát byl nyní strašlivý. Zapomínaje na Boha, prchal Eliáš dál a dál, až se octl v bezútěšné neobydlené poušti. Zcela vysílen, usedl pod jalovec, aby si odpočinul. Jak tak seděl, přál si jen, aby mohl umřít. „Jižť jest dosti, ó Hospodine,“ pravil, „vezmi duši mou, nebt' nejsem lepší otců svých.“ **1. Královská 19,4**. Stal se z něho psanec a zde, daleko

[106]

od lidských sídlišť, zdrcený hořkým zklamáním, nechtěl už nikdy spatřit lidskou tvář. Nakonec, úplně vyčerpaný, usnul.

V životě každého přichází období těžkých zklamání a trudomyslnosti, kdy nás zaplavuje jen smutek a žal, a kdy je nám těžko uvěřit, že Bůh je stále laskavým dobrodincem svých pozemských dítek, dny, kdy nesnáze sužují duši tak, že smrt se nám zdá lepší než život. Tehdy mnozí ztrácejí víru v Boha, podléhají pochybnostem, upadají v nevěru. Kdybychom v takových obdobích mohli duchovním zřením pochopit smysl božího opatření, viděli bychom anděly,

kteří se snaží zachránit nás před sebou samými, postavit nás na základ pevnější než věčné hory, aby v nás vyvstala nová víra, nový život.

Věrný Job ve dnech svého soužení a své chmury pravil:

„Ó by byl zahynul ten den, v němž jsem se naroditi měl.“

„Ó kdyby pilně zváženo bylo hořekování mé,
a bída má na váze aby spolu vyzdvižena byla.“

„Ó by se naplnila žádost má,
a aby to, čehož očekávám, dal Bůh,
Totiž, aby se líbilo Bohu setřítí mne,
vztáhnouti ruku svou, a zahladiti mne.
Neboť mám ještě, čím bych se potěšoval.“

„Protož nemohuť já zdržeti úst svých,
mluvím v ssoužení ducha svého,
naříkám v hořkosti duše své.“

„Smrt nad život. . . zvoluje sobě duše má.
Mrzí mne,
nebuduť déle živ.
Poodstupiž ode mne,
nebo marní jsou dnové moji.“

Jób 3,3; 6,2.8-10; 7,11.15.16.

Ačkoli byl unaven žitím, nebylo Jobovi dovoleno zemřít. Bylo mu ukázáno, jaké možnosti skýtá budoucnost, a bylo mu dáno poselství naděje:

[107]

„Budeš nepohnutý, aniž se báti budeš.
Nebo se na těžkost zapomeneš,
na niž jako na vody, kteréž pominuly, zpomínati budeš.
K tomu nad poledne jasný nastaneť čas;
zatmíš-li se pak, jitru podobný budeš.
Budeš i myslí doufanlivé, maje naději; . . .
i bezpečně spáti budeš.

A tak v pokoji budeš,
aniž tě kdo předěsí,
a mnozí tváři tvé kořiti se budou.
Oči pak bezbožných zkaženy budou,
a utíkání jim zhyne;
nadto naděje jejich bude jako dchnutí člověka.“

Jób 11,15-20.

Z hloubek malomyslnosti a sklíčenosti povznesl se Job k výšinám naprosté víry v milost a spásnou moc Boží. Vítězoslavně pravil:

„By mne i zabil, což bych v něho nedouval? . . .
Ont' sám jest spasení mé.“

„Já vím, že Vykupitel můj živ jest,
a že v den nejposlednější nad prachem se postaví,
a ač by kůži mou i tělo červi zvrtali,
však vždy v těle svém uzřím Boha,
kteréhož já uzřím sobě,
a oči spatří jej, a ne jiný.“

Jób 13,15.16; 19,25-27.

„Tehdy odpověděl Hospodin Jobovi z vichru“ (Jób 38,1) a zjevil svému služebníku sílu své moci. Když Job zahlédl nepatrný odlesk moci svého Stvořitele, zhrozil se sám sebe a kál se v prachu a popeli. Pak mu Pán mohl hojně požehnat a učinit z jeho posledních let nejlepší část jeho života.

[108] Naděje a odvaha je nejpodstatnější složkou dokonalé služby Bohu. Jsou plody víry. Malomyslnost je hříšná a bezdůvodná. Bůh může a chce „plněji“ (Židům 6,17) udělovat svým služebníkům sílu, kterou potřebují, aby obstáli ve zkouškách. Plány nepřítelů díla Božího se mohou zdát dobře promyšlené a pevně založené, Bůh však může zmařit i nejlepší z nich. A učiní tak v čase, který sám určí, a způsobem, jakým uzná za vhodné, když pozná, že víra jeho služebníků je dostatečně vyzkoušena.

Pro sklíčené je bezpečný lék — víra, modlitba, práce. Víra a práce přinášejí jistotu a uspokojení, jež den ze dne poroste. Pokoušejí se o vás pocity, že podlehnete úzkostným předtuchám nebo úplné sklíčenosti? Ani v nejtemnějších hodinách, kdy se vám všechno zdá odporné a odpuzující, nepodléhejte strachu. Mějte víru v Boha. Bůh ví o vaší bídě. Má všechnu moc. Jeho nekonečná láska a laskavost neochabuje. Nebojte se, že nesplní svá zaslíbení. Bůh je věčná pravda. Nikdy nezmění smlouvu, kterou má s těmi, kdož ho milují. A dá svým věrným služebníkům tolik síly, kolik jí potřebují. Apoštol Pavel dosvědčuje: „Řekl mi: Má milost ti stačí; neboť moc se stává dokonalou v slabosti. . . Proto radostně přijímám slabosti, násilnosti nouzi, pronásledování, úzkosti — vše pro Krista, neboť když jsem sláb, zrovna tehdy jsem silný.“ **2. Korintským 12,9.10.**

Což Bůh opustil Eliáše v hodině jeho zkoušky? Ó, nikoli! Když se Eliáš cítil opuštěn Bohem i lidmi, miloval Bůh svého služebníka neméně, než když na jeho prosbu dal vyšlehnout ohni z nebe a ozářit horu. A nyní, když Eliáš spal, probudil ho něžný dotyk a sladký hlas. Eliáš se polekal, že ho nepřítel objevil, a chtěl se dát na útěk. Avšak laskavá tvář, sklánějící se nad ním, nebyl tvář nepřítele, nýbrž byla to tvář přítele. Bůh poslal anděla z nebe s pokrmem pro svého služebníka. „Vstaň a pojez,“ pravil anděl. „A když pohleděl vůkol, a aj, u hlavy jeho chléb na uhlí pečený a číše vody.“ **1. Královská 19,5.6.**

Když se Eliáš posilnil tím, co mu bylo uchystáno, znovu usnul. A anděl přišel k němu po druhé. Dotkl se vyčerpaného muže a pravil soucitně a něžně: „Vstaň a pojez, nebo velmi dlouhou máš cestu před sebou.“ A Eliáš vstal, pojedl a napil se tak, že sytý a napojený mohl putovat „čtyřicet dní a čtyřicet nocí až na horu Boží Oréb“ (**1. Královská 19,7.8**), kde našel úkryt v jeskyni.

13. kapitola — „Co tu děláš?“

Eliášovo útočiště na hoře Oréb, skryté před lidmi, bylo známo Bohu; a znavený a malomyslný prorok nebyl ponechán, aby sám bojoval s mocnostmi temna, jež na něho doléhaly. U vchodu do jeskyně, v níž našel prorok úkryt, potkal se Bůh s Eliášem skrze mocného anděla, jehož poslal, aby se ho zeptal na jeho potřeby a vysvětlil mu božský úmysl s Izraelem.

Dokud se Eliáš nenaučí plně spoléhat na Boha, nebude moci dokonat své dílo pro ty, kdož byli svedeni k uctívání Bála. Příkladné vítězství na hoře Karmel otevřelo cestu k dalším, ještě větším vítězstvím; od těchto podivuhodných příležitostí, jež se před ním otvíraly, byl však Eliáš zahrán výhružkami Jezábel. Muž Boží bude muset pochopit rozdíl mezi postavením, v jakém se nyní octl, a postavením, jež Bůh chtěl, aby zaujal.

Bůh položil svému zkoušenému služebníku otázku: „Co tu děláš, Eliáši?“ **1. Královská 19,9.** Poslal jsem tě k potoku Karit a potom k vdově ze Sarepty. Prikázal jsem ti vrátit se k Izraeli a postavit se před modlářské kněze na hoře Karmel, dal jsem ti sílu, abys vedl králův vůz k branám Jezreel. Kdo ti však prikázal, abys tak spěšně prchl na poušť? Co děláš tady?

V hořkosti duše Eliáš hořekoval: „Velice jsem horlil pro Hospodina Boha zástupů; nebo opustili smlouvu tvou synové Izraelští, oltáře tvé zbořili a proroky tvé zmrdovali mečem. I zůstal jsem já sám, teď pak hledají života mého, aby mi jej odjali.“ **1. Královská 19,10.**

Anděl vyzval proroka, aby vyšel z jeskyně, a prikázal mu, aby vystoupil na horu před Pána a vyslechl jeho slova: „A aj, Hospodin šel tudy, a vítr veliký a silný, podvracující hory a rozrážející skály před Hospodinem, ale nebyl v tom větru Hospodin. Za tím pak větrem země třesení, ale nebyl v tom třesení Hospodin. A za třesením oheň, ale nebyl v ohni Hospodin. A za ohněm hlas tichý a temný. Což když uslyšel Eliáš, zavinul tvář svou pláštěm svým, a vyšel, stál u dveří jeskyně.“ **1. Královská 19,11-13.**

[110]

Bohu se zlíbilo zjevití se svému služebníku ne mocným projevem božské síly, nýbrž jako „hlas tichý a temný“. Bůh chtěl Eliášovi vštípit, že ne vždy je nejúspěšnějším dílem uskutečňujícím záměry Boží takové dílo, jež je provázeno největšími výjevy. Když Eliáš očekával zjevení Páně, přihnala se bouře, blesky šlehalo a objevil se stravující oheň; v tom všem však Bůh nebyl. Pak se ozval tichý a temný hlas a prorok zahalil svou tvář před přítomností Pána. Jeho neklid byl utišen, jeho duch zjihl a poddal se. Nyní věděl, že tichá víra a pevné opření o Boha mu dá vždy nalézt pomoc v čase nouze.

Není to vždycky nejvýmluvnější výklad pravdy Boží, který dokáže přesvědčit a obrátit duše. Ne výmluvností nebo rozumnými úvahami se získávají lidská srdce, nýbrž sladkým vlivem Ducha svatého, který působí tise, přesto však jistě mění a rozvíjí povahu. Je to tichý a jemný hlas Ducha Božího, který má moc změnit srdce.

„Co tu děláš, Eliáši?“ zeptal se hlas a prorok znovu odpověděl: „Náramně horlil jsem pro Hospodina Boha zástupců; nebo opustili smlouvu tvou synové Izraelští, oltáře tvé zbořili, a proroky tvé pomordovali mečem. I zůstal jsem já sám, teď pak hledají života mého, aby mi jej odjali.“ **1. Královská 19,14.**

Pán odpověděl Eliášovi, že přestupníci v Izraeli nezůstanou nepotrestáni. Budou zvlášť vyvoleni mnužové, kteří provedou božský úmysl a potrestají modlářské království. Bude to vážné a důležité dílo a každému bude dána možnost, aby se postavil na stranu pravého Boha. Eliáš se měl navrátit k Izraeli a s ostatními nést břímě spojené s prováděním nápravy.

„Jdi,“ přikázal Pán Eliášovi, „navrať se cestou svou k Damašské poušti, kamž přijde, pomažeš Hazaele za krále nad Sýrií. Jéhu také syna Namsi pomažeš za krále nad Izraelem, a Elizea sana Safatova z Abelmehula pomažeš za proroka místo sebe. I stane se, že toho, kdož by ušel meče Hazaelova, zamorduje Jéhu, a toho, kdož by ušel meče Jéhu, zamorduje Elizeus.“ **1. Královská 19,15-17.**

Eliáš si myslil, že pozůstal sám v Izraeli jediným ctitelem pravého Boha. Však ten, jenž dovede číst v srdci každého člověka, zjevil prorokovi, že jsou mnozí další, kteří i po dlouhých letech odpadnutí mu zůstali věrni. „Zachoval jsem,“ pravil Bůh „sedm tisíců v Izraeli, jichžto všech kolena neskláněla se Bálovi, a jichžto všech ústa nelíbala ho.“ **1. Královská 19,18.**

[111]

Z toho, co prožil Eliáš v oněch dobách sklíčenosti a zdánlivé porážky, je možno čerpat mnohá poučení, poučení neocenitelná pro služebníky Boží v dnešní době, jež se vyznačuje všeobecným odklonem od spravedlnosti. Odpadnutí, které dnes existuje, je podobné tomu, jež za dnů prorokových zachvátilo Izrael. Tím, že stavějí lidské nad Božské, že velebí vůdce lidu, klanějí se mamonu a kladou učení vědy nad pravdy zjevení, následují zástupy Bála. Pochybnosti a nevěra vykonávají svůj zhoubný vliv na mysl a srdce a mnozí pak nahrazují slovo Boží lidskými výmysly. Veřejně se hlásá, že žijeme v době, kdy lidský rozum by měl být nadřazen učení slova Božího. Zákon Boží, božské pravidlo spravedlnosti, se prohlašuje za neúčinný. Nepřítel vši pravdy působí klamnou mocí na muže a ženy, aby Boha nahrazovali lidskými zařízeními a aby zapomněli na to, co bylo ustanoveno k štěstí a spáse lidstva.

Toto odpadnutí, jakkoli se stalo rozšířeným, však není všobecné. Ne všichni na světě jsou hříšní a bez zákona, ne všichni stojí na straně nepřítele. Bůh má mnoho tisíc takových, kteří nesklonili svá kolena před Bálem, má mnoho takových, kteří touží lépe a plněji porozumět Kristu a zákonu a doufají v naději, že Ježíš přijde brzy, aby učinil konec vládě hříchu a smrti. A jsou také mnozí, kteří uctívají Bála nevědomky a o které duch Boží nepřestává usilovat.

Takoví potřebují osobní pomoc těch, kdož se naučili znát Boha a moc jeho slova. V takové době, v jaké dnes žijeme, mělo by každé dítě Boží účinně přispívat k pomoci druhým. Když ti, kdož chápou pravdu bible, budou vyhledávat muže a ženy toužící po světle, budou je provázet andělé Boží. A kde jsou přítomni andělé, nemusí se nikdo bát postupovat vpřed. Výsledkem věrného úsilí posvěcených pracovníků bude odvrácení mnohých od modlářství k uctívání živého Boha. Mnozí se přestanou klanět ustanovením, jež vymyslel člověk, a bez bázně zaujmou své místo na straně Boha a jeho zákona.

Na neochabující činnosti těch, kdož jsou věrní a oddaní, závisí mnoho, a proto se satan všemožně snaží převrátit úmysl Boží, prováděný poslušnými. Způsobuje, že mnozí zapomínají na své vysoké a svaté poslání a uspokojují se radostmi tohoto života. Svádí je, aby složili ruce v klín nebo se pro větší světské výhody vzdali míst, kde by mohli prospět dobru. Jiné zas přemlouvá, aby prchli před povinnostmi, narazí-li na protivenství nebo pronásledování. Na

všechny takové však nebe pohlíží s láskou a soucitem. Každému dítěti Božímu, jehož hlas se nepříteli duší podařilo umlčet, je určena otázka: „Co tu děláš?“ Přikázal jsem ti jít do celého světa a hlásat evangelium, aby lid byl připraven na den Páně. Proč jsi zde? Kdo tě sem poslal?

Radost, která očekávala Krista, radost, která mu pomáhala v utrpení a obětech, byla radost, že uvidí spasené hříšníky. To by mělo být radostí každého následovníka Kristova, vzpruhou jeho ctižádosti. Ti, kdož si třeba jen nedokonale uvědomují, co pro ně a jejich bližní znamená vykoupení, pochopí aspoň částečně velkou bídu lidstva. Jejich srdce zjihnou soucitem, když patří na mravní a duchovní pustotu tisíců, jež čeká strašný osud, s nímž se nedá srovnat žádné tělesné utrpení.

Otázka „Co tu děláš?“ je určena nejen jednotlivcům, ale i rodinám. V mnoha sborech jsou rodiny, dobře zasvěcené do pravd slova Božího, jež by mohly rozšířit okruh svého vlivu, kdyby šly na místa, jež potřebují pomoci, kterou mohou poskytnout. Bůh volá křesťanské rodiny, aby šly na taková místa na zemi a tam moudře a vytrvale pracovaly pro ty, kdož žijí v duchovní tmě. Uposlechnutí této výzvy vyžaduje sebeobětování. Mnozí čekají, až budou odstraněny všechny překážky — a zatím duše zmírají bez naděje a bez Boha. Pro nabytí světských výhod, pro získání vědeckých poznatků jsou lidé ochotní odebrat se do zamořených krajů a snášet útrapy i nedostatek. Kde jsou ti, kdo jsou ochotni podstoupit tolik pro to, aby pověděli druhým o Spasiteli?

Když v těžkých zkouškách, tísnění nad míru, propadají lidé o velké duchovní síle malomyslnosti a ztrácejí odvahu, když někdy nenacházejí v životě nic žádoucího, není to nic zvláštního, ani nového. Necht' si všichni takoví vzpomenou, že jeden z největších proroků uprchl před hněvem rozzuřené ženy, aby si zachránil život, a že pak jako psanec, zemdlený a vyčerpaný, zklamáním zkrušený na duchu, si přál, aby směl zemřít. Avšak právě tehdy, kdy zmizela veškerá naděje a kdy se zdálo, že jeho životnímu dílu hrozí zmar, dostalo se mu jednoho z nejvzácnějších poučení, jichž se mu v životě dostalo. V hodině své největší slabosti se naučil znát, jak je nutné věřit Bohu i za nejhorších okolností.

Ti, kdož vyčerpají svou životní sílu v obětavé práci, jsou v pokušení propadnout malomyslnosti a malověrnosti, mohou načerpat

odvahu z Eliášova zážitku. Péče Boží, jeho láska a jeho moc se zvláště projevuje o ty služebníky Boží, jejichž horlivost je špatně chápána nebo oceňována, jejichž rady a napomenutí jsou přezírány a jejichž úsilí o dosažení nápravy je opláceno nenávisť a protivenstvím.

Právě ve chvíli největší slabosti napadá satan duše nejprudším pokušením. Tak také doufal, že zvítězí nad Synem Božím; vždyť takovým způsobem dosáhl mnoha vítězství nad člověkem. Když síla vůle ochabne a víra poklesne, tehdy ti, kdož dlouho a platně stáli za pravdou, podléhají pokušení. Mojžíš, unavený čtyřiceti lety putování a nevěry, přestal se na okamžik opírat o Nekonečnou moc. Selhal právě na hranicích Zaslíbené země. Právě tak Eliáš, který zachoval víru v Hospodina v letech sucha a hladomoru, který se neochvějně postavil před Achaba a po celý den zkoušky na hoře Karmel stál před celým národem izraelským jako jediný svědek pravého Boha, připustil, aby strach ze smrti zvítězil ve chvíli zemdlení nad jeho vírou v Boha.

A tak je tomu i dnes. Když na nás dotírají pochybnosti, když jsme zmateni okolnostmi nebo postiženi bídou nebo neštěstím, snaží se satan otrást naší vírou v Hospodina. Tehdy nám satan předvádí naše chyby a svádí nás, abychom přestali věřit v Boha a v lásku Boží. Doufá, že nás tím odradí, abychom se dále opírali o Boha.

Ti, kdož stojí v předních řadách velkého boje a jsou povzbuzováni Duchem svatým k vykonání zvláštního díla, často pocítí ochablost, když tlak pomine. Malomyslnost dokáže otrást i nejpevnější [114] vírou a oslabit i nejsilnější vůli. Avšak Bůh to chápe, a nepřestává milovat své služebníky a mít s nimi soucit. Zná pohnutky a niterná hnutí. Trpělivě čekat a věřit, i když se všechno zdá chmurné — tomu se musí naučit vůdcové v díle Božím. Nebesa je neopustí ve chvíli protivenství. Nic není zdánlivě bezmocnější, ve skutečnosti však nepřemožitelnější, než duše, jež cítí svou nicotnost a pevně spoléhá na Boha.

Poučení ze zážitku Eliášova, které učí, jak věřit v Boha v hodině zkoušky, je určeno ne toliko pro muže, kteří zastávají místa vysoce odpovědná. Ten, jenž byl silou Eliášovou, je dosti silný, aby podepřel každé své bojující dítě, ať je sebeslabší. Bůh očekává od každého věrnost a každému dává sílu, jakou potřebuje. Vlastní síla člověka je nicotná, avšak v síle Boží může být člověk dosti silný, aby přemohl

zlo a pomohl je přemoci i druhým. Satan nikdy nemůže zvítězit nad tím, kdo činí Boha svou záštitou. „Toliko v Hospodinu mám všelijakou spravedlnost a sílu.“ **Izajáš 45,24.**

Křesťané, satan zná vaši slabost; proto pevně přilněte k Ježíši! Přebývajíce v lásce Boží, můžete obstát v každé zkoušce. Toliko spravedlnost Kristova vám může dát sílu k zastavení přívalu zla, jež zaplavuje svět. Vnášejte víru do svého jednání. Víra ulehčuje každé břímě, odstraňuje každou námahu. Prozřetelnost, jež je nyní tajemstvím, můžete rozřešit stálou vírou v Boha. Kráčejte ve víře dále. To posílí vaši víru a rozmnoží vaše schopnosti pro další působení. Záznamy svatých dějin nebyly zapsány jen proto, abychom si je mohli přečíst a divit se jim, nýbrž aby táž víra, kterou byli naplněni služebníci Boží ve starých dobách mohla působit i v nás. Pán chce působit neméně význačným způsobem i nyní všude, kde jsou věrná srdce, ochotná stát se vykonavateli moci Boží.

I nám platí slova, jež byla určena Petrovi: „Satan si vyžádal, aby vás směl tříbiti jako pšenici; ale já jsem se za tebe přimluvil, aby tvá víra nezklamala.“ **Lukáš 22,31.32.** Kristus nikdy neopustí ty, za něž zemřel. My ho můžeme opustit a být přemoženi pokušením, avšak Kristus se nikdy nemůže odvrátit od toho, za něž zaplatil výkupné svým vlastním životem. Kdyby se mohlo posílit naše duchovní zření, viděli bychom duše, sražené útlakem a obtíženě žalem, prohýbající se jako vůz pod plným nákladem a toužící v malomyslnosti po smrti. Viděli bychom anděly, jak rychle spěchají těmto zkoušeným na pomoc, jak zahánějí příval zla, který je zaplavil, a stavějí je na bezpečný základ. Boj, který zuří mezi těmito dvěma vojsky, je právě tak skutečný jako boj, který svádějí vojska tohoto světa, a na výsledku duchovního boje závisí věčný soud.

[115]

Ve vidění, které měl prorok Ezechiel, se objevila ruka pod křídly cherubína. To by mělo být služeníkům Božím poučením, že je to Božská moc, která přináší úspěch. Ti, jež Bůh používá za své posly, se nesmějí domnívat, že dílo Boží závisí na nich. Smrtným bytostem není dáno, aby nesly toto břímě odpovědnosti. Ten, jenž nespí a jenž stále koná pro uskutečnění svých záměrů, dokoná své dílo. Zvrátí úmysly bezbožných a zmate rady těch, kdož zle obmýšlejí s jeho dílem. Ten, jenž je Králem a Pánem zástupů, sedí obklopen cherubíny a bdí stále nad svými dítkami uprostřed bojů a vření ná-

[116] rodů. Až budou zbořeny pevnosti králů, až šípy hněvu proniknou srdce nepřátel Božích, bude lid Boží bezpečen v rukou Božích.

14. kapitola — „V duchu a moci Eliášově“

Po dlouhá staletí, která uplynula od doby Eliášovy, je záznam o jeho životním díle zdrojem, z něhož čerpají nadšení a odvahu ti, kdož byli povoláni k tomu, aby uprostřed odpadnutí stáli za spravedlností. A pro nás, „na které připadl konec věků“ (1. Korintským 10,11), má zvláštní význam. Dějiny se opakují. Svět má i dnes své Achaby a své Jezábel. Nynější věk je věkem odpadnutí právě tak, jakým byl věk, v němž žil Eliáš. Není k tomu třeba, aby bylo vidět pohanské oltáře, není třeba model a rytin, na nichž by spočívalo oko, přesto tisíce následují bohy tohoto světa — bohatství, slávu, radovánky a rozkoše, jež člověku dovolují hovět sklonům přirozeného srdce. Mnozí mají nesprávnou představu o Bohu a jeho vlastnostech a věrně slouží falešnému bohu, jako mu sloužili vyznavači Bálovi. Dokonce i mnozí z těch, kdož se vydávají za křesťany, podléhají vlivům, jež se protíví Bohu a jeho pravdě. Tím jsou sváděni k tomu, aby se odvrátili od božského a vyvyšovali lidské.

Duch, který převládá v naší době, je duch nevěry a odpadlictví, duch „osvícení“, protože prý vychází z poznání pravdy, ve skutečnosti však je to duch nejzaslepenější opovážlivosti. Lidské nauky jsou vyvyšovány a dosazovány na místo, kde by měl být Bůh a zákon Boží. Satan svádí muže a ženy k neposlušnosti a slibuje jim, že v neposlušnosti najdou svobodu a svoboda z nich udělá bohy. Lze vidět ducha odporu proti jasnému slovu Božímu, ducha modlářského vyvyšování lidské moudrosti nad božské zjevení. Tím, že se přizpůsobují světským zvykům a podléhají světským vlivům, lidé dovolují, aby se jejich mysl zatemnila a zmátla natolik, že se pak zdá, jakoby ztratili všechnu schopnost rozeznat mezi světlem a tmou, mezi pravdou a bludem. Tak daleko se vzdálili od správné cesty, že názory několika takzvaných filosofů pokládají za věrohodnější než pravdy bible. Prosby a zaslíbení slova Božího, varování před neposlušností a modloslužebnictvím, jež slovo Boží obsahuje — to vše, jak se zdá, nestačí k tomu, aby se pohnula jejich srdce. Takovou

[117]

víru, jakou byl prodchnut Pavel, Petr a Jan, považují za staromódní, mystickou, nehodnou rozumu moderních myslících lidí.

Na počátku dal Bůh svůj zákon lidstvu jako prostředek k dosažení štěstí a věčného života. Satanova jediná naděje jak zmařit úmysl Boží je ve svedení lidí, aby neposlouchali tento zákon, a jeho stálou snahou je překrucovat jeho znění a zlehčovat jeho význam. Jeho vrcholným tahem je pokus změnit zákon sám, tak aby lidé byli svedeni k přestupování požadavků zákona a přitom hlásali, že ho jsou poslušni.

Jeden spisovatel přirovnal snahu o změnu zákona Božího ke staré klukovské nezbednosti obracet nesprávným směrem ukazatele cest na důležité křižovatce, kde se protínají dvě cesty. Zmatky a nesnáze, které tato neplecha často způsobila, byli veliké.

Bůh postavil ukazatele směru pro ty, kdož putují tímto světem. Jedno rameno tohoto ukazatele ukazovalo dobrovolnou poslušnost Stvořitele jako cestu vedoucí ke štěstí a životu, druhé rameno pak ukazovalo neposlušnost jako cestu vedoucí k bídě a smrti. Cesta ke štěstí byla vyznačena tak jasně jako cesta k útočištnému městu podle židovského ustanovení. Velký nepřítel všeho dobra však ve zlé hodině pro lidstvo otočil ukazatelem směru, takže přemnoží si pletou cestu.

Skrze Mojžíše dal Pán poučení Izraelským: „A však sobot mých ostříhati budete. Nebo to znamením jest mezi mnou a vámi po rodech vašich, aby známo bylo, že já jsem Hospodin, kterýž vás posvěcuji. Protož ostříhati budete soboty, nebo svatá jest vám. Kdož by ji poškrvnil, smrtí umře; a kdo by koli . . . dělal dílo v den sobotní, smrtí umře. Protož ostříhati budou synové Izraelští soboty, tak aby světli sobotu po rodech svých smlouvou věčnou. Mezi mnou a syny Izraelskými za znamení jest na věčnost; nebo šest dní činil Hospodin nebe i zemi, v den pak sedmý přestal a odpočinul.“ **2. Mojžíšova 31,13-17.**

[118] Těmito slovy stanoví Pán jasně poslušnost jako cestu k městu Božímu; satan však otáčí ukazatel, takže ukazuje nesprávným směrem. Zřídil falešnou sobotu a namluvil lidem, že odpočívají-li v tento den, poslouchají příkazu Stvořitele.

Bůh prohlásil, že sedmý den je sobotou Páně. Když „dokonána byla nebesa a země,“ povýšil Bůh tento den na památník svého stvořitelského díla. Odpočívaje sedméno dne „ode všeho díla svého,

kteříž byl udělal,“ „požehnal Bůh dni sedmému a posvětil ho.“ **1. Mojžíšova 2,1-3.**

V době vyjítí z Egypta bylo lidu Božímu připomenuto především ustanovení o sobotě. Když ještě žili v porobě, snažili se je jejich dozorcí přimět, aby pracovali v sobotu, protože na nich vyžadovali každý týden větší množství práce. Pracovní podmínky byly stále tvrdší a přísnější. Izraelští však byli vysvobozeni z otroctví a uvedeni na místo, kde mohli nerušeně zachovávat všechna ustanovení Hospodinova. Na Sinaji byl vydán zákon a jeho opis, „psaný prstem Božím,“ (**2. Mojžíšova 31,18**) byl dán Mojžíšovi. A téměř celých čtyřicet let, kdy putovali po poušti, byl Izraelským stále připomínán Bohem ustanovený den odpočinku tím, že každého sedmého dne nepadala mana, zato se vždy zázračně zachovala dvojnásobná dávka, která spadla v den přípravy.

Než vstoupili do Zaslíbené země, připomenul Mojžíš Izraelským, aby ostříhali dne sobotního a světili jej. Pán chtěl, aby si Izrael věrným zachováním ustanovení o sobotě stále připomínal, že je odpovědný Bohu jako svému Stvořiteli a svému Vysvoboditeli. Budou-li zachovávat sobotu v pravém duchu, nebude se moci vyskytnout modlářství; jestliže však přestanou požadavky tohoto přikázání Desatera pokládat za závazné, zapomnou na Stvořitele a začnou uctívat jiné bohy. „Soboty své vydal jsem jim,“ prohlásil Bůh, „aby byly na znamení mezi mnou a mezi nimi, aby znali, že já Hospodin jsem posvětitel jejich.“ Avšak oni „soudy mámi pohrdli, a v ustanoveních mách nechodili a soboty mé poskrvnili, neboť za ukydanými bohy jejich srdce jejich chodí.“ A když je vyzýval, aby se k němu vrátili, upozornil je znovu na to, jak je důležité ostříhat svatou sobotu. „Já jsem Hospodin Bůh váš,“ pravil, „v ustanoveních mách chod' te, a soudů mách ostříhejte, a čiňte je. Též soboty mé svět' te, i budou na znamení mezi mnou a vámi, aby známé bylo, že já jsem Hospodin Bůh váš.“ **Ezechiel 20,12.16.19.20.**

[119]

Když upozorňoval Judu na hříchy, které nakonec uvalily na něj babylónské zajetí, Pán pravil: „Sobot mách poskrvňuješ.“ „Protož vyleji na ně rozhněvání své, ohněm prchlivosti své konec jim učiním, cestu jejich jim na hlavu obrátím.“ **Ezechiel 22,8.31.**

Při obnovování Jeruzaléma za dnů Nehemiášových bylo porušování soboty přísně vyšetřováno: „Zdaliž jsou tak nečinili otcové vaši? Pročež Bůh náš přivedl na nás všechno toto zlé, i na toto město, a

vy přidáváte hněvivosti na Izraele, poškrňujícíe soboty.“ **Nehemjáš 13,18.**

Kristus za svého působení na zemi zdůrazňoval závaznost požadavků zachovávání soboty; v celém svém učení dával najevo úctu k nařízení, které sám vydal. Za dnů Kristových byla sobota tak převrácena, že v jejím zachovávání se obrážela spíše povaha sobeckého a svévolného člověka než povaha Boží. Kristus potíral falešné učení, jímž ti, kdož tvrdili, že znají Boha, překrucovali povahu Boží. Ačkoli byl stíhán krutým nepřátelstvím rabínů, nepřizpůsobil se Kristus ani zdáním jejich požadavkům, nýbrž kráčel přímo vpřed, zachovávaje sobotu podle zákona Božího.

Jasnou řečí dával najevo svou úctu k zákonu Hospodinovu. „Nemyslete, že jsem přišel zrušit zákon a proroky,“ pravil Kristus; „nepřišel jsem zrušit, ale naplnit, neboť vpravdě pravím vám: Dokud nepomine nebe a země, nepomine ani písmenko ani háček ze zákona, až se všechno splní. Kdo by tedy zrušil jediný z těchto nejnepatrnějších příkazů a tak učil lidi, nejnepatrnějším bude nazván v království nebeském; kdo by je však činil a jim učil, bude nazván velikým v království nebeském.“ **Matouš 5,17-19.**

V křesťanské éře začal velký nepřítel lidského štěstí zvláště napadat sobotu podle čtvrtého přikázání. Satan praví: „Budu křížit úmysly Boží. Zmocním své následovníky, aby zrušili památník Boží, sedmý den, sobotu. Tak ukáží světu, že den posvěcený a požehnaný Bohem byl změněn. Ten den už nebude dál žít v paměti lidu. Chci vymazat památku na něj. Ustanovím na jeho místo den, který nemůže být znamením mezi Bohem a jeho lidem. Svedu ty, kdož přijmou tento den, aby mu přikládali svatost, kterou Bůh vložil na sedmý den.“

[120] „Touto náhražkou vyvýším sebe. Bude posvěcen první den a protestantský svět přijme tuto podvrženou sobotu za pravou. Tím, že přestane být zachovávána sobota, kterou ustanovil Bůh, znevážím zákon Boží. Slovo ‚znamení mezi mnou a vámi po rodech vašich,‘ použiji k tomu, aby sloužila mé sobotě.“

„Tím se svět stane mým. Budu vládcem země, knížetem světa. Ovládnou mysl lidí tak, že začnou pohrdat sobotou Boží. Učiním ze zachovávání sedmého dne znamení neposlušnosti vůči pozemské vládě. Lidské zákony budou tak přísné, že lidé se neodvážívají zachovávat sedmý den sobotu. Z obavy, že by přišli o obživu, připojí se k

světu a budou přestupovat zákon Boží. Svět bude zcela pod mou nadvládou.“

Stanovením falešné soboty se nepřítel domníval, že změní časy a zákony. Daří se mu však opravdu měnit zákon Boží? Odpovědí jsou slova 33. kapitoly 2. Knihy Mojžíšovy. Ten, jenž se nemění, jenž je týž dnes, jako byl včera a jako bude vždy, praví o sedmém dni sobotě: „Je znamením mezi mnou a vámi po rodech vašich.“ „Jest znamením na věčnost.“ **2. Mojžíšova 31,13.17.** Změněný ukazatel směru ukazuje nesprávnou cestu, avšak Bůh se nezměnil. Je stále mocným Bohem Izraele. „Aj, národové jako krůpě od okova, a jako prášek na vážkách se počítají, ostrovy jako nejmenší věc zachvacuje. Ani Libán nepostačil by k zanícení ohně, a živočichové jeho nepostačili by k zápalné oběti. Všickni národové jsou jako nic před ním, za nic a za marnost pokládají se u něho.“ **Izajáš 40,15-17.** A Bůh horlí dnes pro svůj zákon právě tak, jako pro něj horlil za dnů Achabových a Eliášových.

Jak však je tento zákon pošlapáván! Dnešní svět je ve zjevné vzpouře proti Bohu. Je to vpravdě svéhlavé pokolení, nevděčné, povrchní, neupřímné, pyšné a odpadlé. Lidé si nevšímají bible a nenávidí pravdu. Ježíš vidí, jak je jeho zákon zavrhován, jak je jeho láskou pohrdáno a jak lhostejně se jedná s jeho služebníky. Oblažuje svými milostmi, avšak tyto milosti nenacházejí ocenění. Upozorňuje a varuje, avšak tyto výstrahy zůstávají nepovšimnuty. Chrámová nádvoří lidské duše se změnila ve veřejné tržiště. Hoví se sobectví, závisti, pýše a zlobě.

Mnozí dokonce neváhají vysmívat se slovu Božímu. Ti, kdož věří, že slovo platí do písmene, jsou vystaveni posměchu. Roste pohrdání zákonem a pořádkem jako přímý následek přestoupení jasných příkázání Hospodinových. Odvrácení od cesty poslušnosti plodí násilí a zločinnosti. Pohleďte jen, jak ubozí a bědní jsou ti mnozí, kteří se klanějí před oltáři model a v marnostech hledají štěstí a pokoj!

Všimněte si, že se téměř všeobecně nedbá příkazu o sobotě. Všimněte si také opovážlivé bezbožnosti těch, kdož vydávají zákony na ochranu domnělé svatosti prvního dne v týdnu, a současně uzákoňují prodej lihovin. Pokoušejí se znásilnit svědomí lidí, když schvalují zlo, jež zesuroví a hubí bytosti, stvořené k obrazu Božímu. Ten, jenž dává podnět k vydávání takových zákonů, je sám satan.

Satan dobře ví, že kletba Boží spočine na těch, kdož povyšují lidské zákony nad Božské, a činí vše, co je v jeho silách, aby svedl lidi na širokou cestu, jež vede ke zkáze.

Tak dlouho již lidé uctívají lidské názory a lidská ustanovení, že téměř celý svět nyní následuje modly. A ten, jenž se snaží změnit zákon Boží, používá každého klamu a každé lsti, aby svedl lidi k tomu, aby se postavili proti Bohu a proti znamení, po němž se poznají pravdiví. Avšak Pán nebude stále trpět, aby byl jeho zákon beztrestně pošlapáván. Přichází doba, „kdy oči vysoké člověka sníženy budou, a skloněna bude vysokost lidská, a Hospodin sám vyvýšen bude v ten den“ **Izajáš 2,11**. Pochybovači mohou brát požadavky zákona Božího na lehkou váhu, mohou se jim posmívat a odmítat je. Duch světskosti může mnohé nakazit, může i některé ovládnout; věc Boží pak udrží své postavení jen vynaložením velkého úsilí a stálou obětí, nakonec však pravda slavně zvítězí.

Až bude končit dílo Boží na zemi, bude korouhev zákona Božího opět vyzdvižena. I kdyby převládlo falešné náboženství a rozmohla se nepravost, i kdyby láska mnohých vychladla a kříž z Golgoty upadl v zapomenutí, i kdyby tma jako příkrov smrti přikryla zemi a lid se vši silou obrátil proti pravdě, kdyby byl osnován jeden úklad za druhým, aby byl vyhuben lid Boží, vzbudí Bůh Eliášův v hodině největšího nebezpečí lidské nástroje, jež ponесou poselství a nebudou umlčeny. V lidnatých městech světa a tam, kde lidé nejvíce mluví proti Nejvyššímu, zazní kárající hlas. Neohroženě budou muži, ustanovení Bohem zjevně odsuzovat jednotu církve se světem. Opravdově budou vyzývat muže a ženy, aby přestali zachovávat ustanovení, jež vymyslel člověk, a vrátili se k zachovávání pravé soboty. „Bojte se Boha a dejte mu čest,“ oznámí všem národům, „neboť přišla hodina jeho soudu. Klanějte se tomu, jenž učinil nebe, zemi, moře i prameny vod, . . . Kdo se klaní šelmě a její soše a přijme znak na čelo nebo na ruku, bude pít víno Boží vášnivosti, jež je nalito nerozředěné v číši jeho hněvu.“ **Zjevení 14,7-10**.

Bůh nezruší svou smlouvu, ani nezmění, co vyšlo z jeho úst. Slovo Boží bude stát pevně navěky, nepohnutě jako trůn Boží. Tato smlouva, jasně napsaná prstem Božím, bude v den soudu platit a svět bude postaven před soudnou stolicí Věčné spravedlnosti, aby přijal svůj ortel.

Dnes, právě tak jako tomu bylo za dnů Eliášových, je vyznačena jasná hranice mezi lidem zachovávajícím přikázání Boží a ctiteli falešných bohů. „Dokudž kulhati budete na obě strany?“ Bědoval Eliáš; „jestliže jest Hospodin Bohem, následujtež ho; pakli jest Bál, jdětež za ním.“ **1. Královská 18,21**. A poselství pro dnešní dobu zní: „Padl, padl veliký Babilón. . . Vyjděte z něho, můj lide, abyste nebyli účastni jeho hříchů a neměli podílu v jeho ranách, neboť jeho hříchů se nalepilo až k nebi a nyní si Bůh vzpomněl na jeho nepravosti.“ **Zjevení 18,2.4.5**.

Není daleká doba, kdy na každou duši přijdou zkoušky. Bude na nás vynucováno zachovávání falešné soboty. Nastane boj mezi přikázáními Božími a přikázáními vydanými člověkem. Ti, kdož se krok za krokem podvolují světským požadavkům a přizpůsobují se světským zvyklostem, se raději podvolí nátlaku, než aby se vystavili posměchu, urážkám, hrozbě uvěznění nebo zabití. V té době bude zlato odděleno od škváry. Pak se rozezná pravá zbožnost od zdání zbožnosti a od pouhého pozlátka. Mnohá hvězda, kterou obdivujeme pro její skvělost, zhasne. Ti, kdož mají na sboě ozdoby svatyně, ale nejsou oděni Kristovou spravedlností, zjeví se pak v hanbě své nahoty.

Mezi obyvateli země, roztroušeni po celém světě, jsou takoví, kteří nepadají před Bálem na kolena. Jako hvězdy na nebi, které se objevují jen v noci, zazáří tito věrní, až tma přikryje zemi a temnota zahalí národy. V pohanské Africe, v katolických zemích Evropy a Jižní Ameriky, v Číně, v Indii, na mořských ostrovech a ve všech temných koutech země má Bůh připraveny šiky vyvolených, kteří zazáří v temnotě a odpadlém světě jasně zjeví proměňující sílu poslušnosti zákona Božího. Již dnes se takoví objevují v každém národě a mluví každým jazykem; a v hodině nejhlubšího odpadnutí, až satan vynaloží největší úsilí, aby „všichni, malí i velcí, bohatí i chudí, svobodní i otroci,“ přijali pod trestem smrti znamení, že zachovávají falešný den odpočinku, tehdy tito věrní „bez úhony a upřímní, Boží děti bez vady“ zazáří „jako hvězdy ve světě“ **Zjevení 13,16; Filipským 2,15**. Čím temnější bude noc, tím jasněji budou zářit.

Jak zvláštní věc by byl Eliáš zažil, kdyby byl spočítal Izraele ve chvíli, kdy na odpadlý lid přišly soudy Boží! Mohl napočítat pouze jednoho na straně Páně. Když však pravil: „Zůstal jsem já

[123]

sám, teď pak hledají života mého,“ byl překvapen slovy Páně: „Zachovalt' jsem v Izraeli sedm tisíců, jichžto všech kolena neskláněla se Bálovi.“ **1. Královská 19,14.18.**

[124] Necht' se proto nikdo nepokouší počítat Izraele dnes. Necht' má raději každý vřelé srdce, srdce plné lásky a soucitu, srdce, které jako srdce Kristovo cílí k záchraně ztraceného světa.

15. kapitola — Jozafat

Než byl ve věku třiceti pěti let povolán na trůn, měl Jozafat před sebou vzor dobrého krále Azy, jenž takřka v každé těžké chvíli činil to, „což dobrého bylo před Hospodinem“ **1. Královská 15,11**. Za svého blahodárného panování, které trvalo dvacet pět let, snažil se Jozafat kráčet „po cesty Azy otce svého, aniž se uchýlil od ní“ **2. Paralipomenon 20,32**.

Jozafat se snažil vládnout moudře a usiloval přesvědčit své poddané, aby se rozhodně stavěli proti modlářským bohoslužbám. Mnozí v jeho království ještě „obětovali a kadili na výsostech“ **1. Královská 22,44**. Král nechal zbořit tyto výsosti najednou, avšak od začátku se snažil uchránit Judu před hříchy, které se páchaly v severním království za panování Achaba, jehož byl po mnoho let současným. Jozafat sám byl věrný Bohu. „Nehledal model, ale Boha otce svého hledal a v přikázáních jeho chodil, aniž následoval skutků lidu Izraelského.“ Protože byl poctivý, Pán byl s ním a „utvrdil království v ruce jeho“ **2. Paralipomenon 17,3-5**.

„A dav všecken lid Judský dary Jozafatovi, tak že měl bohatství a slávy hojně. A srdce udatného nabyl k cestám Hospodinovým.“ Jak plynul čas, král dosahoval nápravy a „zkazil i výsosti a háje v Judstvu.“ **2. Paralipomenon 17,5.6**. Také „ostatky ohyzdných sodomářů, kteříž ještě pozůstali za dnů Azy otce jeho, vyplenil z země“ **1. Královská 22,47**. Tak byli obyvatelé Judy postupně osvobozováni od mnoha nebezpečí, jež vážně ohrožovala jejich duchovní rozvoj.

Lidu v celém království bylo zapotřebí poučení o zákoně Božím. V pochopení tohoto zákona byla bezpečnosti lidí; přizpůsobí-li své životy jeho požadavkům, stanou se věrnými Bohu i člověku. Vědom si toho, učinil Jozafat kroky, aby zajistil svému lidu důkladné poučení o Písmu svatém. Nařídil knížatům, spravujícím různé části jeho království, aby zavedli vyučování, jehož by se ujali věrní kněží. Tito učitelé, ustanovení králem, začali pod přímým dohledem knížat působit a „chodili pak vůkol po všech městech judských, vyučující lid“

[125]

2. Paralipomenon 17,9. A jak mnozí usilovali o to, aby porozuměli požadavkům Božím a aby dál nehřešili, nastával nový život.

Tomuto moudrému opatření pro duchovní potřeby poddaných vděčil Jozafat za to, že jako panovník měl tak blahodárné výsledky. Poslušnost zákona Božího se velice vyplácí. V plnění božských požadavků je přetvářející síla, jež přináší pokoj a dobrou vůli mezi lidem. Kdyby učení obsažené v slově Božím mělo rozhodující vliv na život každého muže a každé ženy, kdyby se jeho moci podřídila mysl i srdce, zmizela by zla, jež nyní bují v národním životě a v mezilidských vztazích. Z každé rodiny by vycházel vliv, který by posiloval duchovní zření lidí a stupňoval jejich mravní sílu, což by vytvořilo příznivou půdu pro rozmach národů i jednotlivců.

Po mnoho let žil Jozafat v míru, neznepokojován okolními národy. „I byl strach Hospodinův na všech královstvích zemí, kteréž byly vůkol Judstva.“ Ze země Filištínských dostával jako daň peníze a dary, z Arábie pak velká stáda ovcí a koz. „I prospíval Jozafat, a rostl až na nejvyšší, a vystavěl v Judstvu zámky a města k skladům. . . Muže pak válečné a slovné měl, . . . ti sloužili králi, kromě těch, kteréž byl osadil král po městech hrazených po všem Judstvu.“
2. Paralipomenon 17,10-19. Hojně požehnán „bohatstvím a slávou“, mohl Jozafat silně působit ve prospěch pravdy a spravedlnosti.

Několik let po svém nastoupení na trůn, když již byl na vrcholu svého úspěšného panování, svolil Jozafat k sňatku svého syna Jorama s Atalií, dcerou Achaba a Jezábel. Tímto sňatkem vzniklo mezi královstvím Juda a královstvím Izrael spojení, jež neodpovídalo vůli Boží a jež v rozhodné chvíli přineslo neštěstí králi a mnoha jeho poddaným.

Jednou navštívil Jozafat krále Izraele v Samaří. Královskému hostu z Jeruzaléma byly prokázány mimořádné počty a v závěru jeho návštěvy ho přesvědčili, aby se spojil s králem Izraele ve válce proti Syřanům. Achab doufal, že spojí-li své vojsko s vojskem Judy, dobude zpět Rámot, jedno ze starých útočištných měst, které — jak tvrdil — právem patří Izraelským.

Ačkoli Jozafat ve chvíli slabosti unáhleně přislíbil, že se spojí s králem Izraele v jeho válce proti Syřanům, po zralejším uvážení se rozhodl, že se pokusí poznat, jaká je vůle Boží. „Zeptej se medle dnes na slovo Hospodinovo,“ vyzval Achaba. Achab mu vyhověl, svolal čtyři sta falešných proroků ze Samaří a zeptal se jich: „Máme-li

jeti do Rámot Galád na vojnu, čili tak nechati?“ Proroci odpověděli: „Táhni, nebo dá je Bůh v ruku královi.“ **2. Paralipomenon 18,4.5.**

Jozafat se s tím nespokojil a chtěl znát výslovnou vůli Boží. „Což již není zde proroka Hospodinova žádného,“ tázal se, „abychom se ho zeptali?“ **2. Paralipomenon 18,6.** „Ještěť jest muž jeden, skrze něhož bychom se mohli poraditi s Hospodinem,“ odpověděl Achab; „ale já ho nenávidím, proto že mi dobrého neprorokuje, než zlé, Micheáš syn Jemlův.“ **1. Královská 22,8.** Jozafat však trval na své žádosti, aby byl pozván muž Boží. Když se pak Micheáš dostavil a když ho Achab zapřísahal, aby „nemluvil než pravdu ve jménu Hospodinovu“, Micheáš pravil: „Viděl jsem všecken lid Izraelský rozptýlený po horách jako ovce, kteréž nemají pastýře; nebo řekl Hospodin: Nemají pána tito, navrať se jeden každý do domu svého v pokoji.“ **1. Královská 22,16.17.**

Prorokova slova mohla stačit, aby ukázala králům, že nebesa nejsou jejich záměru nakloněna, avšak ani jeden z panovníků nebyl ochoten řídit se touto výstrahou. Achab si vytyčil cíl a byl rozhodnut jej dosáhnout. Jozafat, pak dal své čestné slovo „s tebouť budu v tom boji“ (**2. Paralipomenon 18,3**), a když už takový slib dal, zdráhal se ho zrušit. „A tak táhl král Izraelský, a Jozafat král Judský proti Rámot Galád.“ **1. Královská 22,29.**

V boji, k němuž došlo, byl Achab střelen šípem a večer téhož dne zemřel. „Když již slunce zapadlo,“ „volal biřic po vojiště: Jeden každý do města svého, a jeden každý do země své navrať se.“ **1. Královská 22,36.** Tak se splnilo slovo prorokovo.

Z této nešťastné bitvy se Jozafat vrátil do Jeruzaléma. Když se blížil k městu, potkal se s prorokem Jéhu, který ho pokáral: „Zdaliž jsi bezbožnému měl pomáhati, a ty, kteří nenávidí Hospodina, milovati?

[127]

Z té příčiny proti tobě jest hněv Hospodinův. Avšak našly se věci dobré při tobě, že jsi vysekal háje z země, a nastrojil srdce své, abys hledal Boha.“ **2. Paralipomenon 19,2.3.**

Další léta Jozafatovy vlády byla zaměřena především na posílení národního a duchovního života Judy. Jozafat „projel lid od Bersabé až k hoře Efraim, a navrátil je k Hospodinu Bohu otců jejich.“ **2. Paralipomenon 19,4.**

Jedním z nejvýznamnějších opatření, jež král učinil, bylo zřízení a udržování schopných soudů. Jozafat „ustanovil soudce v zemi po

všech městech Judských hrazených, v jednom každém městě.“ Když je pověřoval úřadem soudce, nabádal je: „Vizte, jak co činíte; nebo nevedete soudu za člověka, ale za Hospodina, kterýž vám přítomen jest při vykonávání soudu. A protož budiž bázeň Hospodinova při vás. Ostříhejte toho a čiňte tak, neboť není u Hospodina Boha našeho nepravosti, tak aby šetřiti měl osob, aneb přijímati dary.“ **2. Paralipomenon 19,5-7.**

Soudnictví bylo zdokonaleno zřízením odvolacího soudu v Jeruzalémě, kde Jozafat „ustanovil některé z Levitů a z kněží, a z knížat otcovských, čeledí Izraelských, k soudu Hospodinovu a k rozepřím.“ **2. Paralipomenon 19,8.**

Král přikázal těmto soudcům, aby byli spravedliví. „Takž dělejte v bázni Hospodinově, u víře a v srdci upřímném,“ nabádal je. „A při všelike rozepři, kteráž by přišla před vás od bratří vašich, kteříž bydlí v městech svých, buď mezi krví a krví, mezi zákonem a přikázáním, ustanoveními a soudy, napomenete jich, aby nehřešili proti Hospodinu, tak aby nepřišla prchlivost na vás, ani na bratří vaše. Tak čiňte a neuběhnete v hřích.“

„A aj, Amiáš, kněz nejvyšší, mezi vámi bude ve všech věcech Hospodinových, a Zebadiáš syn Izmaelův, vévoda domu Judova, ve všelike věci královské. Máte také Levity správce mezi sebou.“

„Zmužile sobě počínejte, a buďte Hospodin s tím, kdož bude dobrý.“ **2. Paralipomenon 19,9-11.**

Jozafat bedlivě střežil práva a svobody svých poddaných a zdůrazňoval, že každému členu lidské rodiny se dostává spravedlnosti od Boha, jenž vládne nad vším. „Bůh stojí v shromáždění Božím, uprostřed bohů soud činí.“ A ti, kdož jsou ustanoveni, aby soudili pod jeho vedením, mají se zastávat „sirotka a bídného“, ujímat se „utištěného a chudého“ a vytrhovat je „z ruky nešlechtných“ **Žalm 82,1.3.4.**

Ke konci Jozafatova panování bylo království Juda napadeno vojsky. Příchod vojsk vyvolal v obyvatelích země oprávněné obavy. „Přítáhli synové Moáb a synové Ammon, a s nimi někteří od Ammonitských, proti Jozafatovi na vojnu.“ Zprávu o jejich vpádu přinesl králi posel, který přišel s těmito poplašnými slovy: „Přítáhlo proti tobě množství veliké ze zámoří, ze země Syrské, a aj, jsou v Heasontamar, jenž jest Engadi.“ **2. Paralipomenon 20,1.2.**

Jozafat byl odvážný a statečný muž. Po léta posiloval svá vojska a svá opevněná města. Byl dobře připraven střetnout se téměř s každým nepřítelem, přesto v této těžké chvíli nedůvěřoval zbraním v lidských rukou. Nemohl doufat, že nad těmito pohany, kteří se chvástají, že silou pokoří Judu v očích národů, dosáhne vítěství pomocí vycvičených vojsk a opevněných měst; mohl jen doufat, že toho dosáhne živou vírou v Boha Izraele.

„Ulekl se Jozafat a obrátil tvář svou k hledání Hospodina, a vyhlásil půst všemu lidu Judskému. A tak shromáždil se lid Judský, aby hledali Hospodina. Také ze všech měst Judských sešli se hledati Hospodina.“ **2. Paralipomenon 20,3.4.**

Stanuv před svým lidem na nádvoří chrámu, vylil Jozafat své srdce v modlitbě, dovolávaje se zaslíbení Božích a vyznávaje bezmocnost Izraele. „Hospodine, Bože otců našich,“ prosil „zdaliž ty sám nejsi Bohem na nebi? Zdaliž ty nepanuješ nade všemi královstvími národů? Zdaliž v ruce tvé není síly a moci, tak že není, kdo by se mohl postavit proti tobě? Zdaliž jsi ty, Bože náš, nevyhnal obyvatelů země této před tvářmi lidu svého Izraelského, a dal jsi ji semeni Araháma, milovníka svého na věky? Kteřížto bydlili v ní, a vzdělali tobě v ní svatyni jménu tvému, řkouce: Jestliže by na nás přišly zlé věci, meč pomsty, buď morová rána, buď hlad, postavíme se před tímto domem a před tebou (poněvadž jméno tvé jest v domě tomto), a budeme volati k tobě v úzkostedch svých, i vyslyšíš a vysvobodíš.“

„A nyní aj, synové Ammon a Moáb, a hora Seir, skrze něž jsi nedopustil jíti Izraelovi, když se brali z země Tegyptské, ale uhnuli se od nich, a nepohubili jich. Aj hle, oni odplácejí se nám, přitáhše, aby nás vyhnali z dědictví tvého, kteréž jsi právem dědičným dal nám. Bože náš, zdali jich souditi nebudeš? V nás zajisté není žádné síly proti množství tomuto velikému, kteréž táhne proti nám, aniž my víme, co bychom činiti měli, toliko na ně patří oči naše.“ **2. Paralipomenon 20.3-12.**

S důvěrou mohl Jozafat říci Pánu: „Toliko na tě patří oči naše.“ Po léta učil lid věřit v toho, jenž v minulých dobách tak často zasáhl, aby spasil své vyvolené před úplnou zkázou; a nyní, když je království v nebezpečí, nestál tu Jozafat sám: „všechn lid Judský stáli před Hospodinem, též i dítky jejich, ženy i synové jejich“ **2. Paralipomenon 20,13.** Všichni se postili a modlili, všichni prosili

Boha, aby zmátl jejich nepřátele, aby tak jméno Páně mohlo být oslaveno.

„Bože, neodmlčujž se, nečiň se neslyše,
aniž se upokojuj, ó Bože silný.
Nebo aj, nepřátelé tvoji se bouří,
a ti, kteříž tě v nenávisti mají, pozdvihují hlavy.
Chytře tajné rady proti lidu tvému skládají,
a radí se proti těm, kteréž ty skrýváš,
říkajíce: Pod' te, a vyhlad' me je, at' nejsou národem,
tak aby ani zpomínáno nebylo více jména Izraelova.
Jednomyslněť se na tom spolu snesli,
i smlouvou se proti tobě zavázali,
Stánkové Idumejští a Izmaelitští,
Moábští a Agarenští,
Gebálští a Ammonitští, a Amalechitští. . .
Učiniž jim jako Madianským,
jako Zizarovi, a jako Jabínovi při potoku Císon. . .
Nechat' se hanbí a děsí na věčné časy,
a at' potupu nesou a zahynou.
A tak at' poznají, že ty,
kterýž sám jméno máš Hospodin,
jsi nejvyšší nade vší zemí.“

Žalm 83,1.

[130] Když se lid spolu s králem pokořil před Bohem a poprosil ho o pomoc, naplnil Duch Páně Jachaziela, „Levitu z synů Azafových“, jenž pravil: „Pozorujte všecken Judo a obyvatelé Jeruzalémští, i ty králi Jozafate. Takto vám praví Hospodin: Nebojte se vy, ani se lekejte množství tohoto velikého; nebo ne váš bude boj, ale Boží. Zítra vytáhněte proti nim, aj, oni potáhnou po stráni Ziz, a naleznete je při konci údolí naproti poušti Jeruel. Nebudete vy bojovati tuto. Postavte se, stůjte a vizte vysvobození Hospodinovo při sobě, ó Judo a Jeruzaléme. Nebojte se, aniž se strachujte; zítra vyjděte proti nim, a Hospodin bude s vámi.

I sklonil se Jozafat tváří k zemi, a všecken lid Judský i obyvatelé Jeruzalémští padli před Hospodinem, klanějíce se Hospodinu. Vstali

pak Levítové z synů Kahat a z synů Chóre, aby chválili Hospodina Boha Izraelského hlasem velikým a vysokým.“ **2. Paralipomenon 20,14-19.**

Časně zrána vstali a vytáhli na poušť Tekoa. Když pak se chystali k boji, Jozafat pravil: „Slyšte mne, Judo a obyvatelé Jeruzalémští. Věřte v Hospodina Boha svého, a stane se vám věrně; věřte prorokům jeho, a šťastně se vám povede.“ „Poradiv se s lidem, postavil zpěváky Hospodinu, aby chválili okrasu svatosti.“ **2. Paralipomenon 20,20.21.** Tito zpěváci šli před vojskem a velebili Boha za zaslíbené vítězství.

Byl to neobyčejný způsob nástupu do boje proti vojsku nepřítel - s chvalozpěvy Hospodinu a s vyvyšováním Boha Izraele. To byl jejich válečný zpěv. Měli okrasu svatosti. Kdyby se dnes vzdávalo více chvály, rostla by naděje, odvaha a víra. A nebyla by to posila pro ruce statečných bojovníků, kteří dnes hájí pravdu?

„Hospodin obrátil ty, kteříž byli v zálohách, na syny Ammon, Moáb a obyvatele hory Seir, kteří byli přitáhli proti Judovi a tak sami se bili. Nebo povstali synové Ammon a Moábští proti obyvatelům hory Seir, aby zmordovali a zahladili je. A když dokonali boj proti obyvatelům hory Seir, pomáhali sobě a hubili jedni druhé.“

„Mezitím lid Judský přitáhl k stráži, kteráž jest na poušti, a uzřeli to množství, a aj, mrtví leží na zemi, aniž kdo ušel.“ **2. Paralipomenon 20,22-24.**

Bůh byl silou Judovou v této těžké hodině a je silou svého lidu i dnes. Nemáme spoléhat na knížata, nebo dosazovat člověka na místo Boha. Máme mít na paměti, že lidské bytosti jsou omylné a chybné a že ten, jenž má veškerou moc je naší pevností a útočištěm. V každé naléhavé potřebě máme pamatovat na to, že boj je Boží. Zdroje Boží jsou neomezené a zdánlivě nemožné se změnit ve vítězství tím slavnějším.

[131]

Zachovej nás, Bože spasení našeho,
a shromažď nás,
a vytrhni nás z pohanů,

abychom slavili svaté jméno tvé,
a chlubil se v chvále tvé.

1. Paralipomenon
16,35.

Obtížena kořistí, vrátila se vojska Judy „s veselím, nebo byl obveselil je Hospodin nad nepřáteli jejich. I vešli do Jeruzaléma s loutnami a s trubkami do domu Hospodinova“ 2. Paralipomenon 20,27.28. Měli velký důvod k radosti. Uposlechli rozkazu: „Stůjte a vizte vysvobození Hospodinovo. . . nebojte se, aniž se strachujete,“ (2. Paralipomenon 20,17) vložili svou důvěru plně v Boha a Bůh ukázal, že je jejich pevnost a vysvoboditel. Nyní mohli s pochopením zapřít hymnus, který složil David pod vnuknutím Ducha.

„Bůh jest naše útočiště i síla,
ve všelikém ssoužení pomoc vždycky hotová. . .
lučiště láme, kopí posekává,
a vozy spaluje ohněm,
Upokojtež se, a vězte, žeť jsem já Bůh,
kterýž vyvýšen budu mezi národy,
vyvýšen budu na zemi.
Hospodin zástupů jest s námi,
hradem vysokým jest nám Bůh Jákobův.“

Žalm 46,1.

„Jakož jméno tvé, Bože,
tak i chvála tvá až do končin země;
pravice tvá zajisté plná jest spravedlnosti.
Raduj se, horo Sione,
plésejte, dcery Judské,
z příčiny soudů Božích.“

[132]

„Tento Bůh jest Bůh náš na věčné věky,
on vůdce náš bude až do smrti.“

Žalm 48.11-15.

Skrze víru vládce Judy a jeho vojsk „připadl strach Boží na všechna království zemská, když uslyšeli, že Hospodin bojoval proti nepřátelům lidu Izraelského. A tak v pokoji bylo království Jozafatovo, nebo odpočinutí dal jemu Bůh jeho.“ **2. Paralipomenon 20,29.30.**

[133]

16. kapitola — Pád domu Achabova

Zhoubný vliv, který již zpočátku měla Jezábel na Achaba, pokračoval i v pozdějších letech jeho života a jeho ovocem byly skutky tak hanebné a násilnické, že jim je v biblických dějinách sotva co rovno. „Nebylo podobného Achabovi, kterýž by se prodal, aby činil to, což zlého jest před obličejem Hospodinovým, protože ho ponoukala Jezábel žena jeho.“ **1. Královská 21,25.**

Achab byl od přírody chtivý a chamtivý a Jezábel ho v nepravotech ještě podporovala a utvrzovala. Vykonával, co mu přikazovalo jeho rozmarné srdce, až se dal plně ovládnout duchem sobectví. Nesnesl, aby jeho přání nebyla vyplněna; měl za to, že věci, po nichž touží, by právem měly být jeho.

Tento význačný rys Achabovy povahy, který měl tak neblahý vliv na osud království za vlády jeho nástupců, ukazuje příhoda, která se stala v době, kdy byl Eliáš prorokem v Izraeli. Hned u králova paláce byla vinice, která patřila Nábotovi Jezreelskému. Achab si usmyslil, že tuto vinici musí mít; navrhl, že ji koupí nebo vymění za jiný pozemek. „Dej mi vinici svou,“ pravil Nábotovi, „ať ji mám místo zahrady k zelinám, poněvadž jest blízko podle domu mého, a dám ti za ni vinici lepší, než ta jest, aneb jestliže se ti vidí, dám ti stříbra cenu její.“ **1. Královská 21,2.**

Nábot si své vinice velice považoval, neboť patřila jeho předkům, a odmítl se jí vzdát. „Nedejž mi toho Hospodin,“ odpověděl Achabovi, „abych měl dáti dědictví otců mých tobě.“ **1. Královská 21,3.** Podle zákonodárství Levitů nemohl být žádný pozemek natrvalo převeden prodejem nebo výměnou; každé z dítek Izraele se mělo „přidržeti dědictví otců svých.“ **4. Mojžíšova 36,7.**

Nábotovo odmítnutí zapůsobilo na Achaba tak, že z toho ochořel. „Přišel Achab do domu svého, smutný jsa a hněvaje se pro reč, kterouž mluvil jemu Nábot. . . I lehl na lůžko své, a odvrátiv tvář svou, ani chleba nejedl.“ **1. Královská 21,4.**

Jezábel se brzy dozvěděla podrobnosti. Rozzlobila se, že se někdo odvážil odmítnout žádost krále, a ujistila Achaba, že nemusí

být déle smuten. „Takliž bys ty nyní spravoval království Izraelské?“ pravila. „Vstaň, pojez chleba a buď dobré mysli, já tobě dám vinici Nábota Jezreelského.“ **1. Královská 21,7.** Achab se nestaral o to, jakým způsobem dosáhne jeho žena žádaného cíle, a Jezábel se hned jala provádět svůj záměr. Napsala listy jménem krále, zapečetila je jeho pečetí a rozeslala je starším a předním mužům města, kde Nábota bydlil. V listech psala: „Vyhlaste půst, a posad' te Nábota mezi předními z lidu. A postavte dva muže nešlechtné proti němu, kteříž by svědčili na něj, řkouce: Zlořečil jsi Bohu a králi. Potom vyved' te ho a ukamenujte je, ať umře.“ **1. Královská 21,9.10.**

Rozkaz byl vykonán. „Učinili muži města toho, starší a přední. . . jakž rozkázala jim Jezábel. . . v listu, kterýž jim byla poslala.“ **1. Královská 21,11.** Pak šla Jezábel ke králi, vyzvala ho, aby vstal a ujal se vinice. A Achab, nedbaje následků, slepě uposlechl její rady a šel, aby se zmocnil pozemku, po němž bažil.

Králi nebylo dovoleno, aby se nerušeně těšil z toho, co získal podvodem a krveprolitím. „I stala se řeč Hospodinova k Eliášovi Te-sbitskému, řkoucí: Vstana, vyjdi vstříc Achabovi králi Izraelskému, kterýž bydlí v Samaří, a hle, jest na vinici Nábotově, do níž všel, aby ji ujal. A mluvití budeš k němu těmito slovy: Takto praví Hospodin: Zdaliž jsi nezabil, ano sobě i nepřivlastnil?“ **1. Královská 21,17-19.** A Pán poučil pak Eliáše, že má nad Achabem vyřknout hrozný soud.

Prorok spěchal, aby vykonal božský příkaz. Provínilý panovník, když se setkal s přísným poslem Hospodinovým tváří v tvář na vinici, se velice polekal a svůj strach vyjádřil slovy: „Což jsi mne našel, nepříteli můj?“ **1. Královská 21,20.**

Bez zaváhání odpověděl posel Páně. „Našel, nebo jsi prodal se, abys činil to, což zlého jest před obličejem Hospodinovým. Aj, já uvedu na tebe zlé, a odejmu potomky tvé.“ **1. Královská 21,20.21.** Žádná milost nebude udělena. Dům Achabův bude úplně vyhuben. Bude s ním naloženo „jako s domem Jeroboáma syna Nebatova, a jako s domem Bázy syna Achiášova,“ prohlásil Pán skrze svého služebníka, „pro zdraždění, kterýmž jsi mě popudil, a že jsi k hřešení přivodil Izraele.“ **1. Královská 21,22.**

A o Jezábel Pán pravil. „Psi žráti budou Jezábel mezi zdmi Jezreelskými. Toho, kdož umře z domu Achabova v městě, psi žráti budou a kdož umře na poli, ptáci nebeští jísti budou.“ **1. Královská 21,23.24.**

Když král uslyšel toto strašné poselství, „roztrhl roucho své, a vzav žíni na tělo své, postil se, léhal na pytli, a chodil krotce.“

„Tedy stala se řeč Hospodinova k Eliášovi Tesbitskému, řkoucí: Viděl-lis, jak se ponížil Achab před tváří mou? Poněvadž se tak ponížil před tváří mou, neuvedu toho zlého za dnů jeho, ale za dnů syna jeho uvedu to zlé na dům jeho.“ **1. Královská 21,27.28.**

Neuplynula ani tři léta a král Achab zahynul rukou Syřanů. Ochoziáš, jeho nástupce, „činil zlé věci před obličejem Hospodinovým, a chodil po cestě otce svého a po cestě matky své, i po cestě Jeroboáma.“ „Sloužil Bálovi a klaněl se jemu, čímž popudil k hněvu Hospodina Boha Izraelského“ (**1. Královská 22,52.53**), jak to činil jeho otec Achab. Avšak po spáchaných hříších vzpurného krále následovaly vzápětí soudy. Neblahá válka s Moábem a pak nehoda, při níž byl ohrožen jeho život, byly důkazem Božího hněvu proti němu.

„Ochoziáš spadl skrze mříž paláce svého letního“ (**2. Královská 1,2**), vážně se zranil, a v obavě, že by mohl zemřít, poslal několik svých služebníků, aby se zeptali Belzebuba, boha Akaron, zda se uzdraví nebo ne. Mělo se za to, že bůh Akaron podává prostřednictvím svých kněží zprávy o budoucích událostech. Celé zástupy lidí k němu chodily, aby se dotazovaly. Předpovědi a zprávy, jichž se jim dostalo, pocházely však od knížete tmy.

Ochoziášovi služebníci se na cestě potkali s mužem Božím, který jim přikázal, aby se vrátili ke králi s tímto poselstvím: „Zdali není Boha v Izraeli, že jdete dotazovati se Belzebuba, boha Akaron? Protože takto praví Hospodin: S ložce, na kterémžs se složil, nesejdeš, ale jistotně umřeš.“ **2. Královská 1,3.4.** Když vyřídil své poselství, prorok odešel.

[136] Užaslí služebníci spěchali ke králi a opakovali mu slova muže Božího. Král se jich zeptal: „Jaký člověk to byl?“ Odpověděli: „Byl to člověk chlupatý, a pasem koženým přepásán na bedrách svých.“ „Eliáš Tesbitský jest“ (**2. Královská 1,8**), zvolal Ochoziáš. Věděl, že byl-li onen cizinec, s nímž se jeho poslové setkali, opravdu Eliáš, pak vynesení soud se jistě stane. Zatoužil odvrátit hrozící soud, je-li to možné, a rozhodl se, že pro proroka pošle.

Dvakrát poslal Ochoziáš četu vojáků, aby prorokovi nahnala strachu a dvakrát je postihl soudem hněv Boží. Třetí četa vojáků se pokořila před Bohem; jejich velitel, když se přiblížil k poslovi Páně, „klekl na kolena svá před Eliášem, a prose ho pokorně, řekl jemu:

Muži Boží, prosím, necht' jest drahá duše má i duše služebníků tvých padesáti těchto před očima tvýma.“

„Řekl pak anděl Hospodinův Eliášovi: Sestup s ním, neboj se nic tváři jeho. Tedy vstav, šel s ním ke králi. A mluvil jemu: Takto praví Hospodin: Proto že jsi poslal posly tázat se Belzebuba, boha Akaron (jako by nebylo Boha v Izraeli, abys se tázal slova jeho), protože s ložce, na kterémžs se složil, nesejdeš, ale jistotně umřeš.“

2. Královská 1,13.15.16.

Za vlády svého otce byl Ochoziáš svědkem podivných skutků Nejvyššího. Viděl strašné důkazy, které Bůh poskytl odpadlému Izraeli o tom, jak jedná s těmi, kdož nedbají požadavků jeho zákona. Ochoziáš si však počínal tak, jako kdyby nešlo o strašné skutečnosti, ale o pouhé bajky. Místo, aby se pokořil před Pánem, následoval Bála a nakonec se opovážil toho nejhoršího skutku bezbožnosti. Vzpurný a tvrdošíjný Ochoziáš zemřel „podle řeči Hospodinovy, kterouž mluvil Eliáš“ **2. Královská 1,17.**

Historie hříchu krále Ochoziáše a jeho potrestání posktuje výstrahu, které nikdo nemůže beztrestně nedbat. Ani dnes nesmějí lidé vzdávat hold pohanským bohům; přesto se tisíce lidí vpravdě sklánějí před satanovým olátrům tak, jako to činil král Izraele. Duch modlářství je dnes ve světě velice rozšířen, i když vlivem vědy a výchovy nabývá jemnějších a přitažlivějších forem, než měl za dnů, kdy Ochoziáš uctíval Boha Akaron. Každý den přináší další truchlivé důkazy o tom, že víry v pevné slovo prorocké ubývá a místo ní se myslí mnohých zmocňují pověry a satanská kouzla.

Tajemství modloslužebných obřadů nahrazují dnes tajné společnosti a tajná zasedání, divy spiritistických médií. Projevy těchto médií dychtivě přijímají tisíce lidí, kteří odmítají přijmout světlo vycházející ze slova Božího nebo přicházející skrze Ducha Božího. Ti, kdož věří ve spiritismus, mluví možná s posměchem o kouzelnících ze starých dob, ale arcipodvodník se vítězně směje, protože podlehl jeho klamu v jiné formě.

Je mnoho takových, jež jímá hrůza při pomyšlení, že by se měli radit se spiritistickými médii, avšak přitahují je příjemnější formy spiritismu. Jiní jsou sváděni na scestí mysticismem teosofie, náboženstvími Východu.

Apoštolové téměř všech forem spiritismu tvrdí, že mají moc uzdravovat. Přičítají tuto moc elektřině, magnetismu, tzv. „sympa-

[137]

tetickým lékům“ nebo skrytým silám lidské mysli. A nemálo je takových, i v tomto křesťanském věku, kteří jdou za těmito lékaři, místo aby důvěřovali moci živého Boha a schopnostem odborných lékařů. Matka, bdící u lůžka svého chorého dítěte, běduje: „Nemohu už více učinit. Což není lékaře, jenž má moc uzdravit mé dítě?“ Dozví se o zázračné léčbě, kterou provádí nějaký jasnovidce nebo magnezitér, a svěří své dítě jeho péči, kladouc je tím vlastně do rukou satana, jakoby ten stál po jejím boku. V mnoha případech je pak budoucí život dítěte ovládán satanskou mocí, jíž se zdá nemožné zlomit.

Ochoziášova bezbožnost byla příčinou nelibosti Boží. Co všechno jen Bůh učinil, aby získal srdce lidu Izraele a vzbudil v něm důvěru v něho! Po věky poskytoval Bůh svému lidu důkazy bezpříkladné laskavosti a lásky. Od počátku zjevoval, že jeho „rozkoše jsou s syny lidskými“ **Příslaví 8,31**. Poskytoval stálou pomoc těm, kdož ho upřímně hledali. Přesto se král Izraele odvrátil od Boha, aby hledal pomoc u největšího nepřítele svého lidu, čímž ukázal pohanům, že má větší důvěru v jejich modly než v Boha nebeského. Právě tak zneuctívají lidé Boha tím, když se odvracejí od Zdroje síly a moudrosti a žádají si pomoci nebo rady od mocností temna. Jestliže Ochoziášův čin vzbudil hněv Boží, jak se potom Bůh dívá na ty, kdož si počínají podobně, přesto že se jim dostalo většího světla?

Ti, kdož se věnují statanovu čarodějnictví, se možná vychloubají, že jim to přináší velký prospěch; dokazuje to však, že jejich počínání [138] je moudré a správné? Co z toho, kdyby se tím prodloužil život? A co z toho, kdyby se tím zajistily časné zisky? Vyplatí se nakonec, že nebylo dbáno vůle Boží? Všechny takové zdánlivé zisky se nakonec projeví jako nenahraditelná ztráta. Nemůžeme beztrestně strhnout ani jedinou závoru, kterou Bůh postavil na ochranu svého lidu před mocí satanovou.

Protože Ochoziáš neměl syna, stal se jeho následovníkem jeho bratr Jehoram, který vládl nad deseti kmeny po dvanáct let. Jeho matka Jezábel ještě žila po celou dobu jeho panování a stále měla neblahý vliv na správu země. Mnoho lidí stále ještě zachovávalo modloslužebné zvyky. Jehoram sám „činil to, což jest zlého před očima Hospodinovými, až ne tak jako otec jeho a jako matka jeho, neboť odjal modly Bál, kterýchž byl nadělal otec jeho. Avšak v

hříších Jeroboáma syna Nebatova, kterýž k hřešení přivodil Izraele, vždy vězel, a neodstoupil od nich.“ **2. Královská 3,2.3.**

Za Jehoramovy vlády nad Izraelem zemřel Jozafat a na trůn království Judského nastoupil Jozafatův syn také jménem Jehoram. Svým sňatkem s dcerou Achaba a Jezábel byl Jehoram Judský spjat s králem Izraele a za své vlády následoval Bála, „tak jako činil dům Achabův“. „Nadto nadělal výsosti po horách Judských, a uvedl v smilství obyvatele Jeruzalémské, a donutil k tomu i Judské.“ **2. Paralipomenon 21,6.11.**

Králi Judy nebylo dovoleno, aby setrval ve svém strašném odpadnutí, aniž byl za to pokárán. Prorok Eliáš nebyl dosud vzat do nebe a nemohl mlčet k tomu, že království Juda kráčí po téže cestě, jež zavedla severní království na pokraj zkázy. Prorok poslal Jehoramovi Judskému písemné sdělení, v němž bezbožný král četl tato hrozná slova:

„Toto praví Hospodin Bůh Davida otce tvého: Proto že jsi necho-
dil po cestách Jozafata otce svého, a po cestách Azy krále Judského,
ale chodil jsi po cestě králů Izraelských, a uvedl jsi v smilství Judu i
obyvatele Jeruzalémské, tak jako jest v smilství uvedl dům Achabův
Izraele, nadto i bratří své, rodinu otce svého, lepší než jsi sám, zmor-
doval jsi: Aj, Hospodin uvede ránu velikou na lid tvůj a na syny tvé,
na ženy tvé a na všechno jmění tvé, ty pak nemocen budeš těžce.“ **2.
Paralipomenon 21,12-15.**

Pán splnil toto proroctví tak, že „vzbudil proti Jehoramovi ducha [139]
Filištínkých a Arabských, kteříž jsou při končinách Chussimských,
a kteříž vytáhše proti zemi Judské, vtrhli do ní, a rozchvátili všechno
jmění, kteréž se nalezlo v domě královském, ano i syny jeho a ženy
jeho, takže mu nezůstalo žádného syna kromě Joachaza, nejmladšího
z synů jeho.“

„Potom pak po všem ranil jej Hospodin na střevách jeho nemocí
nezhojitelnou. A když se to den po dni rozmáhalo, a již čas vycházel
přeběhnutí dvou let. . . umřel na hrozně bolesti.“ A „kraloval pak
Ochoziáš (Joachaz) syn jeho místo něho.“ **2. Paralipomenon 21,16-
19; 2. Královská 8,24.**

V království Izrael stále vládl Jehoram, syn Achabův, když jeho
synovec Ochoziáš nastoupil na trůn království Judského. Ochoziáš
vládl pouze jeden rok; po celou tu dobu podléhal vlivu své matky
Atalie, jež „nabádala jej k nepobožnosti“, a „chodil cestou domu

Achabova, čině, což jest zlého před očima Hospodinovýmá.“ **2. Paralipomenon 22,3.4; 2. Královská 8,27.** Jeho babička Jezábel byla ještě naživu a Ochoziáš opovážlivě uzavřel spojenectví se svým strýcem Jehoramem, králem Izraele.

Ochoziáše, krále judského, stihl zakrátko tragický konec. Příslušníky domu Achabova, kteří přežili, měl vpravdě „za rádce po smrti otce svého, k zahynutí svému“ **2. Paralipomenon 22,4.** Když byl jednou Ochoziáš na návštěvě u svého strýce v Jezreel, dostal prorok Elizeus příkaz z nebe, aby poslal jednoho ze synů proroků do Rámot Galád a pomazal tam Jéhu za krále Izraele. Toho času byla spojená vojska Judy a Izraele ve válečném tažení proti Syřanům v Rámot Galád. Jehoram byl v boji raněn a vrátil se do Jezreel, pověřiv Jéhu velením nad královskými vojsky.

Když pomazával Jéhu, posel Elizeův prohlásil: „Pomazuji tebe za krále nad lidem Hospodinovým, nad Izraelem.“ A pak uložil Jéhuovi zvláštní úkol z nebe. „Zmorduješ dům Achaba pána svého, neboť“,“ pravil Pán skrze svého služebníka, „pomstím krve služebníků svých proroků a krve všech služebníků Hospodinových z ruky Jezábel. A tak zahyne všecken dům Achabův.“ **2. Královská 9,6-8.**

[140]

Když byl vojskem prohlášen za krále, spěchal Jéhu do Jezreel, kde začal konat své dílo odplaty nad těmi, kdož se sami rozhodli pokračovat v hříchu a jiné k hříchu svádět. Jehoram izraelský, Ochoziáš judský i Jezábel, matka králova, „i všickni, kteříž pozůstali z domu Achabova v Jezreel, i všickni nejpřednější jeho, i známí jeho, i kněží jeho“ byli usmrceni. „Všecky proroky Bálovy, všecky služebníky jeho, a všecky kněží jeho,“ kteří žili ve středisku Bálovy modloslužby v Samaří, popravil meč. Modlářské obrazy a sochy byly strženy a spáleny, chrám Bálův rozvalen. „Tak vyplenil Jéhu Bála z lidu Izraelského.“ **2. Královská 10,11:19.28.**

Zprávy o tomto masovém vyhlazení se donesly Atalii, dceři Jezábel, která stále zaujímal vedoucí postavení v království Judském. Když se dozvěděla, že její syn, král judský, je mrtev, „vstavši, pomordovala všecko símě královské domu Judského.“ Při tomto hromadném krveprolití byli vyhlazeni všichni potomci Davidovi, možní následovníci trůnu, až na jediné dítě, jménem Joas, jež zachránila žena velekněze Joiady tím, že je ukryla v prostorách chrámu. Po šest let pak zůstalo dítě ukryto, zatímco „Atalia kralovala v té zemi“ **2. Paralipomenon 22,10.12.**

Po uplynutí této doby se „levitové a všecken Juda“ spojili s veleknězem Joiadou, korunovali a pomazali malého Joasa a povolali ho za krále. „A plesajíce rukama, říkali: Živ bud' král!“ **2. Paralipomenon 22,10.12.**

„Uslyševši Atalia hřmot sbíhajícího se lidu, a chválícího krále, vešla k lidu do domu Hospodinova.“ „A když pohleděla, a aj, král stál na místě vyšším, podle obyčeje s knížaty, a trubači byli před králem, a všecken lid země byl vesel, i troubili v trouby.“

„Atalia roztrhla roucho své a vzkřikla: Spiknutí, spiknutí!“ **2. Paralipomenon 23,12; 2. Královská 11,14.** Joiada však přikázal velitelům vojska, aby jali Atalii a všechny její přívržence, vyvedli je z chrámu na popravní místo a tam je s'ali.

Tak byl vyhlazen poslední člen domu Achabova. Hrozné zlo, které napáchalo Achabovo spojení s Jezábel, pokračovalo, dokud poslední z potomků Achabových nebyl zahuben. I v zemi Judské, kde byl uctíván pravý Bůh, se Atalii podařilo svést mnohé. Hned po popravě nekající královny „šel všecken lid země do domu Bálova, a zbořili jej, i oltáře jeho a obrazy jeho v kusy stroskotali; a Matana, kněze Bálova, zabili před oltáři“ **2. Královská 11,18.** [141]

Tím začala náprava. Ti, kdož se zúčastnili svolání Joasa králem, se slavnostně smlouvou zavázali, „aby byli lid Hospodinův“. A pak, když byl neblahý vliv dcery Jezábel vymeten z království Judy, kněží Bálovi pobiti a jejich chrám zbořen, „veselil se všecken lid země, a město se upokojilo“ **2. Paralipomenon 23,16.21.** [142]

17. kapitola — Povolání Elizea

Bůh vyzval Eliáše, aby jiného pomazal za proroka místo sebe, „Elizea syna Safatova. . . pomažeš za proroka místo sebe,“ (1. Královská 19,16) pravil Bůh a Eliáš uposlechl rozkazu a šel, aby vyhledal Elizea. Když se ubíral na sever, naskytoval se mu zcela jiný pohled než ještě před krátkým časem. Tehdy byla země vyprahlá, pole neobdělaná, neboť po tři a půl roku nepadla rosa ani déšť. Nyní na každém kroku vyrážela zeleň, jako by si chtěla vynahradit onu dobu sucha a hladu.

Elizeův otec byl zámožný rolník. Jeho rodina patřila k těm, kdož v době téměř všeobecného odpadnutí nesklonili svá kolena před Bálem. V jeho domě byl uctíván Bůh a věrnost k víře starého Izraele tam byla pravidlem každodenního života. V takovém prostředí prožil svá ranná léta Elizeus. V tichu venkovského života, podle učení Božího a podle učení, jež skýtá příroda, v kázni, již dává užitečná práce, osvojil si prostotu a všípil si poslušnost k svým rodičům a k Bohu, což mu pomohlo získat schopnosti k vysokému postavení, které bude později zaujímat.

Elizeus byl povolán za proroka ve chvíli, kdy s čeledí svého otce obdělával pole. Chopil se práce, ke které měl nejbližší. Měl schopnosti k tomu, aby byl vůdcem lidu, i pokoru toho, kdo je ochoten sloužit. Byl tichý a laskavý, přitom však rozhodný a pevný. Vyznačoval se poctivostí a spravedlností, láskou a bázní Boží a v prosté každodenní práci nabyl cílevědomosti a povahové ušlechtilosti, která stále rostla v milosti a poznání. Spolupracoval se svým otcem při vykonávání denních povinností a přitom se učil spolupracovat s Bohem.

[143] Věrným plněním malých úkolů připravoval se Elizeus pro závažnější poslání. Každodenním nabýváním praktických zkušeností získával schopnosti pro konání většího a důležitějšího díla. Učil se sloužit; a tím, že se učil sloužit, učil se také, jak učit a vést druhé. V tom je poučení pro každého: nikdo nemůže vědět, jaký s ním má Bůh úmysl, když ho vychovává; každý si však může být jist,

že věrnost v malých věcech je důkazem způsobilosti pro zastávání odpovědnějšího místa. Každý čin, který v životě vykonáme, je projevem povahy, a jen ten, kdo se v malých povinnostech osvědčí „jako dělník, za nějž není proč se stydět“ (2. Timoteovi 2,15), může být Pánem poctěn vyšší službou.

Ten, kdo si myslí, že nezáleží na tom, jak vykonává menší úkoly, prokazuje, že se nehodí pro čestnější úkoly. Může si o sobě myslet, že je plně schopen ujmout se větších povinností, Bůh však vidí pod povrch. Po vyzkoušení je nad takovým vynesena rozsudek: „Zvážen jsi na váze a nalezen jsi lehký.“ Jeho nevěrnost se obrací proti němu. Nedostává se mu milosti, síly, povahové pevnosti, jíž se nabývá bezvýhradným odevzdáním.

Mnozí z těch, kteří nejsou přímo zapojeni v náboženské činnosti, mají pocit, že jejich život je neúčinný, když nekonají nic pro rozšíření království Božího. Kdyby jim bylo dáno konat nějaké velké věci, jak rádi by se jich ujali! Protože však mohou sloužit jen v malých věcech, myslí si, že právem nemusejí konat nic. V tom se mýlí. Člověk může být činný v službě Boží, i když koná obyčejné každodenní povinnosti — když kácí stromy, mýtí půdu nebo kráčí za pluhem. Matka, která vychovává své děti pro Krista, pracuje pro Boha právě tak věrně jako kazatel na kazatelně.

Mnozí touží po tom, aby se jim dostalo zvláštního nadání, aby pak mohli vykonat nějaké podivuhodné dílo, a přitom zapomínají na to, že vykonáváním povinností ve svém nejbližším okolí dají životu vůni. Takoví at' se ujmou povinností, ležících přímo u jejich prahu. Úspěch nezáleží ani tak mnoho na nadání, jako spíše na činorodosti a ochotě. Není to vynikající nadání, které nám dává schopnost vykonávat svěřenou nám službu, nýbrž svědomité plnění každodenních povinností a uspokojení, jež s sebou přináší, a nestrojený, upřímný zájem o blaho druhých. I v nejskromnější povinnosti se projeví pravá výtečnost. I nejjednodušší úkoly, vykonané věrně a s láskou, jsou krásné v očích Božích.

Když Eliáš hledal podle božského příkazu svého nástupce, procházel kolem pole, kde právě orál Elizeus, a přehodil přes ramena mladého muže plášť posvěcení. Za hladomoru se Safatova rodina seznámila s dílem a posláním Eliášovým a nyní Duch Boží osvětlil Elizea, takže pochopil smysl prorokova činu. Byl pro něj znamením, že Bůh ho povolává, aby se stal nástupcem Eliášovým.

[144]

„Zanechav volů, běžel za Eliášem a řekl: Prosím, necht' políbím otce svého a matky své, i půjdu za tebou.“ „Jdi a vrat' se zase,“ zněla Eliášova odpověď, „nebot' vidíš, cot' jsem učinil.“ To byla zkouška víry. Elizeus se musí sám rozhodnout, zda přijme či zda odmítne povolání. Lpí-li na svém domově a na svých zvycích, může zůstat doma. Elizeus však pochopil, jaký význam má jeho povolání. Věděl, že povolání pochází od Boha, a proto neváhal uposlechnout. Za žádné světské statky by se nezřekl možnosti stát se poslem Božím nebo vzdát se výsady sdílet společnost se služebníkem Božím. Vzal „pár volů, zabil je, a dřívím z pluhu uvařil maso jejich, kteréž dal lidu, i jedli. A vstav, šel za Eliášem a přisluhoval jemu.“ **1. Královská 19,20.21**. Bez zaváhání opustil domov, kde ho milovali, aby následoval proroka v jeho nejistém životě.

Kdyby se byl Elizeus zeptal Eliáše, co se od něho očekává nebo jaké budou jeho úkoly, bylo by se mu dostalo odpovědi: To ví Bůh a on tě o tom uvědomí. Budeš-li sloužit Pánu, odpoví na každou tvou otázku. Smíš jít se mnou, máš-li důkaz, že tě Bůh povolává. Sám poznej, že za mnou stojí Bůh a že je to hlas Boží, který slyšíš. Dokážeš-li pokládat všechno za nicotnost, abys směl získat přízeň Boží, pojď.

Výzvě, jaké se dostalo Elizeovi, je podobna odpověď, kterou dal Kristus mladému knížeti, jenž mu položil otázku: „Co dobrého mám činiti, abych dosáhl věčného života?“ „Chceš-li být dokonalý,“ odpověděl Kristus, „jdi prodej svůj nábytek, dej chudým, a budeš mít poklad v nebi; pak přijď a následuj mne!“ **Matouš 19,16.21**.

[145] Elizeus přijal výzvu k službě, aniž se ohlížel na radosti a pohodlí, které opouští. Mladý kníže, když uslyšel Spasitelova slova, „odešel zarmoucen; nebot' měl mnoho majetku“ **Matouš 19,22**. Nebyl ochoten podstoupit obět'. Jeho láska k majetku byla větší než jeho láska k Bohu. Tím, že odmítl zřici se všeho pro Krista, prokázal, že je nehodným zaujmout místo ve službě Mistrově.

Výzva položit vše na otář služby, přichází ke každému. Na každém z nás se ovšem neřádá, aby sloužil tak, jak sloužil Elizeus, každý z nás není vybízen, aby prodal vše, co má; Bůh nás však žádá, abychom službě Boží vyhradili první místo ve svém životě, abychom nepřipustili, aby minul jediný den, aniž bychom co vykonali pro pokrok díla Božího na zemi. Bůh neočekává od každého týž druh služby. Jeden může být povolán ke službě v cizí zemi,

druhý může být vyzván, aby dal ze svých prostředků k podpoře díla evangelia. Bůh přijímá oběť od každého. Nutné je zasvětit život a všechny jeho zájmy. Ti, kdož se takto zasvětit, uslyší volání nebes a uposlechnou je.

Každému, kdo se stane účastníkem milosti Boží, určí Pán nějakou službu pro druhé. Každý se má ujmout svého dílu se slovy „Zde jsem, pošli mne!“ Každý nese odpovědnost, ať je hlasatelem slova nebo lékařem, obchodníkem nebo zemědělcem, řemeslníkem nebo technikem. Jeho dílem je zjevovat druhým evangelium o jejich spáse. Všechno, co začne, by mělo směřovat k tomuto cíli.

To, co bylo od Elizea zpočátku vyžadováno, nebylo žádné velké dílo; byly to stále všední povinnosti, jež ho měly vychovávat. Mluví se o něm, že byl pro ruce Eliáše, svého mistra, občerstvující vodou. Byl ochotný vykonat vše, co Pán přikazuje, a na každém kroku se učil pokoře a službě. Jako osobní průvodce prorokův osvědčoval věrnost i v maličkostech a každodenně se utvrzoval v úmyslu věnovat se poslání, jež mu svěřil Bůh.

Elizeův život nebyl prost pokušení, ani když se byl připojil k Eliášovi. Přišly mnohé zkoušky; vždy se však opřel o Boha. Byl pokoušen, aby myslel na domov, který opustil, avšak Elizeus nebdal pokušení. Přiložil ruce k pluhu, rozhodnut nevracet se, a ve zkouškách a pokušeních prokázal, že je věrný úkolu, jenž mu byl svěřen.

Služba znamená daleko více než hlásání slova. Služba je i výchova mladých, jako Eliáš vychovával Elizea, služba je také odvolávání mladých od jejich obyčejných povinností a pověřování jich odpovědnostmi, jež ponese v díle Božím — nejprve malými odpovědnostmi, později, až nabudou síly a zkušenosti, odpovědnostmi většími. Jsou mezi kazateli mužové pevné víry, mužové, kteří mohou říci: „Co bylo od počátku, co jsme slyšeli, co jsme vlastníma očima viděli, nač jsme patřili a čeho se naše ruce dotkly, o Slovu života. . . , co jsme viděli a slyšeli, zvěstujeme i vám.“ **1. Janův 1,1-3**. Mladí, nezkušení pracovníci by měli být vychováváni prací po boku těchto zkušených služebníků Božích. Tak se naučí, jak nést břímě.

Ti, kdož se starají o takovou výchovu mladých pracovníků, konají šlechetné dílo. Sám Pán podporuje jejich úsilí. A mladí mužové, kterým se dostalo zasvěcení a kteří se těší výsadě moci spolupracovat s opravdovými, zanícenými pracovníky, by měli z této příležitosti

vytěžit co nejvíce. Bůh je poctil tím, že je vybral pro svou službu a postavil je tam, kde mohou nabýt pro ni větší způsobilost; měli by být proto pokorní, věrní, poslušní a ochotní k obětem. Podřídí-li se kázni Boží, plníce příkazy Boží a volíce služebníky Boží za své rádce, vyvinou se ve spravedlivé, vysoce zásadové a pevné muže, jimž Bůh může svěřit odpovědnost.

Aby evangelium bylo hlášáno ve své čistotě, budou povoláni mužové od pluhu a z jiných obyčejných zaměstnání, jež do té doby zaujímal jejich mysl, a budou vychováni po boku zkušených pracovníků. Až se naučí pracovat účinně, budou hlásat pravdu s přesvědčivostí. Nejpodivuhodnějším působením božské prozřetelnosti zmizí celé hory překážek a ztratí se v moři. Poselství, jež pro obyvatele země tolik znamená, se dostane k sluchu lidí a bude mu porozuměno. Lidé poznají, co je pravda. Dál a stále dál bude dílo postupovat, až se celé zemi dostane upozornění — a pak přijde konec.

Ještě několik let po povolání Elizea pracoval Eliáš a Elizeus pospolu a mladý muž nabýval každodenně větší připravenosti pro své dílo. Eliáš byl nástrojem Božím k vymýcení obrovského zla. Modlářství, které podporováno Achabem a pohanskou Jezábel svedlo národ, utrpělo rozhodnou porážku. Bálovi proroci byli pobiti. To se hluboce dotklo všeho lidu Izraele a mnozí se vrátili k uctívání Boha. Elizeus, jako Eliášův nástupce, bude muset usilovat pečlivým a trpělivých poučováním vést Izrael po bezpečných cestách. Jeho spolupráce s Eliášem, největším prorokem od dob Mojžíšových, ho připravila pro dílo, které bude brzy vykonávat sám.

V oněch letech, kdy pracovali společně, byl Eliáš několikrát vyzván, aby přísně pokáral vyskytnuvší se zlo. Když se bezbožný Achab zmocnil Nábotovy vinice, byl to hlas Eliášův, který Achabovi prorokoval jeho osud a osud celého jeho domu. A když se Ochoziáš po smrti svého otce Achaba odvrátil od živého Boha k Belzebubovi, bohu Akaron, byl to opět Eliášův hlas, který se znovu ozval s vážným nesouhlasem.

Školy proroků, které založil Samuel, se rozpadly v letech odpadnutí Izraele. Eliáš tyto školy obnovil a poskytl tak mladým mužům možnost nabýt vzdělání, aby mohli zvelebovat zákon a vyvyšovat jej. Písmo uvádí tři z těchto škol: jednu v Galgala, jednu v Bethel a jednu v Jerichu. Krátce předtím, než byl vzat do nebe, navštívil Eliáš

spolu s Elizeem tato střediska výchovy. Prorok Boží opakoval mladým mužům poučení, která jim dal při svých dřívějších návštěvách. Zvláště je poučoval o tom, že jejich vysokou výsadou je zachovávat oddanost a věrnost Bohu nebeskému. Také jim vštěpoval v paměť, jak je důležité, aby každý rys jejich výchovy nesl známku prostoty. Jen tak mohou být přetvořeni nebesy a vydat se k dílu po cestách Páně.

Eliáš se velice potěšil, když poznal, čeho bylo pomocí těchto škol dosaženo. Dílo nápravy nebylo sice dokončeno, avšak v celém království mohl vidět, jak pravdivé je slovo Páně: „Zachoval jsem v Izraeli sedm tisíců, jichžto všech kolena neskláněla se Bálovi.“ **1. Královská 19,18.**

Když Elizeus doprovázel proroka při návštěvách prorockých škol, bylo jeho rozhodnutí ještě jednou podrobena zkoušce. V Galgala, a znovu pak v Bethel a v Jerichu ho prorok vyzval, aby se vrátil. „Prosím, posed’ tuto,“ pravil mu Eliáš, „neboť Hospodin poslal mne až do Bethel.“ Při své dřívější práci, když chodil za pluhem, se však Elizeus naučil neklesat a nedat se odradit a nyní, když přiložil ruku k pluhu na jiném poli povinnosti, nedá se odvrátit od svého úmyslu. Nedá se odloučit od svého mistra, dokud je ještě možnost dále se zdokonalit pro službu. Aniž to bylo známo Eliášovi, bylo žákům prorockých škol a zvláště Elizeovi zjeveno, že Eliáš bude proměněn. A zkoušený služebník muže Božího proto Eliáše neopouštěl. Po každé, když byl vyzván, aby se vrátil, odpověděl: „Žít’ jest Hospodin, a žít’ je duše tvá, žet’ se tebe nespustím.“ **2. Královská 2,2.**

„Šli tedy oba. . . a zastavili se u Jordánu. A vzav Eliáš plášť svůj, svinul jej a udeřil na vodu. I rozdělila se sem i tam, tak že přešli oba po suchu. V tom, když přešli, řekl Eliáš Elizeovi: Žádej sobě, co chceš, dříve než vzat budu od tebe.“ **2. Královská 2,6-9.**

Elizeus nežádal, aby se mu dostalo světských poct nebo vysokého postavení mezi mocnými tohoto světa. To, po čem toužil, byla hojnost Ducha, jíž Bůh tak štědře obdařil toho, jenž brzy bude poctěn proměněním. Věděl, že jen Duch, který spočívá na Eliášovi, mu může dát schopnosti, aby zastal v Izraeli místo, na něž ho povolal Bůh, a proto žádal: „Necht’ jest, prosím, dvojnásobný díl ducha tvého na mně.“ **2. Královská 2,9.**

V odpověď na tuto žádost Eliáš řekl: „Nesnadnés věci požádal, avšak jestliže uzříš mne, když budu vzat od tebe, stanet’ se tak. Pakli

nic, nestane se. Takž stalo se, že když jdouce, rozmlouvali, aj, vůz ohnivý a koni ohniví rozdělili je na různě. I vstoupil Eliáš u vichru do nebe.“ **2. Královská 2,10.11.**

Eliáš je představitelem svatých, kteří budou žít na zemi v době druhého příchodu Kristova a kteří budou „proměnění, rázem, v okamžiku, na poslední znamení polnice“ (**1. Korintským 15,51.52**), aniž okusí smrti. Jako představitel těch, kteří budou takto proměnění, bylo Eliášovi dopřáno stanout s Mojžíšem po boku Spasitelově na hoře proměnění, když se blížil konec Kristovy služby na zemi. V těchto oslavených viděli učedníci v malém, jak bude vypadat království vykopených. Viděli Ježíše, oděného světlem nebeským, slyšeli „hlas z oblaku“ (**Lukáš 9,35**), který potvrzoval, že Kristus je Syn Boží, viděli Mojžíše, představujícího ty, kdož budou vzkříšeni z mrtvých v době druhého příchodu, a stál tam také Eliáš, představující ty, kdož na konci dějin země budou proměnění ze smrtelníků v nesmrtelné a přenesení do nebe, aniž uzří smrti.

[149]

Na poušti, v opuštěnosti a v malomyslnosti, Eliáš pravil, že už je syt života a přál si, aby směl umřít. Pán ho však ve svém milosrdenství nevzal za slovo. Eliáše čekalo ještě velké dílo a když své dílo dokončil, neskončil v malomyslnosti a osamění. Nesestoupil do hrobu, nýbrž vystoupil s anděly Božími do přítomnosti slávy boží.

„To vida Elizeus, volal: Otče můj, otče můj! Vozové izraelští i jezdci jeho! A neviděl ho více. Potom uchoпив roucho své, roztrhl je na dva kusy. A zdvih plášť Eliášův, kterýž byl spadl s něho, navrátil se a stál na břehu Jordánském. Tedy vzav plášť Eliášův, kterýž byl spadl s něho, udeřil na vodu a řekl: Kdež jest Hospodin Bůh Eliášův i on sám? A udeřil na vodu, kteráž rozstoupila se sem i tam. I přešel Elizeus. Což vidouce synové proroctví z Jericha, naproti stojíce, řekli: Odpočinul duch Eliášův na Elizeovi. I šli proti němu a poklonili se mu až k zemi.“ **2. Královská 2,12-15.**

Když Pán ve své prozřetelnosti uzná za vhodné, aby jeho dílo opustili ti, jimž dal moudrost, pomůže jejich nástupcům a posílí je, budou-li k němu vzhlížet o pomoc a budou-li kráčet po jeho cestách. Mohou dosáhnout i větší moudrosti než jejich předchůdci, neboť mohou těžit z jejich zkušeností a poučit se z jejich chyb.

[150]

Od té chvíle stanul Elizeus na místě Eliášově. Ten, jenž byl věrný v nejmenších věcech, osvědčí se věrným i ve věcech velkých.

18. kapitola — Uzdravení vod

V dobách patriarchů byla rovina kolem Jordánu „svlažována . . . jako zahrada Hospodinova“. Toto krásné údolí si zvolil Lot za svůj domov, „podav stanů až k Sodomě“ **1. Mojžíšova 13,10.12**. V době, kdy města v nížině byla zničena, stala se celá okolní krajina pustinou a tvořila od té doby část judské pouště.

Jedna část krásného údolí zůstala zachována se svými životodárnými prameny a toky, jež potěšovaly srdce člověka. V tomto údolí, bohatém na úrodná pole a lesy datlovníků a jiných ovocných stromů, se utábořily zástupy Izraelských po překročení řeky Jordánu a poprvé zde okusily ovoce Zaslíbené země. Před nimi stály zdi Jericha, pevnosti pohanů, středisko uctívání Astarot, nejohavnějšího a nejzvrhlejšího ze všech kananejských způsobů modlářství. Zakrátko byly jeho zdi zbořeny a jeho obyvatelé pobiti a při jeho pádu bylo před celým Izraelem slavnostně vyhlášeno. „Zlořečený buď před Hospodinem muž ten, kterýž by povstal, aby stavěl město Jericho. V prvorozeném svém založí je, a v nejmenším postaví brány jeho.“ **Jozue 6,26**.

Uplynulo pět století. Místo zůstalo pusté, Bohem proklaté. I prameny, jež byly pro život v této části údolí tak žádoucí, trpěly kletbou. Avšak za dnů Achabova odpadnutí, kdy Jezábeliným vlivem bylo obnoveno uctívání Astarot, bylo Jericho, starobylé sídlo této modloslužby, znovu vystavěno, i když na to stavitel strašlivě doplatil. Vystavěl je Hiel Bethelský. „V Abiramovi prvorozeném svém založil je, a v Segubovi nejmladším svém postavil brány jeho, vedlé řeči Hospodinovy.“ **1. Královská 16,34**.

Nedaleko Jericha, uprostřed ovocných hájů, byla jedna ze škol proroků a do této školy se po Eliášově nanebevstoupení odebral Elizeus. Když pak pobýval mezi žáky školy, přišli k němu občané města a pravili: „Hle, nyní byt v městě tomto jest výborný, jakož, pane můj, vidíš, ale vody jsou zlé a země neúrodná.“ **2. Královská 2,19**.

[151]

Pramen, který v dřívějších letech dával čistou, životodárnou vodu, a valnou měrou přispíval k zásobování města a jeho okolí vodou, se nyní nedal používat.

Na žádost obyvatel města Jericha Elizeus odpověděl: „Přineste mi nádobu novou, a dejte do ní soli.“ Když mu ji přinesli, vyšel „k prameni těch vod, vsypal tam sůl a řekl: Takto pravil Hospodin: Uzdravuji vody tyto; nebudeť více odtud smrti, ani pusté země.“ **2. Královská 2,20.21.**

Uzdravení vod Jericha se stalo podivuhodným zásahem Božím, nikoli lidskou moudrostí. Ti, kdož znovu vystavěli město, nezasloužili přízně nebes; přesto ten, jenž „svému slunci dává vycházeti na zlé i na dobré a déšť sesílá na spravedlivé i na nespravedlivé,“ (**Matouš 5,45**) uznal v tomto případě za vhodné projevit tímto činem lásky svou ochotu uzdravit Izraele z jeho duchovních nemocí.

Náprava byla trvalá; „uzdraveny jsou ty vody až do dnešního dne, vedlé řeči Elizeovy, kterouž byl mluvil.“ **2. Královská 2,22.** Po celé věky zde proudí vody a činí z této části údolí oázu krásy.

Mnohá jsou duchovní poučení, jež poskytuje toto uzdravení vod. Nová nádoba, sůl, pramen — to vše má vysoce symbolický smysl.

Vhozením soli do hořkého pramene poskytl Elizeus totéž duchovní naučení, jež o staletí později vštěpoval Spasitel svůj učedníkům, když jim pravil: „Vy jste sůl země.“ **Matouš 5,13.** Sůl se smísila se zkaženým pramenem, vyčistila jeho vody a přinesla život a požehnání tam, kde předtím byla zkáza a smrt. Když Bůh přirovnává své dítky k soli, chce je tím poučit, že když jim dává svou milost, chce, aby se staly nástroji ke spáse druhých. Bůh si vyvolil tento lid ze všech národů světa ne proto, aby je mohl přijmout za své syny a za své dcery, nýbrž aby skrze ně se světu mohlo dostat milosti, jež přináší spásu. Když Pán vyvolil Abraháma, nebylo to proto, aby byl zvláštním přítelem Božím, nýbrž aby byl prostředníkem zvláštních výsad, jimiž chce Pán obdařit národy.

[152] Světu je zapotřebí důkazů upřímného křesťanství. Jed hříchu otravuje společnost. Města a vesnice se utápějí v hříchu a mravní zkáze. Svět je pln nemocí, utrpení a nepravosti. Všude lze najít takové, kdož žijí v soužení a žalu, obtížení vědomím viny a zmírající, protože na ně nepůsobí spásný vliv. Vědí o evangeliu pravdy, přesto však mřou, protože příklad těch, kdož by měli být vůní života, je

vůní smrti. Jejich duše pijí hořkost, neboť prameny, jež by měly být studnicemi vody prýstící k věčnému životu, jsou otráveny.

Sůl musí být rozpuštěna v látce, k níž se přidává; musí jí proniknout, vsáknou se do ní, aby zůstala zachována. Právě tak osobním stykem a společenstvím zasahuje muže a ženy spásná moc evangelia. Nezachraňuje je jako celek, nýbrž jako jednotlivce. Osobní vliv je velká síla. Musí s ním spolupůsobit vliv Kristův, musí pozvedávat tam, kde Kristus pozvedává, musí vštěpovat správné zásady a stavět se proti postupu zkázy světa. Musí rozšiřovat milost, již může udělovat toliko Kristus. Musí povznášet, zpříjemňovat život a zušlechtovat povahu druhých mocí čistého příkladu, opravdové víry a lásky.

O zkaženém pramenu v Jerichu Pán praví: „Uzdravuji vody tyto; nebudet' více odtud smrti, ani pusté země.“ Znečištěný tok představuje duši, která je odloučena od Boha. Hřích nejen odlučuje od Boha, nýbrž hubí v lidské duši touhu i schopnost jej poznat. Hřích rozruší celé ústrojí člověka, převrátí mysl, zkaží obrazotvornost, zmaří schopnosti duše. Vypudí čisté náboženství, svatost srdce. Přetvářející moc Boží už pak nepůsobí změnu povahy. Duše je slabá, schází jí mravní síla k boji, je poskvrněná a zkažená.

Srdce, které se očistilo, se celé změnilo. Změna povahy je svědectvím světu, že v nitru přebývá Kristus. Duch Boží vytváří v duši nový život a myšlenky a touhy podřizuje poslušnosti vůle Kristovy; a tak se člověk v nitru obnovuje k obrazu Božímu. Slabí a bloudící tak dokazují světu, že spásná moc milosti může způsobit, že zkažená povaha se může vyvinout v povahu vyrovnanou a ušlechtilou.

Srdce, které přijímá slovo Boží, není jako kaluž, která vysychá, není jako děravá nádrž, v níž se neudrží její obsah. Je jako horská bystřina, napájená nevysychajícími prameny, jejíž svěží, jiskrná voda stéká ze skály na skálu a občerstvuje unavené, žiznivé a obtížené. Je jako řeka, stále proudící, která na své cestě nabývá na šíři a hloubce, až se její životodárné vody rozlejí po celé zemi. Řeka si cestou prozpěvuje a zanechává za sebou hojnost zeleně a plodů. Tráva na jejích březích má svěžejší zeleň, stromy jsou košatější, květy bohatější. Když země je holá a sežehlá za letního úpalu, vyznačuje pruh zeleně tok řeky.

Tak je tomu i s pravým dítkem Božím. Náboženství Kristovo se projevuje jako oživující, pronikající zásada, jako živá, působící,

duchovní síla. Otevře-li se srdce nebeskému vlivu pravdy a lásky, začnou tyto zásady znovu plynout jako proud vody na poušti a způsobí, že se urodí hojnost tam, kde je dosud pusto a prázdno.

Když se ti, kdož jsou očištěni a posvěceni skrze poznání pravdy bible, pustí horlivě do díla na záchranu duší, stanou se vpravdě vůní života k životu. A budou-li denně pít z nevyčerpatelné studnice milosti a poznání, shledají, že jejich srdce přetéka Ducha jejich Mistra a že jejich nezištná služba prospěje mnohým tělesně, duševně i duchovně. Unavení se osvěží, nemocným se navrátí zdraví a těm, kdož jsou obtíženi hříchem, se uleví. Ve vzdálených zemích zazní díkyvzdání těch, jejichž srdce se odvrátí od služby hříchu ke spravedlnosti.

„Dávejte, a bude vám dáno;“ neboť slovo Boží je „vrchoviště zahradní, studnice vod živých a toků z Libánu“ **Lukáš 6,38; Píseň písni 4,15.**

[154]

19. kapitola — Prorok pokoje

Dílo Elizea jako proroka se v mnohém velmi lišilo od díla Eliášova. Eliášovi bylo svěřeno poselství, jež odsuzovalo a soudilo; proto jeho hlas nebojácně a nesmlouvavě volal krále a lid, aby se odvrátili od svých zlých cest. Elizeovo poslání nebylo tak bojovné; jeho úkolem bylo vybudovat a upevnit dílo, jež započal Eliáš, učit lid cestě Páně. Písmo svaté ho líčí, jak navazoval osobní styk s lidmi a jak, obklopen syny proroků, působil svými divy a svou službou uzdravení a radost.

Elizeus by mírné a laskavé povahy. Dokázal však také projevit velkou přísnost. Ukázalo se to cestou do Bethel, kdy byl vystaven posměchu bezbožné mládeže, která vyšla z města. Tito mladí lidé uslyšeli o Eliášově vystoupení na nebe a učinili si z této slavné události terč svých úsměšků, volajíce na Elizea: „Vystup, lysý, vystup, lysý!“ Když uslyšel jejich posměšná slova, prorok se obrátil a vnutím Všemohoucího vyslovil nad nimi prokletí. Strašný soud, který následoval, byl z dopuštění Božího. „Vyskočivše dvě medvědice z lesa, roztrhaly z nich čtyřicatero a dvě děti.“ **2. Královská 2,23.24.**

Kdyby byl Elizeus nechal posměšky bez povšimnutí, byla by se mu lůza dále posmívala a byla by ho dále tupila a jeho poslání učit a zachraňovat lid ve chvíli vážného národního ohrožení by tím mohlo být zmařeno. Tento jediný příklad hrozné přísnosti stačil, aby si získal vážnost pro celý svůj život. Padesát let vcházel a vycházel branou Bethel, procházel zemí z města do města, potkával se se zástupy zahálčivé, sprosté, nevázané mládeže; nikdo se mu však už neposmíval, ani ho nezlehčoval jako proroka nejvyššího.

I laskavost by měla mít své hranice. Vážnost musí být udržována se vši přísností, nebo jinak ji budou mnozí brát s posměchem a s pohrdáním. Falešná laskavost, domlouvání a shovívavost, s níž často rodiče a vychovatelé jednají s mládeží, je jedním z nejhorších zel, jichž je možno se na ní dopustit. V každé rodině je nezbytná pevnost, rozhodnost a určitost v požadavcích.

[155]

Úcta, již se mládeži posmívající se Elizeovi nedostávalo, je věcí, jež by se měla pečlivě střežit. Každé dítě by mělo být vychováváno k tomu, aby projevovalo pravou úctu k Bohu. Jméno Boží by nikdy nemělo být pronášeno lehkomyšlně nebo bezmyšlenkovitě. Andělé si zastírají tváře, když je vyslovují. S jakou úctou pak bychom je my, padlí a hříšní, měli brát do úst!

Úcta má být prokazována i zástupcům Božím — kazatelům, učitelům a rodičům, kteří jsou povoláni k tomu, aby mluvili a jednali na místě Boha. Úctou, jež je jim prokazována, je uctíván Bůh.

Také zdvořilost je jedním z darů Ducha a měl by ji zachovávat každý. Má moc uhlazovat povahy, jež by bez ní zhrubly a zdrsněly. Ti, kdož se vydávají za následovníky Kristovy a jsou přitom hrubí, nevlídní a nezdvořilí, neznají Ježíše. Nemusíme sice pochybovat o jejich upřímnosti a přímosti, avšak upřímnost a přímost nenahradí nedostatek laskavosti a zdvořilosti.

Duch laskavosti, jenž dopomohl Elizeovi k tomu, aby zapůsobil tak mocným vlivem na životy mnohých v Izraeli, je patrný z jeho přátelských vztahů k rodině bydlící v Sunem. Při putování křížem krájem královstvím „stalo se některého času, že šel Elizeus skrze Sunem, kdež byla jedna žena vzácná, kteráž ho pozdržela, aby jedl u ní. A od toho času chodívaje tudy, stavoval se tam, a jídal chléb“. Žena poznala, že Elizeus je „muž Boží svatý“ a řekl svému muži: „Udělejme pokojík malý, a postavme tam jemu ložce, stůl, stolicu a svícen, aby, když by koli k nám přišel, obrátil se tam.“ **2. Královská 4,8-10**. Do tohoto útočiště přicházel Elizeus často, těše se jeho klidem a pokojem. Ani Bůh nenechal ženinu laskavost bez povšimnutí. Její dům byl bez dětí; Pán pak ji odměnil za její pohostinnost tím, že jí dal syna.

Uplynula léta. Dítě poodrostlo a mohlo už chodit s ženci na pole. Jednoho dne dostalo úpal a „řeklo otci svému: Hlava má, hlava má!“ Otec přikázal jednomu služebníkovi, aby donesl dítě k jeho matce; [156] „a když ho vzal a přinesl k matce jeho, sedělo na klíně jejím až do poledne a umřelo. Tedy ona vstoupivši, položila je na ložce muže Božího, a zavřevši ho, vyšla.“ **2. Královská 4,19-21**.

Ve svém žalu se žena sunamitská rozhodla obrátit se na Elizea a požádat ho o pomoc. Prorok byl tehdy na hoře Karmel a žena, doprovázena svým sluhou, se hned za ním vydala. „A když ji uzřel muž Boží zdaleka, řekl Gézi služebníkovi svému: Hle Sunamitská

tamto. Portož nyní běž jí v cestu a rci jí: Dobře-li se máš? Dobře-li se má muž tvůj? Dobře-li se má syn?“ Sluha učinil, jak mu přikázáno, zdrcená matka však neprozradila příčinu svého zármutku, dokud nedošla k Elizeovi. Když slyšel o její ztrátě, poručil Elizeus Gézi: „Přepaš bedra svá, a vezmi hůl mou v ruku svou a jdi. Jestliže potkáš koho, nepozdravuj ho, a jestliže tě kdo pozdraví, neodpovídej jemu, a přijda, polož hůl mou na tvář dítěte.“ **2. Královská 4,25.26.29.**

Matka se však nedal upokojit, dokud s ní nepůjde Elizeus sám. „Živť jest Hospodin a živat' je duše tvá, žet' se tebe nespustím“ pravila. „Protož vstav, bral se za ní. Gézi pak byl předšel je, a položil hůl na tvář dítěte, ale nebylo hlasu, ani čitelnosti. Pročež vraceje se jemu vstříc, pověděl mu, řka: Neprobudilo se dítě.“ **2. Královská 4,30.31.**

Když přišli k domu, vešel Elizeus do pokoje, v němž leželo mrtvé dítě, „zavřel dveře před oběma, a modlil se Hospodinu. Pak vstoupiv na lože, zpolehl na dítě, vloživ ústa svá na ústa jeho, a oči své na oči jeho, a ruce své na ruce jeho, a rozprostřel se nad ním. I zahřálo se tělo dítěte. A odvrátiv se, procházel se po domě jednak sem jednak tam; potom vstoupiv, rozprostřel se opět nad ním. I kýchalo dítě až do sedmikrát, a otevřelo to dítě oči své.“ **2. Královská 4,33-35.**

Pak Elizeus zavolal Gézi a přikázal mu, aby poslal k němu matku. „A když přišla k němu, řekl jí: Vezmiž syna svého. Jakž vešla, padla k nohám jeho a poklonila se k zemi. I vzala syna svého a vyšla.“ **2. Královská 4,36.37.**

Tak byla odměněna víra této ženy. Kristus, velký dárce života, uzdravil jejího syna. Podobně budou odměněni jeho věrní, až při jeho příchodu ztratí smrt svou moc a hrob přijde o vítězství, jež pokládá za své. Pak Kristus vrátí svým služebníkům dítky, jež jim odňala smrt. „Takto praví Hospodin: Hlas v Ráma slyšán jest, naříkání a pláč přehořký. Ráchel plačeci synů svých, nedala se potěšiti po synech svých, proto že žádného není. Takto praví Hospodin: Zdrž hlas svůj od pláče, a oči své od slz, nebo budeš míti mzdu za práci svou, . . . a navrátí synové do svého kraje.“ **Jeremjáš 31,15-17.**

Ježíš nás potěšuje v našem žalu nad mrtvými poselstvím o věčné naději: „Z ruky hrobu vyplatím je, od smrti vykoupím je; budu zhoubcem tvým, ó smrti, budu zkázou tvou, ó hrobe.“ **Ozeáš 13,14.** „Já jsem živý; byl jsem mrtev, a hle, jsem živ na věky věků a mám klíče smrti a podsvětí.“ **Zjevení 1,18.** „Sám Pán sestoupí s nebe,

jakmile zazní výzva, jakmile se ozve hlas archanděla a Boží polnice. Mrtví v Kristu vstanou nejprve, potom my živí, kteří se toho dožíváme, spolu s nimi budeme uchvázeni v oblacích, půjdeme naproti Pánu do vzduchu, a tak budeme trvale s Pánem.“ **1. Tesalonickým 4,16.17.**

Jako Spasitel lidstva, jehož byl předobrazem, působil Elizeus mezi lidmi tak, že uzdravoval a současně při tom učil. Věrně a neúnavně se po celý svůj dlouhý a činorodý život snažil pěstovat a rozvíjet důležitou výchovnou práci ve školách proroků. Prozřetelností Boží byla jeho výchovná naučení, jež dával skupinám zanícených mladých mužů, provázena mocným vlivem Ducha svatého a někdy i dalšími neomylnými důkazy, svědčícími o jeho moci jako služebníka Hospodina.

Při jedné ze svých návštěv ve škole v Galgala učinil jedovatou krmí požitelnou. „Byl hlad v té zemi, a synové proroctví seděli před ním. I řekl mládenci svému: Přistav hrnec velikiý, a navař kaše synům prorockým. Protož vyšel jeden na pole, aby nasbíral zelin, a našel rév polní, a nasbíral z něho tykví polních plnou sukni svou, a přišed, skrál to do hrnce, aby navařil kaše, nebo neznali toho. I vylili mužům těm, aby jedli. Stalo se pak, když jedli tu kaši, že vzkřikli a řekli: ‚Smrt v hrnci, muži Boží; A nemohli jísti. Kterýžto [158] řekl: Vezměte mouky. Kteréž nasypav do hrnce, rozkázal vylíti lidu. I jedli, aniž co zlého bylo v hrnci.“ **2. Královská 4,38-41.**

Bylo to také v Galgala, když byl stále hlad v celé zemi, že tam Elizeus nasytil sto mužů darem, který mu přinesl „muž z Balsalisa“. Byly to „chleby z prvotin, totiž dvacet chlebů ječných a klasů nových nevymnutých“. Mezi přítomnými bylo mnoho takových, kteří měli veliký hlad. Když přinesli dar, řekl Elizeus svému služebníku: „Dej lidu, ať jedí. Odpověděl služebník jeho: Což to mám předložit sto mužům? Opět řekl: Dej lidu, ať pojedí. Nebo tak praví Hospodin: jísti budou, a ještě zůstane. A tak předložil jim. I jedli, a zůstalo ještě vedlé řeči Hospodinovy.“ **2. Královská 4,42-44.**

Jakou blahosklonnost projevil Kristus, když skrze svého služebníka vykonal tento div, aby nasytil hladové! Od té doby znovu a znovu, ač ne vždy tak výrazným a patrným způsobem, působí Pán Ježíš, aby uspokojil potřeby člověka. Kdybychom měli pronikavější duchovní zření, poznali bychom lépe, jak laskavě jedná Bůh s dětmi člověka.

I malá část milosti Boží stačí ke všemu. Ruka Boží může všechno stonásobně rozmnožit. Ze svých zdrojů může Bůh prostrít stůl i na poušti. Dotykem své ruky může rozmnožit skrovnou zásobu tak, aby postačila pro všechny. Byla to moc Boží, která rozmnožila chleby a obilí v rukou synů prorockých.

Když pak působil Kristus na zemi a učinil podobný div, nasytiv zástupy lidu, projevila se táž nedůvěra, jaká se ukázala u těch, kdo spolupracovali se starým prorokem. „Což,“ pravil Elizeův služebník, „to mám předložit sto mužům?“ A když Ježíš vyzval své učedníky, aby dali lidu, odpověděli: „Nemáme víc než pět chlebů a dvě ryby, leda bychom my šli a nakoupili pokrmů pro všechen tento lid.“ **Lukáš 9,13.** Co je to pro takové množství?

Toto poučení platí pro dítky Boží v každé době. Jestliže Pán přikáže, aby se vykonalo určité dílo, necht' se člověk nepozastavuje nad tím, je-li příkaz rozumný, nebo jak asi dopadne jeho usilování, uposlechne-li jej. Zásoba v jeho rukou se mu může zdát nedostatečná k tomu, aby uspokojila potřebu; v rukou Božích se však ukáže víc než dostačující. Služebník „předložil jim, i jedli a zůstalo ještě vedle řeči Hospodinovy.“

[159]

Dnes je církvi velmi zapotřebí plnějšiho pocitu vztahu Boha k těm, jež vykoupil darem svého Syna, a větší víry v pokrok věci Boží na zemi. Necht' nikdo nemarní čas naříkáním nad nedostatečností svých prostředků. Na pohled se mohou jevit malé, avšak činorodost a víra v Boha rozmnoží zdroje. Bůh znásobí dar, který mu byl přinesen s díkuvzdáním a s prosbou o požehnání, jako znásobil pokrm, který byl poskytnut synům prorockým a hladovým zástupům.

[160]

20. kapitola — Náman

„Náman, hejtman vojska krále Syrského, jsa muž veliký u pána svého, a osoba vzácná, skrze něho zajisté dal Hospodin vysvobození zemi Syrské, byl muž udatný, ale byl malomocný.“ **2. Královská 5,1.**

Benadad, král Sýrie, porazil vojska Izraele v bitvě, v níž zahynul Achab. Od té doby Syřané ustavičně najížděli proti Izraeli a napadali jeho hranice. Při jednom z takových vpádů unesli mladou dívku, která pak v zemi svého zajetí „sloužila manželce Námanově“. Tato mladá dívka, která se stala otrokyní daleko od svého domova, pařila k svědkům Božím a nevědomky plnila poslání, k němuž Bůh vyvolil Izraele za svůj lid. Když sloužila v onom pohanském domě, probudil se v ní soucit s jejím pánem, a vzpomínajíc zázračných uzdravení, jež Elizeus vykonal, pravila své paní: „Ó by pán můj dostal se k proroku, kterýž je v Samaří, tedy on by ho uzdravil od malomocenství jeho.“ **2. Královská 5,2.3.** Věděla, že Elizeus je obdařen mocí shůry, a věřila, že touto mocí by mohl být Náman uzdraven.

Chování této otrokyna a způsob, jakým si vedla v tomto pohanském domě, je pádným svědectvím toho, jakou moc má raná výchova v rodině. Není vyššího úkolu než úkol, jenž je svěřen rodičům, totiž pečovat o své děti a vychovávat je. Rodiče mají ve svých rukou utváření povah a návyků. Jejich příklad a jejich poučení ve značné míře rozhoduje o budoucnosti jejich dětí. Šťastní jsou rodiče, jejichž životy jsou věrným odrazem božského, takže zaslíbení a příkázání Boží probouzejí v dítěti vděčnost a úctu; blažení jsou rodiče, jejichž láska, spravedlnost a shovívavost ukazuje dítěti lásku, spravedlnost a shovívavost Boží a kteří tím, že je učí, aby je milovalo, věřilo jim a poslouchalo je, je současně učí, aby milovalo svého Otce nebeského, věřilo mu a poslouchalo ho. Rodiče, kteří dávají dítěti takový dar, obdařují je pokladem vzácnějším než bohatství všech věků, pokladem trvalým jako věčnost.

Nevíme, na jaké místo budou naše děti povolány, aby tam sloužily. Možná, že stráví svůj život v rodinném kruhu, možná, že budou

celý život pracovat v některém povolání anebo půjdou jako učitelé evangelia do pohanských zemí, všechny jsou však stejně povolány k tomu, by byly misionáři Božími a přinesly světu milost. Proto mají dostat takové vychování, jež jim pomůže, aby mohly po boku Kristově vykonávat nezištnou službu.

Rodiče oné hebrejské dívky, když ji učili znát Boha, nevěděli, jaká ji čeká budoucnost. Plnili však věrně svůj úkol a v domě hejtmana syrských vojsk svědčilo pak jejich dítě o Bohu, jehož se naučilo ctít.

Náman se dozvěděl o tom, co dívka pravila své paní, a vyžádal si svolení od krále, vydal se na cestu, aby našel uzdravení. Vzal s sebou „deset centněřů stříbra a šest tisíců zlatých, nad to desatero roucho proměnné.“ Měl s sebou také list od krále syrského králi Izraele s poselstvím: „Aj, poslal jsem k tobě Námána, služebníka svého, abys ho uzdravil od malomocenství jeho.“ Když král Izraele přečetl list, „roztrhl roucho své a řekl: Zdaž jsem já Bohem, abych mohl umrtviti a obživiti, že tento poslal ke mně, abych uzdravil muže od malomocenství jeho? Proto posud' te, prosím, a pohled' te, že příčny hledá proti mně.“ **2. Královská 5,5-7.**

O věci se dozvěděl Elizeus a poslal králi vzkaz: „Proč jsi roztrhl roucho své? Necht' nyní přijde ke mně a necht' zví, že jest prorok v Izraeli.“ **2. Královská 5,8.**

„A tak přibral se Náman s jízdou svou a s vozy svými, a stál u dveří domu Elizeova.“ Prorok poslal služebníka, aby ho vyzval: „Jdi a umyj se sedmkrát v Jordáně, a uzdraveno bude tělo tvé a čist budeš.“ **2. Královská 5,9.10.**

Náman očekával, že uvidí nějaký podivuhodný projev moci shůry. „Myslel jsem si,“ řekl, „že jistotně vyjde, a stoje, vzývati bude jméno Hospodina Boha svého, a vznášeje ruku svou nad místem neduživým, tak uzdraví malomocenství mé.“ Když byl vyzván, aby se umyl v Jordánu, urazil se a rozčarován v zlosti zvolal: „Zdali nejsou lepší Abana a Farfar, řeky damašské, nad všechny vody izraelské? Zdaliž bych se nemohl v nich zmýti, abych čist byl?“ „A obrátiv se, jel s hněvem.“ **2. Královská 5,11.12.**

To se v Námánovi ozvala pýcha, jež mu nedovolila, aby uposlechl rady, kterou mu dal Elizeus. Řeky, o kterých mluvil syrský hejtman, byly zkrášleny okolními háji; na březích těchto krásných řek se shromažďovalo mnoho lidí, aby uctívali své modly. Pro Námána by

nebylo pokořením, kdyby se ponořil do jedné z těchto řek. Avšak jen přesným splněním prorokových pokynů mohl dosáhnout uzdravení. Toliko poslušnost přinese kýžený výsledek.

Námanovi služebníci prosili Námana, aby splnil Elizeův pokyn: „Jakkoli velikou věc prorok ten rozkázal by tobě,“ naléhali na něho, „což bys neměl učiniti toho? Čím tedy více, kdyžť řekl: Umyj se a budeš čist.“ Víra Námanova byla podrobována zkoušce ve chvíli, kdy se jeho pýcha vzbouřila. Víra však zvítězila a hrdý Syřan potlačil svou nadutost a sklonil se před zjevenou vůlí Boží. Ponořil se sedmkrát v Jordáně „vedlé řeči muže Božího“. A jeho víra byla odměněna; „učiněno jest tělo jeho jako tělo dítěte malého, a očištěn jest.“ **2. Královská 5,13.14.**

S vděčností „navrátil se k muži Božímu se vším komorstvem svým“ a přiznal: „Aj, již jsem poznal, žet' není Boha na vší zemi, jedině v Izraeli.“ **2. Královská 5,15.**

Podle tehdejších zvyklostí požádal pak Náman Elizea, aby přijal vzácný dar. Avšak prorok odmítl. Nepříslušela mu odměna za pozhnaní, jež ve svém milosrdenství udělil Bůh. „Živť jest Hopsodin,“ pravil, „nic nevezmu.“ Syřan „ho nutil, aby vzal, avšak on nechtěl“ **2. Královská 5,16.**

„I řekl Náman : Tedy nic? Necht' jest tedy dáno, prosím, mně služebníku tvému břímě země na dva mezky; neboť nebude více obětovati služebník tvůj zápalů aneb obětí bohům cizím, ale Hospodinu. V této však věci odpusť Hospodin služebníku tvému: Když vchází pán můj do chrámu Remmon, aby se tam modlil, a on podpíra se na mou ruku, že i já skláním se v chrámě Remmon. Toto sklánění mého v chrámě Remmon necht' neváží, prosím, Hospodin služebníku tvému při té věci.“

[163]

„I řekl jemu: Jdi v pokoji. A tak odjel od něho nedaleko.“ **2. Královská 5,17-19.**

Gézi, Elizeův služebník, měl dostatek příležitostí osvojit si za celá ta léta ducha sebezapření, jímž se vyznačovalo dílo jeho mistra. Mohl se stát ušlechtilým praporečnickem ve vojsku Páně. Nejlepší dary nebes měl dlouho na dosah ruky. Nesáhl však po nich, protože se mu místo nich zachtělo falešného pozlátka světského bohatství. Skryté tužby jeho žádostivosti ho nyní svedly k tomu, že podlehl dotírajícímu pokušení. „Hle,“ řekl si, „nedopustil pán můj Námanovi Syrskému tomuto, aby dáti měl z ruky své to, což přivezl; ale... já

poběhnu za ním, a vezmu něco od něho.“ A tak se stalo, že ve vší tajnosti „běžel Gézi za Námanem“ **2. Královská 5,20.21.**

„Vida Náman běžícího za sebou, rychle skočil s vozu vstříc jemu a řekl: Dobře-li se děje? A on odpověděl: Dobře.“ A pak se Gézi dopustil opovážlivé lži. „Pán můj,“ pravil, „poslal mne, ať bych řekl: Aj, teď přišli ke mně dva mládenci s hory Efraim z synů proroc-kých; dej jim, prosím, centněř stříbra a dvoje roucho proměnné.“ Náman rád žádosti vyhověl, vnutil Gézimu dvě hřivny stříbra místo jedné a „dvoje roucho proměnné“ (**2. Královská 5,21.22**) a přikázal služebníkům, aby dary odnesli.

Když se Gézi blížil k Elizeovu domovu, propustil služebníky a stříbro a roucha ukryl. Jak to učinil, vešel a „stál před pánem svým“; a aby se vyhnul výtce, uchýlil se k druhé lži. Na prorokovu otázku: „Odkudžto přicházíš?“ Gézi odpovídal: „Nechodil služebník tvůj nikam.“ **2. Královská 5,25.**

Pak přišlo přísné pokárání, které prozradilo, že Elizeus o všem ví. „Zdaliž srdce mé nebylo při tom,“ tázal se, „když obrátil se muž s vozu svého vstříc tobě? Zdaliž čas byl bráti stříbro aneb roucho, aneb olivoví a vinice, aneb stáda a vozy, služebníky aneb děvky? Protož malomocenství Námanovo přichytí se tebe i semene tvého navěky.“ Okamžitá byla odplata, jež stihla viníka. Odešel od Elizea „malomocný jako sníh“ **2. Královská 5,26.27.**

To, co se stalo tomu, jemuž se dostalo vysokých a svatých výsad, poskytuje vážná poučení. Gézi si počínal tak, že se stal pohoršením na cestě Námanově, v jehož mysli zasvitlo podivuhodné světlo a který se už začal přiklánět k službě živému Bohu. Pro podvod, jehož se Gézi dopustil, nemohlo být omluvy. Až do dne své smrti zůstal malomocný, bohem zlořečený a svými bližními opovrhovaný.

„Svědék falešný nebude bez pomsty, a kdož mluví lež, neuteče.“ **Příslaví 19,5.** Lidé si možná myslí, že skryjí své zlé skutky před zraky lidí, Boha však podvést nemohou. „Všecko je nahé a odhalené před očima toho, před nímž máme odpovědnost.“ **Židům 4,13.** Gézi si myslel, že Elizea ošálí, Bůh však zjevil svému proroku to, co řekl Gézi Námanovi, a všechny podrobnosti toho, co se mezi oběma muži odehrálo.

Pravda je Boží; klam ve všech svých nesčíslných podobách je satanův. A kdokoli se jakkoli uchýlí od přímé cesty pravdy, zrazuje sám sebe bezbožníkovi. Ti, kdož znají Krista, „neúčastňují se neplod-

ných skutků tmy“ **Efezským 5,11**. V projevu i v jednání zůstanou prostými, přímými a pravdivými, neboť se připravují pro shledání s těmi svatými, „v jejichž ústech nebyla shledána lež“ **Zjevení 14,5**.

Náman se vrátil do svého domova v Sýrii uzdraven na těle a obrácen na duchu a jeho podivuhodná víra po uplynutí staletí posloužila Spasiteli jako příklad a poučení pro všechny, kdož chtějí sloužit Bohu. „Bylo mnoho malomocných v Izraeli za doby proroka Elizea,“ pravil Spasitel, „ale nikdo z nich nebyl očištěn než Náman Syrský.“ **Lukáš 4,27**. Bůh pomínul mnoho malomocných v Izraeli, protože svou nevěrou zavřeli dveře, kudy k nim přicházelo dobro. Pohanský šlechtic, který zůstal věrný svému přesvědčení o poznané pravdě a uvědomoval si svou potřebu pomoci, byl v očích Božích hodnějším jeho požehnání než ti strádající z Izraele, kteří pohrdli výsadami, jež jim Bůh poskytl, a nevážili si jich. Bůh koná pro ty, kdož si váží jeho přízně a kdož jednají podle světla, jehož se jim dostává shůry.

V každé zemi jsou dnes takoví, kdož jsou v nitru upřímní a přímí, a na takové září světlo nebeské. Budou-li věrně konat to, co chápou jako svou povinnost, dostane se jim většího světla, až budou jako Náman nuceni uznat, že „není Boha na vší zemi“ kromě živého Boha, Stvořitele.

[165]

Každé upřímné duši, jež „chodí v temnotách a nemá žádného světla“, platí vyzvání: „Doufej ve jméno Hospodinovo, a spolehni na Boha svého.“ „Neboť od věků se neslýchalo a ušima nepochopilo, oko nevidalo Boha kromě tebe, aby tak činil tomu, kterýž naň očekává. Vyšel jsi vstříc tomu, kdož ochotně činí spravedlnost, a na

[166]

cestách tvých na tě se rozpomínali.“ **Izajáš 50,10; 64,4.5**.

21. kapitola — Konec Elizeova působení

Povolán k prorocké činnosti, když byl ještě u vlády Achab, žil Elizeus v době, v níž došlo v království Izrael k mnoha změnám. Soud za soudem stíhal Izraelské za panování Hazaela Syrského, který byl pomazán za krále, aby byl metlou odpadlého národa. Přísná nápravná opatření, jež provedl Jéhu, vedla k pobytí všech členů domu Achabova. V dlouhých válkách se Syřany ztratil Joachaz, nástupce Jéhu, některá z měst, ležících na východ od Jordánu. Po určitou dobu se dalo, že se Syřané zmocní celého království. Avšak nápravné hnutí, jež zahájil Eliáš a v němž pak pokračoval Elizeus, přivedlo mnohé k tomu, že začali hledat Boha. Oltáře Bálovy upadaly v zapomenutí a pomalu se úmysl Boží začal naplňovat v životech těch, kdož se rozhodli sloužit mu celým srdcem.

Bůh dopustil, aby Syřané bili Izrael, a dopustil to z lásky k bloudícímu Izraeli. Bůh povolal Jéhu, aby zahubil bezbožnou Jezábel a všechnen dům Achabův, a učinil tak proto, že miloval ty, jejichž mravní síla ochabla. Milosrdnou prostřetelností byli kněží Bála a Astarot pobiti a jejich pohanské oltáře rozvaleny. Bůh ve své moudrosti předvídal, že bude-li odstraněno pokušení, zapomenou mnozí na pohanství a obrátí své tváře k nebesům; proto dopustil, aby na Izrael dopadala pohroma za pohromou. Soudy Boží vycházely z milosrdenství; a když splnily úmysl Boží, zahrnul Bůh milosti ty, kdo se ho naučili hledat.

Zatímco dobré a zlé vlivy zápasily spolu o nadvládu a zatímco satan vynakládal všechno své úsilí, aby dokonal zkázu, kterou způsobil za vlády Achaba a Jezábel, vydával Elizeus dále své svědectví. Narážel sice na odpor, avšak jeho slova nemohl nikdo vyvrátit. V celém království byl vážen a ctěn. Mnozí k němu přcházeli pro radu. Ještě když žila Jezábel, vyhledával ho Joram, král Izraele, aby ho žádal o radu. A jednou, když byl v Damašku, navštívili ho poslové Benalada, krále syrského, který chtěl vědět, zda nemoc, kterou byl tehdy stížen, neskončí smrtí. Všem poskytoval prorok věrné svě-

[167]

dectví, a to v době, kdy pravda byla na všech stranách převracena a velká většina lidí se zjevně bouřila proti nebi.

Bůh však neopouštěl svého vyvoleného služebníka. Jednou za syrského vpádu chtěl král Sýrie Elizea zahubit, protože Elizeus obznamoval krále Izraele s plány nepřítele. Syrský král se radil se svými služebníky a řekl: „Na tom a tom místě položí se vojsko mé.“ Tento záměr zjevil Pán Elizeovi, „který poslal ke králi Izraelskému, řka: Viz, abys netáhl přes to míto, nebo tam Syrští jsou v zálohách. Protož posílal král Izraelský na to místo, o kterémž mu byl řekl muž Boží, a vystříhal ho, aby se ho šetřil, a to nejednou ani dvakrát.“

„A tak zkormoutil se v srdci svém král Syrský pro tu věc, a svolav služebníky své, řekl jim: Proč mi neoznámíte, kdo z našich králi Izraelskému donáší? Jemuž řekl jeden z služebníků jeho: Nikoli, pane můj králi, ale Elizeus prorok, kterýž jest v Izraeli, oznamuje králi Izraelskému slova, kteráž ty mluvíš v nejtajnějším pokoji svém.“ **2. Královská 6,8-12.**

Rozhodnut proroka odstranit, syrský král přikázal: „Jděte a vizte, kde jest, abych poslal a jal jej.“ Prorok byl v Dotain. Když se to král dozvěděl, poslal tam „koně a vozy a vojsko veliké, které přitáhlo v noci a oblehlo město. Vstav pak ráno služebník muže Božího, vyšel, a aj, vojsko obličilo město, koni i vozové.“ **2. Královská 6,13-15.**

V hrůze běžel Elizeův služebník s touto zprávou k Elizeovi. „Ach, pane můj,“ pravil, „což budeme dělati?“

„Neboj se,“ zněla prorokova odpověď, „nebo mnohem více jich s námi jest, než s nimi.“ A pak, aby to mohl vidět také služebník, „modlil se Elizeus a řekl: Ó Hospodine, otevři, prosím, oči jeho, aby viděl. A tak otevřel Hospodin oči služebníka toho, a viděl, a aj, hora ta plná koňů, a vozové ohnivé okolo Elizea.“ **2. Královská 6,15-17.** Mezi služebníkem Božím a vojsky nepřítele byl šik nebeských andělů. Andělé sestoupili, nadáni velkou mocí, ne aby hubili nebo vyžadovali vzdání úcty, nýbrž aby se tu utábořili a pomohli slabým a bezmocným dítkám Božím.

[168]

Octne-li se lid Boží v úzkých, odkud zdánlivě není pro něj východiska, je sám Pán jeho záštitou.

Když řady syrských vojáků postoupili vpřed, nevšímaje si neviditelných nebeských zástupů, „modlil se Elizeus Hospodinu a řekl: Poraz, prosím, národ tento slepotou. I porazil je slepotou vedlé řeči Elizeovy. A Elizeus jim řekl: Neníť to ta cesta, ani to město. Pojďte

za mnou, a dovedu vás k muži, kteréhož hledáte. Takž je vedl do Samaří.“

„I stalo se, když vešli do Samaří, že řekl Elizeus: Ó Hospodine, otevři oči těchto, ať vidí. Tedy otevřel Hospodin oči jejich, a viděli, že jsou u prostřed Samaří. Řekl pak král Izraelský Elizeovi, když je uzřel: Mám-liž je z mordovati, otče můj? Odpověděl on: Nemorduj. Zdaliž jsi je zjímal mečem svým a lučištěm svým, abys je z mordoval? Dej jim chleba a vody, ať jedí a pijí, a navrátí se ku pánu svému. A tak připravil jim hojnost velikou, a když pojedli a napili se, propustil je. Oni pak navrátili se ku pánu svému.“ **2. Královská 6,18-23.**

Po nějakou dobu byl pak Izrael ušetřen nájezdů Syřanů. Později však, za řízení rozhodného krále Hazaela, obklíčilo syrské vojsko Samaří a oblehlo je. Ještě nikdy neměl Izrael tak velký nedostatek jako za tohoto obležení. Odplata za hříchy rodičů přišla na děti a děti jejich dětí. Hrůzy dlouhotrvajícího hladomoru už doháněly krále Izraele k zoufalým opatřením, když Elizeus předpověděl, že příštího dne přijde vysvobození.

Druhého dne ráno před svítáním „Pán učinil to, aby slyšelo vojsko syrské hřmot vozů a zvuk koňů a hluk vojska velikého“; i jal je strach, „vstali a utekli v soumrak,“ zanechavše „tu stanů svých a koňů svých i oslů svých a ležení, tak jakž bylo,“ s bohatými zásobami potravy. „Utekli pro zachování života svého“ (**2. Královská 7,6.7**) a nezastavili se, dokud nepřekročili Jordán.

V oné noci, kdy Syřané uprchli, rozhodli se čtyři malomocní u brány města, zoufalí hladem, že navštíví syrské ležení a vzdají se do rukou obléhatelů v naději, že v nich vzbudí soucit a dostanou nějaký pokrm. Jaké však bylo jejich překvapení, když vstoupili do ležení a nikoho tam nenašli. Nikdo je nerušil, nikdo jim nic nezakazoval, a tak vešli „do jednoho stanu, jedli a pili, a pobravše v něm stříbro a zlato i roucha, odešli a schovali. Opět navrátivše se, vešli do jiného stanu, a pobrali v něm, a odšedše, schovali. I řekli vespolek: Nedobře děláme. Den tento jest den dobrých novin, a my mlčíme.“ **2. Královská 7,8.9.** Rychle se vrátili do města s dobrou zprávou.

[169]

Kořist byla veliká; zásoby byly tak hojné, že toho dne byla „míra mouky bělné za lot, a dvě míry ječmene za lot,“ jak den před tím předpověděl Elizeus. Opět bylo jméno Boží vyvýšeno před pohany

„vedlé řeči Hospodinovy“, (2. Královská 7,16) kterou zjevil prorok Boží v Izraeli.

Tak pokračoval muž Boží ve své práci rok za rokem věrně slouže lidu a v rozhodných dobách stojí po boku králů jako moudrý rádce. Dlouhá léta, v nichž vládci a lid sloužili modlům, vykonala své zhoubné dílo; všude byl ještě patrný temný stín odpadlictví, přesto však tu a tam žili takoví, kdož rozhodně odmítali sklonit svá kolena před Bálem. Elizeovo dílo nápravy vytrhlo mnohé z pohanství a naučilo je těšit se ze služby pravému Bohu. Prorok se radoval z těchto divů božské milosti a velice toužil získat všechny, kdož byli upřímného srdce. Všude, kde působil, snažil se být učitelem spravedlnosti.

Z lidského hlediska byla vyhlídka na duchovní obrození národa tak beznadějná, jako se zdá dnes beznadějná služebníkům Božím, kteří působí na zanedbaných místech země. Avšak církev Kristova je nástrojem Božím pro hlásání pravdy. Bůh ji nadal mocí ke konání zvláštního díla. Bude-li věrna Bohu a poslušna jeho příkázání, bude stále nadána znamenitostí božské moci. Zachová-li svou věrnost, není moci, která by se mohla postavit proti ní. Síly nepřítelů nebudou s to ji zdolat, jako pleva nezdolá větrný vír.

Církev čeká úsvit skvělého, slavného dne, oděje-li se rouchem Kristovy spravedlnosti a vzdá-li se vší věrnosti světu.

Bůh vyzývá své věrné, kteří v něho věří, aby povzbuzovali ty, kdož jsou malověrní a malomyslní. Obrat' te se k Pánu, vy, zajatci naděje! Hleďte sílu u Boha, u živého Boha! Prokažte neochvějnou, pokornou víru v jeho moc a v jeho ochotu každého spasit! Když se ve víře chopíme jeho síly, Bůh změní podivuhodným způsobem i nejbeznadějnější a nejsklíčující vyhlídky. Učiní tak pro slávu svého jména.

[170]

Pokud Elizeus mohl putovat z místa na místo po celém království Izrael, měl stále živý zájem o zřizování škol proroků. Ať byl kdekoli, všude s ním byl Bůh, jenž mu dával slova, jež měl mluvit, a moc, aby činil divy. Jednou „řekli synové proroctví Elizeovi: Ej, teď místo toto, v němž bydlíme s tebou, jest nám těsné. Prosím, nechť jdeme až k Jordánu, abychom vzali odtud jeden každý jedno dřevo, a uděláme sobě tu místo, v němž bychom bydlili.“ 2. Královská 6,1.2. Elizeus šel s nimi k Jordánu, povzbudil je svou přítomností, dal jim rady a učinil i div, aby jim pomohl v jejich díle. „Stalo se, když jeden

z nich podtínal dřevo, že sekera spadla mu do vody. Tedy zkríkl a řekl: Ach, pane můj, a ta ještě byla vypůjčená. Jemuž řekl muž Boží: Kamž jest upadla? I ukázal mu to místo. Kterýž ut' av dřevo, uvrhl je tam, a učinil, aby zplynula sekera. A řekl: Vezmi ji sobě. Kterýž vztáh ruku svou, vzal ji.“ **2. Královská 6,5-7.**

Tak účinná byla jeho služba a tak silný byl jeho vliv, že když pak ležel na smrtelném loži, dokonce i mladý král Joas, který byl modloslužebníkem a měl jen málo úcty k Bohu, poznal v proroku otce Izraele a uznal, že jeho přítomnost mezi nimi v době nouze měla větší cenu než celá armáda s koňmi a vozy. V Písmu se o tom praví: „Elizeus pak roznemohl se nemocí těžkou, v kteréž i umřel. A přišel byl k němu Joas, král Izraelský, a pláče nad ním, řekl: Otcče můj, otcče můj, vozové Izraelští a jízdo jeho!“ **2. Královská 13,14.**

Pro mnohé soužené duše, jež potřebovaly pomoc, byl prorok jako moudrý, soucitný otec. Tak ani tentokrát se neodvrátil od bezbožného jinocha, který nebyl hoden odpovědného postavení, jež zastával, a který tak naléhavě potřeboval rady. Bůh ve své prozíravosti dával králi příležitost, aby napravil chyby minulosti a zabezpečil své království. Nepřátelské syrské vojsko, které obsadilo území na východ od Jordánu, mělo být vyhnáno. Ještě jednou se moc Boží zjeví ve prospěch bloudícího Izraele.

Umírající prorok přikázal králi: „Vezmi lučiště a střely.“ Joas uposlechl. Pak prorok řekl: „Vezmi v ruku svou lučiště.“ Joas „vzal je v ruku svou; vložil také Elizeus ruce své na ruce královny a řekl: Otevři to okno k východu“ — k městům, ležícím za Jordánem, jež byla v ruce Syřanů. Král otevřel zamřížované okno a Elizeus mu poručil, aby vystřelil. Když střela vyrazila, řekl prorok pod vnutím: „Střela spasení Hospodinova a střela vysvobození proti Syrským, neboť porazíš Syrské v Afeku, až i do konce vyhladiš je.“ **2. Královská 13,15-17.**

[171]

A pak prorok podrobil zkoušce víru královu. Přikázal Joasovi, aby vzal střely a řekl: „Střílej k zemi!“ Třikrát král vystřelil k zemi a pak ustal. „Měls pětkrát neb šestkrát střeliti,“ zvolal Elizeus, „ježto bys byl porazil Syrské, až bys je i do konce byl vyhladil; nyní pak jen po třikrát porazíš Syrské.“ **2. Královská 13,18.19.**

Poučení z toho platí pro všechny, kdož jsou na odpovědných místech. Když Bůh připraví cestu k vykonání určitého díla a zajistí jeho úspěch, musí vyvolený národ učinit vše, co je v jeho silách, aby

dosáhl kýženého výsledku. Podle toho, s jakým nadšením a s jakou vytrvalostí se dílo koná, takový bude i úspěch. Bůh může konat divy pro svůj lid jen tehdy, když lid Boží plní svou úlohu neúnavně a činorodě. Bůh zve ke svému dílu oddané muže, muže s mravní odvahou, kteří vřele milují člověka a projevují hrolivost, jež neochabuje. Takovým pracovníkům nepřipadne žádný úkol příliš těžký, žádná vyhlídka příliš beznadějná; takoví pokračují neohroženě v práci, dokud se zdánlivá porážka nezmění ve slavné vítězství. Ani žalární zdi, ani mučednický kůl je nepřiměřjí k tomu, aby se vzdali svého úmyslu spolupracovat s Bohem na zřízení království Božího.

Radou a povzbuzením, které dal Joasovi, skončilo působení Elizeovo. Ten, na něhož v plné míře připadl duch, který spočíval na Eliášovi, zůstal věrný až do konce. Nikdy nezakolísal. Nikdy neztratil důvěru v moc Všemohoucího. Vždy, i když se mu cesta před ním zdála úplně uzavřená, kráčel stále vpřed ve víře a Bůh ocenil jeho víru a cestu před ním otevřel.

Elizeovi nebylo dáno, aby následoval svého mistra v ohnivém voze. Pán dopustil, aby na něho přišla vleklá nemoc. V dlouhých hodinách, kdy podléhal lidské slabosti a lidskému utrpení, držela se jeho víra pevně zaslíbení Božích a stále viděl kolem sebe nebeské posly přinášející útěchu a pokoj. Tak jako na výšinách v Dotain viděl, jak ho obklopují zástupy nebešťanů, ohnivé vozy Izraele a jejich komonstvo, tak nyní cítil přítomnost andělů, kteří s ním mají účast, a to ho posilovalo. Celý svůj život projevoval pevnou víru, a

[172]

jak rostlo jeho poznání Boží prozřetelnosti a milosrdenství a lásky Boží, vyvrála jeho víra v trvalou důvěru v jeho Boha a když ho povolala smrt, byl připraven odpočinout si od své práce.

„Drahá jest před očima Hospodinovýmá smrt svatých jeho.“ (Žalm 116,15) „naději má i při smrti své spravedlivý.“ **Příslaví 14,32**. Elizeus mohl v plné důvěře říci podle žalmisty: „Bůh vykoupí duši mou z moci pekla, když mne přijme.“ **Žalm 49,15**. A s radostí mohl dosvědčit: „Vím, že vykupitel můj živ jest a že v den nejposlednější nad prachem se postaví.“ **Jób 19,25**. „Já pak v spravedlnosti spatřovati budu tvář tvou: nasycen budu obrazem tvým,

[173]

když procítím.“ **Žalm 17,15**.

22. kapitola — „Ninive, město to veliké“

Jedním z největších měst starého světa za dnů rozděleného Izraele bylo Ninive, hlavní město Asyrské říše. Bylo založeno na úrodných březích řeky Tigris krátce po tom, co se Židé rozptýlili po stavbě babylónské věže, po staletí vzkvétalo, až se z něho stalo „město velmi veliké, cesty tří dnů“ **Jonáš 3,3**.

V době svého vrcholného rozkvětu bylo Ninive střediskem zločinů a bezbožnosti. Písmo svaté je označuje jako „město vražedné... plné lži a ukrutenství“. Prorok Nahum obrazně srovnává Ninivské s lýtým, dravým lvem. „Na koho“, ptá se, „ustavičně nedocházelo ukrutenství tvé?“ **Nahum 3,1.19**.

Jakkoli Ninive bylo bezbožné, nepropadlo celé zlu. Ten, jenž „vidí všechny syny lidské“ (**Žalm 33,13**) a „spatřuje, což jest drahého“ (**Jób 28,10**), postřehl v tomto městě mnohé, kteří prahli po něčem lepším a vyšším, a kteří — kdyby se jim poskytla možnost poznat živého Boha — by se odvrátili od svých zlých skutků a uctívali by Boha. A tak ve své moudrosti zjevil se jim Bůh neklamným způsobem, aby je přivedl k pokání, je-li to ještě možné.

Nástrojem vybraným pro toto dílo byl prorok Jonáš, syn Amaty. Uslyšel slovo Hospodinovo: „Vstaň, jdi do Ninive, města toho velikého, a volej proti němu, neboť jest vstoupila nešlechtnost jejich před obličej můj.“ **Jonáš 1,2**.

Když prorok pomyslel na těžkosti, spojené s tímto úkolem, zdálo se mu nemožné jej splnit a pokoušely se o něj pochybnosti, zda je tato výzva moudrá. Lidskému rozumu se zdálo, že zvěstováním takového poselství v tak pyšném městě se nedá ničeho dosáhnout. Na okamžik zapomněl, že Bůh, jemuž slouží, je vševědoucí a všemohoucí. A ve chvíli, kdy váhal a pochyboval, přemohl ho satan malomyslností. Proroka se zmocnil velký strach, a „vstal, aby utekl do Tarsu“. Odešel do Joppe, vyhledal loď, která se chystala vyplout, „zaplativ od ní a vstoupil na ni, aby se plavil s nimi.“ **Jonáš 1,3**.

Rozkaz, který mu byl dán, ukládal Jonášovi velkou odpovědnost; avšak ten, jenž mu přikázal, aby šel do Ninive, měl moc podepřít

[174]

svého služebníka a dopomoci mu k úspěchu. Kdyby byl prorok bez váhání uposlechl, byl by si ušetřil mnohou trpkou zkušenost a bylo by se mu dostalo hojnosti požehnání. Avšak ani v hodině zoufalství Hospodin Jonáše neopustil. Prorok bude muset projít řadou zkušek a bude muset obstát v řadě zvláštních příhod, aby se obnovila jeho důvěra v Boha a v jeho nekonečnou moc, jež přináší spásu. Kdyby byl Jonáš začal klidně uvažovat, když k němu přišla první výzva, byl by jistě poznal, jak bláhová je veškerá snaha uniknout před odpovědností, jež na něj byla vložena. Nebylo mu dovoleno, aby bez překážek pokračoval ve svém bezhlavém útěku. „Hospodin vzbudil vítr veliký na moři. I stala se bouře veliká na moři, až se domnívali, že se lodí ztroskoce. A bojíce se plavci, volali jeden každý k bohu svému, a vyhazovali to, což měli na lodí, do moře, aby sobě tím polehčili. Jonáš pak byl sešel k bokům lodí, a položiv se, spal tvrdě.“ **Jonáš 1,2.5.**

Zatímco námořníci prosili své pohanské bohy o pomoc, vyhledal správce lodí Jonáše a nanejvýš znepokojen řekl: „Což ty děláš, ospalče? Vstaň, volej k Bohu svému. Snad ten Bůh rozpomene se na nás, abychom nezahynuli.“ **Jonáš 1,6.**

Avšak modlitby muže, jenž se odvrátil od cesty povinnosti, nepřinesly pomoc. Námořníci, které napadlo, že nezvyklá prudkost bouře je znamením hněvu jejich bohů, nakonec navrhli, aby se házel los, „abychom zvěděli,“ jak pravili, „pro koho to zlé přišlo na nás. Tedy metali losy, a padl los na Jonáše. I řekli jemu: Pověz nám medle, pro koho toto zlé na nás? Jaký jest obchod tvůj, a odkud jdeš? Z které jsi země a z kterého národu?“

„I řekl jim: Hebrejský jsem, a Hospodina Boha nebes, kterýž učinil moře i zemi, já ctím.“

„Pročež báli se ti muži bázní velikou, a dověděvše se muži ti, že od tváři Hospodinovy utíká, (nebo jim byl oznámil), řekli jemu: Což jsi to učinil?“

[175] „Řekli ještě k němu: Což máme učiniti s tebou, aby se moře spokojilo? (Nebo moře vždy více a více bouřilo se.) Jimžto řekl: Vezměte mne, a uvrzte mne do moře, a utichne moře před vámi; nebo já vím, že příčinou mou bouře tato veliká jest proti vám.“

„Ale muži ti statečně táhli, chtějíce k břehu přistati, však nemohli; nebo moře vždy více a více se bouřilo proti nim. I zvolali k Hospodinu, řkouce: Prosímeť, ó Hospodine, abychom nezahynuli pro

smrt člověka tohoto, aniž na nás vyhledávej krve nevinné; nebo ty, ó Hospodine, jakž chceš, tak činíš. Tedy vzavše Jonáše, uvrhli ho do moře. I přestalo moře bouřiti se. Pročež báli se muži ti bázní velikou Hospodina, a obětovali obět Hospodinu, a sliby činili.“

„Nastrojil pak byl Hospodin rybu velikou, aby požřela Jonáše. I byl Jonáš v střevách té ryby tři dni a tři noci.“

„I modlil se Jonáš Hospodinu Bohu svému v střevách té ryby, a řekl:

Z ssoužení svého volal jsem k Hospodinu,
a ozval se mi;
z břicha hrobu křičel jsem,
a vyslyšel jsi hlas můj.
Nebo jsi mne uvrhl do hlubiny,
do prostřed moře,
a řeka obklíčila mne;
všecka vlnobití tvá i rozvodnění tvá
na mne se svalila.
Bylt' jsem již řekl: Vyhnán jsem od očí tvých,
ale ještě' pohledím na tvůj svatý chrám.
Obklíčily mne vody
až k duši.
Propast obklíčila mne,
lekno otočilo se okolo hlavy mé.
Až k spodkům hor dostal jsem se,
země závorami svými zalehla mi na věčnost.
Ty jsi však vysvobodil od porušení život můj,
ó Hospodine Bože můj.

[176]

Když se svírala ve mně duše má,
na Hospodina jsem se rozpomínal,
i přišla k tobě modlitba má
do chrámu svatého tvého.
Kteříž ostříhají marností pouhých,
dobroty Boží se zbavují.
Já pak s hlasem díkčinění obětovati budu tobě;

vcož jsem slíbil, splním.
Hojné vysvobození jest u Hospodina.“

Jonáš 1,7-16; 2,1-10.

Tak konečně dospěl Jonáš k poznání, že „spasení jest Hospodinovo“ **Žalm 3,8**. Kál se, uznal spásnou moc Boží — a pak přišlo vysvobození. Jonáš byl vyzdvížen z nebezpečí hlubin a vyvržen na suchou zemi.

Ještě jednou dostal služebník Boží příkaz, aby varoval Ninive. „Stalo se slovo Hospodinovo k Jonášovi podruhé, řkoucí: Vstaň, jdi do Ninive, města toho velikého, a kaž proti němu to, což já poroučím tobě.“ Tentokrát se nerozmýšlel, ani nepochyboval, nýbrž uposlechl bez váhání. Vstal a „šel do Ninive podle slova Hospodinova“ **Jonáš 3,3**.

Jakmile Jonáš vstoupil do města, začal hned hlásat své poselství: „Po čtyřiceti dnech Ninive vyvráceno bude.“ (**Jonáš 3,4**) kráčel z jedné ulice do druhé a zvěstoval varování.

Poselství nepadlo do prázdna. Volání, které znělo ulicemi bezbožného města, šlo od ústa k ústům, až všichni obyvatelé uslyšeli poplašné oznámení. Duch Boží zapůsobil, že každý si vzal poselství k srdci a že mnozí se třásli pro své hříchy a káli se v hluboké pokoře.

„Uvěřili Ninivitsští Bohu, a vyhlásivše půst, oblékli se v žíně, od největšího z nich až do nejmenšího z nich. Nebo jakž došla ta řeč krále Ninivitského, vstav s trůnu svého, složil s sebe oděv svůj, a přioděv se žíní, seděl v popele. A dal provolati a oznámiti v Ninive z usouzení královského i knížat svých, takto řka: Lidé i hovada, volové i ovce, neokoušejte ničeho, nepaste se, ani vody nepíte. Ale přiodějte se žíněmi lidé i hovada, a volejte k Bohu horlivě, a odvrát' se jeden každý od cesty své zlé, i loupeže, kteráž jest v rukou jeho. Kdo ví, neobráti-li se a nebude-li želeti toho Bůh; neodvrátí-li se, pravím, od prchlivosti hněvu svého, abychom nezahynuli.“ **Jonáš 3,5-9**.

Protože král a šlechtici spolu s prostými lidmi, velkými i malými „se káli po kázání Jonášově“ (**Matouš 12,41**) a společně volali k Bohu nebeskému, dostalo se jim milosti Boží. Bůh „viděl skutky jejich, že se odvrátili od cesty své zlé, a lítost měl Bůh nad tím, zlým, kteréž řekl učiniti jim. A neučinil.“ **Jonáš 3,10**. Jejich osud

byl odvrácen. Bůh Izraele byl vyvýšen a uctěn v celém pohanském světě a zákon Boží byl opět ve vážnosti. Neuplynulo však mnoho let a Ninive padlo za kořist okolním národům, protože zapomnělo na Boha a stalo se znovu pyšným a vychloubačným. (O pádu Asýrie viz kapitolu 30)

Když Jonáš poznal, že Bůh má v úmyslu ušetřit město, které přes svou bezbožnost bylo přivedeno k pokání v žíní a popelu, měl být prvním, který se měl radovat z úžasné milosti Boží; místo toho však připustil, aby se jeho mysl zabývala tím, že by mohl být pokládán za falešného proroka. Příkládal své vážnosti takovou cenu, že zapomněl na to, že duše v tomto ničemném světě mají cenu nekonečně větší. Soucit, který Bůh projevil ke kajícím Ninivským, „mrzel Jonáše velmi, a rozpálen byl hněv jeho.“ „Zdaliž jsem toho neřekl,“ ptal se Hospodina, „když jsem ještě byl v zemi své? Protož jsem pospíšil uteci do Tarsu; nebo jsem věděl, že jsi ty Bůh milostivý a lítostivý, dlouhočekající a hojný v milosrdenství, a kterýž lituješ zlého.“ **Jonáš 4,1.2.**

Znovu podlehl Jonáš svému sklonu k pochybování, znovu ho sklíčila malomyslnost. Oputil ho zájem o druhé a měl pocit, že by raději umřel, než aby se díval, jak je město ušetřeno. Ve svém zklamání zvolal: „Nyní tedy, ó Hospodine, vezmi, prosím, duši mou ode mne; nebo lépe jest mi umřítí nežli živu býti.“

„Jest-liž to dobře, že tak horlíš?“ zeptal se Hospodin. „Vyšel byl Jonáš z města, a seděl na východ proti městu, a udělav sobě tu boudu, seděl pod ní v stínu, ažby viděl, co se bude dít s tím městem. Přistrojil pak byl Hospodin Bůh břechtán, kterýž vyrostl nad Jonáše, aby zastěňoval hlavu jeho, a chránil ho před horkem. I radoval se Jonáš z toho břechtánu radostí velikou.“ **Jonáš 4,3-6.**

[178]

Pak Hospodin poskytl Jonášovi naučení. „V tom nazejtří v svitání nastrojil Bůh červa, kterýž ranil ten břechtán, tak že uschl. I stalo se, že když vzešlo slunce, nastrojil Bůh vítr východní žhoucí, a bilo slunce na hlavu Jonášovu, tak že umdléval, a žádal sobě, aby umřel, řka: Lépeť mi jest umřítí nežli živu býti.“

Opět promluvil Bůh ke svému proroku: „Jest-liž to dobře, že se tak hněváš pro ten břechtán? Kterýžto řekl: An dobře jest, že se hněvám až na smrt.“

„Jemuž řekl Hospodin: Ty lituješ toho břechtánu, o němž jsi nepracoval, aniž jsi ho k zrostu přivedl, kterýž za jednu noc zrostl, a

jedné noci zahynul, a já abych nelitoval Ninive města tak velikého, v němž jest více nežli sto a dvadce tisíce lidí, kteříž neznají rozdílu mezi pravicí svou a levicí svou, a dobytka mnoho?“ **Jonáš 4,7-11.**

Jonáš byl zmatený, pokořený, nemohl pochopit, že Bůh má v úmyslu ušetřit Ninive, nicméně však splnil svěřené mu poslání, aby varoval to velké město; a tak ačkoli se předpověděná událost nesplnila, splnilo varovné poselství přicházející od Boha svůj úkol, který mělo splnit. Sláva milosti Boží se zjevila mezi pohany. Ti, kdož tak dlouho seděli „ve tmě a v stínu smrti, sevřeni jsou bídou i železy,“ „volají k Hospodinu v soužení svém“ a Bůh „je z úzkosti vysvobozuje. Vyvedí je z temnosti a stínu smrti, a svazky jejich trhá.“ „Posílá slovo své, a uzdravuje je, a vysvobozuje je z hrobu.“ **Žalm 107,10.13.14.20.**

Kristus se za svého působení na zemi zmínil o tom, jaké dobro přineslo Jonášovo kázání v Ninive a srovnával obyvatele onoho střediska pohanství s lidem Božím, žijícím v jeho době. „Ninivští,“ pravil Kristus, „povstanou při soudu s tímto pokolením a odsoudí je; neboť oni se káli po kázání Jonášově, a hle, zde je něco více než Jonáš.“ **Matouš 12,40.41.** Kristus přišel na svět, který byl pln hlučného obchodování a hádek mezi kupujícími a prodávajícími, při čemž se lidé snažili uchvátit pro sebe vše, co jen mohli. A nad tímto shonem zazněl hlas Kristův jako polnice Boží: „Co prospívá člověku získati celý svět a zhubiti svou duši? Co dá člověk jako náhradu za duši svou?“ **Marek 8,36.37.**

[179] Tak jako Jonášovo kázání bylo znamením pro Ninivské, tak bylo kázání Kristovo znamením pro lidské pokolení, žijící v jeho době. Jak rozdílně však byla jejich poselství přijata! Přes všechnu lhostejnost a přes všechny posměch působil Spasitel bez ustání, dokud nesplnil své poslání.

Z toho plyne naučení pro posly Boží v dnešní době, kdy městům a národům je vpravdě zapotřebí poznání vlastností a úmyslů pravého Boha, jako ho bylo zapotřebí Ninivským ve starých dobách. Kristovi poslové mají ukazovat lidem ušlechtlejší svět, na který zapomínají. Jediné město, které podle učení písma svatého přetrvává, je město, jehož stavitelem a tvůrcem je Bůh. Okem víry může člověk popatřit na práh nebes, osvícený živou slávou Boží. Skrže své služebníky vyzývá Pán Ježíš lidské pokolení, aby se snažilo posvěceným úsilím

zajistit si věčné dědictví. Nabádá lidi, aby si strádali poklad vedle trůnu Božího.

Obyvatelé měst rychle a jistě propadají téměř všeobecné vině, protože v městech stále vzrůstá bezbožnost. Zkáza, která nastala, se vymyká popisu. Každý den přináší nová odhalení o nových sporech, případech podplácení a podvodů, každý den jsou zaznamenávány odpuzující případy násilí a nezákonnosti, lhostejnosti k lidskému utrpení a surového, zvířecího hubení lidského života. Každý den přináší svědectví o růstu počtu vražd, sebevražd a případů nepřičetnosti.

Po všechny věky se satan snaží udržet člověka v nevědomosti o blahodárných záměrech Hospodinových. Snaží se utajit před jeho zraky velké přednosti zákona Božího — zásady spravedlnosti, milosrdenství a lásky, jež jsou v něm obsaženy. Lidé jsou pyšní na podivuhodný pokrok a osvícenství věku, v němž nyní žijeme; Bůh však vidí, že svět je naplněn nepravostmi a násilím. Lidé prohlašují, že zákon Boží byl zrušen, že bible není věrohodná; následkem toho je, že svět je zaplavován přívalem zla, jakého nebylo od dnů Noemových a od dob odpadnutí Izrale. Ušlechtilost duše, laskavost, zbožnost jsou obětovány, aby se uspokojila žádost po zapovězených věcech. Černý seznam zločinů spáchaných ze ziskuchtivosti stačí k tomu, aby tuhla krev v žilách a duše se naplnila hrůzou.

Náš Bůh je Bohem milosrdenství. Shovívavě, laskavě a s porozuměním jedná s přestupníky svého zákona. Přesto však nemůže veliký Vládce vesmíru nečině a s uspokojením pohlížet na bezbožná města, v nichž vládne násilí a zločinnost, a to právě za našich dnů, kdy lidé mají tolik příležitostí seznámit se s božským zákonem, jak je zjeven v Písmě svatém. Rychle se přibližuje chvíle, kdy trpělivost Boží s těmi, kdož setrvají v neposlušnosti, bude u konce.

[180]

Mohou pak být překvapeni, když se náhle a nečekaně změní jednání Svrchovaného Vládce s obyvateli padlého světa? Mohou být překvapeni, až trest stihne přestoupení a rostoucí zločinnost? Mohou být překvapeni, že Bůh přivodí zkázu a smrt těch, jejichž zisky byly nabyty klamem a podvodem? Přesto, že na jejich cestu září stále rostoucí světlo ukazující požadavky Boží, odmítají mnozí uznat vládu Hospodinovu a zůstávají raději pod černou korouhví původce vši vzpoury proti vládě nebe.

Trpělivost Boží je nesmírná, je tak veliká, že se jí až musíme podívat, když povážíme, jak jsou jeho svatá přikázání ustavičně

porušována. Všemohoucí zasahuje svou mocí i proti svým svatým. Zcela jistě však vstane, aby ztrestal bezbožné, kteří tak opovážlivě nedbají spravedlivých požadavků Desatera.

Bůh dopřává lidem dobu, v níž se mají osvědčit, pak však přijde chvíle, kdy skončí božská trpělivost a tehdy jistě přijdou soudy Boží. Hospodin má dlouho trpělivost s lidmi a městy, milosrdně jim dává výstrahy, aby je uchránil před božským hněvem; přijde však doba, kdy prosby o milost již nebudou vyslyšeny a vzpurné živly, které stále odmítají světlo pravdy, budou vyhlazeny pro vlastní dobro a pro dobro těch, kteří by mohli být jejich příkladem ovlivnění.

Je blízko doba, kdy nastane žalost na světě, již nevyléčí žádný balzám. Duch Boží přestane působit. Pohromy na moři i na souši budou stíhat jedna druhou. Jak často slýcháme o zemětřeseních a vichřicích, o zkázách způsobených požáry a zátopami, při nichž dochází k velkým ztrátám na životech a na majetku! Tyto pohromy jsou jen zdánlivě způsobovány náhodným uvolněním neuspořádaných a nevoládaných přírodních sil; ve všem tom však můžeme spatřovat záměr Boží. Pohromy patří k prostředkům, jimiž se Bůh snaží vyburcovat lidi, aby si uvědomili, že jim hrozí nebezpečí.

[181] Poslové Boží ve velkých městech nemají propadat malomyslnosti z bezbožnosti, nespravedlnosti a zkaženosti, s níž se setkávají, když usilují zvěstovat radostné poselství o spáse. Hospodin potěší každého takového pracovníka tímž poselstvím, jaké poslal apoštolu Pavlovi do bezbožného Korintu: „Neboj se! Mluv a nemlč, protože já jsem s tebou a nikdo na tebe nebude útočit, aby ti ublížil; mám v tomto městě mnoho lidu.“ **Skutky 18,9.10.** Necht' si ti, kdož pracují pro spásu duší, uvědomí, že i když je mnoho takových, kteří nedbají Božích rad obsažených ve slově Božím, celý svět se neodvrátí od světla a pravdy, od pozvání trpělivého a shovívavého Spasitele. V každém městě, byť v něm bylo plno násilností a zločinů, je mnoho takových, kdož se po vhodném poučení mohou stát následovníky Kristovými. K tisícům lidí se takto může dostat pravda o spáse, jež je přivede k tomu, že přijmou Krista za osobního Spasitele.

Poselství Boží pro ty, kdož dnes obývají zemi, zní: „I vy buďte připraveni, neboť Syn člověka přijde v hodinu, v kterou se toho nenadějete.“ **Matouš 24,44.** Poměry, které panují ve společnosti, zvláště ve velkých městech všech národů, ohlašují hlasem hromu, že hodina soudu Božího již přichází a že konec všech věcí pozemských

je nablízku. Stojíme na prahu rozhodné chvíle věků. Soudy Boží přijdou v rychlém sledu jeden za druhým — požáry a záplavy a zemětřesení, spolu s válkami a krveprolitím. Nebud' me překvapeni, že v té době dojde k velkým a rozhodujícím událostem, neboť anděl milosti nebude moci déle zůstat, aby zaštil zatvrzelé.

„Aj, Hospodin běře se z místa svého, aby navštívil nepravost na obyvatelích země, a odkryje země zbité své, a nebude přikrývati více z mordovaných svých.“ **Izajáš 26,21**. Bouře hněvu Božího se připravuje; a jen ti obstojí, kdož přijímají pozvání milosti, jako je přijali obyvatelé Ninive po Jonášově kázání, a kdož se stávají posvěcenými poslušností zákonů božského Panovníka. Toliko spravedlivý bude skryt s Kristem v Bohu, dokud zkáza nepřejde. Řečí duše budiž:

„Útočiště jsi mé sám,
K ruce tvé se přivím;
Ved' a těš mne, k tobě lkám,
U tebe je pomoc, vím.

[182]

Skrej mne,
Spasiteli, skrej!
Dokud bouře trvá čas,
V přístav jistý vejít dej,
Přijmi pak mne v nebes jas!“

[183]

23. kapitola — Asyrské zajetí

Poslední léta království Izrael, stíženého zlým osudem, byla poznamenána násilnictvím a krveproléváním, jaké nemá obdoby ani v nejhorších dobách bojů a nepokojů za vlády domu Achabova. Po více než dvě století rozsévají vládcové deseti kmenů vítr a nyní sklízeli vichřici. Jeden král za druhým byli vražděni, aby uvolnili místo pro jiné vládychtivé ctižádostivce. „Ustanovují krále,“ prohlásil Hospodin o těchto bezbožných uchvatitelích, „ale beze mne; knížata vyzdvihují, k nimž já se neznám.“ **Ozeáš 8,4**. Byly pošlapávány všechny zásady spravedlnosti; ti, kdož měli stát před národy země jako strážci božské milosti, „zpronevěřili se Hospodinu“ (**Ozeáš 5,7**) a jeden druhému.

Nejostřejšími výtkami snažil se Bůh zburcovat zatvrzelý národ, aby si uvědomil hrozící nebezpečí úplné zkázy. Skrze Ozeáše a Amose posílal Bůh deseti kmenům poselství za poselstvím, v nichž žádal úplné pokání a hrozil zkázou, budou-li dále hřešit. „Orali jste bezbožnost,“ prohlásil Ozeáš, „žali jste nepravost, jedli jste ovoce lži, neboť doufáš v cestu svou a ve množství reků svých. Protož povstane rozbroj mezi lidem tvým, i každá pevnost tvá zpuštěna bude. . . Na svítání docela vyhlazen bude král Izraelský.“ **Ozeáš 10,13-15**.

O Efraimovi prorok pravil: „Cizozemci zžírají sílu jeho, ačkoli on toho nezná; i šedinami prokvítaje, však vždy toho nezná.“ (Prorok Ozeáš často mluvil o Efraimovi, vůdci odpadlictví mezi deseti kmeny Izraele, jako o symbolu odpadlého národa.) „Opustil’ jest Izrael dobré.“ „Potřín soudem,“ neschopen poznat, k jaké zkáze vede jeho bezbožné jednání, bude Efraim s ostatními kmeny brzo „tulákem mezi národy“ **Ozeáš 7,9; 8,3; 5,11; 9,17**.

[184] Někteří z vůdců Izraele silně pocít’ovali, že ztratili svou dobrou pověst, a přáli si ji znovu získat. Avšak místo aby zanechali skutků, jež vedly k oslabení království, páchali dále nepravosti a namlouvali si, že - až se naskytne příležitost - dosáhnou kýžené politické moci tím, že se spojí s pohany. „Vida Efraim neduh svůj, a Juda nežit svůj, utekl se Efraim k Assurovi.“ „Efraim jest jako holubice hloupá

bez srdce; k Egyptskému králi volají, k Assyrskému se utíkají.“ „Smlouvu s Assurem činí.“ **Ozeáš 5,13; 7,11; 12,1.**

Skrze muže Božího, který se objevil před oltářem v Bethel, skrze Eliáše a Elizea, Amose a Ozeáše ukazoval Hospodin deseti kmenům znovu a znovu, jaké zlo plodí neposlušnost. Přes výtky a naléhání však Izrael klesal stále hlouběji do odpadlictví. „Jako jalovice tvrdošíjná tvrdošíjný jest Izrael,“ pravil Hospodin; „lid můj ustrnul na odvrácení se ode mne.“ **Ozeáš 4,16; 11,7.**

Byly doby, kdy soudy nebes dopadly velmi těžce na vzpurný lid. „Otesával jsem je skrze proroky,“ pravil Bůh; „zbil jsem je řečmi úst svých, aby soudů tvých světlo vzešlo. Neboť milosrdenství oblíbují a ne oběť, a známost boha více než zápaly. Ale oni smlouvu mou jako lidskou přestoupili, a tu se mi zpronevěřili.“ **Ozeáš 6,5-7.**

„Slyšte slovo Hospodinovo, ó synové Izraelští,“ znělo poselství, jež dostali naposled. „Poněvadž ... jsi zapomněl na zákon Boha svého, já také zapomenu se na syny tvé. Čím se více rozmohli, tím více hřešili proti mně; proto slávu jejich v pohanění směním... Vyhledávat budu na něm cest jeho, a skutky jeho jemu vrátím.“ **Ozeáš 4,1.6-9.**

Nepravost v Izraeli v posledním půlstoletí před asyrským zajetím se vyrovnala nepravosti páchané za dnů Noemových a v každé jiné době, kdy se lidé odvracejí od Boha a oddávají se cele zlu. Povyšování přírody nad Boha přírody, uctívání díla místo Stvořitele vyústí vždy v nejhorší zla. Tak když lid Izraele uctíváním Bála a Astarot vzdal nejvyšší úctu silám přírody, zpřetrhal tím spojení se vším, co povznáší a zušlechťuje, a padl snadno za kořist pokušení. Když byly strženy obranné závory duše, neměli svedení žádnou zábranu proti hříchu a podlehli zlým hnutím lidského srdce.

Proti případům útlaku, křiklavé nespravedlnosti, nápadného přepychu a výstřednosti, bezuzdného obžerství a pijanství, proti nesmírné prostopášnosti a hýření své doby pozvedli svůj hlas proroci; marné však byly jejich výtky, marné bylo jejich odsuzování hříchu. „Trestajícího v bráně,“ prohlásil Amos, „nenávidí, a toho, kdož mluví věci pravé, v ohavnosti mají.“ „Trápí spravedlivého, berouce poctu, nuzných při v bráně převracejí.“ **Ámos 5,10.12.**

Takové byly některé z následků, které přineslo postavení dvou zlatých telat za Jeroboáma. První odklon od ustanovených způsobů uctívání vedl k zavedení oplzlých způsobů modloslužby, až se nako-

nec téměř všichni obyvatelé země oddali uctívání přírody. Izraelští zapomněli na svého Stvořitele, „hluboko jsou zabředli a porušili se.“ **Ozeáš 9,9.**

Proroci dále bojovali proti těmto zlům a zasazovali se o nápravu. „Rozsévejte sobě k spravedlnosti, žněte k milosrdenství,“ naléhal na ně Ozeáš; „oře sobě ouhor, poněvadž čas jest k hledání Hospodina, až by přišel a dštil vám spravedlnosti.“ „K Bohu svému se obrať, milosrdenství a soudu ostříhej, a očekávej na Boha svého utavičně.“ „Obratiž se, ó Izraeli, cele k Hospodinu Bohu svému, nebo jsi padl příčinou nepravosti své, . . . a rcete jemu: Sejmi všelikou nepravost, a dej to, což dobrého jest.“ **Ozeáš 10,12; 12,6; 14,1.2.**

Přestupníkům bylo poskytnuto mnoho příležitostí k pokání. V hodině jejich nejhlubšího odpadnutí a největší bídy znělo k nim Boží poselství odpuštění a naděje: „Z tebet' jest zhouba tvá, ó Izraeli.“ Pravil Bůh, „ale ve mně všechna pomoc tvá. Kdež jest král tvůj? Necht' tě zachová ve všech městech tvých.“ **Ozeáš 13,9.10.**

„Pojďte a navraťme se k Hospodinu,“ prosil prorok; „nebot' on uchvátil a zhojí nás, ubil a uvíže rány naše. Obživí nás po dvou dnech, dne třetího vzkřísí nás, a budeme živi před obličejem jeho. Tak abychom znájmíce Hospodina, více poznávati se snažovali, nebot' jako jitřní svítání jest vycházení jeho, a přijde nám jako déšť jarní a podzimní na zemi.“ **Ozeáš 6,1-3.**

Těm, kdož již zapomněli na odvěký plán na vysvobození hříšníků svedených mocí satanovou, nabízí Hospodin vykoupení a pokoj. „Uzdravím odvrácení jejich, budu je milovati dobrovolně,“ pravil [186] Hospodin; „nebot' odvrácen bude hněv můj od nich.

Budu jako rosa Izraelovi zkvete jako lilium, a hluboce vpustí kořeny své jako Libán. Rozloží se ratolístky jeho a bude jako liva okrasa jeho, a vůně jeho jako Libánská. Ti, kteří by seděli pod stínem jeho, navrátí se, oživnou jako obilí, a pučiti se budou jako kmen vinný, jehož památka bude jako vína Libánského. Efraime, což jest mi již do model? Já vyslychatí a patřiti budu na tě; já jsem jako jedle zelenající se, ze mnet' ovoce tvé jest.“

„Kdo jest moudrý, porozuměj těmto věcem
a rozumný poznej je;
nebo přímé jsou cesty Hospodinovy,

a spravedliví choditi budou po nich,
přestupníci pak na nich padnou.“

Ozeáš 14,4-9.

Jsou vyzdvihována požehnání, jež s sebou přinášejí hledání Boha. „Hledejte mne,“ vyzývá Hospodin, „a živí buďte. A nehledejte Bethel, aniž choďte do Galgala, a do Bersabé se nesmýkejte, neboť Galgala jistotně se přestěhuje (do zajetí), a Bethel přijde na nic.“

„Hledejte dobrého a ne zlého, abyste živi byli, a buďte tak Hospodin Bůh zástupů s vámi, jakž pravíte. Mějte v nenávisti zlé a milujte dobré, a ustanovte v bráně soud; snad Hospodin Bůh zástupů milost učiní ostatkům Josefovým.“ **Ámos 5,4.5.14.15.**

Mnohem větší počet však byl těch, kdož vyslechli tato vyzvání a odmítli je využít. Slova poslů Božích se tak přičila nedobrým tužbám zatvrzelých, že modlářští kněží v Bethel poslali vladaři Izraele zprávu: „Spuntoval se proti tobě Amos uprostřed domu Izraelského, ta země nemohla by snést všech slov jeho.“ **Ámos 7,10.**

Hospodin pravil skrze Ozeáše: „Když léčím Izraele, tedy zjevuje se nepravost Efraimova a zlosti Samařské.“ „Pýcha Izraelova svědčí vůči němu, však se nenavracují k Hospodinu Bohu svému, aniž ho hledají s tím se vším.“ **Ozeáš 7,1.10.**

Hospodin měl trpělivost se svými zbloudilými dítkami pokolení za pokolením a i nyní, když se opovážlivě bouřili, stále toužil zjevit jim, že je ochoten je spasit. „Což mám činiti s tebou, ó Efraime?“ volal. „Což mám činiti s tebou, ó Judo? Ano vaše dobrota jest jako oblak ranní, a jako rosa jitřní pomíjející.“ **Ozeáš 6,4.**

Zla, jež se rozšířila po zemi, se již nedala vyléčit; a nad Izraelem byl vynesena strašný rozsudek: „Efraim stovaryšil se s modlami, nechej ho.“ „Přijdou dnové navštívení, přijdou dnové odplacení, poznají Izraelští.“ **Ozeáš 4,17; 9,7.**

Deset kmenů Izraele bude nyní sklízet ovoce odpadnutí, které mělo svůj počátek v postavení cizích oltářů v Bethel a v Dan. Bůh jim poslal poselství: „Opustit’ je tele tvé, ó Samaří, když se zažhne prchlivost má na ně. Až dokudž nebudou moci ostříhati nevinnosti? Však i ono jest od Izraele, řemeslník je udělal, a není’ Bohem; nebo drtiny budou z toho telete Samařského.“ „Z příčiny jalovic Betaven-

[187]

ských děsiti se budou obyvatelé Samařští, když kvíliti bude nad nimi lid jejich i kněží jejich, kteříž příčinou jejich nyní plesají. . . I sám lid do Asýrie zaveden bude v dar králi“ Jareb (Sanecheribovi). **Ozeáš 8,5.6; 10,5.6.**

„Aj, oči Panovníka Hospodina proti království tomuto hřešícímu, abych je vyhladil se svrchku země, a však nevyhladím docela domu Jákobova, dí Hospodin. Nebo, aj, já přikázal jsem a budu zmítati domem Izraelským mezi všemi národy, tak jako zmítáno bývá obilí na sítu, tak že ani nejmenší zrnko nepropadne na zem. Mečem zbiti budou všickni hříšníci z lidu mého, kteříž říkají: Nepřiblíž' se, aniž potká nás to zlé.“ **Ámos 9,8-10.**

„Zahynou domové z kostí slonových, a konec vezmou domové velicí, praví Hospodin.“ „Panovník Hospodin zástupů když se jen dotkne země, rozplývá se, a kvílí všickni přebývající na ní.“ „Synové pak tvoji i dcery tvé od meče padnou; a země tvá provazcem dělena bude, a ty v zemi nečisté umřeš, Izrael pak jistotně přestěhován bude z země své.“ „Poněvadž takž učiniti míním, připravíš se vstříc Bohu svému, ó Izraeli.“ **Ámos 3,15; 9,5; 7,17; 4,12.**

[188] Tyto předpověděné soudy byly na nějakou dobu odloženy a a za dlouhého období panování Jeroboáma II. dobyla vojska Izraele dokonce znamenitých vítězství; avšak ani tato doba zjevného blahobytu nepřinesla žádnou změnu v srdcích zatvrzelých, a tak nakonec bylo rozhodnuto: „Od meče umře Jeroboám, a Izrael jistotně přestěhován bude z země své.“ **Ámos 7,11.**

Otevřenost tohoto výroku na krále a lid nezapůsobila, tak daleko zašli ve své zatvrzelosti. Amaziáš, vůdce modlářských kněží v Bethel, popuzen otevřenými slovy, které prorok pronesl proti národu a jeho králi, řekl Amosovi: „Ó, vidoucí, ujdí, radím ti, utec do země Judské, a jez tam chléb, a tam prorokuj. Ale v Bethel již více neprorokuj, nebo ono svatyně králova i dům královský jest.“ **Ámos 7,12.13.**

Na to prorok rázně odpověděl: „Takto praví Hospodin: . . . Izrael jistotně přestěhován bude z země své!“ **Ámos 7,17.**

Slova namířená proti odpadlým kmenům se do písmene splnila; zkáza království však probíhala postupně. I v soudech byl Hospodin milosrdný a když poprvé „vytáhl Ful král Asyrský proti zemi té,“ nebyl přitom Manahem, král Izraele, zajat, nýbrž mohl zůstat na trůně Izraele jako vazal asyrské říše. „Dal Manahem Fulovi deset

tisíc centněřů stříbra, aby mu byl nápomocen k utvrzení království v rukou jeho. I uložil Manahem daň na Izraele, na všechny bohaté, aby dávali králi Asyrskému jeden každý po padesáti lotech stříbra.“

2. Královská 15,19.20. Asyrští, když pokořili deset kmenů Izraele, vrátili se na čas do své země.

Manahem, který ani nepomyslel na to, aby litoval svých zlých skutků, jež přivodily zkázu v jeho království, „neodvrátil se od hříchů Jeroboáma syna Nebatova, kterýž přivedl Izraele k hřešení.“ Pekachi a Pekach, jeho nástupci, rovněž „činili to, což jest zlého před očima Hospodinovýmá“ **2. Královská 15,18.24.28.** „Za dnů Pekacha“, který vládl dvacet let, napadl Izrael asyrský král Tiglatfalazar a odvlékl s sebou zástupy zajatců z kmenů žijících v Galileji a na východ od Jordánu. „Pokolení Rubenovo a Gádovo a polovice pokolení Manassesova“ i obyvatelé „Galád a Galileje i celé země Neftalim“ (**1. Paralipomenon 5,26; 2. Královská 15,29**) byli rozehnáni a rozptýleni mezi pohany v zemích ležících daleko od Palestiny.

Po této hrozné ráně se severní království již nevzpamatovalo. Ti nemnozí, co pozůstali, byli spravováni vládou, která však neměla moc. Po pekachovi natoupil už jen jeden panovník — Ozee. Zkrátka bude království smeteno navždy. Avšak i v této smutné době [189] projevil Bůh milosrdenství a poskytl lidu další příležitost, aby se odvrátili od modlářství. Ve třetím toce Ozeovy vlády začal v říši judské vládnout dobrý král Ezechiáš, který v krátké době provedl důležité změny v chrámové službě v Jeruzalémě. Byly uspořádány oslavy velikonoc a na slavnost byly pozvány nejen kmeny Juda Benjamin, jimž Ezechiáš vládl jako pomazaný král, ale i všechny kmeny severní. Provolání bylo rozhlášeno „po všem Izraeli, od Bersabé až do Dan, aby přišli k slavení velikonoci Hospodinu Bohu Izraelskému do Jeruzaléma; nebo již byli dávno neslavili tak, jakž psáno jest“ **2. Paralipomenon 30.5.**

„Protož šli poslové s listy od krále a od knížat jeho po vší zemi Izraelské a Judské“ s naléhavým pozváním: „Synové Izraelští, obraťte se k Hospodinu Bohu Abrahámovu, Izákovu a Izraelovu, i obrátí se k ostatkům, kteříž jste koli znikli ruky králů Asyrských. . . .Nezatvrzujte šíjí svých tak, jako otcové vaši. Podejte tuky Hospodinu, a pojd'te do svatyně jeho, kteréž posvětil na věky, a služte Hospodinu Bohu svému, a odvrátí se od vás hněv prchlivosti jeho. Nebo obrátíte-li se k Hospodinu, bratři vaši i synové vaši

milosrdenství obdrží u těch, kteříž je zjímali, tak že se navrátí do země této. Milosrdný zajisté a dobrotivý jest Hospodin Bůh váš, aniž odvrátí tváři od vás, jestliže se odvrátíte k němu.“ **2. Paralipomenon 30,6-9.**

„Z města do města po kraji Efraim a Manasse až do Zabulon“ chodili poslové, které vyslal Ezechiáš s poselstvím. Izrael mohl v tomto pozvání poznat výzvu k pokání a k návratu k Bohu, ti, co zůstali z deseti kmenů a žili dál na území kdysi kvetoucího severního království, přijali královské posly z Judy bez zájmu, ba s pohrdáním. „Posmívali se a utrhalí jim.“ Bylo však nemnoho takových, kteří rádi uposlechli. „Někteří z Asser, Manasses a Zabulon, poníživše se, přišli do Jeruzaléma, . . . aby drželi slavnost přesnic.“ **2. Paralipomenon 30,10-13.**

Asi dva roky nato bylo Samaří obklíčeno syrským vojskem pod vedením Salmanazara. Za obléhání zahynulo mnoho lidí bídně hladem, nemocemi i mečem. Město a národ padly a rozprášený zbytek deseti kmenů byl zajat a rozvezen do všech částí asyrské říše.

[190] Zkáza, která zachvátila severní království, byla přímým soudem z nebes. Asyřané byli pouhým nástrojem, který Bůh použil k provedení svého záměru. Skrze Izaiáše, který začal prorokovat krátce před pádem Samaří, řekl Hospodin o vojsku asyrském: „Metla hněvu mého.“ „Hůl rozhněvání mého,“ pravil Bůh, „Je v rukou jeho.“ **Izajáš 10,5.**

Strašně „Hřešili synové Izraelští proti Hospodinu Bohu svému. . . a činili věci nejhorší“. „Neposlechli, . . . a opovrhli ustanovení jeho i smlouvu jeho, kterouž učinil s otci jejich, i osvědčování jeho, kterýmiž se jim osvědčoval.“ Protože „opustili všecka příkázání Hospodina Boha svého a udělali sobě slitinu, dvě telat a háj, a klaněli se všemu vojsku nebeskému, sloužili také Bálovi“ a tvrdošijně odmítali kát se, proto Hospodin „sužoval je, a vydal je v ruku loupežníků, až je i zavrhl od tváři své“ podle jasného varování, jež jim poslal „skrze všechny služebníky své proroky“ **2. Královská 17,7.11.14-16.20.23.**

„I vyhnán jest Izrael z země své do Asýrie,“ „proto že neposlouchali hlasu Hospodina Boha svého, ale přestupovali smlouvu jeho, i všecko to, což přikázal Mojžíš služebník Hospodinův.“ **2. Královská 17,23; 18,12.**

Hroznými soudy, které uvalil na deset kmenů, sledoval Hospodin moudrý a milosrdný cíl. To, co nemohl skrze ně vykonat v zemi jejich otců, pokusí se Hospodin uskutečnit tím, že je rozptýlí mezi pohany. Boží plán pro spásu všech, kdož budou hledat odpuštění skrze Spasitele lidstva, musí být splněn; a soužením, jež dopustil na Izraele, připravoval Bůh cestu k tomu, aby jeho sláva byla zjevena mezi národy země. Ne všichni z těch, kteří padli do zajetí, byli tvrdší. Byli mezi nimi takoví, kteří zůstali věrni Bohu, a další, kteří se pokořili před Bohem. Skrze ně, „syny Boha silného a živého“ (**Ozeáš 2,1**), uvede Bůh zástupy lidí v říši Asyrské k poznání vlastností své povahy a blahodárnosti svého zákona.

[191]

24. kapitola — „Vyhlazení pro neznámost“

Přízeň Boží k Izraelským vždy závisela na jejich poslušnosti. Na úpatí hory Sinaj vešli ve smluvní vztah s Bohem jako jeho „lid zvláštní mimo všechny lidi“. Slavnostně slíbili jít cestou poslušnosti. „Cožkoli mluvil Hospodin, budeme činiti,“ prohlásili (2. Mojžíšova 19,5.8) A když několik dní po tom byl ze Sinaje oznámen zákon Boží a když skrze Mojžíše byly oznámeny další pokyny o ustanoveních a soudech, slíbili Izraelští znovu jednohlasně: „Všecka slova, kteráž mluvil Hospodin, učiníme.“ Při potvrzení smlouvy pak lid ještě jednou svorně prohlásil: „Cožkoli mluvil Hospodin, činiti a poslouchati budeme.“ 2. Mojžíšova 24,3.7. Bůh vyvolil Izraele za svůj lid a Izrael si vyvolil Boha za svého Krále.

Když se putování po poušti chýlilo ke konci, byly podmínky smlouvy opakovány. U Belfegor, na samých hranicích Zaslíbené země, kde mnozí podlehli zákeřnému pokušení, obnovili ti, kdož zůstali věrni, svou přísahu věrnosti. Skrze Mojžíše se jim dostalo varování před pokušeními, jimž budou v budoucnu vystaveni; dostalo se jim také vážného napomenutí, aby zůstali odděleni od okolních národů a uctívali jedině Boha.

„Nyní tedy slyš,“ poučil Mojžíš Izraele, „ustanovení a soudy, kteréž já učím vás činiti, abyste živi byli, a vejdouce, dědičně vládli zemí, kterouž Hospodin Bůh otců vašich vám dává. Nepřidáte nic k slovu, kteréž já přikazuji vám, aniž co ujmete od něho, abyste tak přikázání Hospodina Boha svého, kteréž já přikazuji vám, zachovali. . . Ostříhejtež tedy a číňte je, nebo to jest moudrost vaše a opatrnost vaše před očima národů, kteří, slyšíce všechna ustanovení tato, řeknou: Jistě lid moudrý a rozumný národ veliký tento jest.“ 5. Mojžíšova 4,1.2.6.

[192] Izraelští byli zvláště upozorněni na to, aby nezapomínali na přikázání Boží, neboť jen v poslušnosti těchto přikázání najdou sílu a požehnání. „Hleď se a bedlivě ostříhej duše své,“ řekl jim Hospodin skrze Mojžíše, „abys nezapomenul na ty věci, kteréž viděly oči tvé, a aby nevyšly z srdce tvého po všechny dny života tvého; a v zná-

most je uveďte synům i vnukům svým.“ **5. Mojžíšova 4,9**. Na výjev, spojený s vydáním zákona na Sinaji, který v nich vyvolal posvátnou bázeň, neměli nikdy zapomenout. Jasná a rozhodná byla varování Izrele před modlářskými zvyky, jež se udržovaly v okolních národech. „Pilně pečujte o duše své,“ zněla rada, „abyste neporušili cesty své, a neučinili sobě rytiny aneb podobenství nějakého obrazu,“ „ani nepozdvihuj očí svých k nebi, abys, vida slunce a měsíc i hvězdy se vším zástupem nebeským a ponuknut jsa, klaněl bys se jim a sloužil bys jim, ježto ty věci oddal Hospodin Bůh tvůj všechněm lidem pode vším nebem.“ „Hled’tež, abyste se nezapomínali na smlouvu Hospodina Boha svého, kterouž učinil s vámi, a nečinili sobě rytiny, aneb obrazu jakékoli věci, jakož přikázal tobě Hospodin Bůh tvůj.“ **5. Mojžíšova 4,15.16.19.23**.

Mojžíš vylíčil zla, jež nastanou, až se odvrátí od ustanovení Hospodinových. Volaje nebe a zemi za svědky, prohlásil, že lid bude dlouho žít v zaslíbené zemi, pak že zavede zvrhlé způsoby bohoslužby, bude se klanět rytinám a obrazům a bude se zpěčovat vrátit se k uctívání pravého Boha. Tehdy se rozpálí hněv Hospodinův a lid bude odveden do zajetí a rozptýlen mezi pohany. „Rychle vyhlazeni budete z země, do kteréž půjdete přes Jordán, abyste vládli jí,“ varoval Mojžíš lid; „nedlouho bydliti budete v ní, ale do konce vyhlazeni budete. A rozptýlí vás Hospodin mezi národy, a maličký počet vás zůstane mezi pohany, do kterýchž zavede vás Hospodin. A sloužiti tam budete Bohům, dílu rukou lidských, dřevu a kamení, jež nevidí ani slyší, ani jedí, ani číjí.“ **5. Mojžíšova 4,26-28**.

Toto proroctví se zčásti splnilo v době soudců, zcela a do písmene se pak splnilo odvedením Izraele do zajetí v Asýrii a Judy do Babylóna.

Odpadnutí Izraele se vyvíjelo postupně. Na každé pokolení vynakládal satan opětovně své úsilí, aby vyvolený národ zapomněl „na přikázání, ustanovení a soudy“ (**5. Mojžíšova 6,1**), jež slíbil navěky zachovávat. Dobře věděl, že kdyby mohl Izraele svést, aby zapomněl na Boha a „postoupil po bozích cizích, sloužil jim a klaněl se jim“ (**5. Mojžíšova 8,19**), že by Izrael jistotně zahynul.

Nepřítel církve Boží na zemi však nepočítal se soucitností toho, jenž „neospravedlňuje vinného“, ale jehož sláva je v tom, že je „lítostivý a milostivý, dlouhočekající a hojný v milosrdenství a pravdě, milosrdenství čině tisícům, odpouštěje nepravost a přestoupení i

hřích“ 2. Mojžíšova 34,6.7. Přes satanovo usilování zmařit záměr Boží s Izraelem, projevil se Hospodin jako milostivý i v některých nejtemnějších hodinách dějin Izraele, kdy se už zdálo, že síly zla zvítězí. Bůh předestřel před Izrael věci, jež byly pro blaho národa. „Vypsal jsem jemu znamenité věci v zákoně svém,“ pravil Hospodin skrze Ozeáš, „ale neváží sobě rovně jako cizí věci.“ „Stavěl jsem na nohy Efraima, a bral je na lokty své; aniž znáti chtěli, že jsem já je uzdravoval.“ Ozeáš 8,12; 11,3. Laskavě a něžně s nimi jednal Hospodin, učil je skrze své proroky řádek za řádkem, naučení za naučením.

Kdyby byli Izraelští dbali poselství proroků, byli by bývali ušetřeni ponížení, jež pak následovalo. Avšak proto, že se stále odvraceli od zákona Božího, byl Bůh nucen poslat je do zajetí. „Vyhlazen bude lid můj pro neumění,“ znělo poselství, které Bůh poslal Izraeli skrze Ozeáš. „Poněvadž jsi ty pohrdl uměním, i tebou pohrdnu, . . . že jsi zapomněl na zákon Boha svého.“ Ozeáš 4,6.

V každé době má přestupování zákona Božího tíž následek. Za dnů Noemových, kdy byly znásilňovány všechny zásady práva a pravdy, a kdy se nepravost rozmohla tak, že ji Bůh nemohl déle trpět, vynesl Bůh rozsudek: „Vyhladím z země člověka, kteréhož jsem stvořil.“ 1. Mojžíšova 6,7. Ve dnech Abrahámových se lid Sodomy otevřeně postavil proti Bohu a zákonu Božímu; pak přišla táž bezbožnost, táž zkaženost a táž bezuzdná prostopášnost, jaká panovala na světě před ptoppou. Obyvatelé Sodomy překročili hranice Božské shovívavosti a roznítil se proti nim oheň pomsty Boží.

Podobnou neposlušností a bezbožností se vyznačovala doba, které předcházela zajetí deseti kmenů Izraele. Zákon Boží byl považován za pouhou nicotnost, což otevřelo přehradu a nepravost zaplavila Izrael. „Má rozepři Hospodin s obyvateli země této,“ pravil Ozeáš, „proto že není žádné věrnosti, ani žádného milosrdenství, ani žádné známosti Boží v této zemi. Proklínání a lži a vraždy, a zlodějství i cizoložství na vrch zrostlo, a vražda vraždu postihá.“ Ozeáš 4,1.2.

Proroctví, v nichž Amos a Ozeáš předpovídali soudy, obsahovala také předpovědi budoucí slávy. Deseti kmenům, které dlouho setrvaly v odporu a zatvrzelosti, nebylo dáno žádné zaslíbení, že jejich dřívější moc v Palestině bude obnovena. Až do konce času budou „tuláky mezi národy“. Skrze Ozeáš se jim však dostalo proroctví,

jímž se jim udělovala výsada účastnit se konečné obnovy, která bude vykonána pro lid Boží v závěru dějin země, až se zjeví Kristus jako Král králů a Pán pánů. „Po mnohé dny,“ pravil prorok, bude deset kmenů „bez krále, bez knížete, bez oběti, bez modly, bez efodu a terafim“. „Potom pak,“ pravil prorok dále, „obráti se synové Izraelští a hledati budou Hospodina Boha svého i Davida krále svého; a předěšení jsouce, poběhnou k Hospodinu a k dobrotě jeho v posledních časech.“ **Ozeáš 3,4.5.**

Symbolickou řečí pak Ozeáš vyložil deseti kmenům plán Boží, podle kterého budou každé kající duši, která se připojí k církvi Boží na zemi, obnovena požehnání, jimiž byl Izrael oblažován v době, kdy byl věren Bohu v zaslíbené zemi. Mluvě o Izraeli jako o ženě, již touží projevit milost, Hospodin pravil: „Já namluvím ji, když ji uvedu na poušť; nebo mluvíti budu k srdci jejímu. A dám jí vinice její od téhož místa, i údolí Achor místo dveří naděje, i bude tam zpívati jako za dnů mladosti své, totiž jako tehdáž, když vycházela z země Egyptské. I stane se v ten den, dí Hospodin, že volati budeš: Muži můj, a nebudeš mne volati více: Báli můj. Nebo vyprázdním jména Bálu z úst tvých, aniž připomínání budou více v jménu svém.“ **Ozeáš 2,14-17.**

V posledních dnech bytí této země bude obnovena smlouva Boží s lidem Božím zachovávajícím přikázání. „Učiním pro tebe smlouvu v ten den s živočichy polními, a s ptactvem nebeským i s zeměplazy, lučičtě pak a meč polámu, i válku odejmu z země a způsobím to, aby bydleli bezpečně. I zasnoubím tě sobě na věrnost, zasnoubím tě sobě, pravím, v spravedlnosti a v soudu a v dobrotivosti a v hojném milosrdenství. Zasnoubím tě sobě také u víře, abys poznala Hospodina.“

„I stane se v ten den, že vyslyšíti budu, dí Hospodin, vyslyšíti budu nebesa, a ona vyslyší zemi, země pak vyslyší obilí, i mošt i olej a ty věci vyslyší Jezreele. Nebo ji rozseji sobě na zemi, a smiluji se nad těmi, kteříž byli nedošli milosrdenství, a řeknu těm, kteří nebyli mým lidem: Lid můj jsi ty, a on dí: Bože můj.“ **Ozeáš 2,18-23.**

„V ten den“ „ostatkové Izraelští a pozůstalí z domu Jáko-bova... spoléhati budou na Hospodina, Svatého Izraelského v pravdě.“ **Izajáš 10,20.** Z každého národa, kmene, jazyka a lidu zbudou někteří, kteří s radostí odpoví na poselství: „Bojte se Boha a dejte mu čest, neboť přišla hodina jeho soudu.“ Takoví se odvrátí od

všech model, jež je poutají k zemi, a budou uctívat toho, „jenž učinil nebe, zemi, moře i prameny vod.“ Osvobodí se od všeho, co jim překáží, a stanou před světem jako památníky milosti Boží. Proto, že jsou poslušni Božských požadavků, poznají v nich andělé i lidé ty, kdož „zachovávají příkazy Boží a víru Ježíšovu“ **Zjevení 14,6.7.12.**

„Aj, dnové jdou, dí Hospodin, že postíhati bude oráč žence, a ten, kdož tlačí hrozny, rozsévače, hory pak dštíti budou moštem, avšeckni pahrbkové oplývati. Přivedu také zase zajatý lid svůj Izraelský, a vystavějí města zpuštěná, aby v nich bydlili; a budou štěpovati vinice, a píti víno jejich, nadělají i zahrad, a jísti budou ovoce jejich. A tak je štípím v zemi jejich, že nebudou vykořeněni více z země své, kterouž jsem dal jim, praví Hospodin Bůh tvůj.“ **Ámos 9,13-15.**

[196]

[197]

Část III. — Kazatel spravedlnosti

[198]

„Zdaliž odjato bude reku udatnému to,
což uchvátil? A zdaž zajatý lid spravedlivého
vyprosštěn bude? Anobř tak praví Hospodin:
I zajatý lid reku udatnému odjat
bude, a to, což uchváli násilník, vyproštěno
bude“. „Zahanbeni budou ti, kteříž doufají
v rytinu, kteříž říkají slitinám: Vy jste
bohové naši.“

Izajáš 49,24.25; 42.17.

25. kapitola — Izaiáš povolán

Dlouhé údobí panování Uziáše (známého též jako Azariáš) v zemi Juda a Benjamín se vyznačovalo větším blahobytem než období vlády kteréhokoli jiného panovníka od smrti Šalomounovy, který zemřel téměř dvě stě let předtím. Po mnoho let vládl Uziáš moudře a prozíravě. S požehnáním nebes dobyla jeho vojska zpět některá z území, která byla v předchozích letech ztracena. Znovu byla vystavěna a opevněna města a postavení národa mezi okolními národy bylo velice posíleno. Oživil se obchod a bohatství národů plynulo do Jeruzaléma. Jméno Uziášovo „rozeslo se daleko, proto že divné pomoci měl, až se i zmocnil“ **2. Paralipomenon 26,15**.

Tento zevní blahobyt však nebyl provázen příslušným oživením duchovní síly. Služby v chrámě se konaly jako v dřívějších letech a zástupy lidí se shromažďovali, aby uctívaly živého Boha; avšak pýcha a formalismus nahrazovaly postupně pokoru a upřímnost. O Uziášovi samém je psáno: „Když se zmocnil, pozdvihlo se srdce jeho k zahynutí jeho a zhřešil proti Hospodinu Bohu svému.“ **2. Paralipomenon 26,16**.

Hřích, kterého se Uziáš dopustil a který měl pro něho tak neblahé následky, byla opovážlivost. Král přestoupil jasný příkaz Hospodinu, že nikdo kromě Áronových potomků nesmí sloužit jako kněz, a vstoupil do svatyně, „aby kadil na oltáři“. Velekněz Azariáš a další kněží proti tomu namítali a prosili ho, aby se vzdal svého úmyslu. „Zhřešil jsi,“ pravili, „aniž to bude tobě ke cti.“ **2. Paralipomenon 26,18**.

Uziáše naplnil hněv, že on, král, má být takto kárán. Nebylo mu však dovoleno, aby znesvětil svatyni přes protesty těch, kdož konali službu. Když tam stál, pln hněvu a vzdoru, byl náhle stižen božským soudem. Na čele se mu objevilo malomocenství. V hrůze uprchl a už nikdy nevstoupil na nádvoří chrámu. Až do dne své smrti, která ho postihla o několiklet později, zůstal malomocným — jako živý příklad, jak je bláhové nedbat jasného „Tak praví Hospodin“. Ani jeho vysoké postavení, ani jeho celoživotní služba nemohla být

omluvou pro opovážlivost, která poskvnila poslední léta jeho vlády a uvalila na něho soud nebes.

Bůh nečiní rozdílu v lidech. „Člověk, kterýž by z pýchy své volně zhřešil, tak domu zrozený jako příchozí, takový potupil velice Hospodina, protože vyhlazen bude z prostředku lidu svého.“ 4. **Mojžíšova 15,30.**

Zdá se, že soud, který postihl Uziáše, působil na jeho syna jako výstraha. Jotam nesl velkou odpovědnost v posledních letech panování svého otce, po jehož smrti nastoupil na trůn. Je o něm psáno: „Činil to, což pravého jest před očima Hospodinovýmá. Všecko, jakž činil Uziáš otec jeho, tak činil. Avšak výsosti nebyly zkaženy, ještě lid obětoval a kadil na výsostech.“ 2. **Královská 15,34.35.**

Bylo to v době, kdy se Uziášovo panování chýlilo ke konci a Jotam již převzal mnohé z břemen státní správy, když byl povolán k prorockému poslání Izaiáš, tehdy ještě mladý muž královského původu. Doba, v níž začal Izaiáš působit, byla dobou plnou zvláštního nebezpečí pro lid Boží. Prorok bude svědčit o tom, že Juda bude napaden spojenými vojsky severního Izraele a Sýrie; spatří asyrská vojska, která budou obléhat velká města království. Za jeho života padne Samaří a deset kmenů Izraele bude rozehnáno mezi národy. Juda bude znovu a znovu napadán asyrskými vojsky, Jeruzalém bude obležen a kdyby byl Bůh nezasáhl divem, jistě by padl. Vážná nebezpečí již ohrožovala mír jižního království. Božská ochrana bude odňata a asyrská vojska brzy zaplaví Judu. Nebezpečí z vnějšku, i když se zdála hlavní, nebyla však tak vážná jako nebezpečí vnitřní. Co působil služebníku Hospodinovu největší starosti a nejhlubší sklíčenost, byla zvrácenost obyvatel Judy. Svým odpadnutím a svou vzpourou přivolávali na sebe soudy Boží ti, kdož měli být nositeli světla mezi národy. Mnohá ze zel, jež uspíšila rychlou záhubu severního království a jež před krátkou dobou jasně odsuzoval Ozeáš a Amos, přiváděla Judské království do zkázy.

[201]

Zvláště znepokojující byla vyhlídka na životní podmínky národa. Z touhy po majetku hromadili lidé dům za domem, pole za polem. (Viz **Izajáš 5,8**). Spravedlnost byla převracena, nebylo soucitu s chudými. Bůh pravil o těchto zlech: „Loupež chudého jest v domích vašich.“ „Nuzíte lid můj a tváře chudých zahanbujete.“ **Izajáš 3,14.15.** I správcové, jejichž povinností bylo chránit bezmocné, byli

hluší k nářku chudých a potřebných, vdov a sirotků. (Viz *Izajáš 10,1.2*).

S útlakem a s blahobytem přišla pýcha a láska k přepychu, k obžerství a k hýření. (Viz *Izajáš 2,11.12*; *3,16.18-23*; *5,22.11.12*). Ani modlářství nevzbuzovalo v době Izaiášově údiv. Viz *Izajáš 2,8.9*. Nepravost se stala tak rozšířenou ve všech vrstvách společnosti, že ti nemnozí, kteří zůstali věrni Bohu, často již ztráceli naději a propadali malomyslnosti a zoufalství. Zdálo se, že plán, který má Bůh s Izraelem, se nezdaří a že vzpurný národ čeká osud podobný osudu Sodomy a Gomory.

Za takových podmínek nepřekvapuje, že se Izaiáš zděsil odpovědnosti, když byl v posledních letech Uziášovy vlády povolán, aby hlásal v Judském království poselství Boží, obsahující výstrahy a pokárání. Byl si dobře vědom toho, že narazí na tvrdošíjný odpor. Když si uvědomil svou vlastní neschopnost zvládnout takovou situaci a když pomyslel na zarputilost a nevěru národa, pro který bude pracovat, zdálo se mu, že jeho úkol nemá nejmenší naději na úspěch. Má v beznaději upustit od svého poslání a nechat Judu, by nerušeně pěstoval své modlářství? Mají zemi ovládnout bohové ninivští a přičít se Bohu nebes?

Takové myšlenky vířily myslí Izaiášovou, když stanul před branou chrámu. Náhle se mu zdálo, že brána chrámu se otevřela a vnitřní opona se rozhrnula a jemu bylo dopřáno nahlédnout dovnitř, do svatyně svatých, kam nesměla vstoupit ani noha prorokova. Vystala před ním vidina Hospodinova, sedícího na vysokém, vyvýšeném trůně, a sláva Boží naplňovala chrám. Po obou stranách trůnu se vznášeli serafíni s tvářemi zastřenými v úctě, sloužili před svým Stvořitelem a všichni ho velebně vzývali „Svatý, svatý, svatý Hospodin zástupů, plná jest všechna země slávy jeho,“ (*Izajáš 6,3*) až se zdálo, že se sloupy a cedrová brána chvějí zvukem a dům je naplněn jejich chvalozpěvem.

[202]

Když Izaiáš patřil na toto zjevení slávy a majestátu Hospodinova, zaplavil ho pocit čistoty a svatosti Boží. Jak obrovský rozdíl mezi nevyrovnatelnou čistotou Stvořitele a hříšností těch, kdož jako on se počítají k vyvolenému národu Izraele a Judy! „Běda mně!“ zvolal; „jižť zahynu, proto že jsem člověk poskvrněné rty maje, k tomu uprostřed lidu rty poskvrněné majícího bydlím, a že krále Hospodina zástupů viděly oči mé.“ *Izajáš 6,5*. Jak stál v plném světle božské

přítomnosti ve svatyni svatých, uvědomoval si, že kdyby měl jen svou nedokonalost a slabost, nemohl by splnit poslání, k němuž byl povolán. Byl však poslán serafín, aby mu ulevil v jeho úzkosti a posílil ho pro jeho velké poslání. Žhavý uhel z oltáře byl položen na jeho rty se slovy „aj uhel, dotekl se uhel tento úst tvých, nebo odešla nepravost tvá a hřích tvůj shlazen jest.“ Pak bylo slyšet hlas Boží, jenž promluvil: „Koho pošlu? A kdo nám půjde?“ a Izaiáš odpověděl: „Aj já, pošli mne.“ **Izajáš 6,7.8.**

Nebeský návštěvník přikázal pak Izaiášovi: „Jdi a rci lidu tomu:

Slyšte slyšící, a nerozumějte,
a hled'te hledíce, a nepoznávejte.
Zatvrd' srdce lidu toho,
a uši jeho zacpej, a oči jeho zavři,
aby neviděl očima svýma, a ušima svýma neslyšel,
a srdcem svým nerozuměl,
a neobrátil se, a nebyl uzdraven.“

Izajáš 6,9.10.

Povinnost, jež byla prorokovi uložena, byla jasná; měl pozdvihnout hlas proti panujícím zlům. Báł se však začít práci, aniž se mu dostane ujištění, že mu bude poskytnuta pomoc. „Až dokud, Pane?“ (**Izajáš 6,11**) zeptal se. Což nikdo z tvého vyvoleného národa nikdy neporozumí, nebude se kát a nebude uzdraven?

Jeho úsilí vynaložené pro zbloudilý lid judský nebude marné. Jeho poslání nebude zcela bez plodů. Zla, která se rozmáhala po mnohá pokolení, nemohou být potřena za jeho života. Po celý svůj život musí být trpělivým a odvážným učitelem — prorokem, hlásajícím naději i trest. Až se konečně splní božský záměr, ukáží se plody jeho úsilí a práce všech věrných poslů Božích. Ti, co pozůstanou, budou spaseni. Aby toho mohlo být dosaženo, musí být vzpurému národu přineseno poselství, obsahující varování a zapřísahání. Hospodin pravil:

„Dokudž nezpustnou města,
tak aby nebylo žádného obyvatele,
a domové, aby nebylo v nich žádného člověka,

a země docela nezpustne,
a nevzdálí Hospodin všelikého člověka,
a nebude dokonalého zpuštění u prostřed země.“

Izajáš 6,11.12.

Těžké soudy, které postihnou zatvrzelé — válka, vyhnanství, útlak, pozbytí moci a vážnosti mezi národy -, přijdou proto, aby ti, kdož v nich poznají ruku uraženého Boha, mohli být přivedeni k pokání. Deset kmenů severního království bude brzo rozehnáno mezi národy a jejich města zpustnou; drancující vojska nepřátelských národů budou znovu a znovu zaplavovat jejich zemi; i Jeruzalém nakonec padne a Juda bude odvečen do zajetí; avšak Zaslíbená země nezůstane navždy zcela zapomenuta. Nebeský návštěvník dal Izaiášovi ujištění:

„Dokudž ještě v ní nebude desateré zhouby,
a teprv zkažena bude.
Ale jakož ono jilmoví, a jako doubí
onoho náspu podporou jest,
tak símě svaté jest podpora její.“

Izajáš 6,13.

Toto ujištění, že nakonec bude splněn úmysl Boží, vlilo odvahu do srdce Izaiášova. Co na tom, že se proti Judovi postaví pozemské síly? Co na tom, že posel Hospodinův narazí na odpor? Izaiáš uzřel Krále, Hospodina zástupů, uslyšel zpěv serafínů: „Plná jest všecka země slávy jeho“ (Izajáš 6,3); dostalo se mu zaslíbení, že Hospodinovo poselství odpadlému lidu Judy bude provázeno přesvědčující mocí Ducha svatého; a prorok byl posílen pro dílo, které ho čeká. Po celou dlouhou dobu svého zaníceného působení měl stále na paměti toto vidění. Více než šedesát let vystupoval před lidem judským jako prorok naděje a jeho předpovědi budoucího vítězství církve byly stále odvážnější.

[204]

[205]

26. kapitola — „Aj, Bůh tvůj!“

Za dnů Izaiášových bylo duchovní vnímání člověka zastřeno, protože lidé chápali Boha nesprávně. Dlouho se satan snažil oklamat člověka, aby se díval na svého Stvořitele jako na původce hříchu, utrpení a smrti. Ti, které tak podvedl, si představovali, že Bůh je tvrdý a přísný. Pokládali Boha za někoho, kdo stále dává pozor, jen aby mohl obžalovávat a odsuzovat, kdo není ochoten přijmout hříšníka, dokud má podle zákona omluvu, že mu nemusí pomoci. Zákon lásky, který vládne nebesy, zkreslil arcipodvodník jako omezení lidského štěstí, jako obtížné břímě, od něhož by se lidé měli oprostit. Prohlašoval, že předpisů zákona nelze být poslušen a že tresty za přestoupení jsou vyměřovány svévolně.

Izraelští zapomněli na pravou povahu Hospodinovu a neměli proto omluvu. Často se jim Bůh zjevoval jako „lítostivý a milostivý, shovívavý a hojný v milosrdenství, i pravdomluvný“ **Žalm 86,15**. „Když dítětem byl Izrael,“ pravil Bůh, „miloval jsem jej, a z Egypta povolal jsem syna svého.“ **Ozeáš 11,1**.

Laskavě jednal Hospodin s Izraelem, když jej vysvobodil z egyptského zajetí a uvedl do Zaslíbené země. „Ve všelikém soužení jejich i on měl soužení a anděl přistojící jemu vysvobozoval je. Z milování svého a z lítosti své on sám vykoupil je, a pěstoval je, i nosil je po všechny dny věků.“ **Izajáš 63,9**.

„Tvář má předcházeti vás bude,“ (**2. Mojžíšova 33,14**) tak znělo zaslíbení, jehož se jim dostalo při putování pouští. Toto ujištění bylo provázeno zázračným zjevením povahy Hospodinovy; to Mojžíšovi umožnilo, aby ukázal všemu lidu Izraele dobrotivost Boží a aby je poučil o vlastnostech jejich neviditelného Krále. „Pomíjeje Hospodin tvář jeho, volal: Hospodin, Hospodin, Bůh silný, lítostivý a milostivý, dlouhočekající a hojný v milosrdenství a pravdě, milosrdenství čině tisícům, odpouštěje nepravost a přestoupení i hřích, kterýž nikoli

[206]

neopravedlňuje vinného.“ **2. Mojžíšova 34,6.7**.

Protože znal shovívavost Hospodinovu a jeho nekonečnou lásku a milosrdenství, mohl Mojžíš prosit Boha, aby zachoval Izrael při ži-

votě, když na hranicích Zaslíbené země odepřeli Izraelští poslušnost příkazu Božího. Když vzpoura Izraelských vyvrcholila, Hospodin pravil: „Raním jej morem a rozženu jej“ a prohlásil, že učiní z potomků Mojžíšových „národ veliký a silnější, než jest tento“ **4. Mojžíšova 14,12**. Avšak prorok se dovolával podivuhodných opatření a zaslíbení Božích ve prospěch vyvoleného národa. A pak, jako nejsilnější ze všech důvodů, uvedl lásku Boží k padlému člověku. (viz **4. Mojžíšova 14,17-19**)

Milostivě Hospodin odpověděl: „Odpustil jsem podle slova tvého.“ A pak seznámil Mojžíše formou proroctví se svým úmyslem dopomoci Izraeli ke konečnému vítězství. „Živ jsem já,“ pravil, „a sláva má naplňuje všecku zemi.“ **4. Mojžíšova 14,20.21**. Sláva Boží, povaha Boží, milosrdenství, laskavost a láska Boží — to, o co prosil Mojžíš pro Izrael — bude zjeveno všemu lidstvu. A toto zaslíbení Hospodinovo bylo potvrzeno přísahou. Tak jistě, jako že Bůh žije a panuje, bude jeho sláva hlásána mezi pohany, jeho divy mezi všemi lidmi. (Viz **Žalm 96,3**).

Právě budoucího splnění tohoto proroctví se týkal zpěv zářících serafínů „plná jest všecka země slávy jeho“, (**Izajáš 6,3**) které Izaiáš slyšel zpívat před trůnem. Prorok, jistý si tím, že se tato slova naplní, později sám směle prohlásil o těch, kdož se sklánějí před rytinami ze dřeva a kamene: „Uzří slávu Hospodinovu, důstojnost Boha našeho.“ **Izajáš 35,2**.

Dnes se toto proroctví rychle naplňuje. Misijní činnost církve Boží na zemi přináší bohaté plody a brzy bude poselství evangelia hlásáno všem národům. „K chvále slávy jeho milosti“ budou mužové a ženy všech národů a jazyků přijímáni „v Milovaném“, „aby ukázal v budoucích věcích nesmírné bohatství své milosti v dobrotě projevované nám v Kristu Ježíši“ **Efezským 1,6; 2,7**. „Požehnaný Hospodin Bůh, Bůh Izraelský, kterýž sám činí divné věci. A požehnané jméno slávy jeho na věky. Budiž také naplněna slávou jeho všecka země.“ **Žalm 72,18.19**.

[207]

Ve vidění, které měl na nádvoří chrámu, dostalo s Izaiášovi jasného pohledu na povahu Boha Izraele. „Ten důstojný a vyvýšený, kterýž u věčnosti přebývá, jehož jméno jest Svatý,“ se sice zjevil před ním ve velkém majestátu, přesto však prorok pochopil laskavou povahu svého Pána. Ten, jenž dlí „na výsosti a v místě svatém,“ dlí také „s tím, kterýž jest zkroušeného a poníženého ducha, obživuje

ducha ponížených, obživuje také srdce zkroušených.“ **Izajáš 57,15**. Anděl, jenž byl pověřen, aby se dotkl úst Izaiášových, přinesl mu poselství: „Odešla nepravost tvá a hřích tvůj shlazen jest.“ **Izajáš 6,7**.

Když spatřil svého Boha, poznal prorok — stejně jako kdysi Saul z Tarsu před branami Damašku — svou vlastní nehodnost a do jeho kajícího srdce pronikla jistota, že je mu plně odpuštěno. Pak vstal jako proměněný. Viděl svého Pána. Zahlédl krásu božskosti. Mohl podávat svědectví o proměně, která nastane popatřením na Nekonečnou Lásku. Od té chvíle ho pohánělo toužebné přání vidět, jak je zbloudilý Izrael vysvobozen od břemene hříchu a trestu za něj. „Proč čím více biti býváte?“ ptal se prorok. „Pojďte nyní, a poukažme sobě, praví Hospodin: Budou-li hříchové vaši jako červec dvakrát barvený, jako sníh zbledlý; budou-li červení jako šarlat, jako vlna budou.“ „Umyjte se, očist' se, odvrzte zlost skutků vašich od očí mých, přestaňte zle činiti, učte se dobře činiti.“ **Izajáš 1,5.18.16.17**.

Bůh, o němž tvrdili, že mu slouží, avšak jehož povaze nerozuměli, jim byl ukázán jako veliký Lékař duchovní nemoci. I kdyby byla nemocná celá hlava a srdce selhávalo, i kdyby nebylo „od spodku nohy až do vrchu hlavy. . . místa celého, jen rána a zsinlost, a zbití zhnisané“ (**Izajáš 1,6**), ten, jenž kráčel svéhlavě po cestách srdce svého, může najít uzdravení, obrátí-li se k Hospodinu. „Vidím cesty jeho,“ pravil Hospodin, „avšak uzdravím jej; budu jej provázet a jemu potěšení navrátím. . . Hojný pokoj, dalekému jako blízkému, praví Hospodin, a tak uzdravím jej.“ **Izajáš 57,18.19**.

Prorok vyvyšoval Boha jako Stvořitele všeho. Jeho poselství městům judským znělo: „Aj, Bůh váš!“ **Izajáš 40,9**. „Tak praví Bůh silný Hospodin, kterýž stvořil nebesa, a roztáhl je, kterýž rozšířil zemi, i to, což z ní pochází:“ „Já Hospodin činím všecko,“ „formuji světlo a tvořím tmu,“ „já jsem učinil zemi, a člověka na ní stvořil; já jsem, jehož ruce roztáhly nebesa, a všemu vojsku jejich rozkazují.“ **Izajáš 42,5; 44,24; 45,7.12**. „Ke komu tedy připodobníte mne, abych podobný byl jemu? praví Svatý. Pozdvihněte vzhůru očí svých, a vizte, kdo to stvořil, kdo vyvedl v počtu vojsko jejich a všeho toho zejména povolává. Vedlé množství síly a veliké moci ani jedno z nich nehyne.“ **Izajáš 40,25.26**.

Těm, kdož se obávali, že nebudou přijati, vrátili se k Bohu, prorok pravil:

„Pročez tedy říkáš, Jákobe, a mluvíš, Izraeli: Skrytat' jest cesta má před Hospodinem, a pře má před Boha mého nepřichází? Zdaliž nevíš, zdaž jsi neslychal, že Bůh věčný Hospodin, kterýž stvořil končiny země, neustává ani zemdlívá, a že vystižena býti nemůže moudrost jeho? On dává ustalému sílu, a tomu, ješto žádné síly nemá, moci hojně udílí. Ustává a umdlévá mládež, a mládenci těžce klesají, ale ti, jenž očekávají na Hospodina, nabývají nové síly. Vznášejí se peřím jako orlice; běží, a však neumdlévají, chodí, a neustávají.“ **Izajáš 40,27-31.**

Srdce Nekonečné Lásky touží po těch, kdož se cítí bezmocni osvobodit se z osidel satanových. Bůh jim ve své milosti nabízí, že je posilní, aby žili pro něho. „Nebojž se,“ povzbuzuje je, „nebo jsem já s tebou; nestrachujž se, nebo já jsem Bůh tvůj. Posilním tě, a pomáhati budu tobě, a podpírati tě budu pravicí spravedlnosti své.“ „Nebo já, Hospodin Bůh tvůj, ujal jsem tě za tvou pravici, a pravímť: Neboj se, já tobě pomáhati budu. Neboj se, červíčku Jákobův, hrstko Izraelova, já spomáhati budu tobě, praví Hospodin, a vykupitel tvůj, Svatý Izraelský.“ **Izajáš 41,10.13.14.**

Obyvatelé Judy nebyli hodni žádné pomoci, Bůh se jich však nevzdá. Skrze ně bude jméno Boží vyvýšeno mezi pohany. Mnozí, kteří se dosud neseznámili s vlastnostmi Božími, ještě uzří slávu Božskosti. Právě proro, aby objasnil své milosrdné záměry, posílal Bůh svým služebníkům proroky s poselstvím: „Navrat' tež se již jeden každý z cesty své zlé.“ (**Jeremjáš 25,5**) pro jméno své, pravil Bůh skrze Izaiáše, „poshovím s prchlivostí svou, a pro chválu svou poukrotím hněvu proti tobě, abych tě nevyplenil.“ „Pro sebe, pro sebe učiním to. Nebo jakž by mohlo jméno mé v lehkost vydáno býti? Slávy své zajisté jinému nedám.“ **Izajáš 48,9.11.**

[209]

Výzva k pokání zazněla naprosto jasně a zvala každého, aby se navrátil. „Hledejte Hospodina, pokudž může nalezen býti,“ prosil prorok; „vzývejte ho, pokudž blízko jest. Opust' bezbožný cestu svou, a člověk nepravý myšlení svá, a necht' se navrátí k Hospodinu, i slitujet' se nad ním, a k Bohu našemu, neboť jest hojný k odpuštění.“ **Izajáš 55,6.7.**

A což ty, čtenáři, krácel jsi vlastní cestou? Vzdálil ses Bohu? Pokoušel ses ochutnat plody hříchu, jen abys shledal, že se ti v

ústech proměnily v popel? A teď, když tvé životní plány ztroskotaly a naděje vyhasly, sedíš tu sám a opuštěn? Onen hlas, který tak dlouho promlouval k tvému srdci, který jsi však nechtěl poslouchat, přichází k tobě zřetelně a jasně: „Vstaňte a odejděte, neboť toto nečisté není místem vašeho odpočinku. Zahubí vás, a to zahubením jistým.“ **Micheáš 2,10**. Navraťte se do domu Otce vašeho. Bůh vás zve: „Navrať se ke mně, nebo jsem tě vykoupil.“ „Nakloňte ucha svého, a pojd' te ke mně, poslechněte, a buďte živa duše vaše; učiním zajisté s vámi smlouvu věčnou, milosrdenství Davidova přepevná.“ **Izajáš 44,22; 55,3**.

Nedopřávej sluchu nepřítelovu našeptávání, abys nechodil ke Kristu, dokud se nepolepíš, dokud nebudeš dost dobrý, abys mohl přijít k Bohu. Budeš-li čekat až do té doby, nepřijdeš nikdy. Ukazují-li satan na tvé nečisté roucho, opakuj zaslíbení Spasitelovo: „Nikoho, kdo ke mně přichází, jistě neodmítnu.“ **Jan 6,37**. Řekni nepříteli, že krev Ježíše Krista očistí uje od všeho hříchu. Modli se modlitbou Davidovou: „Vyčist' mne yzopem, a očistěn budu, umyj mne, a nad sním bělejší budu.“ **Žalm 51,9**.

Prorokovo napomínání Judy, aby patřil na živého Boha a přijal jeho milostivé nabídky, nebylo zbytečné. Byli takoví, kteří si vzali napomenutí vážně k srdci a odvrátili se od svých model, aby uctívali Hospodina. Naučili se vidět ve svém Stvořiteli lásku, milosrdenství a soucit. A v temných dnech, které Judu čekají, kdy v zemi zůstanou jen malé zbytky, budou prorokova slova dále přinášet plody v podobě rozhodné nápravy. „V ten den,“ pravil Izaiáš, „patřiti bude člověk k Učiniteli svému, a oči jeho k Svatému Izraelskému hleděti budou. A nebude patřiti k oltářům, dílu rukou svých, ani k hájům, ani k obrazům slunečným.“ **Izajáš 17,7.8**.

[210]

Mnozí spatří toho, jenž je znamenitější než deset tisíců jiných. „Krále v okrase jeho uzří oči tvé,“ (**Izajáš 33,17**) tak znělo milostivé zaslíbení, jež jim bylo dáno. Jejich hříchy budou odpuštěny a jejich jedinou chloubou se stane Bůh. A v blažený den, kdy budou vykoupeni z modlářství, zvolají: „Velikomocný Hospodin jest nám na místě tom řekami toků širokých. . . Hospodin jest soudce náš, Hospodin ustanovitel práv našich, Hospodin král náš, onť spasí nás.“ **Izajáš 33,21.22**.

Poselství, která přinášel Izaiáš těm, kdož se rozhodli odvrátit se od svých cest zlých, byla plná útěchy a povzbuzení. Slyšte slovo Hospodinovo, které hlásal prorok Boží:

„Pamatujž na to, Jákobe a Izraeli,
proto že jsi ty služebník můj.
Já jsem tě sformoval, služebník můj jsi,
Izraeli, nebudeš u mne v zapomenutí.
Zahladím jako hustý oblak přestoupení tvá,
a jako mrákotu hříchy tvé;
navrať se ke mně, nebo jsem tě vykoupil.“

Izajáš 44,21.22.

„I díš v ten den:
Oslavovati tě budu, Hospodine,
proto že byv hněviv na mne,
odvrátil jsi prchlivost svou, a utěšil jsi mne.
Aj, Bůh silný spasení mé,
doufati budu, a nebudu se strašiti;
nebo síla má a píseň a spasení mé
jest Bůh Hospodin. . .
Žalmy zpívejte Hospodinu, nebo veliké věci učinil;
a to známé bud' po vší zemi.
Prokřikni a zpívej, obyvatelkyně Sionská,
nebo veliký jest u prostřed tebe Svatý Izraelský.“

Izajáš 12,1.

27. kapitola — Achaz

Když nastoupil na trůn Achaz, octl se Izaiáš a jeho přívrženci v poměrech mnohem děsivějších, než jaké kdy v říši judské panovaly. Mnozí z těch, kteří dříve odolávali svodům modloslužebných způsobů, byli nyní přesvědčováni, aby se zúčastnili uctívání pohan-
ských božstev. Knížata Izraelská se zpronevěřila úkolu, který byl na ně vložen; objevili se falešní proroci, jejichž proroctví zaváděla na scestí, dokonce i někteří kněží se dali podplatit. Přitom však vůdcové odpadnutí stále udržovali způsoby pravé bohoslužby a počítali se k lidu Božímu.

Prorok Micheáš, který hlásal své svědectví v těchto těžkých dobách, prohlašoval, že hříšníci na Siónu, kteří tvrdí, že „na Hospodina spoléhají“ a rouhavě se chvástají: „Zdaliž Hospodina není uprostřed nás? Nepřijdeť na nás nic zlého,“ jen dále „vzdělávají Sión vraždami a Jeruzalém nepravostí“ **Micheáš 3,11.10**. Proti těmto zlům pozvedal prorok Izaiáš svůj hlas a přísně káral: „Slyšte slovo Hospodinovo, knížata Sodomská, ušima pozorujte zákona Boha našeho, lide Gommorský: K čemu jest mi množství obětí vašich? Dí Hospodin. . . Že přicházíte, abyste se ukazovali přede mnou, kdož toho z ruky vaší hledal, abyste šlapali síně mé?“ **Izajáš 1,10-12**.

Písmo praví: „Oběť bezbožných ohavností jest, ovšem pak jestliže by ji s nešlechetností obětovali.“ **Příslaví 21,27**. Čisté jsou oči Boha nebeského, „tak že na zlé věci hleděti“ nemůže. **Abakuk 1,13**. Bůh se neodvrací od hříšníka proto, že nechce odpouštět, ale proto, že hříšník odmítá využít hojnost poskytované milosti, nemůže ho Bůh vysvobodit z hříchu. „Není ukrácena ruka Hospodinova, aby nemohla zachovati, aniž jest obtíženo ucho jeho, aby nemohlo slyšeti, ale nepravosti vaše rozloučily vás s Bohem vaším, a hříchové vaši to způsobili, že skryl tvář před vámi, aby neslyšel.“ **Izajáš 59,1.2**.

Šalomoun napsal: „Běda tobě, země, když král tvůj dítě jest.“ **Kazatel 10,16**. Tak tomu bylo i se zemí Judskou. Stálým hřešením se její panovníci stali dětmi. Izaiáš upozorňoval národ, jak vratké

[212]

je jeho postavení mezi národy země, a ukazoval, že je to důsledek bezbožnosti těch, kdož jej vedou. „Aj,“ pravil, „Pán Hospodin zástupů, odejme od Jeruzaléma a Judy hůl a podporu, všelijakou hůl chleba a všelijakou podporu vody, silného i muže válečného, soudce i proroka, mudrce i starce, padesátníka i počestného, i rádce i vtipného řemeslníka, i výmluvného. A dám jim děti za knížata; děti, pravím, panovati budou nad nimi.“ „Nebo se obořil Jeruzalém, a Juda padl, proto že jazyk jejich a skutkové jejich jsou proti Hospodinu.“ **Izajáš 3,1-4.8.**

„Ti, kteříž tě vodí, lide můj,“ praví prorok dále, „svodí tě, a cestu stezek tvých ukrývají.“ **Izajáš 3,12.** Bylo to do písmene pravda, když vládl král Achas, neboť je o něm psáno: „Chodil po cestách králů Izraelských a nadělal také slitin modlářských. Nadto i sám kadíval v údolí Benhinnom;“ „ano i syna svého dal provésti skrze oheň podle ohavností pohanských, kteréž byl Hospodin vyplenil před obličejem synů Izraelských.“ **2. Paralipomenon 28,2.3; 2. Královská 16,3.**

Byla to vskutku doba velkého nebezpečí pro vyvolený národ. Jen za několik málo let bude deset kmenů království Izraele rozptýleno mezi pohanské národy. Vyhlídky byly chmurné i pro království Judské. Rychle ubývalo těch, kteří usilovali o dobro, kdežto síly zla se množily. Když prorok Micheáš poznal tento stav, byl nucen prohlásit: „Zahynul pobožný z země této a upřímného mezi lidmi není žádného.“ „Nejlepší z nich jest jako bodlák, nejpřímnější převyšují trní.“ **Micheáš 7,2.4.** „Byť nám byl Hospodin zástupů jakkoli malička ostatků nezanechal, byli bychom jako Sodoma a . . . Gomora.“ **Izajáš 1,9.**

Kvůli těm, kdož zůstávají věrni, a proto, že chová nekonečnou lásku k bloudícím, má Bůh ve všech věcích dlouho trpělivost se vzpurnými a nabádá je, aby zanechali svého zlého počínání a vrátili se k němu. Skrze muže, které ustanovuje, posílá jim „naučení za naučením, zprávu za zprávou, trošku odtud, trošku od onud,“ (**Izajáš 28,10**) a učí přestupníky cestě spravedlnosti.

[213]

A tak tomu bylo i za vlády Achasovy. Bloudícímu Izraeli bylo posíláno pozvání za pozváním, aby se vrátil a byl opět věrný Hospodinu. Laskavé byly prosby proroků, a když opravdově napomínali lid, aby se kál a napravil, přinášela jejich slova plody k slávě Boží.

Micheáš ohlásil tuto podivuhodnou výzvu: „Slyštež nyní, co praví Hospodin: Vstaň, sud' se s těmito horami, a necht' slyší pa-

hrbkové hlas tvůj. Slyštež hory rozepři Hospodinovu, i nejpevnější základové země; nebo má rozepři Hospodin s lidem svým, a proti Izraelovi odpor povede.“

„Lide můj, cožť jsem učinil? A čím jsem tě obtěžoval? Vydej svědectví proti mně. Ješto jsem tě vyvedl z země Egyptské, a z domu služebníků vykoupil jsem tě, a poslal jsem před tvář tvou Mojžíše, Arona a Marii.“

„Lide můj, rozpomeň se nyní, jakou radu skládal Balák král Moábský, a co jemu odpovídal Balám syn Beorův, od Setim až do Galgala, abys poznal hojnou spravedlnost Hospodinovu.“ **Micheáš 6,1-5.**

Bůh, jemuž sloužíme, je shovívavý a trpělivý. „Nepřestávají slitování jeho.“ **Pláč 3,22.** Po celou dobu zkoušky prosí Duch Boží člověka, aby přijal dar života. „Živť jsem já, dí Panovník Hospodin, žeť nemám libosti v smrti bezbožného, ale aby se odvrátil bezbožný od cesty své, a živ byl. Odvratť se, odvatť te od cest svých zlých. I proč mřítí máte?“ **Ezechiel 33,11.** Zvláštní úsilí vynakládá satan na to, aby svedl člověka k hříchu, aby ho pak mohl v hříchu ponechat, bezmocného a bez naděje a strachujícího se žádat o odpuštění. Bůh však vybízí; „Nechť sváže sílu mou, aby mohl učinit se mnou pokoj, a učiní se mnou pokoj.“ **Izajáš 27,5.** V Kristu jsou učiněna všechna opatření, v Kristu se nabízí všechna pomoc.

Ve dnech odpadnutí Judy a Izraele se mnozí vyptávali: „Čímž předejdu Hospodina? Skloniti-liž se mám před Bohem nejvyšším? Předejdu-liž ho zápal, volky ročními? Zalíbí-liž sobě Hospodin v tisících skopců, v mnohokrát desíti tisících potoků oleje?“ Odpověď je prostá a jasná: „Oznámiltě tobě, ó člověče, co jest dobrého. I čehož Hospodin vyhledává od tebe, jedině abys činil soud, a miloval milosrdenství, a pokorně chodil s Bohem svým?“ **Micheáš 6,6-8.** [214]

Když prorok vyzdvihoval cenu každodenní zbožnosti, opakoval jen radu, kterou dostal Izrael před staletími. Než vstoupili do Země zaslíbené, pravil Hospodin Izraelským skrze Mojžíše: „Nyní tedy, Izraeli, čeho žádá Hospodin Bůh tvůj od tebe? Jedině abys se bál Hospodina Boha svého, a chodil po všech cestách jeho, a abys miloval ho, a sloužil Hospodinu Bohu svému v celém srdci svým a ve vši duši své, ostříhaje příkázání Hospodinových a ustanovení jeho, kteráž já přikazuji tobě dnes k tvému dobrému.“ **5. Mojžíšova 10,12-13.** Tyto rady opakovali služebníci Hospodinovi v každém

věku těm, kdož byli v nebezpečí, že propadnou formalismu a zapomenou prokazovat milosrdenství. Když Kristus působil na zemi, přistoupil k němu zákoník a zeptal se ho: „Mistře, který příkaz v zákoně je největší?“ Na to mu Ježíš řekl: „Miluj svého Pána Boha celým srdcem, celou duší a celou myslí. To je největší a první příkaz; druhý je s ním stejný: Miluj svého bližního jako sebe. Na těchto dvou příkazech visí celý zákon i proroci.“ **Matouš 22,36-40.**

Tyto jasné výroky proroků a samého Mistra bychom měli přijímat jako hlas Boží určený každé duši. Neměli bychom zameškat žádnou příležitost k vykonání milosrdných skutků, k projevu lásky a křesťanské zdvořilosti vůči utlačeným a obtíženým. Nemůžeme-li učinit více, dodejme aspoň odvahu a naději těm, kdož ještě neznají Boha a kdož jsou nejsnáze přístupní, projevíme-li jim účast a lásku.

Hojná jsou zaslíbení, jež byla dána těm, kdož využívají každou příležitost, aby vnesli radost a požehnání do života druhých. „Vyleješ-li lačnému duši svou, a strápenou duši nasytíš-li, vzejde v temnostech světlo tvé, a mrákota tvá bude jako poledne, neboť povede tě Hospodin ustavičně, a nasytí i v náramné sucho duši tvou, a kosti tvé tukem naplní. I budeš jako zahrada svlažená, a jako pramen vod, jehož vody nevysychají.“ **Izajáš 58,10.11.**

Modloslužebnictví, jež Achas pěstoval přes vážné napomenutí proroků, mohlo mít jej jeden následek. „Rozhněval se Hospodin na Judu a na Jeruzalém a vydal je v posmýkání, zpuštění a ku podivení.“ **2. Paralipomenon 29,8.** Království rychle upadalo a jeho bytí bylo ohroženo vpádem cizích vojsk. „Vytáhl Rezin král syrský a Pekach syn Romeliášův, král Izraelský, proti Jeruzalému k boji a oblehli Achasa.“ **2. Královská 16,5.**

[215]

Kdyby Achas a přední muži jeho říše byli věrnými služebníky Nejvyššího, nebyli by se strachovali tak nepřirozeného spojenectví, jež se proti nim utvořilo. Avšak opětovně páchané hříchy je zbavily síly. Král byl jat nevýslovnou hrůzou z odvetného soudu uraženého Boha, „pohnulo se srdce jeho, i srdce lidu jeho, tak jako se pohybuje dříví v lese od větru“ **Izajáš 7,2.** V této rozhodné chvíli uslyšel Izaiáš Hospodina, který ho vyzval, aby šel za postrašeným králem a řekl mu: „Šeť se, abys se nekormoutil. Neboj se, a srdce tvé nechat' se neděsí. . . ., proto že zlou radu složili proti tobě Syrský, Efraim a syn Romeliášův, řkouce: Táhněme proti zemi Judské, a vyležme ji, a odtrhněme ji k sobě, a ustavme krále uprostřed ní. . . Toto praví

Panovník Hospodin: Nestanet' se a nebude toho.“ Prorok pravil, že království Izrael i Sýrie brzy padnou. „Jestliže nevěříte,“ pravil nakonec, „jistě že neobstojíte.“ **Izajáš 7,4-7.9.**

Dobré by bylo bývalo pro království Judské, kdyby byl Achaz přijal toto poselství jako poselství z nebes. Rozhodl se však, že se spolehne na lidskou sílu, a hledal pomoc u pohanů. V zoufalství vzkázal Tiglatfalazarovi, králi asyrskému: „Služebník tvůj a syn tvůj jsem, přitáhni a vysvobod' mne z ruky krále Syrského, a z ruky krále Izraelského, kteříž povstali proti mně.“ **2. Královská 16,7.** Žádost byla podepřena bohatými dary z královské pokladnice a ze skladiště chrámu.

Pomoc, o kterou žádal, byla poslána. Králi Achasovi se načas ulevilo, avšak za jakou cenu pro Judu! Poplatek, který Achaz zaplatil, vzbudil chamtivost Asýrie a tento zrádný národ začal vyhrožovat, že vytrhne v krátké době na Judu a zničí zemi; Achaz a jeho nešťastní poddaní žili v neustálém strachu, že upadnou zcela do rukou krutých Asyřanů.

„Ponižoval Hospodin Judy“ pro stálé hřešení. V této době, kdy byl Juda stíhán tresty, Achaz, místo aby se kál, „tím větší převrácenost páchal proti Hospodinu, . . . neboť obětoval bohům Damašským“. „Poněvadž bohové králů Syrských pomáhají jim,“ pravil, „těm obětovati budu, aby mně pomáhali.“ **2. Paralipomenon 28,19.22.23.**

[216]

Když se odpadlý král blížil konci své vlády, přikázal, aby dveře chrámu byly zamčeny. Svaté služby v chrámě byly přerušeny. Svícny před oltářem přestaly hořet. Přestaly oběti za hříchy lidu. Libá vůně kadidla už nestoupala vzhůru v čase ranní a večerní oběti. Když opustili síně domu Božího a uzamkli jeho dveře, postavili obyvatelé bezbožného města oltáře k ucívání pohanských božstev na rozích ulic po celém Jeruzalémě. Zdálo se, že pohanství zvítězilo; moci temna opanovaly téměř všechno.

Avšak v království Judském žili nemnozí, kteří zůstali věrní Hospodinu a pevně odolávali svodům modlářství. K těm vzhlíželi Izaiáš, Micheáš a jejich druzi v naději, když patřili na zkázu, která byla napáchána v posledních letech Achasovy vlády. Jejich svatyně byla uzavřena, avšak věrní si byli jisti: „S námi jest Bůh.“ „Hospodina zástupů samého posvěcujte; on budiž bázeň vaše i strach váš. A budet' vám i svatyní.“ **Izajáš 8,10.13.14.**

[217]

28. kapitola — Ezechiáš

V příkrém protikladu k lehkomyšlnému panování Achasovu byla náprava, k níž došlo za blahodárné vlády jeho syna. Ezechiáš nastoupil na trůn s odhodláním učinit vše, co je v jeho silách, aby uchránil Judu před osudem, který stihl severní království. Poselství proroků neradila k polovičatým opatřením. Jen nejrozhodnější nápravou mohly být odvráceny hrozící soudy.

V této těžké době se Ezechiáš osvědčil jako muž na svém místě. Jakmile dosedl na trůn, začal plánovat a konat. Nejprve věnoval svou pozronost obnovení chrámových služeb, jež byly tak dlouho zanedbávány; a pro toto dílo si vyžádal splupráci těch kněží a Levitů, kteří zůstali věrni svému svatému povolání. V důvěře, že ho budou oddaně podporovat, promluvil s nimi otevřeně o svém úmyslu provést neprodleně pronikavá nápravná opatření. „Hřešili otcové naši,“ přiznal, „a činili zlé věci před očima Hospodina Boha našeho, opouštějíce jej, a odvracejíce tvář svou od stánku Hospodinova.“ „Nyní tedy umínil jsem učiniti smlouvu s Hospodinem Bohem Izraelským, aby odvrátil od nás hněv prchlivosti své.“ **2. Paralipomenon 29,6.10.**

Několika dobře vybranými slovy zhodnotil král situaci, v níž se octli: zavřený chrám, zastavení všech bohoslužeb v chrámě, ohavné modloslužebnictví vykonávané na ulicích města v celém království, odpadnutí zástupu lidí, kteří mohli zůstat věrni Bohu, kdyby jim přední muži judští byli dávali dobrý příklad, dále pak úpadek království a ztráta vážnosti v očích okolních národů. Severní království se rychle rozpadalo na kusy, mnozí hynuli mečem, zástupy lidí byly již odvečeny do zajetí; Izrael brzy padne zcela do rukou Asyřanů a úplně zanikne; a tento osud jistě postihne i Judu, nezasáhne-li mocně Bůh skrze vyvolené zástupce.

[218] Ezechiáš se obrátil přímo na kněze s výzvou, aby se s ním spojili při provádění nutných nápravných opatření. „Neblud’ těž již,“ napomenul je, „vás jest zajisté vyvolil Hospodin, abyste stojíce před ním, sloužili jemu, a byli služebníci jeho, a kadili.“ „Nyní posvět’ te se, po-

svět' te také i domu Hospodina Boha otců vašich.“ **2. Paralipomenon 29,11.5.**

Byla todoba, která si žádala rychlých činů. Kněží se dali neprodleně do práce. Získali ke spolupráci další kněží, kteří se nezúčastnili porady s králem a pustili se s láskou do díla, aby vyčistili a posvětili chrám. Byla to práce velmi obtížná, protože chrám byl po léta znešvécován a zanedbáván, avšak kněží a Levité pracovali neúnavně a v pozoruhodně krátké době mohli oznámit, že svůj úkol splnili. Chránové dveře byly opraveny a otevřeny dokořán, posvátné nádoby byly opět shromážděny a uloženy na své místo a všechno bylo připraveno, aby služby ve svatyni mohly být obnoveny.

Pak se konala první bohoslužba, při níž přední mužové města spolu s králem Ezechiášem, s kněžími a levity prosili o odpuštění hříchů, kterých se národ dopustil. Na oltář byly položeny oběti za hřích „k očistění všeho Izraele“. „A když dokonali obětování zápalu, sklonili se král a všickni, kteříž byli s ním, a poklonu učinili.“ Znovu zazněly síněmi chrámu slova chvály a zbožňování. Když si vyznavači uvědomili, že byli vysvobozeni z otroctví hříchu a z odpadlictví, s radostí zapěli písně Davidovy a Azafovy. „Veselil se Ezechiáš i všecken lid, že Bůh byl nastrojil lid, tak aby se ta věc rychle spravila.“ **2. Paralipomenon 29,24.29.36.**

Bůh vskutku připravil srdce předních mužů judských, aby vyvolali v život rozhodné nápravné hnutí, které by zastavilo proud odpadlictví. Skrze své proroky posílal svému vyvolenému národu jedno poselství za druhým, v nichž svůj lid opravdově prosil a zapřísahal, poselství, jež deset kmenů království Izrael, vydaných nyní nepříteli, zavrhovalo a odmítalo. V království Judském však zůstaly zbytky zbožných a ty proroci nepřestali vyzývat. Izaiáš je nabádal: „Navrat' tež se k tomu, od něhož hluboko zabředli synové Izraelští.“ **Izajáš 31,6.** Micheáš prohlašoval ve víře: „Na Hospodina vyhlédati budu, očekávati budu na Boha spasení svého, vyslyšíť mne Bůh můj. Neraduj se ze mne, nepříteli můj. Upadl-lit' jsem, povstanu; sedím-lit' v temnostech, svítí mi Hospodin. Zuřivost Hospodinovu ponesu, nebo jsem proti němu zhřešil, až se vždy zasadí o mou při, a mne zastane. Vyvedet' mne na světlo, budu viděti spravedlnosti jeho.“ **Micheáš 7,7-9.**

Taková a další podobná poselství, jež zjevovala ochotu Boží odpustit těm, kdož se k němu obrátí s celým srdcem, a přijmout

je, přinesla naději mnoha umdlévajícím duším v temných letech, kdy dveře chrámu byly uzavřeny; a tak nyní, kdy vůdcové začali s nápravou, bylo množství lidí, vyčerpaných otroctvím hříchu, ochotno se podřídit.

Těm, kdož vstoupili do chrámových síní, aby hledali odpuštění a obnovili své sliby věrnosti Hospodinu, dostalo se podivuhodného povzbuzení v proroctvích, obsažených v Písmu. Vážná varování před modloslužebnictvím pronesená Mojžíšem přede vším Izraelem, byla provázena proroctvími o tom, že Bůh bude stále ochoten odpustit těm, kdož ho v dobách odpadnutí budou hledat celým srdcem. „Jestliže bys se navrátil k Hospodinu Bohu svému,“ pravil Mojžíš, „a poslouchal bys hlasu jeho, (poněvadž Hospodin Bůh tvůj jest Bůh silný, milosrdný), neopustí tebe, ani tě nezkazí, ani zapomene se na smlouvu otců tvých, kterouž s přísahou utvrdil jim.“ (5. Mojžíšova 4,30.31.)

A v prorocké prosbě pronesené při zasvěcení chrámu, v němž nyní Ezechiáš a jeho přátelé obnovili bohoslužby, se Šalomoun modlil: „Když by poražen byl lid tvůj Izraelský od nepřátel, proto že zhřešili proti tobě, jestliže by obrátíce s k tobě, vyznávali jméno tvé, a modlíce se, poníženež prosili by tebe v domě tomto, ty vyslychej na nebi, a odpusť hřích lidu svému Izraelskému.“ 1. Královská 8,33.34. Této modlitbě byla vtištěna pečeť Božského souhlasu, neboť po skončení modlitby sestoupil s nebe oheň, aby strávil zápalnou obětí a jiné oběti, a sláva Hospodinova naplnila chrám. (Viz 2. Paralipomenon 7,1) A v noci zjevil se Šalomounovi Hospodin a pravil mu, že jeho modlitba byla vyslyšena a že těm, kteří budou v chrámě ctít Boha, bude prokázáno milosrdenství. Bylo dáno milostivé ujištění: „Ponižujíce se lid můj, nad nímž jest vzýváno jméno mé, modlili by se, a hledali by tváří mé, a odvrátili by se od cest svých zlých, i já také vyslyším je s nebe, a odpustím hřích jejich, a uzdravím zemi jejich.“ 2. Paralipomenon 7,14.

[220] Tato zaslíbení se bohatě naplnila v době, kdy Ezechiáš prováděl nápravu.

Vyčištění chrámu bylo dobrým začátkem, který se rozrostl v široké hnutí, jehož se zúčastnil Izrael i Juda. Ve snaze učinit z chrámových služeb skutečné požehnání pro lid, rozhodl se Ezechiáš, že obnoví starý obyčej, podle něhož se Izraelští shromažďovali, aby společně oslavovali svátky přesnic.

Po mnohá léta nebyly přesnice slaveny jako národní slavnost. Rozdělení království po skončení Šalomounovy vlády to totiž zne-možnilo. Avšak hrozná soudy, které psotily deset kmenů, probudily v srdcích mnohých touhu po lepších věcech; také burcující poselství proroků zapůsobila. Pozvání k oslavám velikonoce v Jeruzalémě rozhlásili královští poslové široko daleko „z města do města po kraji Efraim a Manasse až do Zabulon“. Tyto posly, přinášející tak milé pozvání, však takřka všude odmítli. Zatvrzelí se s lehkým srdcem odvraceli, někteří však, kteří chtěli hledat Boha, aby lépe poznali jeho vůli, „poníživše se, přišli do Jeruzaléma“ **2. Paralipomenon 30,10.11.**

V zemi judské našlo pozvání jednomyslnou odezvu, neboť nad jejich obyvateli byla „ruka Boží“, aby „jim dala srdce jedno k vykonání rozkazu králova a knížat“, (**2. Paralipomenon 30,12**) rozkazu, který byl v souladu s vůlí Boží, zjevenou proroky Božími.

Slavnost přinesla shromážděným zástupům nesmírný užitek. Znesvěcené ulice města byly vyčištěny od modlářských oltářů, které byly postaveny za vlády Achasovy. Ve stanovený den se světil svátek a po celý týden přinášeli lidé oběti na usmířenou a učili se, co od nich vyžaduje Bůh. Každý den vyučovali Levité „známosti pavé Hospodina“, a ti, kdož připravili svá srdce k hledání Boha, našli odpuštění. Zástupy uctívajících pocítily veliké štěstí; „chválili Hospodina každého dne Levitové a kněží na nástrojích zvučných“ (**2. Paralipomenon 30,22.21**) a všichni jen chtěli velebit toho, jenž se projevil tak blahosklonným a milosrdným.

Sedm dní, po něž se obvykle slavily svátky přesnic, uplynulo tak rychle, že vyznavači se rozhodli, že věnují ještě dalších sedm dní k tomu, aby lépe poznali cesty Hospodinovy. Kněží vyučovali podle knihy zákona; lid se každý den shromažďoval v chrámě, aby vzdával chválu a díky. A když se blížil konec tohoto velkého shromáždění, bylo již zřejmé, že Bůh podivuhodně zasáhl, aby obrátil odpadlého Judu a zastavil příval modlářství, který hrozil, že vše zaplaví. Vážná varování proroků nebyla pronesena nadarmo. „Bylo veselí veliké v Jeruzalémě, neboť ode dnů Šalomouna syna Davida, krále Izraelského, nic takového nebylo v Jeruzalémě.“ **2. Paralipomenon 30,26.**

Přišel čas, aby se vyznavači vrátili do svých domovů. „Vstali kněží i Levité, a dali požehnání lidu. I vyslyšen jest hlas jejich, a

přišla modlitba jejich k příbytku svatosti Hospodinovy v nebe.“ **2. Paralipomenon 30,27**. Bůh přijal ty, kdož se zkroušeným srdcem vyznali své hříchy a kdož se rozhodli obrátit se k němu o odpuštění a pomoc.

Zbývalo ještě důležité dílo, jehož se budou muset činně zúčastit ti, kdož se nyní vracejí do svých domovů. Provedení tohoto díla bude důkazem toho, že nápravy bylo dosaženo. V Písmě se praví: „Vyšed všecken lid Izraelský, což ho koli bylo v městech Judských, rozkotali modly a posekali háje, a pobořili výsosti a oláře po vší zemi Judské a Benjamiově, i v Efraim a Manasses, až vše dokonali. Potom navrátili se všickni synové Izraelští, jeden každý k vladařství svému do města svého.“ **2. Paralipomenon 31,1**.

Ezechiáš a jeho druzi zavedli různá nápravná opatření, aby pozvedli a upevnili duchovní i časné zájmy království. „Ve všem Judstvu“ král „činil, což dobrého, přímého a pravého jest před Hospodinem Bohem. A ve všelikém díle, kteréžkoli začal, . . . Celým srdcem svým to činil, a šťastně se mu vedlo.“ „V Hospodina Boha Izraelského doufal, . . . aniž se uchýlil od něho, a ostříhal přikázání jeho, kteráž byl přikázal Hospodin Mojžíšovi. A byl Hospodin s ním; k čemuž se koli obrátil, šťastně se mu vedlo.“ **2. Paralipomenon 31,20.21; 2. Královská 18,5-7**.

Panování Ezechiášovo se vyznačovalo řadou prozíravých opatření, která ukázala okolním národům, že Bůh Izraele je se svým národem. Když se na počátku jeho vlády zmocnili Asyřané Samaří a když zdeptané zbytky deseti kmenů byly rozptýleny mezi národy, pochybovali mnozí o moci Boha Hebrejů. Osměleni svými úspěchy, nedbali Ninivští dlouho Jonášova poselství a opovážlivě se stavěli proti záměrům nebes. Několik let po pádu Samaří se vítězná vojska znovu objevila v Palestině a napadla tentokrát opevněná města v Judsku, což se jim zčásti podařilo. Na čas však odtáhla, protože vznikly nepokoje v jiných částech jejich říše. Teprve za několik let, až na sklonku Ezechiášovy vlády, se ukáže před všemi národy světa, zda pohanští bozi nakonec zvítězí.

[222]

[223]

29. kapitola — Vyslanci z Babylóna

Upřostřed svého zdárného panování byl král Ezechiáš náhle stížen smrtelnou nemocí. „Roznemohl se až k smrti“ a lidská pomoc byla marná. Když se zdálo, že už není žádná naděje, objevil se před ním prorok Izaiáš s poselstvím: „Toto praví Hospodin: Dej do pořádku svůj dům, neboť umřeš, a nebudeš živ.“ **Izajáš 38,1.**

Vyhlídku se zdála naprosto chmurná; přesto se král nepřestával modlit k tomu, jenž byl dosud jeho „útočiště i síla, ve všelikém soužení pomoc vždycky hotová“ **Žalm 46,1.** A tak „obrátil tvář svou k stěně, a modlil se Hospodinu, řka: Prosím, ó Hospodine, rozpomeň se nyní, že jsem stále chodil před tebou v pravdě a v srdci upřímném, a že jsem to činil, což dobrého jest před očima tvýma. I plakal Ezechiáš pláčem velikým.“ **2. Královská 20,2.3.**

Od dnů Davidových nepanoval král, který by tak mnoho vykonal pro zřízení království Božího v době odpadnutí, jako vykonal Ezechiáš. Umírající panovník sloužil svému Bohu věrně a utvrzoval víru lidu v Hospodina jako v jeho Svrchovaného vládce. A nyní se mohl modlit, jako se kdysi modlíval David:

„Vstupiž před obličej tvůj modlitba má,
nakloň ucha svého k volání mému.
Neboť jest naplněna trápeními duše má,
a život můj až k hrobu se přiblížil.“

Žalm 88,3.4.

„Ty jsi má naděje, Pane; Hospodine,
v tebeť doufám od své mladosti.
Na tebe jsem spolehl.“

„Když zhyne síla má, neopouštějž mne.
Bože, nevzdalujž se ode mne,

[224]

Bože můj, přispějž mi na pomoc.
 Bože, neopouštěj mne,
 až v známost uvedu rámě tvé tomuto věku,
 a všechněm potomkům sílu tvou.“

Žalm 71,5.6.9.12.18.

Ten, jehož „slitování nepřestávají“ (**Pláč 3,22**), vyslyšel prosbu svého služebníka. „Ještě Izaiáš nebyl vyšel ani do půl síně, když se k němu stalo slovo Hospodinovo, řkoucí: Navrať se a rci Ezechiášovi vůdci lidu mého: Toto praví Hospodin Bůh Davida otce tvého: Slyšelt' jsem modlitbu tvou, a viděl jsem slzy tvé; aj, já uzdravím tě, třetího dne vstoupíš do domu Hospodinova. I přidám ke dnům tvým patnácte let, a z ruky krále Asyrského vysvobodím tě, i město toto, a chrániti budu města tohoto, pro sebe a pro Davida služebníka svého.“ **2. Královská 20,4-6.**

Rád se prorok vracel s těmito slovy jistoty a naděje. Oznamil králi poselství Boží milosti, ochrany a péče a nařídil, aby mu na nemocnou část těla přiložili kus stlačených fíků.

Tak jako Mojžíš v zemi Madiánské, jako Gedeon, když se setkal s nebeským poslem, a jako Elizeus, než byl vzat na nebe jako mistr, tak i Ezechiáš prosil o nějaké znamení, že poselství je z nebe. „Jaké bude znamení toho,“ ptal se proroka, „že mne uzdraví Hospodin, a že půjdu třetího dne do domu Hospodinova?“

„Toto bude tobě znamení od Hospodina,“ odpověděl prorok, „že Hospodin učiní věc tuto, kterou mluvil: Chceš-li, aby postoupil dále stín o deset stupňů, aneb navrátil se zpátky o deset stupňů?“ „Snáze může stín postoupit o deset stupňů,“ pravil Ezechiáš, „ale necht' zase postoupí stín zpátky o deset stupňů.“

Jen přímým zásahem Božím se stín na slunečních hodinách mohl vrátit zpátky o deset stupňů; a to mělo být Ezechiášovi znamením, že Hospodin vyslyšel jeho prosbu. Proto „volal prorok k Hospodinu a Hospodin navrátil stín po stupních, po nichž sešel na hodinách slunečních Achasových, zpátky o deset stupňů.“ **2. Královská 20,8-11.**

Když nabyl své bývalé síly, uznal král Judy slovy písně milost Hospodinovu a pronesl slib, že zbývající dny svého života ochotně věnuje službě Králi králů. Jeho vděčné uznání, jak Bůh s ním laskavě

nakládal, je popudem pro všechny, kdož chtějí svůj život oddat slávě svého Stvořitele.

„Ját’ jsem byl řekl
v přestřižení dnů svých,
že vejdu do bran hrobu,
zbaven budu ostatku let svých.
Řekl jsem byl,
že neuzřím Hospodina, Hospodina v zemi živých,
nebudu vídati člověka více mezi přebývajícími na světě.
Přebývání mé pomíjí,
a stěhuje se ode mne jako stánek pastýřský;
přestřihl jsem jako tkadlec život svůj,
od třísní odřeže mne.
Dnes dříve než noc přijde, učiníš mi konec.
Předkládal jsem sobě v jitře,
že jako lev tak potře všechny kosti mé.
Dnes dříve než noc přijde, že mi učiníš konec.
Jako řeřáb a vlaštovice pištěl jsem,
lkal jsem jako holubice,
oči mé zhůru pozdvižené byly.
Pane, násilí trpím, ó prodliž mi života.
Ale coť mám více mluvití?
I předpověděl mi,
i učinil,
že živ pobudu mimo všechna léta svá po hořkosti duše své.
Pane, kdo po nich i v nich živi budou,
všechněm znám bude život dýchání mého,
žes mi zdraví navrátil, a mne při životu zachoval.

[226]

Aj, v čas pokoje potkala mne byla hořkost nejhořčejší,
ale tobě zalíbilo se vytrhnouti duši mou z propasti zkažení,
proto že jsi zavrhl za hřbet svůj všechny hříchy mé.
Nebo ne hrob oslavuje tebe,
ani smrt tě chválí,
aniž očekávají ti, jenž do jámy sstupují, pravdy tvé.
Ale živý, živý, tent’ oslavovati bude tebe,

jako já dnes,
 a otec synům v známost uvodí pravdu tvou.
 Hospodin vysvobodil mne,
 a protože písně mé zpívati budeme
 po všecy dny života našeho v domě Hospodinově.“

Izajáš 38,10-20.

V úrodných údolích řeky Tigris a Eufrat žilo starobylé plemeno lidí, které, ač v té době poddáno Asýrii, bylo předurčeno vládnout světu. V tomto národě byli mudrci, kteří se horlivě zabývali studiem hvězdné oblohy; a když si povšimli, že stín na slunečních hodinách couvl o deset stupňů, velmi se divili. Když se jejich král Merodach Baladan dozvěděl, že tento div se stal na znamení judskému králi, že mu Bůh nebeský prodloužil život, vyslal k Ezechiášovi posly, aby mu blahopřál k jeho uzdravení a dozvěděl se, pokud to bude možné, více o Bohu, který mohl vykonat tak velký div.

Návštěva těchto poslů vyslaných vladařem vzdálené země byla pro Ezechiáše příležitostí, při níž mohl velebit živého Boha. Jak snadné by pro něho bylo vyprávět jim o Bohu jenž udržuje všechna stvoření a jehož milostí byl zachráněn jeho život, když zhasla všechna naděje. Jaká okamžitá přeměna mohla nastat, kdyby tito hledači pravdy z nížin kaldejských byli nuceni uznat svrchovanou vládu živého Boha!

[227] Avšak pýcha a marnivost se zmocnily Ezechiášova srdce. Aby mohl vynést sám sebe, předvedl lačným zrakům poklady, jimiž Bůh obohatil svůj národ. „Ukázal jim dům klénotů svých, stříbra a zlata a vonných věcí, a olej nejvýbornější, tolikéž dům zbroje své, a cožkoli mohlo nalezeno býti v pokladích jeho. Ničeho nebylo, čehož by jim neukázal Ezechiáš v domě svém i ve všem panství svém.“ **Izajáš 39,2.** Učinil tak proto, ne aby oslavil Boha, ale aby vyvýšil sebe před cizími knížaty. Nepomyslel přitom na to, že tito mužové jsou představiteli mocného národa, který se nebojí Boha, ani ho nemiluje, a že není prozíravé svěřovat se jim, jak je národ bohatý.

Návštěva vyslanců měla vyzkoušet, jak je Ezechiáš vděčný a oddaný. V Písmu se praví: „Při poselství knížat babylónských poslaných k němu, aby se vyptali na zázrak, kterýž se byl stal v zemi, opustil ho Bůh, aby ho zkusil, aby známé bylo všechno, co bylo v

srdci jeho.“ **2. Paralipomenon 32,31**. Kdyby byl Ezechiáš využil této příležitosti, jež se mu naskytl, a podal svědectví o moci, lásce a dobrotivosti Boha Izraele, byla by zpráva vyslanců zapůsobila jako světlo pronikající tmou. Ezechiáš však vyvýšil sebe nad Hospodina zástupů. „Nebyl vděčen za dobrodiní jemu učiněné, nebo pozdvihlo se srdce jeho.“ **2. Paralipomenon 32,25**.

Jak neblahé mělo následy toto počínání! Izaiášovi bylo zjeveno, že vyslanci se vrátí se zprávou o tom, jaké bohatství viděli, a že král Babylóna a jeho rádci zatouží obohatit svou zemi o bohatství Jeruzaléma. Ezechiáš se dopustil hrozného hříchu; „pročež povstala proti němu prchlivost, i proti Judovi a Jeruzalému.“ **2. Paralipomenon 32,25**.

„V tom přišel prorok Izaiáš ke králi Ezechiášovi a řekl jemu: Co pravili ti muži? A odkud přišli k tobě? I odpověděl Ezechiáš: Ze země daleké přišli ke mně, z Babylóna. Řekl ještě: Co jsou viděli v domě tvém? Odpověděl Ezechiáš: Všecko, což jest v domě mém, viděli. Ničeho není v pokladech mých, čehož bych jim neukázal.“

„Tedy řekl Izaiáš Ezechiášovi: Slyšíš slovo Hospodina zástupů: Aj, dnové přijdou, že odneseno bude do Babylona, cožkoli jest v domě tvém, a cožkoli nachovali otcové tvoji, až do tohoto dne; nezůstanet' ničeho, (praví Hospodin). I syny tvé také, kteříž pojdu z tebe, kteréž zplodíš, poberou, a budou komorníci při dvoře krále Babylonského.

[228]

Tedy řekl Ezechiáš Izaiášovi: Dobrét' jest slovo Hospodinovo, kteréž jsi mluvil.“ **Izajáš 39,3-8**.

Naplněn výčitkami svědomí, „pokořil se Ezechiáš pro to pozvižení srdce svého i s obyvateli Jeruzalémskými, a tak nepřišla na ně prchlivost Hospodinova za dnů Ezechiášových.“ **2. Paralipomenon 32,26**. Avšak símě zla bylo zaseto a až přijde čas, vzklíčí a přinese žeň zpusťování a bídy. Až do kone svého života si král Judy dobře vedl, protože stále myslel na to, aby vykoupil minulost a uctil jméno Boha, jemuž sloužil. Jeho víra bude ještě podrobena přísné zkoušce; pozná, že jen tehdy, bude-li plně důvěřovat Hospodinu, může doufat, že zvítězí nad mocnostmi tmy, které osnují jeho zkázu a úplnou záhubu jeho národa.

Vyprávění o tom, jak Ezechiáš selhal při svém poslání ve chvíli, kdy ho navštívili cizí vyslanci, skrývá v sobě důležité poučení pro každého. Je třeba, abychom více než dosud mluvili o milosti a lásce

Boží, o nevýstižných hloubkách Spasitelovy lásky, jak jsme ji sami na sobě zažili. Jsou-li mysl a srdce naplněny láskou Boží, není těžké sdělovat to, co obohacuje duchovní život. Velké myšlenky, ušlechtlá hnutí, pochopení pravdy, nesobecké snahy, usilování o zbožnost a svatost najdou své vyjádření v slovech, jež prozradí, co je v srdci cenného a vzácného.

Těm, s nimiž se den co den stýkáme, je zapotřebí naší pomoci, našeho vedení. Jejich mysl může být právě v takovém stavu, že slovo promluvené vhod je jako hřebík na pravém místě. Některé z těchto duší mohou být zítra tam, kam za nimi už nebudeme moci. Jak působíme na tyto naše bližní?

Každý den života vyplňují odpovědnosti, které musíme nést. Každý den působí naše slova a činy na ty, s nimiž se stýkáme. Jak velmi je proto třeba, abychom pečlivě dbali, co mluvíme, a abychom pečlivě vážili své kroky! Jediný neuvážený pohyb, jediný nemoudrý krok — a vzedmuté vlny nějakého silného pokušení mohou strhnout duši na cestu vedoucí do záhuby. Myšlenky, které vštěpujeme do lidských myslí, nemůžeme vzít zpět. A jsou-li to myšlenky nedobré, můžeme tím uvést v pohyb běh událostí, příval zla, který už nebudeme moci zastavit.

[229] Jestliže však na druhé straně pomůžeme svým příkladem druhým, aby se v nich rozvinuly dobré zásady, dodáme jim tím sílu, aby konali dobro. Oni sami budou pak působit blahodárně na druhé. Svým bezděčným vlivem tak pomůžeme stům a tisícům bližních. Pravý následovník Kristův posiluje dobré úmysly všech, s nimiž přichází do styku. Před nevěřícím, hříšným světem zjevuje moc milosti

[230] Boží a dokonalost povahy Boží.

30. kapitola — Vysvobození z asyrského ohrožení

V době vážného národního ohrožení, kdy asyrská vojska začala napadat Judsko a kdy se zdálo, že Jeruzalém už nic nemůže spasit před úplnou zkázou, shromažďoval Ezechiáš všechno vojsko svého království a s neochvějnou odvahou odolával svým pohanským utlačovatelům a důvěřoval moci Hospodinově, že ho vysvobodí. „Posilňte se a zmužile sobě počínejte, nebojte se, ani strachujte tváří krále Asyrského, ani všeho množství, kteréž jest s ním,“ povzbuzoval Ezechiáš muže judské, „nebot' větší jest s námi než s ním. S nímť jest rámě člověka, s námi pak jest Hospodin Bůh náš, ku pomoci naší a k bojování za nás.“ **2. Paralipomenon 32,7.8.**

Ne bez důvodu mohl Ezechiáš mluvit s jistotou o výsledku. Pyšná Asýrie, kterou Bůh na čas použil za nástroj svého hněvu k potrestání národů, nebude vždy ovládat druhé. **Viz Izajáš 10,5.** „Nebot se Asyrského,“ pravilo se v poselství, jež poslal Hospodin před několika léty skrze Izaiáše těm, kdož žili na Siónu; „po maličkém zajisté času... vzbudí na něj Hospodin zástupů bič, jako porážku Madiánských na skále Goréb, a jakož pozdvihl holi své na moře, tak ji pozdvihne na něj, na cestě Egyptské. I stane se v ten den, že složeno bude břímě jeho s ramene tvého, a jeho s šíje tvé, a zkaženo bude jeho od přítomnosti pomazaného.“ **Izajáš 10,24-27.**

V jiném prorockém poselství, poslaném „léta, kteréhož umřel král Achas“, prorok pravil: „Přisáhl Hospodin zástupů, řka: Jistě že jakž jsem myslil, tak bude, a jakž jsem uložil, stane se: že potru Asyrského v zemi své, a na horách svých pošlapám jej, a odejde od nich jeho jeho, břímě také jeho s ramene jejich sňato bude. Tot' jest ta rada, kteráž zavřína jest o vsí té zemi, a to jest ta ruka, vztažená proti všechněm těm národům. Poněvadž pak Hospodin zástupů usoudil, kdo to tedy zruší? A ruku jeho vztaženou kdo odvrátí?“ **Izajáš 14,28.24-27.**

Moc utiskovatele bude zlomena. V prvních letech svého panování platil Ezechiáš dále poplatek Asýrii podle smlouvy, kterou s Asýrií uzavřel Achas. Později se král „uradil s knížaty a rytíři svými“

[231]

a učinil vše možné pro obranu svého království. Zajistil dostatečné zásobování Jeruzaléma vodou, když jí za zdi města bude nedostatek. „A posílil se, vystavěl všecku zed' zbořenou, a zopravoval věže, a vně zed' druhou. Upevnil i Mello města Davidova, k tomu také nadělal zbraní velmi mnoho i pavéz. Zřídil též hejtmany válečné nad lidem.“ **2. Paralipomenon 32,3.5.6.** Nic nezůstalo opominuto, co mohlo být vykonáno, aby byli připraveni na obležení.

V době, kdy Ezechiáš nastoupil na judský trůn, bylo již mnoho dítek Izraele ze severního království v zajetí Asyřanů; několik let po tom, co začal vládnout, v době, kdy posiloval obranu Jeruzaléma, Asyřané oblehli a dobyli Samaří a rozehnali deset kmenů do mnoha různých oblastí asyrské říše. Hranice Judy byly odtud vzdáleny jen několik kilometrů, Jeruzalém pak necelých osmdesát kilometrů, a bohatství ukryté v chrámě mohlo přilákat nepřítele, aby se tam pro něj vrátil.

Judský král však byl odhodlán učinit vše, aby Judea byla připravena odolat nepříteli. Vykonal vše, na co stačil lidský důmysl a lidská síla, a pak shromáždil své vojáky a povzbudil je, aby měli odvahu. „Veliký jest uprostřed tebe Svatý Izraelský,“ znělo poselství proroka Izaiáše k Judským; a král v neochvějné víře pohlásil: „S námi jest Hospodin Bůh náš ku pomoci naší a k bojování za nás.“ **Izajáš 12,6; 2. Paralipomenon 32,8.**

Nic nevyvolává víru rychleji, než když se důvěřuje. Judský král se připravil pro přicházející bouři; a nyní, v důvěře, že proroctví proti Asyřanům se splní, upnul svou duši k Bohu. „I spolehl se lid na slova Ezechiáše.“ (**2. Paralipomenon 32,8**) co na tom záleží, jestli vojska Asýrie, osmělená dobytím velkých národů země a zvítězivší nad Samařím v Izraeli, obrátí nyní své síly proti Judovi? Co na tom záleží, vychloubají-li se: „Jakož nalezla ruka má království bohů, jejichž rytiny převyšují rytiny Jeruzaléma a Samaří, zdaliž jako jsem učinil Samaří a modlám jeho, tak neučiním Jeruzalému a obrazům jeho?“ **Izajáš 10,10.11.** Juda se nemusil ničeho obávat, neboť věřil v Hospodina.

Těžká chvíle, tak dlouho očekávaná, konečně přišla. Asyrská vojsa, postupující od vítězství k vítězství, se objevila v Judsku. Jisti si svým vítězstvím, rozdělili vůdcové svá vojska na dvě armády, jedna se měla utkat s egyptským vojskem na jihu, druhá měla oblehnout Jeruzalém.

Jediná naděje Judy byla nyní v Bohu. Veškerá pomoc z Egypta byla přerušena a poblíž nebyl žádný národ, který by mohl poskytnout přátelskou pomoc.

Velitelé asyrského vojska, vědomi si síly svých vycvičených vojsk, pozvali přední muže Judy na schůzku, na níž nestoudně požadovali, aby se město vzdalo. Tento požadavek doprovodili rouhavým hanobením Boha Hebrejů. Pro slabost a odpadnutí Izraele a Judy už nebudilo Jméno Boží bázeň mezi národy, nýbrž se stalo předmětem stálých urážek. (Viz Iz 52,5)

„Povězte Ezechiášovi,“ pravil Rabsace, jeden z hlavních velitelů Senacheribových, „že toto praví král veliký, král Asyrský: Jakéž jest to doufání, na kterémž se zakládáš? Mluvíš (ale marná jsou slova rtů tvých), že máš rady i síly k válce dosti. V kohož tedy nyní doufáš, že mi se protivíš?“ **2. Královská 18.19.20.**

Schůzka velitelů vojsk se konala za hradbami města, avšak v doslechu stráží na hradbách. Proto když zástupci asyrského byli požádáni, aby mluvili raději syrským než židovským jazykem, aby ti na hradbách nevěděli, o čem se na schůzce jedná, Tabsace se však vysmál tomuto návrhu, zvýšil ještě hlas a pravil dále v židovském jazyku:

„Slyšte slova krále velikého, krále Assyrského: Toto praví král: Necht' vás nesvodí Ezechiáš, neboť nebude moci vyprostiti vás. A necht' vám nevelí Ezechiáš doufati v Hospodina, řka: Zajisté vysvobodí nás Hospodin, a nebudeť dáno město toto v ruku krále Assyrského.“

„Neposlouchejte Ezechiáše. Nebo takto praví král Assyrský: Učinite mi to k líbosti, a vyjděte ke mně, i bude moci jísti jeden každý z vinice své, a jeden každý z fíku svého, a píti jeden každý vodu z čisterny své, dokudž nepřijdu, a nepoberu vás do země podobné zemi vaší, do země úrodné, země chleba a vinic.“

„Necht' vás nesvodí Ezechiáš, řka: Hospodin vysvobodí nás. Zdaliž mohli vysvoboditi bohové národů jeden každý zemi svou z ruky krále Assyrského? Kde jsou bohové Emat a Arfad? Kde jsou bohové Sefarvaim? Zdaliž jsou vysvobodili i Samaří z ruky mé? Kteří jsou mezi všemi bohy těch zemí, ješto by vysvobodili zemi svou z ruky mé? Aby pak Hospodin měl vysvoboditi Jeruzalém z ruky mé?“ **Izajáš 36,13-20.**

[233]

Na tyto úsměšky synové Judy „neodpověděli jemu slova“. Schůzka skončila. Židovští zástupci se vrátili k Ezechiášovi, „majíce roucha roztržená, a oznámili jemu slova Rabsacova“ **Izajáš 36,21.22.** Když král zvěděl o rouhavé výzvě, „roztrhl roucho své, a oděv se žíní, všel do domu Hospodinova“ **2. Královská 19,1.**

Byl vyslán posel k Izaiášovi, aby mu oznámil výsledek jednání. „Den úzkosti a úsměšků i rouhání jest den tento,“ vzkázal král Izaiášovi. „Ó, by slyšel Hospodin Bůh tvůj všechna slova Rabsacova, jehož poslal král Asyrský pán jeho, aby utrhal Bohu živému, aby pomstil Hospodin Bůh tvůj těch slov, kteráž byl slyšel. Protož pozdvihi modlitby své za tento ostatek, kterýž se nalézá.“ **2. Královská 19,3.4.**

„Tedy modlil se Ezechiáš král, a Izaiáš prorok syn Amosův z příčiny té, a volali k nebi.“ **2. Paralipomenon 32,20.**

Bůh vyslyšel prosby svých služebníků, Izaiášovi se dostalo poselství pro Ezechiáše: „Takto praví Hospodin: Nestrachuj se slov těch, kteráž jsi slyšel, jimiž se mi rouhali služebníci krále Asyrského. Aj, já pustím naň vítr, aby uslyše pověst, navrátil se do země své, a učiním to, že padne od meče v zemi své.“ **2. Královská 19,6.7.**

Když se zástupci Asýrie rozloučili s předními muži Judy, spěchali přímo za svým králem, jenž s částí svého vojska střežil přístup z Egypta. Když mu podali zprávu, napsal Senacherib „listy, rouhaje se Hospodinu Bohu Izraelskému, a mluvě proti němu, řka: Jakož bohové národů zemských nevytrhli lidu svého z ruky mé, tak nevytrhne Bůh Ezechiášův lidu svého z ruky mé.“ **2. Paralipomenon 32,17.**

[234] Tato chvástavá pohrůžka byla provázena poselstvím: „Nechť tebe nesvodí Bůh tvůj, v němž ty doufáš, říká: Nebudeť dán Jeruzalém v ruku krále Asyrského. Aj, slyšels, co jsou činili králové Assyřtí všechněm zemím, pohubivše je, a ty bys měl býti vysvobozen? Zdaliž jsou je vysvobodili bohové těch národů, kteréž zahladili otcové moji, totiž Gozana, Charana, Resefa a syny Eden, kteříž byli v Telasar? Kde jest král Emat, a král Arfad, a král města Sefarvaim, Ana i Ava?“ **2. Královská 19,10-13.**

Když král Judy dostal tento uštěpačný list, vzal jej do chrámu, „rozvinul jej před Hospodinem“ (**2. Královská 19,14**) a v silné víře se modlil o pomoc z nebe, aby národy země mohly poznat, že Bůh

Hebrejů stále žije a panuje. Čest Hospodinova byla v sázce: jen Hospodin mohl způsobit vysvobození.

„Hospodine Bože Izraelský, kterýž sedíš nad cherubíny,“ modlil se Ezechiáš, „ty jsi sám Bůh všech království země, ty jsi učinil nebe i zemi. Nakloniž, Hospodine, ucha svého a uslyš; otevři, Hospodine, oči své a pohleď; slyš slova Senacheribova, kterýž poslal k činění útržek Bohu živému.“

„Takt' jest, Hospodine, žeť jsou zkazili králové Assyřští národy ty i země jejich. A uvrhli bohy jejich do ohně. Nebo nebyli bohové, ale dílo rukou lidských, dřevo a kámen, protož zahladili je. A nyní, Hospodine Bože náš, vysvobod' nás, prosím, z ruky jeho, at' by poznala všechna království země, že jsi ty sám, Hospodine, Bohem.“

2. Královská 19,15-19.

„Ó pastýři Izraelský, pozoruj,
kterýž vodiš Jozefa jako stádo,
kterýž sedíš nad cherubíny, ó zastkvějš se.
Před Efraimem, Beniaminem a Manasse
vzbud' moc svou,
a přispěj k spasení našemu.
Ó Bože, navrat' nás,
a dejž, at' nám svítí obličej tvůj, a spaseni budeme.“

„Hospodine Bože zástupů,
dokudž se přísně stavěti budeš k modlitbám lidu svého?“

„Nakrmil jsi je chlebem pláče,
a dals jim vypiti slz míru velikou.

[235]

Postavils nás k sváru sousedům našim,
a nepřátelé naši aby sobě posměch z nás činili.
Ó Bože zástupů, navrat' nás,
a dej, at' nám svítí obličej tvůj, a spaseni budeme.“

„Ty jsi kmen vinný z Egypta přenesl,
vyhnal jsi pohany, a vsadils jej.
Uprázdnil jsi mu,
a učinils, aby se vkořenil, i zemi naplnil.

Přikryty jsou hory stínem jeho,
 a réví jeho jako nejvyšší cedrové.
 Vypustil ratolesti své až k moři,
 a až do řeky rozvody své.“

„I pročez jsi rozbořil hradbu vinice,
 tak aby každý, kdož by tudy šel, trhati z ní mohl?
 Vepř divoký zryl ji,
 a zvěř polní spásla ji.
 Ó Bože zástupů, obrať se již,
 popatř s nebe, viz a navštěv kmen vinný tento,
 Vinici tu, kterouž štípila pravice tvá,
 a mladistvé réví, kteréž jsi zmocnil sobě. . . .“

„Zachovej nás při životu, ať jméno tvé vzýváme.
 Hospodine Bože zástupů, navrať nás zase,
 a dej, ať nám svítí obličej tvůj, a spaseni budeme.“

Žalm 80,1.

Ezechiášovy modlitby, v nichž prosil za Judu a čest jeho Svrchaného panovníka, našly u Boha zalíbení. Šalomoun se při zasvěcování chrámu modlil k Hospodinu, aby podepřel „při lidu svého Izraelského každého času a dne, ať by poznali všickni národové země, že Hospodin sám jest Bůh, a že není kromě něho žádný“ **1. Královská 8,59.60**. Zvláště pak se modlil, aby Hospodin projevil svou přízeň tehdy, když v době války nebo útoku cizích vojsk vstoupí přední muži Izraele do chrámu a budou prosit o vysvobození. (viz **1. Královská 8,33.34**).

[236]

Ezechiáš nebyl ponechán bez naděje. Izaiáš mu poslal vzkaz: „Toto praví Hospodin Bůh Izraelský: Zač jsi mi se modlil strany Senacheriba krále Assyrského, vyslyšel jsem tě. Totot' jest slovo, kteréž mluvil Hospodin o něm:

Pohrdá tebou, a posmívá se tobě, králi, panna dcera Sionská, potřásá za tebou hlavou dcera Jeruzalémská. Kohož jsi zhaněl? A komus se rouhal? Proti komu jsi povýšil hlasu a pozdvihls vzhůru očí svých? Však proti svatému Izraelskému. Skrže posly své utrhal jsi Pánu, a řekl jsi: Ve množství vozů svých vytáhl jsem na hory vysoké, na stráně Libánské, a zpodtínám vysoké cedry jeho, i spanilé jedle

jeho, a vejdu do nejdalších příbytků jeho, do lesů a výborných rolí jeho. Já jsem vykopal a pil jsem vody cizí, a vysušil jsem nohama svýma všechny potoky podmaněných.“

„Zdaliž jsi neslyšel, že již dávno jsem jej učinil, a ode dnů starých jej sformoval? Což tedy nyní přivedl bych jej k zkažení a v hromady rumu, jako jiná města hrazená? Jejichž obyvatelé mdlí byli, předěšení a zahanbení, byvše jako bylina polní a zelina vzcházející, jako tráva na střechách, a jako osení rží zkažené, prvé než by dorostlo obilí.“

„Sedání pak tvé, vycházení tvé i vcházení tvé znám, i vzteklost tvou proti mně. Poněvadž jsi se rozzlobil proti mně, a tvé zpouzení přišlo v uši mé, protož vpustím udici svou v chřípě tvé, a udidla svá do úst tvých, a odvedu tě zase tou cestou, kterouž jsi přišel.“ **2. Královská 19,20-28.**

Země judská byla vypleněna vojsky vetřelce, Bůh však dal zaslíbení, že svými divy uspokojí potřeby lidu. Ezechiášovi se dostalo poselství: „Toto pak měj, Ezechiáši, za znamení: Že jíte roku prvního to, což se samo rodí, též druhého roku, což samo vzchází, třetího teprv roku sejte a žňte, a štěpujte vinice, a jezte ovoce z nich. Ostatek zajisté domu Judova, kterýž pozůstal, vpustí zase kořeny své hluboce, a vydá užitek nahoru. Nebo z Jeruzaléma vyjdou ostatkové, a ti, kteříž jsou zachováni, z hory Siona. Horlivost Hospodina zástupů učiní to.“

„A protož toto praví Hospodin o králi Assyrském: Nevejdet' do města tohoto, aniž sem střely vstřelí, aniž se ho zmocní pavězníci, aniž udělají u něho náspu. Cestou, kterouž přitáhl, zase navrátí se, a do města tohoto nevejde, praví Hospodin. Nebo chrániti budu města tohoto, abych je zachoval pro sebe a pro Davida služebníka svého.“

2. Královská 19,29-34.

A té noci přišlo vysvobození. „Vyšel anděl Hospodinův a zbil v vojště Asyrském sto osmdesát pět tisíců.“ „Každého udatného i vývodu i kníže v vojště krále Asyrského“ usmrtil. **2. Královská 19,35; 2. Paralipomenon 32,21.**

Zprávy o této strašné ráně, která postihla vojsko, jež bylo vysláno, aby se zmocnilo Jeruzaléma, došly záhy k Senacheribovi, který stále střežil přítup do judské země z Egypta. Jat strachem, spěchal asyrský král odtud a „s hanbou velikou navrátí se do země své“ **2. Paralipomenon 32,21.** Dlouho pak už nevládl. Podle proroc-

[237]

tví, vyřčeného o jeho náhlém konci, byl zavražděn členy své vlastní rodiny a „kraloval Esarchaddon syn jeho místo něho“ **Izajáš 37,38.**

Bůh Hebrejů zvítězil nad asyrskou pýchou. Čest Hospodinova byla obhájena v očích okolních národů. V Jeruzalémě naplnila srdce lidí čistá radost. Jejich opravdové prosby o vysvobození byly provázeny vyznáním hříchů a mnohými slzami. Ve své velké bídě se plně spolehli na spásnou moc Boží a Bůh je neopustil. Chrámovými síněmi se pak rozlehly slavnostní chvalozpěvy:

„Znám jest Bůh v Judstvu,
 a v Izraeli veliké jméno jeho.
 V Sálem jest stánek jeho,
 a obydlé jeho na Sionu.
 Tamť jest polámal ohnivé šípy lučišť,
 pavézu a meč, i válku.
 Slavný jsi učiněn a důstojný
 horami loupeže.
 V loupež dáni jsou udatní srdcem,
 zesnuli snem svým,
 aniž našly zmužilé hrdiny síly v rukou svých.
 Od žehráni tvého, ó Bože Jákobův,
 i vůz i kůň tvrdě zesnuli.

[238]

Ty jsi, ty velmi hrozný,
 a kdo jest, ješto by před tebou ostál
 v rozhněvání tvém?
 Když s nebe dáváš slyšeti výpověď svou,
 země se bojí a tichne,
 Když povstává k soudu Bůh,
 aby zachoval všecky pokorné na zemi.
 Zajisté i hněv člověka chváliti tě musí,
 a ostatek zůřivosti skrotíš.
 Sliby čiňte a plňte Hospodinu Bohu vašemu;
 kteřížkoli jste vůkol něho,
 přinášejte dary Přehroznému.

Ont' odjímá ducha knížatům,
a k hrůze jest králům zemským.“

Žalm 76,1.

Vzestup a pád asyrské říše skýtají bohatá poučení dnešním národům země. Písmo svaté přirovnává slávu Asýrie na vrcholu jejího rozmachu k ušlechtilému stromu v zahradě Boží, jenž zastíňuje okolní stromy.

„Asur byl jako cedr na Libánu, pěkných ratolestí, a větvoším zastíňující, a vysokého vzrůstu, jehož vrcholové byli mezi hustými větvemi. . . V stínu jeho sedali všickni národové velicí. I byl ušlechtilý pro svou velikost, a pro dlouhost větví svých, nebo kořen jeho byl při vodách mnohých. Cedrové v zahradě Boží nepřikryli ho, jedle nevyrovnaly se ratolestem jeho, a stromové kaštanoví nebyli podobni větvím jeho. Žádné dřevo v zahradě Boží nebylo rovné jemu kráse své. . . Záviděly mu všechny stromy v Edenu, kteréž byly v zahradě Boží.“ **Ezechiel 31,3-9.**

Vládci Asýrie, místo aby mimořádného požehnání, jehož se jim dostalo, využili k blahu lidstva, se stali metlou mnoha zemí. Bez lítosti, aniž pomysleli na Boha nebo své bližní, sledovali svůj vytčený cíl, aby všechny národy uznaly nadvládu ninivských bohů, jež vyvyšovali na Nejvyššího. Bůh k nim vyslal Jonáše s varovným poselstvím a oni se pak po nějakou dobu kořili Hospodinu zástupů a žádali odpuštění. Záhy se však navrátili k uctívání model a k dobývání světa. [239]

Prorok Nahum, když mluvil o modlářích v Ninive, zvolal:

„Běda městu vražednému,
kteréž všecko lži a ukrutenství plné jest,
neodchází z něho loupež.

Praskání bičů a hřmot kol,
a dusání koní, a vozů skákání bude.

Jezdec vyzdvihne třpytící se meč, a blýskající se kopí,
i bude množství zbitých, . . .

Aj, já proti tobě,
dí Hospodin zástupů.“

Nahum 3,1-5.

Přesně a neomylně účtují Věčný s národy. Nabízí své milosrdenství, volá k pokání a své účtování neuzavírá; když však počet dosáhne určité výše, kterou Bůh stanovil, začne se rozpoutávat hněv Boží. Účet je uzavřen. Božská trpělivost končí. Milost přestává zasahovat.

„Hospodin dlouhočekající jest a velikomocný, však nikoli neospravedlňuje vinného. U vichru a bouři jest cesta Hospodinova, a oblak jest prach noh jeho. Když domlouvá moři, vysušuje je, i všechny řeky vysušuje; chřadne Bázan i Karmel, i květ Libánský chřadne. Hory se třesou před ním, a pahrbkové se rozplývají, země pak hoří před tváří jeho, i okršlek zemský a všickni, kteříž přebývají na něm. Před rozhněváním jeho kdo ostojí? A kdo se postaví proti prchlivosti hněvu jeho? Prchlivost jeho vylévá se jako oheň, a skály vyvracejí se před ním.“ **Nahum 1,3-6.**

Právě proto se Ninive, „město plesající, kteréž sedí bezpečně, říká v srdci svém: Já jsem, a kromě mne není žádného více,“ stalo pouští „prázdné a vyprázdněné,“ „peleš lvů a pastviště lvícat, kamž chodíval lev, lev a lvíče, a nebylo žádného, kdo by přestrašil.“ **Sofonjáš 2,15; Nahum 2,10.11.**

[240] Pohlížeje do doby, kdy pýcha Asýrie byla potřena, Sofoniáš prorokoval o Ninive: „I budou u prostřed něho léhati stáda, všechny šelmy národů, pelikán i výr na makovicích jeho nocovati budou; hlas zníti bude na okně, pustina na veřeji, když cedroví jeho obnaží.“ **Sofonjáš 2,14.**

Velká byla sláva asyrské říše, velký byl i její pád. Prorok Ezechiel, používaje stále obrazu ušlechtilého cedru, jasně předpověděl pád Asýrie, zaviněný její pýchou a krutostí. Privil:

„Protož takto praví Panovník Hospodin: . . . vypustil vrch svůj mezi husté větvoví, a pozdvihlo se srdce jeho příčinou vysokosti jeho. Protož vydal jsem jej v ruku nejsilnějšího z národů, aby s ním přísně nakládal; pro bezbožnost jeho vyhnal jsem jej. A tak vyt'ali jej cizozemci, nejukrutnější národové, a nechali ho tu. Po horách i po všech údolích opadly větve jeho, a slomeny jsou ratolesti jeho na všechny prudké potoky té země. Pročež vystoupili z stínu jeho všickni národové země, a opustili jej. Na němž padlém bydlí všelijaké ptactvo nebeské, a na ratolestech jeho jsou všelijací živočiškové polní, proto aby se nevyvyšovalo v zrostu svém žádné dříví při vodách, a aby nevypouštělo vrchů svých mezi hustými větvemi, a

nevyvíjalo se nad jiné vysokostí svou žádné dřevo zapojené vodami, proto že všickni ti oddáni jsou k smrti, dolů do země mezi syny lidské s těmi, kteříž sstupují do jámy.

Takto praví Panovník Hospodin: Toho dne, v kterýž on sstoupil do hrobu, přivedl jsem k kvílení, . . . a všecko dříví polní příčinou jeho aby umdlelo. Od hřmotu pádu jeho učinil jsem, že se třásli národové, když jsem jej svedl do hrobu s těmi, kteříž sstupují do jámy. Nad čímž se potěšila na zemi dole všecka dříví Eden, což výborného a dobrého jest na Libánu, vše což zapojeného jest vodou.“ **Ezechiel 31,10-16.**

Pýcha Asýrie a její pád mají sloužit jako poučení až do konce času. Národů, které dnes žijí na zemi a které se ve zpupnosti a pýše chtějí vyrovnat Bohu, se Bůh ptá: „Kterému ze stromů Eden podoben jsi tak v slávě a velikosti? Však svržen budeš s dřívím Eden dolů na zem.“ **Ezechiel 31,18.**

„Dobrýť jest Hospodin, silou jest v den soužení, a zná ty, kdož v něho doufají. Protože povodní prudkou konec učiní“ všem, kdož se pokoušejí vyvyšovat se nad Nejvyššího. **Nahum 1,7.8.**

„Budeť snížena i pýcha Asýrie a berla Egypta odjata bude.“ **Zacharjáš 10,11.** To se vztahuje nejen na národy, které se vypínaly proti Bohu v dávných dobách, nýbrž i na dnešní národy, které neplní božský záměr. V den konečného zúčtování, až spravedlivý Soudce vši země bude „tříbit národy“ (**Izajáš 30,28**) a až těm, kdož zachovávají pravdu, bude dovoleno vstoupit do města Božího, budou klenbami nebes znít vítězoslavné zpěvy vykoupených. „Budete zpívati,“ praví prorok, „jako když se v noci zasvěcuje slavnost, a veseliti se srdečně, jako ten, kterýž jde s píšťalkou, bera se na horu Hospodinovu, ke skále Izraelově. A dá slyšeti Hospodin hlas důstojnosti své. . . Hlasem Hospodinovým potřín bude Assur, kterýž jiné kyjem bijíval. Každé udeření holí, kterouž doloží na něj Hospodin, silně dolehne, a stane se tak s bubny a harfami.“ **Izajáš 30,29-32.)**

[241]

[242]

31. kapitola — Naděje pohanů

Za svého působení podával Izaiáš jasné svědectví o tom, jaký úmysl má Bůh s pohany. Také jiní proroci se zmiňovali o božském plánu, avšak jejich výroky nebyly vždy správně pochopeny. Jen Izaiášovi bylo dáno, aby Judovi objasnil pravdu, že k Izraeli Božímu budou přičtení mnozí, kteří nepocházejí z Abraháмова semene. Toto učení nebylo v souladu s náboženskou naukou jeho doby, přesto Izaiáš nebojácne hlásal poselství dané mu Bohem a přinesl naději mnohému srdci toužícímu po duchovních požehnáních, přislíbených semeni Abrahámovu.

Apoštol pohanů upozorňuje ve svém listě věřícím v Římě na tento rys Izaiášova učení. „Izaiáš,“ praví Pavel „se osměluje říci: Dal jsem se nalézt těm, kteří mne nehledali, zjevným jsem se učinil těm, kteří se po mně neptali.“ **Římanům 10,20.**

Často se zdálo, že Izraelsští jsou neschopni nebo nechtějí porozumět, jaký úmysl má Bůh s pohany. A právě tento úmysl to byl, jenž z nich učinil lid zvláštní a ustavil je jako nezávislý národ mezi národy země. Abrahám, jejich otec, jemuž se jako prvnímu dostalo zaslíbení smlouvy, byl vyzván, aby vyšel „ze země své a z příbuznosti své“ do vzdálené země, aby mohl být nositelem světla pohanům. Ačkoli zaslíbení, jež mu bylo dáno, obsahovalo slib, že bude mít potomstvo tak četné jako písek u moře, neměl se stát zakladatelem velkého národa v zemi Kanaán jen ze sobeckých důvodů. Smlouva Boží uzavřená s ním se vztahovala na všechny národy země. „Požehnám tobě,“ pravil Hospodin, „a zvelebím jméno tvé, a budeš požehnání. Požehnám také dobrořecícím tobě, a zlořecícím tobě zlořeciti budu; ano požehnány budou v tobě všechny čeledi země.“ **1. Mojžíšova 12,2.3.**

[243] Když byla smlouva obnovena krátce před narozením Izákovým, byl Boží záměr s lidstvem znovu objasněn. „Požehnání budou v něm všickni národové země,“ (**1. Mojžíšova 18,18**) znělo ujištění Hospodinovo o zaslíbeném dítěti. Později pak nebeský posel znovu

prohásil: „Požehnání budou v semeni tvém všickni národové země.“

1. Mojžíšova 22,18.

Podmínky této smlouvy v celém rozsahu byly dobře známy dítkám Abrahamovým a dětem jejich dětí. Aby se mohli stát požehnáním národů a aby jméno Boží bylo učiněno známým „na vší zemi“ (2. Mojžíšova 9,16), byli Izraelští vysvobozeni z egyptské poroby. Budou-li poslušni požadavkům Božím, předběhnou ostatní národy v moudrosti a chápání; této nadřazenosti však dosáhnou a udrží si ji jen proto, aby skrze ně mohl být splněn záměr Boží se všemi národy země.

Podivné úkazy, které provázely vysvobození Izraele z egyptského otroctví a jejich putování a vstup do zaslíbené země, způsobily, že mnozí z pohanů uznali Boha Izraele za Svrchovaného vládce „Zvědit' Egyptští,“ zanělo zaslíbení, „že já jsem Hospodin, když vztáhnu ruku svou na Egypt a vyvedu syny Izraelské z prostředku jich.“ 2. Mojžíšova 7,5. I hrdopyšný faraón byl nucen uznat moc Hospodinovu. „Jděte, služte Hospodinu,“ pravil Mojžíšovi a Áronovi, „a dejte mi také požehnání.“ 2. Mojžíšova 12,31.32.

Postupující zástupy Izraelských poznávaly, že mocné divy Boha Hebrejů je předcházejí a že někteří mezi pohany pochopili, že jen on je pravým bohem. V bezbožném Jerichu svědčila pohanská žena: „Hospodin Bůh váš jest Bůh na nebi svrchu, i na zemi dole“ Jozue 2,11. Dozvěděla se o Hospodinu a tato známost byla její spásou. Vírou „Raab nezahynula“ s těmi, kdož neuvěřili. Židům 11,31. A její obrácení nebylo ojedinělým případem milosrdenství Božího s modloslužebníky, kteří uznali jeho božskou moc. Početný národ žijící v zemi — Gabaonští — se zřekl svého pohanství a přidal se k Izraeli, sdíleje s ním požehnání smlouvy.

Bůh nerozeznává lidi podle národnosti, plemene nebo třídy. Je Stvořitelem všeho lidstva. Všichni lidé jsou svým stvořením jedna rodina, jsou jedno skrze vykoupení. Kristus přišel, aby strhl všechny dělící přehrady, aby dokořán otevřel všechny chrámové dvory, tak aby každá duše mohla mít volný přístup k Bohu. Jeho láska je tak veliká, tak hluboká a plná, že proniká všude. Vysvobozuje ze satanova vlivu ty, kdož byli oklamáni jeho šálením, a přibližuje je k trůnu Božímu, trůnu, kolem něhož září duha zaslíbení. Kristus nerozlišuje mezi Židem a Řekem, mezi otrokem a svobodným.

Když se pak Izraelští usadili v Zaslíbené zemi, upadly v dlaších letech blahodárné plány Hospodinovy pro spásu pohanů téměř zcela v zapomnění a bylo třeba, aby Bůh oznámil svůj plán. „Rozpomenou a obrátí se k Hospodinu všechny končiny světa,“ zpíval žalmista pod vnuknutím Ducha, „a skláněti se budou před ním všechny čeledi národů.“ „Přijdouť nejvzácnější z Egypta. Mouřenínská země rychle vztáhne ruku svou k Bohu.“ „Báti se budou pohané jména Hospodinova, a všickni králové země slávy tvé.“ „Budeť to zapsáno pro budoucí potomky, a lid, kterýž má stvořen býti, chváliti bude Hospodina, že shlédl s výsosti svatosti své, Hospodin s nebe na zemi že popatřil, aby vyslyšel vzdychání vězňů, a rozvázal ty, kteříž již k smrti oddáni byli, aby vypravovali na Siónu jméno Hospodinovo, a chválu jeho v Jeruzalémě když se spolu shromáždí národové a království, by sloužili Hospodinu.“ **Žalm 22,28; 68,32; 102,16.19-23.**

Kdyby byl Izrael zůstal věren svému povolání, všechny národy země by se byly podílely na jeho požehnáních. Avšak srdcí těch, jimž byla svěřena známost spásné pravdy, se nedotkla bída těch, kdož žili kolem nich. Když zapomněli na úmysl Boží, začali se na pohana dívat jako na někoho, na koho se milost Boží nevztahuje. Světlo pravdy přestlo plynout, zavládla tma. Národy zastřel závoj nevědomosti; o lásce Boží se nevědělo téměř nic, dařilo se bludům a pověrám.

Takové byly poměry, když byl Izaiáš povolán k prorockému poslání. Nebyl však proto malomyslný, neboť v uších mu zněl vítězoslavný chór andělů, obklopujících trůn Boží a zpívajících „Plná jest všechna země slávy jeho.“ **Izajáš 6,3.** A jeho víra byla posilována vidinami slavných vítězství církve Boží, až „země naplněna bude známostí Hospodina, tak jako vodami moře naplněno jest.“ **Izajáš 11,9.** „Zastření, kteréž zastírá všechny lidi, a přikrytí, jímž přikrytí jsou všickni národové,“ bude nakonec odstraněno. **Izajáš 25,7.** Duch Boží bude vylit na všechny lidi. Ti, kdož lační a prahnou po spravedlnosti, budou přičtení k Izraeli Božímu. „Porostou jako mezi bylinami, jako vrbí vedle tekutých vod,“ pravil prorok. „Tento dí: Hospodinův já jsem, a onen nazůve se jménem Jákobovým, a jiný zapíše se rukou svou Hospodinu, a jménem Izraelským jmenovati se bude.“ **Izajáš 44,4.5.**

[245]

Proroku bylo dáno zjevení o tom, jak blahodárný sleduje Bůh záměr rozeznáním zatrvzelých Judských mezi národy země. „Po-

znát' lid můj jméno mé," pravil Hospodin; „poznát', pravím, v ten den, že jsem to já, kterýž mluvím.“ **Izajáš 52,6**. A nejen oni sami se naučí poslušnosti a víře; na místech svého vyhnanství naučí také druhé znát živého Boha. Mnozí z potomků cizinců se naučí milovat Boha jako svého Stvořitele a Vykupitele; začnou zachovávat svatou sobotu Boží jako památku tvůrčí síly Boží; a až ohrne „Hospodin rámě svatosti své před očima všech národů,“ aby vysvobodil svůj lid ze zajetí, uvidí „všecky končiny země“ spásu Boží. (**Izajáš 52,10**) Mnozí z těch, kdož se obrátí z pohanství, se budou chtít připojit k Izraelským a provázet je při návratu do Judska. Nikdo z nich neřekne: „Odloučil mne Hospodin od lidu svého“ (**Izajáš 56,3**), neboť Bůh skrze svého proroka pravil těm, kteří se mu oddají a budou zachovávat jeho zákon, že budou od té chvíle počítáni k duchovnímu Izraeli — k církvi Boží na zemi.

„Cizozemce pak, kteříž by se připojili k Hospodinu, aby sloužili jemu, a milovali jméno Hospodinovo, jsouce u něho za služebníky, všecky ostříhající soboty, aby jí nepoškvřňovali, a držící smlouvu mou, ty přivedu k hoře svatosti své, a obveselím je v domě svém modlitebném. Zápalové jejich a oběti jejich příjemné mi budou na oltáři mém; nebo dům můj dům modlitby slouti bude u všech národů. Pravít' Panovník Hospodin, kterýž shromážd'uje rozehnané Izraelovy: Ještěť' shromáždím k němu a k shromážděným jeho.“ **Izajáš 56,6-8**.

Proroku bylo dopřáno pohlédnout za staletí, do doby příchodu zaslíbeného Meisáše. Nejprve spatřil jen „soužení a tmu, mrákotu, bídu a nátisk v temnostech“ **Izajáš 8,22**. Viděl, že mnozí z těch, kdož touží po světle pravdy, jsou sváděni falešnými učiteli do zmatených bludišť filosofie a spiritismu; mnozí věří ve vnější formy zbožnosti, avšak nevnášejí pravou zbožnost do každodenního života. Zdálo se, že vyhlídky jsou beznadějně. Záhy se však výjev změnil a před očima prorokovými se objevilo podivuhodné vidění. Spatřil Sluce [246] spravedlnosti, jak vychází se spásou na svých křídlech; a pln obdivu zvolal: „Ne tak obklíčí mrákota té země, kteráž soužena bude, jako když se ponejprv nepřítel dotkl země Zabulon a země Neftalím, ani jako potom, když více obtíží, naproti moři, při Jordánu Galilei lidnatou. Lid tento chodě v temnostech, uzří světlo veliké, a bydlícím v zemi stínu smrti světlo zaskví se.“ **Izajáš 9,1.2**.

Toto slavné světlo světa přinese spásu každému národu, lidem všech plemen a jazyků. Prorok slyšel, jak věčný Otec praví o díle, jež ho čeká: „Máloť by to bylo, abys mi byl služebníkem ku pozdvižení pokolení Jákobových a k navrácení ostatků Izraelských; protož dal jsem tě za světlo pohanům, abys byl spasení mé až do končin země.“ „V čas milosti vyslyším tě, a ve dni spasení spomohu tobě. Nadto ostříhati tě budu, a dám tě v smlouvu lidu, abys utvrdil zemi, a v dědictví uvedl dědictví zpuštěná, abys řekl vězňům: Vyjděte, a těm, kteříž jsou ve tmách: Zjevte se.“ „Aj, tito zdaleka přijdou, aj, onino od půlnoci a od moře, a jiní z země Sinim.“ **Izajáš 49,6.8.9.12.**

Pohlížeje ještě dále do budoucnosti, viděl prorok, jak se tato slavná zaslíbení do písmene plní. Viděl, jak hlasatelé blažené zvěsti o spáse jdou do všech končin země, ke všem lidem a národům. Slyšel, jak Hospodin praví o církvi evangelia: „Aj, já obrátím na něj jako řeku pokoj, a jako potok rozvodnilý slávu národů.“ A uslyšel příkaz: „Rozšiř místo stanu svého, a čalounů příbytků svých roztáhnouti nezbraňuj; natáhni i provazů svých, a kolíky své utvrď, nebo napravo i nalevo se rozmůžeš, a símě tvé národy dědičně vládnouti bude.“ **Izajáš 66,12; 54,2.3.**

Hospodin pravil prorokovi, že pošle své svědky „k národům do Tarsu, Pul a Lud. . . .do Tubal a Javan, na ostrovy daleké.“ **Izajáš 66,19.**

„Ó jak krásné na horách
nohy toho, ješto potěšené věci zvěstuje,
a ohlašuje pokoj,
toho, ješto zvěstuje dobré,
ješto káže spasení, a mluví k Sionu:
Kralujet' Bůh tvůj.“

Izajáš 52,7.

[247]

Prorok slyšel Boha, jak volá svou církev k dílu, k němuž byla ustanovena, aby byla připravena cesta k uvedení do věčného království Božího. Poselství znělo naprosto jasně:

„Povstaniž, zastkvěj se, poněvadž přišlo světlo tvé,
a sláva Hospodinova vzešla nad tebou.

Nebo aj, tmy přikryjí zemi,
a mrákota národy,
ale nad tebou vzejde Hospodin,
a sláva jeho nad tebou vidína bude.
I budou choditi národové v světle tvém,
a králové v blesku, jenž vzejde nad tebou.
Pozdvihni vůkol očí svých, a popatř.
Všickni tito shromáždíce se, k tobě se poberou,
synové tvoji zdaleka přijdou,
a dcery tvé při boku tvém chovány budou.
I vystavějí cizozemci zdi tvé,
a králové jejich přísluhovati budou tobě,
když v prchlivosti své ubiji tě,
a v dobré líbeznosti své slituji se nad tebou.
A otevřiny budou brány tvé ustavičně,
ve dne ani v noci nebudou zavírány,
aby přivedli k tobě sílu pohanů,
i králové jejich aby přivedeni byli.
Obrat' teř zřetel ke mně,
abyste spaseny byly všechny končiny země;
nebo já jsem Bůh silný,
a není žádného více.“

Izajáš 60,1-4.10.11; 45,22.

Tato proroctví velkého duchovního probuzení v době těžké tmy se dnes naplňují zřizováním misijních stanic, jež zasahují i do zůstalých oblastí země. Skupiny misionářů v pohanských zemích přirovnal prorok ke znamením, jež byla zřízena, aby vedla ty, kdož hledají světlo pravdy.

[248]

„Budet' v ten den,“ praví Izaiáš, „že na kořen Izai, kterýž stane za korouhev národům, pohané pilně ptáti se budou, nebo odpočívání jeho bude slavné. I bude v ten den, že přičiní Pán po druhé ruky své, aby shledal ostatky lidu svého. . . A vyzdvihne korouhev mezi pohany, a sběře zahnané Izraelské, a rozptýlené Judovy shromáždí ode čtyř stran země.“ *Izajáš 11,10-12.*

Den vysvobození je nablízku. „Oči Hospodinovy spatřují všecku zemi, aby dokazoval síly své při těch, kteříž jsou k němu srdce

upřímného.“ **2. Paralipomenon 16,9.** Mezi všemi národy, mezi lidmi všech plemen a jazyků vidí Bůh muže a ženy, kteří prosí o světlo a moudrost. Jejich duše jsou neukojeny; dlouho se živily popelem (Viz Iz 44,20). Nepřítel vši spravedlnosti je svedl na scestí, tápou jako slepí. Jsou však upřímní v srdci a přejí si poznat lepší cestu. Ačkoli se utápějí v pohanství a neznají psaný zákon Boží ani Syna Božího Ježíše, prozrazují rozličným způsobem, že na jejich mysl a povahu působí božská moc.

Ti, kdož nevědí nic o Bohu, leda to, čeho se jim dostalo působením božské milosti, se někdy chovají laskavě k služebníkům Božím, poskytujíce jim ochrany s nasazením vlastního života. Duch svatý vštěpuje milost Kristovu do srdce mnohého šlechetného hledače pravdy a vzbuzuje v něm soucit, který vychází z jeho povahy a neodpovídá jeho dosavadní výchově. Do jeho duše září „světlo, které osvětluje každého člověka, který přichází na svět“ (**Jan 1,9**), a toto Světlo bude řídit jeho kroky do království Božího, bude-li ho dbát. Prorok Micheáš pravil. „Sedím-li v temnostech, svítí mi Hospodin. . . Vyvede mne na světlo, budu viděti spravedlnost jeho.“ **Micheáš 7,8.9.**

Plán nebes na spásu člověka je tak obsáhlý, že zahrnuje celý svět. Bůh touží vdechnout zdeptanému lidstvu dech života. A nedopustí, aby byla zklamána jediná duše, která upřímně touží po něčem vyšším a ušlechtlejším, než co může nabídnout svět. Nepřestává vysílat své anděly k těm, kdož se v nejbez nadějnějších situacích modlí a prosí ve víře o nějakou vyšší moc, aby se jich ujala a přinesla jim vysvobození a pokoj. Rozličným způsobem se jim Bůh zjeví a přivede je do takových okolností, že se v nich zrodí víra v toho, jenž se dal za výkupné za všechny, „aby pokládali v Bohu naději svou, a nezapomínali se na skutky Boha silného, ale ostříhali přikázání jeho.“ **Žalm 78,7.**

[249]

„Zdaliž odjato bude reku udatnému to, což uchvátil? A zdaž zajatý lid spravedlivého vyproštěn bude?“ „Tak praví Hospodin: I zajatý lid reku udatnému odjat bude, a to, což uchvátil násilník, vyproštěno bude.“ **Izajáš 49,24.25.** „Zahanbeni budou ti, kteříž doufají v rytinu, kteříž říkají slitinám: Vy jste bohové naši.“ **Izajáš 42,17.**

„Blahoslavený ten, jehož spomocník jest Bůh silný Jákobův, jehož naděje jest v Hospodinu bohu jeho.“ **Žalm 146,5.** „Navrať tebe se k ohradě, ó věžňové v naději postavení.“ **Zacharjáš 9,12.** Všem

v pohanských zemích, kdož jsou v srdci čestní — „upřímným“ v očích nebes — „vzchází ve tmách světlo“ **Žalm 112,4**. Bůh praví: „Povedu slepé po cestě, kteréž neznali, a po stezkách, kterýchž neuměli, provedu je; obrátím před nimi tmu v světlo, a co nerovného, v rovinu. Toť jest, což jim učiním, a neopustím jich.“ **Izajáš 42,16**.

[250]

[251]

Část IV. — Národ potrestán

„Budu tě trestati v soudu, ačkoli tě
bez trestání naprosto nenechám.“

Jeremjáš 30,11.

32. kapitola — Manasses a Joziáš

Království Judy, které prospívalo v dobách Ezechiášových, znovu kleslo za dlouhého období Manassesovy neblahé vlády, kdy znovu ožilo pohanství a mnozí se dali svést k modloslužebnictví. „Manasses uvedl v blud Judské i obyvatele Jeruzalémské, tak že činili horší věci nežli národové pohanští.“ **2. Paralipomenon 33,9.** Po slavném světle předchozích pokolení nastoupila tma pověry a bludu. Zrodila se a kvetla velká zla — tyranie, útisk, nenávst ke všemu, co je dobré. Spravedlnost byla převrácena, vládlo násilí.

Avšak ani v těchto zlých dobách nescházelo takových, kteří podávali svědectví o Bohu a spravedlnosti. Zkoušky, kterými Juda bezpečně prošel za Ezechiášovy vlády, vykovaly v mnohých statečnou povahu, která se nyní osvědčila jako hráz proti panující nepravosti. Zasazovali se pro pravdu a spravedlnost a vzbuzovali tím hněv Manassesův a jeho rádců, kteří nechtěli upustit od svého zlého konání a umlčovali každý projev nesouhlasu. „Krvě nevinné vylil Manasses velmi mnoho, tak že naplnil Jeruzalém od jednoho konce k druhému.“ **2. Královská 21,16.**

Jedním z prvních, kdož byli umlčeni, byl Izaiáš, který více než půl století stál před Judou jako ustanovený posel Hospodinův. „Jiní se podrobili zkoušce výsměchu a bičování, ano i pout a žalářů; byli ukamenováni, útrpným právem vyslýcháni, rozřezáni, zemřeli rozsekáni mečem, toulali se oděni ovčími rouny a kozími kůžemi, strádali, zakoušeli útisk a násilí; lidé, jakých svět nebyl hoden, bloudili po pouštích, horách, jeskyních a doupatech země.“ **Židům 11,36-38.**

Někteří z těch, kteří trpěli pronásledováním za Manassesovy vlády, byli pověřeni, aby hlásali zvláštní poselství soudu. Král Judy, prohlásil prorok, „páchal horší věci než všichni, . . . kteří byli před ním.“ Pro tuto bezbožnost se jeho království řítilo do zkázy; brzy budou obyvatelé země odvedeni jako otroci do Babylóna, kde „budou v loupež a v rozchvátání všechněm nepřátelům svým“ **2. Královská 21,11.14.** Avšak Hospodin zcela neopustí ty, kdož ho v cizí zemi uznají za svého vládce; budou snad sužováni velkou trýzní, Hospo-

din je však vysvobodí v době, kterou sám určí, a způsobem, který sám zvolí. Ti, kdož v něho vloží svou víru, najdou bezpečné útočiště.

Proroci neustávali věrně upozorňovat a napomínat; mluvili nebojácně k Manassesovi a jeho národu; poselství však byla vystavena posměchu, odpadlý Juda jich nedbal. Jako ukázkou toho, co přijde na lid, nepřestane-li být zatvrzelý, Hospodin dopustil, aby jejich král byl zajat oddílem asyrských vojáků, kteří „svázavše ho dvěma řetězy ocelovými, dovedli jej do Babylóna,“ jejich prozatímního hlavního města. Toto dopuštění způsobilo, že se král vzpamatoval; „modlil se Hospodinu Bohu svému, a ponižoval se velmi před obličejem Boha otců svých, a modlil se jemu. I naklonil se k němu Bůh, a vyslyšel modlitbu jeho, a uvedl jej zase do Jeruzaléma do království jeho. Tehdy poznal Manasses, že sám Hospodin jest Bohem.“ **2. Paralipomenon 33,11-13**. Avšak toto pokání, i když bylo pozoruhodné, přišlo příliš pozdě a nemohlo zachránit království před zhoubným vlivem mnohaletého modlářství. Mnozí klopýtli a padli a už nikdy nevstali.

Mezi těmi, jejichž život se utvářel v ovzduší osudného odpadnutí Manassesova, byl vlastní Manassesův syn, který nastoupil na trůn ve věku dvaceti dvou let. O králi Amonovi je psáno: „Chodil po vší cestě, po níž chodil otec jeho, a sloužil ukydaným bohům, jimž sloužíval otec jeho, a klaněl se jim; a opustil Hospodina Boha otců svých.“ **2. Královská 21,21.22**. „Neponížil se před Hospodinem, jako se ponížil Manasses otec jeho, nýbrž mnohem více hřešil.“ Bezbožnému králi nebylo dopřáno vládnout dlouho. Pouhé dva rody od chvíle, kdy dosedl na trůn, byl zavražděn v paláci svým služebnictvem; a lid země ustanovil „krále Joziáše syna jeho místo něho“ **2. Paralipomenon 33,23.25**.

S nastoupením Joziáše na trůn, na němž pak bude vládnout třicet jedna let, začala klíčit naděje v těch, kdož zachovávali čistotu své víry, že sestup království byl zastaven, neboť nový král, ač mu je teprve osm let, se bojí Boha a od počátku „činil to, což pravého jest před očima Hospodinovými, chodě po vší cestě Davida otce svého, a neuchyluje se napravo ani nalevo“ **2. Královská 22,2**. Ač zrozen z bezbožného krále, napadán pokušením, aby následoval cesty svého otce, a ač měl jen nemnoho rádců, kteří ho podporovali na správné cestě, byl Joziáš věrný Bohu Izraele. Bludy minulých pokolení mu byly varováním; rozhodl se činit správně a neklesnout

[255]

do bahna hříchu a ponížení, do něhož upadli jeho otec a otec jeho otce. „Neučýlil se napravo ani nalevo.“ Jako ten, jenž má zastávat tak odpovědné postavení, se rozhodl, že bude poslušen poučení, jak si má počínat, jež bylo dáno vládcům Izraele a jeho poslušnost umožnila Bohu, že ho mohl použít za nástroj.

V době, kdy Joziáš začal vládnout, a již mnoho let předtím, si upřímní v království Juda kladli otázku, zda zaslíbení, jež dal Bůh starému Izraeli, mohou se kdy vyplnit. Podle lidského rozumu se zdálo, že je téměř nemožné, aby se božský záměr s vyvoleným národem splnil. Odpadnutí předchozích století nabývalo uplývajícími léty na síle; deset z kmenů bylo rozehnáno mezi pohany; jen kmen Juda a Benjamin zůstaly a zdálo se, že i ty jsou na pokraji mravní a národní záhuby. Proroci začali předpovídat úplnou zkázu jejich krásného města, v němž stál chrám vystavěný Šalomounem a k němuž se upínaly všechny jejich pozemské naděje na dosažení národní velikosti. Což je možné, že by se Bůh chystal zapomenout na svůj slavnostní slib, že vysvobodí ty, kdož v něho uvěří? Mohou ti, kdož zůstali věrní Bohu, věřit v lepší dny, když jsou spravedliví již tak dlouho pronásledováni a bezbožným se daří?

Tyto úzkostné otázky vyjádřil prorok Abakuk. Když viděl, jaké je postavení věrných v té době, vylil břímě svého srdce ve zvolání „Až dokud, ó Hospodine, křičeti budu, a nevyslyšíš? Volati budu k tobě pro nátisk, a nespomůžeš? Proč dopouštíš, abych hleděti musel na nepravost, a na bezpráví se dívat, též na zhoubu a nátisk proti mně? A vždy jest, kdož svár a různici vzbuzuje. Odkudž se děje opuštění zákona, a nedochází nikdá soud. Nebo bezbožný obkličuje spravedlivého, pročž vychází soud převrácený.“ **Abakuk 1,2-4.**

[256] Bůh odpověděl na náрек svých věrných dítek. Skrze svůj vyvolený nástroj zjevil své odhodlání potrestat národ, který se od něho odvrátil, aby sloužil bohům pohanů. Ještě za života těch, kteří se tehdy dotazovali, co je čeká, uspořádá Bůh divem záležitosti vládnoucích národů země a vynese Babylónské na vrchol. Tito Kaldejští, „strašliví a hrozní“, přepadnou náhle zemi Judy jako božsky určená metla (**Abakuk 1,7**). Přední muži judští a nejlepší z lidí budou odvečeni do zajetí do Babylóna; judská města a vesnice, pole a zahrady budou zpustošeny; ničeho nebude ušetřeno.

Ve víře, že i tímto strašným soudem se naplňuje záměr, který má Bůh se svým lidem, sklonil se Abakuk v pokoře zjevené vůli

Hospodinově. „Hospodine Bože můj, Svatý můj, zdaliž ty nejsi od věčnosti?“ zvolal. A pak, když svou vírou pohlédl za nevábnou vyhlídku, jakou skýtala nejbližší budoucnost, a pevně se chopil vzácných zaslíbení, jež zjevují lásku, kterou Bůh chová ke svým dítkám, prorok dodal: „Mýt' nezemřeme.“ **Abakuk 1,12**. S tímto vyhlášením víry vložil svou věc a věc každého věřícího Izraelity do rukou laskavého Boha.

Nebyl to jediný výraz Abakukovy silné víry. Při jedné příležitosti, když přemýšlel o budoucnosti, pravil: „Na stráži své státi budu, a postavím se na baště, vyhlédaje, abych viděti mohl, co mluvíti bude ke mně Bůh.“ Hospodin mu laskavě odpověděl: „Napiš vidění, a to zřetelně na deskách, aby je přeběhl čtenář, proto že ještě do jistého času bude vidění, a směle mluvíti bude až do konce, a nesklamát'. Jestliže by pak poprodlilo, posečkej na ně; neboť jistotně dojde, aniž bude meškati. Aj ten, kdož se zpíná, tohoť duše není upřímá v něm, ale spravedlivý z víry své živ bude.“ **Abakuk 2,1-4**.

Víra, která posilovala Abakuka a všechny čestné a spravedlivé v oněch dnech těžké zkoušky, je táž víra, která pomáhá lidu Božímu i dnes. V nejchmurnějších hodinách, za nejhorších okolností se má křesťanský věřící upnout svou duší ke zdroji všeho světla a moci. Skze víru v Boha může se každý den jeho víra a jeho odvaha obnovovat. „Spravedlivý z víry své živ bude.“ Slouží-li člověk Bohu, nemusí být malomyslný, nemusí mít strach, nemusí kolísat. Hospodin splní na nejvyšší míru očekávání těch, kdož v něho věří. Dá jim moudrost, kterou právě potřebují.

O hojném opatření, jež je učiněno pro každou pokoušenou duši, podává apoštol Pavel výmluvné svědectví. Jemu bylo dáno božské ujištění: „Má milost ti stačí, neboť moc se stává dokonalou v slabosti.“ S vděčností a v důvěře zkoušený služebník Boží odpověděl: „Velmi rád se tedy budu chlubit spíše svými slabostmi, aby mě zastínila moc Kristova. Proto radostně přijímám slabosti, násilnosti, nouzi, pronásledování, úzkosti, - vše pro Krista; neboť když jsem sláb, zrovna tehdy jsem silný.“ **2. Korintským 12,9.10**.

Musíme v sobě žít a posilovat víru, o níž svědčili proroci a apoštolové, víru, jež se chápe zaslíbení Božích a čeká na vysvobození v době, již určí Bůh, a způsobem, který sám stanoví. Jisté slovo prorocství se nakonec splní ve slavném příchodu našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista jako Krále králů a Pána pánů. Doba čekání

[257]

se snad může zdát dlouhá, duše snad může být sklíčena neblahými okolnostmi, mnozí, v něž byla vložena důvěra, snad mohou cestou klesnout; my však prohlašujeme ve víře jako prorok, který se snažil povzbudit Judu v době nevídaného odpadlictví: „Hospodin v chrámě svatosti své jest, umlkniž před obličejem jeho všecka zamě.“ **Abakuk 2,20**. Mějme vždy na paměti potěšující poselství: „Ještě do jistého času bude vidění, a směle mluviti bude až do konce, a nezklame; jestliže by se pak opozdilo, posečkej na ně, neboť jistotně dojde, aniž bude meškati. . . Spravedlivý z víry své živ bude.“ **Abakuk 2,3.4.**

„Ó Hospodine, dílo své u prostřed let
při životu zachovej,
u prostřed let známé učíš,
v hněvě na milosrdenství se rozpomeň.
Když se Bůh bral od poledne,
a Svatý s hory Fáran.
Slávu jeho přikryla nebesa,
a země byla plná chvály jeho.
Blesk byl jako světlo,
rohy po bocích svých měl,
a tu skryta byla síla jeho.
Před tváří jeho šlo morní nakažení,
a uhlí řeřavé šlo před nohama jeho.
Zastavil se, a změřil zemi;
pohleděl, a rozptýlil národy.
Zrozrážiny jsou hory věčné,
sklonili se pahrbkové věční,
cesty jeho jsou věčné.
Vyšel jsi k vysvobození lidu svého,
k vysvobození s pomazaným svým.
Byť pak fík nekvetl,
a nebylo úrody na vinicích;
byť i ovoce olivy pochybilo,
a rolí nepřinesla užitky;
a od ovčince odřezován byl brav,
a nebylo žádného skotu v chlévích:
Já však v Hospodinu veseliti se budu,

[258]

plésati budu v Bohu spasení svého.
Hospodin Panovník jest síla má.“

Abakuk
3,2-6,13.17-19.

Abakuk nebyl jediným, skrze něhož bylo dáno poselství skvělé naděje a budoucího vítězství, jakož i okamžitého soudu. Za vlády Joziáše uslyšel slovo Hospodinovo Sofoniáš. Slovo mluvilo jasně o následcích stálého odpadnutí a upozorňovalo pravou církev, jaká slavná budoucnost ji čeká. Sofoniášova proroctví o soudu, který čeká Judu, se v plné míře vztahují k soudům, které postihnou zatvrzelý svět v době druhého příchodu Kristova:

„Blízký jest den Hospodinův veliký,
blízký jest a rychlý velmi
zvuk dne Hospodinova,
tuť hořce křičeti bude udatný.
Den rozhněvání bude ten den,
den úzkosti a trápení,
den zpuštění a to hrozného,
den temnosti a mračna,
den oblaku a mrákoty,
den trouby a troubení
proti městům hrazeným,
a proti úhlům vysokým.“

[259]

Sofonjáš 1,14-16.

„V němž úzkostmi sevrú lidí, aby chodili jako slepí, nebo proti Hospodinu zhřešili. I vylita bude krev jejich jako prach, a těla jejich jako lejna. Ani stříbro jejich, ani zlato jejich nebude jich moci vytrhnouti v den rozhněvání Hospodinova; nebo ohněm horlivosti jeho sehlcena bude tato všecka země, proto že konec jistě rychlý učiní všechněm obyvatelům země.“ Sofonjáš 1,17.18.

„Ohledejte sebe, ohledejte, pravím,
ó národe nemilý,
prvé než uložení přijde,

a den jako plevy pomine,
 prvé než přijde na vás prchlivost hněvu Hospodinova,
 prvé než přijde na vás den hněvu Hospodinova.
 Hleďte Hospodina všickni tiší země,
 kteříž soud jeho činíte;
 hleďte spravedlnosti,
 hleďte tichosti.
 Snad se ukryjete
 v den hněvu Hospodinova.“

Sofonjáš 2,1-3.

[260] „Aj, já konec učiním všechněm, kteříž tě trápití budou v ten čas, a zachovám kulhavou, a zahnanou shromáždím; nýbrž způsobím jim chválu a jméno po vsí zemi, v níž pohanění nesli. V ten čas přivedu vás, v ten čas, pravím, shromáždím vás; nebo dám vám jméno a chválu mezi všemi národy země, když zase přivedu zajaté vaše před očima vašima, dí Hospodin.“ **Sofonjáš 3,19.20.**

„Prozpěvuj, dcero Sionská, prokřikujte, Izraelští,
 vesel se a pléšej vším srdcem,
 dcero Jeruzalémská,
 že odjal Hospodin soudy tvé,
 odklidil nepřítelů tvého.
 Král Izraelský Hospodin
 jest u prostřed tebe,
 nebudeš se báti více zlého.
 V ten den bude řečeno Jeruzalému: Neboj se,
 a Sionu: Necht' nemdlejí ruce tvé.
 Hospodin Bůh tvůj u prostřed tebe
 mocný zachová tě,
 radovati se bude z tebe velice,
 přestane na milování svém tebe,
 plésati bude nad tebou s prozpěvováním.“

Sofonjáš 3,14-17.

[261]

33. kapitola — Kniha zákona

Potlačovaný, přesto však mocný vliv, jímž působila poselství proroků o babylónském zajetí, připravil ve značné míře cestu k nápravě, jež nastala v osmnáctém roce Joziášovy vlády. Toto nápravné hnutí, jež na čas odvrátilo hrozící soudy, vzniklo zcela nečekaně objevením a prozkoumáním části Písma svatého, jež se podivným způsobem ztratila.

Téměř před sto lety, když se za Ezechiáše poprvé slavily velиконоční svátky, bylo rozhodnuto, aby kněží denně veřejně četli lidu z knihy zákona. Právě zachovávání ustanovení zaznamenaných Mojžíšem, zvláště pak těch, jež byly uvedeny v knize smlouvy a jež tvoří část páté knihy Mojžíšovy, způsobilo, že Ezechiášova vláda byla tak blahodárná. Manasses se však opovážil nedbat těchto ustanovení; a za jeho vlády se hrubou nedbalostí opis knihy zákona, chovaný v chrámě, ztratil. Tak byl lid na mnohá léta připraven o pokyny, jež zákon obsahuje.

Ztracený rukopis našel v chrámě velekněz Helkiáš, když se na budově chrámu prováděly rozsáhlé opravy podle plánu krále Joziáše na záchranu posvátné stavby. Velekněz dal vzácnou knihu Safanovi, učenému písaři, který ji přečetl, pak ji odnesl králi a řekl mu o tom, jak byla objevena.

Joziáš byl hluboce dojat, když slyšel poprvé číst napomínání a varování, zaznamenaná v tomto starém rukopisu. Ještě nikdy si předtím neuvědomil, jak prostě a jasně ukázal Bůh Izraelským „život i smrt, požehnání i zlořečenství“ (5. Mojžíšova 30,19), a jak často je nabádal, aby si vybrali cestu života, aby se mohli stát chválou na zemi, požehnáním všech národů. „Bud’te silní a zmužile se mějte, nebojte se, ani se lekejte,“ napomínal Izrael Mojžíš, „nebo Hospodin Bůh tvůj, on jde s tebou, neopustí’ a nezanechá tebe.“ 5. Mojžíšova 31,6.

Kniha obsahuje hojnost ujištění, že Bůh je ochoten učinit to nejkrajnější pro spásu těch, kdož v něho plně věří. Jako je vysvobodil

[262]

z egyptského otroctví, tak mocně zasáhne, aby se usadili v Zemi zaslíbené a stanuli v čele národů země.

Povzbuzení, jež se nabízela jako odměna za poslušnost, byla provázena prorockými o soudech, jež stihnou neposlušné; a když král uslyšel slova vnuknutá Duchem svatým, poznal, že líčí poměry, jež jsou podobné poměrům, jaké právě panují v jeho království. Když slyšel prorocké líčení odklonu od Boha, ohromilo ho v té souvislosti jasné prohlášení, mluvící o tom, že den pohromy přijde rychle a nebude z něho úniku. Řeč byla jasná, nemohlo být omylu ve smyslu slov. A v závěru svitku rukopisu, kde bylo shrnuto, co Bůh učinil pro Izrael a co se stane v budoucnu, bylo o tom řečeno dvojnásob jasně. Před vším Izraelem Mojžíš prohlásil:

„Pozorujte nebesa a mluviti budu,
poslyš i země výmluvností úst mých.
Sstupiž jako déšť naučení mé,
spadniž jako rosa výmluvnost má,
jako tichý déšť na mladistvou travu,
a jako příval na odrostlou bylinu,
Nebo jméno Hospodinovo slaviti budu.
Vzdejtež velebnost Bohu našemu,
Skále té, jejíž skutkové jsou dokonalí,
nebo všechny cesty jeho jsou spravedlivé.
Bůh silný, pravdomluvný, a není nepravosti v něm,
spravedlivý a přímý jest.“

5. Mojžíšova 32,1-4.

„Rozpomeň se na dny staré,
považte let každého věku;
vztepej se otce svého, a oznámí tobě,
starců svých, a povědí tobě.
Když dědictví rozděloval Nejvyšší národům,
když rozsadil syny Adamovy,
rozměřil meze národům
vedlé počtu synů Izraelských.
Nebo díl Hospodinův jest lid jeho,
Jáko provazec dědictví jeho.
Nalezl jej v zemi pusté,

a na poušti veliké a hrozné;
vůkol vedl jej, vyučil jej,
a ostříhal ho, jako zřítelnicu oka svého.“

5. Mojžíšova 32,7-10.

Avšak Izrael „opustil Boha Stvořitele svého,
a zlehčil sobě Boha spasení svého.

K horlení popudili ho cizími bohy,
ohavnostmi zdráždili jej.

Obětovali d'áblům, ne Bohu,
bohům, jichž neznali,
novým, kteříž z blízka přišli,
jichžto se nic nestrašili otcové vaši.

Na skálu, kteráž zplodila tě, zapomenul jsi;
zapomněl jsi na Boha silného, stvořitele svého.

To když viděl Hospodin,
popudil se hněvem proti synům a dcerám svým,

A řekl: Skryji před nimi tvář svou,
podívám se posledním věcem jejich;
nebo národ převrácený jest,
synové, v nichž není žádné víry.

Oniť jsou mne popudili k horlení
skrže to, což není Bůh silný,
rozhněvali mne svými marnostmi.

I jáť popudím jich k závisti
skrže ty, kteříž nejsou lid,
skrže národ bláznivý k hněvu jich popudím.

Shromáždím na ně zlé věci,
střely své vystřelím na ně.

Hladem usvadnou, a neduhy páľčivými
a nakažením morním přehořkým žráni budou.

Nebo národ ten nesmyslný jest
a nemající rozumnosti.

[264]

Ó by moudří byli, rozumělit' by tomu,
prohlédali by na poslední věci své.
Jak by jich jeden honiti mohl tisíc,

a dva pryč zahnati deset tisíců?
 Jediné že Bůh skála jejich prodal je,
 a Hospodin vydal je.
 Nebo Bůh skála naše není jako skála jejich,
 což nepřátelé naši sami souditi mohou.
 Zdaliž to není schováno u mne?
 Zapečetěno v pokladnicích mých?
 Máť jest pomsta a odplata,
 časemť svým klesne noha jejich;
 nebo blízko jest den zahynutí jejich,
 a budoucí věci zlé rychle připadnou na ně.“

5. Mojžíšova 32,15-
 21.23.24.28-31.34.35.

Tato místa v Písmě a jim podobná ukázala Joziášovi, jak miluje Bůh svůj lid a jak si oškliví hřích. Když král četl proroctví o rychlém soudu nad těmi, kdož setrvají ve vzpouře, chvěl se o budoucnost. Zvrácenost Judy byla veliká; jaký tedy bude následek jejich stálého odpadlictví?

V dřívějších letech nebyl král lhostejný k panujícím modloslužebnictví. „Léta zajisté osmého kralování svého, když ještě mládenček byl, počal hledati Boha Davida otce svého, dvanáctého pak léta počal vyčišťovati Judy a Jeruzaléma od výsostí, hájů, rytin a slitin. Nebo u přítomnosti jeho rozbořili oltáře Bálů, i obrazy slunečné, kteříž byli na nich, zpodtínal. Též i háje a rytiny, i slitiny zdrobil a setřel, a rozsypal po hrobích těch, kteříž jim obětovávali. Kosti pak kněží popálil na oltářích jejich, a vyčistil Judu a Jeruzalém.“ **2. Paralipomenon 34,3-5.**

[265] Mladý vládce se neuspokojil tím, že vykonal tuto práci v zemi Judy, nýbrž rozšířil své dílo i na části Palestiny, jež dříve obývalo dest kmenů Izraele, z nichž nyní zbyl jen malý zbytek. „Tak vyčistil,“ praví se v Písmu, „i města v pokolení Manasses, Efraim a Šimeon, až i Neftalím.“ Teprve když prošel křížem krážem touto zpustošenou krajinou, a „zkazil oltáře a háje, a rytiny stroskotal na kusy, a všechny obrazy slunečné vysekal po vší zemi Izraelské,“ (**2. Paralipomenon 34,6.7**) vrátil se do Jeruzaléma.

Tak se Joziáš od svého raného věku snažil využít svého postavení krále, aby vyzvedl zásady svatého zákona Božího. A nyní, když mu

písař Safan četl z knihy zákona, poznal král, že v tomto svitku je pokladnice vědění, mocný spojenec v díle nápravy, kterou by tak rád provedl v zemi. Rozhodl se, že se bude řídit jejími radami, že učiní vše, co je v jeho moci, aby seznámil lid s jejím učením, a že jej povede k tomu, aby se v něm vypěstovala úcta a láska k zákonu nebes.

Bylo však vůbec možné provést potřebnou nápravu? Izrael dosáhl téměř hranice, kde končí božská trpělivost; brzy Bůh povstane, aby ztrestal ty, kdož zneuctili jeho jméno. Hněv Hospodinův proti lidu byl již rozpoután. Přemožen žalem a strachem, roztrhl Joziáš své roucho a sklonil se před Bohem v úzkosti ducha, prose o dopuštění za hříchy nekajícího národa.

V té době žila v Jeruzalémě poblíž chrámu prorokyně Chulda. Král, jehož mysl byla naplněna úzkostnými předtuchami, si na ni vzpomněl a rozhodl se, že se skrze ni dotáže Hospodina, aby zvěděl, zdali něčím, co je v jeho moci, může zachránit bloudícího Judu, který se dostal na pokraj zkázy.

Vážnost situace a úcta, kterou choval k prorokni, ho vedla k tomu, že za své posly k ní vybral přední muže království. „Jděte,“ přikázal jim „porad'te se s Hospodinem o mne a o lid, a o všeho Judu z strany slov knihy této, kteráž jest nalezena; nebo veliký jest hněv Hospodinův, kterýž rozpálen jest proti nám, proto že otcové naši neposlouchali slov knihy této, aby činili všecko tak, jakž jest nám zapsáno.“ **2. Královská 22,13.**

Hospodin vzkázal Joziášovi skrze Chuldu, že zkázu Jeruzaléma nelze odvrátit. I kdyby se lidé nyní pokořili před Hospodinem, nemohou uniknout svému trestu. Jejich smysly byly tak dlouho ochromovány zlými skutky, že by se k nim opět brzy vrátili, kdyby je nyní nestihl trest. „Povězte muži, kterýž vás poslal ke mně,“ pravila prorokyně, „že takto praví Hospodin: aj, já uvedu zlé věci na místo toto a na obyvatele jeho, všechna slova knihy té, kterouž četl král Judský. Proto že mne opustili a kadili Bohům cizím, aby mne popouzeli všelikým dílem rukou svých. Z té příčiny rozpálila se prchlivost má na místo toto, aniž bude uhašena.“ **2. Královská 22,15-17.**

Protože však král pokořil své srdce před Bohem, uznal Hospodin jeho snahu žádat o odpuštění a milost. Bylo mu posláno poselství: „Poněvadž obměkčeno jest srdce tvé a ponížils se před tváří Hospodinovou, když jsi slyšel, které věci jsem mluvil proti místu tomuto, a

proti obyvatelům jeho, že má přijít v způštění a v zlořečení, a rozthl jsi roucho své, a plakals přede mnou, i já také uslyšel jsem tě, praví Hospodin. Protož, aj, já připojím tě k otcům tvým, a pochován budeš v hrobích svých v pokoji, aby neviděly oči tvé ničeho z toho zlého, kteréž přivedu na místo toto.“ **2. Královská 22,19.20.**

Král musí ponechat Bohu budoucí události; nebude moci změnit věčné rozhodnutí Hospodinovo. Když však oznámil odvetné soudy nebes, ponechal Hospodin možnost k pokání a nápravě. A Joziáš, který v tom poznal, že Bůh je ochoten zmírnit milostvě své soudy, se rozhodl, že učiní vše, co je v jeho silách, aby prosadil rozhodnou nápravu. Svolal hned velké shromáždění, na něž byli pozváni starší Jeruzaléma a Judy, jakož i lid. Všichni, s kněžími i Levity, se setkali s králem na nádvoří chrámu.

Tomuto velkému shromáždění přečetl sám král „Všecka slova knihy smlouvy, kteráž byla nalezena v domě Hospodinově“ **2. Královská 23.2.** Král byl při čtení hluboce pohnut a své poselství přednesl vzrušeně se zlomeným srdcem. Jeho posluchači byli do hloubi duše dojati. Síla citu, který se objevil na tváři králově, vážnost poselství samého, hrozba nastávajícího soudu — to vše velmi zapůsobilo, a mnozí se rozhodli, že se připojí ke králi a budou prosit za odpuštění.

Joziáš pak učinil výzvu, aby se nejpřednější mužové spolu s lidem slavnostně zavázali smlouvou před Bohem, že se všichni vynasnaží dosáhnout rozhodného obratu. „Stoje král na místě vyšším, učinil smlouvu před Hospodinem, že bude následovat Hospodina, a ostříhati příkázání jeho a ustanovení jeho, vším srdcem svým a vší duší svou, a plniti slova smlouvy té, kteráž jsou zapsána v knize té.“ Odpověď byla jednomyslnější, než se král odvažoval doufat.

[267] „Všecken lid přistoupil.“ **2. Královská 23,3.**

Při nápravě, která následovala, věnoval král pozornost tomu, aby byla vyhlazena každá stopa po modlářství, jež zbyla. Obyvatelé země pěstovali tak dlouho zvyky okolních národů a klaněli se obrazům a sochám, že se zdálo, že není v silách člověka odstranit všechny stopy těchto zel. Avšak Joziáš vytrval ve svém úsilí vyčistit zemi. Přísně stíhal modloslužebnictví, dal zabít „všecky kněží výsostí,“ „ano i věštce a hadače, obrazy i ukydané bohy, a všecky ty ohavnosti, což jich bylo viděti v zemi Judské a v Jeruzalémě, vyplenil Joziáš, aby

naplnil slova zákona zapsaná v knize, kterou našel Helkiáš kněz v domě Hospodinově.“ **2. Královská 23,20.24.**

Před staletími, za dnů roztržení království, postavil se Jeroboám, syn Nebatův, opovážlivě proti Bohu, kterému Izrael sloužil, snažil se odvrátit srdce lidu od služeb v chrámu v Jeruzalémě k novým způsobům bohoslužby a zřídil neposvěcený oltář v Bethel. Při zasvěcování tohoto oltáře, kde v dalších letech budou mnozí svedeni k modlářským zvykům, objevil se náhle muž Boží z Judy a odsoudil toto rouhavé počínání. Postavil se proti oltáři a zvolal:

„Oltáři, oltáři, toto praví Hospodin: Hle, syn narodí se domu Davidovu, jménem Joziáš, kterýž obětovati bude na tobě kněží výsostí, kteří zapalují kadidlo na tobě; i kosti lidské pálení budou na tobě.“ **1. Královská 13,2.** Toto prohlášení bylo provázeno znamením, že pronesené slovo je Hospodinovo. Uplynula tři staletí. Při nápravě, kterou v zemi prováděl, přišel král Joziáš i do Bethel, kde stál tento starý oltář. Proroctví, pronesené před tak mnohými léty před Jeroboámem, se nyní do písmene naplňovalo.

„Oltář, jenž byl v Bethel, a výsost, kterouž udělal Jeroboám syn Nebatův, kterýž přivedl k hřešení Izraele, i ten oltář i výsost zkazil, a spálil výsost, setřel ji na prach a spálil i háj.“

„A obrátiv se Joziáš, ušel hroby, kteréž tu na hoře byly, a poslav, pobral kosti z těch hrobů a spálil je na tom oltáři. A tak poskvrnil ho vedlé řeči Hospodinovy, kterou mluvil muž Boží ten, kterýž to předpověděl.“

„I řekl: Jaký jest ten nápis, kterýž vidím? Odpověděli jemu muži města: Hrob muže Božího jest, který přišel z Judstva, předpověděl tyto věci, kteréž jsi učinil při oltáři v Bethel. Tedy řekl: Nechtež ho, aniž kdo hýbej kostmi jeho. I vysvobodili kosti jeho s kostmi proroka toho, kterýž byl přišel z Samaří.“ **2. Královská 23,15-18.**

Na jižních svazích Olivetské hory, proti krásnému chrámu Hospodinovu na hoře Moria, byly otáře a sochy, které tam vystavěl Šalomoun, aby potěšil své modloslužebné ženy (viz **1. Královská 11,6-8**). Po tři staletí stály na této hoře velké znetvořené sochy jako němí svědkové odpadnutí nejmoudřejšího krále Izraele. Také ty dal Joziáš strhnout a zničit.

Král se pak snažil utvrdit víru Judy v Boha jeho otců tím, že uspořádal velkou velikonoční slavnost podle ustanovení obsaženého v knize zákona. Ti, kdož působili ve svaté službě, učinili přípravy a

o velkém dni slavnosti byly přinášeny hojné oběti. „Nebyla slavena taková velikanoc od časů soudců, kteříž soudili Izraele, po všechny dny králů Izraelských a králů Judských.“ **2. Královská 23,22.** Avšak horlivost Joziášova, jakkoli byla libá Bohu, nemohla odčinit hříchy minulých pokolení, a zbožnost, kterou projevovali královi následovníci, nemohla dosáhnout změny v srdcích mnohých, kteří tvrdošíjně odmítali odvrátit se od modlářství k uctívání pravého Boha.

Joziáš vládl ještě více než deset let po této slavnosti velikonoc. Ve věku třiceti devíti let ho stihla smrt v boji s egyptskými vojsky, „a pochován byl v hrobích otců svých“. „I plakal všecken Juda a Jeruzalém nad Joziášem. Naříkal také i Jeremiáš nad Joziášem, a zpívali všichni zpěváci a zpěvakyňe v naříkáních svých o Joziášovi až do dnešního dne, kteráž uvedli v obyčej Izraelovi. A ta jsou zapsána v pláči Jeremiášovu.“ **2. Paralipomenon 35,24.25.** Až do Joziáše „nebylo jemu podobného krále před ním, kterýž by obrátil se k Hospodinu celým srdcem svým, a celou duší svou, i všemi mocmi svými vedlé všeho zákona Mojžíšova, ani po něm nepovstal podobný jemu. A však neodvrátil se Hospodin od prchlivosti hněvu svého velikého,...pro všechna popouzení, kterýmiž popouzel ho Manasses.“ **2. Královská 23,25.26.** Rychle se přibližovala chvíle, kdy Jeruzalém bude úplně zničen a obyvatelé země odvedeni jako otroci do Baby-lóna, aby se tam naučili znát to, co odmítali poznat za příznivějších okolností.

[269]

34. kapitola — Jeremiáš

Mezi těmi, kdož věřili, že náprava prováděná Joziášem bude mít za následek tvalé duchovní ozdravení, byl Jeremiáš, jenž byl povolán Bohem k prorockému úřadu, když byl ještě chlapcem, v třináctém roce Joziášova panování. Jako Levita, předurčený ke kněžství, byl Jeremiáš vychováván od dětství ke svaté službě. V těch radostných letech příprav si Jeremiáš sotva uvědomoval, že je od narození určen k tomu, aby byl „za proroka národům“; a když přišlo božské povolání, pocítil svou nehodnost. „Ach, Panovníče Hospodine!“ zvolal, „Aj, neumím mluvit, nebo dítě jsem.“ **Jeremjáš 1,5.6.**

V mladistvém Jeremiášovi viděl Bůh toho, jenž zůstane věrný svému úkolu a jenž bude stát za správnou věcí proti všemu protivěnství. V dětství prokázal věrnost a nyní měl podstoupit svízele jako dobrý voják kříže. „Neříkej, dítě jsem,“ přikázal Hospodin svému vyvolenému poslu, „Nýbrž k čemuž tě koli pošlu, jdi, a vše, cožť přikáži, mluv. Neboj se jich, neboť jsem s tebou, abych tě vysvobodil.“ „Přepaš bedra svá, a vstana, mluv k nim cožkoli já přikazuji tobě. Nelekej se jich, abych tě nepotřel před obličejem jejich. Nebo aj, já postavuji tě dnes jako město hrazené, a jako sloup železný, a jako zdi měděné proti vši této zemi, proti králům Judským, proti knížatům jejím, proti kněžím jejím a lidu země této. A ti bojovati budou proti tobě, ale neodolají proti tobě. Nebo já jsem s tebou, praví Hospodin, abych tě vysvobodil.“ **Jeremjáš 1,7.8.17-19.**

Po čtyřicet let bude Jeremiáš stát před národem jako svědek pravdy a spravedlnosti. V době bezpříkladného odpadlictví měl být životem i povahou za vzor a příklad uctívání jediného pravého Boha. Za hrozného obležení Jeruzaléma měl být ústy Hospodinovými. Měl předpovědět pád domu Davidova a zkázu překrásného chrámu vystavěného Šalomounem. A až bude uvězněn pro

269

své neohrožené výroky, bude stále mluvit otevřeně proti hříchu, páchanému na výsostech. Posmíván, nenáviděn, zavrhován lidmi, bude nakonec svědkem doslovného splnění svých vlastních proroctví

o hrozícím soudu a bude také truchlit a bědovat, až odsouzené město bude zničeno.

Uprostřed všeobecné zkázy, do níž se národ rychle řítí, bylo však Jeremiášovi často dopřáno, aby pohlédl za bolestné výjevy současné doby na světlé výjevy budoucnosti, až lid Boží bude vykoupen ze země nepřítelů a přesazen znovu na Sión. Předvídal dobu, kdy Hospodin obnoví svůj smluvní vztah k nim. „Duše jejich bude podobná zahradě svlažené, a nebudou se rmoutiti více.“ **Jeremjáš 31,12.**

O svém povolání k prorockému poslání Jeremiáš sám napsal:

„Vztáhna ruku svou Hospodin, dotekl se úst mých, a řekl mi Hospodin: Aj, vložil jsem slova svá v ústa tvá. Hle, ustanovuji tě dnešního dne nad národy a nad královstvími, abys plenil a kazil, a hubil a bořil, abys stavěl a štěpoval.“ **Jeremjáš 1,9.10.**

Díky Bohu za slova „stavěl a štěpoval“. Tato slova Jeremiáše ujistila, že úmyslem Božím je uzdravovat a léčit. Vážná budou poselství, jež přinese v budoucích letech. Bude nebojácně hlásat poselství o rychlých soudech. Od rovin Sineár „to zlé“ „přivalí se na všechny obyvatele této země“. „Vypovím úsudky své proti nim,“ prohlásil Hospodin, „pro všelikou nešlechtnost těch, kteříž opustili mne.“ **Jeremjáš 1,14.16.** Avšak tato proroctví bude prorok provázet ujištěními o odpuštění pro všechny, kdož se odvrátí od svého zlého počínání.

Jako moudrý stavitel snažil se Jeremiáš od samého začátku svého životního díla povzbuzovat muže Judy, aby budovali široké a hluboké základy svého duchovního života tím, že se dokonale pokoří. Dlouho stavěli z materiálu, který apoštol Pavel přirovnal k dřevu, senu a slámě, a sám Jeremiáš ke strusce. „Stříbrem falešným nazvou je,“ pravil Jeremiáš o zatvrzelém národu, „nebo Hospodin zavrhl je.“ **Jeremjáš 6,30.** Nyní byli vyzváni, aby začali stavět moudře a na věky, odhodili smetí odpadlictví a nevěry a za materiál ke stavbě základů použili ryzí zlato, čisté stříbro a drahé kameny — víru a poslušnost a dobré skutky — jež jediné jsou libé v očích svatého Boha.

[271]

Skrze Jeremiáše dostalo se lidu Božímu slova Hospodinova: „Navrať se, vzpurná dcero Izraelská, . . . a neboř se tvář má zuřivá na vás, nebo já dobrotivý jsem, dí Hospodin, aniž držím hněvu na věčnost. Jen toliko poznej nepravost svou, že jsi od Hospodina Boha svého odstoupila. . . navraďte se, synové vzpurní, dí Hospodin, nebo

já jsem manžel váš.“ „Budete mne vzývati, řka: Otče můj, a nebudete se odvracetí ode mne.“ „Navrat' te se, synové vzpurní, a uzdravím odvrácení vaše.“ **Jeremjáš 3,12-14.19-22.**

A k těmto podivuhodným prosbám oznámil Hospodin svému zbloudilému lidu slova, s nimiž se k němu mohou vrátit. Mají říci: „Aj, my jdeme k tobě, nebo ty, Hospodine, jsi Bůh náš. Právě marné jest v pahrbcích a v množství hor doufání; zajisté v Hospodinu Bohu našem jest spasení Izraelovo...Ležíme v hanbě své, a přikrývá nás pohanění naše, že jsme proti Hospodinu Bohu svému hřešili, my i otcové naši, od dětinství svého až do dne tohoto, a neposlouchali jsme hlasu Hospodina Boha svého.“ **Jeremjáš 3,22-25.**

Náprava, prováděná Joziášem, vyčistila zemi od modloslužebných oltářů, avšak srdce mnohých nebyla přetvořena. Semeno pravdy vzešlo a daný příslib bohaté žně byl udušen trním. Další takové odpadnutí by bylo osudné; a Hospodin se snažil vyburcovat národ, aby si uvědomil toto nebezpečí. Jen osvědčí-li, že jsou věrní Hospodinu, mohou doufat, že se jim dostane božské přízně a blahobytu.

Jeremiáš je znovu a znovu upozorňoval na rady, obsažené v páté knize Mojžíšově. Více než všichni ostatní proroci kladl důraz na učení Mojžíšova zákona a ukazoval, jak mohou přinést nejvyšší duchovní požehnání národu a každému jednotlivci. „Vyptejte se na stezky staré, která jest cesta dobrá, i chod'te po ní,“ zapřísahal, „a naleznete odpočinutí duši své.“ **Jeremjáš 6,16.**

Jednou se na příkaz Hospodinův postavil Jeremiáš k jednomu z hlavních vchodů do města a tam upozorňoval na význam svčení svaté soboty. Obyvatelům Jeruzaléma hrozilo, že zapomneou na svatost soboty, a proto se jim dostalo vážného varování, by v ten den upustili od všeho světského konání. Bylo jim zaslíbeno požehnání, uposlechnou-li. „Jestíže s ochotností mne uposlechnete,“ pravil Hospodin, „abyste. . .světli den sobotní, nedělajíce v něm žádného díla, poberou se skrze brány města tohoto králové i knížata sedící na stoličce Davidově, jezdíce na vozích i na koních, oni i knížata jejich, muži Judští a obyvatelé Jeruzalémští, a státi bude toto město až na věčnost.“ **Jeremjáš 17,24.25.**

Toto zaslíbení z daru jako odměna za věrnost bylo provázeno proroctvím o strašných soudech, jež stihnou město, budou-li jeho obyvatelé nevěrní Bohu a zákonu Božímu. Nebude-li dbáno napo-

menutí, aby poslouchali Hospodina Boha svých otců a světili svatou sobotu, bude město se svými paláci zničeno požárem.

Tak stál prorok pevně za zásadami spravedlivého žití, tak jasně zapsanými v knize zákona. Avšak poměry panující v zemi Judy byly tak neutěšené, že jen nejrozhodnější opatření mohla přivodit změnu k lepšímu; proto se Jeremiáš tak opravdově staral o zatvrzelé. „Zořte sobě ouhor,“ volal, „a nerozsívejte do trní.“ „Obmej od nešlechtnosti srdce své, ó Jeruzaléme, abys vysvobozen byl.“ **Jeremjáš 4,3.14.**

Velmi mnoho lidí však výzvy k pokání a nápravě nedbalo. Po smrti dobrého krále Joziáše zpronevěřili se ti, kdož vládli národu, svému úkolu a svedli mnohé na scestí. Joachaz, sesazený zásahem krále Egypta, byl vystřídán Joakimem, starším synem Joziášovým. Od začátku Joakimova panování měl Jeremiáš jen nepatrnou naději, že zachrání svou milovanou zemi před zkázou a lid před zajetím. Přesto si nedopřával klidu, když království hrozila úplná zkáza. Těm, kdož zůstali věrní Bohu, se musí dostat povzbuzení, aby vytrvali ve svém spravedlivém konání; hříšníky pak je třeba přesvědčit, aby se odvrátili od nepravosti.

Rozhodná chvíle si žádala velkého veřejného vystoupení. Hospodin přikázal Jeremiášovi, aby vystoupil na nádvoří chrámu a promluvil ke všemu lidu, který se na nádvoří vejde. Z poselství, jichž se mu dostalo, nesmí vypustit ani slovo, aby se hříšníkům na Siónu dostalo plné možnosti uposlechnout a odvrátit se od zlých cest.

[273] Prorok uposlechl; postavil se před dveře do domu Páně a pozdvihl svůj hlas, aby varoval a prosil. Vnuknutím Všemohoucího prohlásil: „Slyšte slovo Hospodinovo všickni Judští, kteříž vcházíte do bran těchto, abyste se klaněli Hospodinu. Takto praví Hospodin zástupů, Bůh Izraelský: Polepšte cest svých i předsevzetí svých, a způsobím to, abyste bydlili na místě tomto. Neskládejte naděje své v slovích lživých, říkájce: Chrám Hospodinův, chrám Hospodinův, chrám Hospodinův jest. Ale jestliže všelijak polepšíte cest svých, a předsevzetí svých, jestliže spravedlivě soud konati budete mezi mužem a mezi bližním jeho; Přichozího, sirotka a vdovy neutisknete, a krve nevinné nevylejete na místě tomto, a za bohy cizími nebudete-li choditi k svému zlému: Tedy způsobím, abyste bydlili na místě tomto, v zemi, kterouž jsem dal otcům vašim, od věků až na věky.“ **Jeremjáš 7,2-7.**

Zde je jasně ukázáno, jak Hospodin nerad trestá. Odkládá své soudy, aby mohl poshovět nekajícímu. Ten, jenž činí „milosrdenství, soud a spravedlnost na zemi“ (**Jeremjáš 9,24**), touží po svých zbloudilých dítkách a všemožně se snaží naučit je cestě života věčného. Vyvedl Izraelské z otroctví, aby mohli sloužit jemu, jedinému pravému, živému Bohu. Ačkoli dlouho bloudili, ačkoli podlehli modlářství a pohrdli jeho výstrahami, přesto nyní prohlašuje, že je ochoten odložit trest a posytnout jim další příležitost k pokání. Práví jasně, že jen nejdůkladnější obrodou srdce může být odvrácen hrozící soud. Marná bude jejich víra v chrám a bohoslužby. Obřady a obětování nemohou smazat hříchy. Přestože jsou vyvoleným lidem Božím, může je před nevyhnutelným následkem stálého hřešení spasit jen náprava v srdci a v každodenním životě.

Tak se stalo, že „po městech Judských a po ulicích Jeruzalémských“ bylo slyšet Jeremiášovo poselství Judovi: „Slyšte slova smlouvy této“ — jasná přikázání Hospodinova, jak jsou zaznamenána v Písmě svatém — „a čiňte je.“ **Jeremjáš 11,6**. Takové bylo poselství, jež vyhlásil, když stál na nádvoří chrámu na začátku Joakimova panování.

Bylo v něm obsaženo ve zkratce vše, co Izrael prožil od chvíle, kdy vyšel z Egypta. Smlouva Boží s Izraelem zněla: „Poslouchejte hlasu mého, a budu vaším Bohem, a vy budete mým lidem, a chod'te po vší cestě, kterouž jsem vám přikázal, aby vám dobře bylo.“ Tuto smlouvu znovu a znovu beze studu porušovali.

[274]

Vyvolený národ „chodil po radách a podle zdání srdce svého zlého, kráčejíce nazad, a ne vpřed“ **Jeremjáš 7,23-24**.

„Proč,“ tázal se Hospodin, „se odvrátil lid tento Jeruzalémský odvrácením věčným?“ (**Jeremjáš 8,5**) To proto, jak pravil prorok, že neuposlechli hlasu Hospodina Boha svého a odmítali se napravit. (Viz **Jeremjáš 5,3**) Zhynula pravda, lhal prorok, „a vymizela z úst jejich.“ „Čáp v povětří zná nařízené časy své, a hrdlička i jeřáb i vlastovice šetří času příletu svého, lid pak můj nezná soudu Hospodinova.“ „Zdali pro takové věci nemám jich navštívit? dí Hospodin. Zdaliž nad národem takovým nemá mstít duše má?“ **Jeremjáš 7,28; 8,7; 9,9**.

Nastala doba hlubokého zpytování duše. Když byl ještě Joziáš jejich vládcem, měl lid nějaký důvod k naději. Nyní však se už za ně nemůže přimlouvát, neboť padl v bitvě. Hříchy národa byly

takové, že lhůta pro přímluvu málem prošla. „Byť se postavil Mojžíš i Samuel před obličejem mým,“ pravil Hospodin, „Nikoli srdce nemohu míti k lidu tomuto. Pust’ je ode mne, a necht’ jdou pryč. A řeknou-lit’: Kam bychom šli? Tedy díš jim: Takto praví Hospodin: Kdo k smrti, na smrt, a kdo k meči, pod meč, a kdo k hladu, k hladu, a kdo k zajetí, do zajetí.“ **Jeremjáš 15,1.2.**

Odmítnutí milostivého pozvání, které jim nyní Bůh nabízí, uvalí na zatvrzelý národ soudy, jež stihly severní království Izrael před sto lety. Poselství k nim znělo: „Neuposlechnete-li mne, abyste chodili v zákoně mém, kterýž jsem předložil vám, poslouchající slov služebníků mých proroků, kteráž já posílám k vám, jakož jste, když jsem je, ráno přivstávaje, posílal, neposlouchali, jistě žet’ naložím s domem tímto jako s Sílo, a město toto vydám v proklínání všechněm národům země.“ **Jeremjáš 26,4-6.**

Ti, kdož stáli na nádvoří chrámu, naslouchající Jeremiášově řeči, dobře porozuměli této zmínce o Sílo a o době, kdy žil Elí, když Filištíni přepadli Izrael a ukořistili truhlu úmluvy.

[275] Hřích Elího spočíval v tom, že přehlížel nepravosti svých synů ve svatém úřadě a bral na lehkou váhu zla, jež panovala v zemi. Jeho liknavost napravit tato zla přivolala na Izrael strašnou pohromu. Jeho synové padli v boji, Elí sám přišel o život, truhla Boží byla vyvezena ze země Izrael, třicet tisíc lidí bylo zabito — to všechno proto, že bylo dovoleno, aby se hřích rozmáhal bez pokárání a zábran. Hříšný Izrael marně věřil, že přítomnost truhly jim zajistí vítězství nad Filištínskými. Podobně za dnů Jeremiášových věřili obyvatelé Judy, že přísné doržování božsky ustanovených služeb v chrámě je ušetří před spravedlivým trestem za jejich hříšnost.

Jaké poušení z toho pro ty, kdož dnes zastávají odpovědná postavení v církvi Boží! Jaké vážné varování, aby věrně napravovali nepravosti, jež zneuct’ují věc pravdy! Necht’ si nikdo, kdo chce být strážcem zákona Božího, nenamlouvá, že úcta, kterou veřejně prokazuje přikázáním, ho uchrání před zásahem Božské spravedlnosti. Necht’ nikdo neodmítá, je-li kárán za zlo, necht’ nikdo neobviňuje služebníky Boží, že jsou příliš horliví ve své snaze vyčistit tábor od zla. Bůh, jenž si oškliví hřích, volá ty, kdož chtějí zachovávat jeho zákon, aby odstoupili od vší nepravosti. Neochota kát se a být poslušným přivedí i dnes na lidi tak vážné následky, jaké přivedila na starý Izrael. Je mez, za níž soudy Hospodinovy již nemohou být

odloženy. Zpustošení Jeruzaléma za dnů Jereášových je vážným varováním pro současný Izrael, že rady a napomínání, jež jsou udílány skrze vyvolené nástroje, nemohou být opomíjeny beztrestně.

Jeremiášovo poselství ke kněžím a k lidu vzbudilo u mnohých odpor. Bouřlivě volali: „Proč jsi prorokoval ve jménu Hospodinova, řka: Stane se jako Sílo domu tomuto, a město toto tak spustne, že nebude v něm žádného obyvatele? Shromažďoval se pak všecken lid k Jeremiášovi do domu Hospodinova.“ **Jeremjáš 26,9**. Kněží, falešní proroci a lidé se v hněvu obrátili proti tomu, jenž k nim nechtěl mluvit o příjemných věcech nebo falešně prorokovat. Tak se poselství Boží setkala s pohrdáním a služebník Boží byl ohrožen na životě.

Zprávy o Jeremiášově řeči se donesly ke knížatům Judy a ti hned přispěchali z královského paláce do chrámu, aby se o věci dozvěděli na vlastní uši. „I řekli kněží a proroci těm knížatům a všemu lidu, řkouce: Hoden jest smrti muž tento; nebo prorokoval proti městu tomuto, jakž jste slyšeli v své uši.“ **Jeremjáš 26,11**. Jeremiáš se však směle postavil před knížata a lid a pravil: „Hospodin poslal mne, abych prorokoval o domu tomto i o městě tomto všechny ty věci, kteréž jste slyšeli. Protož nyní polepšte cest svých a předsevzetí svých, a poslouvejte hlasu Hospodina Boha svého, i bude litovati Hospodin toho zlého, kteréž vyřkl proti vám. Já pak aj, v rukou vašich jsem, učiňte mi, což se vám za dobré a spravedlivé vidí. Ale však jistotně vězte, usmrtíte-li mne, že krev nevinnou na sebe uvedete, i na město toto, i na obyvatele jeho; nebo v pravdě poslal mne Hospodin k vám, abych mluvil v uši vaše všechna slova tato.“ **Jeremjáš 26,12-15**.

[276]

Kdyby se byl prorok dal zastrašit výhružným postojem mocných, bylo by jeho poselství zůstalo bez účinku a sám by byl přišel o život; avšak odvaha, s níž pronášel vážná varování, vynutila si úctu lidu a knížata Izraele se mu naklonila. Začali se dohadovat s kněžími a falešnými proroky a dokazovat jim, jak nemoudré by bylo krajní opatření, které prosazovali, a jejich slova měla odezvu v myslích lidu. Tak Bůh způsobil, že vyvstali obhájci jeho služebníka.

Také starší provevili shodný odpor proti rozhodnutí kněží o osudu Jeremiášově. Upozornili na případ Micheášův, který předpovídal soud nad Jeruzalémem slovy „Sión jako pole orán bude, a Jeruzalém jako hromady, hora pak domu tohoto jako lesové vysokí.“

A ptali se: „Zdaliž hned proto usmrtili jej Ezechiáš král Judský a všecken Juda? Zdaliž neulekl se Hospodina, a nemodlil se Hospodinu? I litoval Hospodin toho zlého, kteréž vyřkl proti nim. Protož my činíme velmi zlou věc proti dušem svým.“ **Jeremjáš 26,18.19.**

Zásahem těchto vlivných mužů byl prorokův život zachráněn, ačkoli mnozí z kněží a falešných proroků, kteří nemohli snést odsuzující pravdy, jež vyslovil, by ho rádi poslali na smrt pro pobuřování.

[277] Od chvíle svého povolání až do konce svého působení stál Jeremiáš před Judou, „jako věž a jako bašta“, proti níž hněv lidský nic nezmuže. „Bojovati budou proti tobě,“ upozornil Hospodin svého služebníka, „ale neodolají tobě; nebo já jsem s tebou, abych tě vysvobožoval a vytrhoval, dí Hospodin. Vytrhnu tě zajisté z rukou nešlechtníků, a vykoupím tě z ruky násilníků“ **Jeremjáš 6,27; 15,20.21.**

Od přírody plachý a ostýchavý, toužil Jeremiáš po klidu a pokoji života v ústraní, kde by nemusel být svědkem stálé nekajícího svého milovaného národa. Jeho srdce bylo stísněno úzkostí nad zkázou, kterou způsobil hřích. „Ó, kdo mi to dá, aby hlava byla vodou, a oči mé pramenem slzí,“ lkal, „abych dnem i nocí oplakávatí mohl zmordovaných dcerky lidu svého! Ó, kdo mne postaví na poušti v hospodě pocestných, abych opustil lid svůj a odešel od nich!“ **Jeremjáš 9,1.2.**

Kruté byly posměšky, jež musel vytrpět. Jeho citlivá duše byla skrz naskrz probodávána šípy výsměchu, jež po něm házeli ti, kdo pohrdali jeho poselstvím a zlehčovali jeho břímě, jímž bylo jejich obrácení. „Jsem v posměchu se vším lidem svým,“ prohlásil, „a písničkou jejich přes celý den.“ „Jsem v posměchu každý den, každý se mi posmívá.“ „Všichni, kteří by měli býti přátelé moji, číhají na poklesnutí mé, říkajíce: Snad někdy podveden bude, a zmocníme se ho, a pomstíme se nad ním.“ **Pláč 3,14; Jeremjáš 20,7.10.**

Avšak věrný prorok byl každodenně posilován, aby obstál. „Hospodin jest se mnou jakožto rek udatný,“ pravil ve víře, „protož ti, kteříž mne stíhají, zurázejí se, a neodolají; styděti se budou náramně, nebo se jim šťastně nezvede, aniž potupa věčná v zapomenutí dána bude.“ „Zpívejte Hospodinu, chvalte Hospodina, že vytrhl duši nuzného z ruky nešlechtných.“ **Jeremjáš 20,11.13.**

Zkušenosti, kterých Jeremiáš nabyl ve dnech své mladosti a také v pozdějších letech svého působení, ho naučily, že „není v moci člověka cesta jeho, aniž jest v moci muže toho, kterýž chodí, aby

spravoval krok svůj“. Naučil se prosit: „Kárej mne, Hospodine, však milostivě, ne v hněvě svém, abys nesetřel mne.“ **Jeremjáš 10,23.24.**

Když byl nucen pít z poháru strastí a starostí a když byl ve své bídě pokoušen, aby řekl: „Zahynulatě síla má i naděje má, kterouž jsem měl v Hospodinu,“ připomněl si, co pro něho učinila prozřetelnost Boží a vítězoslavně zvolal: „Veliké jest milosrdenství Hospodinovo, když jsme do konce nevyhynuli. Nepřestávajíť zajisté slitování jeho, ale nová jsou každého jitra, převeliká

[278]

jest pravda tvá. Díl můj jest Hospodin, říká duše má; protož naději mám v něm. Dobrý jest Hospodin těm, jenž očekávají na něj, duši té, kteráž ho hledá. Dobré jest trpělivě očekávajícímu na spasení Hospodinovo.“ **Pláč 3,18.22-26.**

[279]

35. kapitola — Blížící se soud

První léta Joakimova panování vykazovala četné známky blížícího se soudu. Slovo Hospodinovo oznámené proroky se blížilo svému naplnění. Asyrská říše na severu, která si dlouho udržovala nadvládu, nebude už déle vládnout národům. Egypt na jihu, na jehož moc král Judy marně spoléhal, utrpí v brzku rozhodující ránu. Zcela nečekaně vyvstala na východě nová světová velmoc, Babylónská říše, která rychle zastínila všechny ostatní národy.

Za několik krátkých let bude král Babylóna použit za nástroj hněvu Božího proti nekajícímu Judovi. Znovu a znovu bude Jeruzalém napaden a obsazen útočícími vojsky Nabuchodonozorovými. Hlouček za hloučkem — nejprve jen několik, později však po tisících a desetitisících — budou Izraelští odvlékáni do zajetí do země Sinear, aby tam žili v nuceném vyhnanství. Joakim, Joachin, Sedechiáš — všichni tito židovští králové se jeden za druhým stanou vazaly babylónského vládce a všichni, jeden za druhým, se budou bouřit. Stále přísnější a přísnější tresty budou ukládány vzpurnému národu, až se nakonec celá země stane pouští. Jeruzalém bude zrušeno a lehne popelem, chrám, který vystavěl Šalomoun, bude zničen a království Judy padne a nikdy už nezaujme své bývalé postavení mezi národy země.

Tato doba, plná změn a nebezpečí pro izraelský národ, se vyznačovala tím, že národu se dostalo mnoha poselství z nebe skrze Jeremiáše. Tak dal Hospodin dítkám Judy dostatečnou příležitost, aby se osvobodily od spojenectví s Egyptem a aby se vyhnuly roztržce s vládcí Babylóna. Když se pak hrozící nebezpečí přiblížilo, učil Jeremiáš lid formou řady podobností, a doufal, že v nich tak vzbudí smysl pro povinnost k Bohu a že je tak povzbudí k tomu, aby udržovali přátelské styky s babylónskou vládou.

[280]

Aby znázornil, jak je důležité být bezpodmínečně poslušen příkázání Božích, svolal Jeremiáš několik Rechabitských do jedné z místností chrámu, předložil jim víno a vyzval je, aby pili. Jak se dalo očekávat, narazil na odpor a setkal se s rozhodným odmítnutím.

„Nepijeme vína,“ prohlásili pevně Rechabitští, „nebot' Jonadab, syn Rechabův, otec náš, zapověděl nám, řka: Nepijte vína, vy, ani synové vaši na věky.“ **Jeremjáš 35,6.**

„Tedy stalo se slovo Hospodinovo k Jeremiášovi, řkoucí: Takto praví Hospodin zástupů, Bůh Izraelský: Jdi a rci mužům Judským a obyvatelům Jeruzalémským: Což nepřijmete naučení, abyste poslouchali slov mých? dí Hospodin. K vykonání přichází všeliké slovo Jonadaba syna Rechabova, kterýž přikázal synům svým, aby nepili vína. Nepili zajisté až do tohoto dne, nebo poslouchají přikázání otce svého.“ **Jeremjáš 35,12-14.**

Bůh se snažil ukázat, jak ostrý je rozdíl mezi poslušností Rechabitských a neposlušností a vzpourou lidu Božího. Rechabitští byli poslušni příkazu svého otce, a proto nyní odmítli dát se svést k přestoupení. Mužové Judští však nebyli poslušni slova Hospodinova, a proto budou muset vytrpět nejpřísnější tresty Boží.

„Já mluvím k vám, ráno přivstáváje, ato ustavičně,“ pravil Hospodin, „a však neposloucháte mne. Nadto posílám k vám všecky služebníky své proroky, ráno přivstáváje, a to ustavičně, říkáje: Navraťte se již jeden každý z cesty své zlé, a polepšte předsevzetí svých, a nechod'te za bohy cizími, sloužíce jim, a tak přebývejte v zemi této, kterouž jsem dal vám i otcům vašim: však nenakloňujete uší svých, aniž mne posloucháte. Ješto synové Jonadabovi syna Rechabova plní přikázání otce svého, kteréž přikázal jim, lid pak tento neposlouchají mne. Protož takto praví Hospodin Bůh zástupů, Bůh Izraelský: Aj, já uvedu na Judu a na všecky obyvatele Jeruzalémské všecko to zlé, kteréž jsem vyřkl proti nim, proto že jsem mluvíval k nim, a neposlouchali, a volával jsem na ně, ale neohlásili se.“ **Jeremjáš 35,14-17.**

Jsou-li srdce lidská obměkčena a podmaněna působivým vlivem Ducha svatého, dbají lidé rady; nevšímají-li si však napomínání, jejich srdce se zatvrdí a Hospodin dopustí, aby se řídili jinými vlivy. Odmítají pak pravdu a přijímají klam, který povede k jejich zkáze. [281]

Bůh prosil Judu, aby ho nepopouzel k hněvu, avšak oni neposlechli. Proto byl nad nimi nakonec vynesena rozsudek. Budou odvečeni do zajetí do Babylóna. Kaldejští budou použiti za nástroj, jímž Bůh potrestá svůj neposlušný národ. Utrpení judského lidu bude odpovídat množství světla, jehož se jim dostalo, a varováním, jimiž pohrdli a jež odmítli. Dlouho Bůh odkládal své soudy, nyní je

však navštíví nelibost Boží jako poslední pokus zastavit je na jejich zlé cestě.

Rodině Rechabitských bylo uděleno stálé požehnání. Prorok prohlásil: „Protože posloucháte příkázání Jonadaba, otce vašeho, a ostříháte všech příkázání jeho, a děláte všecko, jakž přikázal vám, protože takto paraví hospodin zástupů, Bůh Izraelský: ebudet' vyplněn muž z rodu Jonadabova syna echabova, jenž by nestál před obličejem mým povšecky dny.“ **Jeremjáš 35,18.19**. Tak Bůh učil svůj lid, že věrnost a poslušnost se vrátí Judovi v požehnání právě tak, jako se Rechabitským dostalo požehnání za to, že poslouchali příkázání svého otce.

Toto poučení platí i pro nás. Jestliže je nutno poslouchat příkazů dobrého a moudrého otce, jenž nejlepšími a nejúčinnějšími způsoby chrání své potomky před zly nestřídmosti, pak zajisté nutno mít moc Boží v úctě o to větší, oč je Bůh světější než člověk. Náš Stvořitel a Velitel, věčný v moci, strašný v soudu, se snaží všemi prostředky dosáhnout toho, aby člověk poznal své hříchy a litoval jich. Ústy svých služebníků předvídá Bůh, jaké nebezpečí přinese nesposlušnost; upozorňuje, varuje a věrně usvědčuje z hříchu. Lidu Božímu se daří jen milostí Boží, jen za bdělé péče vyvolených nástrojů. Bůh nemůže vést lid, který odmítá jeho rady a pohrdá jeho káráním. Načas může Bůh odložit své odvetné soudy; nemůže však stále zdržovat svou trestající ruku. Dítky Judy byly připočteny k těm, o nichž Bůh prohlásil: „Budete mi království kněžské a národ svatý.“ **2. Mojžíšova 19,6**. Za svého působení Jeremiáš nikdy nezapomínal na to, že čistota srdce je vrcholně důležitá v životě, zvláště pak ve službě nejvyššímu Bohu. Jasně předvídál pád království a rozptýlení obyvatel Judy mezi národy; okem víry však pohlédl až za tuto dobu do doby obnovy. V uších mu znělo božské zaslíbení: „Ostatek ovcí svých já shromáždím ze všech zemí, do nichž jsem je rozehnal, a přivedu je zase do ovčince jejich... aj, dnové jdou, dí Hospodin, v nichž vzbudím Davidovi výstřelek spravedlivý, i kralovati bude král, a št'astně se jemu povede; soud zajisté a spravedlnost na zemi konati bude. Za dnů jeho spasen bude Juda a Izrael bydliti bude bezpečně, a toť jest jméno jeho, kterýmž ho nazývati bude: Hospodin spravedlnost naše.“ **Jeremjáš 23,3-6**.

[282]

Tak proroctví o nadcházejícím soudu bylo provázeno zaslíbeními konečného a slavného vysvobození. Těm, kdož se rozhodnou usmířit

se s Bohem a žít čistým životem uprostřed všeobecného odpadnutí, dostane se síly pro každou zkoušku a budou moci podávat mocné svědectví o Bohu. A v příštích věcích bude jejich vysvobození ještě slavnější, než bylo vysvobození dítek Izraele v době jejich odchodu z Egypta. Přicházejí dny, praví Hospodin skrze svého proroka, kdy „nebude říkáno více: Živť jest Hospodin, kterýž vyvedl syny Izraelské z země Egyptské, ale: Živť jest Hospodin, kterýž vyvedl a kterýž zprovodil símě domu Izraelského z země půlnoční i ze všech zemí, do nichž jsem byl je rozehnal, když se osadí v zemi své.“ **Jeremjáš 23,7.8.** Taková byla podivuhodná prorocství, jež pronášel Jeremiáš v posledních letech existence království Judy, kdy se Babylónané dostávali k moci a k nadvládě a doráželi svými vojsky proti zdem Siónu.

Jako nejsladší hudba zněla tato zaslíbení o vysvobození v uších těch, kdož pevně věřili v Hospodina. V domech bohatých i chudých, kde rady Boží zachovávali stále v úctě, byla slova prorokova opakována znovu a znovu. Tato slova vzrušovala silně i děti a zanechávala v jejich mladé a vnímavé mysli trvalé dojmy. Právě svědomité zachovávání přikázání Písma svatého umožnilo Danielovi a jeho druhům v době Jeremiášova působení, aby vyvýšili pravého Boha před národy země. Výchova, jíž se těmto židovským dětem dostalo doma od jejich rodičů, učinila je pevnými ve víře a stálými ve službě živému Bohu, Stvořiteli nebe i země. Když na počátku Joakimova panování oblehl a dobyl Nabuchodonozor poprvé Jeruzalém a odvlkl Daniela a jeho přátele a další, zvlášt vybrané pro službu u dvora babylónského, byla víra židovských zajatců podrobována nejkrasnější zkoušce. Ti však, kdož se naučili věřit v zaslíbení Boží, našli v nich všechno, co potřebovali pro každou zkoušku, již budou muset podstoupit za svého pobytu v cizí zemi. Písmo svaté jim bylo průvodcem a oporou.

Jako vykladač významu soudů, jež začaly dopadat na Judu, vystupoval Jeremiáš jako skvělý obhájce spravedlnosti Boží a milostivých úmyslů Božích i v nejpřísnějších trestech. Prorok pracoval neúnavně. Ve snaze působit na všechny vrstvy společnosti rozšířil pole své činnosti do okolních oblastí Jeruzaléma a často navštěvoval různé části království. Ve svých svědectvích církvi se Jeremiáš stále dovolával učení a knihy zákona, jež byla tak vysoce ctěna vyzdvihována za Joziášovy vlády. Znovu zdůrazňoval, jak je důležité dodržovat

smluvní vztah s milosrdnou a laskavou Bytostí, která z výšin Sinaje vyslovila příkázání Desatera. Jeremiášovo varování a jeho prosby se dostaly do všech částí království a každý měl možnost poznat, jaká je vůle Boží s národem.

Prorok vysvětloval, že náš nebeský Otec dopouští své soudy, aby „tomu porozuměli národové, že smrtelní jsou“ **Žalm 9,20**. „Jestliže se mnou maní zacházeti budete, a nebudete mne chtít poslouchati,“ varoval Hospodin svůj lid, „tedy... i já maní s vámi zacházeti budu, rozptýlím vás mezi národy, a učiním, aby s dobytým mečem vás honili. I bude země vaše vyhubena, a města vaše zpustnou.“ (**3. Mojžíšova 26,21.28.33**)

V té době, kdy se knížatům a lidu dostávalo poselství o nastávajícím soudu, trávil Joakim, jejich panovník, který jim měl být moudrým duchovním vůdcem především ve vyznání hříchů, v nápravě a konání dobrých skutků, všechn svůj čas v sobeckých radovánkách. „Vystavím sobě dům veliký a paláce prostranné,“ osnoval; „a dům táflováný cedrovím a malovaný barvou“ vystavěl z peněz a práce, získaných podvodem a útiskem.

[284] V prorokovi vzkypěl hněv a vnuknutím Ducha vynesl soud nad nevěrným vládcem. „Běda tomu, kdož staví dům svůj s útiskem, a paláce své s křivdou.“ Pravit, „kterýž bližního svého v službu podrobuje darmo, mzdy pak jeho nedává jemu. . . . Zdaliž kralovati budeš, že se pleteš v to cedrové stavení? Otec tvůj zdaliž nejídal a nepíjel? Když konal soud a spravedlnost, tedy dobře bylo jemu. Když soudíval při chudého a nuzného, tedy dobře bylo. Zdaliž mě to není známé? dí Hospodin. Ale oči tvé i srdce tvé nehledí než lakomství tvého, a abys krev nevinnou proléval, a nátisk a křivdu činil.“

„Protož takto praví Hospodin o Joakimovi synu Joziáše, krále Judského: Nebudouť ho kvíliti: Ach, bratře můj, aneb ach, sestro. Nebudou ho kvíliti: Ach, pane, aneb ach, kdež důstojnost jeho? Pohřbem osličím pohřben bude, vyvlečen a vyvržen jsa za brány Jeruzalémské.“ **Jeremjáš 22,13-19**.

Za několik let stihne Joakima tento strašný soud; nejprve však Hospodin ve své milosti oznámil zatvrzelému národu svůj záměr. Ve čtvrtém roce Joakimova panování „mluvil Jeremiáš prorok ke všemu lidu Judskému, i ke všechněm obyvatelům Jeruzalémským,“ a poukázal na to, že již více než dvacet let, „od třináctého léta Jo-

ziáše... až do tohoto dne“ (Jeremjáš 25,2.3) podává svědectví o tom, že Bůh je chce spasit, že však jeho poselství se setkávají jen s pohrdáním. A proto jim nyní Hospodin praví:

„Protož takto praví Hospodin zástupů: Proto že jste neuposlechli slov mých, Aj, já pošli, a pojmu všechny národy půlnoční, dí Hospodin, i k Nabuchodonozorovi králi Babylonskému, služebníku svému, a přivedu je na zemi tuto i na obyvatele její, i na všechny národy tyto okolní, kteréž jako proklaté vyhladím, a způsobím to, aby byli k užasnutí, na odivu, a poustkou věčnou. Také způsobím to, aby zahynul jim hlas radosti i hlas veselé, hlas ženicha i hlas nevěsty, hluk žernovu i světlo svíce. I bude všecka země tato pustinou a pouští, a sloužití budou národové tito králi Babylonskému sedmdesáte let.“ Jeremjáš 25,8-11.

Ačkoli výnos soudu byl naprosto jasný, dovedli lidé, kteří jej vyslechli, sotva pochopit jeho strašný dosah. Aby na ně více zapůsobil, pokusil se Hospodin znázornit význam pronesených slov. Přikázal Jeremiášovi, aby přirovnal osud národa k pití z kalicha, naplněného vínem božského hněvu. Mezi prvními, kdo bude pít z tohoto kalicha bídy, bude „Jeruzalém i města země Judské, a králové jejich“. Ostatní budou pak pít z téhož poháru — „faraón král Egyptský, i služebníci jeho, i knížata jeho, i všecken lid jeho“ (Jeremjáš 25,18.19) a mnoho dalších národů země — aby mohl být splněn úmysl Boží.

[285]

Aby bylo ještě lépe znázorněno, jak budou vypadat rychle se schylující soudy, dostal prorok příkaz, aby vzal „některé z starších lidu a z starších kněží,“ šel „do údolí Benhinnom“, promluvil tam o odpadnutí Judy a rozbil na kusy „báni od hrncíře hliněnou“ a přitom jménem Hospodinovým, jehož je služebníkem, pravil: „Tak potluku lid tento i město toto, jako ten, kdož rozráží nádobu hrncířskou, kteráž nemůže opravena býti více.“ Jeremjáš 19,1.2.11.

Prorok učinil, jak mu bylo přikázáno. Pak se vrátil do města, stanul na nádvoří chrámu a pravil před vším lidem. „Takto praví Hospodin zástupů, Bůh Izraelský: Aj, já uvedu na město toto i na všecka města jeho všecko to zlé, kteréž jsem vyřkl proti němu; nebo zatvrdili šíji svou, aby neposlouchali slov mých.“ Jeremjáš 19,15.

Prorokova slova, která měla vést k vyznání hříchu a k pokání, vzbudila místo toho hněv předních mužů a způsobila, že Jeremiáš byl zbaven svobody. Přesto, že byl jat a vsazen do vězení, hlásal

prorok dále poselství nebes těm, kdož byli s ním. Jeho hlas nemohlo pronásledování umlčet. Slovo pravdy, pravil, „jest v srdci mém jako oheň hořící, zavřený v kostech mých, jehož snažují se zdržeti, avšak nemohou“ **Jeremjáš 20,9**.

V té době přikázal Hospodin Jeremiášovi, aby sepsal poselství, jež posílal těm, po jejichž spáse jeho soucitné srdce stále touží. „Vezmi sobě knihu,“ vyzval Hospodin svého služebníka, „a zapiš do ní všechna slova, kteráž jsem mluvil tobě proti Izraelovi, a proti Judovi, i všechněm národům od toho dne, jakž jsem mluvíval s tebou, ode dnů Joziášových, až do dne tohoto. Zdali aspoň uslyšíce dům Judský o všem tom zlém, kteréž já myslím učiniti jim, navrátí se jeden každý z cesty své zlé, abych odpustil nepravost jejich a hřích jejich.“ **Jeremjáš 36,2.3**.

[286] Jeremiáš uposlechl příkazu, zavolał si na pomoc svého věrného přítele písaře Bárucha a nadiktoval mu „všecka slova Hospodinova, kteráž mluvil jemu“ **Jeremjáš 36,4**. Tato slova, pečlivě napsaná na svitek pergamenu, byla vážným pokáráním za hřích, upozorněním, že stálé odpadnutí přinese jistý trest, a výzvou ke zřeknutí se všeho zla.

Když Báruch sepsal všechna slova, poslal ho Jeremiáš, který byl stále ve vězení, do chrámu, aby je přečetl lidem, kteří se tam shromáždili u příležitosti národního půstu, „léta pátého za Joakima syna Joziášova, krále Judského, měsíce devátého.“ „Možná,“ pravil prorok, „že ponížně a pokorně modlíce se před Hospodinem navrátí se jeden každý z cesty své zlé; nebož jest veliký hněv a prchlivost, v níž mluvil Hospodin proti lidu tomuto.“ **Jeremjáš 36,9.7**.

Báruch uposlechl a přečetl svitek před vším lidem Judy. Pak pro něj poslala knížata, aby přečetl slova jim. Knižata jim naslouchala s velkým zájmem a přislíbila, že sdělí králi vše, co slyšela, radila však písaři, aby se skryl, neboť se obávala, že král zavrhne to svědectví a bude chtít usmrtit ty, kdo poselství připravili a doručili.

Když knížata řekla Joakimovi, co jim Báruch četl, přikázal král ihned, aby mu svitek přinesli a před ním jej přečetli. Jeden z králových pobočníků, jménem Juda, vzal svitek a začal číst slova kárání a varování. Bylo to v zimě a král se svými druhy, knížaty judskými, seděl u otevřeného ohniště. Když byla přečtena malá část rukopisu, uchopil král knihu, nelekaje se nebezpečí hrozícího jemu a jeho lidu,

a v návalu hněvu „rozřezal ji škriptorálem, a házel na oheň, kterýž byl na ohništi, až shořela všecka kniha ta“ **Jeremjáš 36,26**.

Ani král, ani jeho knížata se neulekli, ani „neroztrhli svá roucha“. Některá z knížat však „přimlouvala se k králi, aby nepálil té knihy, ale neuposlechl jich“. Když zničil knihu, rozpálil se bezbožný král proti Jeremiášovi a Báruchovi a hned poslal, aby je jali; „ale skryl je Hospodin.“ **Jeremjáš 36,24-26**.

Bůh chtěl ve své milosti varovat Judské pro jejich dobro, když upozornil vyznavače v chrámu, knížata a krále na písemné napomenutí, obsažené ve svitku psaném pod vnuknutím Ducha. „Možná,“ pravil Bůh, „že uslyšíce dům Judský o všem tom zlém, kteréž já myslím učiniti jim, navrátí se jeden každý z cesty své zlé, abych odpustil nepravost jejich a hřích jejich.“ **Jeremjáš 36,3**. Bůh lituje člověka bojujícího v slepotě zvrácenosti, snaží se osvětit zatemnělé chápání tím, že posílá výtky a hrozby, aby ti, kdož jsou nejvíce povýšeni, pocítili svou nevědomost a želeli svých bludů. Snaží se pomoci samolibým, aby pocítili nespokojenost se svým marným snažením a začali hledat duchovní požehnaní v úzkém spojení s nebesy.

[287]

Bůh nemá v úmyslu vysílat posly, kteří by potěšovali hříšníky a lichotili jim. Neposílá poselství míru, aby ukolébával neposvěcené ve víře, že jsou v bezpečí. Naopak. Bůh velice zatěžkává svědomí přestupníka a jitrí jeho duši ostrými šípy přesvědčování. Služební andělé mu ukazují strašné soudy Boží, aby v něm prohloubili pocit bídy a povzbudili ho ke zvolání: „Co mám činiti, abych byl spasen?“ **Skutky 16,30**. Avšak ruka, která se sklání do prachu, kárá hřích a zahanbuje pýchu a ctižádost, pozvedá zkroušeného kajícího. A ten, jenž dopouští tresty, se s nejhlubším soucitem ptá: „Co češ, abych ti učinil?“

Když člověk hřeší proti svatému a milostivému Bohu, nemůže učinit nic ušlechtilejšího, než se upřímně kát a vyznat své bludy v slzách a hořkosti duše. To od něho Bůh vyžaduje; Bůh přijímá jen zlomené srdce a kajícího ducha. Avšak král Joakim a jeho knížata odmítli ve své opovážlivosti a pýše pozvání Boha. Nedbali varování a nekáli se. Milostivá příležitost, která se jim nabízela ve chvíli, kdy pálili posvátný svitek, byla jejich poslední příležitostí. Bůh pravil, že jestliže tehdy odmítnou vyslechnout jeho hlas, postihne je strašnou odplatou. Nechtěli jej vyslechnout, a tak Bůh vynesl svůj konečný

soud nad Judou a jeho hněv stihne zvláště muže, který se tak pyšně pozvedl proti Všemohoucímu.

„Takto praví Hospodin o Joakimovi králi Judskému: Nebude míti, kdo by seděl na stoličce Davidově, a tělo jeho mrtvé bude vyvrženo na horko ve dne a na mráz v noci. Nebo trestati budu na něm, a na semeni jeho, i na služebnících jeho nepravost jejich, a uvedu na ně, a na obyvatele Jeruzalémské, i na muže Judské všechno to zlé, o kterémž jsem mluvil jim.“ **Jeremjáš 36,30.31.**

[288] Spálením svitku však věc neskončila. S psaným slovem se dalo snáze skoncovat než s káráním a výstrahami, jež obsahovalo, a s blížícím se trestem, který Bůh vynesl nad vzpurným Izraelem. Avšak i spálený svitek byl vyhotoven znovu. „Vezmi sobě zase knihu jinou,“ přikázal Hospodin svému služebníkovi, „a napiš na ni všechna slova první, kteráž byla v té knize prvnější, kterouž spálil Joakim král Judský.“ **Jeremjáš 36,28.** Záznam proroctví o Judovi a Jeruzalémě byl proměněn v popel; slova však stále plála v srdci Jeremiášově „jako planoucí oheň“ a prorok znovu vytvořil, co hněv člověka by rád zničil.

Jeremiáš vzal jinou knihu, podal ji Báruchovi, „kterýž sepsal do ní z úst Jeremiášových všechna slova té knihy, kterouž byl spálil Joakim král Judský ohněm. A ještě přidáno jest k těm slovům mnoho podobných.“ **Jeremjáš 36,32.** Lidský hněv se pokusil překazit práci proroka Božího; avšak způsob, jímž se Joakim snažil omezit vliv služebníka Hospodinova, poskytl další příležitost k objasnění božských požadavků.

Duch odporu vůči kárání, který vedl k pronásledování a uvěznění Jeremiáše, se vyskytuje i dnes. Mnozí odmítají dbát opětovných výstrah a raději naslouchají falešným učitelům, kteří lichotí jejich marnivosti a přehlížejí jejich zlé konání. Takoví nenajdou v době nesnází bezpečné útočiště, nedočkají se pomoci z nebe. Vyvolení služebníci Boží mají s odvahou a trpělivostí čelit zkouškám a utrpení, jež jim lidé připravují tím, že je tupí, nedbají jich a nechápou je. Mají věrně pokračovat v konání díla, které jim Bůh svěřil, a mít stále na paměti, že staří proroci a Spasitel lidstva a jeho apoštolové také snášeli tupení a pronásledování pro Slovo.

Bylo Božím úmyslem, aby se Joakim řídil radami Jeremiášovými, a tak si dobyt přízně Nabuchodonozorovy a ušetřil si mnoho starostí. Mladičkový král přísahal věrnost babylónskému vládci a

kdyby byl zůstal věren svému slibu, býval by získal úctu pohanů, což by vytvořilo vzácnou příležitost k obrácení duší.

Král Judy však pohrdl neobyčejnými výsadami, jichž se mu dostalo, a svémocně krácel vlastní cestou. Porušil čestné slovo, které dal babylónskému vládci, a vzbouřil se. Tím přivedl sebe a své království do velkých nesnází. Byli proti němu posláni „lotřící Kaldejští a lotřící Syrští, i lotřící Moáabští a lotřící synů Ammon“ a nemohl zabránit tomu, aby země byla zaplavena těmito záškodníky. (viz **2. Královská 24,2**. V několika málo letech skončil svou vládu v hanbě, zavržen nebem, nemilován svým národem a nenáviděn babylónskými vládci, jejich důvěru zklamal — a to vše jako důsledek osudné chyby, jíž se dopustil, když neplnil záměr Boží, zjevený ustanoveným poslem Božím. [289]

Joachin (známý též jako Jekoniáš nebo Koniáš), syn Joakima, seděl na trůně jen tři měsíce a deset dní. Vzdal se kaldejským vojskům, která pro vzpouru judského vladaře znovu oblehla sužované město. Tehdy Nabuchodonozor „zavedl Joachima do Babylóna, a matku jeho i ženy královské i komorníky jeho, i silné muže země“ v počtu několika tisíc, také „tesařů a kovářů tisíc“. S nimi odvezl král Babylóna „všecky poklady domu Hospodinova, a poklady domu královského“ **2. Královská 24,15.16.13**.

Království Judské, jehož moc byla zlomena, jež bylo oloupeno o svou sílu, a to v lidech i v majetku, smělo však mít nadále vlastní vládu. V jeho čelo postavil Nabuchodonozor Mataniáše, mladšího syna Joziášova, a změnil jeho jméno na Sedechiáš. [290]

36. kapitola — Poslední král Judy

Na počátku své vlády měl Sedechiáš plnou důvěru krále Babilóna. Za zkušeného rádce měl proroka Jeremiáše. Kdyby si byl počínal vůči Babilónským čestně a dbal poselství, jichž se mu dostávalo od Hospodina skrze Jeremiáše, byl by si zachoval vážnost u mnohých mocných a byl by měl možnost sdělovat jim známost pravého Boha. Tím by se zajatcům, kteří již byli ve vyhnanství v Babilóně, bylo dostalo mnoha výhod a byly by jim povoleny četné svobody; jméno Boží by bylo ctěno široko daleko a ti, kdož zůstali v judské zemi, by byli bývali ušetřeni strašných pohrom, jež je nakonec stihly.

Skrze Jeremiáše se Sedechiášovi a všem Judským i těm, kdož byli odvezeni do Babilóna, dostalo rady, aby se klidně podrobili dočasné vládě svých podmanitelů. Zvláště důležité bylo, aby se zavlečení snažili zachovávat pokoj v zemi, do níž byli přivedeni. To se ovšem přičilo sklonům lidského srdce; a satan, využívaje této okolnosti, způsobil, že vyvstali falešní proroci mezi lidem v Jeruzalémě i v Babilóně, kteří prohlašovali, že jeho nevolnictví bude brzy zlomeno a národ opět získá bývalou vážnost.

Kdyby dbali takových falešných proroctví, vedlo by to krále a vyhnance k osudným činům a zmařilo by to milostivé úmysly Boží s nimi. Aby nedošlo k povstání a tím k velkému utrpení, přikázal Hospodin Jeremiášovi, aby neprodleně zasáhl a varoval krále Judy před jistými následky vzpoury. Také zajatí byli písemným sdělením napomenuti, aby se nedali oklamat a nevěřili, že jejich osvobození je nablízku. „Necht' vás nesvodí proroci vaši, kteříž jsou mezi vámi, ani hadači vaši,“ upozaňoval je Jeremiáš. **Jeremjáš 29,8.** V této souvislosti se zmínil o tom, že úmyslem Hospodinovým je Izrael znovu zříditi, až uplyne sedmdesát let jeho zajetí, jak to předpověděli jeho poslové.

[291] S jakou láskou a soucitem sděloval Bůh svému zajatému národu plány, které má s Izraelem! Věděl, že kdyby se dali přesvědčiti falešnými proroky, že je čeká brzké vysvobození, ztížilo by to ve-

lice jejich postavení v Babylóně. Každý jejich projev nesouhlasu nebo každé jejich povstání by zvýšilo bdělost a přísnost kaldejských úřadů a vedlo by k dalšímu omezení jejich svobod. A nastalo by další utrpení a útisk. Bůh chtěl, aby se pokojně podřídili svému osudu, smířili se se svým poddanstvím a učinili si ho co možná snesitelným. Proto jim radil: „Stavějte domy, a osazujte se, štěpujte také štěpnice, a jezte ovoce jejich; . . . a hledejte pokoje města toho, do kteréhož jsem zastěhoval vás, a modlíte se za něj Hopsodinu, nebo v pokoji jeho budete míti pokoj.“ **Jeremjáš 28,5.7.**

Mezi falešnými učiteli v Babylóně byli dva muži, kteří tvrdili, že jsou svatí, avšak žili nešlechtně. Jeremiáš odsoudil zlé počínání těchto mužů a upozornil je, jakému se tím vydávají nebezpečí. Rozhněvání jeho pokáráním, pokusili se překazit dílo pravého proroka tím, že popudili lidi, aby nevěřili jeho slovům a neřídili se radou Boží, která doporučovala podříditi se králi Babylóna. Hospodin dosvědčil skrze Jeremiáše, že tito falešní proroci budou vydáni v ruce Nabuchodonozora a před jeho očima popraveni. Krátce na to se tato předpověď do písmene splnila.

Na konci času vyvstanou lidé, kteří budou vytvářet zmatek a vzpuru mezi těmi, kdož říkají, že jsou zástupci pravého Boha, a svými lživými proroctvími budou přesvědčovat lidi, aby hříchu nepřikládali velkou váhu. Až se projeví strašné následky jejich neblahého působení, budou se snažit svalit odpovědnost za své těžkosti na toho, jenž je věrně varoval, právě tak jako Židé obviňovali Jeremiáše za to, že je stihl zlý osud. Avšak právě tak jistě jako kdysi bylo ospravedlněno slovo Hospodinovo, které přinesl prorok Boží, osvědčí se i dnes jistota poselství Božích.

Od počátku radil Jeremiáš, aby se podrobili Babylónským. Tato rada byla určena nejen Judským, ale i mnohým okolním národům. V prvních letech Sedechiášovy vlády navštívili krále Judy vyslanci krále Idumejského, Moábského, Tyrského a panovníků dalších zemí, aby zvěděli, zda je podle jeho soudu příznivá doba k jednotnému odboji a zda by se k nim připojil v boji proti králi Babylóna. Když vyslanci čekali na odpověď, přišlo k Jeremiášovi slovo Hospodinovo: „Zdělej sobě oboječky a jha, a dej je na šíji svou. Potom je pošli k králi Idumejskému, a k králi Moábskému, a k králi synů Ammonových, a k králi Tyrskému, a k králi Sidonskému po těch poslích, kteříž

přijedou do Jeruzaléma k Sedechiášovi králi Judskému.“ **Jeremjáš 27,2.3.**

Jeremiáš měl pak přikázat vyslancům, aby sdělili svým panovníkům, že Bůh je všechny dává do rukou Nabuchodonozora, krále Babylóna a že mají „sloužiti jemu, . . . i synu jeho, i synu syna jeho, dokuž by nepřišel čas země jeho“. **Jeremjáš 27,7.**

Vyslanci měli dále sdělit svým panovníkům, že odmítnou-li sloužit babylónskému králi, budou trestáni „mečem a hladem i morem“, dokud nebudou vyhlazeni. Zvláště pak se mají odvrátit od učení falešných proroků, kteří jim možná budou radit jinak. „Neposlouchejte proroků svých,“ pravil Hospodin, „ani hadačů svých, ani snů svých, ani planetářů svých, ani kouzelníků svých, kteříž mluvívají k vám, říkajíce: Nebudete sloužiti králi Babylonskému. Nebo oni vám lež prorokují, abych vzdálil vás od země vaší, a vyhnal vás, abyste zahynuli. Národu pak, kterýž skloní šíji svou pod jho krále Babylonského a sloužiti bude jemu, toho zajisté nechám v zemi jeho, dí Hospodin, aby dělal ji, a bydlil v ní.“ **Jeremjáš 27,8-11.** Podřízení vládě Babylóna byl nejlehčí trest, který milosrdný Bůh mohl uvalit na tak vzpurný lid; budou-li se však vzpouzet přijmout toto nařízené poddanství, pocítí na sobě v plné míře trest Boží.

Úžas shromážděné rady národů byl bezmezný, když jim Jeremiáš, nesa jho poddanství na své šíji, oznámil vůli Boží.

Proti rozhodnému odporu stál Jeremiáš pevně za tím, aby se podřídili. Z těch, kdož se opovážili odporovat radě Hospodinově, byl nejrozhodnějším Chananiáš, jeden z falešných proroků, před nimiž byl lid varován. Domnívaje se, že získá přízeň krále a královského dvora, pozdvihl svůj hlas k odporu a prohlásil, že Bůh mu dal slova povzbuzení pro Židy. Pravil: „Takto praví Hospodin zástupů, Bůh Izraelský, řka: Polámal jsem jho krále Babylonského. Po dvou letech já navrátím zase na místo toto všechna nádoby domu Hospodinova, kteráž pobral Nabuchodonozor král Babylonský z místa tohoto, a zavezl je do Babylona. Jekoniáše také syna Joakimova, krále Judského, i všechny zajaté Judské, kteříž se dostali do Babylona, já zase přivedu na místo toto, dí Hospodin; nebo polámi jho krále Babylonského.“ **Jeremjáš 28,2-4.**

[293]

Jeremiáš před kněžími a lidem naléhavě žádal, aby se podrobili králi Babylóna na dobu, kterou určil Hospodin. Odkázal Judské na proroctví Ozeáše, Abakuka, Sofoniáše a dalších proroků, jejichž

poselství, obsahující kárání a varování, aby podobna jeho poselství. Zmínil se o událostech, jimiž se splnila proroctví o trestu za nevyznaný hřích. V minulosti stihly soudy Boží nekající, čímž přesně plnily úmysl Boží, zjevený posly Božími.

„Prorok ten, kterýž prorokuje o pokoji, když dojde slovo toho proroka, ten prorok znám bývá, že jej poslal Hospodin v pravdě.“ **Jeremjáš 28,9**. Jestliže Izrael vsadí na vlastní volbu, budoucí události přesvědčivě ukáží, kdo byl pravým prorokem.

Jeremiášova slova radící podrobit se podpučila Chananiáše k opovážlivé námitce, zda přednesené poselství je spolehlivé. Sňal symbolické jho s Jeremiášovy šíje, zlomil je a pravil: „Takto praví Hospodin: Tak polámu jho Nabuchodonozora, krále Babylónského, po dvou letech z šíje všech národů.“

„I počaj jíti Jeremiáš prorok cestou svou.“ **Jeremjáš 28,11**. Zdálo se, že nemůže učinit nic jiného než odejít z místa sporu. Bylo mu však dáno další poselství. „Jdi a mluv k Chananiášovi,“ bylo mu přikázáno, „a řekni mu: Takto praví Hospodin: Jha dřevěná jsi polámal, protože zdělej místo nich jha železná. Nebo takto praví Hospodin zástupů, Bůh Izraelský: Jho železné vložím na šíji všech národů těchto, aby sloužili Naduchodonozorovi králi Babylonskému, a budouť sloužiti jemu. . . .“

„Tedy,“ řekl Jeremiáš prorok Chananiášovi proroku: „Slyšiž nyní, Chananiáši: Neposlal tebe Hospodin, ale ty jsi k tomu přivedl, aby lid tento ve lži skládal doufání. Protož takto praví Hospodin: Aj, já sklídím tě se svrchku země, tento rok ty umřeš; nebo jsi mluvil to, čímž bys odvrátil lid od Hospodina. I umřel Chananiáš prorok roku toho měsíce sedmého.“ **Jeremjáš 28,13-17**.

Falešný prorok posiloval nevíru lidu v Jeremiáše a jeho poselství. Bezbožně prohlásil sám sebe za posla Hospodinova, a proto byl potrestán smrtí. V pátém měsíci prorokoval Jeremiáš Chananiášovu smrt a v sedmém měsíci se proroctví splnilo, čímž se dosvědčila pravdivost jeho slov.

Pro neklid způsobený vystoupeními falešných proroků upadl Sedechiáš do podezření ze zrady a jen díky svému rychlému a rozhodnému zásahu mohl dále vládnout jako vazal. Příležitost k takovému zákroku se mu naskytl krátce po návratu vyslanců z Jeruzaléma do okolních zemí, když král Judy provázela Saraiáše

při důležitém poslání do Babylóna. Za této návštěvy u kaldejského dvora obnovil Sedechiáš svou přísahu věrnosti Nabuchodonozorovi.

Skrze Daniela a jiné hebrejské zajatce seznámil se babylónský vladař s mocí a nejvyšší svrchovaností pravého Boha; a když Sedechiáš znovu slavnostně sliboval, že zachová věrnost, žádal od něho Nabuchodonozor, aby přísahal ve jménu Hospodina Boha Izraele. Kdyby byl Sedechiáš zachoval tuto obnovenou přísahu smlouvy, byla by jeho věrnost měla pronikavý vliv na mysl mnohých, kteří sledovali chování těch, kdož tvrdili, že si váží jména Božího a ctí Boha Hebrejů.

Avšak král Judy zapomněl, že je jeho vysokou výsadou šířit slávu jména živého Boha. O Sedechiášovi se v Písmu praví: „I činil to, což jest zlého před očima Hospodina Boha svého, aniž se pokořil před Jeremiášem prorokem mluvícím řeč Hospodinovu. Nýbrž i Nabuchodonozorovi králi se zprotivil, jenž ho byl přísahou zavázal skrze Boha, a zatvrdiv šíji svou, urputně uložil v srdci svém, aby se nenavracoval k Hospodinu Bohu Izraelskému.“ **2. Paralipomenon 36,12.13.**

Zatímco Jeremiáš dál šířil své svědectví v zemi Judy, vyvstal mezi zajatci v Babylóně prorok Ezechiel, aby upozorňoval a potěšoval vyhnance a také potvrzoval slovo Hospodinovo, jež mluvil Jeremiáš. V posledních letech Sedechiášovy vlády vysvětloval Ezechiel, jak je bláhové věřit falešným předpovědím těch, kdož dávali zajatým naději na brzký návrat do Jeruzaléma. Bylo mu také přikázáno, aby předpověděl různými symboly a slavnými poselstvími obležení a úplnou zkázu Jeruzaléma.

[295] V šestém roce Sedechiášova panování vzbudil Hospodin v Ezechielovi vidění některých z ohavností, jež se uctívala v Jeruzalémě, ve dveřích domu Hospodinova, ba dokonce ve vnitřní síni.

Síň plná obrazů a zpodobených model, „všelijakého podobenství zeměplazů a hovad ohyzdných, i všech ukydaných bohů domu Izraelského“ — to vše míjelo v rychlém sledu před užaslým zrakem prorokovým. **Ezechiel 8,10.**

Bylo vidět ty, kdož měli být duchovními vůdci lidu, „starší domu Izraelského“, v počtu sedmdesáti mužů, jak obětují zápaly před modloslužebnými obrazy, jež byly namalovány na stěnách síní v posvátných prostorách chrámového dvora. „Nepatří na nás Hospodin,“

namlouvali si Judští, když konali své pohanské obřady: „Opustil Hospodin zemi,“ prohlašovali rouhavě. **Ezechiel 8,11,12.**

„Ještě větší ohavnosti“ pak prorok uzřel. U dveří vedoucího z vnějšího na vnitřní nádvoří viděl „ženy plačící Tammuze“ a „v síni domu Hospodinova vnitřní, . . . u vrat chrámu Hospodinova, mezi síncí a oltářem bylo okolo dvaceti pěti mužů, jejichž záda byla k chrámu Hospodinovu, tváře pak jejich k východu, kteříž klaněli se proti východu slunce“ **Ezechiel 8,13-16.**

A pak se vznešená Bytost, jež provázela Ezechiela tímto úžasným viděním bezbožnosti na svatých místech v zemi Judy, tázala proroka: „Viděl-lis, synu člověčí? Zdali lehká věc jest domu Judovu, aby činili ohavnosti tyto, kteréž činí zde? Nebo naplnivše zemi nástiskem, obrátili se, aby mne popouzeli, a aj, přičinějí ratolest vinnou k nosům svým. Protož i já také učiním podle prchlivosti; neslitujet se oko mé, aniž se smiluji. I budou volati v uši mé hlasem velikým, a nevyslyším jich.“ **Ezechiel 8,17-18.**

Skrze Jeremiáše prohlásil Hospodin o bezbožnících, kteří se opovážlivě odvážili vystoupit před lid v jeho jménu: „Jakož prorok, tak kněz pokrytectví páchají. Také v domě svém nacházím nešlechtnost jejich.“ **Jeremjáš 23,11.** Ve strašné obžalobě Judy, jak je zaznamenána v závěru vyprávění kronikáře Sedechiášovy vlády, je toto obvinění ze znesvěcování svatosti chrámu opakováno. „Nadto,“ praví svatý pisatel, „i všecka knížata, kněží i lid v mnohá přestoupení se vydali, podle všech ohavností pohanských, a poskvrnili domu Hospodinova, jehož byl posvětil v Jeruzalémě.“ **2. Paralipomenon 36,14.**

Den soudu pro království Judy se rychle přibližoval. Déle už jim Hospodin nemohl dávat naději, že odvrátí od nich nejpřísnější ze svých trestů. „Vy abyste bez hodné pomsty byli?“ ptal se Hospodin. „Nebudete bez pomsty.“ **Jeremjáš 25,29.**

I tato slova přijali s výsměchem. „Prodlí se dnové, a zahyne všelivé vidění,“ říkali zatvrzelí. Skrze Ezechiela bylo však toto popírání pevného slova proroctví přísně pokáráno. „Rci jim,“ pravil Hospodin, „že učiním, aby přestalo přísloví toto, aniž užívati budou přísloví toho více v Izraeli. Rci jim. Přiblížili se dnové ti a splnění všelikého vidění. Nebo nebude více žádného vidění marného, a hádání pochlebníka uprostřed domu Izraelského. Proto že já Hospodin mluviti budu, a kterékoli slovo promluvím, stane se. Neprodlít se

dlouho, ale za dnů vašich, dome vzpurný, mluviti budu slovo, a naplním je, praví Panovník Hospodin.“ **Ezechiel 12,22-25.**

„Znovu,“ svědčí Ezechiel, „stalo se slovo Hospodinovo ke mně, řkoucí: Synu člověčí, aj, dům Izraelský říkají: Vidění to, kteréž vidí tento, ke dnům mnohým patří, a na dlouhé časy tento prorokuje. Protož rci jim: Takto praví Panovník Hospodin: Neprodlíš se dlouho všeliké slovo mé, ale slovo, kteréž mluviti budu, stane se, praví Panovník Hospodin.“ **Ezechiel 12,26-28.**

Mezi těmi, kdož vedli národ do rychlé zkázy, byl na prvním místě jejich král Sedechiáš. Judský král zcela opustil rady Hospodinovy, jež mu byly dány skrze proroky, zapomněl na vděčnost, kterou dluží Nabuchodonozorovi, porušil svou slavnostní přísahu věrnosti, kterou dal ve jménu Hospodina Boha Izraele, a bouřil se proti prorokům, proti svému dobrodinci a proti svému Bohu. Pyšný na svou vlastní moudrost, obrátil se o pomoc ke starému nepříteli Izraele, „poslav posly své do Egypta, aby jemu podal koní a lidu mnohého.“ **Ezechiel 17,15.**

„Zdališ se mu to podaří?“ ptal se Hospodin na toho, jenž tak nízce zradil všechnu svatou důvěru; „Zdaž pomsty ujde ten, kdož tak činí? Ten kdož ruší smlouvu, zdaliž pomsty ujde? Živt' jsem já, praví Panovník Hospodin, že v místě krále toho, kterýž jej králem učinil, jehož přísahou pohrdl, a jehož smlouvu zrušil, u něho v Babyloně umře. Aniž mu Faraó s vojskem velikým a s zástupem mnohým co napomůže v boji, když vysype násyp, a vzdělá šance, aby zahubil množství lidí, poněvadž pohrdl přísahou, zrušiv smlouvu. Neb aj, podal ruky své, a však všecko toto činí. Neujdet' pomsty.“ **Ezechiel 17,15-18.**

[297]

„Nečistému bezbožníku“ nadešel den konečného účtování. „Sejmi tu čepici,“ přikázal Hospodin, „a svrz tu korunu.“ Dokud Kristus sám nezřídí své království, nebude Judovi dovoleno mít znovu krále. „Zmotanou, zmotanou, zmotanou učiním ji,“ zněl božský rozsudek o královské koruně domu Davidova; „a nebude více, dokud nepřijde ten, jenž má právo, kteréž jsem jemu dal.“ **Ezechiel 21,25-27.**

[298]

37. kapitola — Odvlečení do Babylóna

V devátém roce Sedechiášova panování „přitáhl Nabuchodonozor král babylónský se vším vojskem k Jeruzalému“ a oblehl město. **2. Královská 25,1.** Vyhlídky Judy byly beznadějně. „Aj, já jsem proti tobě,“ pravil Hospodin skrze Ezechiela. „Já Hospodin vytáhl jsem meč svůj z pochvy jeho; nevrátit' se zase více. . . . Rozplyne se každé srdce, a každé ruce klesnou, a všeliký duch skormoutí se, a každá kolena rozplynou se jako voda.“ „Vyleji na tě rozhněvání své, ohněm prchlivosti své na tě dmýchatí budu, a dám tě v ruku lidí vzteklých, řemeslníků všeko kazících.“ **Ezechiel 21,3.5-7.31.**

Egypt' ané se snažili přispěchat na pomoc obleženému městu; a Kaldejští, aby je zadrželi, zanechali na čas svého obléhání judského hlavního města. V srdci Sedechiášově vzklíčila naděje. Vyslal posla k Jeremiášovi a žádal ho, aby se modlil k Bohu za hebrejský národ.

Prorokova odpověť zněla, že Kaldejští se vrátí a zničí město. Spravedlnost začala konat; zatvrzelý národ nemohl už odvrátit božské soudy. „Nesvod' te sami sebe,“ varoval Hospodin svůj lid. „Kaldejští. . . neodtáhnou. I kdybyste pobili všeko vojsko Kaldejských bojujících s vámi, tak že by pozůstali z nich toliko ranění, ti' z stanů svých povstanou, a toto město ohněm vypálí.“ **Jeremjáš 37,9.10.** Zbývající z Judy půjdou do zajetí, aby se v protivenství naučili to, čemu se odmítali naučit za okolností příznivějších. Proti tomuto rozhodnutí svatého Strážce nebylo dovolání.

Mezi spravedlivými, kteří ještě zbyli v Jeruzalémě a kteří poznali božský záměr, bylo několik mužů, kteří se rozhodli, že ukryjí z dosahu krutých rukou posvátnou truhlu obsahující kamenné desky, na nichž byla vyryta přikázání Desatera. Také tak učinili. S žalem a v smutku ukryli truhlu v jeskyni, kde bude skryta před lidem Izraele a Judy, protože zhřešil, a nebude mu

už vrácena. Tato posvátná truhla je nyní ukryta. Nikdo se jí nedotkl od chvíle, kdy byla uložena na tajné místo.

Mnoho let stál Jeremiáš před lidem jako věrný prorok Boží; a nyní, když odsouzené město vbrzku padne do rukou pohanů, usoudil,

[299]

že jeho dílo je skončeno a chystal se odejít. Zabránil mu v tom však syn jednoho z falešných proroků, který oznámil, že Jeremiáš se hodlá přidat k Babylónským. Prorok, který mnohokrát nabádal Judské, aby se babylónským podrobili, popřel toto lživé obvinění, přesto „rozhněvavše se knížata na Jeremiáše, ubili jej, a dali jej do vězení“ **Jeremjáš 37,15**.

Naděje, které vzklíčily v srdcích knížat a lidu, když vojska Nabuchodonozorova vyrazila na jih, aby se střetla s Egypty, se záhy úplně rozptýlily. Hospodin pravil: „Aj, já proti tobě jsem, ó faraóne králi Egyptský.“ Moc Egypta se rovnala zlomené třtině. „Zvědí všickni obyvatelé Egyptští,“ znělo slovo Hospodinovo, „že já jsem Hospodin, proto že jste holí třtinovou domu Izraelského.“ „Posilním ramen krále Babylónského, ramena pak faraónova klesnou. I zvědí, že já jsem Hospodin, když dám meč svůj v ruku krále Babylónského, aby jej vztáhl na zemi Egyptskou.“ **Ezechiel 29,3.6; 30,24.25**.

Zatímco knížata Judy stále ještě marně vzhlížela k Egyptu o pomoc, myslel král Sedechiáš s úzkostnými předtuchami na proroka Božího, který byl uvržen do žaláře. Po mnoha dnech král pro něho poslal a zeptal se ho, aby nikdo nevěděl: „Stalo-li se slovo od Hospodina?“ Jeremiáš odpověděl: „Stalo. V ruku krále Babylónského vydán budeš.“

„Při tom řekl Jeremiáš králi Sedechiášovi: Cot' jsem zavinil aneb služebníkům tvým, aneb lidu tomuto, že jste mne dali do žaláře tohoto? A kdež jsou proroci vaši, kteříž prorokují vám, říkajíce: Nepřitáhneť král Babylonský na vás, ani na zemi tuto? Nyní tedy slyš, žádám, pane můj králi, nechť, prosím, místo má před tebou pokorná prosba má; nedopouštěj mne zase voditi do domu Jonatana písaře, abych tam neumřel.“ **Jeremjáš 37,17-20**.

Na to Sedechiáš přikázal, „aby vsadili Jeremiáše do síně stráže, a dávali jemu pecník chleba na den z ulice pekařů, dokudž by nebyl vytráven všecken chléb v městě. A tak seděl Jeremiáš v síni stráže.“

[300] **Jeremjáš 37,21**.

Král se neodvážil veřejně projevit sebemenší víru v Jeremiáše. Ač ho strach dohnal k tomu, aby ho v tajnosti požádal o zprávu, byl příliš slab, než aby se mohl postavit proti svým knížatům a lidu, kteří se nechtěli podříditi vůli Boží, hlásanou prorokem.

I z vězení Jeremiáš stále radil, aby se poddali vládě Babylóna. Klást odpor bude totéž jako přivolávat na sebe jistou smrt. Poselství

Hospodinovo Judovi znělo: „Kdo by zůstal v městě tomto, zahyne mečem, hladem aneb morem, ale kdož by vyšel k Kaldejským, že bude živ, a že bude míti život svůj místo kořisti, a živ zůstane.“ Tato slova byla jasná. Ve jménu Hospodinově prorok směle prohlásil: „Jistotně vydáno bude město toto v ruku vojska krále Babylónského, a vezme je.“ **Jeremjáš 38,2.3.**

Knížata, popuzená opětovnými radami Jeremiášovými, jež odporovaly jejich odhodlání klást odpor, nakonec zasáhla u krále s tím, že prorok je nepřitelem národa, že jeho slova ochromují ruce národa a přinášejí mu neštěstí; proto by měl být popraven.

Zbabělý král si byl vědom toho, že obvinění jsou falešná. Aby si však naklonil ty, kdož zaujímali vysoká a vlivná postavení v národě, předstíral, že věří jejich lžím, a vydal Jeremiáše do jejich rukou, aby s ním učinili, co jim libo. Prorok byl vhozen „do jámy Malkiášovy, syna králova. Spustili Jeremiáše do jámy po provazech. V té pak jámě nebylo nic vody, ale bláto, tak že Jeremiáš tonul v tom blátě“ **Jeremjáš 38,6.** Avšak Bůh mu vzbudil přátele, kteří prosili za něho u krále a přenesli ho zase do síně stráže.

Král si pak znovu tajně poslal pro Jeremiáše a prosil ho, aby mu věrně pověděl, jaký má Bůh úmysl s Jeruzalémem. Místo odpovědi se ho Jeremiáš zeptal. „Oznámím-liť, zdaliž mne konečně neusmrtíš? A poradím-liť, neuposlechněš mne?“ Král uzavřel s prorokem tajnou dohodu. „Živť jest Hospodin, kterýž učinil nám život tento,“ slíbil Sedechiáš, „že tě neusmrtím, aniž tě vydám v ruku mužů těch, kteříž hledají bezživotí tvého.“ **Jeremjáš 38,15.16.**

Ještě měl král možnost projevit ochotu, že bude dbát výstrah Hospodinových, a tím zmírnit soudy, které již doléhaly na město a národ. „Jestliže dobrovolně vyjdeš k knížatům krále Babylonského,“ [301] znělo poselství královi, „i duše tvá živa bude, i město toto nebude vypáleno ohněm, a tak živ zůstaneš ty i dům tvůj. Jestliže pak nevyjdeš k knížatům krále Babylonského, jistě že vydáno bude město toto v ruku Kaldejských, a vypálí je ohněm, ano i ty neznikneš ruky jejich.“

„Velmi se bojím Židů, kteříž ustoupili k Kaldejským,“ odpověděl král, „aby mne snad nevydali v ruku jejich, i učinili by sobě ze mne posměch. Ale Jeremiáš řekl: Nevydadí. Uposlechni, prosím, hlasu Hospodinova, o kterémž já mluvím tobě, a bude dobře tobě, i duše tvá živa bude.“ **Jeremjáš 38,17-20.**

Tak až do poslední hodiny ukazoval Bůh, že je ochoten prokázat milosrdenství těm, kdož se podrobí jeho spravedlivým požadavkům. Kdyby se byl král rozhodl uposlechnout, mohly být ušetřeny životy lidí a město mohlo být ušetřeno požáru; král se však začal bát, že zašel už příliš daleko, než aby se mohl vrátit. Obával se Židů, obával se posměchu, obával se, že ztratí život. Po letech vzpoury proti Bohu si Sedechiáš myslil, že by bylo příliš pokořující, aby řekl svému lidu: Přijímám slovo Hospodinovo, které mluvil prorok Jeremiáš; neodvažuji se jít do války proti nepříteli, protože se mi dostalo všech těch varováním.

V slzách zapřísahal Jeremiáš Sedechiáše, aby zachránil sebe a svůj národ. S úzkostí v duši ho ujišťoval, že nebude-li se řídit radou Boží, nemůže zachránit svůj život a všechno jeho majetek padne do rukou Babylónských. Král však vykročil po zlé cestě a už se nevrátí. Rozhodl se řídit se radami falešných proroků a mužů, jimiž vlastně pohrdal, a kteří se vysmívali jeho slabosti, když se tak ochotně podvoloval jejich přáním. Obětoval vzácnou svobodu vlastního rozhodování a stal se hrbícím se otrokem veřejného mínění. Neměl vyhraněný úmysl konat zlo, nebyl však také odhodlán stát směle za věci práva. Ačkoli byl přesvědčen, že rada, kterou mu dal Jeremiáš, je správná, neměl dosti mravní síly se jí řídit; a proto kráčel dále nesprávným směrem.

[302] Král byl takový slaboch, že nechtěl, aby se dvořané a lid dozvěděli, že se radil s Jeremiášem; až tak ho ovládl strach z lidí. Kdyby se byl Sedechiáš vzchopil a prohlásil, že věří slovům prorokovým, jež se už začínala naplňovat, jaká zkáza tím mohla být odvrácena! Měl říci: Uposlechnu Hospodina a zachráním tak město před úplnou zkázou. Nemohu nedbat příkazů Božích proto, že se bojím nelibosti lidí. Miluji pravdu, nenávidím hřích a budu se řídit radou Mocného Izraele.

Kdyby tak byl učinil, lidé by si byli vážili jeho odvahy a ti, kdož kolísali mezi vírou a nevěrou, by se byli pevně postavili za správnou cestu. Jeho opravdová nebojácnost a správnost této cesty by byla v jeho poddaných vzbudila obdiv a oddanost. Bylo by se mu dostalo široké podpory a Juda by byl zůstal ušetřen nevýslovných bíd krveprolití, hladu a požáru.

Slabost Sedechiášova byla hříchem, za který musel zaplatit strašnou pokutu. Nepřítel se přiřítíl jako valící se lavina a zpusťošil město.

Židovská vojska byla poražena a ve zmatku prchla. Národ byl poražen. Sedechiáš byl zajat a jeho synové byli usmrceni před jeho očima. Král byl odvečen z Jeruzaléma jako zajatec, byly mu vypíchnuty oči a po příjezdu do Babylóna bídně zahynul. Ani překrásný chrám, který po více než čtyři století zdobil vrcholek hory Sión, nezůstal Kaldejskými ušetřen. „Vypálili dům Boží, a zbořili zed' Jeruzalémskou, též i všecky paláce v něm popálili, ano i všelijaké klenoty drahé v něm zkazili.“ **2. Paralipomenon 36,19.**

V době konečného zničení Jeruzaléma Nabuchodonozorem unikli mnozí hrůzám dlouhého obléhání, jen aby pak zhynuli mečem. Z těch, kdož v městě zůstali, byli někteří, zvláště velekněz, starší a knížata říše, odvečeni do Babylóna a tam jako zrádci popraveni. Ostatní byli jati, aby pak sloužili Nabuchodonozorovi a jeho synům, „dokudž nekraloval král perský, aby se naplnila řeč Hospodinova skrze ústa Jeremiášova“ **2. Paralipomenon 36,20.21.**

O Jeremiášovi samém je psáno: „Přikázal pak Nabuchodonor král Babylónský o Jeremiášovi Nebuzardanovi, hejtmanu nad žoldněři, řka: Vezmi jej, a pilně ho opatruj, aniž jemu čiň co zlého, ale jakž tobě řekne, tak nalož s ním.“ **Jeremjáš 39,11.12.**

Propuštěn z vězení babylónskými důstojníky, rozhodl se prorok, že bude sdílet osud s nepatrným zbytkem, „s nejchudšími té země“, které Kaldejští ponechali, „aby sklízeli víno a letní ovoce a olej“. Nad nimi ustanovili Babylónští Godoliáše jako místodržícího. Uplynulo jen několik měsíců a nově ustanovený místodržitel byl zrádně zabít. Chudý lid, tak sužovaný mnoha zkouškami, se dal nakonec svými vůdci přesvědčit, aby hledal útočiště v Egyptě. Proti tomu pozvedl Jeremiáš svůj hlas. „Nevcházejte do Egypta,“ prosil je. Avšak rady, dané Duchem svatým, nebylo dbáno a „všecken ostatek Judských, . . . muži i ženy, též dítky“ uprchli do Egypta. „Neuposlechli hlasu Hospodinova, a přišli až do Tachpanches.“ **Jeremjáš 43,5-7.**

[303]

Neblahá proroctví, jež Jeremiáš pronesl o těch pozůstalých, kteří se vzbouřili proti Nabuchodonozorovi tím, že prchli do Egypta, byla provázána zaslíbením odpuštění těm, kdož budou litovat své pošetilosti a budou se chtít vrátit. Hospodin neušetří těch, kteří se odvrátili od jeho rady, aby podlehlí lákavým vlivům egyptského modlářství, prokáže však milost těm, kteří projeví věrnost. „Lidu malý počet, kteříž ujdou meče, navrátí se z země Egyptské do země Judské,“ pravil Bůh, „a zvědíť všickni ostatkové Judští, kteříž přišli

do země Egyptské, aby tam byli pohostinu, čí slovo obstojí, mé-li či jejich.“ **Jeremjáš 44,28**

Žal prorokův z naprosté zvrácenosti těch, kdož měli být duchovním světlem světa, jeho žal nad osudem Siónu a nad národem odvráceným do babylónského zajetí, se obráží v pláči, který zaznamenal na paměť, jak bláhové je odvracet se od rad Hospodinových k lidské moudrosti. Uprostřed zkázy Jeremiáš stále hlásal: „Veliké jest milosrdenství Hospodinovo, když jsme do konce nevyhynuli“ a nepřestával se modlit: „Zpytujeme a ohledujeme cest našich, a navrať me se opět k Hospodinu.“ **Pláč 3,22.40**. Když Judsko bylo ještě královstvím mezi národy, dotazoval se Jeremiáš svého Boha: „Zdaliž do konce zamítáš Judu? Zdali Sión oškliví sobě duše tvá?“ a osmělil se žádat: „Nezamítej nás pro jméno své.“ **Jeremjáš 14,19.21**. Prorok plně věřil ve věčný úmysl Boží způsobit pořádek ze zmatku a ukázat národům země a celému vesmíru, že Bůh je spravedlivý a laskavý, a tato víra ho vedla k tomu, že v důvěře prosil za ty, kdož se snad odvrátí od zla k spravedlnosti.

[304] Nyní však byl Sión úplně zničen; lid Boží byl v zajetí. Přemožen žalem prorok zvolal: „Jakt' jest samotné zůstalo, a učiněno jako vdova! Nejznamenitější mezi národy, přední mezi krajinami pod plat uvedeno. Ustavičně pláče v noci, a slzy jeho na lících jeho, ze všech milovníků svých nemá žádného potěšitele; všickni přátelé jeho nevěrně se k němu mají, obrátili se mu v nepřátely.“

„Zastěhoval se Juda, proto že byl trápen a u veliké porobě, však osadiv se mezi pohany, nenalézá odpočinutí; všickni, kteříž jej honí, postihají jej v těsně. Cesty Siona kvílí, že žádný nepřichází k slavnosti. Všecky brány jeho zpustly, kněží jeho vzdychají, panny jeho smutné jsou, on pak sám pln jest hořkosti. Nepřátelé jeho jsou hlavou, odpůrcům jeho šťastně se vede; nebo jej Hospodin zarmoutil pro množství přestoupení jeho. Maličcí jeho odešli do zajetí před obličejem nepřítele.“

„Jak hustým oblakem prchlivosti své přikryl Pán dceru Sionskou! Shodil s nebe na zem slávu Izraelovu, aniž se rozpomenul na podnože noh svých v den prchlivosti své. Sehltil Pán beze vší lítosti všecky příbytky Jákobovy, zbořil v prchlivosti své ohrady dcery Judské, udeřil jimi o zem, v potupu uvedl království i knížata její. Odťal v rozpálení hněvu všecken roh Izraelův, odvrátil zpět pravici svou od nepřítele, a rozpáliv se proti Jákobovi jako oheň plápolající, pálí

do cela vůkol. Natáhl lučiště své jako nepřítel, postavil pravici svou jako protivník, i zbil všechny nejzdařilejší z lidu, a vylil do stánku dcery Sionské jako oheň prchlivost svou.“

„Kohoť za svědka přivedu? Koho připodobním k tobě, ó dcero Jeruzalémská? Koho tobě přirovnám, abych tě potěšil, panno dcero Sionská? Nebo veliké jest jako moře potření tvé. Kdož by tě zhojiti mohl?“

„Rozpomeň se, Hospodine, co se nám děje; popatř a viz pohanění naše. Dědictví naše obráceno jest k cizím, domové naši k cizozemcům. Sirotci jsme a bez otce, matky naše jsou jako vdovy. . . Otcové naši hřešili, není jich, my pak trestáni po nich neseme. Služebníci panují nad námi; není žádného, kdo by vytrhl z ruky jejich. . . Protoť jest mdlé srdce naše, pro tyť věci zatměly se oči naše,

Ty Hospodine, na věky zůstáváš, a stolice tvá od národu do pronárodu. Proč se zapomínáš na věky na nás, a opouštíš nás za tak dlouhé časy? Obrat' nás, ó Hospodine, k sobě, a obráceni budeme; obnov dny naše, jakž byly za starodávna.“ **Pláč 1,1-5; 1-4.13; 5,1-3.7.8.17.19-21.**

38. kapitola — Světlo proráží tmu

Zkáza a zmar, jíž se vyznačovala poslední léta království Judy, by byly přivedly k zoufalství i nejstatečnější srdce, kdyby se jim nebylo dostalo povzbuzení v prorockých projevech poslů Božích. Skrze Jeremiáše v Jeruzalémě, skrze Daniela na babylónském dvoře, skrze Ezechiela na březích řeky Chebar objasňoval Hospodin svůj věčný úmysl a ujišťoval, že je ochoten splnit svému vyvolenému národu zaslíbení, zaznamenaná v knihách Mojžíšových. To, co pravil, jistě vykoná pro ty, kdož mu osvědčí věrnost. „Živé a trvalé je slovo Boží.“ (1. Petrův 1,23)

Ve dnech putování po poušti učinil Hospodin hojnost opatření, aby jeho dítky zachovaly v paměti slova jeho zákona. Když se Izraelští usadili v Kanaánu, byla božská přikázání opakována každodenně v každé rodině; byla napsána na dveřních veřejích a na vratech a rozšířena na pamětních tabulkách. Byla zhudebněna a složena v písně, jež zpívali mladí i staří. Kněží vyučovali těmto svatým přikázáním ve veřejných shromážděních a panovníci země o nich denně hloubali. „Přemýšlovati budeš o něm dnem i nocí,“ přikázal Hospodin Jozuovi o knize zákona, „abys ostříhal a činil všecko podle toho, což psáno jest v něm; nebo tehdáš šťastný budeš na cestách svých, a tehdáš opatrný budeš.“ (Jozue 1,8)

Z knih Mojžíšových učil Jozue celý Izrael. „Nebylo ani slova ze všeho, což přikázal Mojžíš, jehož by nečetl Jozue přede vším shromážděním Izraelským, i ženami i dětmi i příchozími, kteříž šli uprostřed nich.“ (Jozue 8,35) To odpovídalo výslovnému příkazu Hospodinovu, podle něhož se slova knihy zákona měla veřejně číst každých sedm let o svátku stánků. „Shromáždě lid, muže i ženy, i děti, i příchozí své, kteříž jsou v branách tvých,“ bylo přikázáno duchovním vůdcům Izraele, „aby slyšice, učili se a báli se Hospodina Boha vašeho, a hleděli činiti všecka slova zákona tohoto. Synové také jejich, kteří ještě toho nepoznali, ať slyší a učí se báti Hospodina Boha vašeho po všechny dny, v nichž živi budete na zemi, do níž,

[306]

přejdouce Jordán, vejdete, abyste ji dědičně obdrželi.“ (5. Mojžíšova 31,12.13)

Kdyby bylo v následujících stoletích této rady dbáno, jak jinak by vypadaly dějiny Izraele! Jen tehdy, když v srdcích lidu byla úcta k svatému slovu Božímu, mohli doufat, že splní božský záměr. Byla to úcta k zákonu, která dávala Izraeli sílu za vlády Davidovy a v prvních letech Šalomounova panování; byla to víra v živé slovo, která způsobila nápravu za dnů Eliášových a Joziášových. Právě těchto Písem pravdy, nejcennějšího dědictví Izraele, se dovolával Jeremiáš, když usiloval o nápravu. Ať působil kdekoli, všude zapřísahal lid: „Slyšte slova smlouvy této.“ (Jeremjáš 11,2) Slova, z nichž plně pochopí úmysl Boží, aby znalost spásné pravdy byla rozšířena do všech národů.

V posledních letech odpadnutí Judy se zdálo, že napomínání proroků je málo platné; a když vojska Kaldejských přitáhla potřeť a naposled a oblehla Jeruzalém, pozbyl každý naději. Jeremiáš předpověděl úplnou zkázu; protože stále naléhal, aby se poddali, byl nakonec uvržen do vězení. Bůh však nenechal v beznaději a zoufalství věrný zbytek, který pozůstal ve městě. I když byl Jeremiáš pod přísným dozorem těch, kdož pohrdali jeho poselstvími, dostalo se mu nových zjevení o tom, že nebesa jsou ochotna odpustit a spasit; tato zjevení jsou spolehlivým zdrojem útěchy pro církve Boží od té doby až po dnešek.

Drže se pevně zaslíbení Božích, předvedl Jeremiáš obyvatelům odsouzeného města názorně svou silnou víru v konečné splnění záměru, která má Bůh se svým národem. V přítomnosti svědků a za pečlivého zachování všech nutných zákonných ustanovení koupil za sedmnáct šekelů stříbra rodinný dvůr v nedaleké obci Anatot.

Podle lidského rozumu se taková koupě půdy ležící na území, které již bylo pod mocí babylónských, jevila jako pošetilý čin. Prorok sám předpověděl zničení Jeruzaléma, zpustošení Judska a úplnou zkázu království. Předpověděl, že nastane dlouhé údobí, v němž budou žít v zajetí v dalekém Babylóně. Byl již pokročilého věku a nemohl se nadíti, že z učiněné koupě bude mít osobní užitek. Avšak hloubání v proroctvích, zaznamenaných v Písmě, vyvolalo v jeho srdci pevné přesvědčení, že Hospodin má v úmyslu vyvést své děti z otroctví a obnovit jejich staré vlastnictví zaslíbené země. Okem víry viděl Jeremiáš, jak se vyhnanci vracejí po skončení let zkoušky

a znovu se usazují v zemi svých otců. Koupí dvora v Anatot učinil Jeremiáš, co mohl, aby tím dal druhým naději, která přinese jeho srdci tak mnoho útěch.

Když podepsal listiny o koupi, kterou podepsali také svědkové, přikázal Jeremiáš svému pomocníku Báruchovi: „Vezmi cedule tyto, tuto ceduli té koupě, jakož zapečetěnou, tak ceduli otevřenou tuto, a vlož je do nádoby hliněné, aby trvaly za mnohá léta. Nebo takto praví Hospodin zástupů, Bůh Izraelský: Ještěť kupování budou domové, a rolí, i vinice v zemi této.“ **Jeremjáš 32,14.15.**

V době, kdy se uskutečnila tato neobyčejná koupě, byly vyhlídky pro Judu tak beznadějně, že hned po provedení všech náležitostí spojených s koupí a po uložení písemných záznamů začala být těžce zkoušena i neotřesená víra Jeremiášova. Nejednal opovázlivě, když se takto snažil povzbudit Judu a dodat mu odvahu? Nedal lidem důvod k falešné naději v touze vnuknout jim důvěru v zaslíbení slova Božího? Ti, kdož uzavřeli smlouvu s Bohem, již dávno zapomněli, jaká opatření byla pro ně učiněna. Mohou se někdy vyplnit zaslíbení daná vyvolenému národu?

Zmatený, sklíčený žalem z utrpení těch, kdož odmítali litovat svých hříchů, obrátil se prorok k Bohu o další osvětlení, jaký je božský záměr s lidstvem.

„Ach, Panovníče Hospodine,“ modlil se, „aj, ty jsi učinil nebe i zemi mocí svou velikou a ramenem svým vztaženým, nemůžet' skryta býti před tebou žádná věc. Činiš milosrdenství nad tisíci, a odplacíš za nepravost otců do lůna synů jejich po nich, Bůh veliký, silný, mocný, jehož jméno Hospodin zástupů, veliký v radě a znamenitý v správě, poněvadž oči tvé otevřené jsou na všechny cesty synů lidských, abys odplatil jednomu každému podle cest jeho, a podle ovoce předsevzetí jeho. Kterýž jsi činil divy a zázraky v zemi Egyptské až do tohoto dne, jakož v Izraelovi tak mezi jinými lidmi, a dobyls sobě jména, jakéž jest po dnešní den.

[308]

Nebo vyvedl jsi lid svůj Izraelský z země Egyptské v divích a v zázracích, a rukou silnou, a ramenem vztaženým, a v strachu velikém, a dals jim zemi tuto, kterouž jsi přísáhl dáti otcům jejich, zemi oplývající mlékem a strdí. Ale že všedše do ní, a dědičně ujavše ji, neposlouchali hlasu tvého, a v zákoně tvém nechodili, všeho, což jsi koli přikázal jim činiti, nečinili, protož způsobils to, aby je potkalo všecko toto zlé.“ **Jeremjáš 32,17-23.**

Vojska Nabuchodonozorova se chystala ztéci hradby Sióna útokem. V poslední zoufalé obraně zahynou tisíce lidí. Další sicíce lidí umřou hlady a nemocemi. Osud Jruzálema je již zpečetěn. Vojska nepřítelů se již dívají před hradby z obléhajících věží. „Aj,“ modlil se prorok dále k Bohu, „střelci přitáhli na město, aby je vzali, a město skrze meč a hlad a mor dáno jest v ruku Kaldejských, bojujících proti němu; a tak, což jsi koli promluvil, děje se, jakž to sám vidíš. Ty pak pravíš mi, Panovníče Hospodine: Zjednej sobě dvůr tento za peníze, a osvědč to svědky, ano již město toto dáno jest v ruku Kaldejských.“ **Jeremjáš 32,24.25.**)

Na modlitbu prorokovu přišla milostivá odpověď. „Stalo se slovo Hospodinovo k Jeremiášovi“ v této hodině tísně, kdy víra posla pravdy byla zkoušena jako v ohni: „Aj, já jsem Hospodin Bůh všelikého těla, zdalíž přede mnou může býti skryta která věc?“ **Jeremjáš 32,26.27.** Město padne zakrátko do rukou Kaldejských; jeho brány a paláce budou zapáleny a lehnou popelem; avšak přesto, že brzy nastane zkáza a obyvatelé Jeruzaléma budou odvedeni do zajetí, bude věčný záměr Hospodinův s Izraelem splněn. V odpovědi na modlitbu svého služebníka pravil Hospodin o těch, na něž dopadají jeho tresty:

„Aj, já shromáždím je ze všech zemí, do nichž jsem je rozehnal v hněvě svém, a v rozpálení svém, i v prchlivosti veliké, a přivedu je zase na toto místo, a způsobím to, aby bydlili bezpečně. I budou lidem mým, a já budu jejich Bohem. Dám zajisté jim srdce jedno a cestu jednu, aby se mne báli po všecky dny, tak aby jim dobře bylo i synům jejich po nich. A učiním s nimi smlouvu věčnou, že se neodvrátím od nich, abych jim neměl dobře činiti; nadto bázeň svou dám v srdce jejich, aby neodstupovali ode mne. I veselí se budu z nich, dobře jim čině, když je štípím v zemi této pevně, celým srdcem svým a vši duší svou.“

[309]

„Nebo takto praví Hospodin: Jakož jsem uvedl všecko toto zlé veliké na lid tento, tak uvedu na ně všecko to dobré, o němž jim mluvím. Tehdáž kupováno bude pole v zemi této, o níž vy říkáte: Pustá jest, tak že není v ní žádného člověka ani hovada, dánat' jest v ruku Kaldejských. Pole za peníze kupovati budou, a zapisovati do cedulí, a zpečetíte, svědky osvědčovati v zemi Beniaminově a vůkol Jeruzaléma v městech Judských, jakož v městech, kteráž jsou

při horách, tak v městech na rovinách, a v městech poledních, když zase přivedu zajaté jejich, dí Hospodin.“ **Jeremjáš 32,37-44.**

K utrvení těchto ujištění, že Izrel bude vysvobozen a uzdraven, „stalo se slovo Hospodinovo k Jeremiášovi po druhé, když ještě zavřín byl v síni stráže, řkocí:“

„Takto praví Hospodin, kterýž učiní to, Hospodin, kterýž sformuje to, potvrdí toho, Hospodin jméno jeho: Volej ke mně, a ohlásím se, a oznámím věci veliké a tajné, o nichž nevíš. Nebo takto praví Hospodin, Bůh Izraelský, o domích města tohoto, a o domích králů Judských, kteříž zkažení býti mají berany válečnými a mečem: . . . Aj, já zopravuji je a vzdělám, a uzdravím obyvatele, a zjevím jim hojnost pokoje, a to stálého. Nebo přivedu zase zajaté Judské a zajaté Izraelské, a vzdělám je jako prvé, a očistím je od všeliké nepravosti jejich, kterouž hřešili proti mně, a odpustím všechny nepravosti jejich. . . A toť mi bude k jménu, k radosti, k chvále, a k zvelebení mezi všemi národy země, kteříž uslyší o všem tom dobrém, kteréž já jim učiním, a děsí se, třásti se budou nade vším tím dobrým a nade vším pokojem tím, kterýž já jim způsobím.“

„Takto praví Hospodin: Na tomto místě, o kterémž vy říkáte: Popléněno jest, tak že není ani člověka ani žádného hovada v městech Judských a na ulicích Jeruzalémských zpustlých. . . ještěť bude slychán hlas radosti a hlas veselé, hlas ženicha a hlas nevěsty, hlas řkocích: Oslavujte Hospodina zástupů, nebo dobrý jest Hospodin, nebo na věky milosrdenství jeho, a obětujících díkčinění v domě Hospodinově, když zase přivedu zajaté země této jako na počátku, praví Hospodin.“

[310] „Takto praví Hospodin zástupů: Na místě tomto popléněném, tak že není žádného člověka ani hovada, i ve všech městech jeho bude ještě obydlé pastýřů, kdež by chovali stáda. V městech při horách, v městech na rovinách a v městech v straně polední, tolikéž v zemi Beniaminově a vůkol Jeruzaléma, i v městech Judských, ještě procházívati budou stáda skrze ruce počítajícího, praví Hospodin.“

„Aj, dnové jdou, dí Hospodin, v nichž vykonám slovo to výborné, kteréž jsem mluvil o domu Izraelovu a o domu Judovu.“ **Jeremjáš 33,1-14.**

Tak byla církev Boží utěšována v jedné z nejčernějších hodin svého dlouho zápasu se silami zla. Zdálo se, že satanovo úsilí zabubit Izrael bylo korunováno úspěchem, avšak Hospodin překoná

současné události a v dalších letech bude mít jeho národ příležitost, aby vykoupil minulost. Poselství Boží církvi znělo:

„Neboj se, služebníče můj Jákobe, . . . aniž se strachuj, ó Izraeli, nebo aj, já vysvobodím tě zdaleka, i símě tvé z země zajetí jejich. I navrátí se Jákob, aby odpočíval, a pokoj měl, a nebude žádného, kdo by jej předěsil. Neboť já s tebou jsem, dí Hospodin, abych tě vysvobodil.“ „Tobě navrátím zdraví, a na rány tvé zhojím tě.“
Jeremjáš 30,10.11.17.

Až přijde ten blažený den uzdravení, budou kmeny rozděleného Izraele opět sjednoceny v jeden národ. Hospodin bude uznán za panovníka „všech čeledí Izraelových“. „Budou mým lidem,“ pravil Bůh. „Prozpěvujte Jákobovi o věcech veselých, prokřikujte zjevně před těmi národy; dejte se slyšeti, chválu vzdávejte, a rcete: Vysvobod', Hospodine, ostatek lidu svého Izraelského. Aj, já přivedu je z země púlnoční, a shromáždím je ze všech stran země, s nimi spolu slepého i kulhavého. . . kteréžto s pláčem jdoucí a s pokornými modlitbami zase přivedu, a povedu je podlé tekutých vod cestou přímou, na níž by se nepoklesli; neboť jsem Izraelův otec, a Efraim jest prvorozený můj.“ **Jeremjáš 31,1.7-9.**

Pokoření před očima národů, měli se ti, jež kdysi nebesa uznala za vyvolené přede všemi ostatními národy země, naučit ve vyhnanství poslušnosti, tak nutné pro jejich budoucí blaho. Dokud se tomu nenaučí, nemůže pro ně Bůh učinit všechno, co by chtěl učinit. „Budu tě trestati v soudu, ačkoli tě bez trestání naprosto nenechám,“ prohlásil Hospodin, čímž vysvětlil svůj záměr potrestat je pro jejich duchovní dobro. **Jeremjáš 30,11.** Ti, kdož byli středem něžné lásky Boží, nebudou navždy odstrčeni, přede všemi národy země. Bůh ukáže, že jeho úmyslem je dobýt vítězství ze zdánlivé porážky, zachraňovat a ne bubit. Proroku se dostalo poselství:

„Ten, kterýž rozptýlil Izraele, shromáždí jej, a ostříhati ho bude jako pastýř stáda svého. Neboť vykoupil Hospodin Jákoba, protož vysvobodí jej z ruky toho, kterýž silnější jest nad něj. I přijdou, a prospěvovati budou na výsosti Sióna, a pohnou se k dobrotě Hospodinově s obilím, a s vínem, a s olejem, a s plodem skotu a bravu, duše pak jejich bude podobná zahradě svlažené, a nebudouť se rmoutiti více. . . Obrátím zajisté kvílení jejich v radost, a potěším jich, a obveselím je po zármutku jejich. Rozvlažím i duši kněží tukem, a lid můj dobroty mé nasytí se, dí Hospodin.“

„Takto praví Hospodin zástupů, Bůh Izraelský: Ještěť říkati budou slovo toto v zemi Judově a v městech jeho, když zase přivedu zajaté jejich: Požehnejž tobě Hospodin, ó příbytku spravedlnosti, horo svatosti. Nebo osazovati se budou v zemi Judské, ve všech městech jeho spolu oráči, a kteříž zacházejí s stádem. Rozvlažím zajisté duši ustalou, a všelikou duši truchlou nasytím.“

„Aj, dnové jdou, dí Hospodin, v nichž učiním s domem Izraelským a s domem Judským smlouvu novou. Ne takovou smlouvu, jakouž jsem učinil s otci jejich v ten den, v kterýž jsem je ujal za ruku jejich, abych je vyvedl z země Egyptské. Kteroužto smlouvu mou oni zrušili, a já abych zůstati měl manželem jejich? dí Hospodin. Ale tatoť jest smlouva, kterouž učiním s domem Izraelským po těchto dnech, dí Hospodin: Dám zákon svůj do vnitřnosti jejich, a na srdci jejich napíši jej; i budu Bohem jejich, a oni budou mým lidem. A nebudou učiti více jeden každý bližního svého, a jeden každý bratra svého, říkajíce: Poznejte Hospodina. Všickni zajisté napořád znáti mne budou, od nejmenšího z nich až do největšího z nich, dí Hospodin; milostiv zajisté budu nepravosti jejich, a na hřích jejich nezpomenu více.“ **Jeremjáš 31,10-14.23-25.31-34.**

[312]

[313]

Část V. — V zemi pohanů

„Vy svědkové moji jste,
dí Hospodin, a služebník můj,
kteréhož jsem vyvolil.“

Izajáš 43,10.

[314]

39. kapitola — Na dvoře babylónském

Mezi dítky Izraele, které byly odvečeny do Babylóna do zajetí, jež pak trvalo sedmdesát let, byli bohabojní a pro vlast zanícení mužové, kteří byli v zásadách pevní jako ocel, kteří se nedají zkazit sobeckostí, nýbrž budou ctít Boha i za cenu, že ztratí vše. V zemi svého zajetí budou tito muži plnit záměr Boží tím, že přinesou pohanským národům požehnání pocházející ze známosti Hospodina. Budou tam zástupci Božími. Nebudou ustupovat modloslužebníkům; svou víru a své jméno vyznavačů živého Boha ponosou jako vysokou čest. A také si tak počínali. V dobrých časech i v protivenství ctili Boha a Bůh ctil je.

To, že tito mužové, vyznavači Hospodinovi, byli nyní babylónskými zajatci, a že náčiní z domu Božího bylo dáno do chrámu babylónských bohů, uváděli vítězové chlubně jako důkaz, že jejich náboženství a zvyklosti jsou nadřazeny náboženství a zvyklostem Hebrejů. Avšak právě tímto pokořením, jímž potrestal Izrael, že se od něho odklonil, dal Bůh Babylónu důkaz o své svrchovanosti, o svatosti svých požadavků a o jistých následcích poslušnosti. A tento důkaz dal Bůh skrze ty, kteří jsou mu věrni.

Mezi těmi, kdož zachovali svou věrnost Bohu, byl Daniel a jeho tři druzi — slavný příklad toho, co se může stát z člověka, opře-li se o Boha moudrosti a moci. Ze svého poměrně prostého židovského domova byli tito chlapi z královského rodu přesazeni do nejznamenitějších měst na dvůr největšího monarchy světa. Nabuchodonozor „rozkázal Ašpenazovi, správci dvořanů svých, aby přivedl z synů Izraelských, z semene královského a z knížat, mládence, na nichž by nebylo žádné poškvřny, a krásného obličejě, a vtipné ke vší moudrosti, a schopné k umění i k nabývání jeho, a v kterýchž by byla síla, aby stávali na palácu královském, a učili se liternímu umění a jazyku Kaldejskému.“ **Daniel 1,3-4.**

„Byli pak mezi nimi z synů Juda: Daniel, Chananiáš, Mizael a Azariáš.“ **Daniel 1,6.** Nabuchodonozor viděl v těchto mládencích náznak podivuhodných schopností a rozhodl, aby byli tak vychováni,

aby pak mohli zastávat důležitá místa v jeho království. Aby byli pro své životní poslání náležitě vzděláni, dal je učit kaldejskému jazyku a poskytoval jim po tři roky mimořádné výhody, jež byly vyhrazeny knížatům říše.

Danielovi a jeho druhům byla změněna jména na jména představující kaldejská božstva. Jménům, jež dávali hebrejští rodiče svým dětem, byl přiřazen velký význam. Často vyjadřovala povahové rysy, jež rodiče chtěli, aby se v dítěti vyvinuly. Kníže, v jehož péči byli zajatí mládenci, „nazval Daniela Baltazarem, Chananiáše pak Sidrachem, a Mizaela Mizachem, a Azariáše Abdenágem“ **Daniel 1,7.**

Král nenutil hebrejské mládence, aby se zřekli své víry a zaměnili ji za modlářství, avšak doufal, že k tomu postupně dojde. Tím, že jim dal jména, jež mají význam v modlářství, že je denně přiváděl v těsný styk s modlářskými zvyky a vystavoval je vlivu lákavých obřadů pohanství, doufal, že se svede k tomu, aby se zřekli náboženství svého národa a přidali se k náboženství Babylónských.

Na samém počátku své životní dráhy byli podrobena rozhodující zkoušce povahy. Bylo totiž nařízeno, že mají jíst pokrm a pít víno, které přicházelo z králova stolu. Král se domníval, že jim tím vyjadřuje svou přízeň a svou starostlivost o jejich blaho. Pokrm z králova stolu byl však zasvěcen modloslužebnictví, neboť jeho část byla nabízena modlám; a ten, kdo z něho pojídal, obětoval vlastně bohům babylónským. Věrnost Hospodinu zakazovala Danielovi a jeho druhům, aby se na takovém obětování podíleli. I kdyby jen předstírali, že jedí takový pokrm a pijí takové víno, bylo by to popření jejich víry. Učinit tak by znamenalo ztotožnit se s pohanstvím a zneuctít zásady zákona Božího.

Také se neodvažovali zkoušet na sobě zeslabovací účinek přepychu a prostopášnosti na tělesný, duševní a duchovní vývoj. Znali historii Nádaba a Abiu, neboť záznam o jejich nestřídmosti a o tom, jaké měla následky, se zachoval ve svitcích knih Mojžíšových. A věděli také, že pití vína by škodlivě zapůsobilo na jejich tělesnou i duševní sílu.

Daniel a jeho druzi byli svými rodiči vychováni k přísné zdrženlivosti. Naučili se, že za své schopnosti budou skládat účty Bohu, a že je proto nesmějí oslabovat nebo ohrožovat. Tato výchova pomohla Danielovi a jeho druhům udržet se uprostřed znemravňujících

vlivů babylónského dvora. Silná byla pokušení, jež na ně doléhala u tohoto zkaženého a rozmařilého dvora, přesto zůstali neposkvrněni. Žádná síla, žádný vliv je nemohl odvést od zásad, jež si osvojili v raném věku hloubáním o slově a skutcích Božích.

Kdyby byl Daniel chtěl, byl by mohl najít ve svém prostředí přijatelnou omluvu pro nedodržování přísných pravidel střídmosti. Byl by mohl tvrdit, že je závislý na králově přízni, podřízený jeho moci a že nemůže dělat nic jiného než jíst králův pokrm a pít jeho víno; neboť kdyby dodržoval božské učení, urazil by krále a pravděpodobně by ztratil své postavení i svůj život. Nebude-li dbát přikázání Hospodinova, zachová si přízeň krále a zajistí si pro sebe výhodné podmínky pro rozumový vývoj a dobré vyhlídky na pozemský blahobyt.

Daniel však nezaváhal. Libost Boží mu byla dražší než přízeň nejmocnějšího pozemského panovníka, dražší než sám život. Rozhodl se, že zachová svou neporušenost, ať budou následky jakékoli. „Uložil v srdci svém, aby se neposkvrňoval pokrmem z stolu královského, a vínem, kteréž král pil“ **Daniel 1,8**. A v tomto rozhodnutí ho podporovali jeho tři druzi.

Tím, že se takto rozhodli, nejednali hebrejští mládenci opovázlivě, nýbrž v pevné důvěře v Boha. Nechtěli být výstřední, avšak radši by byli výstřední, než aby zneuctili Boha. Kdyby se byli smířili s nepravostí v tomto případě tím, že by ustoupili tlaku okolností, oslabili by svým odklonem od zásad svůj smysl pro správnost a svou ošlivost z nepravosti. První chybný krok by vedl k dalším, až by se odloučili od nebes a propadli pokušení.

„Způsobil Bůh Danielovi milost a lásku u správce nad dvořany,“ a ten vyslechl s vážností jeho žádost, aby se nemusel poskvrňovat. S vyhověním žádosti však správce váhal. „Já se bojím pána svého krále, kterýž vyměřil pokrm váš a nápoj váš,“ vysvětloval Danielovi, [318] „tak že uzřel-li by, že tváře vaše opadlejší jsou, nežli mládenců těch, kteříž podobně jako i vy chování býti mají, způsobíte mi to u krále, že přijdu o hrdlo.“ **Daniel 1,9.10**.

Daniel pak požádal Melzara, služebníka pověřeného zvláštní péčí o hebrejské mládence, aby nemuseli jíst králův pokrm a pít jeho víno. Poprosil ho, aby to zkusili na deset dní, během nichž by hebrejští mládenci dostávali prostou stravu, zatímco ostatní by jedli porkmy z králova stolu.

Melzar se sice bál, že vyhověním této žádosti vzbudí nelibost královu, přesto však souhlasil; a Daniel už věděl, že vyhrál. Po uplynutí deseti dní zkoušky se zjistilo, že vše dopadlo právě naopak, než jak se správce obával. „Tváře jejich byly krásnější, a byli tlustší na těle než všickni mládenci, kteříž pojídali pokrm z stolu královského.“ **Daniel 1,15.** Čtyři hebrejští mládenci vynikali vzhledem nad své druhy. Proto bylo Danielovi a jeho přátelům dovoleno, by po celou dobu své výchovy pojídali prostou stravu.

Tři roky se hebrejští mládenci učili „liternímu umění a jazyku kaldejskému“ **Daniel 1,4.** Po celou tu dobu zůstali věrni Bohu a opírali se stále o moc Boží. Upevnili se v odříkavosti, byli opravdoví, cílevědomí, pilní a vytrvalí. Nebyla to pýcha ani ctižádostivost, která je přivedla na králův dvůr, do společnosti těch, kdož neznali Boha a nebáli se ho; byli zajatci v cizí zemi, poslaní tam Nekonečnou moudrostí. Odloučení od vlivů domova a od posvátných svazků, snažili se chovat se chvályhodně, aby byli ke cti svého utlačovaného lidu a k slávě Boha, jehož služebníky byli.

Hospodin pohlížel s libostí na pevnost hebrejských mládenců, na jejich sebezapření a čistotu pohnutek, a oblažoval je svým pozhánáním. „Obdařil je povědomostí a rozumností ve všelikém literním umění a moudrostí; nadto Danielovi dal, aby rozuměl všelikému vidění a snům.“ **Daniel 1,17.** Tím bylo splněno zaslíbení: „Těch, kteříž mne ctí, poctím.“ **1. Samuelova 2,30.** Protože Daniel lpěl na Bohu neotřesitelnou vírou, dostalo se mu ducha prorocké moci. Zatímco přijímal od lidí poučení, jaké jsou povinnosti spjaté s životem u dvora, vyučoval ho Bůh, jak číst tajemství budoucnosti a zaznamenávat pro příští pokolení pomocí obrazů a symbolů události, které prožije tento svět do konce času.

Když pak skončila doba výchovy, byli židovští mládenci spolu s dalšími uchazeči pro službu v království podrobeni zkoušce. Avšak „není nalezen mezi všemi těmi, jako Daniel, Chananiáš, Mizael a Azariáš“. Jejich bystrá chápavost, jejich široké vědomosti, jejich vybrané a přesné vyjadřování svědčily o mohutnosti a síle jejich duševních schopností. „Ve všelikém slovu moudrosti a rozumnosti, na kteréž se jich doptával král, našel je desetkrát zběhlejší nade všechny mudrce a hvězdáře, kteří byli ve všem království jeho;“ „proto stávali před králem.“ **Daniel 1,19.20.**

[319]

U babylónského dvora byli shromážděni zástupci ze všech zemí, muži s největšími vlohami, muži nejtědřeji nadaní dary přírody, muži s nejrozsáhlejším vzděláním, jaké svět může poskytnout; mezi všemi těmi se nyní octli židovští mládenci. V tělesné síle a kráse, v duševních schopnostech a ve vědomostech byli nepřekonatelní. Rovná postava, pevný, pružný krok, krásná tvář, bystré smysly, čistý den — to vše bylo vysvědčením dobrých zvyků, znamením ušlechtilosti, jíž příroda poctívá ty, kdož jsou poslušni jejích zákonů.

Při osvojování moudrosti Babylóňanů byli Daniel a jeho druzi mnohem úspěšnější než ostatní mládenci; tyto jejich úspěchy v učení nebyly však náhodné. Získali své znalosti správným využíváním svých sil pod vedením Ducha svatého. Spojili se se Zdrojem vší moudrosti a známost Boha učinili základem svého vzdělání. Ve víře prosili o moudrost a žili podle svých modliteb. Počínali si tak, že Bůh jim mohl požehnat. Vystříhali se toho, co mohlo oslabit jejich síly a využívali co nejlépe každé příležitosti, kde mohli nabýt vědomostí ze všech oborů. Zachovávali životní pravidla, jež vedla k rozvoji jejich rozumové síly. Snažili se získat vědomosti k jedinému účelu — aby mohli uctívat Boha. Uvědomovali si, že mají-li být představiteli pravého náboženství v prostředí falešných pohanských náboženství, musejí mít jasný rozum a musejí se zdokonalovat v bohobojnosti. A sám Bůh byl jejich učitelem. Neustále se modlíce, svědomitě se učíce, ve stálém styku s Neviditelným chodili s Bohem, jako s ním chodil Enoch.

[320] Skutečný úspěch v kterémkoli oboru práce není výsledkem náhody nebo osudu. Je výsledkem prozřetelnosti Boží, odměnou za víru, rozvahu, ctnost a vytrvalost. Výborné duševní schopnosti a vysoká mravní úroveň nejsou hrou náhody. Bůh poskytuje příležitost; úspěch závisí na tom, jak ji člověk využije.

Zatímco Bůh působil v Danielovi a v jeho druzích „i vůli i čin pro dobré rozhodnutí“ (**Filipským 2,13**), přičiňovali se oni sami o svou spásu. V tom se jeví působení božské zásady splupráce, bez níž nelze dosáhnout pravého úspěchu. Lidské úsilí nedosáhne bez božské pomoci ničeho; a bez lidského přispění je božské usilování u mnohých bez užitku. Abychom pocítili milost Boží, musíme se sami přičinit. Milost Boží je udělována, aby v nás vyvolala vůli i čin, není však náhradou za naše úsilí.

Jako Hospodin spolupracoval s Danielem a jeho druhy, tak chce spolupracovat se všemi, kdož se snaží provádět jeho vůli. A udělením svého Ducha Bůh posílí každý dobrý úmysl, každé ušlechtilé rozhodnutí. Ti, kdož krácejí po cestě poslušnosti, narazí na četné překážky. Silné vlivy je mohou spoutat se světem; Bůh však může zneškodnit každého činitele, který by mohl porazit vyvolené; v síle Boží mohou překonat každé pokušení přemoci každou potíž.

Bůh přivedl Daniela a jeho druhy ve styk s velkými muži Babylóna, aby tam, v národě modloslužebníků, mohli ukázat, jaká je povaha Boží. Jak získali schopnost pro úkol tak velký a čestný? Byla to věrnost v maličkostech, jež dala ráz celému jejich životu. Ctili Boha i v nejmenších povinnostech, a ctili ho pak i při plnění větších úkolů.

Jako Bůh povolal Daniela, aby o něm podával svědectví v Babylóně, tak povolává nás, abychom byli jeho svědky v dnešním světě. Bůh od nás požaduje, abychom všude, v každé životní situaci, zjevovali lidem zásady jeho království. Mnozí vyčkávají, až se jim naskytne příležitost vykonat nějaké velké dílo, a zatím každodenně zameškávají příležitosti, kdy by mohli projevit věrnost Bohu. Denně zanedbávají plnění malých životních povinností. Čekají na nějaké velké dílo, v němž by mohli prokázat velké vlohy a tak uspokojit svou ctižádost, a život jim zatím uplývá.

V životě pravého křesťana není věcí nepodstatných a zbytečných; v očích Všemohoucího je každá povinnost důležitá. Hospodin přesně vyměřuje každou příležitost k službě. Nevyužité schopnosti se váží právě tak jako ty, jich se využívá. Budeme souzeni podle toho, co jsme mohli vykonat, avšak nevykonali, protože jsme nepoužili svých schopností k oslavě Boha.

[321]

Ušlechtilá povaha není věcí náhody; nevytvořila se díky zvláštní přízni prozřetelnosti. Je výsledkem sebekázně, podřízení nízkých vlastností vlastnostem vyšším, vzdání se sobeckosti ve prospěch služby Bohu a člověku.

Věrností zásadám střídmosti, jakou projevovali hebrejští mládenci, promlouvá Bůh k dnešní mládeži. Je zapotřebí mužů, kteří jako Daniel působí pro správnou věc a zasazují se o ni. Je zapotřebí čistých srdcí, pevných rukou, nebojácnosti a odvahy, neboť boj mezi neřestí a ctností vyžaduje neustálou bdělost. Ke každé duši přichází

satan s pokušením v mnoha svůdných podobách, jaké má ukájení choutek.

Nanejvýš důležité prostředí k vytváření povahy, v němž se vyvíjí mysl a duše, je tělo, proto nepřítel duší zaměřuje svá pokušení tak, aby oslabil a poškodil tělesné síly člověka. Zdaří-li se mu to, znamená to často, že celá bytost propadá zlu. Sama tělesná přirozenost ústí jistě do zkázy a smrti, není-li ovládána vyšší mocí. Tělo musí být podřízeno vyšším silám bytosti. Vášně musí být řízeny vůlí, jež sama musí být podřízena Bohu. Královská moc rozumu, posvěcená božskou milostí, musí vládnout v životě. Síla rozumu, tělesná síla a délka života jsou závislé na neměnných zákonech. Poslušností těchto zákonů může člověk zvítězit nad sebou, nad svými sklony, nad „démonskými vládami a vrchnostmi“, nad „vládci světa nynější temnosti“ a „nad duchovními silami zla v oblasti nebeské“ **Efezským 6,12**.

Při starobylém obřadu, jenž byl symbolem evangelia, nemohla být na oltáři Božím obětována oběť s vadou. Oběť, která měla představovat Krista, musela být bez vady. Poukazuje na to slovo Boží jako na obraz toho, jaké mají být dítky Boží — „živou obětí“, „bez poskrvny“ **Římanům 12,1; Efezským 5,27**.

Hebrejští mládenci byli lidmi stejných vášní jako my; přes svůdné vlivy babylónského dvora však stáli pevně, protože záviseli na síle, jež je věčná. V nich viděl pohanský národ obraz dobroty a dobročinnosti Boží a lásky Kristovy. A v jejich životě máme příklad vítězství zásad nad pokušením, čistoty nad zkažeností, věrnosti a oddanosti nad bezvěrectvím a modlářstvím.

[322]

Danielova ducha by měli mít i dnešní mladí lidé; mohou čerpat z téhož zdroje síly, mohou dosáhnout téhož sebeovládání a mohou projevovat tutéž krásu ve svých životech, a to i za okolností třeba nepříznivých. Ačkoli na ně doléhá pokušení ukojovat své choutky, zvláště ve velkých městech, kde je snadný přístup ke všem způsobům ukájení smyslových požitků, mohou zůstat působním božské milosti pevní ve svém úmyslu ctít Boha. Pevným odhodláním a neustálou bdělostí mohou odolat každému pokušení, jež doráží na jejich duše. Avšak jen ten, kdo se rozhodne počínat si správně proto, že to je správné, dosáhne vítězství.

Jaké dílo vykonali v životě tito ušlechtilí židovští mládenci! Když se loučili se svým otcovským domem, sotva se jim snilo o

tom, jak vysoké poslání budou plnit. Věrně a vytrvale se podřizovali božskému vedení, takže skrze ně mohl Bůh splnit svůj záměr.

Bůh chce, aby tytéž mocné pravdy, jež byly zjevovány skrze tyto mládence, zjevovали mladí lidé a děti i dnes. Život Daniela a jeho druhů je ukázkou toho, co Bůh učiní pro ty, kteří se mu odevzdají a celým srdcem se budou snažit splnit úmysl Boží.

[323]

40. kapitola — Nabuchodonozorův sen

Záhy potom, co Daniel a jeho druzi vstoupili do služeb krále Babylóna, sběhla se událost, která zjevila modloslužebnému národu moc a věrnost Boha Izraele. Nabuchodonozor měl podivuhodný sen, jímž „děsil se duch jeho, až se tudy i ze sna protrhl“ **Daniel 2,1**. Ačkoli sen na královu mysl tak hluboce zapůsobil, nemohl si král vzpomenout na jeho podrobnosti, když se probudil.

Ve své bezradnosti zavolal král své učence — „mudrce a hvězdáře i kouzelníky“ - a žádal je o pomoc. „Měl jsem sen,“ pravil „a předěsil se duch můj, tak že nevím, jaký to byl sen.“ **Daniel 2,2.3**. Vyjevil jim takto svou bezradnost a žádal je, aby mu podali vysvětlení, jež by mu přineslo úlevu.

Na to mudrčci odpověděli: „Králi, na věky buď živ. Pověz sen služebníkům svým a oznámímeť výklad.“ **Daniel 2,4**.

Nespokojen s jejich vyhýbavou odpovědí a podezíraje je, že mu nechtějí poskytnout pomoc, ačkoli tvrdí, že dovedou odhalovat lidská tajemství, přikázal král svým mudrcům, aby mu nejen vyložili sen, ale řekli mu také, co se mu zdálo, a přislíbil jim bohaté dary a slávu, vyhoví-li mu, a současně jim pohrozil smrtí, selžou-li. „Ten sen mi již z paměti vyšel. Neoznámíte-li mi snu i výkladu jeho, na kusy rozsekáni budete, a domové vaši v záchody obráceni budou. Pakli mi sen i výklad jeho oznámíte, daru, odplaty a slávy veliké důjdete ode mne.“ **Daniel 2,5.6**.

Mudrci však znovu odpověděli: „Nechat' král sen poví služebníkům svým, a výklad jeho oznámíme.“ **Daniel 2,7**.

[324] Nabuchodonozor vzkypěl, rozzloben zdánlivou úskočností těch, jimž důvěřoval, a pravil: „Jistotně rozumím tomu, že naschvál odtahujete, vidouce, že mi vyšel z paměti ten sen. Neoznámíte-li mi toho snu, jistý jest ten úsudek o vás. Nebo řeč lživou a chytrou smyslili jste sobě, abyste mluvili přede mnou, ažby se čas proměnil. A protože sen mi povězte, a zvím, budete-li mi moci i výklad jeho oznámiti.“ **Daniel 2,8.9**.

Plni strachu, jaké následky bude mít jejich nezdár, pokusili se mudrci králi ukázat, že jeho žádost je nesmyslná a že takový úkol ještě nikdy nebyl od nikoho požadován. „Není člověka na zemi,“ namítali, „kterýž by tu věc králi oznámili mohl. Nadto žádný král, kníže neb potentát takové věci se nedoptával na žádném mudrci a hvězdáři aneb Kaldeovi. Nebo ta věc, na niž se král ptá, nesnadná jest, a není jiného, kdo by ji oznámili mohl králi, kromě bohů, kteříž bydlení s lidmi nemají.“ **Daniel 2,10.11.**

Nato „rozlítíl se král a rozhněval velmi, a přikázal, aby zhubili všecky mudrce Babylónské“ **Daniel 2,12.**

Úředníci hned činili kroky k provedení tohoto rozsudku a mezi těmi, které hledali, byl také Daniel a jeho přátelé. Když jim řekli, že podle rozkazu musejí také zemřít, zeptal se Daniel „moudře a opatrně“ Ariocha, velitele královské stráže: „Proč ta výpověď náhle vyšla od krále?“ **Daniel 2,14.15.** Arioch jim řekl o tom, že si král neví rady se svým podivuhodným snem a že mu v tom nepomohli ti, v něž měl dosud plnou důvěru. Když to uslyšel, začal Daniel bojovat o svůj život, odvážil se předstoupit před krále a pořádal ho o poskytnutí nějakého času, aby mohl poprosit svého Boha, aby mu zjevil sen a jeho výklad.

Monarcha této žádosti vyhověl. Daniel pak odešel „do domu svého a oznámil tu věc Chananiášovi, Mizaelovi a Azariášovi, tovaryšům svým.“ **Daniel 2,17.** Spolu hledali poznání u Zdroje světla a moudrosti. Jejich víra byla silná u vědomí, že Bůh je postavil tam, kde jsou, že konají jeho dílo a plní povinnosti. V dobách bezradnosti a nebezpečí se vždy obraceli k Bohu s prosbou o vedení a ochranu a Bůh se vždy osvědčil jako vždypřítomná pomoc. Nyní se s pokorou v srdci znovu uchýlili k Soudci země a prosili ho, aby je vysvobodil v této jejich chvíli zvláštní nouze. A neprosili nadarmo. Bůh, kterého ctili, nyní poctil je. Duch Hospodinův spočinul na nich a Danielovi „u vidění nočním“ byl zjeven králův sen a jeho význam.

Prvním činem Danielovým bylo poděkovat Bohu za zjevení, jehož se mu dostalo. „Bud' jméno Boží požehnáno od věků až na věky,“ zvolal, „nebo moudrost a síla jeho jest. A on proměňuje časy i chvíle; ssazuje krále, i ustanovuje krále; dává moudrost moudrým a umění majícím rozum. On zjevuje věci hluboké a skryté; zná to, což jest v temnostech, a světlo s ním přebývá. Ó Bože otců mých, těť oslavuji a chválím, že jsi mne moudrostí a silou obdařil, ovšem nyní,

[325]

že jsi mi oznámil to, čehož jsme žádali od tebe; nebo věc královi oznámil jsi nám.“ **Daniel 2,20-23.**

Daniel šel hned za Ariochem, jemuž král přikázal, aby vyhubil mudrce, a řekl: „Mudrců Babylónských nezahlazuj; uveď mne před krále a výklad ten oznámím.“ Neprodleně uvedl velitel Daniela před krále se slovy: „Našel jsem muže z zajatých synů Judských, kterýž výklad ten králi oznámí.“ **Daniel 2,24.25.**

Hle, židovský zajatec, klidný a sebevědomý, před panovníkem nejmocnější říše světa. Svými prvními slovy zřekl se vši slávy pro sebe a vyzvedl Boha jako zdroj vši moudrosti. Na králův dychtivý dotaz: „Té věci tajné, na niž se král doptává, nikoli nemohou mudrci, hvězdáři, věšťci a hadači králi oznámí. Ale však jest Bůh na nebi, kterýž zjevuje tajné věci, a on ukázal králi Nabuchodonozorovi, co se díti bude v potomních dnech.“

„Sen tvůj,“ vysvětloval Daniel, „a což jsi ty viděl na ložci svém, toto jest: Tobě, ó králi, na mysl přicházelo na ložci tvém, co bude potom, a ten, kterýž zjevuje tajné věci, ukázal to, což budoucího jest. Strany pak mne, ne skrze moudrost, kteráž by při mně byla nade všecky lidi, ta věc tajná mně zjevena jest, ale skrze modlitbu, aby ten výklad králi oznámen byl, a ty myšlení srdce svého abys zvěděl.“

„Ty králi, viděl jsi, a aj, obraz nějaký veliký, (obraz ten byl znamenitý a blesk jeho náramný), stál naproti tobě, kterýž na pohledění byl hrozný. Toho obrazu hlava byla z zlata výborného, prsy jeho a ramena jeho z stříbra, a břicho jeho i bedra jeho z mědi, hnátové jeho z železa, nohy jeho z částky z železa a z částky z hlíny.“

[326] „Hleděls na to, až se utrhł kámen, kterýž nebýval v rukou, a udeřil obraz ten v nohy jeho železné a hliněné, a potřel je. A tak potřino jest spolu železo, hlina, měď, stříbro i zlato, a bylo to všecko jako plevy z placu letního, a zanesl to vítr, tak že místa jejich není nalezeno. Kámen pak ten, kterýž udeřil v obraz, učiněn jest horou velikou, a naplnil všecku zemi.“ **Daniel 2,26-35.**

„Toť jest ten sen,“ s jistotou prohlásil Daniel, a král, naslouchaje s největší pozorností, aby mu neunikla žádná podrobnost, věděl, že je to právě ten sen, který ho tak vyděsil. Tím byla jeho mysl připravena přijmout ochotně i výklad snu. Král králů Bůh chtěl zjevit, že on má moc nad královstvími světa, že má moc nastolovat a sesazovat krále. Mělo to vzbudit v mysli Nabuchodonozorově pocit odpovědnosti k

nebesům. Odhalí se před ním události budoucích věků, sahajících až do konce času.

„Ty králi, jsi král králů,“ pokračoval Daniel, „nebo Bůh nebeský dal tobě království, moc a sílu i slávu. A všeliké místo, na němž přebývají synové lidští, zvěř polní i ptactvo nebeské dal v ruku tvou, a pánem tě ustavil nade všemi těmi věcmi. Ty jsi ta hlava zlatá.“

„Ale po tobě povstane království jiné, nižší než tvé, a jiné království třetí měděné, kteréž panovati bude po vší zemi.“

„Království pak čtvrté bude tvrdé jako železo. Nebo jakož železo drobí a zemdlévá všecko, tak, pravím, jako železo, kteréž potírá všecko, i ono potře a potříská všecko.“

„Že jsi pak viděl nohy a prsty z částky z hlíny hrncířské a z částky z železa, království rozdílné znamená, v němž bude něco moci železa, tak jakž jsi viděl železo smíšené s hlinou ničemnou. Ale prstové nohy z částky z železa a z částky z hlíny znamenají království z částky mocné a z částky ku potření snadné. A že jsi viděl železo smíšené s hlinou ničemnou, ukazuje, že se přízniti budou vespolek lidé, a však nebude se přidržeti jeden druhého, tak jako železo nedrží se z hlinou.“

„Za dnů pak těch králů vzbudí Bůh nebeský království, kteréž na věky nebude zkaženo, a království to na žádného jiného nepadne, ale ono potře a konec učiní všechněm těm královstvím, samo pak státi bude na věky, tak jakž jsi viděl, že se s hory utrhl kámen, kterýž nebýval v rukou, a potřel železo, měď, hlinu, stříbro a zlato. Bůh veliký oznámil králi, co býti má potom, a pravý jest sen ten i věrný výklad jeho.“ **Daniel 2,36-45.**

Král byl přesvědčen o tom, že výklad je pravdivý, a v pokoře a bázni „padl na tvář svou a poklonil se.“ se slovy: „V pravdě že Bůh váš jest Bůh bohů a Pán králů, kterýž zjevuje skryté věci, poněvadž jsi mohl vyjeviti tajnou věc tuto.“ **Daniel 2,46.47.**

Nabuchodonozor pak odvolal svůj rozkaz, aby mudrci byli vyhlazeni. Životy mudrců byly ušetřeny, protože Daniel byl ve spojení s Vyjevitelem tajemství. A „král zvelebil Daniele, a dary veliké a mnohé dal jemu, a pánem ho učinil nade vší krajinou Babylonskou, a knížetem nad vývodami, a nade všemi mudrci Babylonskými. Daniel pak vyžádal na králi, aby představil krajině Babylonské Sidracha, Mizacha a Abdenágo. Ale Daniel býval v bráně královské.“ **Daniel 2,48.49.**

[327]

Podle záznamů o dějinách lidstva se zdá, že růst národů, rozkvět a pád říší závisí na vůli a statečnosti člověka; podle těchto záznamů se zdá, že vývoj událostí je do značné míry určován jeho mocí, ctižádostí nebo rozmarem. Avšak slovo Boží strhuje oponu, a my vidíme, že nad vši hrou lidských zájmů, sil a vášní a skrze ně působí tiše a trpělivě činitelé Všemohoucího podle rady vůle Boží.

Slovy nevyrovnatelné krásy a lásky vyložil apoštol Pavel mudrcům athénským božský záměr s lidskými plemy a národy. „Bůh, jenž učinil vesmír a všecko, co je v něm,“ pravil apoštol, „učinil z jednoho všechen lidský rod, aby bydlil na celém povrchu zemském; určil nařízená období a hranice jejich přebývání, aby hledali Boha, zdali by ho snad tápáním vytušili a našli.“ **Skutky 17,24-27.**

Bůh praví jasně, že kdo chce, může vejít „do závazku smlouvy“ (**Ezechiel 20,37**). Úmyslem Božím při stvoření bylo, aby země byla obydlena bytostmi, které by byly požehnáním jedna druhé a sloužily ke cti svému Stvořiteli. Všichni, kdož chtějí, mohou splnit tento úmysl Boží. O takových je psáno: „Lid, kterýž nastrojím sobě, chválu mou vypravovati bude.“ **Izajáš 43,21.**

[328]

Ve svém zákoně oznámil Bůh zásady, které podmiňují všechno pravé blaho jak národů, tak jednotlivců. O tomto zákoně pravil Mojžíš Izraelským: „To jest moudrost vaše a opatrnost vaše.“ „Není to daremné slovo, abyste jím pohrdnouti měli, ale jest to život váš.“ **5. Mojžíšova 4,6; 32,47.** Požehnání, jež jsou tím zaslíbená Izraeli, jsou za týchž podmínek a ve stejné míře zaslíbená každému národu a každému jednotlivci pod vším nebem.

Staletí před tím, než se určité národy objevily na jevišti světa, pohlédl Všemohoucí do budoucích věků a předpověděl vzrůst a pád největších království. Bůh pravil Nabuchodonozorovi, že padne království babylónské a povstane druhé království, kterému také nastane období zkoušek. Nebude vyvyšovat pravého Boha, jeho sláva zapadne a na jeho místo přijde třetí království. To také pomine, a čtvrté království, mocné jako železo, si podmaní národy světa.

Kdyby byli vládci Babylóna — nejbohatšího ze všech království země — stále zachovávali bázeň Hospodinovu, bylo by se jim dostalo moudrosti a síly, která by je připoutala k Hospodinu a udržela je silnými. Oni však hledali u Boha útočiště, jen když se ocitli v nesnázích a když si už nevěděli rady. V takových dobách, kdy marně hledali pomoc u svých mudrců, vyhledávali je u mužů, jako

byl Daniel, u mužů, o nichž věděli, že ctí živého Boha a Bůh ctí je. Takových mužů se dovolávali, aby jim rozluštili tajemství prozřetelnosti: neboť ačkoli vládci pyšného Babylóna byli obdařeni velkým rozumem, oddělili se hříchem tak daleko od Boha, že už nemohli porozumět zjevením a výstrahám, jichž se jim dostalo a jež se týkaly budoucnosti.

Kdo hloubá v slově Božím, může zjitit, že v dějinách národů se božské proroctví do písmene vyplnilo. Babylón, otrášen a nakonec zlomen, zanikl, protože jeho vládci v dobách zdaru neuznávali svou závislost na Bohu a připisovali slávu svého království úsilí člověka. Médo-Perskou říši navštívil hněv nebes, protože v ní byl pošlapáván zákon Boží. Bázeň Hospodinova nenašla místo v srdcích převážné většiny národa. Panovala bezbožnost, rouhačství a zkaženost. Království, jež pak přišla po království Médo-Perském, byla ještě zvrhlejší a zkaženější, a klesala stále hlouběji a hlouběji na stupnici mravních hodnot.

Moc, kterou má v rukou každý vládce na zemi, je propůjčena nebesy; a na tom, jak využívá moci takto udělené, závisí jeho úspěch. Pro každého z nich platí slovo božského Strážce: „Přepásal jsem tě, ačkoli mne neznáš.“ **Izajáš 45,5**. A pro každého jsou slova pronesená v dávných dobách k Nabuchodonozorovi životním poučením: „Hříchy své spravedlnosti přetruhuj, a nepravosti své milostivostí k souženým, zdaby prodloužen byl pokoj tvůj.“ **Daniel 4,24**. [329]

Prozumnět těmto věcem — porozumět tomu, že „spravedlnost zvyšuje národ“, že „spravedlností upevňován bývá trůn“ a „milosrdenstvím podpírá se“, poznat působení těchto zásad v projevu moci Boha, jenž „sesazuje krále i ustanovuje krále“ — znamená pochopit filosofii dějin. **Příslaví 14,34; 16,12; 20,28; Daniel 2,21**)

Jen ve slově Božím je toto všechno jasně vyloženo. Je v něm ukázáno, že síla národů, právě tak jako jednotlivců není v možnostech nebo schopnostech, jež je činí zdánlivě nepřemožitelnými; není v jejich velikosti, jíž se vychloubají. Je mírou věrnosti, s jakou plní záměr Boží. [330]

41. kapitola — Ohnivá pec

Sen, který jako velký obraz ukázal Nabuchodonozorovi události, které se zběhnou až do konce času, mu byl dán proto, aby mohl porozumět úloze, kterou by měl hrát v dějinách světa, a vztahu, který by jeho království mělo mít ke království nebeskému. Výkladem snu se mu dostalo jasného poučení o tom, že bude zřízeno věčné království Boží. „Za dnů těch králů,“ pravil Daniel, „vzbudí Bůh nebeský království, kteréž na věky nebude zkaženo, a království to na žádného jiného nepadne, ale ono potře a konec učiní všechněm těm královstvím, samo pak státi bude na věky. . . . Právý jest sen ten i věrný výklad jeho.“ **Daniel 2,44.45.**

Král uznal moc Boží, když pravil Danielovi: „V pravdě že Bůh váš jest Bůh bohů, . . . kterýž zjevuje skryté věci.“ **Daniel 2,47.** Po nějakou dobu pak byl Nabuchodonozor pod vlivem bázně Boží; jeho srdce však ještě nebylo očištěno od světské ctižádosti a touhy po povýšení. Zdar, který provázel jeho panování, plnil ho pýchou. Po čase přestal ctít Boha a začal znovu uctívat své modly se zvýšenou horlivostí a náruživostí.

Slova „ty jsi ta hlava zlatá“ (**Daniel 2,38**) zapůsobila na mysl královi hlubokým dojmem. Mudrci jeho říše využili toho, že se vrátil k modloslužebnictví, a navrhli mu, aby dal udělat sochu podobnou té, již viděl ve snu, a dal ji postavit tam, kde by všichni mohli vidět hlavu ze zlata, která podle výkladu snu měla představovat jeho království.

[331] Potěšen tímto pochlebnickým návrhem, rozhodl se král, že jej provede a že půjde ještě dále. Nedá zhotovit sochu, kterou ve snu uviděl, nýbrž ještě překoná originál. Jeho socha nebude od hlavy k nohám ze stále horšího materiálu, nýbrž bude celá ze zlata, bude symbolem Babylóna jako věčného, nepokořitelného, všemocného království, které si podrobí všechna ostatní království a bude stát na věky.

Myšlenka na založení říše a dynastie, která by tvala navěky, se velice zamlouvala mocnému vládci, jehož moci nemohly odolat

národy světa. S nadšením, které vyvolala jeho bezmezná ctižádost a sobecká pýcha, se radil se svými mudrci, jak to provést. Zapomínáje na podivuhodný projev prozřetelnosti v souvislosti se snem o velkém obrazu, zapomínáje také, že Bůh Izraele skrze svého služebníka Daniela objasnil smysl obrazu a že pro tento výklad byli mudrci země ušetřeni potupné smrti, zapomínáje na vše kromě své touhy upevnit svou moc a svrchovanost, rozhodl se král se svými rádci, že se budou snažit všemi možnými prostředky povznést Babylón až na vrchol jako světovou říši, hodnou všeobecného uctívání.

Symbolický obraz, jímž Bůh zjevil králi a lidu svůj záměr s národy země, měl nyní sloužit k oslavě lidské moci. Danielův výklad měl být zavrhnut a zapomenut; pravda měla být zkreslena a zneužita. Symbol, který nebesa určila, aby odhalil lidem významné budoucí události, měl být použit k tomu, aby se zabránilo šíření pravdy, kterou chtěl Bůh sdělit světu. Tak pomocí výmyslu ctižádostivců se satan pokoušel zmařit božský záměr s lidstvem. Nepřítel lidského pokolení věděl, že pravda nedotčená bludem má spásnou moc; je-li však použita k tomu, aby sloužila k sobeckým cílům člověka a podpořila jeho sobecké plány, stává se silou vedoucí ke zlu.

Nabuchodonozor přikázal, aby z jeho bohatého pokladu byla udělána velká zlatá socha, podobná ve všem té, kterou spatřil ve vidění, až na materiál, z něhož byla zhotovena. Ačkoli byli zvyklí na velkolepé zobrazování svých pohanských božstev, nevytvořili Kaldejci ještě nikdy nic tak znamenitého a majestátního, jako byla tato skvělá socha, šedesát loket vysoká a šest loket široká. A nepřekvapuje, že v zemi, kde vládlo uctívání model, byla krásná a cenná socha na poli Dura, představující slávu Babylóna, jeho znamenitost a moc, zasvěcena jako předmět uctívání. K tomu byl vydán rozkaz, aby v den zasvěcení projeví všichni svou nejvyšší věrnost babylónské moci tím, že složí modle poklonu.

Přišel ustanovený den a na poli Dura se shromáždil obrovský zástup lidí různých národů a jazyků. Jak král přikázal, když zazněla hudba, „padli všickni. . . , klanějíce se obrazu klatému“ **Daniel 3,7**. Zdálo se, že mocnosti tmy dobudou tohoto památného dne příkladného vítězství; uctívání zlaté sochy slibovalo, že se stane stálou součástí zavedeného způsobu modloslužby, uznané za státní náboženství země. Satan doufal, že tím zmaří úmysl Boží učinit z [332]

přítomnosti zajatého Izraele v Babylóně prostředek požehnání pro všechny pohanské národy.

Bůh však rozhodl jinak. Ne všichni sklonili svá kolena před modlářským symbolem lidské moci. V modlářském zástupu byli tři lidé, kteří byli pevně odhodláni, že tím nezneuctí Boha nebes. Jejich Bůh byl Král králů a Pán pánů: nebudou se klanět žádnému jinému.

Nabuchodonozorovi, plnému vítězoslávy, se donesla zpráva, že mezi jeho poddanými jsou někteří, kteří se opovážili neuposlechnout jeho rozkazu. Několik mudrců, žárlivých na pocty, jichž se dostalo větrným druhům Danielovým, oznámilo králi, že zjevně porušili jeho přání. „Králi, na věky buď živ,“ zvolali. „našli se pak někteří Židé, kteréž jsi představil krajině Babylonské, totiž Sidrach, Mizach a Abdenágo, kteřížto muži nedbali na tvé, ó králi, nařízení. Bohů tvých nectí, a obrazu zlatému, kterýž jsi postavil, se neklanějí.“ **Daniel 3,9.12.**

Král nařídil, aby ti muži byli před něj předvoláni. „Je pravda,“ zeptal se, „že bohů mých nectíte, a obrazu zlatému, kterýž jsem postavil, se neklaníte?“ **Daniel 3,14.** Snažil se hrozbami je přinutit, aby činili jako druzí. Poukazem na ohnivou pec jim připomněl trest, který je čeká, setrvají-li ve svém odmítání uposlednout jeho vůli. Avšak Židé pevně zastávali svou věrnost k Bohu nebeskému a svou víru v jeho spásnou moc. Klanění před modlou si všichni vykládali jako modloslužebný skutek. Takové uctívání mohou prokazovat toliko Bohu.

[333] Když ti tři Židé stáli před králem, přesvědčil se král o tom, že mají něco, co ostatní mudrci jeho království nemají. Byli věrní ve vykonávání každé povinnosti. Poskytne jim ještě příležitost. Projeví-li svou ochotu uctívat spolu s ostatními modlu, nic se jim nestane; „pakli se klaněti nebudete,“ pravil, „té hodiny uvržení budete doprostřed peci ohnivé rozpálené.“ Pak se jich s rukou výhružně vztyčenou zeptal: „A který jest ten Bůh, který by vás vytrhl z ruky mé?“ **Daniel 3,15.**

Marné byly královy výhružky. Nemohl odvrátit židovské muže od jejich věrnosti Vládci vesmíru. Z historie svých otců se poučili, že neposlušnost Boha má za následek zneuctění, pohromu a smrt a že v bázni Hospodinově je začátek moudrosti, základ všeho pravého zdaru. Sojíce klidně před rozpálenou pecí, pravili: „My se nestaráme o to, ó Nabuchodonozore, co bychom měli odpovědět tobě. Nebo

aj, buď to že Bůh, jehož my ctíme, (kterýž mocen jest vytrhnouti nás z peci ohnivé rozpálené, a tak z ruky tvé, ó králi), vytrhne nás.“ Jejich víra sílila, když prohlašovali, že Bůh bude oslaven jejich vysvobozením, a s naprostou jistotou pramenící z bezpodmínečné víry v Boha, pravili dále: „Nevytrhne-li však, známo buď tobě, ó králi, že bohů tvých ctíti a obrazu zlatému, kterýž jsi postavil, klaněti se nebudeme.“ **Daniel 3,16-18.**

Králův hněv neznal mezí. „Naplněn jsa prchlivostí,“ „obličej tváři jeho se proměnil proti Sidrachovi, Mizachovi a Abdenágovi,“ představitelům opovrhovaného, zajatého plemene. Nařídil, aby rozpálili pec sedmkrát více, než bylo obvyklé, a rozkázal silným mužům ze svého vojska, aby svázali vyznavače Boha Izraele a bez okolků je popravili. **Daniel 3,19.**

„Tedy svázali muže ty v pláštích jejich, v košilkách jejich, i v kloboucích jejich a v oděvu jejich, a uvrhli je do prostřed peci ohnivé rozpálené. Že pak rozkaz královský náhlý byl, a pec velmi rozpálená, z té příčiny muže ty, kteříž uvrhli Sidracha, Mizacha a Abdenágo, zadasil plamen ohně.“ **Daniel 3,21.22.**

Hospodin však nezapomněl na své služebníky. Když byli uvrženi do pece, zjevil se jim sám Spasitel a spolu se procházeli uprostřed ohně. V přítomnosti Pána ohně a zimy ztratily plameny svou moc stravovat.

Král přihlížel výjevu ze svého královského křesla a čekal, až muži, kteří se mu postavili, budou úplně spáleni. Náhle se však jeho pocit vítězství změnil. Šlechtici stojící u jeho křesla viděli, jak jeho tvář zbledla, když vstal z trůnu a pozorně se zahleděl do šlehajících plamenů. Zděšen obrátil se král ke svým šlechticům a zeptal se: „Zdaliž jsme neuvrhli tři mužů doprostřed peci svázaných?...Aj, vidím čtyři muže rozvázané, procházející se uprostřed ohně, a není žádného porušení při nich, a čtvrtý na pohledění podobný jest Synu Božímu.“ **Daniel 3,24.25.**

[334]

Jak věděl ten pohanský král, komu je podobný Syn Boží? Hebrejští zajatci zastávající vysoká místa v Babylóně byli mu svým životem a povahou přestaviteli pravdy. Když byli dotazováni na příčinu své víry, odpovídali bez váhání. Prostě a jasně vykládali zásady spravedlnosti, učíce tak ty, kdož žili kolem nich o Bohu, kterého uctívali. Mluvili o Kristu, o Vykupiteli, který přijde; a v postavě čtvrtého uprostřed ohně poznal král Syna Božího.

A pak, zapomínaje na svou velikost a důstojnost, sestoupil Nabuchodonozor z trůnu, přistoupil k otvoru pece a zvolal: „Služebníci Boha nejvyššího, vyjděte a pojd' te sem.“ **Daniel 3,26.**

Sidrach, Mizach a Abdenágo vyšli z pece před velkým zástupem lidí a všichni viděli, že jsou nezraněni. Přítomnost jejich Spasitele uchránila je před úhonou; jen jejich pouta shořela. „Shromáždivše se pak knížata, vývodové a vůdcové a hejtmané královští, hleděli na ty muže, an žádné moci neměl oheň při tělích jejich, ani vlas hlavy jejich nepřiškrkl, ani plášť ové jejich se nezměnili, aniž co ohněm páchli.“ **Daniel 3,27.**

Nikdo si už nevzpomněl na velkou zlatou sochu, vystavenou s takovou okázalostí. V přítomnosti živého Boha se všichni báli a trásli se. „Požehnaný Bůh Sidrachův, Mizachův a Abdenágtův,“ byl pokořený král nucen uznat, „kterýž poslal anděla svého, a vytrhl služebníky své, kteříž doufali v něho, až i rozkazu královského neposlechli, ale těla svá vydali, aby nesloužili a neklaněli se žádnému bohu, kromě Bohu svému.“ **Daniel 3,28.**

To, co zažil toho dne, vedlo Nabuchodonozora k tomu, že vydal nařízení, „aby každý ze všelikého lidu, národu a jazyku, kdož by koli co rouhavého řekl proti Bohu Sidrachovu, Mizachovu a Abdenágovu, na kusy rozsekán byl, a dům jeho v záchod obrácen.“ „Není Boha jiného,“ odůvodnil král své nařízení, „kterýž by mohl vytrhovati, jako tento.“ **Daniel 3,29.**

[335] Těmito a podobnými slovy snažil se král Babylóna rozšířit mezi všemi národy země své přesvědčení, že moc a vážnost Boha Hebrejů je hodna nejvyššího uctívání. A Bohu bylo libé úsilí krále projevit mu úctu a rozšířit královské vyznání věrnosti po celé Babylónské říši.

Bylo správné, že král učinil veřejné vyznání a snažil se vyvyšovat nebeského Boha nad všechny ostatní bohy; avšak ve snaze vnutit svým poddaným, aby učinili podobné vyznání víry a prokázali podobnou úctu, překročil Nabuchodonozor svá práva dočasného vládce. Neměl právo, ani občanské ani mravní, aby hrozil lidem smrtí za to, že neuctívají Boha, právě tak jako neměl právo nařizovat, aby vrhali do plamenů všechny, kdož odmítali uctívat zlatou sochu. Bůh si nevynucuje poslušnost lidí. Ponechává každému na vůli, aby si vybral, komu bude sloužit.

Vysvobozením svých věrných služebníků dal Hospodin najevo, že stojí na straně utiskovaných, a pokáral tím všechny mocné na zemi, kteří se stavějí proti moci nebes. Tři Hebrejci vyhlásili před celým národem babylónským svou víru v toho, jehož uctívali. Spolehli se na Boha. V hodině své zkoušky vzpomněli na zaslíbení: „Když půjdeš přes vody, s tebou budu, pakli přes řeky, nepřikvačí tě; půjdeš-li přes oheň, nespálíš se, aniž plamen chytí se tebe.“ **Izajáš 43,2**. A jejich víra v živé slovo byla divem poctěna před očima všech. Zprávy o jejich zázračném vysvobození donesli do mnoha zemí zástupci různých národů, které Nabuchodonozor pozval k zasvěcení sochy. Věrností svých dítek byl Bůh oslaven na celé zemi.

Důležitá jsou poučení, která bychom si měli vzít z toho, co prožili židovští mládenci na poli Dura. I v dnešní době jsou mnozí ze služebníků Božích, ač se ničím zlým neprovinili, vydáni pokorování a hrubému zacházení ze stany těch, kdož jsou ze satanova popudu naplněni závistí a náboženským fanatismem. Hněv lidí bude namířen zvláště proti těm, kteří zachovávají sobotu podle čtvrtého přikázání; nakonec bude vydáno všeobecné nařízení, podle něhož všichni takoví zaslouží smrt.

V období tísně, které lid Boží očekává, bude zapotřebí víry, jež nezakolísá. Dítka Boží budou muset dávat najevo, že uctívají jedině Boha a že žádná okolnost, ani kdyby šlo přitom o sám život, je nedokáže svést k tomu, aby učinili nejmenší ústupek falešnému uctívání. Pro věrné srdce jsou příkazy hříšných, smrtelných lidí naprosto bezvýznamné vedle slova věčného Boha. Budou poslušni pravdy, i kdyby to mělo mít za následek uvěznění, vyhnanství nebo smrt.

[336]

Jako za dnů Sidracha, Mizacha a Abednéga, tak i v posledním období historie země zasáhne Hospodin mocně ve prospěch těch, kdož budou pevně stát za právem. Ten, jenž se procházel s hebrejskými mládenci v rozpálené peci, bude se svými následovníky, ať jsou kdekoli. Jeho stálá přítomnost je bude utěšovat a posilovat. V dobách tísně — a bude to tíseň taková, jaká nebyla za celou dobu existence národa — budou vyvolení Boží stát neotřesení. Satan se všemi svými svěřenci nebude moci zahubit ani nejslabšího ze svatých Božích. Anděl vynikající silou je budou ochraňovat a Hospodin se sám projeví jako „Bůh bohů“, jenž může spasit všechny ty, kdož v něho věří.

[337]

42. kapitola — Pravá velikost

Vyvýšen až na vrchol světské slávy a uznáván i Písmem svatým za „krále nad králi“ (**Ezechiel 26,7**), připisoval Nabuchodonozor v jistých obdobích slávu svého království a nádheru své říše přízni Hospodinově. Tak tomu bylo třeba po té, co se mu zdál sen o velké soše. Na jeho mysl hluboce zapůsobilo toto vidění a jeho výklad, že babylónská říše, ač tak silná, má nakonec padnout, že mají vládnout jiná království, až posléze po všech pozemských královstvích nastoupí království založené Bohem nebeským, jež potrvá navěky.

Na tento správný výklad, jaký má Bůh úmysl s národy, přestal později Nabuchodonozor myslet; když však byla jeho pýcha pokořena před zástupy lidí na poli Dura, uznal znovu, že království Boží je „království věčné, a panování jeho od národu do pronárodu“ (**Daniel 3,30**). Modloslužebník rodem a výchovou, hlava modlářského národa, měl Nabuchodonozor nicméně smysl pro spravedlnost a právo a Bůh ho mohl použít za nástroj k potrestání vzpurných a k splnění božského záměru. „Nejukrutnější z národů“ (**Ezechiel 28,7**), tak se říkalo Nabuchodonozorovi po létech trpělivého a namáhavého úsilí o dobytí Tyru; také Egypt padl za obět' jeho vítězným vojskům; a jak připojoval národ za národem k babylónské říši, rostla stále víc a více jeho sláva jako největšího panovníka věku.

Nepřekvapuje, že tento úspěšný monarcha, tak ctižádostivý a tak pyšný, byl v pokušení odvrátit se od cesty pokory, která jediná vede k pravé velikosti. V obdobích mezi svými dobovačnými válkami přemýšlel mnoho o posílení a zkrášlení svého hlavního města, až se nakonec město Babylón stalo hlavní slávou jeho království, „zlatým městem“, „chloubou celé země“. Jeho vášeň pro stavitelství a jeho vynikající úspěchy, když učinil z Babylóna jeden z divů světa, podporovaly jeho pýchu, až se octl ve vážném nebezpečí, že přestane být moudrým vládcem, a Bůh ho nebude moci déle použít za nástroj k provedení božského záměru.

Ve své milosti dal Bůh králi další sen, aby ho upozornil na toto nebezpečí a na svody, které mu jsou kladeny k jeho zkáze. V noč-

ním vidění spatřil král veliký strom, rostoucí uprostřed země, jehož koruna dosahovala k nebesům a jehož větve sahaly až do končin země. Stáda zvířete z hor a pohorků nalézala v jeho stínu útočiště a ptactvo nebeské stavělo svá hnízda v jeho větvích. „Listí jeho bylo pěkné a ovoce jeho hojné, všechněm za pokrm, . . . a potravu měl z něho všeliký živočich.“ **Daniel 4,9.**

Když se král díval na mohutný strom, spatřil, jak ke stromu přistoupil „hlásný a svatý“ (**Daniel 4,10**) a hlasitě zvolal: „Podetněte strom ten, a osekejte ratolesti jeho, a otlucte lístí jeho, a rozmetce ovoce jeho; nechat' se vzdálí zvěř od něho, a ptáci z ratolestí jeho. A však kmene kořenů jeho v zemi zanechejte, a v poutech železných a ocelivých na trávě polní, aby rosou nebeskou smáčín byl, a díl jeho s zvěří v bylině zemské. Srdce jeho od lidského at' jest rozdílné, a srdce zvířecí necht' jest dáno jemu, ažby sedm let vyplnilo se při něm. Usouzení hlásných a řeč žádosti svatých stane se, ažby k tomu přišlo, aby poznali lidé, že Nejvyšší panuje nad královstvím lidským, a že komuž chce, dává je, a toho, kterýž jest ponížený mezi lidmi, ustanovuje nad ním.“ **Daniel 4,11-14.**

Velice znepokojen tímto snem, který byl jasně předpovědí protivenství, zavolal král „mudrce, hvězdáře, Kaldejské a hadače“ (**Daniel 4,4**) a sen jim vyprávěl; avšak ačkoli sen byl zcela jasný, nikdo z mudrců jej neuměl vyložit.

Ještě jednou byl tomuto modlářskému národu dán důkaz, že jen ti, kdož milují Boha a bojí se ho, mohou porozumět tajemstvím nebeského království. Král ve své bezradnosti poslal pro svého služebníka Daniela, muže váženého pro svou poctivost, věrnost a nepřekonatelnou moudrost.

Daniel vyhověl královskému pozvání, a když stanul před králem, Nabuchodonozor pravil: „Ó Baltazaře, kníže mudrců, já vím, že duch Bohů svatých jest v tobě, a nic tajného není tobě nesnadného. Vidění snu mého, kterýž jsem měl, i výklad jeho oznam.“ Když dovyprávěl svůj sen, Nabuchodonozor řekl: „Baltazaře, oznam výklad jeho. Nebo všickni mudrci v království mém nemohli mi výkladu oznámiti, ale ty můžeš, proto že duch bohů svatých jest v tobě.“ **Daniel 4,6.15.**

Danielovi byl smysl snu jasný a jeho význam jím otrásl. „Předěšený stál po jednu hodinu, a myšlení jeho strašila ho.“ Když král viděl, že Daniel je vzrušen a že váhá, pocítil účast se svým služební-

kem a pravil: „Baltazaře, sen ani výklad jeho necht' nestraší tebe.“ **Daniel 4,16.**

„Pane můj,“ odpověděl Daniel, „sen tento přijď na ty, kteříž tě v nenávisti mají, a výklad jeho na tvé nepřátrele.“ **Daniel 4,16.** Prorok si uvědomoval, že na něho vložil Bůh slavnou povinnost zjevit Nabuchodonozorovi trest, který ho stihne pro jeho pýchu a opovážlivost. Daniel bude muset vyložit sen tak, aby tomu král mohl porozumět; a přestože jeho strašný dosah způsobil, že zaváhal v němém úžasu, bude muset říci pravdu, ať to bude mít pro něho následky jakékoli.

Pak Daniel oznámil příkaz Všemohoucího. „Strom ten, kterýž jsi viděl,“ pravil, „veliký a mocný, jehož výsost dosahovala až k nebi, a kterýž patrný byl po vší zemi. A lístí jeho pěkné, a ovoce jeho hojné, a z něhož všickni pokrm měli, pod nímž byla zvěř polní, a na ratolestech jeho bydlili ptáci nebeští, ty jsi ten, ó králi, kterýž jsi rozšířil se a zmocnil, a velikost tvá vzrostla a vznesla se až k nebi, a panování tvé až do konce země.“ **Daniel 4,17-19.**

„Že pak viděl král hlásného a svatého sstupujícího s nebe, kterýž řekl: Podetněte strom ten a zkazte jej, a však kmene kořenů jeho v zemi zanechejte, a v okovách železných a ocelivých ať jest na trávě polní, aby rosou nebeskou smáčín byl, a s zvěří polní díl jeho, ažby sedm let vyplnilo se při něm: Tent' jest výklad, ó králi, a ortel Nejvyššího, kterýž vyšel na pána mého krále. Nebo zaženou tě lidé od sebe, a s zvěří polní bude bydlení tvé, a bylinu jako volům tobě jísti dávati budou, a rosou nebeskou smáčín budeš, až se vyplní sedm let při tobě, dokudž bys nepoznal, že panuje Nejvyšší nad královstvím lidským, a že komuž chce, dává je. Že pak řekli, aby zanechán byl kmen kořenů toho stromu, království tvé tobě zůstane, jakž jen poznáš, že nebesa panují.“ **Daniel 4,20-23.**

[340]

Když věrně vyložil sen, prosil Daniel pyšného monarchu, aby se kál a vrátil se k Bohu, aby konáním dobra mohl odvrátit hrozící pohromu. „Ó, králi,“ naléhal prorok, „přijmi radu mou, a hříchy své spravedlností přetruhuj, a nepravosti své milostivostí k souženým, zdaby prodloužen byl pokoj tvůj.“ **Daniel 4,24.**

Varování a rada prorokova načas zapůsobily na Nabuchodonozora silným dojmem; avšak srdce, které není přeměněno milostí Boží, brzy zapomíná na působení Ducha svatého. Požitkářství a ctižádost nebyly dosud z králova srdce vymýceny, a později se tyto

povahové rysy opět znovu objevily. Přes poučení, jehož se mu tak milostivě dostalo, a přes dřívější upozornění Nabuchodonozor znovu připustil, aby ho ovládl duch žárlivosti na království, jež mají po něm vzniknout. Jeho vláda, která byla dosud do velké míry spravedlivá a milosrdná, se zvrhla v krutovládu. Zatvrdil se v srdci, začal využívat svého nadání daného mu Bohem k proslavení své osoby, k vyvyšování sebe nad Boha, který mu dal život a moc.

Plynuly měsíce, a soud Boží nepřicházel. Avšak místo aby ho tato shovívavost přivedla k pokání, ovládla krále pýcha, až nakonec ztratil důvěru ve výklad snu a smál se svým dřívějším obavám.

Rok od chvíle, kdy se mu dostalo varování, procházel se Nabuchodonozor ve svém paláci a přemýšleje s pýchou o své moci vládce a o svých úspěších stavitele, zvolal: „Zdaliž toto není ten Babylón veliký, kterýž jsem já vystavěl mocí síly své, aby byl stolicí království k ozdobě slávy mé?“ **Daniel 4,27.**

Ještě ani nevyslovil všechna ta chvástavá slova, když z nebe zazněl hlas, oznamující, že čas soudu ustanovený Bohem nadešel. Uslyšel rozkaz Hospodinův: „Toběť se praví, Nabuchodonoze králi, že království odešlo od tebe, nýbrž tě lidé i z sebe vyvrhou, a s zvěří polní bydlení budeš. Bylinu jako volům tobě jísti dávati budou, ažby sedm let vyplnilo se při tobě, dokudž bys nepoznal, že panuje Nejvyšší nad královstvím lidským, a že komuž chce, dává je.“ **Daniel 4,28.29.**

V té chvíli pozbyl Nabuchodonozor rozumu, který mu dal Bůh; ztratil soudnost, o níž si myslel, že je dokonalá, ztratil moudrost, jíž se tak pyšnil, a kdysi mocný panovník zešílel. Jeho ruka už nemohla vlánout žezlem. Nedbal varovných poselství a nyní, zbaven moci, jíž ho vybavil jeho Stvořitel, zapuzen lidmi, „bylinu jako vůl jedl, a rosou nebeskou tělo jeho smáčáno bylo, až na něm vlasy zrostly jako peří orličí, a nehty jeho jako pazoury ptačí.“ **Daniel 4,30.**

Po sedm let užasli nad Nabuchodonozorem všichni jeho poddaní; po sedm let byl Nabuchodonozor pokořen před celým světem. Pak se mu vrátil rozum, a Nabuchodonozor, vzhlížeje v pokoře k Bohu nebeskému, poznal ve svém trestu božskou ruku. Učinil veřejné prohlášení, v němž uznal svou vinu a velkou milost Boží, jíž byl uzdraven. „Při skonání těch dnů,“ pravil, „já Nabuchodonozor pozdvihl jsem oči svých k nebi, a rozum můj ke mně se zase navrátil. I dobrořečil jsem Nejvyššímu, a živého na věky chválil jsem a osla-

voval; nebo panování jeho jest panování věčné, a království jeho od národu do pronárodu. A všickni obyvatelé země jako za nic počteni jsou, a podle vůle své činí mezi vojskem nebeským i obyvateli země, aniž jest kdo, ješto by mu přes ruku dáti mohl, a říci jemu: Co to děláš?“ **Daniel 4,31.32.**

„Téhož času rozum můj navrátil se ke mně, a k slávě království mého ozdoba má, i důstojnost má navrátila se ke mně; nadto i hejtmané moji a knížata má hledali mne, a zmocněn jsem v království svém, a velebnost větší jest mi přidána.“ **Daniel 4,33.**

Kdysi pyšný monarcha se změnil v pokorné dítko Boží; z tyranského, zpupného vladaře se stal moudrý, laskavý král. Ten, jenž vzdoroval Bohu nebeskému a rouhal se mu, uznával nyní moc Nejvyššího a vážně usiloval o šíření bázně Hospodinovy a o rozhojnění štěstí svých poddaných. Trest od toho, jenž je Králem králů a Pánem pánů způsobil, že Nabuchodonozor si nakonec vštípil to, co by si měli vštípit všichni vládcové — že pravá velikost je v pravé zbožnosti. Uznával Hospodina a živého Boha slovy: „Já Nabuchodonozor chválím, vyvyšuji a oslavuji krále nebeského, jehož všickni skutkové jsou pravda, a stezky jeho soud, a kterýž chodící v pýše může snižovati.“ **Daniel 4,34.**

- [342] Záměr Boží, aby největší království světa chválilo jeho jméno, se splnil. Veřejné prohlášení, v němž Nabuchodonozor uznal milosrdenství, dobrotu a moc Boží, bylo posledním činem jeho života
- [343] zaznamenaným v Písmu svatém.

43. kapitola — Neviditelný Strážce

Když se Danielův život blížil ke konci, došlo k velkým změnám v zemi, do níž byli před více než šedesáti lety odvezeni on a jeho hebrejští druzi do zajetí. Nabuchodonozor, „nejukrutnější z národů“ (Ezechiel 28,7), zemřel a Babylón, „chvála vší země“ (Jeremjáš 51,41), se dostal pod nemoudrou vládu jeho následovníků a postupně ale jistě se rozpadal.

Pošetilostí a slabostí Balsazara, vnuka Nabuchodonozorova, se pyšný Babylón zakrátko rozpadne. Balsazar se již ve svém mládí podílel na královské moci, pyšnil se jí a pozdvihl své srdce proti Bohu nebeskému. Dostalo se mu mnoha příležitostí, aby poznal božskou vůli a pochopil svou odpovědnost být jí poslušen. Věděl, že jeho děd byl z nařízení Božího vyloučen z lidské společnosti, a bylo mu známo, že se Nabuchodonozor obrátil a zázračně uzdravil. Balsazar však dovolil, aby láska k radovánkám a touha po proslavení zatlačila do pozadí poučení, na něž neměl nikdy zapomenout. Promarnil příležitosti, jež mu byly milostivě poskytnuty, a nevyužil prostředků, které se mu naskytly, aby se blíže seznámil s pravdou. To, co Nabuchodonozor nakonec získal za cenu nevýslovného utrpení a pokoření, nechal Balsazar minout bez povšimnutí.

Bylo to krátce před tím, než nastal pronikavý zvrat. Babylón byl obležen Cýrem, synovcem Daria Médského a velitelem spojených vojsk Médů a Peršanů. Avšak v zdánlivě nedobytné pevnosti s jejími pevnými zdmi a železnými branami, chráněné řekou Eufratem a opatřené bohatými zásobami, cítil se rozmařilý král v bezpečí a trávil svůj čas v radovánkách a hodech.

Ve své pýše a nadutosti, cíť se bezpečný, uspořádal bezstarostný král „hody veliké tisíci knížatům svým, a před nimi víno pil“ **Daniel 5,1**. Velkolepost hostiny zvyšovaly všechny krásné věci, které může opatřit bohatství a moc. Mezi pozvanými hosty u královského stolu byly krásné ženy se svými půvaby. Byli tam i věhlasní mužové a mudrci. Knížata a správci země pili víno jako vodu a hýřili pod jeho omamujícím vlivem.

[344]

Se soudností zastřenou bezuzdným pitím ujal se král, u něhož vystoupily do popředí nižší hnutí a vášně, vedení v těchto prostopášných orgiích. Během hostiny „rozkázal přinést nádoby zlaté a stříbrné, kteréž vynesl Nabuchodonozor. . . z chrámu Jeruzalémského, aby z něho pili král i knížata jeho, ženy jeho i ženiny jeho“. Král chtěl dokázat, že mu není nic příliš svaté, aby to nemohl užívat. „I přineseno jest nádoby zlaté, . . . a pili z něho král i knížata jeho, ženy jeho i ženiny jeho. Pili víno a chválili bohy zlaté i stříbrné, měděné, železné, dřevěné a kamenné.“ **Daniel 5,2-4.**

Balsazar ani nepomyslel na to, že jeho modloslužebnému hýření je přítomen nebeský Svědek, že božský Strážce, nepoznán, přihlíží tomuto znesvěcování, slyší rouhavé veselí, patří na modloslužbu. Záhy však nepozvaný Host projeví svou přítomnost. Když hýření vyvrcholilo, objevila se bezkrevná ruka a psala na stěně paláce písmena, jež žhnula jako oheň — slova, jimž nerozuměl nikdo ze všech přítomných, ale jež byla předzvěstí osudu náhle zkrušeného krále a jeho hostí.

Ztichlo divoké veselí, muži i ženy jati nevýslovnou hrůzou sledovali ruku pomalu píšící záhadná pásmena. Před nimi mýjely jako na obrovském obraze skutky jejich neřestných životů; zdálo se jim, jako by se octli před soudnou stolicí věčného Boha, proti jehož moci se stavěli. Kde před několika málo okamžiky vládlo veselí a rouhavé vtípkování, bylo teď vidět bledé tváře a slyšet výkřiky strachu. Když Bůh poděsí lidi, nemohou skrýt svůj strach.

Nejvíce ze všech byl poděšen Balsazar. On to byl, jenž více než ostatní byl odpovědný za vzpouru proti Bohu, která té noci dosáhla vrcholu v Babylónské říši. V přítomnosti neviditelného Strážce, zástupce toho, jehož moci vzdorovali a jehož jménu se rouhali, byl král ochromen strachem. Probudilo se v něm svědomí. „Pasové beder jeho rozpásaly se, i kolena jeho jedno o druhé se tlouklo.“ **Daniel 5,6.** Balsazar se bezbožně podvihl proti nebeskému Bohu, věřil ve svou vlastní moc a nepředpokládal, že by se někdo odvážil říci: „Co tu děláš?“ **Daniel 4,32.** Nyní si však uvědomil, že musí skládat účty z panování, jež mu bylo svěřeno, a že za promrhané příležitosti a za svůj opovážlivý postoj nemá omluvy.

[345]

Marně se král pokoušel přečíst plamenná písmena. Bylo to tajemství, jež nemohl proniknout, byla to síla, již nemohl pochopit, ani jí odporovat. V zoufalství se obrátil na mudrce své říše, aby

mu pomohli. Shromážděním zazněl jeho silný výkřik, vyzývající hvězdáře, kaldejské a hadače, aby nápis přečetli. „Kdokoli přečte psaní toto,“ sliboval, „a výklad jeho mi oznámí, šarlatem odín bude, řetěz zlatý na hrdlo jeho, a třetím v království po mně bude.“ Avšak jeho výzva k poradcům, kterým věřil, doprovázená nabídkou bohaté odměny, neměla odezvu. Nebeskou moudrost nelze koupit ani prodat. „Všickni mudrci královští. . . nemohli písma toho čísti, ani výkladu oznámiti králi.“ **Daniel 5,7.8.** Nemohli přečíst záhadná písma, právě tak jako mudrci předchozího pokolení nemohli vyložit sen Nabuchodonozorův.

Pak si králova matka vzpomněla na Daniela, který před více než půl stoletím oznámil králi Nabuchodonozorovi sen o velké soše a jeho výklad. „Králi, na věky živ buď,“ pravila. „Nechť tě neděsí myšlení tvá, a jasnost tvá nechť se nemění. Jest muž v království tvém, v němž jest duch bohů svatých, v kterémž za dnů otce tvého osvícení, rozumnost a moudrost, jako moudrost bohů, nalezena, jehož král Nabuchodonozor. . . knížetem mudrců, hvězdářů, Kaldejských a hadačů ustanovil, otec tvůj, ó králi, proto že duch znamenitý, i umění a rozumnost vykládání snů a oznámení pohádek, i rozvázání věcí nesnadných nalezeno při Danielovi, jemuž král jméno dal Baltazar. Nechat' nyní zavolán jest Daniel, a oznámí' výklad ten.“

„Tedy přiveden jest Daniel před krále.“ Pokoušeje se znovu nabýt svého klidu, pravil Balsazar prorokovi: „Ty-li jsi ten Daniel, jeden z synů zajatých Judských, kteréhož přivedl král otec můj z Judstva? Slyšel jsem zajisté o tobě, že duch bohů svatých jest v tobě, a osvícení i rozumnost a moudrost znamenitá nalezena jest v tobě. A nyní přivedeni jsou přede mne mudrci a hvězdáři, aby mi písmo toto přečetli, a výklad jeho oznámili, a však nemohli výkladu věci té oznámiti. Já pak slyšel jsem o tobě, že můžeš to, což jest nesrozumitelného, vykládati, a což nesnadného, rozvázati. Protož [346] nyní, budeš-li moci písmo to přečísti, a výklad jeho mně oznámiti, v šarlat oblečen budeš, a řetěz zlatý na hrdlo tvé, a třetím v království po mně budeš.“ **Daniel 5,10-16.**

Daniel, na kterého sliby krále nazapůsobily, stál před vyděšeným zástupem s klidnou důstojností služebníka Nejvyššího, ne aby pochleboval, nýbrž aby vyložil poselství soudu. „Darové tvoji nechť zůstávají tobě,“ pravil, „a odplatu svou dej jinému, a však písmo přečtu králi, a výklad oznámím jemu.“ **Daniel 5,17.**

Prorok nejprve připomněl Balsazarovi věci, které mu byly známé, avšak které ho nenaučily pokoře, jež ho mohla spasit. Mluvil o Nabuchodonozorově hříchu a pádu a o tom, jak s ním Hospodin jednal — o vládě a slávě, jíž byl obdařen, o božském trestu za jeho pýchu a jeho následném uznání moci a milosti Boha Izraele; a pak smělymi a důraznými slovy pokáral Balsazara za jeho velkou hříšnost. Ukázal králi jeho hřích a poukázal na poučení, které si měl vštípit, avšak nevštípil. Balsazar správně nepochopil to, co se stalo jeho dědovi, ani nedbal varovných úkazů, jež měli pro něho tak velký význam. Byla mu dána příležitost poznat pravého Boha a být mu poslušen, nevyužil ji však, a tak bude sklízet následky své vzpoury.

„Ty... Balsazaře,“ pravil prorok, „neponížil jsi srdce svého, ačkolis o tom o všem věděl. Ale pozdvihls se proti Pánu nebes; nebo nádoby domu jeho přinesli před tebe, a ty i knížata tvá, ženy tvé i ženiny tvé pili jste víno z něho. Nadto bohy stříbrné a zlaté, měděné, železné, dřevěné a kamenné, kteříž nevidí, ani slyší, aniž co vědí, chválil jsi, Boha pak, v jehož ruce jest dýchání tvé i všechny cesty tvé, neoslavoval jsi. Protož nyní od něho poslána jest částka ruky této, a písmo to napsáno jest.“ **Daniel 5,22-24.**

Pak obrátiv se k posestlví seslanému nebem a napsanému na stěně, prorok četl: „MENE, MENE, TEKEL, UFARSIN.“ Ruka, která napsala písmena, už nebyla viditelná, avšak tato čtyři slova dále žhnula strašně a zřetelně; a se zatajeným dechem poslouchal lid, když starý prorok pravil:

[347] „Tento pak jest výklad slov: Mene, zčetl Bůh království tvé, a k konci je přivedl. Tekel, zvážen jsi na váze, a nalezen jsi lehký. Peres, rozděleno jest království tvé, a dáno jest Médkým a Perským.“ **Daniel 5,26-28.**

V této poslední noci ztřeštěného bláznovství naplnil Balsazar a jeho knížata míru své viny a vinu Kaldejského království. Déle již nemohla ochrnná ruka Boží zadržovat hrozící zlo. Rozličnými způsoby snažil se Bůh naučit je úctě k svému zákonu. „Hojili jsme Babilón,“ pravil Bůh o těch, jejichž soudy dosáhly nyní až k nebi, „ale není zhojen.“ **Jeremjáš 51,9.** Pro neobyčejnou zvrácenost lidského srdce uznal Bůh konečně za nutné vynést neodvolatelný rozsudek. Balsazar padne a jeho království přejde do jiných rukou.

Když prorok skončil, přikázal král, aby mu odevzdali slíbené odměny; proto, „oblékli Daniele v šarlat, a řetěz zlatý dali na hrdlo

jeho, a rozhlašovali o něm, že má být pánem třetím v království.“ **Daniel 5,29.**

Před více než sto lety předpovědělo Písmo svaté, že noc radovánk, v níž král a jeho rádci budou se navzájem předhánět v rouhačství proti Bohu, bude náhle změněna v noc strachu a zkázy. A pak v rychlém sledu přijdou převratné události, tak jak byly vylíčeny v prorockých písmech léta před tím, než se hlavní postavy tohoto dramatu narodily.

Ještě ve slavnostní síni, obklopen těmi, jejichž osud byl již zpečetěn, dostal král zprávu od posla, že „vzato jest město jeho“ nepřitelem, před jehož zbraněmi se cítil tak bezpečný, „že brodové jeho vzati... a muži bojovní předěšeni.“ **Jeremjáš 51,31.32.** Ještě když on a jeho knížata pili z posvátných nádob Hospodinových a chválili své bohy stříbrné a zlaté, překročili Médové a Peršané Eufkrat a vpochoovali do nestřeženého města. Vojska Cýrova stála již před zdmi paláce; město bylo plné nepřátelských vojáků, „jako brouků“ (**Jeremjáš 51,14**), a jejich vítězný křik přehlušoval zoufalé volání překvapených hodovníků.

„V touž noc zabit jest Balsazar, král Kaldejský“ (**Daniel 5,30**) a na trůn dosedl cizí panovník.

Jasně mluvili hebrejští proroci o tom, jakým způsobem Babylón padne. Když ve vidění zjevil jim Bůh budoucí události, volali: „Jakž by dobyt býti mohl Sesák? Jakž by vzata býti mohla chvála vší země? Jakž by přijíti mohl na spuštění Babylon mezi národy?“ „Jakž by posekáno a polámáno býti mohlo kladivo vší země? Jak by k [348] užasnutí Babylon býti mohl mezi národy?“ „Od zvuku při dobývání Babylona třásti se bude ta země, a křik mezi národy slyšán bude.“

„Ale v náhle padne Babylon, a potřín bude.“ „Přitáhne na něj, na Babylon zhoubce. I budou jati silní jeho, potřínno bude lučiště jejich; nebo Bůh silný odplatí, Hospodin vrchovatě odplatí. Opojím knížata jeho i moudré jeho, vývody jeho i znamenitější jeho i silné jeho, aby zesnuli snem věčným, a neprocítíli, dí král, jehož jméno jest Hospodin zástupů.“

„Polékl jsem na tě, ó Babylone, pročez vzat budeš, než zviš. Nalezen, ano i polapen budeš, proto že jsi směl potýkati se s Hospodinem. Otevřel Hospodin poklad svůj, a vynesl nástroje hněvu svého; nebo dílo toto jest Panovníka Hospodina zástupů v zemi Kaldejské.“

„Takto praví Hospodin zástupů: Utištění jsou synové Izraelští, i s syny Judskými, a všickni, kteříž je zjímali, drží je, nechťi propustiti jich. Ale vykupitel jejich silný, jehož jméno jest Hospodin zástupů, jistotně povede při jejich, aby pokoj způsobil této zemi, a pohнул obyvateli Babylonskými.“ **Jeremjáš 51,41; 50,23.46; 1,8.56.57; 50,24.25.33.34**

Tak „zeď Babylónská velmi široká. . . zbořena bude, a brány jeho vysoké ohněm spáleny budou“. Tak Hospodin zástupů přikázal „přestati pýše pyšných“ a pokořil „velkomyslnost tyranů“. Tak stal se „Babylón, někdy ozdoba království a okrasa důstojnosti Kaldejské“ Sodomou a Gomorou, místem navždy prokletým. „Nebudou se v něm usazovati na věky,“ praví se v Písmu, „ani bydliti od pokolení až do pokolení, aniž rozbije tam stanu svého Arab, ani pastýři tam odpočívati budou. Ale lítá zvěř tam odpočívati bude, a domové jejich šelmami naplněni budou; bydliti budou tam i sovy, a příšery tam skákati budou. Ozývati se také budou sobě hrozné potvory na palácích jejich, a dravci na hradích rozkošných“ „A obrátím jej v dědictví bukačů, a v jezera vod, a vymetu jej pometlem zahynutí, praví Hospodin zástupů.“ **Jeremjáš 51,58; Izajáš 13,11.19-22; 14,23.**

[349] Na posledního vládce Babylóna jako na prvního představitele země dopadl rozsudek božského Strážce: „Králi, . . . toběť se praví, že království odešlo od tebe.“ **Daniel 4,28.**

„Sstup a sed' v prachu, panno dcero Babylonská,
sed' na zemi, a ne na trůnu, . . .

Sediž mlče,

a vejdi do tmy, dcero Kaldejská;
nebo nebudou tě více nazývati paní království.

Rozhněval jsem se na lid svůj,
v lehkost jsem uvedl dědictví své,
a vydal jsem je v ruku tvou,
a neprokázalas k nim milosrdenství. . . .

A říkalas: Na věky budu paní,
a nikdy jsi nesložila těch věcí v srdci svém,
aniž jsi pamatovala na cíl jeho.

Protož nyní slyšiž toto,

ó rozkošná,
(kteráž sedíš bezpečně,

a říkáš v srdci svém:
Já jsem, a není kromě mne žádné;
nebuduť vdovou,
aniž zvím o sirobě),...
Obé to přijde na tě pojednou dne jednoho,
i siroba i vdovství.
Všecko zúplna přijde na tě,
i na množství kouzlů tvých,
va na velikou moc čarů tvých.
Nebo doufáš v zlost svou,
a říkáš: Žádný mne nevidí.
Moudrost tvá a umění tvé, to tě převrátilo,
abys říkala v srdci svém:
Já jsem, a není kromě mne žádné.
A protože přijde na tě zlé,
jehož východu neznáš,
a připadne na tě bída,
kteréž nebudeš moci se odžehnati,
a přijde na tě pojednou hrozné zpuštění, než zviš.
Postav se nyní s čáry svými,
a s množstvím kouzlů svých,
jimiž jsi se zaměstnávala od mladosti své,
budeš-li moci co prospěti,
aneb snad zmocniti se.
Ustáváš s množstvím rad svých.
Nechat' se nyní postaví hvězdáři,
kteříž spatřují hvězdy, a oznamují na každý měsíc,
a vysvobodí tě z toho, což přijíti má na tě.
Aj, jako pleva jsou, ... nevychvátí ani sami sebe z prudkosti
plamene; ...
aniž bude, kdo by tě vysvobodil.“

[350]

Izajáš 47,1-15.

Každému národu, který přichází na jeviště dějin, je dopřáno zaujmout místo na zemi, aby se mohlo poznat, zda plní záměr Strážce a Svatého. Proroctví předpovídá vznik a rozkvět největších říší světa — Babylóna, Médo-Perské říše, Řecka a Říma. U každé z nich, právě

tak jako u národů méně mocných, se historie opakuje. Každá z nich má své období zkoušky, každá upadá, její sláva uvadá a její moc mizí.

Zatímco národy zavrhnou zásady Boží a tímto odmítáním upadají do vlastní zkázy, projevuje se v celých dějinách zřetelně působení Božského záměru. Je to patrné z toho, co prorok Ezechiel spatřil v podivuhodném vidění, jehož se mu dostalo za jeho vyhnanství v zemi Kaldejské, kdy se před jeho užaslými zraky objevily symboly, zjevující vševládnou Moc, která zasahuje do počínání pozemských vládců.

[351] Na březích řeky Chebar spatřil Ezechiel větrný vír, který jakoby přicházel ze severu, „oblak veliký a oheň plápolající, a okolo něho byl blesk a z prostředku jeho jako nějaká velmi prudká světlost“. Koly protínajícími se nazvám pohybovaly čtyři živoucí bytosti. Vysoko nad tím vším „bylo podobenství trůnu, na pohledění jako kámen safírový, a nad podobenstím trůnu na něm svrchu, na pohledění jako tvárnost člověka“. „A ukazovalo se na cherubínech podobenství ruky lidské pod křídly jejich.“ **Ezechiel 1,4.26; 10,8.** Uspořádání kol bylo tak složité, že se na první pohled zdálo chaotické; přesto se pohybovala v dokonalém souladu. Nebeské bytosti, řízené rukou pod křídly cherubína, uváděly tato kola do pohybu; nad nimi, na safírovém trůně, byl Věčný; a kolem trůnu byla duha, znamení božské milosti.

Jak složité bylo soukolí pro řízení ruky zpod křídla cherubína, tak složitá je hra událostí, které prožívá lidstvo pod božským řízením. Nad spory a hemžením národů sleduje ten, jenž sedí nad cherubíny, záležitosti této země.

Historie národů k nám dnes promlouvá. Každému národu a každému jednotlivci určuje Bůh místo ve svém velkém plánu. Lidé a národové jsou dnes zkoušeni olůvkem v ruce toho, jenž je neomylný. Všichni si vlastní volbou určují svůj osud a Bůh řídí vše k splnění svého záměru.

Proroctví, která dává velké JSEM ve svém slově, se spojují článek za článkem v řetěz událostí, z uplynulé věčnosti do věčnosti budoucí; říkají nám, kde se nacházíme dnes ve sledu věků a co je možno očekávat v budoucnu. Všechno, co proroctví předpovídalo, že se stane až do současné doby, je zaznamenáno na stránkách dějin, a můžeme být jisti, že vše, co má ještě přijít, se splní ve svém pořádku.

Znamení časů dnes ukazují, že stojíme na prahu velkých a vážných událostí. Všechno je v našem světě v pohybu. Před našima očima se splňuje Spasitelovo proroctví o událostech, jež budou předcházet jeho příchodu: „Uslyšíte o bojích a válečných zprávách. . . Povstane národ proti národu, království proti království, nastane hlad a zemětřesení na rozličných místech.“ **Matouš 24,6.7.**

Současná doba je dobou, o níž mají všichni lidé hlavní zájem. Panovníci a státníci, muži, kteří zaujímají odpovědná a významná místa, uvažující muži i ženy všech vrstev lidí upírají svou pozornost na události, které se dějí kolem nás. Sledují vztahy, jež se vytvářejí mezi národy. Pozorují, jak každý pozemský živel nabývá na síle, a poznávají, že se chystá něco velkého a rozhodného — že svět je na [352] pokračí nějaké úžasné rozhodné chvíle.

Bible, a jen bible, podává přesné vysvětlení těchto věcí. Jsou v ní zjeveny velké závěrečné výjevy dějin našeho světa, události, které již začínají vrhat své stíny; zvuk jejich příchodu způsobuje, že se země třese a lidská srdce se zastavují strachem.

„Aj, Hospodin vyprázdní zemi, a pustou učiní; promění zajisté způsobu její, a rozptýlí obyvatele její. . . nebo přestoupili zákony, změnili ustanovení, zrušili smlouvu věčnou. Protože prokletí zžije zemi, a vyplenění budou obyvatelé její.“ **Izajáš 24,1.5.6.**

„Ach, nastojte na tento den; nebo blízký jest den Hospodinův, a jako poplénění od Všemohoucího přichází. . . Vyhynulo símě pod hrudami svými, zpusťly stodoly, zbořeny jsou obilnice; nebo vyschlo obilé. Aj, jak vzdychá dobytek, svírají se stáda skotů, proto že nemají žádné pastvy, ano i stáda bravů hynou. . . Vinný kmen usechl, a fík usvadl, strom zrnatých jablek, též i palma i jabloň, všecko dříví polní poschlo, a že odňato potěšení od synů lidských.“ **Jóel 1,15-16.12.**

„Kormoutí se ve mně srdce mé, nemohuť mlčeti. Nebo hlas trouby slyšíš, duše má, a prokřikování vojenské. Potření za potřením provolává se, popléněna zajisté bude všecka země, náhle poplénění budou stanové moji, v okamžení kortýny mé.“ **Jeremjáš 4,19.20.**

„Ach, nebo veliký jest den tento, tak že nebylo žádného jemu podobného. Ale jakť koli čas jest ssoužení Jákobova, předceť z něho vysvobozen bude.“ **Jeremjáš 30,7**

„Poněvadž jsi Hospodina, kterýž útočiště mé jest,
a Nejvyššího za svůj příbytek položil,

Nepřihodí se tobě nic zlého,
aniž se přiblíží jaká rána k stánku tvému.“

Žalm 91,9.10.

[353] „Ó dcero Siónská. . . vykoupí tě Hospodin z ruky nepřátel tvých. Sbírajít' se nyní sic proti tobě národové mnozí, říkající: Necht' jest poškrvněn Sion, a necht' se podívají na to oči naše. Však oni neznají myšlení Hospodinových, aniž rozumějí radě jeho.“ **Micheáš 4,10-12**. Bůh nedopustí, aby jeho církev selhala v hodině největšího nebezpečí. Slibuje vysvobození. „Já zase přivedu zajaté stánků Jákobových,“ praví Bůh, „a nad příbytky jeho slituji se.“ **Jeremjáš 30,18**.

[354] Tehdy bude splněn záměr Boží; zásady království Božího budou ctít všichni pod sluncem.

44. kapitola — Ve lví jámě

Když Darius Médský dosedl na trůn, který dříve zaujímali babylónští panovníci, přikročil ihned k reorganizaci vlády. „Ustanovil nad královstvím úředníků sto a dvacet, . . . nad těmi pak hejtmany tři, z nichžto Daniel přední byl, kterýmž by úředníci onino vydávali počet, aby se králi škoda nedála. Tedy Daniel převyšoval ty hejtmany a úředníky, proto že duch znamenitější v něm byl. Pročež král myslil ustanoviti jej nade vším královstvím.“ **Daniel 6,1-3.**

Pocta, jíž se Danielovi dostalo, vzbudila žárlivost předních mužů království, takže hledali příležitost, aby si mohli na něj stěžovat. Nemohli však žádnou najít, „nebo věrný byl, aniž jaký omyl neb vada nalézala se při něm“ **Daniel 6,4.**

Danielovo bezúhonné chování vyvolalo novou žárlivost jeho nepřátel. „Nenajdeme proti Danielovi tomuto žádné příčiny, jediné leč bychom našli něco proti němu s strany zákona Boha jeho.“ **Daniel 6,5.**

Hejtmani a knížata se pak spolu uradili a vymysleli plán, o němž si mysleli, že přivodí prorokovu záhubu. Rozhodli se, že požádají krále, aby vydal nařízení, jež připravili, podle kterého by každému v říši bylo zapovězeno po dobu třiceti dnů žádat cokoli od Boha nebo člověka kromě od krále Daria. Přestoupení tohoto nařízení bude trestáno uvržením přestupníka do jámy lvové.

Knížata připravila nařízení a předložila je Dariovi k podpisu. Počítali s jeho marnivostí a přesvědčovali ho, že vydání takového nařízení velice přispěje k jeho věhlasu a moci. Král nevěděl o lstivém záměru knížat, nepostřehl jejich zvěsti, kterou chtěli provést vydáním nařízení, a podlehnuv jejich pochlebování, podepsal je.

Nepřátelé Danielovi odešli od Daria, radující se z léčky, připravené pro služebníka Hospodinova. V tomto spiknutí hrál významnou úlohu satan. Prorok měl vysoké postavení v království a zlí andělé se obávali, že jeho vliv by mohl oslabit jejich nadvládu nad panovníky království. Byly to tyto satanské mocnosti, které vzbudily v knížatech závist a žárlivost; byly to ony, jež daly popud k plánu na

[355]

Danielovu záhubu; a knížata, jež se stala nástrojem zla, tento plán uskutečnila.

Nepřátelé prorokovi věřili v úspěch svého plánu, neboť počítali s tím, že Daniel zůstane pevný v zásadách. A ve svém odhadu jeho povahy se nemýlili. Prorok okamžitě prohlédl ve vydání nařízení jejich zhoubný záměr, avšak ani v nejmenším nezměnil své zvyklosti. Proč by se měl nyní přestat modlit, když se potřeboval modlit nejvíce? Raději by se zřekl samého života, než by se zřekl své naděje v pomoc Boží. S naprostým klidem vykonával své povinnosti hlavy knížat; a v hodině modlitby se odebral do své komnaty a u oken otevřených směrem k Jeruzalému se podle svého zvyku modlil k Bohu nebeskému. Nesnažil se skrývat své počínání. Ačkoli dobře věděl, jaké následky bude mít jeho věrnost Bohu, jeho duch nezakolísal. Nepřipustí, aby se těm, kdož osnují jeho záhubu, byť i jen zdálo, že přerušil své styky s nebesy. Ve všech případech, kde měl král právo rozkazovat, by Daniel uposlechl; avšak ani král ani jeho nařízení ho nemohli přimět, aby se odchýlil od věrnosti Králi králů.

Tak dal prorok směle ale klidně a skromně najevo, že žádná pozemská moc nemá právo zasahovat mezi duši a Boha. Uprostřed modloslužebníků byl věrným svěkem této pravdy. Jeho neohrožené zastávání pravdy bylo zářivým světlem v duchovní temnotě tohoto pohanského dvora. Daniel stojí i dnes před světem jako důstojný příklad křesťanské nebojácnosti a věrnosti.

Celý den hlídala knížata Daniela. Třikrát ho spatřila, jak kráčí do komnaty, a třikrát slyšela, jak pozvedá svůj hlas ve vroucí modlitbě k Bohu. Druhého dne předložili svou stížnost králi. Daniel, králův nejváženější a nejvěrnější státník, neuposlechl králova nařízení. „Zdaliž jsi nevydal mandátu,“ připomněli králi, „aby každý člověk, kdož by koli něčeho žádal od kterého boha nebo člověka až do třicíti dnů, kromě od tebe, králi, uvržen byl do jámy lvové?“

[356]

„Pravět' jest slovo to,“ odpověděl král, „podlé práva Médského a Perského, kteréž jest neproměnitelné.“ **Daniel 6,12.**

Rozradostněni oznámili pak Dariovi, jak se choval jeho poradce, kterému nejvíce důvěřoval. „Daniel ten, kterýž jest z zajatých synů Judských,“ volali, „nechtěl dbáti na tvé, ó králi, nařízení, ani na mandát tvůj, kterýž jsi vydal, ale třikrát za den modlívá se modlitbou svou.“ **Daniel 6,13.**

Když monarcha uslyšel tato slova, poznal hned, že to byla léčka, která byla nastrojena pro jeho věrného služebníka. Poznal, že to nebyla horlivost pro královu slávu a čest, nýbrž žárlivost na Daniela, která je vedla k tomu, že podali návrh na vydání královského nařízení. „Velmi se zarmoutil“ nad tím, jakou úlohu hrál v tomto zlu a „až do západu slunce usiloval“ vysvobodit svého přítele. Knížata, která očekávala, že král se o to pokusí, přišla k němu se slovy: „Věz, králi, že jest takové právo u Médských a Perských, aby každá výpověď a nařízení, kteréž by král ustanovil, neproměnitelné bylo.“ **Daniel 6,14.15.** Nařízení, ač bylo vydáno unáhleně, bylo nezměnitelné a bylo třeba ho uposlechnout.

„I řekl král, aby přivedli Daniele, a uvrhli jej do jámy lvové. Mluvil pak král a řekl Danielovi: Bůh tvůj, kterémuž sloužíš ustavičně, on vysvobodí tebe.“ Na otvor jámy byl přivalen kámen, a král sám „zapečetil ji prstenem svým a prsteny knížat svých, aby nebyl změněn ortel při Danielovi. I odšel král na palác svůj, a šel ležeti, nic nejeda, a ničímž se obveseliti nedal, tak že i sen jeho vzdálen byl od něho.“ **Daniel 6,16-18.**

Bůh nebránil nepřátelům Danieolovým, aby Daniela uvrhli do jámy lvové; dopustil, aby zlí adělé a bezbožní lidé provedli svůj záměr; učinil tak však proto, aby mohl učinit vysvobození svého služebníka tím zjevnější, a porážku nepřátel pravdy a spravedlností tím úplnější. „Zajisté i hněv človak chváliti tě musí“ (**Žalm 76,10**), dosvědčuje žalmista. Odvahou tohoto jednoho muže, který se rozhodl stát za pravdou než sledovat vlastní prospěch, bude satan poražen a jméno Boží bude povýšeno a oslaveno.

Druhého dne časně zrána spěchal král Sarius k jámě a „hlasem žalostným zavolal...:Danieli, služebníče Boha živého, Bůh tvůj, kterémuž ty sloužíš ustavičně, mohl-liž tě vysvoboditi od lvů?“ **Daniel 6,20.**

V odpověď se ozval prorokův hlas: „Tedy Daniel mluvil s králem, řka: Králi, na věky buď živ. Bůh můj poslal anděla svého, kterýž zavřel ústa lvů, aby mi neuškodili; nebo před ním nevina nalezena jest při mně, nýbrž ani proti tobě, králi, nic zlého jsem neučinil.“

„Tedy král velmi se z toho zradoval, a rozkázal Daniele vytáhnouti z jámy. I vytažen byl Daniel z jámy, a žádného úrazu není nalezeno na něm; nebo věřil v Boha svého.“

„I rozkázal král, aby přivedeni byli muži ti, kteříž osočili Daniele, a uvrženi jsou do jámy lvové, oni i synové jejich i ženy jejich, a prvé než dopadli dna té jámy, zmocnili se jich lvové, a všechny kosti jejich zetřeli.“ **Daniel 6,21-24.**

Pak vydal pohanský vladař ještě jedno vyhlášení, jež vyvyšovalo Boha Danielova za pravého Boha. „Darius král napsal všechněm lidem, národům a jazykům, kteříž bydlili po vší zemi: Pokoj váš rozmnožen buď. Ode mne vyšlo nařízení toto, aby na všem panství království mého třásli a báli se před Bohem Danielovým; nebo on jest Bůh živý a zůstávající na věky, a království jeho nebude zrušeno, ani panování jeho až do konce. Vysvobozuje a vytrhuje, a činí znamení a divy na nebi i na zemi, kterýž vysvobodil Daniele z moci lvů.“ **Daniel 6, 25-27)**

Protivenství, jemuž byl vystaven služebník Boží, bylo tím úplně zlomeno. „Danielovi pak šťastně se vedlo v království Dariovu, a v království Cýra Perského.“ A skrze něho byli tito pohaští monarchové nuceni uznat, že jeho Bůh je „Bůh živý a zůstávající na věky, jehož království nebude zrušeno.“ **Daniel 6,28.26.**

Z historie Danielova vysvobození si můžeme vštípit, že v době zkoušek a sklíčenosti mají dítky Boží zůtat právě takovými, jakými byly, když jejich vyhlídky byly skvělé a nadějně a kdy se jim dařilo vše, jak si jen možno přát. Dael v jámě lvové byl týž Daniel, který stál před králem jako hlava knížat a prorok Nejvyššího. Člověk, jehož srdce se upírá k Bohu, bude týž v hodině své největší zkoušky, jako je ve chvíli, kdy se mu daří, kdy se hřeje v praprscích světa a přízně Boží i lidí. Víra se dotýká neviditelného a sahá po věčných skutečnostech.

[358]

Nebe je velice nablízku těm, kdož trpí pro spravedlivou věc. Kristovy zájmy jsou shodné se zájmy jeho věrného lidu; Kristus trpí spolu se svými svatými, a kdo se dotýká jeho vyvolených, dotýká se Krista. Moc, která je nablízku, aby vysvobodila od tělesné újmy anebo od tísně, je také nablízku, aby spasila před větším zlem, a umožnila služebníkovi Božímu, aby si zachoval svou poctivost za všech okolností a božskou milostí zvítězil.

Danielův příklad státníka Babylónské a Médo-Perské říše zjevuje pravdu, že státník nemusí nutně být člověkem vypočítavým a opatrnickým, nýbrž že to může být muž, který hledá radu u Boha při každém svém kroku. Daniel, hlava knížat největšího království

na světě, byl současně prorokem Božím a dostávalo se mu světla od nebeského Ducha. Ač byl člověkem týchž vášní jako my, je v Písmu svatém líčen jako muž bez vady. Když jeho nepřátelé podrobili jeho počínání nejzevrubnějšímu zkoumání, nenašli to nejmenší, co by se mu dalo vytknout. Daniel byl příkladem toho, co se může stát z každého vysokého činitele, je-li jeho srdce obráceno a posvěceno a jsou-li jeho pohnutky spravedlivé v očích Božích.

Přísné dodržování požadavků nebes přináší časná i duchovní požehnání. Neochvějný ve své věrnosti Bohu, nepoddáváje se sobectví, získal Daniel ještě jako mladý muž svou ušlechtilostí, důstojností a pevnou poctivostí „milost a lásku“ pohanského správce, do jehož péče byl svěřen (**Daniel 1,9**). Jeho pozdější život se vyznačoval týmiž rysy. Záhy se stal hlavou knížat království Babylónského. Za vlády obou monarchů, za pádu jedné říše a založení další světové říše, byly jeho moudrost, státnické umění, ohleduplnost, zdvořilost, dobrotivost a zásadovost takové, že i jeho nepřátelé byli nuceni přiznat, že „žádné příčiny ani vady nemohli najít; nebo věrný byl“ **Daniel 6,4**.

Ctěn muži, na nichž spočívala odpovědnost za řízení státu a kteří vládli státním tajemstvím, byl Daniel také ctěn Bohem jako vyslanec Boží a byla mu dána mnohá zjevení tajemství příštích věků. Svým podivuhodným proroctvím, jež zaznamenal v 7.-12. kapitole knihy nesoucí jeho jméno, nerozuměl plně ani prorok sám; avšak dříve než skončil svou životní práci, bylo mu dáno blažené ujištění že „na skonání dnů“ — čili v závěrečném období historie tohoto světa — mu bude znovu dopřáno, aby stál na svém místě. Nebylo mu dáno, aby porozuměl všemu, co Bůh zjevil o Božském úmyslu. „Zavři slova tato, a zapečeť knihu tuto,“ tak zněl příkaz, co má učinit se svými proročnými spisy; měly zůstat zapečetěny „až do času jistého“. „Odejdi, Danieli,“ přikázal anděl znovu věrnému poslu Hospodinovu: „nebo zavřítina jsou a zapečetěna slova ta až do času jistého, . . . Ty pak odejdi k místu svému, a odpočívat budeš, a zůstaneš v losu svém na skonání dnů.“ (**Daniel 12,4.9.13**)

Jak se blížíme závěru historie tohoto světa, vyžadují si proroctví zaznamenaná Danielem naši zvláštní pozornosti, neboť se vztahují právě k době, v níž nyní žijeme. K těmto proroctvím se pojí učení poslední knihy Písem Nového zákona. Satan svádí mnohé k tomu, aby věřili, že proročným částem Písma Daniela a Zjevení Jana nelze

prozumět. Avšak zaslíbení, že hloubání v těchto proroctvích bude provázet zvláštní požeznání, je jasné. „Moudří porozumějí.“ (Daniel 12,10) bylo řečeno o viděních Danielových, jež mají být odpečetěna později; a o zjevení, jež dal Kristus svému služebníku Janovi, aby bylo vodítkem lidu Božímu v dalších stoletích, platí zaslíbení: „Bla-hoslavený, kdo čte, i ti, kteříž slyší slova proroctví tohoto, a ostříhají toho, což napsáno jest v něm.“ Zjevení 1,3.

Ze vzestupu a pádu národů, o němž se mluví v knize Danielově a v knize Zjevení, si musíme vštípit, jak bezcenná je pouhá vnější a pozemská sláva. Babylón se vši svou mocí a velkolepostí, jejíž rovné svět od té doby neuzřel — s mocí a velkolepostí, jež se lidu té doby zdála tak pevná a trvalá — a jak všechno pominulo! Pominulo jako „květ trávy“ Jakubův 1,10. Tak pominulo Médo-Perské království, a říše řecká a římská. A tak pomine vše, co nemá za svůj základ Boha. Jedině to, co souvisí s úmyslem Božím a co vyjadřuje povahu Boží, může přežít. Zásady Boží jsou jedinou trvalou věcí, již náš svět zná.

Pečlivé zkoumání toho, jak se projevuje úmysl Boží v historii národů a v zjeveních věcí příštích, nám pomůže určit pravou hodnotu věcí viditelných a věcí neviditelných, pomůže nám poznat, co je pravým cílem života. Tak, posuzující věci časné ve světle věčnosti, [360] můžeme jako Daniel a jeho druzi žít pro to, co je pravé, vznešené a věčné. A učíte se za tohoto života zásadám království našeho Pána a Spasitele, toho požehnaného království, jež potrvá na věky věků, můžeme se připravovat na příchod Spasitele, abychom s ním [361] vstoupili do jeho vlastnictví.

Část VI. — Po vyhnanství

„Potresciž tě Hospodin, satane, potresciž
tě, pravím, Hospodin, kterýž vyvoluje
Jeruzalém. Zdaliž tento není jako
hlavně vychvácená z ohně?“

Zacharjáš 3,2.

[362]

45. kapitola — Návrat vyhnanců

Když se Cýrovo vojsko přiblížilo ke zdem Babylóna, bylo to pro Židy znamením, že se blíží jejich vysvobození ze zajetí. Více než sto let před narozením Cýra uvedlo jeho jméno slovo vnuknuté Duchem svatým a zaznamenalo dílo, které vykoná tím, že znenadání se zmocní Babylóna a připraví tak cestu pro propuštění zajatců. Ústy Izaiášovými bylo řečeno:

„Takto praví Hospodin pomazanému svému Cýrovi, jehož pravici zmocním, a národy před ním porazím. . . a zotvírám před ním vrata, a brány nebudou zavírány: Já před tebou půjdu, a cesty křivé zpřímím, vrata měděná potru, a závory železné posekám. A dám tobě poklady skryté, a klénoty schované, abys poznal, že já jsem Hospodin Bůh Izraelský, kterýž tě ze jména volám.“ *Izajáš 45,1-3.*

Vojska perského dobyvatele vnikla do středu hlavního města Babylóna nečekaným způsobem, a to korytem řeky, jejíž voda byla odvedena, a vnitřními branami, které zůstaly lehkomyšlně otevřené a nestřežené. Tím se Židům dostalo dostatečného důkazu, že se do písmene splnilo Izaiášovo proroctví o náhlém svržení jejich utlačovatelů. Mělo jim to být neklamným znamením, že Bůh uspořádává záležitosti národů tak, aby to bylo k jejich prospěchu; k proroctví o tom, jak Babylón bude dobyt a jak padne, byla totiž připojena tato slova:

„Cýrus jest pastýř můj, nebo všelikou vůli mou vykoná, a řekne Jeruzalému: Zase vystaven bud', a chrámu: Založen bud'.“ „Já vzbudím jej v spravedlnosti, a všechny cesty jeho zpřímím. Ont' vzdělá město mé, a zajaté mé propustí, ne ze mzdy, ani pro dar, praví Hospodin zástupů.“ *Izajáš 44,28; 45,13.*

Nebylo to však jediné proroctví, na němž mohli vyhnanci zakládat svou naději v brzké osvobození. Měli proroctví Jeremiášovo, v němž bylo jasně udáno, jaká doba uplyne, než bude Izrael vysvobozen z Babylóna. „Po vyplnění sedmdesáti let,“ předpověděl Hospodin skze svého posla, „trestati budu na králi Babylonském a na tom národu, dí Hospodin, nepravost jejich, totiž na zemi Kaldej-

ské, tak že obrátím ji v pustiny věčné.“ **Jeremjáš 25,12.** Zbývajícím Judským bude prokázáno dobré, budou-li se úpěnlivě modlit. „Dám se zajisté naléztí vám, dí Hospodin, a přivedu zase zajaté vaše, a shromáždím vás ze všech národů i ze všech míst, kamžkoli jsem zahnal vás, dí Hospodin, a uvedu vás zase na místo toto, odkudž jsem vás zastěhoval.“ **Jeremjáš 29,14.**

Často zkoumal Daniel a jeho druzi tato a podobná proroctví, v nichž se mluvilo o záměru, jaký má Bůh se svým lidem. A nyní, když rychlý spád událostí ukázal, že mocná ruka Boží zasáhla mezi národy, přemýšlel Daniel zvláště o zaslíbeních, jichž se Izraelovi dostalo. Jeho víra v prorocké slovo způsobila, že zažil to, co předpovídali svatí pisatelé. „Jakž se jen vyplní Babylónu sedmdesát let,“ pravil Hospodin, „navštívím vás, a potvrdím vám slova svého výborného o navrácení vás. . . Znam myšlení, kteráž myslím o vás, dí Hospodin, myšlení o pokoji, a ne o trápení, abych učinil vašemu očekávání konec přežádostivý. Když mne vzývati budete, a půjdete, a modliti se mně budete, tedy vyslyším vás. A hledající mne, naleznete, když mne hledati budete celým srdcem svým.“ **Jeremjáš 29,10-13.**

Krátce před tím, než Babylón padl, rozjímal David o těchto proroctvích a prosil Boha, aby ho osvítil; i dostalo se mu několika vidění, v nichž viděl, jak povstávají a padají království. V prvním vidění, jak je zaznamenáno v sedmé kapitole knihy Danielovy, mu byl podán výklad; avšak ne všechno bylo proroku jasné. „Myšlení má mne velice zkormoutila,“ psal Daniel o tom, co tehdy prožíval, „a krása má proměnila se při mně, slovo však toto v srdci mém zachoval jsem.“ **Daniel 7,28.**

Další vidění vrhlo více světla na události, které mají nastat; než skončilo toto vidění, uslyšel Daniel „jednoho svatého mluvícího, a řekl ten svatý tomu, kterýž tajné věci v počtu maje, mluví: Dokudž toto vidění o oběti ustavičné, a převrácenost na zpuštění přivedící trvati bude, a svaté služby vydávány budou i vojsko v pošlapání? A řekli mi: Až do dvou tisíc a tří set večerů a jiter, a přijdou k obnovení svému svaté služby.“ Nad touto odpovědí byl Daniel bezradný. Opravdově se snažil pochopit význam tohoto vidění. Nemohl porozumět, jaký je vztah mezi sedmdesáti lety zajetí, jež předpověděl Jeremiáš, a dvaceti třemi stoletími, o nichž mluvil ve vidění nebeský návštěvník a jež mají uplynout, než bude očištěna svatyně Boží. An-

děl Gabriel mu k tomu podal částečné vysvětlení; když však prorok uslyšel slova: „Vidění to. . . jest mnohých dnů“, omdlel. „Já, Daniel, zchuravěl jsem,“ píše prorok o svém zážitku, „a nemocen jsem byl několik dnů. Potom povstav, konal jsem povinnost od krále poručenu, byv předěšen nad tím viděním, čehož však žádný na mně neseznal.“ **Daniel 8,13.14.26.27.**

Pln starostí o osud Izraele, zkoumal Daniel znovu Jeremiášova proroctví. Byla naprosto jasná — tak jasná, že z těchto svědectví zaznamenaných v knihách porozuměl „počtu let, o nichž se stalo slovo Hospodinovo k Jeremiášovi proroku, že se vyplní zpuštění Jeruzaléma sedmdesátého léta“ **Daniel 9,2.**

Ve víře, založené na pevném slově proroctví, prosil Daniel Hospodina o rychlé splnění těchto zaslíbení. Modlil se, aby zůstala zachována čest Boží. Ve své modlitbě se přičetl k těm, kdož zklamali božský záměr, a hlásil se k jejich hříchům jako k vlastním.

„A obrátil jsem tvář svou ku Pánu Bohu, hledaje ho modlitbou a pokornými prosbami, v postu, v žíni a popele. I modlil jsem se Hospodinu Bohu svému, a vyznávaje se.“ **Daniel 9,3.4.**

Ačkoli byl Daniel už dlouho ve službě Boží a ačkoli o něm nebesa mluví jako o „muži milém“, stavěl se před Hospodina jako hříšník, poukazuje na velkou bídu lidu, ježž miloval. Jeho modlitba byla ve své prostotě výmluvná a opravdová. Slyšme, jak se modlil:

„I modlil jsem se Hospodinu Bohu svému, a vyznávaje se, řekl jsem: Prosím, Pane Bože silný, veliký a všelike cti hodný, ostríhající smlouvy a dobrotivosti k těm, kteříž tě milují, a ostríhají přikázání tvých. Zhřešiliť jsme a převráceně jsme činili, bezbožnost jsme páchali, a protivili jsme se, a odvrátili od přikázání tvých a soudů tvých. Aniž jsme poslouchali služebníků tvých proroků, kteříž mluvíváli ve jménu tvém králům našim, knížatům našim a otcům našim, i všemu lidu země.“

[366] „Toběť, ó Pane, přísluší spravedlnost, nám pak zahanbení tváři, jakž se to děje nyní mužům Judským a obyvatelům Jeruzalémským, a všechněm Izraelským, blízkým i dalekým, ve všech zemích, kamž jsi je zahnal pro přestoupení jejich, jímž přestupovali proti tobě. . .“

„Pánu Bohu pak našemu milosrdenství a slitování, poněvadž jsme se protivili jemu.“ „Ó Pane, podlé vši tvé dobrotivosti nechť se, prosím, odvrátí hněv tvůj a prchlivost tvá od města tvého Jeruzaléma,

hory svatosti tvé; nebo pro hříchy naše a pro nepravosti otců našich Jeruzalém a lid tvůj v pohanění jest u všech, kteříž jsou vůkol nás.“

„Nyní tedy, ó Bože náš, vyslyš modlitbu služebníka svého, a pokorné prosby jeho, a zasvěť tvář svou nad svatyní svou spuštěnou, pro Pána. Nakloň, Bože můj, ucha svého a slyš, otevři oči své a viz zpuštění naše i města, kteréž jest nazváno od jména tvého; nebo ne pro nějaké naše spravedlnosti padající, pokorně prosíme tebe, ale pro milosrdenství tvá mnohá.“

„Vyslyšiž, ó Pane, Pane, odpusť, Pane, pozoruj a učiň; neprodlévejž pro sebe samého, můj Bože, nebo od jména tvého nazváno jest město toto i lid tvůj.“ **Daniel 9,4-9.16-19.**

Nebe se sklonilo, aby vyslechlo úpěnlivou prosbu prorokovu. Ještě než skončil svou prosbu o odpuštění a uzdravení, zjevil se mu znovu mocný Gabriel a připomněl mu vidění, jehož se mu dostalo před pádem Babylóna a před smrtí Balsazarovou. A pak anděl podrobně vylíčil období sedmdesáti týdnů, které má začít v okamžiku „vyjití výpovědi o navrácení a o vystavení Jeruzaléma“ **Daniel 9,25.**

S touto svou prosbou se Daniel obrátil k Bohu, když vládl první rok Darius, médský monarcha, jehož vojevůdce Cýrus vyrval Babylónu žezlo vlády. Dariovo panování poctil Bůh. Byl k němu vyslán anděl Gabriel, aby „ho znočňoval a posiloval.“ **Daniel 11,1.** Po jeho smrti, asi dva roky po pádu Babylóna, nastoupil na trůn Cýrus, a jeho panování tedy začalo právě v době, kdy se dovršilo semdesát let od chvíle, kdy Nabuchodonozor odvedl první Hebreje z jejich judských domovů do Babylóna.

Vysvobození Daniela ze lví jámy použil Bůh k tomu, aby tím příznivě naklonil mysl Cýra Velikého. Ryzí vlastnoti muže Božího, jeho státnická prozíravost a schopnost, způsobily, že perský vladař měl k němu velkou úctu a vážil si jeho úsudku. A tak nyní, když Bůh pravil, že způsobí, aby jeho chrám v Jeruzalémě byl znovu vystaven, zapůsobil současně na mysl Cýrova, aby poznal sebe v proroctvích, jež Daniel tak dobře znal, a poskytl židovskému lidu svobodu.

Když se král seznámil se slovy, která více než sto let před jeho narozením předpovídala způsob, jakým padne Babylón, když četl poselství poslané mu Pánem vesmíru: „Přepásal jsem tě, ačkoli mne neznáš, aby poznali od východu slunce i od západu, že není žádného kromě mne,“ když viděl vlastníma očima prohlášení věčného Boha: „Pro služebníka svého Jákoba a Izraele vyvoleného svého jmenoval

jsem tě jménem tvým, i přijmím tvým, ačkoli mne neznáš,“ když četl v Písmu: „Já vzbudím jej v spravedlnosti, a všechny cesty jeho zpřímím; onť vzdělá město mé, a zajaté mé propustí, ne ze mzdy, ani pro dar,“ byl tím hluboce pohnut a rozhodl se, že splní své poslání, dané mu nebem. **Izajáš 45,5.6.4.13**. Propustí judské zajatce na svobodu a pomůže jim vystavět znovu chrám Hospodinův.

V písemném prohlášení, které dal rozeslat „po všem království svém“, oznámil Cýrus své přání povolit Hebrejům návrat a znovu vystavět jejich chrám. „Všecka království země dal mi Hospodin Bůh nebeský“, uznával král s vděčností v tomto veřejném prohlášení, „a on mi poručil, abych mu vystavěl dům v Jeruzalémě, kterýž jest v Judstvu. Kdo jest mezi vámi ze všeho lidu jeho, budiž Bůh jeho s ním, a nechat' jde do Jeruzaléma. . . a staví dům Hospodina Boha Izraelského, toho Boha, kterýž jest v Jeruzalémě. Kdož by pak zůstal na kterémkoli místě, kdež jest pohostinu, lidé místa toho ať mu pomohou stříbrem a zlatem, statkem i hovady, mimo oběti dobrovolné.“ **Ezdráš 1,1-4**.

„Léta prvního Cýra krále Cýrus král rozkázal: Dům Boží, kterýž byl v Jeruzalémě, ať jest v městě staven na místě, kdež se obětují oběti, a grunty jeho ať vzhůru ženou, zvýší loktů šedesáti, a zšíří loktů šedesáti, třmi řady z kamení velikého, a řad z dříví nového, náklad pak z domu královského bude dáván. Nadto nádobí domu Božího zlaté i stříbrné, kteréž Nabuchodonozor byl pobral z chrámu, jenž byl v Jeruzalémě, a byl je přenesl do Babylona, ať zase navrátí, aby se dostalo do chrámu Jeruzalémského na místo své, a složeno bylo v domě Božím.“ **Ezdráš 6,3-5**.

[368] Zprávy o tomto nařízení se donesly až do nejvzdálenějších oblastí královny říše a způsobily všude mezi rozptýlenými Židy velkou radost. Mnozí často zkoumali proroctví, jako to činíval Daniel, a prosívali Boha, aby zasáhl ve prospěch Sióna, jak zaslíbil. Nyní byly jejich prosby vyslyšeny; a tak si mohli se srdcem naplněným radostí společně zapět:

„Když zase vedl Hospodin zajaté Sionské,
zdálo se nám to jako ve snách.
Tehdážť byla plná radosti ústa naše,
a jazyk náš plésání;
tehďáž pravili mezi národy:

Veliké věci s nimi učinil Hospodin.
Učinilt' jest s námi veliké věci Hospodin,
a protož veselili jsme se.“

Žalm 126,1-3.

„I povstali přední z čeledí otců z pokolení Judova a Beniaminova, kněží také a Levítové i každý, číhož ducha vzbudil Bůh“ — všichni zbožní v počtu asi padesáti tisíc zbývající ze Židů v zemi vyhnanství, kteří se rozhodli využít podivuhodné příležitosti, jež se jim nabídl, „aby šli k stavení domu Hospodinova, kterýž jest v Jeruzalémě.“ Jejich přátelé nepřipustili, aby odešli s prázdnýma rukama. „Všickni ti, kteříž bydlili okolo nich, pomáhali nádobami stříbrnými a zlatými, statkem i hovady, a věcmi drahými.“ A k těmto a mnoha dalším dobrovolným darům přidali „nádoby domu Hospodinova, kteréž byl pobral Nabuchodonozor z Jeruzaléma,.. . vydal je pak Cýrus král Perský skrze Mitridata správce nad poklady. . . pět tisíc a čtyři sta“ kusů pro potřebu chrámu, který bude znovu postaven. **Ezdráš 1,5-11.**

Na Zorobábelu (známého též jako Sesbazar), potomka krále Davida, vložil Cýrus odpovědnost za vykonání svého rozkazu a učinil ho vedoucím houfu, vracejícího se do Judska; na pomoc mu byl dán velekněz Jozue. Dlouhou cestu přes rozsáhlé pouště urazili bezpečně, a houf št'astných lidí, vděčných Bohu za tak mnohé milosti, se hned pustil do díla na znovuvybudování toho, co bylo strženo a zničeno. „Knížata čeledi otcovských“ jako první nabídla, že pomohou hradit náklady se znovuvybudováním chrámu; a lid, následuje jejich příkladu, dobrovolně dával z toho mála, co měl. (Viz **Ezdráš 2,64-70**)

[369]

V době co nejkratší byl postaven oltář na místě, kde stál starý oltář v chrámovém nádvoří. K obřadům spojeným se zasvěcením oltáře „shromáždil se lid jednomyslně“; a tam lid společně obnovil posvátné služby, které byly přerušeny za zpusťování Jeruzaléma Nabuchodonozorem. Než se rozešli do svých domovů, které si se vším úsilím stavěli, „drželi také slavnost stánků.“ **Ezdráš 3,1.4.**

Postavení oltáře, na němž pak byly denně obětovány zápalné oběti, velice potěšilo ty věrné, kteří pozůstali. Horlivě se pustili do příprav nutných pro vybudování chrámu a jejich horlivost rostla, měsíc od měsíce, jak přípravy pokračovaly. Mnoho let byli připraveni o

viditelná znamení přítomnosti Boží. A nyní, obklopeni truchlivými upomínkami na odpadnutí svých otců, toužili po nějakém trvalém symbolu, že se jim dostává božského odpuštění a božské přízně. Souhlasu Božího si vážili více než znovunabytí osobního bohatství a starých výsad. Bůh podivuhodně zasáhl v jejich prospěch a oni cítili s jistotou, že je s nimi; toužili však po ještě větších požehnáních. S radostným očekáváním se těšili na dobu, až bude chrám znovu vystaven, aby mohli patřit na slávu Boží, která bude z chrámu vyzařovat.

Dělníci, pracující na přípravě stavebního materiálu, našli v rozvalinách několik obrovských kamenů, které byly dopraveny na staveniště chrámu za dob Šalomounových. Byly upraveny k použití a kromě nich bylo opatřeno mnoho nového materiálu. Práce brzy pokročily tak daleko, že už bylo možno položit základní kámen. Stalo se tak za účasti mnoha tisíc lidí, kteří se shromáždili, aby viděli, jak dílo pokračuje, a aby dali najevo svou radost, že se mohou díla účastnit. Když byl pokládán na své místo úhelný kámen, tu shromáždění doprovázeno troubením kněží a zvuky cimbálů synů Azafových „prozpěvovali jedni po druhých, chválíce a oslavující Hospodina, nebo dobrý jest a na věky trvá milosrdenství jeho nad Izraelem.“ **Ezdráš 3,11.**

[370] O domu, který právě znovu stavěli, se pravilo v mnohých proctvích, jež mluvila o přízni, kterou chtěl Bůh prokazovat Siónu, a všichni, kdož se účastnili kladení úhelného kamene, se proto měli ze srdce radovat, jak to odpovídalo duchu této události. Avšak do zvuků hudby, již bylo toho dne všude slyšet, a do svolávání chvály se mísilo něco, co s tím neladilo. „Mnozí z kněží a z Levitů i z knížat čeledi otcovských, starci, kteříž byli viděli prvnější dům, když zakládali tento dům před očima jejich, plakali hlasem velikým.“ **Ezdráš 3,12.**

Bylo přirozené, že srdce těchto starců se plnila smutkem, když mysli na to, jaké následky měla dlouhotrvající zatvrzelost. Kdyby bylo jejich pokolení poslouchalo Boha a plnilo záměr, který měl Bůh s Izraelem, nebyl by chrám vystavěný Šalomounem býval zničen a nebylo by bývalo třeba, aby se dostali do zajetí. Protože však byli nevďeční a nevěrní, byli rozehnáni mezi pohany.

Nyní se poměry změnilly. V lásce a milosti navštívil Hospodin opět svůj lid a dovolil mu, aby se navrátil do své země. Smutek nad

tím, že se v minulosti dopustili chyb, měl nyní ustoupit pocitům velké radosti. Bůh zapůsobil na srdce Cýrovo, aby jim poskytl pomoc při obnově chrámu, a to v nich mělo vyvolat pocity hluboké vděčnosti. Někteří v tom však nepoznali zřejmou pomoc Boží. Místo aby se radovali, byli nespokojení a malomyslní. Vzpomínali na nádheru Šalomounova chrámu a naříkali, že budova, která se nyní staví, nebude tak velkolepá.

Reptání a stýskání, jakož i porovnávání se Šalomounových chrámem, skličovalo mysl mnohých a ubíralo dělníkům nadšení. Vedlo to k tomu, že dělníci byli na pochybách, mají-li pokračovat ve stavbě budovy, která byla už od počátku takto posuzována a byla příčinou tak mnohých nářků.

Ve shromážděném davu však bylo mnoho takových, kteří měli větší víru a širší rozhled; ti se nedívali na výstavbu skrovnějšího chrámu s takovou nespokojeností. „Mnozí pokřikovali s radostí hlasem velikým, tak že lid nemohl rozeznati hlasu pokřikování radostného od hlasu plačícího lidu; nebo lid ten pokřikoval hlasem velikým, a hlas ten slyšán byl daleko.“ **Ezdráš 3,12.13.**

Kdyby jen byli ti, kdož se neradovali při pokládání základního kamene chrámu, mohli předvídat, jaké následky bude mít nedostatek víry, který projevíli toho dne, byli by se zhrozili. Neuvědomovali si, jaký důsledek budou mít jejich slova nesouhlasu a zklamání; ani netušili, že nespokojenost, kterou vyslovovali, nadlouho oddálí dokončení domu Hospodinova.

[371]

Velkolepost prvního chrámu a okázalost bohoslužebných obřadů v něm konaných byly příčinou pýchy Izraele, než padl do zajetí; jejich bohoslužbě však často scházely ty náležitosti, jež Bůh pokládá za nejpodstatnější. Velkolepost prvního chrámu a nádhera bohoslužeb je nemohly přiblížit Bohu, neboť mu nenabízeli to, co jediné má cenu v očích Božích. Nepřinášeli mu obět' skromného a zkroušeného ducha.

Tehdy, když se zapomíná na hlavní zásady království Božího, nahrazují je početnější a okázalejší obřady. Když se nedbá na zušlecht'ování povahy, když schází to, co zdobí duši, když se pohrdá prostou zbožností, tehdy pýcha a touha po okázalosti si vyžaduje velkolepost chrámových budov, nádherných ozdob a okázalých obřadů. Tím vším však Bůh není uctíván. Bůh si cení své církve nikoli pro její zevní stránku, nýbrž pro upřímnou zbožnost, která ji odlišuje

od světa. Posuzuje ji podle toho, jak její členové rostou v poznání Krista, jak pokračují v duchovních zážitcích. Bůh hledá zásady lásky a dobroty. Všechna umělá krása se nemůže rovnat kráse povahy, kterou mají projevat ti, kdož jsou Kristovými následovníky. Sbor může být třeba nejchudší v zemi, nemusí přitahovat zevní okázalostí, jestliže se však jeho členové řídí zásadami povahy Kristovy, přidruží se k nim při jejich bohoslužbě andělé. Chvála a díkyvzdání vděčných srdcí vystoupí k Bohu jako sladká oběť.

„Oslavujte Hospodina, nebo jest dobrý,
nebo na věky milosrdenství jeho.
Necht' o tom vypravují ti,
kteříž jsou vykoupeni skrze Hospodina,
jak je on vykoupil z ruky těch, kteříž je ssužovali.“

[372]

„Zpívejte jemu, žalmy prozpěvujte jemu,
rozmlouvejte o všech divných skutcích jeho.
Chlubte se jménem svatým jeho;
vesel se srdce těch, kteříž hledají Hospodina.“
„Poněvadž napájí duši žíznivou,
a duši hladovitou naplňuje dobrými věcmi.“

Žalm 107,1.2; 105,2.3;
107.9.

[373]

46. kapitola — „Proroci Boží pomáhají jim“

Poblíž místa, kde se usadili Izraelští, kteří si dali za úkol znovu vybudovat chrám, sídlili Samaritáni. Bylo to smíšené plemeno, vzniklé sňatky mezi pohanskými osadníky z končin Asýrie a pozůstatky z deseti kmenů, kteří zůstali v Samaří a Galileji. V pozdějších letech Samaritáni naoko uctívali pravého Boha, v srdci i konáním však byli modloslužebníky. Je pravda, že si mysleli, že jejich modly jim jen mají připomínat živého Boha, Vládce vesmíru; nicméně lid se klonil k uctívání rytin a obrazů.

V době, kdy se znovu stavěl chrám, bylo o těchto Samaritánech známo, že jsou „nepřátelé Judovi a Benjaminovi“. Když se dozvěděli, že „ti, kteří přestěhováni byli, stavějí chrám Hospodinu Bohu Izraelskému“, přišli „k Zorobábelovi a ke knížatům čeledí otcovských“ a vyslovili přání, že by jim při stavbě pomohli. „Budeme s vámi stavěti,“ nabízeli se; „nebo jako i vy hledati budeme Boha vašeho, jemuž i oběti obětujeme ode dnů Esarchaddona, králeAsyrského, kterýž nás sem uvedl.“ Výsada, o kterou žádali, jim však byla odepřena. „Ne vám, ale nám náleží stavěti dům Bohu našemu,“ pravili vůdcové Izraelských, „nebo my sami stavěti budeme Hospodinu Bohu Izraelskému, jakž přikázal nám král Cýrus, král Perský.“ **Ezdráš 4,1-3.**

Jen malý zbytek Izraelských se rozhodl, že se vrátí z Babylóna, a nyní, když se pustili do díla, jež se zdálo přesahovat jejich síly, procházejí jejich nejbližší sousedé a nabízejí pomoc. Samaritáni se odvolávají na to, že uctívají pravého Boha a projevují přání podílet se na výsadách a požehnáních spojených se službou v chrámě. „Jako i vy hledati budeme Boha vašeho,“ prohlásili. „Budeme s vámi stavěti.“ **Ezdráš 4,2.** Kdyby však židovští vůdcové byli tuto nabídku pomoci přijali, byli by tím otevřeli dveře k pronikání modlářství. Poznali, že Samaritáni to nemyslí upřímně. Uvědomili si, že pomoc, kterou by získali spojenectvím s nimi, není ničím ve srovnání s požehnáními, jichž se mohou nadíti, budou-li plnit jasné příkazy Hospodinovy.

[374]

O stycích, které má Izrael udržovat s okolními národy, pravil Hospodin skrze Mojžíše: „Nevejdeš s nimi v smlouvu, aniž slituješ se nad nimi. . . neboť by odvedli syna tvého od následování mne, aby sloužil cizím bohům, pročez popudila by se prchlivost Hospodinova na vás, a zahladila by tě rychle.“ „Lid svatý jsi Hospodinu Bohu svému, a tebe vyvolil Hospodin, abys jemu byl za lid zvláštní ze všech národů, kteří jsou na tváři země.“ 5. Mojžíšova 7,2-4; 14,2.

Důsledky, které by následovaly, kdyby vstoupili do smluvního vztahu k okolním národům, byly jasně předpověděny. „Rozptýlí tě Hospodin mezi všechny národy, od jednoho konce země až do druhého,“ pravil Mojžíš; „a budeš tam sloužiti bohům cizím, kterýchž ty neznáš, ani otcové tvoji, dřevu a kamení. A mezi národy těmi neoddechneš, aniž bude mítí odpočinutí spodek nohy tvé; tam také dá Hospodin tobě srdce lekavé, a oči blíkavé, a truchlost myslí. I bude život tvůj nejistý před tebou, a strašiti se budeš v noci i ve dne, a nikdež nebudeš jist svým životem. Ráno díš: Ó by již byl večer! a večer díš: Ó by již bylo jitro! pro strach srdce svého, jímž se lekáš, a pro ty věci, na něž očima svýma hleděti musíš.“ 5. Mojžíšova 28,64-67. „Jestliže pak i tam hledati budeš Hospodina Boha svého, tedy nalezneš, budeš-li ho hledati z celého srdce svého a z celé duše své.“ 5. Mojžíšova 4,29.

Zorobábelovi a jeho druhům byla dobře známa tato písmo a mnoho jim podobných a zajetí, jež nedávno prožili, bylo důkazem jejich splnění. A nyní, když litovali zlého, jež přineslo jim a jejich otcům soudy, tak jasně předpověděné Mojžíšem, když se celým svým srdcem obrátili k Bohu a obnovili svůj smluvní vztah k němu, bylo jim dovoleno vrátit se do Judeje, aby mohli znovu vybudovat to, co bylo zničeno. Což mohli hned na počátku svého díla vstoupit v smlouvu s modláři?

„Nevejdeš s nimi v smlouvu,“ (5. Mojžíšova 7,2) pravil Bůh; a ti, kdož se nedávno znovu zasvětili Hospodinu u oltáře, postaveného před rozvalinami chrámu Božího, si uvědomovali, že dělicí čára mezi lidem Božím a světem má být navždy zachována zřetelná a nepochybná. Proto odmítli vstoupit ve svazek s těmi, kdož se nepodřizují požadavkům zákona Božího, ač jsou jim dobře známy.

Zásady stanovené v páté knize Mojžíšově pro poučení Izraele musí lid Boží zachovávat až do konce času. Právě blaho závisí na

trvalosti našeho smluvního vztahu k Bohu. Nemůžeme si dovolit ustupovat od zásad tím, že se spojujeme s těmi, kdož se Boha nebojí.

Je stále nebezpečí v tom, když si vyznavači křesťanství někdy myslí, že se musejí do určité míry přizpůsobit světu, aby na něj měli vliv. I když se však zdá, že takové počínání může skýtat veliké výhody, skončí vždy tak, že duchovně ztratíme. Lid Boží se musí přísně střežit před každým byt' nepatrným a takřka nepostižitelným vlivem nepřítele pravdy, který chce lichocením a pochlebováním proniknout do církve. Lid Boží je na tomto světě poutníkem a cizincem, putujícím po cestě, na níž číhají nebezpečí. Nesmí si všímat důmyslných úskoků a svodů, jež jsou mu nastražovány, aby ho dovedly od věrnosti.

Nejsou to zjevné a zapřísáhlé nepřátelé věci Boží, jichž je třeba se nejvíce obávat. Ti, kdož jako kdysi nepřátelé Judovi a Benjamínovi přicházejí s uhlazenými slovy a krásnými řečmi, toužíce zdánlivě po přátelském společenství s dítkami Božími, jsou nebezpečnější, protože mohou lépe oklamat. Proti takovým se musí mít každý na pozoru, jinak nevědomky padne do pečlivě ukryté lstivé léčky. A zvláště dnes, kdy se dějiny světa chýlí ke konci, vyžaduje Pán od svých dítek bdělost, která nezná oddechu. Ačkoli však boj zuří neustále, nikdo není ponechán, aby bojoval sám. Andělé pomáhají těm, kdož krácejí pokorně před Bohem, a ochraňují je. Náš Pán nikdy nezklame toho, kdo v něho věří. Když se dítky Boží uchýlí k Bohu, aby je ochránil před zlým, pozvedne Bůh v soucitu a lásce korouhev proti nepříteli. Nedotýkej se jich, praví, neboť jsou moji. Vyryl jsem je na dlaní svých rukou.

Samaritáni neochabovali ve svém protivenství a „zemdlévali ruce lidu Judského a odrazovali je, aby nestavěli, a najímali proti nim rádce, aby rušili rady jejich, po všechny dny Cýra, krále Perského, až do kralování Daria, krále Perského“ **Ezdráš 4,4.5**. Nepravdivými zprávami vyvolávali v myslích lidí dohady, které snadno vedly k podezírání. Po mnohá léta však byly mocnosti

zla zadržovány ve své činnosti a lid Judy mohl nerušeně pokračovat ve své práci.

Zatímco se satan snažil působit svým vlivem na nejvyšší místa v Médo-Perském království, aby tato škodila lidu Božímu, působili andělé pro dobro vyhnanců. O tento boj jevílo zájem celé nebe. Prostřednictvím proroka Daniela je nám umožněno nahlédnout, jak

těžký to byl boj mezi mocnostmi dobra a silami zla. Po tři týdny zápasil Gabriel s mocí temna, snaže se potlačit vlivy, jež působily na mysl Cýrova; a než skončil tento boj, přišel Gabrielovi na pomoc sám Kristus. „Kníže království perského postavovalo se mezi mě po jedenadvacet dnů,“ praví Gabriel, „až aj, Michal, jeden přední z knížat, přišel mi na pomoc; protože jsem já zůstával tam při králích Perských.“ **Daniel 10,13**. Vše, co nebe mohlo učinit pro lid Boží, bylo učiněno. Vítězství bylo nakonec dosaženo; síly nepřítele byly zkroceny po celou dobu panování Cýra a po celou dobu vlády jeho syna Kambýse, který vládl sedm a půl roku.

Byla to doba, v níž se Židům dostalo podivuhodné příležitosti. Nejvyšší zástupci nebes působili na srdce králů a bylo na lidu Božím, aby vynaložil nejvyšší úsilí při provádění Cýrova nařízení. Neměli šetřit silami při budování chrámu a obnově bohoslužeb a při znovuzřízení svých domovů v Judsku. Avšak mnozí k tomu nejevili ochotu. Protivenství jejich nepřátel bylo silné a rozhodné, a tak postupně ztráceli dělníci odvahu. Někteří nemohli zapomenout na výjev při kladení základního kamene, kdy mnozí projevíli nedostatek důvěry v toto dílo. A když se pak Samaritáni stali smělejšími, kladlo si mnoho Židů otázku, zda vůbec nadešla doba k znovuvybudování chrámu. Mnozí dělníci se vrátili, sklíčení a malomyslní, do svých domovů a ke svým zaměstnáním.

Za vlády Kambýse pokročila práce na stavbě chrámu jen nepatrně. A za vlády Lži-Smerdise (zvaného Artazerzes, (viz **Ezdráš 4,7**) ponoukli Samaritáni tohoto nestoudného podvodníka, aby vydal nařízení, jímž se Židům zakazuje znovu vystavět chrám a město.

Více než rok stavba chrámu stála, takřka zapomenuta. Lidé bydlili ve svých domovech a usilovali o dosažení časného blahobytu; jejich situace však byla ubohá. Ať pracovali, jak jen mohli, nedařilo se jim. Zdálo se, že se proti nim spikly samy přírodní živly. Protože nechali chrám pustnout, seslal Hospodin na jejich statky velké sucho. Bůh je obdařoval plody polí a zahrad, vínem a olejem na znamení své přízně, protože však těchto hojných darů užívali tak sobecky, byla jim tato požehnání odňata.

Takové byly poměry na počátku vlády Daria Hystaspa. Izraelští byli v žalostném stavu, a to po stránce duchovní i po stránce vezdejší. Tak dlouho reptali a pochybovali, tak dlouho dávali přednost osobním zájmům, zatímco na rozvaliny chrámu Hospodinova se dívali s

lhostejností, že mnozí přitom zapomněli na to, že je úmyslem Božím usadit je znovu v Judsku a říkali: „Nepřišel čas, čas, v němž by dům Hospodinův stavěn byl.“ **Ageus 1,2.**

Avšak i v této temné hodině dostávalo se naděje těm, kdož skládali svou důvěru v Boha. Povstali proroci Aggeus a Zachariáš, aby promluvili v této těžké chvíli. Povzbuzujícími svědectvími zjevovali tito ustanovení poslové lidu příčinu jejich těžkostí. Proroci hlásali, že se jim nedostává časného blahobytu proto, že nekladou zájmy Boží na první místo. Kdyby byli Izraelští ctili Boha, kdyby mu byli prokazovali náležitou úctu a pozornost tím, že by především vystavěli jeho dům, byla by bývala s nimi přítomnost Boží a Boží požehnání.

Těm, kdož zmalomyslněli, položil Aggeus zkoumavou otázku: „Jest-liž vám čas, abyste vy seděli v domích svých taflovaných, a dům tento pustý stál? Protož nyní takto praví Hospodin zástupů: Přiložte srdce své k cestám svým.“ Proč jste vykonali tak málo? Proč se staráte o svá vlastní stavení a nejevíte zájem o stavbu domu Hospodinova? Kde je horlivost, kterou jste kdysi projevovali o obnovení domu Páně? Co tím získáváte, když sloužíte sobě? Toužíte dostat se z chudoby a to způsobuje, že zanedbáváte chrám, ale toto zanedbání vám způsobilo to, čeho jste se báli. „Sejete mnoho, a shromáždíte málo; jíte, ale nebýváte nasyceni; pijete, ale neuhašujete žízně; obláčíte se, ale žádný nemůže se zahřít; a ten, kdož sobě mzdu shromáždí, shromáždí ji do pytlíka děravého.“ **Ageus 1,4-6.**

A pak, slovy, jimž nemohli neporozumět, zjevil jim Hospodin příčinu, která je přivedla do bídy: „Patříte na mnoho, a aj, maličko jest, a což vnášíte do domu, já to rozdmychuji. Proč se to děje? dí Hospodin zástupů. I pro dům můj, že pustý jest, ješto vy jeden každý pečlivi jste o dům svůj. Protož zavřelo se nebe nad vámi, aby nedávalo rosy, země také zavřela se, aby nevydávala úrody své. A tak zavolal jsem sucha na zemi tuto, a na tyto hory, i na obilé, i na víno, a na olej, i na to, což by měla vydávati země, i na lidi, i na dobytek, i na všecku práci rukou.“ **Ageus 1,9-11.**

„Přiložte srdce své k cestám svým. Vstupte na tuto horu, a svezouce dříví, stavějte dům tento, i oblíbím sobě to, a budu oslaven“ **Ageus 1,7.8.**

Poselství obsahující radu a pokárání, která přinesl Aggeus, vzali si vůdcové i lid Izraele k srdci. Cítili, že Bůh to s nimi myslí dobře. Neopovažovali se nedbat rady, jež jim byla opětovně poslána, že totiž jejich blaho, vezdejší i duchovní, závisí na věrné poslušnosti příkazů Božích. Vyburcováni varováním prorokovým, uposlechli Zorobábel a Jozue „i všickni ostatkové lidu hlasu Hospodina Boha svého, a slov Aggea proroka“ **Ageus 1,12**.

Jakmile se Izrael rozhodl, že uposlechne, dostalo se mu po slovech pokárání i poselství obsahující povzbuzení: „Tedy Aggeus... mluvil lidu... řka: Já s vámi jsem, praví Hospodin. A vzbudil Hospodin ducha Zrorobábele... a Jozue... a ostatků všeho lidu, a přišedše, dělali dílo v domě Hospodina zástupů, Boha svého.“ **Ageus 1,12**.

Neuplynul ani měsíc od chvíle, kdy byly obnoveny práce na stavbě chrámu, a stavitelům se dostalo dalšího potěšujícího poselství. „Posilň se, Zorobábeli,“ nabádal sám Hospodin skrze proroka: „Posilň se i Jozue... a posilň se všecken lide země této, praví Hospodin, a dodělejte, nebo já s vámi jsem, praví Hospodin zástupů.“ **Ageus 2,5**.

Když Izrael ležel táborem před horou Sinaj, Hospodin mu pravil: „A bydleti budu u prostřed synů Izraelských, a budu jim za Boha. A zvědíť, že já jsem Hospodin Bůh jejich, kterýž jsem je vyvedl z země Egyptské, abych přebýval u prostřed nich, já Hospodin Bůh jejich.“ **2. Mojžíšova 29,45.46**. A nyní, přestože opětovně „vzporní byli a zarmucovali Ducha svatého jeho“ (**Izajáš 63,10**), podal jim Bůh ještě jednou skrze poselství svého proroka ruku, aby je spasil. [379] V uznání, že pomáhají jeho záměru, obnovuje Bůh svou smlouvu, že jeho Duch bude přebývat mezi nimi, a přikazuje jim: „Nebojte se.“

Dnes praví Pán svým dítkám: „Posilňte se,... a dělejte, nebo já s vámi jsem.“ Křesťan má v Hospodinu vždy silného pomocníka. Nevíme možná, jakým způsobem nám Hospodin pomáhá, ale víme, že nikdy nezklame ty, kteří mu důvěřují. Kdyby si křesťané uvědomili, jak často je Hospodin vede tak, aby na nich nepřítel nedokonal svůj záměr, pak by netápali a nenaříkali. Jejich víra by zakotvila v Bohu a žádná zkouška by jimi nemohla pohnout. Uznali by Boha za svou moudrost a sílu a Bůh by mohl vykonat, co chce skrze ně vykonat.

Naléhavé prosby a povzbuzování, šířené Aggeem, zdůrazňoval a doplňoval Zachariáš, kterého Bůh povolal, aby spolu s Aggeem

nabádal Izraelské, aby uposlechli příkazu a vzchopili se ke stavbě. Zachariášovo první poselství obsahovalo ujištění, že slovo Boží nikdy neselže, a zaslíbení že se dostane požehnání těm, kdož budou poslušni pevného slova proroctví. Přestože pole byla neobdělaná a pustá, a jejich skrovné zásoby potravin rychle ubývaly, přestože byli obklopeni nepřátelskými národy, vzchopili se Izraelští ve víře na výzvu poslů Božích a pilně pracovali na obnově zničeného chrámu. Bylo to dílo, jež vyžadovalo, aby pevně spoléhali na Boha. Když lidé usilovali splnit, co se od nich očekávalo, a toužili, aby se obnovila milost Boží v srdci i v životě, dostávalo se jim skrze Aggea a Zachariáše poselství za posestvím, obsahující ujištění, že jejich víra bude bohatě odměněna a že se splní slovo Boží o budoucí slávě chrámu, jehož zdi stavějí. Až se naplní čas, zjeví se právě v této stavbě Žádoucí všechněm národům jako Učitel a Spasitel lidstva.

Stavitelé nebyli tedy ponecháni, aby bojovali sami; „byli s nimi proroci Boží, pomáhající jim;“ k tomu Hospodin zástupů sám prohlásil: „Posilňte se, . . . a dělejte, neboť já s vámi jsem.“ **Ezdráš 5,2; Ageus 2,4.**

A když se upřímně káli a ochotně kráčeli ve víře, dostalo se jim zaslíbení, že se jim dobře povede i na zemi. „Od tohoto dne,“ pravil Hospodin, „vám požehnám.“ **Ageus 2,19.**

Zorobábelovi, jejich vůdci — tomu, jenž byl po všechna léta od jejich návratu z Babylóna tak těžce zkoušen — se dostalo nejvzácnějšího poselství. Přichází den, pravil Hospodin, kdy všichni nepřátelé vyvoleného lidu Božího budou potřeni. „V ten den, praví Hospodin zástupů, vezmu tebe, ó Zorobábeli, . . . služebníče můj, . . . a učiním tě jako pečetní prsten; nebo jsem tě vyvolil.“ **Ageus 2,23.** Nyní mohl vladař Izraele poznat, jaký význam měla prozřetelnost, která jej vyvedla z malomyslnosti a bezradnosti; mohl v tom všem poznat úmysl Boží.

Toto osobní poselství Zorobábelovi bylo zaznamenáno proto, aby povzbudilo dítky Boží ve všech dobách. Bůh záměrně sesílá zkoušky na své dítky. Nevede je jinak, než jak by samy chtěly, aby je vedl, kdyby mohly znát konec od počátku, a kdyby mohly poznat slávu božského záměru, který plní. Vše, co na ně Bůh dopouští jako zkoušky, přichází proto, aby se v nich mohly posílit a mohly pak pro Boha pracovat a trpět.

Poselství, která přinesl Aggeus a Zachariáš, zburcovala lid, aby vynaložil co největší úsilí na znovuvybudování chrámu; při této práci je však sužovali Samaritáni a jiní, kteří si vymysleli četné překážky. Jednou navštívili Jeruzalém vysocí úředníci Médo-Perské říše a chtěli znát jméno toho, jenž povolil obnovu budovy chrámu. Kdyby tehdy Židé nebyli důvěřovali Hospodinu a jeho vedení, bylo by toto vyšetřování mohlo pro ně skončit pohromou. „Nad staršími Židovskými byla však ochrana Boha jejich, tak že nepřekazili jim, dokudž ta věc nepřišla před Daria.“ **Ezdráš 5,5**. Odpověděli úředníkům tak moudře, že se tito rozhodli napsat list Dariu Hystaspovi, tehdejšímu vládci Médo-Perské říše, v němž ho upozornili na původní nařízení vydané Cýrem, který přikázal, aby byl znovu vystavěn dům Boží v Jeruzalémě a že náklady na to budou hrazeny z královské pokladny.

Darius pátral po tomto nařízení a našel je; pak přikázal těm, kteří se dotazovali, aby povolili pokračovat ve stavbě chrámu. „Nechte jich při díle toho domu Božího,“ poručil; „vůdce Židů a starší jejich nechat ten dům Boží stavějí na místě jeho.“ **Ezdráš 6,7**.

[381] „Ode mne také,“ přikazoval Darius dále, „poručeno jest o tom, co byste měli činiti s staršími Židovskými při stavení toho domu Božího, totiž anby z zboží královského, z důchodů, jež jsou za řeckou, bez meškání náklad dáván byl mužům těm, aby dílo nemělo

překážky. A to, čehož by bylo potřebí, buď volků aneb skopců i beránek k zápalným obětem Boha nebeského, obilí, soli, vína i oleje, jakž by rozkázali kněží Jeruzalémští, necht' se jim dává na každý den, a to beze všeho podvodu, aby měli z čeho obětovati vůni příjemnou Bohu nebeskému, a aby se modlili za život krále i za syny jeho.“ **Ezdráš 6,8-10**.

Král dále nařídil, aby přísné tresty stihly ty, kdož by jakkoli měnili jeho nařízení; svůj příkaz uzavřel tímto pozoruhodným prohlášením: „Bůh pak, jehož jméno tam přebývá, zkaziž všelikého krále i lid, kterýž by vztáhl ruku svou k změnění toho, a zkáže toho domu Božího, jenž jest v Jeruzalémě. Já Darius přikazuji sám, bez meškání at' se stane.“ **Ezdráš 6,12**. Tak Hospodin připravil cestu pro dostavění chrámu.

Než bylo vydáno toto nařízení, pracovali již Izraelští po měsíce ve víře, a proroci Boží jim pomáhali svými proroctvími, z nichž stavitelé poznávali, jaký má Bůh úmysl s Izraelem. Dva měsíce po tom, co bylo zjeveno poslední Aggeovo zaznamenané poselství, měl

Zachariáš řadu vidění o tom, co Bůh vykoná na zemi. Tato poselství, podaná v podobenstvích a obrazech, přišla v době velké nejistoty a úzkosti a měla obzvláštní význam pro ty, kdož kráčeli vpřed ve jménu Boha Izraele. Vůdcům se totiž zdálo, že v brzku bude Židům odňato povolení, aby znovu vystavěli chrám; budoucnost se jim zdála velmi nejistá. Bůh viděl, že je třeba, aby se jeho lidu dostalo podpory a povzbuzení zjevením jeho lásky a účasti.

Ve vidění slyšel Zachariáš, jak se anděl Páně ptá: „Ó Hospodine zástupů, až dokudž ty se nesmiluješ nad Jeruzalémem a nad městy Judskými, na kteréž jsi hněval se již sedmdesáte let? I odpověděl Hospodin andělu tomu, kterýž mluvil se mnou, slovy dobrými, slovy potěšitelnými.“

„Tedy řekl mi anděl, kterýž mluvil ke mně: Volej a rci: Takto praví Hospodin zástupů: Horlím pro Jeruzalém a Sion horlením velikým. A hněvám se náramně na ty národy, kteříž mají pokoj; nebo když jsem já se málo rozhněval, oni pomáhali k zlému. Protož takto praví Hospodin: Navrátil jsem se k Jeruzalému milosrdenstvím, dům můj staven bude v něm, . . . a pravidlo vztaženo bude na Jeruzalém.“
Zachariáš 1,12-16.

[382]

Pak bylo proroku nařízeno, aby předpověděl: „Takto praví Hospodin zástupů: Ještěť se rozsadí města má pro hojnost dobrého; neboť utěší ještě Hospodin Sion, a vyvolí ještě Jeruzalém.“
Zachariáš 1,17.

Zachariáš pak spatřil ve vidění mocnosti, jež „zmítaly Judou, Izraelem a Jeruzalémem“, znázorněné čtyřmi rohy. Pak spatřil čtyři kováře, kteří představovali nástroje, jež Hospodin použil, aby znovu vzdělal svůj lid a dům, v němž bude uctíván. (Viz **Zachariáš 2,1-4**)

„Opět pozdvihl jsem oči svých,“ pravil Zachariáš, „a ušel jsem, a aj muž, v jehož ruce byla šňůra míry. I řekl jsem: Kam jdeš? I řekl mi: Měřiti Jeruzaléma, abych viděl, jak veliká širokost jeho, a jak veliká dlouhost jeho. A aj, když anděl ten, kterýž mluvil se mnou, vycházel, jiný anděl vycházel jemu vstříc. A řekl jemu: Běž, mluv k mládenci tomu, řka: Po všech bydlení budou Jeruzalémští, pro množství lidu a dobytka u prostřed něho. A já budu, praví Hospodin, jeho zdí ohnivou vůkol, a slávou budu u prostřed něho.“
Zachariáš 2,1-5.

Bůh přikázal, aby byl Jeruzalém znovu vystavěn; vidění o měření města bylo ujištěním, že Bůh potěší a posílí utiskované a splní jim

zaslíbení své věčné smlouvy. Jeho ochrana a péče bude „zdí ohnivou vůkol“ a skrze ně se pak jeho sláva zjeví všem synům lidským. To, co koná pro svůj lid, bude známo po vší zemi. „Prokřikuj a zpívej, obyvatelkyně Siónská, nebo veliký jest uprostřed tebe Svatý

[383] Izraelský.“ *Izajáš 12,6.*

47. kapitola — Jozue a anděl

Stavba chrámu pokračovala a stálý pokrok stavitelů znepokojoval a lekal mocnosti zla. Satan se rozhodl vynaložit další úsilí, aby oslabil a odradil lid Boží tím, že před něj bude předestírat nedokonalosti jeho povahy. Kdyby totiž ti, kdož tak dlouho trpěli pro přestoupení, mohli být opět svedeni k tomu, aby nedbali přikázání Božích, dostali by se tím znovu do otroctví hříchu.

Protože Izrael byl vyvolen, aby zachoval na zemi známost o Bohu, soustřed'ovalo se na něj vždy satanovo nepřátelství; satan byl odhodlán přivést ho do zkázy. Když byli Izraelští poslušní, nemohl jim satan uškodit; proto vynakládal všechnu svou moc a lstivost, aby je svedl k hříchu. Kdykoli však podlehli satanovým pokušením, přestoupili tím zákon Boží a byli ponecháni, aby se stali kořistí svých nepřátel.

I když však byli odvečeni do zajetí do Babylóna, Bůh je nepustil. Poslal k nim své proroky, kteří je kárali a varovali. Ti je podněcovali k tomu, aby poznali své provinění. Když se pokořili před Bohem a vrátili se k němu v pravé lítosti a v pokání, poslal jim Bůh povzbuzující poselství, že je vysvobodí z otroctví, projeví jim svou milost a znovu je usadí v jejich zemi. A nyní, když začalo toto dílo obnovy a zbývající z Izraele se již vrátili do Judska, rozhodl se satan, že zmaří provedení božského záměru, a proto se snažil pohnout pohanské národy, aby Izrael úplně vyhubily.

V této těžké chvíli však Hospodin posílil svůj lid „slovy dobrými, slovy potěšitelnými“ **Zacharjáš 1,13**. Působivým znázorněním díla satanova a díla Kristova ukázal Bůh, jakou moc má jejich Prostrředník, aby zvítězil nad žalobníkem lidu Božího.

Ve vidění spatřil prorok „Jozue, kněze nejvyššího,“ „oblečeného v roucha zmazaná“ (**Zacharjáš 3,1.3**), jak stojí před andělem Hospodinovým a prosí Boha o milost pro svůj soužený lid. A jak prosí o splnění zaslíbení Božích, vystupuje satan, aby mu troufale odpo-
roval. Satan poukazuje na to, že Izrael se dopustil přestoupení, a že

[384]

proto by se mu nemělo dostat přízně Boží. Tvrdí, že Izraelští patří jemu, a žádá, aby byli vydáni do jeho rukou.

Velekněz nemůže hájit sebe ani svůj lid před satanovými obviněními. Netvrdí, že se nedopustili bludů. V pošpiněném rouchu, znázorňujícím hříchy lidí, jež nese jako jejich zástupce, stojí před andělem, vyznává jejich vinu, poukazuje však přitom na jejich pokání a pokoru a spoléhá na milost Vykupitele, který odpouští hříchy. Ve víře se dovolává zaslíbení Božích.

Nato anděl, kterým je sám Kristus, Spasitel hříšníků, umlčuje žalobníka lidu Božího a praví: „Potresciž tě Hospodin, satane, potresciž tě, pravím, Hospodin, kterýž vyvoluje Jeruzalém. Zdaliž tento není jako hlavně vychvácená z ohně?“ **Zacharjáš 3,2**. Dlouho byli Izraelští v peci soužení. Pro své hříchy byli téměř stráveni v plameni, který rozdmýchal satan a jeho spřeženci k jejich zkáze; avšak Bůh nyní zasáhl, aby je vysvobodil.

Jozueho přímluva je přijata a je vydán rozkaz: „Vezměte roucho to zmazané s něho“; a Jozuemu anděl praví: „Pohled' přenesl jsem s tebe nepravost tvou, a oblékl jsem tě v roucha proměnná. I vstavili čepici pěknou na hlavu jeho, a oblékli ho v roucha.“ **Zacharjáš 3,4.5**. Jeho hříchy a hříchy jeho lidu došly odpuštění. Izrael byl oděn „v roucha proměnná“ — byla mu přičtena spravedlnost Kristova. Čepice, kterou dostal na hlavu Jozue, byla čepicí, jakou nosili kněží. Měla nápis „Svatost Hospodinu“ (**2. Mojžíšova 28,36**) na znamení, že přes své dřívější přestoupení může nyní její nositel sloužit před Bohem v jeho svatyni.

Anděl pak pravil Jozuemu: „Takto praví Hospodin zástupů: budeš, budeš-li také souditi dům můj, a budeš-li ostríhati síní mých. Jestliže po cestách mých choditi budeš, a jestliže stráž mou držeti dámt' zajisté to, abys chodil mezi těmito přístojícími.“ **Zacharjáš 3,7**. Bude-li poslušný, dostane se mu ctí být soudcem nebo správcem chrámu a všech jeho služeb; bude chodit mezi anděly, a to již v tomto životě; a na konec se připojí k oslavnému zástupu kolem trůnu Božího.

[385] „Slyš nyní, Jozue, kněže nejvyšší, ty i tovaryši tvoji, kteříž sedí před tebou: Ačkoli muži ti jsou za zázrak, aj, já však přivedu služebníka svého, Výstřelek.“ **Zacharjáš 3,8**. Ve Výstřelku, Vysvoboditeli, který přijde, byla naděje Izraele. Jozuemu a jeho lidu se dostalo odpuštění právě pro víru ve Spasitele, jenž přijde na svět. Protože

věřili v Krista, dostalo se jim znovu milosti Boží. Díky Kristovým zásluhám dostává se jim cti být vyvolenými nebem mezi národy země, budou-li kráčet po cestách Božích a zachovávat ustanovení Boží.

Jako obviňoval Jozueho a jeho lid, tak satan obviňuje ve všech dobách ty, kdož prosí Boha o milost a přízeň. Satan je „žalobník bratří našich, kterýž žaloval na ně před obličejem Boha našeho dnem i nocí“ **Zjevení 12,10**. O každou duši, která byla vytržena z moci zla a jejíž jméno jest zapsáno v Beránkově knize života, se znovu vede tento spor. Žádná duše se nedostane do rodiny Boží, aniž by vyvolala rozhodný odpor nepřítel. Avšak ten, jenž byl již tehdy nadějí Izraele, jeho záštitou, jeho ospravedlněním a vykoupením, je nadějí i dnešní církve.

Saatanovo žalování na ty, kdož hledají Pána, není vyvoláno oškřivostí jejich hříchů. Satan se raduje z jejich povahových nedostatků, neboť ví, že je může porazit jen tehdy, přestupují-li zákon Boží. Jeho obviňování pramení výhradně z jeho nepřátelství vůči Kristu. Plánem na vykoupení láme Ježíš satanovu nadvládu nad lidským rodem a vysvobozuje duše ze satanovy moci. Všechna nenávist a zloba arcibuřiče vzkypá, když patří na důkazy Kristovy převahy; a s ďábelskou mocí a lstivostí pokouší se vyrvat Kristu všechny, kteří přijímají spasení. Vede lidi k pochybovačnosti, čímž chce způsobit, aby ztratili důvěru v Boha a odloučili se od lásky Boží; svádí je k tomu, aby přestoupili zákon a pak je pokládá za své zajatce, upíraje Kristu, že má právo vytrhnout je z jeho ruky.

Satan ví, že těm, kdož prosí Boha o odpuštění a milost, se odpuštění a milosti dostane; proto jim připomíná jejich hříchy, aby je od toho odradil. Ustavičně hledá příležitost, aby žaloval na ty, kdož se snaží poslouchat Boha. I jejich nejlepší činy se snaží líčit tak, aby vypadaly jako hříšné. Nesčetnými podvody a úskoky, nejjemnějšími i nejkřutějšími, usiluje, aby dosáhl jejich zatracení.

Člověk nemůže čelit útokům nepřítel, nemá k tomu dosti sil. V oděvu hříchem poskrvrněném, vyznává své hříchy, stojí před Bohem. Avšak Ježíš, náš zastánce, účinně zasahuje ve prospěch všech, kdož mu pokáním a vírou svěřili své duše. Kristus hájí jejich věc a pádnými důkazy Golgoty poráží jejich žalobce. Jeho dokonalá poslušnost zákona Božího mu dává veškerou moc na nebi i na zemi a Kristus si vyprošuje od svého Otce milost a odpuštění pro provinilce.

[386]

Žalobníku svého lidu praví: „Potresciž tě Hospodin, ó satane. Tito jsou vykopení mou krví, hlavně vychvácené z ohně.“ A ty, kdož na něho spoléhají ve víře: „Pohled’, přenesl jsem s tebe nepravost tvou, a oblékl jsem tě v roucha proměnná.“ **Zacharjáš 3,4.**

Všichni, kdo oblékli roucho Kristovy spravedlnosti, stanou před ním jako vyvolení, věrní a praví. Satan nemá moci vytrhnout je z ruky Spasitele. Kristus nedovolí, aby ani jediná duše, která se v pokoře a ve víře dožaduje jeho ochrany, přišla v moc nepřítele. Jeho slovo je slibem: „Necht’ sváže sílu mou, aby učinil se mnou pokoj; a učiní se mnou pokoj.“ **Izajáš 27,5.** Zaslíbení dané Jozuemu je dáváno všem: „Jestliže stráž mou držeti budeš, . . . dámť zajisté to, abys chodil mezi těmito přistojícími.“ **Zacharjáš 3,7.** Andělé Boží budou kráčet po jejich boku již na tomto světě a nakonec stanou mezi anděly, kteří obklopují trůn Boží.

Zachariášovo vidění, v němž spatřil Jozueho a anděla, se nabízí se zvláštní naléhavostí jako příměr toho, co zažije lid Boží v posledních výjevech velkého dne vykopení. Tehdy bude církev ostatků přivedena do velkých zkoušek a do velkého soužení. Ti, kdož zachovávají přikázání Boží a víru Ježíšovu, pocítí hněv draka a jeho zástupů. Satan počítá všechny lidi na světě za křesťany. Zůstává však stále malý houf, který bojuje proti jeho přesile. Kdyby je mohl vyhladit ze země, jeho vítězství by bylo úplné. Jako kdysi působil na pohanské národy, aby zničily Izrael, tak v blízké budoucnosti povzbudí zlomoci země, aby zahubily lid Boží. Od lidí se bude vyžadovat, aby poslouchali lidská nařízení a porušovali Božský zákon.

[387] Ti, kdož jsou věrní Bohu, budou ohrožováni, zrazováni, pronásledováni. Budou „zrazováni také od vlastních rodičů, bratří, příbuzných a přátel“ (**Lukáš 21,6**) a vydávání na smrt. Jejich jediná naděje je v milosti Boží; jejich jedinou obranou bude modlitba. Jako Jozue prosil před andělem, tak církev ostatků se zkroušeným srdcem a s neochvějnou vírou bude prosit o odpuštění a o vysvobození skrze Ježíše, jenž je jejím Přímluvcem. Členové církve si budou plně vědomi toho, jak hříšný byl jejich život, budou si vědomi své slabosti a budou blízcí zoufalství.

Pokušitel přihlíží, aby na ně žaloval, právě tak jako kdysi přihlížel, aby zasáhl proti Jozuemu. Poukazuje na jejich pošpiněná roucha, na nedostatky v jejich povaze. Předhazuje jim jejich slabost a pošetilost, vytýká jim, že zhřešili nevděčností a že jsou nepodobní

Kristu, čímž zneuctívají svého Vykupitele. Snaží se je zastrašit tvrzením, že jejich případ je beznadějný, že skvrna způsobená jejich hříchy se nikdy nesmyje. Doufá, že jim tak vezme jejich víru, že pak podlehnou jeho pokoušení a odvrátí se od věrnosti k Bohu.

Satan přesně ví o hříších, k jejichž spáchání svádí lid Boží, a proto vznáší proti nim žaloby, tvrdě, že svými hříchy se připravili o božskou ochranu a že má právo je zahubit. Práví, že si právě tak jako on zasluhují, aby byli vykázáni z přízně Boží. „Jsou tito,“ praví, „lidem, který má zaujmout v nebi mé místo a místa andělů, kteří se spojili se mnou? Vyznávají sice, že jsou poslušni zákona Božího, avšak zachovávají jeho přikázání? Zdaž nemilují sebe více než Boha? Zdaž nekladou své zájmy nad službu Boží? Zdaž nemilují věci tohoto světa? Jen pohleď me na hříchy, jimiž poznamenali svůj život! Pohleď me na jejich sobeckost, na jejich zlobu, na jejich nenávist jednoho vůči druhému! Mne a mé anděly zapudil Bůh od sebe a ti, kdož se provinili týmiž hříchy, dojdou u něho odměny? To nemůžeš učinit, ó Bože, jsi-li spravedlivý. Spravedlnost žádá, aby byl nad nimi vynesena rozsudek.“

Následovníci Kristovi sice hřeší, avšak nepoddávají se nadvládě satanských nástrojů. Kají se ze svých hříchů, hledají Boha v pokoře a lítosti a božský obhájce za ně prosí. Ten, jenž nejvíce zakouší jejich nevděčnost, jenž zná jejich hříchy i jejich pokání, praví: „Potresciž tě Hospodin, ó satane. Dal jsem život za tyto duše. Jsou vyryty na dlaních mých rukou. Mohou mít povahové nedostatky, mohou chybit ve svém usilování; činí však pokání a já jim odpouštím a přijímám je.“

[388]

Útoky satanovy jsou silné, jeho klamy lstivé; oko Hospodinovo však bdí nad lidem Božím. Jejich soužení je velké, plameny pece hrozí je strávit; Ježíš je však vyvede jako zlato zkoušené v ohni. Budou zbaveni všeho pozemského, aby se skrze ně mohl dokonale zjevit obraz Kristův.

Někdy se může zdát, že Hospodin zapomíná na nebezpečí, jež hrozí jeho církvi, a na křivdy, jež jí způsobují její nepřátelé. Bůh však nezapomíná. Nic na tomto světě není srdci Božímu dražší než jeho církve. Není jeho vůlí, aby světskost zkazila její pověst. Neopustí svůj lid, aby byl přemožen satanovým pokoušením. Potrestá ty, kdož je zkreslují, bude však milostivý ke všem, kdož se upřímně kají. Těm,

kdož se k němu obracejí o sílu, aby rozvinuli křest'ansie ctnosti, poskytne všemnu potřebnou pomoc.

Až nastane doba konce, bude lid Boží kvílet a naříkat nad ohavnostmi, jež se páší na zemi. V slzách budou upozorňovat bezbožné na nebezpečí, jež jim hrozí, když pošlapávají božský zákon, a s ne-výslovným žalem se kajícně pokoří před Hospodinem. Bezbožní se budou jejich zármutku vysmívat a jejich vážné výzvy budou zesměšňovat. Avšak úzkost a pokora lidu Božího je neklamným důkazem toho, že nabývají povahové síly a ušlechtilosti, kterou pozbyli následkem hříchu. Protože se přibližují ke Kristu, protože jejich zraky jsou upřeny na dokonalou čistotu Kristovu, poznávají jasně, jak veliká je hříšnost přestoupení. Pokora a láska jsou podmínkou úspěchu a vítězství. Koruna slávy očekává ty, kdož se sklánějí pod křížem.

Ti, kdož jsou věrni Bohu a modlí se k němu, jsou v něm jakoby skryti. Sami ani nevědí, jak bezpečně jsou zaštitěni. Vládci tohoto světa, ponoukáni satanem, se je snaží zahubit; kdyby však oči dítek Božích mohly být otevřeny, jako byly otevřeny oči Elizeova služebníka v Dotain, viděly by anděly Boží, kteří je chrání a odrážejí zástupy temnosti.

[389] Když lid Boží souží své duše před Bohem a prosí o čistotu srdce, je dán rozkaz: „Vezměte roucho to zmazané“ a jsou slyšet povzbudivá slova: „Pohled', přenesl jsem s tebe nepravost tvou, a oblékl jsem tě v roucha proměnná.“ **Zacharjáš 3,4**. Neposkvřené roucho Kristovy spravedlnosti je vloženo na zkoušené, pokoušené, věrné dítky Boží. Zbývající věrní, jimiž svět pohrdá, jsou oděni ve skvostné roucho, aby již nikdy nebyli poskvřeni nečistotou světa. Jejich jména jsou zaznamenána do Beránkovy knihy života a zařazena mezi věrné všech věků. Odolali léčkám podvodníka, řev draka je neodvrátil od věrnosti. Nyní jsou navždy bezpečni před útoky pokušitele. Jejich hříchy jsou převedeny na původce hříchu. Na jejich hlavy je vložena „čepice pěkná.“

Zatímco satan předkládá své žaloby, přicházejí nevidění svatí andělé a vtiskují věrným pečeť živého Boha. Jsou to ti, kteří stojí na hoře Sión s Beránkem a mají na svých čelech napsáno jméno Otce. Zpívají před trůnem novou píseň, píseň, již se nemůže nikdo naučit kromě sto čtyřiačtyřiceti tisíc těch, kdož byli vykoupeni ze země. „Tit' jsou, kteříž následují Beránka, kamž by koli šel; toť jsou koupeni z lidí, prvotiny Bohu a Beránkovi. A v ústech jejich není

nalezena lest; neboť jsou bez úhony před trůnem Božím.“ **Zjevení 14,4.5.**

Nyní se dokonale naplňují slova andělova: „Slyš nyní, Jozue, kněze nejvyšší, ty i tovaryši tvoji, kteříž sedí před tebou: Ačkoli muži ti jsou za zázrak, aj, já však přivedu služebníka svého, Výstřelek.“ **Zacharjáš 3,8.** Kristus je zjeven jako Vykupitel a Vysvoboditel svého lidu. Nyní jsou ostatkové vskutku „muži za zázrak“, když slzy a pokořování, jichž se jim dostalo na jejich pouti životem, ustoupí radosti a cti, že mohou být v přítomnosti Boha a Beránka. „V ten den bude Výstřelek Hospodinův ušlechtilý a slavný, a plod země výtečný a krásný, totiž ti, kteříž zachováni budou z Izraele. I stane se, že kdož bude zanechán na Sionu, a pozůstaven bude v Jeruzalémě, svatý slouti bude, každý, kdož jest zapsán k životu v Jeruzalémě.“ **Izajáš 4,2.3.**

[390]

48. kapitola — „Ne silou ani mocí“

Krátce po té, co měl Zachariáš vidění o Jozuem a andělu, dostalo se poroku poselství, které se týkalo díla Zorobábelova. „Anděl, kterýž mluvil se mnou,“ praví Zachariáš, „navrátil se a zbudil mne jako muže, kterýž zbuzen bývá ze sna svého. I řekl mi: Co vidíš? Jemuž jsem řekl: Vidím, že aj, svícen zlatý všecken, a olejný džbán na vrchu jeho, a sedm lamp jeho na něm, a sedm nálevek k těm sedmi lampám, kteréž jsou na vrchu jeho. A dvě olivy při něm, jedna po pravé straně džbánu olejného, a druhá po levé straně jeho.“

„Tedy odpověděl jsem a řekl jsem andělu tomu, kterýž mluvil ke mně, řka: Co ty věci jsou, pane můj?..Tedy odpovídaje, mluvil ke mně, řka: Toto jest slovo Hospodinovo k Zorobábelovi, řkoucí: Ne silou, ani mocí, ale Duchem mým, praví Hospodin zástupů.“

„Tedy odpovídaje jemu, řekl jsem? Co ty dvě olivy po pravé straně toho svícnu, i po levé straně jeho? Opět odpovídaje jemu, řekl jsem: Co ty dvě olivky, kteréž jsou mezi dvěma trubicemi zlatými, kteréž vylévají z sebe zlato?...Tedy řekl: To jsou ty dvě olivy, kteréž jsou u Panovníka vší země.“ **Zachariáš 4,1-6.11-14.**

V tomto vidění jsou ukázány dvě olivy stojící před Hospodinem, jak dodávají svůj zlatý olej zlatými trubicemi do nádoby svícnu. Z ní jsou zásobovány lampy svatyně, aby mohly vydávat stálé jasné světlo. Tak jako z pomazaných, kteří stojí v přítomnosti Boží, se plnost božského světla, lásky a moci vlévá do lidu Božího, aby on mohl dalším vlévat světlo, radost a úlevu. Ti, kdož jsou takto obohaceni, mají obohacovat další pokladem lásky Boží.

[391] Když znovu stavěl dům Hospodinův, musel Zorobábel při práci zdolávat nejrůznější potíže. Nepřátelé od počátku „zemdlívali ruce lidu Judského a odrazovali je, aby nestavěli,“ „a zastavovali je mocí a silou“ **Ezdráš 4,4.23.** Avšak Hospodin zasáhl v prospěch stavitelů a pravil skrze proroka k Zorobábelovi: „Co jsi ty, ó horo vysoká, před Zorobábelem? Rovina. Nebo doloží nejvyšší kámen s hlučným pokřikováním: Milost, milost jemu.“ (Uzach 4,7)

Po celou dobu bytí lidu Božího se vrší velké hory zdánlivě nepřekonatelných nesnází před těmi, kdož usilují uskutečnit úmysl nebes. Tyto překážky dopouští Hospodin jako zkoušku víry. Vyvstanou-li kolem nás na všech stranách překážky, nastala ta pravá doba, kdy musíme především věřit v Boha v moc jeho Ducha. Pěstování živé víry přináší růst duchovní síly a rozvoj neochvějné důvěry. Tím se duše stává vítěznou silou. Před žádostí víry mizí překážky, které satan klade křesťanu v cestu, neboť mu na pomoc přicházejí nebeské síly. „Nic vám nebude nemožného.“ **Matouš 17,20.**

Svět obvykle začíná všechny věci s okázalostí a chvástáním. Boží způsob je učinit z maličkosti začátek slavného vítězství pravdy a spravedlnosti. Někdy Bůh vychovává své pracovníky tím, že jim dává okusit zklamání a zdánlivou porážku. Jeho záměrem je, aby se naučili zvládat nesnáze.

Lidé jsou často v pokušení couvnout před nesnázemi a překážkami, kterým by měli čelit. Zachovají-li si však svou pevnou víru od počátku až do konce, Bůh jim objasní cestu. Úspěch se dostaví, budou-li s těžkostmi bojovat. Před neohroženým duchem a neochvějnou vírou Zorobábelovou budou srovnány velehory nesnází a ten, jehož ruce položily základ „ruce jeho dokonají.“ „Doloží nejvyšší kámen s hlučným prokřikováním. Milost, milost jemu.“ **Zacharjáš 4,9.7.**

Církev Boží nezaložila lidská síla a moc, a proto ji lidská moc a síla nemůže zničit. Ne na skále lidské moci, ale na Kristu Ježíši, Skále věků, byla církev založena „a brány pekelné ji nepřemohou“ **Matouš 16,18.** Přítomnost Boží dává stálost věci Boží. „Nedoufejtež v knížatech ani v synech lidských“ (**Žalm 146,3**); tento výrok je určen také nám. „V utišení se a v doufání bude síla vaše.“ **Izajáš 30,15.** Slavné dílo Boží, založené na věčných zásadách spravedlnosti, nikdy nezanikne. Bude pokračovat a sílit, „ne silou, ani mocí, ale Duchem mým, praví Hospodin zástupů“ **Zacharjáš 4,6.**

Zaslíbení „ruce Zorobábelovy založily dům tento, a ruce jeho jej také dokonají,“ (**Zacharjáš 4,9**) se do písmene splnilo. „I stavěli starší Židovští, a šťastně se jim vedlo vedle proroctví Aggea proroka, a Zachariáše syna Iddova. Stavěli tedy a dokonali z rozkázání Boha Izraelského, a z rozkázání Cýra a Daria, a Artaxerxa, krále Perského. A dokonán jest ten dům k třetímu dni měsíce Adar, a ten byl rok šestý kralování Daria krále.“ **Ezdráš 6,14.15.**

Krátce nato byl obnovený chrám zasvěcen. „Synové Izraelští, kněží a Levitové, i jiní, kteříž byli přišli z převedení, posvětili toho domu Božího s radostí“ a „čtrnáctého dne měsíce prvního“ „slavili... velikonoc“ **Ezdráš 6,16.19.**

Druhý chrám se prvnímu nevyrovnal ve velkoleposti, ani nebyl oslaven těmi viditelnými znaky boské přítomnosti, jichž se dostalo prvnímu chrámu. Nebylo projevů nadpřirozené síly, jež by provázely jeho zasvěcení. Neobjevil se oblak slávy, jenž by naplnil nově vystavěnou svatyni. Nesestoupil oheň s nebe, aby strávil obět' na oltáři. Svátý oblak nepřebýval mezi cherubíny ve svatyni svatých; nebyla tam truhla smlouvy, slitovnice a desky svědectví. Žádné znamení z nebe neoznamovalo vyptávajícím se kněžím vůli Hospodinovu.

A přece to byla stavba, o níž Hospodin pravil skrze proroka Agegea: „Větší bude sláva domu tohoto posledního, než onoho prvního.“ „Pohnu, pravím, všemi národy, a přijdou k Žádoucímu všechněm národům, i naplním dům tento slávou, praví Hospodin zástupů.“ **Ageus 2,10.8.** Po staletí se učení mužové snaží ukázat, čím se splnilo zaslíbení Boží, dané Agegeovi; s příchodem Ježíše Nazaretského, Žádoucího všechněm národům, jenž svou osobní přítomností posvětili prostory chrámu, odmítají nyní mnozí tvrdošijně uzнат nějakou zvláštní souvislost. Pýcha a nevěra zaslepují jejich mysl, takže nechápou pravý význam prorokových slov.

[393] Druhý chrám nebyl sice poctěn oblakem slávy Hospodinovy, byl však poctěn přítomností toho, v němž přebývala „celá plnost božskosti tělesně“ — samým Bohem, „který se zjevil tělesně“ **Koloským 2,9; 1. Timoteovi 3,16.** Tím, že byl poctěn osobní přítomností Krista za jeho působení na zemi, jen tím předčil druhý chrám v slávě chrám první. „Žádoucí všechněm národům“ vskutku přišel do svého chrámu, když Muž z Nazareta učil a uzdravoval na jeho posvátných nádvořích.

[394]

49. kapitola — Za dnů královny Ester

Za panování krále Cýra, který Židům projevil takovou přízeň, využilo téměř padesát tisíc zajatých dítek Izraele nařízení, které povolovalo jejich návrat. Ve srovnání se statisíci Židů, rozptýlených po všech oblastech Médo-Perské říše, to však byl pouhý zlomek. Velká většina Izraelských se rozhodla, že raději zůstane v zemi svého vyhnanství, než aby podstupovala těžkosti spojené s cestou domů a se znovuvýstavbou svých zničených měst a domovů.

Uplynulo více než dvacet let a Darius Hystaspes, který tehdy panoval, vydal druhé nařízení, jež bylo právě tak příznivé jako první. Tím Bůh ve své milosti poskytl další příležitost Židům v Médo-Perské říši, aby se vrátili do země svých otců. Hospodin předvídal, že nastanou těžké časy, až bude panovat Xerxes — neboli Asver, jak se nazývá v knize Ester —, a proto naklonil srdce vládců a vnukl také Zachariášovi, aby přemluvil vyhnance k návratu.

„Nuže, nuže, utectez již z země půlnoční,“ znělo poselství rozptýleným kmenům Izraele, které se usadily v mnoha zemích daleko od svých původních domovů. „Se čtyř stran světa volný průchod učinil jsem vám, praví Hospodin. Nuže, Sione, kterýž přebýváš u dcery Babylonské, vydobud' se. Nebo takto praví Hospodin zástupů: Po slávě poslal mne proti národům těm, kteříž zloupili vás; nebo kdož se dotýká vás, dotýká se zřítelnice oka mého. Nebo aj, já zdvihnu ruku svou proti nim, a budou loupež služebníkům svým, i zvíte, že Hospodin zástupů poslal mne.“ *Zachariáš 2,6-9.*

Hopodin měl stále v úmyslu, jak bylo jeho úmyslem od prvopočátku, aby jeho lid byl na zemi chválou slávy jeho jména. Za dlouhá léta, kdy byli ve vyhnanství, poskytl jim Bůh mnoho příležitostí aby obnovili svou věrnost k němu. Někteří se rozhodli, že uposlechnou, někteří v tom našli spásu uprostřed soužení. Mnozí z nich se pak přidají k zbývajícím, kteří se vrátí. Písmo svaté je přirovnává k ratolesti „z vrchu cedru toho vysokého“, která bude štípena „na hoře vysoké a vyvýšené, na hoře vysoké Izraelské“ *Ezechiel 17,22.23.*

[395]

Byli to ti, jejichž „ducha vzbudil Bůh“ (**Ezdráš 1,5**), kteří se vrátili podle Cýrova nařízení. Bůh však nepřestal naléhat na ty, kteří dobrovolně zůstali v zemi svého vyhnanství, a rozličnými způsoby jim umožňoval, aby se také vrátili. Avšak na velký počet těch, kdož nevyužili Cýrova nařízení, pozdější působení neúčinkovalo a ani tehdy, když je Zachariáš vyzval, aby bez otálení odešli z Babylóna, výzvy neuposlechli.

Zatím se poměry v Médo-Peské říši rychle měnily. Darius Hystaspes, za jehož panování byla Židům prokázána tak velká přízeň, byl vystřídán Xerxem Velikým. Za jeho vlády přišla krutá doba na ty z Židů, kteří nedbali poselství vyzývající je k odchodu. Protože odmítli využít možnosti k útěku, kterou jim poskytl Bůh, octli se nyní tváří v tvář smrti.

Satan v té době použil Aman Agagského, bezohledného muže, který měl v Médo-Perské říši velkou moc, aby mařil úmysly Boží. Aman pociťoval silnou nenávist vůči Židu Mardocheovi. Mardocheus nespáchal Amanovi nic zlého, odmítl jen prokazovat mu božskou úctu. Amanovi bylo málo „vztáhnouti ruku na Mardochea samého“ a zamýšlel vyhubit „národ Mardocheův, totiž všechny Židy, kteříž byli ve všem království Asverovu“ **Ester 3,6**.

[396] Sveden nepravdivým hlášením Amanovým, vydal Xerxes nařízení, že mají být vyhlazeni všichni Židé, „rozptýlení a roztroušení mezi lidem ve všech krajinách“ **Ester 3,8**. Médo-Perského království. Byl stanoven den, kdy Židé měli být vybiti a jejich majetek zabaven. Stěží si král uvědomoval, jaké dalekosáhlé následky by mělo důsledné provedení tohoto nařízení. Sám satan, skrytý strůjce plánu, se tak pokoušel zbavit zemi těch, kdož si zachovali známost pravého Boha. „V každé krajině i místě, kamžkoli slovo královské a výpověď jeho došla, kvílení veliké bylo od Židů, a půst, pláč i úpění, a žíni s popelem podestřeli sobě mnozí.“ **Ester 4,3**. Nařízení v Médo-Perské říši nebylo možné odvolat; zdálo se, že není naděje; všichni Izraelští byli určeni k záhubě. Avšak plány nepřítele potřela Moc, která vládne nad lidem. Prozřetelností Boží se královnou Médo-Perského království stala Židovka Ester, která se bála Nejvyššího. Mardocheus byl její blízký příbuzný. Ve chvíli své nejvyšší nouze se rozhodli, že se obrátí na Xerxa a budou prosit za svůj lid. Ester se musela odvážit předstoupit před něho jako přímlovkyně. „Kdo ví,“

pravil Mardocheus, „ne pro tento-lis čas přišla k tomu království?“ **Ester 4,14.**

Vážná chvíle, v níž se Ester octla, žádala rychlý, rozhodný čin; jak ona, tak Mardocheus si však uvědomovali, že nepřijde-li jim Bůh mocně na pomoc, jejich úsilí nebude k ničemu. Proto se Ester uchýlila k Bohu, zdroji své síly. „Jdi,“ přikázala Mardocheovi, „a shromažď všechny Židy, což jest jich v Susan, a post' te se za mne, a nejezte ani píte za tři dni, v noci ani ve dne. Já podobně, i panny mé postiti se budou, a teprv vejdu k králi, což však neobyčejné (tj. nezákonné) jest, a jestližeť zahynu, nechť zahynu.“ **Ester 4,16.**

Události, které pak rychle následovaly, - předstoupení Ester před krále, velká přízeň, kterou jí projevil, hostina krále a královny, jíž se zúčastnil Aman jako jediný host, neklidná noc králova, veřejná pocta prokázaná Mardocheovi, pokoření a pád Amana, když byl odhalen jeho bezbožný plán — to všechno jsou součásti známé historie. Bůh podivuhodně zakročil ve prospěch svého kajícího lidu; král vydal druhé nařízení, které Židům dovolovalo, aby hájili své životy. Nařízení bylo rychle sděleno do všech částí říše posly na koních, kteří „vyjeli snažným a rychlým během s poručením královským“. „Ano i v každé krajině i v každém městě, na kteréžkoli místo poručení královské a výpověd jeho došla, veselé a radost měli Židé, hody a dobrou vůli, a mnozí z národů jiných přistupovali k Židům; nebo připadl na ně strach Židovský.“ **Ester 8,14.17.**

V ustanovený den, kdy měli být vyhlazeni, „shromáždili se Židé v městech svých, po všech kajinách krále Asvera, aby vztáhli ruku na ty, kteříž hledali jejich zlého. A žádný před nimi neostál, nebo připadl strach jejich na všechny národy“. Andělé vynikající silou dostali od Boha rozkaz, aby ochraňovali lid Boží, „zastávající života svého“ **Ester 9,2.16.**

[397]

Mardocheovi se dostalo čestného postavení, které dosud zastával Aman. Byl pak „druhý po králi Asverovi, a veliký u Židů, i vzácný u všeho množství bratří svých“ (**Ester 10,3**) a hájil ze všech sil dobro Izraele. Tak Bůh způsobil, že jeho vyvolenému lidu se znovu dostalo přízně médo-perského dvora, což umožnilo uskutečnění jeho záměru, aby se vrátili do své vlasti. Teprve však o několik let později, až v sedmém roce vlády Artaxerxe I, nástupce Xerxa Velikého, se vrátil do Jeruzaléma větší počet Židů, vedených Ezdrášem.

Zkoušky, které přišly na lid Boží za dnů královny Ester, nejsou příznačné jen pro onen věk. Jan, pohlížeje přes věky na konec času, praví: „I rozhněval se drak na tu ženu, a šel bojovati s jinými ze semene jejího, kteříž ostříhají příkázání Božích a mají svědectví Ježíše Krista.“ **Zjevení 12,17**. Někteří z těch, kdož dnes žijí na zemi, dožijí se naplnění těchto slov. Týž duch, který v minulých věcích sváděl mocné k pronásledování pravé církve, povede i v budoucnu k podobným zásahům proti těm, kdož zůstanou věrni Bohu. Právě nyní se již konají přípravy k tomuto poslednímu velkému boji.

Nařízení, které bude nakonec vydáno proti ostatkům lidu Božího, bude velmi podobné nařízení, jež vydal Asver proti Židům. V malém houfu věřících, kteří zachovávají sobotu, vidí dnes nepřátelé pravé církve Mardochea v bráně. Úcta lidu Božího k zákonu Božímu je stálou výtkou těm, kteří odvrhli bázeň Boží a pošlapávají sobotu Boží.

Satan vyvolá rozhořčení proti menšině, která odmítá přijmout světské zvyklosti a tradice. Významní a věhlasní mužové se spojí se zločinci a zpuštíky proti lidu Božímu. Bohatí a vzdělaní společně budou zahrnovat lid Boží pohrdáním. Spiknou se proti němu vládcové, ba i kazatelé a členové církve. Slovem i písmem, chvástáním, výhružkami a posměchem se budou snažit zvrátit víru lidu Božího. Nepravdivými tvrzeními a zlobnými výzvami budou rozmýchávat v lidech vášně. Protože nebudou moci proti zastáncům biblické soboty namítat „tak praví Písmo“, uchýlí se k útlaču, aby tento nedostatek nahradili. Aby získali oblibu a přízeň, vyhoví zákonodárci požadavku, aby byla uzákoněna neděle. Avšak ti, kdož se bojí Boha, nemohou uznat ustanovení, které se přičí některému příkázání Desatera. Na tomto bojišti se bude odehrávat poslední velký boj mezi pravdou a bludem. A nejsme ponecháni v pochybách, jak tento boj dopadne. Dnes, stejně jako za dnů Ester a Mardochea, obhájí Hospodin svou pravdu a svůj lid.

[398]

[399]

50. kapitola — Ezdráš, kněz a písař

Asi sedmdesát let po návratu první skupiny vyhnanců, které přivedl Zorobábel a Jozue, dosedl na trůn Médo-Perské říše Artaxerxes Longimanus. Jméno tohoto krále je spojeno se svatými dějinami řadou podivných opatření. Za vlády tohoto panovníka žili a působili Ezdráš a Nehemiáš. Tento král vydal v roce 457 př. Kr. třetí a poslední nařízení o znovuvybudování Jeruzaléma. Za jeho vlády se vrátila skupina Židů pod Ezdrášovým vedením, Nehemiáš a jeho druzi dostavěli zdi Jeruzaléma, byly obnoveny služby v chrámě a také Ezdráš a Nehemiáš provedli velké náboženské reformy. Za svého dlouholetého panování projevil král často přízeň lidu Božímu a ve svých důvěrných a milovaných židovských přátelích, Ezdrášovi a Nehemiášovi, viděl muže ustanovené Bohem, vyvolené pro zvláštní dílo.

Zážitek, který měl Ezdráš v době, kdy žil mezi Židy pozůstalými v Babylóně, byl tak neobvyklý, že upoutal pozornost krále Artaxerxe, s nímž Ezdráš svobodně rozmlouval o moci Boha nebeského a o božském úmyslu usadit znovu Židy v Jeruzalémě.

Ezdráš byl potomkem synů Áronových a dostalo se mu kněžské výchovy; kromě toho se seznámil se spisy kouzelníků, hvězdářů a mudrců Médo-Perské říše. S tím, čeho dosáhl v duchovní oblasti, však nebyl spokojen. Toužil být v naprostém souladu s Bohem. Toužil po moudrosti, aby mohl konat vůli Boží. A tak „uložil v srdci svém, aby zpytoval zákon Hospodinův a plnil jej“ **Ezdráš 7,10**. To ho přivedlo k tomu, aby se pilně věnoval studiu dějin lidu Božího, jak byly zaznamenány v knihách proroků a králů. Pátral v historických a básnických knihách Písma, aby poznal, proč Hospodin dopustil, aby byl Jeruzalém rozbořen a lid Boží odveden do zajetí do pohanské země.

Zvláštní pozornost věnoval Ezdráš tomu, co Izrael prožil od chvíle, kdy Abrahámovi bylo dáno zaslíbení. Zkoumal poučení, jež byla dána s hory Sinaj a za dlouhé období putování po poušti. Byl v srdci dojat, když poznával více a více o tom, jak Bůh jednal se svými

[400]

dítkami, a když pochopil svatost zákona daného se Sinaje. Prodělal nové, dokonalé obrácení a rozhodl se, že prozkoumá záznamy ze svatých dějin, aby mohl jejich znalost použít k blahu a osvětlení svého národa.

Ezdráš se snažil připravit se niterně pro dílo, o němž věděl, že ho čeká. Opravdově hledal Boha, aby mohl být moudrým učitelem Izraele. Když se naučil podřizovat svou mysl a vůli Božskému vedení, vnesl do svého života zásady pravého posvěcení, které měly v pozdějších letech přetvářející vliv nejen na mládež, která u něho hledala poučení, nýbrž na všechny, kteří s ním přišli do styku.

Bůh vyvolil Ezdráše, aby se stal nástrojem pro blaho Izraele, aby tím mohl vrátit kněžskému stavu čest a slávu, jež z valné části pozbyl v době zajetí. Z Ezdráše se stal muž neobyčejně vzdělaný, „člověk zběhlý v zákoně Mojžíšově“ **Ezdráš 7,6**. Tyto schopnosti z něho učinily význačného muže v Médo-Perském království.

Ezdráš se stal mluvčím Božím. Učil všechny kolem sebe zásadám, jež vládnu nebesy. Pokud jsem žil, ať už to bylo u dvora krále Médo-Perské říše, nebo v Jeruzalémě, bylo pak jeho hlavním dílem povolání učitele. Když sděloval druhým pravdy, jež poznal, jeho horlivost k práci rostla. Stal se mužem zbožným a snaživým. Byl světu svědkem Hospodinovým o síle biblické pravdy, která zušlechťuje každodenní život.

Ezdrášovo úsilí probudit zájem o hloubání v Písmech bylo provázeno jeho příčinlivým celoživotním úsilím o zachování a rozmnožení Písem svatých. Shromáždil všechny opisy zákona, které jen mohl najít, a dal je přepsat a rozšířit. Ryzí slovo, takto rozmnožené a vložené do rukou mnoha lidí, šířilo vědomosti neocenitelné hodnoty.

[401] Víra, že Bůh vykoná mocné dílo pro svůj lid, vedla Ezdráše k tomu, že řekl Artaxerxovi o své touze vrátit se do Jeruzaléma, aby tam oživil zájem o zkoumání slova Božího a aby pomohl svým bratřím při znovuvýstavbě Svatého města. Když Ezdráš prohlásil, že plně věří v Boha Izraele jako v toho, jenž může dobře ochránit svůj lid a bohatě se o něj postarat, učinilo to na krále hluboký dojem. Pochopil, že Izraelští se vracejí do Jeruzaléma, aby mohli sloužit Hospodinu. Králova důvěra v Ezdrášovu poctivost byla tak velká, že mu prokázal laskavost, vyhověl jeho žádosti a ušetřil mu bohaté dary pro chrámovou službu. Učinil ho zvláštním vyslancem

Médo-Perského království a vybavil ho rozsáhlou pravomocí, aby uskutečnil záměry, jež choval v srdci.

Nařízení Artaxerxa Longimana o obnovení a výstavbě Jeruzaléma, třetí to nařízení vydané po skončení sedmdesátiletého vyhnanství, je pozoruhodné tím, jak se vyslovuje o Bohu nebeském, jak uznává Ezdrášovy znalosti a jak štědře se stará o dary pro ostatek lidu Božího. Artaxerxes mluví o Ezdrášovi jako o „knězi umělém v zákoně, zběhlém v těch věcech, kteréž přikázal Hospodin, a v ustanoveních jeho v Izraeli,“ jako o „knězi umělém v zákoně Boha nebeského“. Král se svými rádci ochotně obětoval „Bohu Izraelskému, jehož příbytek jest v Jeruzalémě,“ nadto zařídil, aby mnohé velké náklady byly hrazeny „z komory královské“. **Ezdráš 7,11.12.15.20.**

„Jsi od krále a sedmi rad jeho poslán“ pravil Artaxerxes Ezdrášovi, „abys dohlédal k Judstvu a k Jeruzalému podlé zákona Boha svého, kterýž máš v ruce své.“ Dále pak nařídil: „Což by koli bylo z rozkazu Boha nebeského, necht' rychle spraví k domu Boha nebeského. Nebo proč má býti prchlivost jeho proti království královu i synům jeho?“ **Ezdráš 7,14.23.**

Když vydal Izraelským povolení k návratu, učinil Artaxerxes také opatření, aby byly obnoveny staré výsady příslušníků kněžského stavu. „Oznamujeme vám,“ pravil, „aby na žádného z kněží a Levitů, zpěváků, vrátných, Netinejských a služebníků v domě Boha toho, platu, cla a úroku žádný úředník nevzkládal.“ Zařídil také, aby byli ustanoveni správní úředníci, kteří by vládli lidu spravedlivě podle židovského zákoníku. „Ty Ezdráši, podlé moudrosti Boha svého, kterouž jsi obdařen,“ přikázal, „nařídíš soudce a rádce, kteříž by soudili všecken lid, jenž jest za řekou, ze všech, kteříž povědomi jsou zákona Boha tvého. A kdo by neuměl, budete učiti. Kdož by pak koli neplnil zákona Boha tvého a zákona králova, ať se ihned soud vynese o něm, buď k smrti, buď to k vypovězení jeho, neb aby na statku pokutován byl, aneb vězením trestán.“ **Ezdráš 7,24-26.**

[402]

Tak s „pomocí Boha svého“ přesvědčil Ezdráš krále, aby se dobře postaral o návrat všeho lidu Izraele a kněží a Levitů v Médo-Perské říši, kteří se rozhodli „dobrovolně jíti. . . do Jeruzaléma“ **Ezdráš 7,9.13.** Tím se rozptýleným dítkám Izraele dostalo znovu příležitosti vrátit se do země, s jejímž vlastnictvím byla spjata zaslíbení daná domu Izraelskému. Toto nařízení způsobilo velkou radost těm, kdož spolu s Ezdrášem zpytovali, jaké má Bůh úmysly se svým lidem.

„Požehnaný Hospodin Bůh otců našich,“ volal Ezdráš, „kterýž dal to v srdce královo, aby zvelebil dům Hospodinův, kterýž jest v Jeruzalémě, a naklonil ke mně milosrdenstvím krále i rad jeho, i všech mocných knížat královských.“ **Ezdráš 7,27.28.**

V tom, že Artaxerxes vydal toto nařízení, projevila se prozřetelnost Boží. Někteří ji v tom poznali a rádi využili příležitosti k návratu za podmínek tak výhodných. Bylo určeno shromáždění, a ve stanovenou dobu se na něm sešli ti, kteří se chtěli vydat na dlouhou cestu do Jeruzaléma. „Shromáždil jsem je pak u potoka, kterýž vpadá do Ahavy,“ praví Ezdráš, „a leželi jsme tu tři dni.“ **Ezdráš 8,15.**

Ezdráš očekával, že se do Jeruzaléma bude vracet velké množství lidí, avšak počet těch, kteří uposlechli výzvy, byl překvapivě malý. Mozi z těch, kdož nabyli domů a pozemků, nechtěli obětovat svůj majetek. Zvykli si na pohodlí a přepych, byli zcela spokojeni a raději zůstali. Jejich příklad strhl další, kteří by jinak sdíleli podíl těch, kdož se řídili vírou.

Když Ezdráš přehlížel shromážděný hlouček, byl překvapen, že v něm nenachází ani jediného ze synů Lévi. Kde zůstali příslušníci kmene, který byl oddělen pro svatou službu v chrámě? Na výzvu: „Kdo je na straně Páně?“ měli být Levité první, kdo odpoví. V zajetí a také později, těšili se mnohým výsadám. Mohli naprosto svobodně sloužit duchovním potřebám svých bratří ve vyhnanství. Byly vystavěny synagogy, v nichž kněží sloužili Bohu a učili lid. Zachovávaní soboty a vykonávání svatých obřadů spjatých s židovskou vírou bylo dovoleno.

[403] V letech, jež následovala po skončení zajetí, se však poměry změnilly a vůdcové Izraele přijali mnoho nových povinností. Chrám v Jeruzalémě byl znovu vystavěn a zasvěcen a k vykonávání služeb v chrámě bylo zapotřebí více kněží. Pocit' oval se naléhavý nedostatek mužů Božích, kteří by působili jako učitelé lidu. Kromě toho hrozilo Židům, kteří zůstali v Babylóně, nebezpečí, že bude omezena jejich náboženská svoboda. Skrze proroka Zachariáše, jakož i tím, co sami nedávno prožili v obtížných dobách královny Ester a Mardochea, byli Židé v Médo-Perské říši upozorněni, že by se měli vrátit do své vlastní země. Nastala doba, kdy bylo pro ně nebezpečné žít uprostřed pohanských vlivů. Pro tyto změněné poměry měli kněží v

Babylóně vidět ve vydaném nařízení zvláštní pokyn, aby se vrátili do Jeruzaléma.

Král a jeho knížata učinili více, než jen aby jim povolili návrat. Poskytli jim k tomu ještě hojnost prostředků. Kde však byli mužové, ochotní k návratu? Synové Léví selhali ve chvíli, kdy jejich rozhodnutí doprovodit své bratří by zapůsobilo na druhé, aby následovali jejich příkladu. Jejich zvláštní lhostejnost je smutným dokladem toho, jak se Izraelští v Babylóně stavěli k záměru, který měl Bůh se svým lidem.

Ještě jednou vyzval Ezdráš Levity, když jim poslal naléhavé pozvání, aby se připojili k hloučku navrátilců. Aby zdůraznil, jak je důležité jednat rychle, poslal se svou písemnou výzvou některé ze svých „přednějších“ a „muže učené“ **Ezdráš 7,28; 8,16**.

Ezdráš zůstal u navrátilců a pověření poslové zatím vyřizovali jeho prosbu, „aby přivedli služebníky domu Boha našeho“ **Ezdráš 8,17**. Výzva měla účinek; někteří z těch, kteří dosud váhali, se nakonec rozhodli, že se vrátí. Celkem bylo přivedeno do tábora asi čtyřicet kněží a dvě stě dvacet Netimejských — mužů, na něž se Ezdráš mohl spolehnout jako na moudré služebníky, dobré učitele a pomocníky.

Nyní byli všichni připraveni vyrazit. Před nimi byla cesta, která potrvá několik měsíců. Mužové brali s sebou své ženy a děti a svůj majetek a kromě toho i drahocenné věci určené pro chrám a bohoslužby. Ezdráš si byl vědom toho, že cestou na ně budou číhat nepřátelé, připravení oloupit a zahubit jeho a jeho družinu; přesto nepožádal krále o ozbrojené síly na svou ochranu. „Stydl jsem se,“ podává vysvětlení, „žádati od krále vojska a jízdných, aby nás bránili před nepřáteli na cestě; neboť jsme byli pravili králi, řkouce: Ruka Boha našeho jest nade všemi, kteříž ho hledají upřímně, ale moc a prchlivost jeho proti všechněm, kteříž ho opouštějí.“ **Ezdráš 8,22**.

Ezdráš a jeho druhové v tom viděli příležitost k zvelebení jména Božího před pohany. Víra v moc živého Boha bude posílena, když Izraelští sami nyní projeví naprostou víru ve svého božského Vůdce. Proto se rozhodli, že se plně spolehnou na Boha. Nebudou žádat o vojenskou ochranu. Nebudou dávat pohanům záminku, aby mohli přičítat síle člověka slávu, jež patří jedině Bohu. Nesměli připustit, aby v myslích jejich pohanských přátel vyvstala jediná pochybnost o tom, že jako lid Boží spoléhají upřímně na Boha. Síly lze nabýt nikoli

bohatstvím, nikoli mocí a vlivem modloslužebníků, nýbrž přízní Boží. Toliko zachováváním zákona Hospodinova a jeho poslušností mohou být ochráněni.

Tato znalost podmínek, za nichž se mohou nadále těšit požehnáním z ruky Boží, dodala větší slavnost bohoslužbě, kterou před jejich odchodem konal Ezdráš se svým hloučkem věrných duší. „Vyhlásil jsem tu půst u řeky Ahava,“ praví Ezdráš o svém zážitku, „abychom se ponížovali před Bohem svým, a hledali od něho cesty přímé sobě a dítkám svým, i všemu jmění našemu.“ „A když jsme se postili a hledali v tom Boha svého, tedy vyslyšel nás.“ **Ezdráš 8,21.23.**

Mít požehnání Boží však neznamená, že není třeba dbát opatrnosti a být prozíravý. Jako zvláštní opatření k ochraně drahocenností Ezdráš „oddělil přednější kněží dvanácte“ - muže, kteří osvědčili svou věrnost a oddanost — „a odvážil jim stříbro a zlato, a to nádoby, oběť domu Boha našeho, kterouž obětovali král i rádci jeho, i knížata jeho a všecken lid Izraelský, což se ho našlo.“ Tito mužové byli slavnostně pověřeni, aby bedlivě střežili poklady, jež byly svěřeny jejich péči. „Vy jste posvěceni Hospodinu,“ prohlásil Ezdráš, „i tyto nádoby posvěceny jsou, a to stříbro i zlato jsou oběť dobrovolná Hospodinu Bohu otců vašich. Pilní toho buďte a ostříhejte, až to i odvážíte před kněžími, přednějšími a Levity, i předními z čeledi otcovských z Izraele v Jeruzalémě, v pokojích domu Hospodinova.“ **Ezdráš 8,24.25.28.29.**

[405] Péče, jakou projevoval Ezdráš při přepravě a ochraně pokladu Hospodinova, nám poskytuje poučení, hodné zamyšlení. Jen ti, jejichž důvěryhodnost byla prověřena, byli vybráni a dostalo se jim poučení, jaká odpovědnost na nich spočívá. Tím, že stanovil věrné služebníky za správce statků Hospodinových, dokázal Ezdráš, že poznal, jak je nutný a důležitý pořádek a řád v díle Božím.

V těch několika dnech, které Izraelští strávili přípravami na břehu řeky, byla vykonána všechna opatření pro dlouhou cestu. „Hnuli jsme se,“ píše Ezdráš, „od řeky Ahava dvanáctého dne měsíce prvního, abychom se brali do Jeruzaléma, a ruka Boha našeho byla s námi, a vytrhla nás z ruky nepřátel a úkladníků na cestě.“ **Ezdráš 8,31.** Asi čtyři měsíce trvala celá cesta, protože množství, které provázelo Ezdráše, celkem několik tisíc lidí, mezi nimi ženy a děti, mohlo postupovat jen pomalu vpřed. Všichni však došli bezpečně. Jejich nepřátelé byli zadrženi, aby jim nemohli uškodit. Jejich cesta

skončila se zdrarem a prvního dne pátého měsíce v sedmém roce panování Artaxerxova došli do Jeruzaléma.

[406]

51. kapitola — Duchovní oživení

Ezdráš přibyl do Jeruzaléma právě vhod. Jeho vlivu tu bylo velice zapotřebí. Jeho příchod vlil odvalu a naději do srdcí mnohých, kteří dlouho působili v těžkých podmínkách. Od návratu první skupiny vyhnanců pod vedením Zorobábel a Jozueho před více než sedmdesáti lety bylo již mnohé vykonáno. Chrám byl dokončen a zdi města byly zčásti opraveny. Přesto zbývalo ještě mnoho co dělat.

Mezi těmi, kteří se vrátili do Jeruzaléma v dřívějších letech, bylo mnoho takových, kteří zůstali Bohu věrni po celý svůj život; avšak značný počet jejich dětí zapomněl na svatost zákona Božího. I někteří z mužů, jimž byla svěřena odpovědnost, žili ve zjevném hříchu. Jejich počínání do velké míry ochromovalo úsilí druhých o pokrok věci Boží; a dokud bude takové přestupování zákona ponecháno bez pokárání, nebude moci na lidu spočinout požehnání nebes.

Bylo řízením Božím, že ti, kdož se vrátili s Ezdrášem, zvláště došli k hledání Hospodina. To, co právě zažili na své cestě z Babylóna, kdy je neochraňovala žádná lidská síla, jim dalo bohaté duchovní poučení. Mnozí se tím posílili ve víře; a když pak žili v Jeruzalémě vedle malomyslných a lhostejných, byl jejich vliv mocným činitelem v nápravě, která brzy nato započala.

Čtvrtého dne po příchodu odevzdali strážci pokladu stříbrné a zlaté předměty a nádoby pro službu ve svatyni do rukou chrámových služebníků v přítomnosti svědků při dodržení největší přesnosti. Každý předmět byl zapsán „v počtu a váze“ **Ezdráš 8,34**.

[407] Vyhnanci, kteří se vrátili s Ezdrášem, „obětovali zápaly Bohu Izraelskému“ jako oběť za hřích a na znamení své vděčnosti a svého díkůvzdání za ochranu, kterou jim za jejich cesty poskytovali svatí andělé. „I dali výpovědi královy vladařům královským i vejvodům za řekou, kteříž pomocní byli lidu i domu Božímu“ **Ezdráš 8,35.36**.

Brzy na to přišlo několik předních mužů Izraele k Ezdrášovi s vážnou stížností. Někteří z Izraelských, ba i z kněží a Levitů tak dalece pohrdli svatými příkázáními Hospodinovými, že se ženili s ženami okolních národů. „Nabrali sobě a synům svým dcer jejich,“

pravili Ezdrášovi, „a smísili se, símě svaté, s národy pohanských zemí; a knížata a vrchnost první byla v tom přestoupení.“ **Ezdráš 9,1.2.**

Když zkoumal příčiny, které vedly k tomu, že upadli v babylónské zajetí, Ezdráš poznal, že odpadnutí Izraele bylo do velké míry způsobeno jejich směřováním s pohanskými národy. Poznal, že kdyby byli bývali poslušni přikázání Božího a nesměšovali se s národy, které žily kolem nich, byli by bývali ušetřeni mnohého z toho, co smutného a pokořujícího je potkalo. Když nyní věděl, že přes to, co prožili, se vynikající mužové opovažují přestupovat zákony, dané jim jako ochrana před odpadnutím, vzkypěl rozhořčením. Myslel na to, že Bůh ve své dobrotivosti dopřál svému lidu opět se usadit v rodné zemi, a naplnil ho spravedlivý hněv a žal pro jejich nevděčnost. „Tu věc když jsem uslyšel,“ píše, „roztrhl jsem roucho své i plášť, a trhal jsem vlasy s hlavy své i z brady, a seděl jsem zděšený.“

„I shromáždili se ke mně všickni, třesoucí se před řečmi Boha Izraelského pro přestoupení lidu přestěhovaného, já pak seděl jsem zděšený, až do oběti večerní.“ **Ezdráš 9,3.4.**

V čase večerní oběti Ezdráš vstal, znovu roztrhl své roucho a svůj plášť, padl na kolena a v modlitbě vylil svou duši nebesům. Rozpřáhl ruce k Hospodinu a zvolal: „Bože můj, stydím se a hanbím pozdvihnouti, Bože můj, tváři své k tobě; nebo nepravosti naše rozmnožily se nad hlavou, a provinění naše vzrostlo až k nebi.“

„Ode dnů otců našich,“ pravil prosebník dále, „u veliké jsme vině až do tohoto dne, a pro nepravosti naše vydání jsme my, králové naši i kněží naši v ruku králů zemí pod meč, v zajetí a v loupež, a v zahanbení tváři, tak jakž se to nyní děje. Teď pak rychle stala se nám milost od Hospodina Boha našeho, že zanechal nám ostatků, a dal nám obydlí na místě svatém, aby osvítil oči naše Bůh náš, a dal nám maličké povydechnutí od služby naší. Nebo ač jsme byli služebníci, však nenechal nás Bůh náš v porobě naší, ale naklonil k nám milostí krále Perské, dav nám život, abychom vyzdvihli dům Boha našeho, a zase obnovili pustiny jeho, nýbrž ohradil nás v Judstvu a v Jeruzalémě.“

„Nyní tedy což díme, ó Bože náš, po těch věcech, poněvadž jsme opustili přikázání tvá, kteráž jsi vydal skrze služebníky své proroky?...Po všech pak těch věcech, kteréž na nás přišly pro zlé

skutky naše, a pro veliké naše provinění, poněvadž ty, Bože náš, netrestal jsi nás podle nepravostí našich, a dal jsi nám vysvobození takové, opět-liž bychom rušiti měli tvá přikázání, a přízniti se s národy těmito ohavnými? Zdaliž bys se zůřivě nehněval na nás, až bys nás do konce vyhladil, tak že by žádný nezůstal a neušel? Hospodine Bože Izraelský, ty jsi spravedlivý; nebo jsme pozůstali ostatkové, jakž se to vidí dnešního dne. Aj, my jsme před tebou s proviněním svým, ač bychom neměli postavovati se před tváří tvou pro věci takové.“ **Ezdráš 9,6-15.**

Zármutek Ezdráše a jeho druhů nad zlými skutky, které se zákeřně vkradly do samého díla Božího, vyvolal lítost. Hluboce zapůsobil na mnohé z těch, kteří zhřešili. „Plakal lid pláčem velikým“ **Ezdráš 10,1.** Lidé si začali uvědomovat ohavnost hříchu a ošklivost, s jakou na něj pohlíží Bůh. Poznávali svatost zákona, který jim byl dán na Sinaji, a mnozí se třásli, když pomysleli na svá přestoupení.

Jeden z přítomných, jménem Sechaniáš, uznal za pravdivá všechna slova, která pravil Ezdráš. „Myt' jsme zhřešili proti Bohu svému,“ doznal, „že jsme pojímali ženy cizozemky z národů zemí, a však vždy Izrael může míti naději při té věci.“ Sechaniáš podal návrh, aby všichni, kdož zhřešili, vstoupili v smlouvu s Bohem, aby došli odpuštění za své hříchy a byli uznáni „podle zákona“. „Vstaň,“ vyzval Ezdráše, „nebo na tobě jest ta věc, a my budeme při tobě. Posilň se a učiň tak.“ „I vstal Ezdráš a zavázal přísahou přednější kněží a Levity a všecken lid Izraelský, aby tak učinili.“ **Ezdráš 10,2-5.**

[409] Byl to počátek podivuhodné nápravy. S nekonečnou trpělivostí a ohleduplností a s pečlivým zřetelem k právům a blahu každého jednotlivce usiloval Ezdráš a jeho druzi přivést kající Izrael na správnou cestu. Především ostatním byl Ezdráš učitelem zákona; když osobně vyšetřoval každý případ, snažil se vštípiti lidu, že tento zákon je svatý a že jeho poslušností lze dosáhnout požehnání.

Kde Ezdráš působil, tam došlo k oživení zájmu o zpytování svatých Písem. Byli ustanovení učitelé k vyučování lidu; byl vyzvedáván a ctěn zákon Hospodinův. Lidé zkoumali knihy proroků a jejich stati, předpovídající příchod Mesiáše, přinesly naději a útěchu mnohým zarmouceným a umdleným srdcím.

Uplynulo přes dva tisíce let od doby, kdy Ezdráš „byl uložil v srdci svém, aby zpytoval zákon Hospodinův a plnil jej“ (**Ezdráš 7,10**), avšak ani tato dlouhá doba neubrala na vlivu jeho zbožného

příkladu. Záznam o jeho životě naplňuje po staletí mnohé rozhodláním, aby „zpytoval zákon Hospodinův a plnil jej“.

Ezdrášovy pohnutky byly vznešené a svaté; ke všemu, co konal, byl puzen hlubokou láskou k duším. Láska a starostlivost, kterou projevoval k těm, kdož zhřešili ať svévolně, nebo z nevědomosti, by měla sloužit za poučení všem, kteří usilují o nápravu. Služebníci Boží mají být pevní jako skála tam, kde se to týká správnosti zásad; přitom však mají projevovat soucit a shovívavost. Jako Ezdráš mají učit přestupníky způsobu života vštěpováním zásad, jež jsou základem všeho správného konání.

V dnešní době, kdy satan se různými prostředky snaží zaslepit lidi, aby neviděli závazné požadavky zákona Božího, je zapotřebí mužů, kteří dokáží, že mnozí „se třesou před přikázáním Boha našeho“ **Ezdráš 10,3**. Je zapotřebí opravdových reformátorů, kteří ukáží přestupníkům velkého Zákonodárce a naučí je, že „zákon Hospodinův jest dokonalý, občerstvující duši“ **Žalm 19,7**. Je zapotřebí mužů dobře znalých Písem, mužů, jejich každé slovo a čin velebí ustanovení Hospodinova, mužů, kteří touží posilnit víru. Tolik, tolik je zapotřebí učitelů, kteří dovedou vnést do srdcí úctu a lásku k Písmům!

Nepravost, která je dnes tak rozšířená, je ve velké míře možno přičíst tomu, že se nezkoumá a neposlouchá Písmo, neboť nedbá-li se slova Božího, pohrdá se tím jeho mocí, která zadržuje hříšné tužby srdce. Lidé se starají o své tělesné blaho a sklízejí pak zkázu.

[410]

Se zanedbáváním bible přichází odvrácení od zákona Božího. Tvrzení, že člověk nemusí být poslušen božských předpisů, oslabuje sílu mravního cítění a otevírá propust', jíž vniká nepravost zaplavující svět. Nezákonnost, rozmařilost a zkaženost se šíří jako potopa vše zachvacující. Všude je vidět závist, podezírání, pokrytectví, nedostatek porozumění, řevnivost, soupeření zrazování svaté důvěry, požitkářství. Zdá se, že celý systém náboženských zásad a pouček, který má tvořit základ a páteř života společnosti, je jen kymácející se věc, která se brzy rozpadne.

V posledních dnech dějin této země promlouvá stále hlas, který promluvil se Sinaje: „Nebudeš míti bohů jiných přede mnou.“ **2. Mojžíšova 20,3**. Člověk postavil svou vůli proti vůli Boží, nemůže však umlčet slovo přikázání. Lidská mysl se nemůže vyhnout svému závazku, který má vůči vyšší moci. Lidé si mohou vymýšlet mnohé

teorie a dohady, mohou se snažit stavět vědu proti zjevení a tak se pokoušet odstranit zákon Boží; silněji a stále silněji však zaznívá příkázání: „Svému Pánu Bohu se klaněj a jej samotného uctívej!“ **Matouš 4,10.**

Zákon Hospodinův nelze ničím oslabit ani zesílit. Je takový, jaký je. Vždy byl a vždy bude svatý, spravedlivý a dobrý, dokonalý sám o sobě. Nemůže být zrušen, ani změněn. „Ctít“ nebo „nectít“ zákon — tot' pouhá řeč člověka.

Mezi zákony lidskými a ustanoveními Hospodinovými nastane poslední velký boj odvěkého zápasu mezi pravdou a bludem. Právě vstupujeme do tohoto boje — ne do boje mezi soupeřícími církvemi bojujícími o nadvládu, ale do boje mezi náboženstvím bible a náboženstvím bajek a tradic. Činitelé, kteří se spojují proti pravdě, projevují nyní velkou činorodost. Svatého slova Božího, které nám bylo odevzdáno za cenu tak velkého utrpení a krveprolití, si lidé váží jen málo. Jen nemnozí je přijímají za skutečné pravidlo života. Nevěra se rozmáhá nebývalou měrou, a to nejen ve světě, ale i v církvi. Přicházejí mnozí a popírají poučky, jež jsou samými pilíři křesťanské víry. Velké skutky stvoření, jak je vylíčili pisatelé pod vnutím Ducha, pád člověka, usmíření, věčná platnost zákona — to všechno velká část křesťanského světa prakticky zavrhuje. Tisíce těch, kteří si zakládají na svých znalostech, považují za důkaz slabosti bezvýhradně důvěřovat Bibli a za důkaz vzdělání považují hledat v Písmech nesrovnalosti, zlehčovat a vyvracet její nejdůležitější pravdy.

[411]

Křesťané by měli být připraveni na to, co překvapivě brzy přijde na svět. Tato příprava by měla spočívat v pilném zkoumání slova Božího a v úsilí žít ve shodě s jeho předpisy. Strašné otázky věčnosti žádají od nás něco víc než jen pomyslné náboženství, náboženství slov a obřadů, v němž pravda je odtržena. Bůh volá po oživení a nápravě. Slova bible a bible sama musí být slyšet z kazatelen. Bible však byla oloupena o svou moc a výsledek je vidět v nižší úrovni duchovního života. V mnohých kázáních se dnes postrádá to božské zjevení, jež probouzí svědomí a duši přináší život. Posluchači nemohou pak říkat: „Zda-li v nás srdce nehořelo, jak k nám na cestě mluvil, jak nám otvíral Písma?“ **Lukáš 24,32.** Jsou mnozí, kteří volají po živém Bohu a touží po božské přítomnosti. Kéž slovo Boží promluví k srdci! Kéž ti, kdož slyšeli jen tradiční podání a nauky

vymyšlené člověkem, uslyší hlas toho, jenž může obnovit duši k věčnému životu!

Velké světlo zazářilo z patriarchů a proroků. Slavné věci byly řečeny o Siónu, městu Božím. Tím Hospodin naznačil, že světlo má vyzařovat i z jeho dnešních následovníků. Když starozákonní svatí podali tak skvělé svědectví věrnosti, neměli by ti, na něž září světlo nahromaděné za staletí, podávat ještě skvělejší svědectví o síle pravdy? Sláva proroctví vylévá své světlo na naši stezku. Předobraz se stal skutečností v smrti Syna Božího. Kristus povstává z mrtvých a vyhlašuje nad otevřeným hrobem: „Já jsem vzkříšení a život.“ **Jan 11,25**. Posílá svého Ducha na svět, aby nám všechny ty věci připomínal. Zázračnou mocí zachovává své psané slovo přes všechny věky.

Reformátoři, podle jejichž protestu se jmenujeme protestanté, cítili, že je Bůh povolal, aby dali světu světlo evangelia; a ve svém úsilí tak učinit byli ochotni obětovat svůj majetek, svou svobodu i život sám. Vzdor pronásledování a hrozbě smrti bylo evangelium hlášáno široko daleko. Slovo Boží bylo přinášeno lidem a lidé všech vrstev, vysoce postavení i prostí, bohatí i chudí, učené i nevědomé, všichni je dychtivě zkoumali. Jsme my v tomto posledním boji velkého zápasu tak věrní svému úkolu, jako byli ranní reformátoři? [412]

„Trubte trubou na Sionu, uložte půst, svolajte shromáždění. Shromážděte lid, posvěťte shromáždění, shromážděte starce, shromážděte maličké, . . . kněží, služebníci Hospodinovi, ať plačí mezi síncí a oltářem, a řeknou: Odpusť, ó Hospodine, lidu svému, a nevydávej dědictví svého v pohanění.“ „Obrát' se ke mně samému celým srdcem svým, a to s postem a s pláčem i s kvílením. A roztrhněte srdce vaše, a ne roucha vaše, a navraťte se k Hospodinu Bohu vašemu; neboť jest on milostivý a lítostivý, dlouhočekající a hojný v milosrdenství, a kterýž lituje zlého. Kdo ví, neobráti-li se a nebude-li želeť, a nezůstaví-li po něm požehnání, oběti suché a mokré Hospodinu Bohu vašemu.“ **Jóel 2,15-17.12-14**. [413]

52. kapitola — Muž činu

Nehemiáš, jeden z hebrejských vyhnanců, zaujímal vlivné a čestné postavení na perském dvoře. Jako královský číšník měl volný přístup ke králi. Z této své funkce a pro své schopnosti a svou věrnost se stal mocnářovým přítelem a rádčem. Přesto, že byl zahrnován královou přízní a přesto, že byl obklopen nádherou a okázalostí, nezapomínal na svého Boha a na svůj lid. Jeho srdce se s nejhlubším zaujetím obracelo k Jeruzalému, s jehož zdarem byly spjaty jeho naděje a radosti. Skrze tohoto muže, který se připravoval svým působením na perském dvoře k dílu, k němuž bude povolán, měl Bůh v úmyslu požehnat svému lidu v zemi jeho otců.

Od poslů z Judstva se tento hebrejský vlastenec dozvěděl, že na Jeruzalém, vyvolené město, přišly dny zkoušek. Vyhnanci, kteří se vrátili, zakoušeli strádání a pohanu. Chrám a některé části města byly sice již znovu postaveny, avšak dílo obnovy se setkala s překážkami, služby v chrámě byly rušeny a lid musel být ve stálé pohotovosti, protože zdi města byly stále z velké míry v rozvalinách.

Na Nehemiáše tak dolehl zármutek, že nemohl jíst ani pít; „plakal a kvílel za několik dní, a postil se“. Ve svém žalu se obrátil k božskému Pomocníkovi. „I modlil se před Bohem nebeským.“ **Nehemjáš 1,4**. Věrně vyznal své hříchy a hříchy svého lidu. Prosil, aby Bůh podpořil věc Izraele, dodal mu zmužilost a sílu a pomohl mu vystavět zpustošené Judstvo.

[414] Když se Nehemiáš modlil, jeho víra a odvaha rostla. Jeho ústa přetékala, když svou prosbu odůvodňoval. Poukazoval na zneuctění, které by padlo na Boha, kdyby jeho lid byl ponechán v slabosti a útisku nyní, když se k němu vrátil, a naléhal na Hospodina, aby splnil své zaslíbení: „Když se obrátíte ke mně, a budete ostříhati přikázání mých, a plniti je, by pak někteří z vás až na kraj světa zahrnutí byli, i odtud shormáždím je, a přivedu je zase na místo, kteréž jsem vyvolil, aby tam přebývalo jméno mé.“ **Nehemjáš 1,9**. (viz **5. Mojžíšova 4,29-31**). Toto zaslíbení bylo Izraelským dáno skrze Mojžíše, než

vstoupili do Kanaánu a po staletí zůstalo nezměněno. Nyní se lid Boží vrátil k Bohu v pokání a ve víře, že zaslíbení Boží neselže.

Nehemiáš často vyléval svou duši pro svůj lid. Když se však nyní modlil, zrodil se mu v mysli svatý nápad. Rozhodl se, že kdyby mohl získat králův souhlas a potřebnou pomoc v nářadí a stavebninách, vzal by na sebe sám úkol obnovit zdi Jeruzaléma, a tím národní moc Izraele. A prosil Hospodina, aby příznivě naklonil krále, aby tento záměr mohl být uskutečněn. „Dej št'astný prospěch, prosím, služebníku svému dnes,“ modlil se, „nakloně k němu lítostí člověka toho.“ **Nehemjáš 1,11.**

Čtyři měsíce čekal Nehemiáš na vhodnou příležitost, aby předložil králi svou prosbu. Ačkoli byl v nitru zarmoucen, snažil se být po celou tu dobu v králově přítomnosti veselý a srdečný. V královských síních plných přepychu a nádhery se všichni museli tvářit veselými a št'astnými. Nikdo z královského dvora nesměl totiž mít na tváři ani stín zármutku. Avšak své chvíle odpočinku, skryt před lidskými zraky, trávil Nehemiáš v mnohých modlitbách, vyznáních a slzách, jejichž svědkem byl jen Bůh a andělé.

Nakonec se však zármutek, který svíral vlastencovo srdce, nedal více skrývat. Bezesné noci a dny vyplněné starostmi zanechaly stopy na jeho tváři. Král, který byl úzkostlivý o svou bezpečnost, dovedl číst v tvářích a uměl odhalit přetvářku, takže poznal, že jeho číšníka tíží nějaké tajemství. „Proč obličej tvůj smutný jest,“ vyptával se, „poněvadž nestůněš? Jiného není, než sevření srdce.“ **Nehemjáš 2,2.**

Otázka vzbudila v Nehemiášovi strach. Nerozhněvá se král, když uslyší, že dvořan, který je v jeho službách, je svými myšlenkami daleko u svého sužovaného lidu? Nebude provinilec potrestán na životě? Nebude tím zmařen jeho plán na obnovu moci Jeruzaléma? „Pročež,“ píše, „ulekl jsem se velmi velice.“ Chvějícím se hlasem a se slzami v očích odhalil příčinu svého smutku. „Králi, na věky buď živ,“ odpověděl. „Kterak nemá býti smutný obličej můj, když město to, kdež jsou hrobové otců mých, zpuštěno jest, a brány jeho ohněm zkaženy?“ **Nehemjáš 2,2.3.**

Zpráva o tom, v jakém stavu je Jeruzalém, vzbudila v mocnáři soucit, aniž v něm vyvolala zaujatost. Další jeho otázka poskytla Nehemiášovi příležitost, na níž tak dlouho čekal. „Čeho si žádáš?“ Muž Boží se však neodvažoval odpovědět, než si vyžádá pokyn od toho, jenž je vyšší než Artaxerxes. Měl splnit svatý úkol, k němuž

si žádal pomoc od krále, a uvědomoval si, že mnoho záleží na tom, jakým způsobem věc předloží, aby dosáhl králova souhlasu a získal jeho pomoc. „Modlil jsem se,“ pravil, „k Bohu nebeskému.“ **Nehemjáš 2,4**. Touto krátkou modlitbou přimkl se Nehemiáš ke Králi králů a získal na svou stranu pomoc, která může obracet srdce, jako se obracejí toky vod.

Modlit se, tak jako se modlil Nehemiáš v hodině nouze, je útočištěm, k němuž se křesťan může uchýlit tehdy, když se nemůže modlit jinak. Ti, kdož jsou přetíženi prací a úkoly, kdož nevědí kudy kam, mohou takto vyslat prosbu Bohu o božské vedení. Ti, kdož cestují na moři i po souši, mohou ve chvíli nějakého velkého nebezpečí odevzat se takto do ochrany nebes. V okamžicích náhlé těžkosti nebo nebezpečí smí srdce vyslat své volání o pomoc k tomu, jenž se zavázal zaslíbením, že přijde na pomoc svým věrným věřícím, kdykoli k němu budou volat. Za všech okolností, za všech podmínek může duše, obtížena žalem a starostí nebo napadená silným pokušením, hledat bezpečí, podporu a pomoc v neselhávající lásce a moci Boha, který zachovává smlouvu.

V krátké chvíli, kdy se modlil k Králi králů, sebral Nehemiáš odvalu říci Artaxerxovi, že by chtěl být na čas zproště svých povinností u dvora, a požádal o oprávnění, aby mohl vystavět zpustošený Jeruzalém a učinit z něho opět silné a opevněné město. Na této žádosti závisel okamžitý osud židovského národa. „A dal mi král,“ praví Nehemiáš, „vedlé štědré ruky Boha mého ke mně.“ **Nehemjáš 2,8**.

[416] Zajistiv si pomoc, kterou hledal, přistoupil Nehemiáš obezřetně a prozíravě k přípravám, nutným k zajištění úspěchu díla. Neopomněl učinit žádné opatření, které by mohlo přispět k jeho uskutečnění. Svůj záměr neprozradil ani svým krajanům. Věděl sice, že mnozí by se zaradovali z jeho úspěchu, obával se však, že někteří by o tom třeba nemlčeli a mohli by vzbudit žárlivost svých nepřátel, a tím snad i zhatit celé dílo.

Jeho žádost ke králi byla přijata tak příznivě, že si Nehemiáš dodal odvahy a požádal ještě o další pomoc. Aby dodal důstojnosti a vážnosti svému poslání a aby měl ochranu na cestu, požádal o vojenský doprovod, a bylo mu vyhověno. Dostal od krále listy pro správce oblastí za Eufratem, kterými bude muset projít cestou do Judska. Dostal také list pro správce královských lesů v horách Libanonu, v

němž se mu nařizovalo, aby poskytl nějaké dříví, jež bude zapotřebí. Aby nedal důvod ke stížnosti, že překročil svou pravomoc, postaral se Nehemiáš o to, aby pravomoc a výsady, jež mu byly dány, byly přesně a jasně vymezeny.

Tento příklad moudré prozíravosti a rozhodného jednání by měl sloužit jako poučení pro všechny křesťany. Dítka Boží se mají nejen ve víře modlit, ale i pilně a prozíravě se starat. Setkávají se s mnoha nesnázemi a často brání prozřetelnosti, aby působila v jejich prospěch, protože pokládají opatrnost a příčinlivé úsilí za něco, co má s náboženstvím málo společného. Nehemiáš nepovažoval svou povinnost za splněnu tím, že lkal a modlil se před Hospodinem. Přidal ke svým modlitbám svaté úsilí, vynaložil opravdové, čisté úsilí ke zdaru díla, jež započal. Pečlivá úvaha a dobře promyšlené plány k provedení svatého díla jsou právě tak nutné dnes, jako byly nutné v době chystané stavby zdí Jeruzaléma.

Nehemiáš se nespolehal na nic nejistého. Prostředky, které mu scházely, si vyprosil od těch, kteří mu je mohli poskytnout. A Hospodin je stále ochoten pohnout srdcem těch, kdož vlastní pozemské statky, aby je vynaložili pro věc pravdy. Ti, kdož pracují pro Boha, mají využít pomoci těch, jež Bůh ponoukne, aby ji poskytl. Tyto dary mohou otevřít cesty, jimiž se světlo pravdy dostane do mnoha zaostalých zemí. Možná, že dárci nevěří v Krista, možná že neznají slovo Boží; jejich dary se však proto nemají odmítat.

[417]

53. kapitola — Stavitelé zdí

Nehemiáš dojel do Jeruzaléma bezpečně. Královské listy správcům oblastí, jimiž vedla jeho cesta, zajistily mu všude uctivé přijetí a rychlou pomoc. Žádný nepřítel se neodvážil obtěžovat hodnostáře, kterého střežila moc perského krále a s nímž správci oblastí jednali se zvláštní úctou. Jeho příjezd do Jeruzaléma za vojenského doprovodu, který svědčil o tom, že přichází s nějakým důležitým posláním, však vzbudil žárlivost pohanských kmenů, žijících poblíž města, které již tak častokrát projevily své nepřátelství vůči Židům, ustavičně jim škodíce a urážejíce je. Nejhorlivější v této zhoubné činnosti byli náčelníci těchto kmenů, Sanballat Choronský, Tobiáš Ammonitský a Gesem Arabský. Od počátku sledovali tito vůdcové bdělým okem každé hnutí Nehemiášovo a snažili se všemi způsoby, jež byly v jejich silách, zmařit jeho plány a překazit jeho dílo.

Nehemiáš dál jednal s touž obezřelostí a s touž opatrností, s jakou si počínal od počátku. Věděl, že má proti sobě rozhořčené a odhodlané nepřátele, a proto před nimi tajil účel svého poslání, dokud mu prozkoumání situace neumožní vypracovat plány. Doufal, že získá lid ke spolupráci a že zahájí práce, dříve než se jeho nepřátelé postaví na odpor.

Vybral si několik mužů, o nichž věděl, že jsou hodni jeho důvěry, řekl jim o tom, co ho přivedlo do Jeruzaléma, o tom, čeho chce dosáhnout, a předložil jim plány, které chtěl uskutečnit. Ihned projevili zájem o jeho dílo a přislíbili svou pomoc.

Třetí noc po svém příchodu vstal Nehemiáš o půlnoci a s několika spolehlivými druhy vyšel, aby obhlédl, jak je Jeruzalém zpusťtošený. Projížděl na oslu z jedné části města do druhé a prohlížel zbořené zdi a brány města svých otců. Bolestné vzpomínky vyvstaly v mysli židovského vlastence, když patřil na rozvalené hradby svého milovaného Jeruzaléma. Jak velký to rozdíl mezi minulou velikostí Izraele, jak se mu jevila ve vzpomínkách, a těmito důkazy jeho pokoření!

V tajnosti a ve vší tichosti dokončil Nehemiáš svou okružní cestu podél zdi. „knížata nic nevěděli, kam jsem jezdil, a co jsem činil; nebo jsem Židům, ani kněžím, ani přednějším, ani knížatům, ani jiným úředníkům až do té chvíle neoznámil.“ **Nehemjáš 2,16**. Zbytek noci pak strávil na modlitbách, neboť věděl, že jitro se vyžádá opravdového úsilí k tomu, aby zburcoval a sjednotil své malodušné, nejednotné krajany.

Nehemiáš měl s sebou královský příkaz, který požadoval na obyvatelích, aby s ním spolupracovali při stavbě zdi, avšak na moc svého příkazu se nespolehal. Snažil se spíše získat důvěru a náklonnost lidu, protože věděl, že pro velké dílo, které ho čeká, je zapotřebí jednoty srdcí a rukou. Když nazítří svolal lid, předložil takové důkazy, které měly probudit jejich dřímající síly a sjednotit jejich otřesené řády.

Nehemiášovi posluchači nevěděli, že předchozí noci si zdi prohlédl, a Nehemiáš jim o tom neřekl. Ale to, že vykonal tuto prohlídku, značně přispělo k jeho úspěchu, neboť mohl mluvit o stavu města s takovou zasvěceností a přesností, že tím své posluchače ohromil. Dojem, který v něm zanechal pohled na zničený a pokořený Jeruzalém, propůjčil jeho slovům opravdovost a sílu.

Nehemiáš promluvil k lidu o tom, proč mají hanbu mezi pohany; je to proto, že jejich náboženství je zneuctíváno, jejich Bůh vydán rouhání. Řekl jim, že slyšel o jejich soužení v daleké zemi, že prosil za ně nebesa a že se při modlitbě rozhodl vyžádat si od krále dovolení, aby jim směl přijít na pomoc. Modlil se k Bohu, aby mu král nejen poskytl toto povolení, ale aby mu dal také pravomoc a poskytl mu pomoc, potřebnou k tomuto dílu; a jeho modlitba byla vyslyšena tak, že se tím ukázalo, že plán pochází od Hospodina.

Když to všechno dovyprávěl a dokázal, že má podporu moci Boha Izraele a perského krále, zeptal se Nehemiáš přímo lidu, zda chtějí využít této příležitosti, vzchopit se a vystavět zeď. Tato výzva mříla přímo do jejich srdcí. Když pomysleli na to, jakou přízeň jim nebesa projevila, zastyděli se za svou bázeň, nabyli nové odvahy a jednohlasně řekli: „Přičiňmež se a stavějme. I posilnili rukou svých k dobrému.“ **Nehemjáš 2,18**.

Nehemiáš vložil celou svou duši do díla, které započal. Jeho naděje, činorodost, nadšení a odhodlání byly nakažlivé, nadchly ostatní

touž odvahou a cílevědomostí. Každý se sám stal Nehemiášem a pomáhal posilovat srdce i ruce svého bližního.

Když se nepřátelé Izraele dozvěděli, co chtějí Židé uskutečnit, začali se jim posmívat a urážet je: „Což to děláte? Co se králi protivíte?“ Nehemiáš jim však odpověděl: „Bůh nebeský, tent' nám dá prospěch, a my služebníci jeho přičiníce se, stavěti budeme, vy pak nemáte žádného dílu, ani práva, ani památky v Jeruzalémě.“ **Nehemjáš 2,19.20.**

Mezi prvními, na něž zapůsobila Nehemiášova horlivost a opravdovost, byli kněží. Pro své vlivné postavení mohli tito mužové učinit mnoho pro to, aby dílo postupovalo vpřed, nebo aby se zastavilo, a jejich ochotná spolupráce při samém počátku díla nemálo přispěla k jeho zdaru. Většina kněží a knížat Izraele se ráda ujala svých povinností a tito věrní jsou zaznamenáni na čestném místě v knize Boží. Vyskytli se však nemnozí, jako šlechtici Tekoitští, kteří „nepodklonili šíje své k dílu Pána svého.“ **Nehemjáš 3,5.** Památka těchto neochotných služebníků je provázena hanbou a slouží za výstrahu všem příštím pokolením.

V každém náboženském hnutí jsou lidé, kteří sice nemohou popřít, že jde o věc Boží, přesto však se drží stranou a odmítají vynaložit jakékoli úsilí, by pomohli. Bylo by pro ně dobře, kdyby si připomněli knihy vedené v nebi, ony knihy, v nichž není omylů ani opomenutí a podle nichž budou souzeni. V nich je zaznamenaná každá nevyužitá příležitost, v níž mohli vykonat službu pro Boha; je v nich však také zapsán na věčnou paměť každý skutek víry a lásky.

Proti strhujícímu vlivu, který měla Nehemiášova přítomnost, neměl příklad šlechticů Tekoitských téměř žádnou váhu. Všechny lid byl prodchnut vlastenectvím a horlivostí. Schopní a vlivní mužové zorganizovali lid různých vrstev občanů do skupin; vůdce každé skupiny byl odpovědný za postavení určitého úseku zdi. O některých je psáno, že stavěli zed' „jeden každý naproti domu svému“ **Nehemjáš 3,28..**

[420]

Ani tehdy Nehemiáš neochaboval ve svém úsilí, když nyní dílo skutečně začalo. S neúnavnou bdělostí dozíral na stavbu, dával příkazy dělníkům, všímal si závad a činil nutná opatření. Jeho vliv byl stále pocíťován na stavbě celé zdi dlouhé tři míle. V pravý čas povzbuzoval bázlivé, pobízel pomalé a chválil pilné. A stále sledoval, co dělají jejich nepřátelé, kteří se čas od času shromáždili nedaleko

zdi, radili se, jakoby osnovali nějaké záškodnictví, a pak se přiblížili k dělníkům a pokoušeli se odvrátit jejich pozornost od díla.

Při vší své mnohostranné činnosti nezapomínal Nehemiáš na zdroj své síly. Jeho srdce se stále povznášelo k Bohu, který dohlíží na všechno. „Bůh nebeský,“ volal, „tent’ nám dá prospěch,“ (**Nehemjáš 2,20**) a tato slova se šířila jako kruhy na vodě a pronikala do srdcí všech dělníků, kteří pracovali na stavbě zdi.

Obnova obranných zdí Jeruzaléma však neprobíhala bez překážek. Satan vynakládal své úsilí, aby vyvolal protivenství a aby dělníky zkrušil. Sanballat, Tobiáš a Gesem, jeho hlavní činitelé v tomto úsilí, začali překazovat dílo znovuvýstavby. Snažili se zavést mezi dělníky rozkol. Zesměšňovali úsilí stavitelů, prohlašovali, že se pustili do nemožné věci, a předpovídali jim nezdar.

„Co ti bídní Židé berou před sebe? Tak-liž mají býti zanecháni? ... kamení z hromad rumu křísiti budou, kteréž spáleno jest?“ Tobiáš ještě opovážlivěji dodal: „Nechat’ stavějí, však liška přiběhna, prorazí zed jejich kamennou.“ **Nehemjáš 4,2.3.**

Brzy nato byli stavitelé vytaveni ještě většímu protivenství. Byli nuceni mít se stále na pozoru před úklady svých odpůrců, kteří, předstírajíce přátelství, snažili se různými způsoby vyvolat zmatek a bezradnost a zasít nedůvěru. Usilovali o to, aby připravili Židy o odvahu; vymýšleli nástrahy, jak vtáhnout do své hry Nehemiáše; a našli se věrolomní Židé, ochotní pomáhat v těchto zrádných plánech. Byla rozšířena zpráva, že Nehemiáš kuje pikle proti perskému mocnáři, zamýšleje povýšit sebe na krále Izraele, a že všichni, kdož mu pomáhají, jsou zrádci.

Nehemiáš však dále vzhlížel k Bohu o vedení a pomoc a „měl lid srdce k tomu dílu.“ **Nehemjáš 4,6.** Stavba pokračovala, až mezery ve zdi byly dostaveny a celá zed’ byla vybudována do poloviny zamýšlené výšky.

Když nepřátelé Izraele poznali, že jejich úsilí je marné, popadl je vztek. Až dosud se neodvážili sáhnout k násilným prostředkům, neboť věděli, že Nehemiáš a jeho druzi jednají z pověření krále, a obávali se, že přímým zásahem proti němu by mohli vyvolat mocnářovu nelibost proti sobě. Ve svém hněvu se však sami nyní dopustili zločinu, z něhož obvinili Nehemiáše. Shromáždivše se, aby se poradili, „spuntovali se všickni společně, aby táhli k boji proti Jeruzalému.“ **Nehemjáš 4,8.**

V téže době, kdy se Samaritáni spikli proti Nehemiášovi a jeho dílu, projevíli někteří z předních mužů mezi Židy nespokojenost a snažili se ho odradit tím, že zveličovali těžkosti, které stavbu provázely. „Zemdlelat' jest síla nosičů, a rumu ještě mnoho jest, neodolalít' bychom jim, stavějíce zeď'.“ **Nehemjáš 4,10.**

Ještě jedna věc působila, že klesali na mysli. „kteříž s nimi bydlili,“ (**Nehemjáš 4,12**) a kteří se neúčastnili na stavbě zdi, šířili tvrzení a zprávy nepřátel, aby tím oslabovali odvahu a vyvolávali nespokojenost.

Zdalo se však, že výsměšky a posměch, protiveství a hrozby Nehemiáše jen povzbuzují k ještě většímu odhodlání a vyvolávají v něm ještě větší obezřelost. Uvědomoval si nebezpečí, které by museli podstoupit v boji s nepřáteli, avšak jeho odvaha byla nezkrotná. „Modlili jsme se Bohu svému,“ praví, „a postavili jsme stráž proti nim ve dne i v noci.“ „Tehdy postavil jsem na dolních místech za zdi, i na místech příkrých, a osadil jsem lidem po čeledích s meči, s kopími a lučišti jejich. A když jsem to spatřil, vstana, řekl jsem k přednějším a knížatům i k jinému lidu: Nebojte se jich, ale na Pána velikého a hrozného pamatujte, a bojujte za bratří své, za syny své a dcery své, za manžely své a domy své.“

[422] „I stalo se, když uslyšeli nepřátelé naši, že jest nám to oznámeno, tožť Bůh rozptýlil radu jejich, a my navrátili jsme se všickni ke zdem, každý k dílu svému. Ale však od toho dne polovice služebníků mých dělali, a polovice jich držela kopí, pavézy a lučiště, a pancíře...Ti také, kteříž dělali na zdi, i nosiči břemen, i nakladači, každý jednou rukou dělal, a v druhé držel braň. Z těch pak, kteříž stavěli, měl jeden každý meč svůj připásaný na bedrách svých, a tak stavěli, a trubač stál podlé mne.“ **Nehemjáš 4,9.13-18.**

Vedle Nehemiáše stál trubač a na různých úsecích zdi byli postaveni kněží s trubkami. Lidé pokračovali ve stavbě zdi; když se však objevilo na kterém místě nebezpečí, bylo jim dáno znamení, aby se bez odkladu shromáždili. „A tak my dělali jsme dílo, a polovice jich držela kopí od svitání až do soumraku.“ **Nehemjáš 4,21.**

Ti, kdož bydlili v městech a vsích mimo Jeruzalém, byli požádáni, aby se ubytovali uvnitř hradeb, jednak aby hlídali stavbu, jednak aby byli hned ráno připraveni k práci. Tím se odstranila zbytečná ztráta času a nepříteli se zabránilo, aby mohl napadat dělníky na cestě do práce a z práce. Nehemiáš a jeho druzi se nelekali ne-

snází a těžkostí. Ani ve dne, ani v noci, ba ani během krátké doby určené k spánku, neodkládali šat, ani svou zbroj.

Protivenství, jemuž stavitelé za dnů Nehemiášových čelili ze strany otevřených nepřátel i ze strany těch, kteří se vydávali za přátele, je příkladem toho, co zažijí ti, kdož pracují pro Boha. Křesťané jsou zkoušeni netoliko zlobou, pohrdáním a krutostí nepřátel, ale i lhostejností, nesouhlasem, vlašností a zradou domnělých přátel a pomocníků. Jsou zahrnováni posměchem a hanobením. A týž nepřítel, který začíná pohrdáním, sáhne v příznivý okamžik ke krutějším a násilnějším krokům.

Satan využívá každého neposvěceného živlu k uskutečnění svého záměru. Mezi těmi, kdož vyznávají, že podporují věc Boží, jsou takoví, kteří se spojují s nepřáteli Božími a vydávají tak věc Boží útokům nejhorších nepřátel Božích. I někteří z těch, kdož si sice přejí, aby dílo Boží prospívalo, oslabují ruce služebníků Božích, když naslouchají pomluvám, chvástání a výhrůzkám protivníků Božích, věří jim a rozšiřují je. Satan dosahuje podivuhodných úspěchů svými nástroji a všichni, kdož se vystaví jejich vlivu, podlehnou klamné moci, která hubí moudrost moudrých a obezřetnost opatrných. Avšak stejně jako Nehemiáš, nemusí se lid Boží bát svých nepřátel, ani jimi nemusí pohrdat. Lid Boží má vložit svou důvěru v Boha a jít pevně vpřed, konaje dílo Boží s nezištností a poroučeje Boží prozřetelnosti věc, za níž stojí.

[423]

V největším nebezpečí učinil Nehemiáš Boha svou záštitou, svou jistou ochranou. A ten, jenž podpořil svého služebníka tehdy, je podporou svého lidu ve všech dobách. V každé těžké chvíli může lid Boží s důvěrou prohlásit: „Je-li Bůh pro nás, kdo proti nám?“ **Římanům 8,31**. Ať satan a jeho nástroje vymýšlejí sebeprohnanejší úklady, Bůh je umí odhalit a zmařit všechny jejich rady. Víra odpovídá dnes stejně jako odpovídala víra Nehemiášova: „Bůh náš bude bojovati za nás“ (**Nehemjáš 4,20**), neboť Bůh je při svém díle a nikdo nemůže zabránit jeho konečnému úspěchu.

[424]

54. kapitola — Proti vydírání a lichvě

Ještě než byla jeruzalémská zed' dokončena, musel se Nehemiáš zabývat žalostným stavem chudších vrstev lidu. Poměry v zemi byly neuspořádané, a tak do značné míry vážlo obdělávání polí. Nadto pak pro sobectví některých, kteří se navrátili do Judstva, nepožehnal Hospodin zemi a byl nedostatek obilí.

Aby mohli opatřit potravu pro své rodiny, museli chudí kupovat na dluh a za přemrštěné ceny. Byli také nuceni opatřovat si peníze výpůjčkou na vysoký úrok, aby mohli zaplatit těžké daně ukládané jim perskými králi. Svízelné situace chudých využívali zámožnější z Židů, aby se sami obohacovali.

Hospodin kdysi přikázal skrze Mojžíše Izraeli, aby každý třetí rok byl sebrán desátek pro potřeby chudých; a bylo učiněno ještě další opatření: každý sedmý rok měla být země ponechána ladem a to, co samo vyrostě na poli, mělo být ponecháno nuzným. Odevzdávání těchto obětí na pomoc chudým a pro jiné dobročinné účely mělo zachovávat v čerstvé paměti lidí pravdu o tom, že všechno patří Bohu a že jim se dostává příležitosti stát se prostředníky požehnaní. Bylo úmyslem Hospodinovým, aby se tím Izraelští vychovali k vykořenění sobectví a nabyli ušlechtilé a šlechetné povahy.

Bůh dal skrze Mojžíše také poučení: „Půjčíš-li peněz lidu mému chudému, kterýž jest s tebou, nebudeš jemu jako lichvář.“ „Nedáš na lichvu bratru svému ani peněz, ani pokrmu, ani jakékoli věci, kteráž se dává na lichvu.“ **2. Mojžíšova 22,25; 5. Mojžíšova 23,19**). A dále Bůh pravil: „Byl-li by u tebe nuzný někdo z bratří tvých, v některém městě tvém, v zemi tvé, kterouž Hospodin Bůh tvůj dá tobě, nezatvrdíš srdce svého, a nezavřeš ruky své před nuzným bratrem svým, ale štědře otevřeš jemu ruku svou, a ochotně půjčíš jemu, jakž by mnoho potřeboval toho, v čemž by nouzi měl.“ „Nebo nebudete bez chudých v zemi vaší; protože přikazuji tobě, řka: Abys ochotně otvíral ruku svou bratru svému, chudému svému a nuznému svému v zemi své.“ **5. Mojžíšova 15,7.8.11**.

[425]

Když se vrátili z vyhnanství z Babylóna, jednali bohatí Židé právě naopak, než jak zněl tento příkaz. Když chudí byli nuceni vypůjčit si peníze, aby mohli zaplatit daně králi, bohatí jim peníze půjčili, požadovali však vysokou úrokovou míru. Brali do zástavy pozemky chudých a postupně vháněli nešťastné dlužníky do největší bídy. Mnozí z nich museli prodat své syny a dcery do otroctví; zdálo se, že nemají naději na zlepšení svého postavení, na vykoupení svých dětí nebo svých polí, že je nečeká nic jiného než ještě větší starosti, věčná bída a otroctví. A přitom byli příslušníky téhož národa, dítky téže smlouvy jako jejich lépe postavení bratří.

Nakonec lid promluvil o svém postavení s Nehemiášem. „Aj,“ pravili, „my musíme podrobovat syny své a dcery své v službu, a některé již ze dcer našich podrobeny jsou, a nemůžeme s nic být, poněvadž pole naše a vinice naše drží jiní.“ **Nehemjáš 5,5.**

Když Nehemiáš uslyšel o tomto krutém vyděračství, vzkypěl rozhořčením. „Rozhněval jsem se velmi,“ praví, „když jsem slyšel křik jejich a slova taková.“ **Nehemjáš 5,6.** Viděl, že má-li se mu podařit učinit přítrž tomuto zavedenému vyděračství, musí se rozhodně postavit za spravedlnost. S rozhodností mu vlastní začal jednat, aby svým bratřím ulehčil v jejich údělu.

To, že utlačovatelé byli zámožní lidé, jejichž podpory bylo při vybudování města velmi zapotřebí, nebral Nehemiáš ani na okamžik v úvahu. Ostře pokáral šlechtice a vládce, pak svolal velké shromáždění lidu a předložil jim požadavky, jaké klade v té věci Bůh.

Připomněl jim události, které se zběhly za vlády krále Achase. Připomněl jim poselství, které tehdy poslal Bůh Izraeli, v němž vytkl jejich krutost a utlačování. Judští byli pro své modlářství vydáni do rukou lidu Izraele, svých bratří, kteří propadli modlářství ještě více než oni. Izraelští ve svém nepřátelství pobili v bitvě mnoho tisíc Judských a zmocnili se všech žen a dětí s úmyslem mít je za otroky nebo prodat je do otroctví pohanům.

Pro hříchy Judovy Hospodin nezasáhl, aby zabránil té bitvě, avšak skrze proroka Odeda pokáral vítězných vojsk.

„Judské a Jeruzalémské myslíte sobě podrobiti za pacholky a děvky. Zdaliž i vy, i vy, jste bez hříchu proti Hospodinu Bohu vašemu?“ **2. Paralipomenon 28,10.** Oded upozornil Izraelské, že se proti nim roznítil hněv Hospodinův a že jejich nespravedlivé a kruté

jednání přivolá soudy Boží. Když uslyšeli tato slova, pustili vojáci zajatce na svobodu a vzdali se kořisti před knížaty a celým shromážděním. Někteří vedoucí muži kmene Efraim pak „vzali ty zajaté a všecky, kteřížkoli z nich nebyli oděni, přioděli je z těch kořistí. A když je oblékli a obuli, nakrmili i napojili, ano i pomazali, a zprovodili na oslích, každého nemocného z nich, a dovedli ho do Jericha města palmového k bratřím jejich.“ **2. Paralipomenon 28,15.**

Nehemiáš i jiní vykoupili dříve některé z Židů, kteří byli prodáni pohanům. Nyní pak Nehemiáš ukázal, jak se takové počínání liší od počínání těch, kdož pro světský zisk zotročují své bratří. „Není to dobře, což děláte. Zdali v bázni Boha našeho nemáte choditi raději než v pohanění pohanů, nepřátel našich?“ **Nehemjáš 5,9.**

Nehemiáš jim dal najevo, že on sám, jsa vybaven mocí od perského krále, by mohl požadovat velké příspěvky pro své osobní potřeby. Místo toho však nebral ani to, co mu právem náleželo, nýbrž štědře ulehčoval chudým v jejich bídě. Nabádal ty z židovských vládců, kteří se dopouštěli vyděračství, aby upustili od této nepravosti, aby navrátili chudým pole a také peníze, které z nich navíc vydřeli, a aby jim půjčili bez zástavy a bez lichvy.

Tak promluvil před celým shromážděním. Kdyby se přední mužové chtěli ospravedlnit, měli k tomu příležitost. Neměli však ani slova omluvy. „Navrátíme,“ pravili jen, „aniž čeho od nich vyhledávati budeme; tak učiníme, jak ty pravíš.“ Nato Nehemiáš před kněžími „zavázal je přísahou, aby tak učinili“. „I řeklo všecko shromáždění Amen, a chválili Hospodina. I učinil lid tak.“ **Nehemjáš 5,12.13.**

Tento záznam nám poskytuje důležité poučení. „Kořenem všeho zlého je láska k penězům.“ **1. Timoteovi 6,10.** Touha po zisku je pro toto pokolení stravující vášní. Bohatství je často získáváno podvodem. Na druhé straně je mnoho takových, kteří zápasí s bídou, a jsou nuceni těžce pracovat za malou mzdu, aniž si mohou opatřit ty nejskrovnější potřeby k životu. Dřina a nedostatek, bez vyhlídky na zlepšení, jim činí život těžkým břemenem. Udření a utištění nevědí, kam se obrátit o pomoc. A to vše jen proto, aby bohatí mohli pěstovat své výstřednosti a hovět své touze po hromadění statků!

Touha po penězích a přepychu učinila z tohoto světa doupe zlodějů a lupičů. Písmo svaté líčí hrabivost a útlak, který zavládne před druhým příchodem Kristovým. „Nuže, vy boháči,“ píše Jakub,

„nashromáždili jste si pokladů zrovna již v posledních dnech. Hle, mzda, o niž jste ošílili dělníky, kteří požali vaše pole, křičí, a hlas vašich ženců pronikl až k sluchu Pána zástupů. Strávili jste život na zemi v přepychu a v bujnosti, vykrmili jste svá srdce jako ke dni porážky. Odsoudili jste a zavraždili spravedlivého, jenž ani není vašim odpůrcem.“ **Jakubův 5,1.3-6.**

I mezi těmi, kdož vyznávají, že chodí v bázni Hospodinově, jsou někteří, kteří si počínají stejně, jako si kdysi počínala knížata Izraele. Protože mají moc, aby tak mohli činit, vydírají z lidí více, než je spravedlivo, a tak se stávají utiskovateli. A protože v životě těch, kdož vyznávají jméno Kristovo, se projevuje hrabivost a proradnost, a protože církev trpí ve svých knihách jména těch, kdož nabyli svých majetků nespravedlivě, je náboženstvím Kristovým pohrdáno. Výstřednosti, šizení a vydírání kazí víru mnohých a ničí jejich duchovní život. Církev je ve značné míře odpovědna za hříchy svých členů. Povzbuzuje ke zlu, když proti němu nepozvedává svůj hlas.

Zvyklosti světa nejsou pro křesťana měřítkem, jímž by se měl řídit. Křesťan nemá napodobovat bezohledné jednání světa, jeho způsoby šizení, jeho vydírání. Každá nespravedlnost spáchaná na bližním je znásilněním zlatého pravidla. Každé zlo, kterého se kdo dopustí na dítkách Božích, dopouští se na samém Kristu v osobě jeho svatých. Každý pokus využít nevědomosti, slabosti nebo neštěstí druhého je zaznamenán jako podvod v nebeských knihách. Ten, kdo se opravdu bojí Boha, se bude raději lopotit dnem i nocí a jíst chléb chudoby, než by se poddal ziskuchtivosti, která utlačuje vdovy a sirotky a olupuje příchozího o jeho práva.

Sebemenší odchýlení od spravedlnosti strhuje zábrany a připravuje srdce k páchaní větší nespravedlnosti. Právě v té míře, v jaké člověk pro sebe využívá bídy druhých, stává se jeho duše necitlivou k vlivu Ducha Božího. Zisk nabytý za takovou cenu je strašnou ztrátou.

Všichni jsme byli dlužníky božské spravedlnosti, neměli jsme však nic, čím bychom dluh zaplatili. Až Syn Boží, kterému se nás zželelo, zaplatil cenu za naše vykoupení. Stal se chudým, abychom my mohli jeho chudobou zbohatnout. Skutky štědrosti k jeho chudým můžeme osvědčit, že naše vděčnost za milost nám prokázanou je upřímná. „Dělejme dobro všem,“ ukládá nám za úkol apoštol Pavel, „a nejvíce členům rodiny věřících.“ **Galatským 6,10.**

A jeho slova jsou shodná se slovy Spasitelovými: „Chudé máte s sebou vždycky a můžete jim prokázat dobro, kdykoli chcete.“ „Všecko, co byste chtěli, aby vám lidé činili, tak i vy činite jim, neboť to jest obsah zákona a proroků.“ **Marek 14,7; Matouš 7,12.**

55. kapitola — Úklady pohanů

Sanballat a jeho spojenci se neodvážili zaútočit na Židy vojensky; s rostoucí zlobou však dále vyvíjeli v skrytu úsilí, aby Židy odradili, zmátli a škodili jim. Zed' kolem Jeruzaléma se rychle blížila svému dokončení. Až bude dokončena její stavba a zasazeny do ní brány, nebudou nepřátelé Izraele moci doufat, že si vynutí vstup do města. Proto tím více dychtili po tom, aby se bez dalšího prodlení zastavily práce na stavbě. Nakonec vymysleli plán a doufali, že se jim pomocí něho podaří vylákat Nehemiáše z města a pak, až se ho zmocní, ho zabít nebo uvěznit.

Předstírajíce, že si přejí dosáhnout smíru obou protivných stran, chtěli se sejít s Nehemiášem, a proto ho pozvali na schůzku do jedné vesnice na rovinách Ono. Avšak Nehemiáš, kterého osvětil Duch svatý o jejich pravém úmyslu, odmítl. „Poslal jsem k nim posly,“ píše, „řka: Dílo veliké dělám, protož nemohu odjít. Což se má meškati dílo, když bych je opustě, k vám sjítí měl?“ **Nehemjáš 6,3**. Nepřátelé však byli vytrvalí. Čtyřikrát mu poslali poselství s podobným obsahem a pokaždé dostali stejnou odpověď.

Když poznali, že se tento plán nepodaří, uchýlili se k smělejšímu úskoku. Sanballat vyslal k Nehemiášovi posla s otevřeným listem, v němž se pravilo: „Slyší se mezi národy, jakž Gasmu praví, že ty a Židé myslíte se zprotiviti, a že ty proto stavíš zed, abys králem jejich byl, . . . Také žes i proroky postavil, aby hlásali o tobě v Jeruzalémě, řkouce: Král v Judstvu. Nyní tedy uslyší král ty věci. Protož příd', a poradíme se spolu.“ **Nehemjáš 6,6.7**.

Kdyby se takové zprávy byly skutečně šířily, byla by to bývala příčina k obavám, neboť by se byly vbrzku donesly ke králi, kterého by i nepatrné podezření mohlo pohnout k nejpřísnějším opatřením. Avšak Nehemiáš byl přesvědčen, že list obsahuje samé lži a že ho napsali proto, aby v něm vyvolali obavy a vlákali ho do pasti. Tento závěr potvrzovala skutečnost, že list byl poslán otevřený, zřejmě aby si lidé mohli přečíst jeho obsah, který v nich měl vyvolat neklid a strach.

[430]

Nehemiáš na list obratem odpověděl: „Neníť toho nic, což ty pravíš, ale sám sobě to vymýšlíš.“ **Nehemjáš 6,8.** Nehemiášovi nebyly neznámy satanovy lsti. Uvědomoval si, že tyto úklady činí nepřítel proto, aby oslabil ruce stavitelů, a tak zmařil jejich úsilí.

Znovu a znovu byl satan porážen; proto nyní s větší zlobou a prohnáním nastrojil služebníku Božímu ještě jednu lstivější a nebezpečnější léčku. Sanballat a jeho druzi najali muže, kteří se měli vydávat za přátele Nehemiášovy a měli mu odevzdat nedobrou radu jako slovo Hospodinovo. Vůdcem těch, kteří měli vykonat tuto nepravost, byl Semaiáš, muž, kterého si Nehemiáš dříve velmi vážil. Tento muž se uzavřel v jednom pokoji u svatyně, jakoby se obával, že jeho život je ohrožen. Chrám byl v té době chráněn zdmi a branami, kdežto brány města nebyly dosud zasazeny. Semaiáš předstíral, že se obává o Nehemiášovu bezpečnost, a radil mu, aby hledal útočiště v chrámě. „Sejděme do domu Božího, do vnitřku chrámu,“ navrhl, „a zavřeme dveře chrámové; nebo přijdou, chtějí tě zamordovati. A to v noci přijdou, aby tě zamordovali.“ **Nehemjáš 6,10.**

Kdyby byl Nehemiáš uposlechl této zrádné rady, byl by obětoval svou víru v Boha a v očích lidu by se byl projevil jako opovržením-hodný zbabělec. Bylo by naprosto neslučitelné s významem díla, kterého se podujal, a s vírou, kterou projevoval v moc Boží, kdyby se byl ukrýval, jakoby byl měl strach. Mezi lidem by se bylo šířilo zneklidnění, každý by byl hledal svou bezpečnost a město by bylo zůstalo nechráněno a bylo by padlo za kořist nepřátel. Tento jediný nemoudrý čin, kdyby se ho byl Nehemiáš dopustil, by byl vpravdě zmařil všechno, čeho bylo dosaženo.

[431] Nehemiáš však hned prohlédl pravou povahu a záměry svého rádce. „Poznal jsem, a aj, Bůh neposlal ho,“ praví, „ale prorocství to mluvil proti mně, že ho Tobiáš a Sanballat byli ze mzdy najali. Proto pak ze mzdy byl najat, abych já ustrašen jsa, učinil to a zhřešil, aby mi to bylo u nich k zlé pověsti, čímž by mi utrhali.“ **Nehemjáš 6,12.13.**

Tuto hanebnou radu, kterou dal Semaiáš, podporovalo několik mužů požívajících veliké vážnosti, kteří předstírali, že jsou Nehemiášovými přáteli, ve skutečnosti však byli tajnými spojenci jeho nepřátel. Jejich nástrahy však vyzněly na prázdno. Nehemiášova nebojácná odpověď zněla: „Takový-liž by muž, jako jsem já, utíkati

měl? Aneb kdo jest tak, jako jsem já, ješto by vejda do chrámu, živ byl? Nevejdut'." **Nehemjáš 6,11.**

Přes úklady nepřátel, zjevné i tajné, dílo výstavby špelo stále vpřed a za necelé dva měsíce od Nehemiášova příchodu do Jeruzaléma bylo město obeháno hradbami a stavitelé se mohli procházet po zdi a shlížet odtud na své nepřátele, poražené a překvapené. „To když uslyšeli všickni nepřátelé naši, a viděli všickni národové, kteříž byli vůkol nás,“ píše Nehemiáš, „ulekli se velmi; nebo poznali, že od Boha našeho působeno bylo dílo to.“ **Nehemjáš 6,16.**

Avšak ani tento důkaz o ochraně Hospodinově nepostačil k tomu, aby mezi Izraelskými nevznikla nespokojenost, vzpoura a zrada. „Také v těch dnech i listy často posílali přednější Judští k Tobiášovi, tolikéž od Tobiáše docházely k nim. Nebo mnozí v Judstvu měli s ním přísahu, proto že byl zetěm Sechaniáše.“ **Nehemjáš 6,17.18.** V tom se projevovaly neblahé následky toho, že se Izraelští ženili s modloslužebníky. Jedna judská rodina se spojila s nepřáteli Božími a tento vztah se ukázal jako léčka. I mnozí jiní činili totéž. Tito pak, podobně jako lůza, která kdysi přišla s Izraelem z Egypta, byli zdrojem stálých nesnází. Nekonali službu Boží s celým srdcem a když dílo Boží vyžadovalo obětí, byli ochotni zrušit svou slavnou přísahu, jíž se zavázali k spolupráci a pokoře.

Někteří z těch, kteří nejvíce kuli pikle proti Židům, nyní předstírali, že s nimi chtějí být v přátelských vztazích. Knížata judská, která byla sňatky spřízněna s modláři, a která si zrádně dopisovala s Tobiášem a přísahala mu, že mu budou sloužit, ho líčila jako schopného a prozíravého muže, jehož spojenectví by Židům přineslo velkou výhodu. Součaně mu prozrazovala plány a záměry Nehemiášovy. Tím bylo dílo lidu Božího vystavováno útokům nepřátel a dávána jim možnost, aby překrucovali Nehemiášova slova a jeho skutky a aby překáželi jeho dílu. [432]

Když chudí a utlačovaní volali k Nehemiášovi, aby napravil křivdy na nich páchané, povstal směle na jejich obranu a dosáhl toho, že pachatelé zla upustili od páchání křivd. Mocí, kterou použil ve prospěch svých utištěných krajanů, však nyní ve svůj vlastní prospěch nepoužil. Jeho úsilí se u některých setkalo s nevděkem a se zradou, přesto Nehemiáš nepoužil své moci, aby zrádce potrestal. Klidně a nezištně pokračoval ve své službě pro lid, neochabuje ve svém úsilí a ve svém zájmu.

Satanovy útoky jsou vždy namířeny proti těm, kdož usilují o to, aby věc Boží a dílo Boží postupovaly vpřed. Ačkoli často neuspěje, podniká stále nové útoky s čerstvou silou, používaje prostředků dosud nevyzkoušených. Nejvíce je třeba obávat se jeho tajného působení skrze ty, kdož se vydávají za přátele díla Božího. Zjevný odpor je možná zuřivý a krutý, ale je daleko menším nebezpečím pro věc Boží než tajné nepřítelství těch, kdož předstírají, že slouží Bohu, ale v srdci jsou služebníky satanovými. Takoví mohou vydat všechno do rukou nepřátel, kteří využijí jejich znalostí k tomu, aby překazili dílo Boží a ublížili služebníkům Božím.

Každá lest, kterou jen kníže temnosti dovede vymyslet, bude použita k tomu, aby svedla služebníky Boží do spolku s nástroji satanovými. Budou na ně doléhat opětovné žádosti, aby upustili od konání svých povinností; měli by však vždy pevně odpovědět, jako odpověděl Nehemiáš: „Dílo veliké dělám, protož nemohu odejít.“ **Nehemjáš 6,3**. Dělníci Boží by měli klidně pokračovat ve své práci a nechat, aby jejich úsilí samo vyvracelo lži, které vymýšlí zloba, aby jim uškodila. Podobně jako stavitelé zdí v Jeruzalémě se nesmějí dát odvrátit od své práce hrozbami, ani posměchem, ani nepravdivými zprávami. Ani na okamžik nesmějí polevit ve své bdělosti a ostražitosti, neboť nepřátelé je ustavičně sledují. Stále se musí modlit k Bohu a stavět „stráž proti nim ve dne i v noci.“ **Nehemjáš 4,9**.

[433] Jak se přibližuje doba konce, doráží satan se stále větší silou svými pokušeními na dělníky Boží. Používá lidských nástrojů, aby se vysmíval těm, kdož „stavějí zed“⁴, a tupil je. Kdyby však stavitelé pustili stavbu, aby odráželi útoky svých nepřátel, zdrželo by to jen dílo. Mají usilovat o zmaření úmyslů svých protivníků, nesmějí však připustit, aby je něco odvolalo od jejich díla. Pravda je silnější než blud a spravedlnost zvítězí nad nepravostí.

Nesmějí také dovolit, aby jejich nepřátelé získali jejich přátelství a náklonnost a pak je odlákali od jejich povinností. Ten, kdo nějakým lehkovážným činem vystaví věc Boží pohaně, nebo oslabí ruce svých spolupracovníků, poznamená svou povahu skvrnou, kterou nelze snadno smýt, a staví tím vážnou překážku na cestu své budoucí použitelnosti.

„Ti, kteří opouštějí zákon, chválí bezbožného.“ **Příslaví 28,4**. Když nám ti, kteří se spojují se světem a přitom mluví o své velké čistotě, radí, abychom se spojovali s těmi, kdož vždy byli odpůrci

věci pravdy, měli bychom se takových bát a stříci se jich tak rozhodně, jako se jich stříhl Nehemiáš. Takovou radu dává jen nepřítel všeho dobrého. Je to řeč licoměrníků a mělo by se proti ní vystupovat i dnes právě tak rozhodně jako tehdy. Každému vlivu, který chce zviklat víru lidu Božího ve vedení Boží, je třeba pevně odolávat.

Nehemiášova pevná oddanost dílu Božímu a jeho stejně pevná důvěra v Boha byla příčinou, proč se jeho nepřátelům nezdařilo dostat ho do své moci. Lhostejná duše se stane snadnou kořistí pokušení, ale v životě, který má ušlechtilý cíl a jediný záměr, se zlo nemůže ujmout. Víra toho, kdo stále postupuje vpřed, neslábne, neboť nad sebou, pod sebou i kolem sebe poznává Věčnou lásku, která působí na všechny věci, aby splnily dobrý úmysl Boží. Práví služebníci Boží pracují s neselehávajícím odhodláním, protože jsou neustále závislí na trůnu milosti.

Bůh poskytuje božskou pomoc pro všechny naléhavé potřeby, na něž nestačí naše lidské síly. Dává Ducha svatého, aby nám pomohl v každé nesnázi, posílil naši naději a jistotu, osvítil naši mysl a očistil naše srdce. Vytváří nám příležitosti a možnosti k práci. Jestliže lid Boží dbá pokynů prozřetelnosti Boží a je ochoten spolupracovat s Bohem, dožije se velkých výsledků.

[434]

56. kapitola — Vyučování zákona Božímu

Bylo to v době svátku troubení. V Jeruzalémě se shromáždilo mnoho lidí. Prostředí poskytovalo žalostný pohled. Zeď kolem Jeruzaléma byla sice znovu vystavěna a brány vsazeny, ale velká část města ležela dosud v rozvalinách.

Na vyvýšeném dřevěném stupni, postaveném v jedné z nejširších ulic, obklopená ze všech stran truchlivými zbytky zašlé slávy Judy, stanul Ezdráš, nyní již zestárlý. Po jeho pravé i levé straně se shromáždili jeho bratří Levité. Dívajíce se z pódia, přehlíželi moře hlav. Z celého širého okolí sešly se tu dívky smlouvy. „I dobrořečil Ezdráš Hospodinu Bohu velikému, a všecken lid odpovídal: Amen, amen, ... a skloňující hlavy, poklonu učinili Hospodinu tváří k zemi.“ **Nehemjáš 8,6.**

Ale i zde se projevil následek hříchu Izraele. Sňatky Izraelských s ženami jiných národů způsobily, že se hebrejský jazyk pokazil, a řečníci museli věnovat při vysvětlování zákona v jazyce lidu velkou péči tomu, aby jejich výkladu všichni porozuměli. Někteří z kněží a Levitů se přidali k Ezdrášovi ve výkladu zásad zákona: „čtli v té knize v zákoně Božím srozumitelně, a vykládajíce smysl, vysvětlovali to, což čtli.“ **Nehemjáš 8,8.**

„A uši všeho lidu obráceny byly k knize zákona.“ **Nehemjáš 8,3.** Lidé naslouchali pozorně a s úctou slovům Nejvyššího. Když jim byl zákon vysvětlován, přesvědčovali se o své vině a želeli svých hříchů. Avšak tento den byl svátkem, dnem radosti, svatým shromážděním, dnem, který měli lidé slavit jak Hospodin přikázal — s radostí a veselím; proto byli vyzváni, aby zanechali zármutku a radovali se z velké milosti, kterou jim Bůh prokazuje. „Den tento posvěcený jest Hospodinu Bohu vašemu,“ pravil Nehemiáš. „Nekviltež, ani plačte, ... jděte, jezte tučné věci, a píte sladké, sdílejíce se s těmi, kteříž nemají nic připraveno. Den zajisté tento svatý jest Pánu našemu, protože nermuťtež se, nýbrž radost Hospodinova budiž síla vaše.“ **Nehemjáš 8,9.10.**

[435]

První část dne byla věnována náboženským úkonům, zbytek dne pak lid strávil tím, že s vděčností myslil na požehnání Boží a radoval se z hojnosti, kterou jim Bůh poskytl. Část z jídla a pití byla také poslána chudým, kteří si nemohli nic připravit. Všude zavládla velká radost, protože v šichni slyšeli slova zákona a rozuměli jim.

Následujícího dne se pokračovalo ve čtení a vysvětlování zákona. A v ustanovený čas — desátého dne sedmého měsíce — konaly se slavnostní služby Dne šíření podle přikázání Božího.

Od patnáctého do dvaadvacátého téhož měsíce světili lidé a jejich vládcové znovu slavnost stánků. Bylo vyhlášeno „po všech městech svých i v Jeruzalémě, řkouce: Vyjděte na hory, a přineste ratolestí olivových a ratolestí dříví borového, a ratolestí myrtových, i ratolestí palmových, a ratolestí dříví hustého, abyste nadělali stánků, tak jakž psáno jest. Protož vyšed lid, přinesli a nadělali sobě stánků, jeden každý na střeše své, i v síních svých, i v síních domu Božího,... I byla radost velmi veliká. Četl pak v knize zákona Božího na každý den, od prvního dne až do posledního.“ **Nehemjáš 8,15-18.**

Jak naslouchali den za dnem slovům zákona, přesvědčili se lidé o svých přestoupeních a o hříších, kterých se jejich národ dopouštěl v minulých pokoleních. Poznali, že ochrana a péče B oží jim byla odňata a dítky Abrahámovy byly rozptýleny do cizích zemí proto, že se odvrátily od Boha; rozhodli se prosit o milost Boží a zavázali se, že budou chodit v přikázáních Božích. Než začaly slavnostní služby, konané druhého dne po ukončení svátku stánků, oddělili se od pohanů, kteří žili mezi nimi.

Když se lidé pokořili před Hospodinem, vyznali své hříchy a prosili o odpuštění, povzbudili je jejich vůdcové, aby věřili, že Bůh podle svého zaslíbení slyší jejich prosby. Musejí nejen truchlit, plakat a kát se, ale musejí také věřit, že Bůh jim odpouští. Musejí prokázat svou víru tím, že uznávají jeho milosti a chválí ho za jeho dobrotivost. „Vstaňte,“ pravili jim učitelé, „dobrořečte Hospodinu Bohu svému, od věků až na věky.“ **Nehemjáš 9,5.**

[436]

Pak se shromážděného zástupu lidí, stojících s rukama vztaženými k nebi, zazněla píseň:

„Ať dobrořečí slavnému jménu jeho,
a vyššímu nad každé dobrořečení i chválu.
Ty jsi, Hospodine, sám ten jediný,

ty jsi učinil nebesa,
 nebesa nebes i všecko vojsko jejich,
 zemi i všecko, což jest na ní,
 moře i všecko, což jest v nich,
 obživuješ také všecko,
 ano i vojiska nebeská před tebou se sklánějí.“

Nehemjáš 9,5.6.

Když píseň chvály dozněla, vyprávěli vůdcové shromáždění o dějinách Izraele a ukázali, jak veliká k nim byla dobrotivost Boží a jak veliký jejich nevděk. Pak všichni shromáždění učinili smlouvu, že budou zachovávat všechna přikázání Boží. Byli za své hříchy potrestáni; nyní uznali, že Bůh s nimi jednal spravedlivě a zavázali se, že budou poslušni jeho zákona. A aby to byla „smlouva nepohnutelná“ a aby byla zachována v nezměněné podobě jako památník závazku, který na sebe vzali, byla písemně zaznamenána a podepsali ji kněží, Levité a knížata. Měla být připomínkou povinností a hradbou před pokušením. Lid učinil slavnostní přísahu, že bude „choditi v zákoně Božím, kterýž vydán jest skrze Mojžíše služebníka Božího, a ostříhati i plniti všecka přikázání Hospodina Pána našeho, i soudy jeho, i ustanovení jeho“ **Nehemjáš 9,38; 10,29**.. Přísaha zahrnovala i slib, že se nebudou svými sňatky směšovat s lidem země.

Než skončil den půstu, projevil lid své odhodlání vrátit se k Hospodinu ještě tím, že se zavázal, že přestane znesvěcovat sobotu. Nehemiáš nepoužil tehdy a ani později své moci, aby zbraňoval pohanským obchodníkům vcházet do Jeruzalémy; ve snaze ušetřit lid, aby byl vystavován pokušení přestupovat sobotu, zavázal jej slavnostní smlouvou, že nebude přestupovat zákon o sobotě tím, že by kupoval od těchto obchodníků; přitom doufal, že to obchodníky odradí od obchodování.

[437]

Bylo také učiněno opatření na podporu veřejných bohoslužeb. Shromáždění se zavázalo, že vedle desátků bude každoročně přispívat stanovenou částkou na služby ve svatyni. „Metali jsme i losy,“ píše Nehemiáš, „že chceme přinášeti prvotiny země své, i prvotiny všelikého ovoce každého stromu, rok po roku do domu Hospodinova. K tomu i prvorozené syny své, i hovádka svá, (jakož psáno jest v zákoně), i prvorozené z skotů i bravů svých.“ **Nehemjáš 10,34-36**.

Izrael se vrátil k Bohu, hluboce lituje svého odpadnutí. Vyznali se s kvílením a pláčem. Uznali, že Bůh s nimi jednal spravedlivě a smlouvou se zavázali, že budou poslušni jeho zákona. Nyní musejí projevovat víru v zaslíbení Boží. Bůh přijal jejich pokání; nyní se mohou radovat z jistoty, že jejich hříchy jsou odpuštěny a že se opět těší božské přízni.

Nehemiášovo úsilí obnovit službu pravému Bohu bylo korunováno úspěchem. Pokud lidé budou věrni přísaze, kterou učinili, pokud budou poslušni slova Božího, potud bude Hospodin plnit své zaslíbení a bude jim udělovat hojnost požehnaní.

Pro ty, kdož si jsou vědomi hříchu a jsou sklíčení pocitem své nehodnosti, poskytuje tato historie poučení o víře a povzbuzení. Bible věrně líčí, jaké následky mělo odpadnutí Izraele; líčí však také hluboké pokoření a pokání, opravdové odevzdání a štědré oběti, kterými se vyznačoval jejich návrat k Hospodinu.

Každé pravé obrácení k Hospodinu vnáší do života trvalou radost. Když se hříšník poddá vlivu Ducha svatého, poznává, jak se jeho hříšnost a poskvrnění odrážejí od svatosti velkého Zpytovatele srdcí. Poznává, že je jako přestupník odsouzen. Nemusí však proto propadat zoufalství, neboť má již zajištěno odpuštění. Může se radovat u vědomí odpuštěných hříchů, v lásce odpouštějícího nebeského Otce. Je slávou Boží dát hříšným, kajícím lidským bytostem spočinout v náručí své lásky, ovázat jejich rány, očistit je od hříchů a odít je rouchem spasení.

57. kapitola — Náprava

Slavnostně a veřejně se lid Judy zavázal, že bude poslušen zákona Božího. Když však vliv Ezdráše a Nehemiáše přestal na nějakou dobu působit, vyskytli se mnozí, kteří se odklonili od Hospodina. Nehemiáš se vrátil do Persie. Za jeho nepřítomnosti vplížilo se do Jeruzaléma zlo, které hrozilo, že zkazí celý národ. Modloslužebníci se usadili v celém městě a svou přítomností poskvřovali i samy prostory chrámu. Mezi veleknězem Eliasibem a Tobiášem Ammonitským, rozhořčeným nepřítelem Izraele, vzniklo vzájemnými sňatky přátelství. Důsledkem tohoto neposvěceného spojení bylo, že Eliasib dovolil Tobiášovi, aby používal jednu místnost spojenou s chrámem, která do té doby byla používána jako skladiště, v němž se ukládaly desátky a dary lidu.

Protože se Ammonitští a Moábští dopustili krutosti a zrady na Izraeli, prohlásil Bůh skrze Mojžíše, že mají být navždy vyloučeni ze shromáždění lidu Božího (viz **5. Mojžíšova 23,3-6**). Navzdory tomuto příkazu dal velekněz vyklidit dary a oběti uskladněné v místnosti domu Božího, aby uvolnil místnost pro tohoto představitele zavrženého plemene. Většího pohrdání se nemohlo Bohu dostat, než když byla projevena taková přízeň tomuto nepříteli Boha a pravdy Boží.

Když se vrátil z Persie, dozvěděl se Nehemiáš o tomto opovržlivém znesvěcení a okamžitě učinil opatření, aby byl vetřelec vypuzen. „Což mi se velmi nelíbilo,“ praví; „protož vyházel jsem všecko nádobí domu Tobiášova ven z toho pokoje. A rozkázal jsem očistiti ty pokoje. I vnesl jsem tam zase nádoby domu Božího, dary a kadidlo.“ **Nehemjáš 13,8.9.**

[439] Byl nejen znesvěcován chrám, ale také dary byly zneužívány. To odrazovalo lidi, aby dávali štědré dary. Lidé ztráceli svou horlivost a zápal, nechtěli platit své desátky. Do pokladnice domu Hospodinova přicházely jen skrovné dary; mnozí zpěváci a další zaměstnaní při službě v chrámu opustili dílo Boží a odešli pracovat jinam, protože nedostávali dostatečnou podporu.

Nehemiáš prosadil, aby nešvar byl napraven. Svolal všechny, kteří opustili službu v domě Hospodinově a „postavil je na místě jejich.“ To vrátilo lidem důvěru a všechen Juda přinesl „desátky obilí, moštu a oleje nového.“ Muže, kteří „za věrné jmíni byli,“ ustanovil za „úředníky nad sklady,“ kteří „měli rozdělovati bratřím svým“ **Nehemjáš 13,11-13.**

Dalším důsledkem směřování s modloslužebníky bylo zanedbávání soboty, znamení, jímž se Izraelští odlišovali od všech ostatních národů jako vynavači pravého Boha. Nehemiáš zjistil, že pohanští obchodníci a kupci z okolní krajiny, přicházející do Jeruzaléma, svedli mnohé z Izraelských k tomu, aby obchodovali v sobotu. Byli někteří, kteří se nedali přesvědčit, aby obětovali své zásady, avšak ostatní zásadu přestupovali a pomáhali pohanům překonávat úzkostlivost svědomitějších. Mnozí se odvážili přestupovat sobotu veřejně. „V těch dnech,“ píše Nehemiáš, „viděl jsem v Judstvu, ani tlačí presem v sobotu, a přinášejí snopy, kteréž nakládali na osly, též víno, hrozny, fíky i všeliká břemena, a snášejí v den sobotní do Jeruzaléma. . . Tyrští také, kteříž bydlili v něm, nosili ryby i všelijaké koupě, a prodávali v sobotu synům Juda.“ **Nehemjáš 13,15.16.**

Tomuto stavu věcí by se bylo dalo zabránit, kdyby byli vládcí použili své moci; ale uspokojení vlastních zájmů je vedlo k tomu, že vyhovovali bezbožníkům. Nehemiáš je nebojácně pokáral za to, že zanedbávají povinnost. „Jaká jest to nepravost, kterouž činíte, poškrňující dne sobotního?“ vytýkal jim přísně. „Zdaliž jsou tak nečinili otcové vaši? Pročež Bůh náš přivedl na nás všecko toto zlé, i na toto město, a vy přidáváte hněvivosti na Izraele, poškrňující soboty.“ Pak přikázal, až budou „v stínu brány Jeruzalémské před sobotou, rozkázal jsem zavřítí brány, a rozkázal jsem, aby jich neotvírali až po sobotě. K tomu i z služebníků svých některé postavil jsem v bráně, aby náklad nebyl vezen do města v sobotu.“ **Nehemjáš 13,17-19.**

Nemíníce se vzdát svého obchodování, „zůstali kupci a prodáváci všelijakých věcí prodejných vně Jeruzaléma jednou i podruhé“ v naději, že se jim naskytne příležitost k obchodování buď s obyvateli města, nebo s venkovany. Nehemiáš je upozornil, že budou potrestáni, budou-li v obchodech pokračovat. „Proč zůstáváte přes noc naproti zdi?“ zeptal se jich. „Učiníte-li to více, vztáhnu ruku na vás. Od té chvíle nepřicházeli v sobotu.“ **Nehemjáš 13,20.21.**

[440]

Nařídil také Levitům, aby střežili brány, neboť věděl, že vzbuzují větší úctu než prostý lid a že se dá očekávat, že pro své těsné spojení se službou Boží budou horlivější ve vynucování poslušnosti zákona Božího.

A pak obrátil Nehemiáš svou pozornost k nebezpečí, jež znovu hrozilo Izraeli ze sňatků a ze spojení s modloslužebníky. „V těch dnech,“ píše, „spatřil jsem také Židy, kteříž byli pojali ženy Azotské, Ammonitské a Moábské, an synové jejich mluvili od polu Azotsky, a neuměli mluvit Židovsky, ale podlé jazyku každého toho lidu.“ **Nehemjáš 13,23.24.**

Tato nezákonná spojení způsobila v Izraeli velké nepořádky, neboť mezi těmi, kteří uzavřeli taková spojení, byli i muži zastávající vysoká postavení a také vládci, k nimž lid právem vzhlížel o radu a hledal v nich správný příklad. Nehemiáš předvídal, jaká zkáza by postihla národ, kdyby se tomuto zlu neučinila přítrž, a proto se vši rozhodností vystoupil proti těm, co páší zlořády. Poukázal na příklad Šalomouna a připomněl jim, že mezi všemi národy nebylo krále, jako byl on, jemuž Bůh dal tak velkou moudrost; modlářské ženy však odvrátil jeho srdce od Boha a jeho příklad pak zhoubně zapůsobil na Izrael. „A vám zdali povolíme,“ ptal se Nehemiáš přísně, „abyste se dopouštěli všeho tohoto zlého velikého?“ Nebudete „dávati dcery své synům jejich, aneb bráti dcery jejich synům svým neb sobě.“ **Nehemjáš 13,27.25.**

Když před ně předestřel Boží příkazy a hrozby, i strašné soudy, které přišly na Izrael v minulosti právě za tento hřích, probudilo se v nich svědomí a začala náprava, která odvrátila hrozící hněv Boží a přivodila libost a požehnání Boží.

Někteří z těch, kteří zastávali svaté povolání, se přimlouvali za své pohanské ženy a prohlašovali, že se od nich nemohou odloučit. Nebyly však činěny rozdíly, nebyl brán ohled na hodnost ani postavení. Kdo z kněží nebo vládců odmítl přerušit své spojení s modloslužebníky, byl okamžitě vyloučen ze služby Hospodinovy. Vnuk velekněze, který se oženil s dcerou proslulého Sanballata, byl netoliko zbaven svého úřadu, ale také hned vypuzen z Izraele. „Bud' pamětliv na to, Bože můj“ prosil Nehemiáš, „proti těm, kteříž poskvřňují kněžství, a smlouvy kněžské i Levitské.“ **Nehemjáš 13,29.**

Kolik úzkosti duše stála tato nutná přísnost věrného služebníka Božího, ukáže jen soud. S protivnými živly byl veden ustavičný boj a jen postem, pokorou a modlitbou bylo dosahováno pokroku.

Mnozí z těch, kteří uzavřeli manželství s modloslužebníky, se rozhodli, že odejdou do vyhnanství, a spolu s těmi, kteří byli vypuzeni z Izraele, se připojili k Samaritánům. Někteří z těch, kteří dříve zaujíмали vysoká místa v díle Božím, šli svou cestou a po nějakém čase spojili s nimi svůj osud. Aby posílili toto spojenectví, Samaritáni přislíbili, že přijmou židovskou víru a židovské zvyky. Tito odpadlíci, rozhodnutí předčit své bývalé bratří, postavili chrám na hoře Garizim jako výraz vzdoru proti domu Božímu v Jeruzalémě. Jejich náboženství bylo dále směsí židovství a pohanství a jejich tvrzení, že jsou lidem Božím, bylo zdrojem rozkolu, řevnivosti a nepřátelství mezi dvěma národy z pokolení do pokolení.

Má-li dnes postupovat dílo nápravy vpřed, je k tomu zapotřebí mužů, jako byl Ezdráš a Nehemiáš, kteří neomlouvají ani nepromíjejí hřích, ani se nebojí hájit čest Boží. Ti, na nichž spočívá břímě tohoto díla, nezůstanou klidní, když se děje křivda, ani nezakryjí zlo pláštěm falešné lásky. Budou pamatovat na to, že Bůh nečiní rozdílu mezi lidmi a že přísnost k nemnohým se může ukázat dobrem pro mnoho. Budou také pamatovat na to, že v tom, jenž kárá zlo, se projevuje duch Kristův.

Při svém působení se Ezdráš a Nehemiáš pokořovali před Bohem, vyznávali své hříchy a hříchy svého národa a prosili o odpuštění, jako by sami byli přestupníky. Pracovali trpělivě, modlili se a trpěli. To, co jim nejvíce ztěžovalo práci, nebylo otevřené nepřátelství pohanů, nýbrž tajný odpor těch, kteří se vydávali za přátele a propůjčovali svůj vliv službě zlu, čímž zesateronásobovali břímě služebníků Božích. Tito zrádci poskytovali nepřátelům Hospodinovým látku, kterou pak tito používali v boji proti lidu Božímu. Jejich zlé vlastnosti a vzpurná vůle se stále stavěly proti jasným požadavkům Božím.

Úspěch, který provázal Nehemiášovo úsilí, ukazuje, čeho může dosáhnout modlitba, víra a moudré, rozhodné jednání. Nehemiáš nebyl knězem, nebyl prorokem, neusiloval o vysoké postavení a titul. Byl reformátorem, který vyšel v pravý čas. Jeho cílem bylo uvést lid v soulad s Bohem. Prodchnut tímto velkým záměrem vynaložil všechnu sílu své bytosti, aby jej uskutečnil. Jeho počínání se vy-

[442]

značovalo vysokou, nezlomnou poctivostí. Když narazil na zlo a protivenství dobru, zaujal tak rozhodný postoj, že tím povzbudil lid, že začal pracovat s novou horlivostí a odvahou. Lidé nemohli nevidět jeho věrnost, jeho lásku k vlasti a jeho hlubokou lásku k Bohu, a přesvědčivše se, byli ochotni následovat ho tam, kam je vedl.

Píle a horlivost při plnění povinností Bohem určených je důležitou součástí pravého náboženství. Lidé by se měli chápat příležitostí jako nástrojů Božích, jimiž plní vůli Boží. Rychlé a rozhodné jednání v pravý okamžik přináší slavná vítězství, kdežto odkládání a zanedbávání končí nezdarem a zneuctěním Boha. Když vůdcové v díle pravdy neprojevují horlivost, když jsou neteční a nepracují cílevědomě a účelně, bude i církev lehkomyšlná, netečná, povrchní; budou-li však plni svatého úsilí sloužit Bohu a jen jemu, bude i lid jednotný, plný naděje a horlivosti.

Slovo Boží líčí mnoho ostrých a vyhraněných protiv. Klade vedle sebe hřích a svatost, abychom posoudili a mohli se pak vystříhat jednoho a přijmout druhé. Na stránkách, na nichž se líčí nenávisť, faleš a zrada Sanballata a Tobiáše, se také líčí ušlechtilost, oddanost a sebeobětavost Ezdráše a Nehemiáše. Je na nás, abychom si zvolili, podle kterého příkladu budeme žít. Strašné následky přestupování příkázání jsou líčeny jako protiklad požehnání, jež plynou z poslušnosti. My sami se musíme rozhodnout, chceme-li trpět následky hříchů nebo se těšit z požehnání.

[443] Dílo obovy a nápravy, které vykonali pod vedením Zorobábela, Ezdráše a Nehemiáše vyhnanci vrátivší se do Izraele, je obrazem díla duchovní obnovy, jež má být vykonáno v posledních dnech dějin této země. Zbytek Izraele byl tehdy slabý národ vydaný na pospas řádění svých nepřátel; skrze něj však Bůh chtěl zachovat na zemi známost o sobě a o svém zákoně. Izraelští byli strážci pravé víry a udržovateli svatých proroctví. Mnoho různého prožili, když znovu stavěli chrám a zdi Jeruzaléma; odpor, který museli překonávat, byl silný. Těžké bylo břímě, které nesli vůdcové řídící toto dílo; avšak tito mužové postupovali vpřed v neochvějně víře, v pokoře ducha a v pevném spolehnutí na Boha, věříce, že Bůh způsobí, že jeho pravda zvítězí. Jako král Ezechiáš, tak i Nehemiáš „se přidržel Hospodina, aniž se uchýlil od něho, a ostříhal příkázání jeho. . . A byl Hospodin s ním.“ **2. Královská 18,6.7.**

Duchovní obnova, jejíž je dílo vykonané za dnů Nehemiášových symbolem, je vylíčena slovy Izaiášovými. „Vzdělají pustiny starodávné, pouště staré spraví, a obnoví města zpuštěná, pustá po mnohé národy.“ „Vzdělají od tebe zplození pustiny starodávné; základy od národu do pronárodu vyzdvihneš. I slouti budeš vzdělavatel zbořeniny, a napravovatel stezek k bydlení.“ **Izajáš 61,4; 58,12.**

Prorok zde vykládá o lidu, který v čase všeobecného odpadnutí od víry a spravedlnosti usiluje o obnovu zásad, jež jsou základem království Božího. Jsou oprávcí trhlín, které byly učiněny v zákoně Božím, jenž je zdí, kterou Bůh obehnal své vyvolené k jejich ochraně, a poslušnost jeho ustanovení spravedlnosti, pravdy a čistoty je jejich věčnou ochranou.

Slovy, jejichž smysl je jednoznačný, poukazuje prorok na zvláštní dílo tohoto zbytku lidí, kteří stavějí zed'. „Jestliže odvrátíš od soboty nohu svou, abys nevykonával líbosti své v den svatý můj, anobř nazůveš-li sobotu rozkoší, a svatou Hospodinu slavnou, a budeš-li ji slaviti tak, abys nečinil cest svých, ani vykonával, co by se líbilo, ani nemluvil slova, tehdy rozkoš míti budeš v Hospodinu, a uvedu tě na vysoká místa země, a způsobím to, abys užíval dědictví Jáкова otce svého; nebo ústa Hospodinova mluvila.“ **Izajáš 58,13.14.**

V době konce bude obnoveno každé božské ustanovení. Trhlina v zákoně, kterou učinil člověk, když změnil sobotu, bude opravena. Zbytek lidu Božího, který vystupuje před světem jako vykonavatel nápravy, ukáže, že zákon Boží je základem vší trvalé nápravy a že sobota čtvrtého přikázání je památkou na stvoření a stálou připomínkou moci Boží. Jasně a zřetelně ukáží, že je nutno zachovávat poslušnost všech přikázání Desatera. Puzení láskou Kristovou spolupracují s Kristem na vzdělání pustin. Jsou „vzdělavateli zbořeniny, napravovateli stezek k bydlení“. (**Viz Izajáš 58,12.**)

[444]

[445]

Část VII. — Světlo za soumraku

[446]

„Království pak i panství, a důstojnost
královská pode vším nebem dána bude lidu
svatých výsostí; jehož království bude království
věčné, a všickni páni jemu sloužiti
a jeho poslouchati budou.

Daniel 7,27.

58. kapitola — Příchod Vykupitele

Po dlouhá staletí soužení a tmy“ a „mrákoty... v temnostech“ (Izajáš 8,22), jimiž se vyznačovaly dějiny lidstva ode dne, kdy naši první rodiče pozbyli svůj domov v ráji, až do doby, kdy se zjevil Syn Boží jako Spasitel hříšníků, soustřed'ovala se naděje padlého lidského pokolení na příchod Vysvoboditele, který vykoupil lidstvo z otroctví hříchu a smrti.

Prvního sdělení o takové naději se dostalo Adamovi a Evě v rozsudku vyneseném nad hadem v ráji, když před nimi řekl Hospodin satanovi: „Nepřátelství položím mezi tebou a ženou, i mezi semenem tvým a semenem jejím; ono potře tobě hlavu, a ty potřeš jemu patu.“
1. Mojžíšova 3,15.

Když provinilý pár vyslechl tato slova, vzkvitla v nich naděje, neboť v prorocství o potření satanovy moci poznali zaslíbení, že budou vysvobozeni ze záhuby, kterou způsobilo přestoupení. Ačkoli budou muset trpět mocí svého protivníka, protože podleli jeho svůdnému vlivu a nebyli poslušní jasného příkazu Hospodinova, přesto nemuseli propadnout úplnému zoufalství. Syn Boží se nabídl, že svou vlastní krví odčiní jejich přestoupení. Bude jim poskytnuta zkušební lhůta, během níž se budou moci vírou ve spásnou moc Kristovu stát znovu dítkami Božími.

Ze satana, jemuž se podařilo odvrátit člověka od cesty poslušnosti, se stal „bůh tohoto světa“ 2. Korintským 4,4. Panství, které patřilo kdysi Adamovi, připadlo uchvatiteli. Avšak Syn Boží se nabídl, že se odebere na tuto zemi, aby zaplatil trest za hřích, a tím nejen vykoupil člověka, ale i znovu zřídil ztracené panství. Právě o tomto znovuzřízení prorokoval Micheáš, když pravil: „A tak ty věže bravná, bašto dcery Sionské, až k tobě přijde, přijde, pravím, panování první.“ Micheáš 4,8. Apoštol Pavel se o tom zmiňuje jako o „dědictví k vykoupení“ Efezským 1,14. A žalmista myslil na totéž konečné znovuzřízení původního dědictví člověka, když pravil: „Ale spravedliví ujmou zemi dědičně, a na věky v ní přebývati budou.“ Žalm 37,29.

Tato naděje na vykopení příchodem Syna Božího jako Spasitele a Krále neuhasíná v lidských srdcích. Od počátku jsou vždy nemnozí, jejichž víra proniká oparem přítomnosti ke skutečnostem budoucnosti. Adam, Set, Enoch, Metuzalém, Noe, Sem, Abrahám, Izák a Jákob — skrze ty a skrze mnohé další uchovává Hospodin vzácná zjevení své vůle. A tak dítkám Izraele, vyvolenému lidu, z kterého bude dán světu zaslíbený Mesiáš, oznámil Bůh požadavky svého zákona a seznámil ho se spásou, která bude dokonána usmiřující obětí jeho milovaného Syna.

Naděje Izraele je obsažena v tomto zaslíbení, jež bylo dáno v době povolání Abraháma a později znovu a znovu opakováno jeho potomkům: „Požehnány budou v tobě všechny čeledi země.“ **1. Mojžíšova 12,3**. Když byl Abrahámovi objasněn záměr Boží, že lidstvo bude vykoupeno, zasvitlo v jeho srdci Slunce spravedlnosti a jeho nevědomost byla rozptýlena. A když konečně sám Spasitel chodil mezi syny a člověka a mluvil s nimi, dosvědčoval Židům o skvělé naději patriarchů na vykopení skrze příchod Vykupitele. „Váš praotec Abrahám zaplesal, že uzří můj den,“ pravil Kristus; „i viděl jej, a zaradoval se.“ **Jan 8,56**.

Táž blažená naděje byla vyjádřena v požehnání, které pronesl umírající patriarcha Jákob nad svým synem Judou:

„Judo, ty jsi, tebe chváliti budou bratří tvoji;
ruka tvá bude na šíji nepřátel tvých;
klaněti se budou tobě synové otce tvého.

Nebude odjata berla od Judy,
ani vydavatel zákona od noh jeho,
dokudž nepříjde Sílo;

a k němu se shromáždí národové.“ **1. Mojžíšova 49,8.18**.

Dále pak na hranicích Zaslíbené země byl příchod Vykupitele světa předpověděn v proroctví, které pronesl Balám:

„Uzřímt' jej, ale ne nyní, pohledím na něj,
ale ne z blízka.

Vyjdet' hvězda z Jákoba, a povstane berla z Izraele,
kteráž poláme knížata Moábská,

a zkazí všechny syny Set.“ **4. Mojžíšova 24,17.**

Skrze Mojžíše bylo Izraeli zjeveno, že Bůh zamýšlí poslat svého Syna jako Vykupitele padlého lidstva. Jednou, krátce před svou smrtí, Mojžíš prohlásil: „Proroka z prostředku tvého, z bratří tvých, jako já jsem, vzbudí tobě Hospodin Bůh tvůj; jeho poslouchati budete.“ Mojžíšovi se dostalo jasného poučení o tom, co má říci Izraeli o díle Mesiáše, který přijde. „Proroka vzbudím jim z prostředku bratří jejich, jako jsi ty,“ zněla slova Hospodinova k služebníkovi Božímu, „a položím slova má v ústa jeho, a bude jim mluvit všechno, což mu přikáží.“ **5. Mojžíšova 18,15.18.**

V dobách praotců byly oběti přinášeny při vzývání Boha stálou připomínkou příchodu Spasitele a byl jí i celý obřad při bohoslužbách ve svatyni v celých dějinách Izraele. Při službě ve svatyni a později v chrámě se lid každý den učil pomocí symbolů a náznaků velkým pravdám o příchodu Krista jako Vykupitele, Kněze a Krále; a jednou v roce se jejich mysl obracela k posledním dějům velkého zápasu mezi Kristem a satanem, ke konečnému očištění vesmíru od hříchu a hříšníků. Oběti přinášeny při mojžíšovském obřadu vždy naznačovaly lepší službu — službu nebesou. Pozemský svatostánek byl „podobností pro přítomný čas“, v němž se obětovaly dary a přinášely oběti; jeho dvě svatá místa byla „obrazy nebeských zařízení;“ neboť Kristus, náš veliký Velekněz, dnes „koná službu ve svatyni, totiž v pravém stánku, jež postavil Pán, ne člověk“ **Židům 9,9.23; 8,2.**

Ode dne, kdy Hospodin pravil hadu v ráji: „Nad to, nepřátelství položím mezi tebou a mezi ženou, i mezi semenem tvým a semenem jejím; ono potře tobě hlavu, a ty potřeš jemu patu.“ (**1. Mojžíšova 3,15**), satan věděl, že nikdy nebude moci plně ovládnout obyvatele tohoto světa. Když Adam a jeho synové začali přinášet obřadní oběti nařízené Bohem jako předobraz Vysvoboditele, který přijde, poznal v nich satan symbol spojení mezi zemí a nebem. V dlouhých staletích, jež pak následovala, usiluje satan neustále o to, aby toto spojení přerušil. Neúnavně se snaží zkreslit Boha a nesprávně vykládat smysl obřadů poukazujících ke Spasiteli a u velké většiny členů lidské rodiny se mu to daří.

[450]

Zatím Bůh chce člověku vštípit, že Dar, který je s ním směřuje, přichází z jeho velké lásky, snaží se arcinepřítel lidstva líčit Boha

jako někoho, kdo si libuje v jejich zkáze. Tak byly oběti a zařízení určené nebem k tomu, aby zjevovaly božskou lásku, převráceny, aby sloužily jako prostředek, jímž se hříšníci marně snaží dary a dobrými skutky usmířit hněv uraženého Boha. Současně se satan snaží vyvolávat a povzbuzovat v člověku zlé vášně, aby opakovanými hříchy se lidé stále víc a víc vzdalovali Bohu a beznadějně uvízli v poutech hříchu.

Když skrze hebrejské proroky přišlo psané slovo Boží, studoval satan pilně proroctví, týkající se Meisáše. Pečlivě zkoumal slova, jež neklamně a jasně líčila Kristovo dílo mezi lidmi, kde vystoupí jako oběť a jako vítězí král. V pergamenových svitcích Písem Starého zákona četl, že ten, jenž přijde, bude „jako beránek k zabití veden“ a že bude „zohavena. . . nad jiné lidi osoba jeho, způsob jeho nad syny lidské“ **Izajáš 53,7; 52,14**. Zaslíbený Spasitel lidstva bude „nejpohrdanější zajisté a nejopovrženější. . . z lidí, muž bolestí, a kterýž zkusil nemocí, . . . ubit od Boha, i strápen;“ přitom však také projeví svou moc a „souditi bude chudé z lidu“. „Vysvobodí syny nuzného, násilníka pak potře.“ **Izajáš 54,3.4; Žalm 72,4**. Tato proroctví způsobila, že satan začal mít strach a třásl se; neupustil však od svého úmyslu mařit pokud možno milostivá opatření Hospodinova pro vykoupění ztraceného lidstva. Rozhodl se, že zaslepí oči lidí, pokud to jen bude možné, aby nepoznali pravý smysl proroctví o Mesiáši, aby tak připravil půdu pro to, aby Krista zavrhli, až přijde na svět.

Ve staletích, která předcházela potopu, se satanu podařilo rozpoutat na celém světě vzpuru proti Bohu. A na poučení, která měla potopa poskytnout, se brzy zapomnělo. Lstivým našeptáváním zaváděl satan člověka opět krok za krokem do opovážlivé vzpoury. Opět se zdálo, že brzy zvítězí, avšak úmysl Boží s padlým lidstvem tím nebyl zmařen. Skrze potomky věrného Abraháma, skrze potomky Sema se zachovala známost o blahodárném úmyslu Hospodinově pro dobro budoucích pokolení. Čas od času povstávali Bohem stanovení poslové pravdy, aby upozorňovali na význam obětních obřadů a zejména na zaslíbení Hospodinovo o příchodu toho, k němuž poukazyvaly všechny obřady obětního systému. Tak měl být svět ušetřen všeobecného odpadnutí.

Božský úmysl byl splňován jen v boji s nejrozhodnějším protivenstvím. Nepřítel pravdy a spravedlnosti působil všemi možnými způsoby, aby potomci Abrahámovi zapomněli na své vysoké a svaté

povolání a aby je svedl k uctívání falešných bohů. A často se mu jeho úsilí zdařilo. Po staletí, jež předcházela první Kristův příchod, přikrývala zemi temnota, na národech ležela mrákota. Satan vrhal svůj pekelný stín přes cestu lidí, aby jim zabránil získat známost o Bohu a o budoucím světě. Lidé žili ve stínu smrti. Jejich jediná naděje byla v tom, že se tato temnota zvedne, aby se pak mohl zjevit Bůh.

Prorockým viděním předpovídal David, pomazaný Boží, že příchod Kristův bude „jako bývá světlo jitřní, když slunce vychází ráno bez oblaků“ **2. Samuelova 23,4**. A Ozeáš podal svědectví: „Jako jitřní svítání jest vycházení jeho.“ **Ozeáš 6,3**. Tiše a jemně vzchází svítání na zemi, rozptylujíc tmu a probouzejíc zemi k životu. Tak vzejde Slunce spravedlnosti a „zdraví bude na paprscích jeho“ **Malachiáš 3,20**. Lid, bydlící „v zemi stínu smrti“ uzří „světlo veliké“ **Izajáš 9,2**.

Prorok Izraele, spatřiv ve vytržení toto slavné vysvobození, zvolal:

„Nebo dítě narodilo se nám,
syn dán jest nám,
i bude knížetství na rameni jeho,
a nazváno bude jméno jeho:
Předivný, Rádce, Bůh silný, Rek udatný,
Otec věčnosti, Kníže pokoje.
K rozmnožování pak toho knížetství a pokoje,
jemuž nebude konce,
sedne na stoličce Davidově,
a na království jeho,
až je i v řád uvede,
a utvrdí v soudu a v spravedlnosti,
od tohoto času až na věky.
Horlivost Hospodina zástupů to učiní.“

Izajáš 9,6.7.

[452]

V dalších staletích dějin Izraele, která předcházela první příchod Kristův, se všeobecně rozumělo, že o příchodu Mesiáše se mluví v proroctví: „Máloť by to bylo, abys mi byl služebníkem ku pozdvižení pokolení Jákobových, a k navrácení ostatků Izraelských; protož

dal jsem tě za světlo pohanům, abys byl spasení mé až do končin země.“ „Zjeví se sláva Hospodinova,“ předpověděl prorok, „a uzří všeliké tělo spolu, že ústa Hospodinova mluvila.“ *Izajáš 49,6; 40,5.* O tomto světě lidí svědčil později směle Jan Křtitel, když hlásal: „Já jsem hlas volající na poušti. Vyrovnajte cestu Páně, jak řekl prorok Izaiáš.“ *Jan 1,23.*

O Kristu bylo dáno toto prorocké zaslíbení: Upravit!!! „Toto praví Hospodin vykupitel Izraelův, Svatý jeho, tomu, jímž pohrdá každý, a jehož sobě oškliví národové... Toto praví Hospodin:... Ostříhati tě budu, a dám tě v smlouvu lidu, abys utvrdil zemi, a v dědictví uvedl dědictví zpuštěná; abys řekl vězňům: Vyjděte, těm, kteříž jsou ve tmách: Zjevte se... Nebudou lačněti ani žízniti, nebude na ně bítí horko ani slunce; nebo slitovník jejich zprovodí je, a podle pramenů vod povede je.“ *Izajáš 49,7-10.*

Ti z židovského národa, kteří zůstali pevní, potomci té svaté větve, skrze niž byla uchována známost Boha, posilovali svou víru tím, že se stále obírali těmito a podobnými výroky. S velkým potěšením četli, jak Hospodin pomaže Mesiáše, aby „kázal evangelium tichým“, „uvázal rány zkroušeným srdcem... vyhlásil jatým svobodu a... vyhlásil léto milostivé Hospodinovo“ *Izajáš 61,1.2.* Jejich srdce však byla naplněna smutkem, když pomyslili na utrpení, jež bude muset podstoupit, aby splnil božský záměr. S hlubokou pokorou v duši četli v prorockém svitku slova:

„Kdo uvěřil kázání našemu?
A rámě Hospodinovo komu jest zjeveno?
Nebo před ním vyrostl jako proutek,
a jako kořen z země vyprahlé,
nemaje podoby ani krásy.
Vidělit' jsme jej,
ale nic nebylo viděti toho,
proč bychom ho žádostivi byli.

[453]

Nejpohrdanější zajisté a
nejopovrženější byl z lidí,
muž bolestí, a kterýž zkusil nemocí,
a jako ukrývající tvář svou;

nejpohrdanější, pročez jsme ho za nic nevážili.

Ještote on nemoci naše vzal,
a bolesti naše vlastní on nesl,
my však domnívali jsme se, že jest raněn,
a ubit od Boha, i strápen.

On pak raněn jest pro přestoupení naše,
potřín pro nepravosti naše;

kázeň pokoje našeho na něj vzložena,
a zsinalostí jeho lékařství nám způsobeno.

Všickni my jako ovce zbloudili jsme,
jeden každý na cestu svou obrátili jsme se,
a Hospodin uvalil na něj
nepravosti všech nás.

Pokutován jest i strápen,
však neotevřel úst svých.

Jako beránek k zabití veden byl,
a jako ovce před těmi, kdož ji stříhou, oněměl,
aniž otevřel úst svých.

Z úzkosti a z soudu vyňat jest,
a protož rod jeho kdo vypraví,
ačkoli vyt'at jest z země živých,
a zraněn pro přestoupení lidu mého?
Kterýžto vydal bezbožným hrob jeho,
a bohatému, aby byl usmrcen,
ješto však nepravosti neučinil,
aniž jest nalezena lest v ústech jeho.“

Izajáš 53,1-9.

[454] O trpícím Spasiteli pravil sám Hospodin skrze Zachariáše: „Ó meči, procit' na pastýře mého, a na muže bližního mého.“ **Zacharjáš 13,7.** Jako zástupce a ručitel za hříšného člověka měl Kristus trpět božskou spravedlností, měl na sobě poznat, co znamená spravedlnost. Měl poznat, co to pro hříšníky znamená stát před Bohem bez příměluce.

Skrze žalmistu předpověděl Vykupitel sám o sobě:

„Pohanění potřelo srdce mé,

pročež jsem byl v žalosti.
 Očekával jsem, zdali by mne kdo politoval,
 ale žádného nebylo,
 zdali by kdo potěšiti chtěli,
 ale nedočkal jsem.
 Nýbrž místo pokrmu poskytli mi žluči,
 a v žízni mé napájeli mne octem.“

Žalm 69,21.22.

O tom, jak s ním bude jednáno, předpověděl: „Nebo psi obskočili mne, rota zlostníků oblehla mne, zprobijeli ruce mé i nohy mé. Mohl bych sčísti všechny kosti své, oni pak hledí na mne, a dívají se mi. Dělí mezi sebou roucha má, a o můj oděv mecí los.“ **Žalm 22,17-19.**

Jakkoli zarmucující jsou tato líčení trpkého utrpení a kruté smrti Zaslíbeného, jsou nicméně plná zaslíbení, neboť o tom, jehož „se líbilo Hospodinu jej stírati a nemocí trápati“, aby se mohl stát „obětí za hřích“, Hospodin pravil:

„Viděl símě své, byl dlouhověký,
 a to, což se líbí Hospodinu,
 skrze něho št'astně konáno bylo.
 Z práce duše své uzří užitek, jímž nasycen bude.
 Známostí svou ospravedlní
 spravedlivý služebník můj mnohé;
 nebo nepravosti jejich on sám ponese.
 A protož dám jemu díl pro mnohé,
 aby s nesčíslnými dělil se o kořist,
 proto že vylil na smrt duši svou,
 a s přestupníky počten jest.
 Ont' sám nesl hřích mnohých,
 a přestupníků zástupcím byl.“ **Izajáš 53,10-12.**

[455]

Byla to láska k hříšníkům, která vedla Krista k tomu, že zaplatil cenu vykoupení. „Viděl, že není žádného muže, až se užasl, že není žádného prostředníka;“ nikdo jiný nemohl vykoupit člověka z moci nepřítelů; „protož vysvobození jemu způsobilo rámě jeho; a spravedlnost jeho sama jej zpodepřela.“ **Izajáš 59,16.**

„Aj, služebník můj, na kteréhož se zpodepru,
 vyvolený můj, jehož libuje duše má.
 Ducha svého dám jemu,
 ont' soud národům vynášeti bude.“

Izajáš 42,1.

V Kristově životě nebylo ani stopy po sebeuplatnění. Klanění se majetku, postavení nebo nadání, jak to činí svět, bylo Synu Božímu cizí. Mesiáš nepoužíval žádného ze způsobů, jichž používá člověk, aby si někoho získal nebo aby si vynutil úctu. Jeho naprostá nesobeckost byla předpověděna slovy:

„Nebude křičeti,
 ani se vyvyšovati,
 ani slyšán bude vně hlas jeho.
 Třtiny nalomené nedolomí,
 a lnu kouřícího se neuhasí.“

Izajáš 42,2.3.

Na rozdíl od učitelů své doby bude Spasitel chodit mezi lidem. V jeho životě nebude hlučných sporů, okázalého uctívání, ani činů vypočítaných na sklízení chvály. Mesiáš bude skryt v Bohu a Bůh se zjeví v povaze svého Syna. Bez známosti Boha by lidstvo bylo navždy ztraceno. Bez božské pomoci by lidé klesali stále hlouběji a hlouběji. Život a moc bude muset přijít od toho, jenž učinil svět. Potřeby člověka nemohou být uspokojeny jinak.

O Mesiáši bylo dále prorokováno: „Nebude neochotný, ani příšný, dokudž soudu na zemi nevykoná; a učení jeho ostrovové očekávají budou.“ **Izajáš 42,4.** Syn Boží zvelebí zákon a učiní jej slavným. (**Viz Izajáš 42,21.**) Nezmenší jeho význam a neubere na závaznosti jeho požadavků; spíše jej vyvýší. Současně oprostí božská přikázání od obtížných požadavků, jimiž je zatížil člověk a jež odradily mnohé od toho, aby dobře sloužili Bohu.

[456]

O poslání Spasitelově pravilo slovo Hospodinovo: „Já Hospodin povolal jsem tě v spravedlnosti, a ujal jsem tě za ruku tvou; protože ostříhati tě budu, a dám tě v smlouvu lidu, a za světlo národům, abys otvíral oči slepé, a vyvodil z žaláře vězně, a z vězení ty, kteříž sedí

ve tmách. Já jsem Hospodin, toť jest jméno mé, a slávy své jinému nedám, ani chvály své rytinám. Aj, prvnější věci přišly, a i nové předpovídaje, dříve než se začnou, dám o nich slyšeti vám.“ **Izajáš 42,6-9.**

Skrze zaslíbené Símě vysvobodí Bůh Izraele Sión. „Vyjdet' proutek z pařezu Izai, a výstřelek z kořenu jeho vyrosté.“ „Aj, panna počne, a prodí syna, a nazůve jméno jeho Immanuel. Máslo a med jísti bude, až by uměl zavrci zlé, a vyvoliti dobré.“ **Izajáš 11,1;7,14.15.**

„Na němž odpočine Duch Hospodinův, Duch moudrosti a rozumnosti, Duch rady a síly. Duch umění a bázně Hospodinovy. A bude stížitelný v bázni Hospodinově, a nebudeť podlé vidění očí svých souditi, ani podlé slyšení uší svých trestati. Ale souditi bude chudé podlé spravedlnosti, a v pravosti trestati tiché v zemi. Bíti zajisté bude zemi holí úst svých, a duchem rtů svých zabije bezbožného. Nebo spravedlnost bude pasem bedr jeho, a pravda přepásáním ledví jeho.“ „A budeť v ten den, že na kořen Izai, kterýž stane za korouhev národům, pohané pilně ptáti se budou; nebo odpočívání jeho bude slavné.“ **Izajáš 11,2-5.10.**

„Aj muž, jehož jméno jest Výstřelek, . . . ten má vystavěti chrám Hospodinův, a tentýž zase přinese slávu, a seděti a panovati bude na trůnu svém, a bude knězem na trůnu svém.“ **Zacharjáš 6,12.13.**

Otevře se studnice „k obmytí hříchu i nečistoty“ (**Zacharjáš 13,1**); synové člověka uslyší blažené pozvání:

„Ej, všickni žízniví, pod'te k vodám,
i vy, kteříž nemáte žádných peněz.
Pod'te, kupujte a jezte,
pod'te, pravím, kupujte bez peněz a bez záplaty
víno a mléko.

[457]

Proč vynakládáte peníze ne za chléb,
a práci svou za to, což nenasycuje?
Poslechněte mne raději, a jezte to, což jest dobrého,
a necht' se kochá v tuku duše vaše.
Nakloňte ucha svého, a pod'te ke mně,
poslechněte, a budeť živa duše vaše;

učiním zajisté s vámi smlouvu věčnou,
milosrdenství Davidova přepevná.“

Izajáš 55,1-3.

Izraeli bylo dáno zaslíbení: „Aj, za svědka národům dal jsem jej, za vůdce a učitele národům. Aj, národu, k němužs se neznal, povoláš, a národové, kteříž tě neznali, k tobě se sběhnou, pro Hospodina Boha tvého, a Svatého Izraelského, nebo tě oslaví.“ **Izajáš 55,4.5.**

„Ját’ způsobím, aby se přiblížila spravedlnost má. Nebudet’ prodlévati, aniž spasení mé bude meškati; nebo složím v Sionu spasení, a v Izraeli slávu svou.“ **Izajáš 46,13.**

Slovy a skutky bude Mesiáš za svého působení na zemi zjevovat lidstvu slávu Boha Otce. Každý skutek, který v životě vykoná, každé slovo, které vysloví, každý div, který učiní, ukáže padlému lidstvu nekonečnou lásku Boží.

„Na horu vysokou vystup sobě,
Sione, zvěstovateli věcí potěšených,
povyš mocně hlasu svého, Jeruzaléme,
zvěstovateli věcí potěšených,
povyš, aniž se boj.
Rci městům Judským: Aj, Bůh váš.“

„Aj, Panovník Hospodin proti silnému přijde,
a rámě jeho panovati bude nad ním;
aj, mzda jeho s ním,
a dílo jeho před ním.
Jako pastýř stádo své pásti bude,
do náručí svého shromáždí jehňátka,
a v klíně svém je ponese,
březí pak poznenáhlu povede.“

Izajáš 40,9-11.

[458]

„I uslyší v ten den hluší slova knihy,
a z mrákoty a tmy oči slepých prohlédnou.
Ale tiší rozveselí se náramně v Hospodinu,
a chudí lidé v Svatém Izraelském plésati budou.“

„Aby bloudící duchem nabyli rozumnosti,
a reptáci naučili se umění.“

Izajáš 29,18.19.24.

Tak promlouval Bůh k světu skrze patriarchy a proroky, jakož i skrze předobrazy a symboly o Vysvoboditeli z hříchu, který přijde. Řada proroctví vnuknutých Duchem svatým mluví o „Žádoucím všechněm národům“ **Ageus 2,7**. I místo, kde se narodí, a doba, kdy se zjeví, byly přesně předpověděny.

Syn Davidův se musí narodit v městě Davidově. Z Betléma, pravil prorok, „vyjde ten, kterýž má být Panovníkem v Izraeli, a jehož východové jsou od starodávna, ode dnů věčných.“ **Micheáš 5,2**.

„A ty, Betléme, v zemi Judksé,
Nejsi nikterak poslední
Mezi judskými vůdčími městy,
Neboť z tebe vzejde vůdce,
Který bude pastýřem mého izraelského lidu.“

Matouš 2,6.

Dobu prvního příchodu Spasitele a některých z hlavních událostí, které se stanou v jeho životě, předpověděl anděl Gabriel Danielovi. „Sedmdesáte téhodnů odečteno jest lidu tvému a městu svatému tvému k zabránění převrácenosti a k zapečetění hříchů, i vyčištění nepravosti a k přivedení spravedlnosti věčné, a k zapečetění vidění i proroctví, a ku pomazání Svatého svatých.“ **Daniel 9,24**. Den v proroctví znamená rok. (Viz **4. Mojžíšova 14,34; Ezechiel 4,6**) Sedmdesát týdnů neboli 490 dnů značí tedy čtyři sta devadesát roků. Výchozí bod pro toto období je dán tímto „Věziž tedy a rozuměj, že od vyjití výpovědi o navrácení a o vystavení Jeruzaléma až do Mesiáše vývody bude téhodnů sedm, potom téhodnů šedesáte dva“ (**Daniel 9,25**), tedy šedesát devět týdnů neboli čtyři sta osmdesát tři roky. Příkaz k obnovení Jeruzaléma, doplněný výnosem Artaxerxa Longimana, vstoupil v platnost na podzim r. 457 př. Kr. (Viz **Ezdráš 6,14; 7,1.9**) Čtyři sta osmdesát tři let, počítáno od podzimu r. 457 př. Kristem, sahá do podzimu r. 27 po Kr. Podle proroctví končí

[459]

toto období Mesiášem, Pomazaným. V roce 27 po Kr. přijal Ježíš při svém křtu pomazání Duchem svatým a krátce nato zahájil své působení. Tehdy bylo hlásáno poselství: „Naplnil se čas.“ **Marek 1,15.**

Pak, pravil anděl, „utvrdí smlouvu mnohým v týdnu posledním (tj. v 7 letech)“. Po sedm let od chvíle, kdy Spasitel zahájil své působení, bylo evangelium hlásáno zvláště Židům; tři a půl roku je hlásal Kristus sám, později apoštolové. „U prostřed pak toho téhodne učiní konec oběti zápalné i oběti suché; a skrze vojsko ohavné, až do posledního a uloženého poplénění hubící, na popléněné vylito bude zpuštění.“ **Daniel 9,27.** Na jaře roku 31 po Kr. bude Kristus, pravá oběť obětován na Golgotě. Tehdy se roztrhne opona chrámová ve dví na znamení, že končí svatost obětní služby a její smysl. Začíná doba, kdy končí pozemské oběti a obětování.

[460] Tento týden, tj. sedm let, končí v roce 34 po Kr. Tehdy Židé ukamenováním Štěpána s konečnou platností zpečetí své zavržení evangelia; učedníci, kteří se po pronásledování rozprchnou, odejdou na různá místa, aby „zvěstovali slovo evangelia“ **Skutky 8,4.** a brzy nato se obrátí Saul z pronásledovatele a stanese Pavlem apoštolem pohanů.

Tak mnohá proroctví o Spasiteleově příchodu vedla k tomu, že Židé žili ve stálém očekávání. Mnozí zemřeli ve víře, aniž se dočkali splnění zaslíbení. Viděli je však daleko před sebou, uvěřili a vyznávali, že jsou cizinci a poutníky na zemi. Ode dnů Enochových udržovala zaslíbení opakovaná patriarchy a proroky naživu naději, že Mesiáš přijde.

Nejprve Bůh nezjevil přesnou dobu prvního příchodu; a když pak ji oznámil v proroctví Danielově, nevyložili si všichni toto proroctví správně.

Století za stoletím mýjelo; hlasy proroků nakonec zmlkly. Na Izrael těžce dolehla ruka utlačovatele. Když se Židé odloučili od Boha, pohasla víra a naděje téměř přestala osvěcovat budoucnost. Slovům proroků mnozí neporozuměli a ti, kdož náhodou zůstali silní ve víře, volali: „Prodlí se dnové a zahyne všeliké vidění.“ (**Ezechiel 12,22**) v nebeské radě však již bylo rozhodnuto o hodině Kristova příchodu; a když „nastalo naplnění času, poslal Bůh svého Syna, . . . aby vykoupil lidi, kteří byli pod zákonem, aby se nám dostalo synovství“ **Galatským 4,4.5.**

Lidstvu se musí dávat poučení v lidské řeči. Posel smlouvy bude muset promluvit. Jeho hlas musí být slyšet v jeho vlastním chrámě. On, původce pravdy, musí oddělit pravdu od plev lidských výroků, které ji zbavili účinku. Zásady vlády Boží a plán vykoupení musí být jasně vyloženy. Lidstvu musí být vysvětlena poučení, jež skýtá Starý zákon.

Když se Spasitel konečně zjevil „v podobnosti s lidmi“ (**Filipským 2,7**) a začal své dílo milosti, satan mohl jen potřít patu, zatímco každým skutkem pokory nebo utrpení, který Kristus vykonal, byla potírána hlava jeho protivníka. Úzkost, kterou přináší hřích, byla vylita do nitra toho, jenž je bez hříchu; avšak tím, že snášel odpor hříšníků vůči sobě, platil Kristus dluh za hříšného člověka a lámal pouta, jež lidstvo věznila. Každá úzkost, každá urážka přispívala k vykoupení lidstva.

Kdyby byl satan mohl svést Krista k tomu, aby podlehl byt' jedinému pokušení, kdyby ho byl mohl přivést k tomu, aby jediným skutkem nebo i jen myšlenkou poskvřnil svou dokonalou čistotu, byl by kníže temnosti zvítězil nad Jistotou člověka a byl by strhl k sobě celou lidskou rodinu. Satan mohl sice trápit, nemohl však poskvřnit. Mohl způsobit smrtelnou úzkost, nemohl však znečistit hříchem. Způsobil, že život Kristův byl jedinou dlouhou řadou bojů a zkoušek, avšak každým napadením ztrácel svou moc nad lidstvem.

Na poušti, kde byl pokoušen, v zahradě Getsemanské a na kříži zkrížil náš Spasitel zbraně s knížetem temnosti. Jeho rány se staly trofejemi jeho vítězství pro lidstvo. Když Kristus visel ve smrtelné úzkosti na kříži, zatím co zlí duchové se radovali a zlí lidé mu utrhalí, tehdy satan vskutku potřel jeho patu. Avšak právě to potřelo hlavu hadovu. Svou smrtí zničil Kristus „toho, který má moc nad smrtí, to jest ďábla“ **Židům 2,14**. Smrt Kristova zpečetila osud hlavního odbojníka a navždy zajistila plán spasení. Ve smrti zvítězil Kristus nad mocí smrti; když vstal z mrtvých, otevřel brány hrobu pro všechny své následovníky. V tomto posledním velkém zápase vidíme, že se naplnilo proroctví: „Ono potřel tobě hlavu, a ty potřel jsemu patu.“ **1. Mojžíšova 3,15**.

„Milovaní, my jsme dětmi Božími; čím budeme, není ještě zjevno. Ale víme, že mu, až se zjeví, budeme podobni, poněvadž jej budeme viděti, tak jak jest.“ **1. Janův 3,2**. Náš Vykupitel otvírá cestu,

tak aby i nejhříšnější, nejpotřebnější, nejutlačeníjší a nejpohrdanější mohli najít přístup k Otci.

„Hospodine, ty jsi Bůh můj,
vyvyšovati tě budu,
a oslavovati budu jméno tvé;
nebo jsi učinil předivné věci.
Rady tvé zdávna uložené jsou věrná pravda.“

Izajáš 25,1.

[462]

59. kapitola — „Dům Izraelský“

Zvěstováním pravd věčného evangelia všem národům, lidem všech plemen a jazyků, splňuje dnes církev Boží na zemi staré proctví, v němž se praví, že „zkvetne a zroste Izrael, a naplní povrch zemský ovocem“ **Izajáš 27,6**. Následovníci Ježíšovi ve spolupráci s nebeskými bytostmi rychle dobývají pustá místa na zemi; a výsledkem jejich působení je vzrůst hojného ovoce vzácných duší. Rozšiřování pravdy bible posvěcenou církví přináší dnes synům člověka jako nikdy předtím dobrodiní, naznačené před staletími v zaslíbení daném Abrahámovi a celému Izraeli — církvi Boží na zemi ve všech dobách — jež zní: „Požehnám tobě, . . . a budeš požehnání.“ **1. Mojžíšova 12,2**.

Toto zaslíbení, že se jim dostane požehnání, se mělo ve velké míře naplnit ve staletích, jež následovala po návratu Izraelských ze zemí jejich zajetí. Záměrem Božím bylo, aby se celá země připravila na první příchod Kristův, právě tak jako se dnes připravuje cesta pro jeho druhý příchod. Když se končila léta jejich ponižujícího vyhnanství, dal Bůh lidu Izraele skrze Zachariáše milostivé ujištění: „Navrátil jsem se k Sionu, a bydlím u prostřed Jeruzaléma, aby sloul Jeruzalém městem věrným, a hora Hospodina zástupů horou svatosti.“ A o svém lidu Bůh pravil: „Aj, . . . já budu jejich Bohem v pravdě a v spravedlnosti.“ **Zachariáš 8,3.7.8**.

Tato zaslíbení byla podmíněna poslušností. Hříchy, které byly pro Izraelské tak příznačné před jejich zajetím, se už neměly opakovat. „Soud pravý vynášejte,“ napomenul Hospodin ty, kdož se účastnili obnovy: „a milosrdenství a lítosti dokazujte jeden každý k bližnímu svému. A vdovy ani sirotka, příchozího ani chudého neutiskute, a zlého žádný bližnímu svému neobmýšlejte v srdci svém.“ „Mluvte pravdu každý s bližním svým, pravý a pokojný soud vynášejte v branách svých.“ **Zachariáš 7,9.10; 8,16**.

Hojná byla odměna, časná i duchovní, jež byla zaslíbena těm, kdož budou uvádět v život tyto zásady spravedlnosti. „Rozsívání máte pokojné,“ praví Hospodin; „vinný kmen vydává ovoce své, a

[463]

země vydává úrodu svou, nebesa také dávají rosu svou, a to všechno dávám v dědictví ostatkům lidu tohoto. A tak stane se, že jakož jste byli zlořečením mezi pohany, ó dome Judský a dome Izraelský, tak zase vás chrániti budu, a budete požehnáním.“ **Zacharjáš 8,12.13.**

Babylónské zajetí účinně vyléčilo Izraelské z uctívání rytin a obrazů. Po svém návratu z vyhnanství věnovali velkou pozornost náboženské výchově a zkoumání toho, co bylo psáno v knize zákona a v prorocích o uctívání pravého Boha. Znovzřízení chrámu jim umožnilo konat obřadní služby ve svatyni. Pod vedením Zorobábela, Ezdráše a Nehemiáše se znovu smlouvou zavázali, že budou zachovávat všechna přikázání a ustanovení Hospodinova. Období blahobytu, které pak nastalo, bylo jasným důkazem toho, že Bůh je ochoten prominout a odpustit. Přesto se znovu a znovu s osudnou krátkozrakostí odvraceli od svého slavného určení a sobecky si přivlastňovali to, co mělo přinést uzdravení a duchovní život nesčíslným zástupům.

Toto neplnění božského záměru se zvláště projevovalo za dnů Malachiášových. Posel Hospodinův vystoupil se vši přísností proti zlům, jež olupovaly Izrael o časné blaho a duchovní sílu. Když káral hříšníky, nešetřil prorok ani kněží, ani lid. „Břímě slova Hospodinova proti Izraelovi skrze Malachiáše“ znamenalo, že nelze zapomínat na poučení minulosti a že je nutno věrně zachovávat smlouvu, kterou Hospodin učinil s domem Izraelským. Jen upřímným pokáním možno získat požehnání Boží. „Protož nyní,“ naléhal prorok, „kořtež se tváří Boha silného, aby nám milost učinil.“ **Malachiáš 1,1.9.**

[464]

Žádný dočasný pokles Izraele nemohl však zavinit, aby byl zmařen odvěký plán na vykoupení lidstva. Ti, k nimž mluvil prorok, mohli sice nedbat jeho poselství, avšak úmysly Hospodinovy přesto spěly neochvějně ke svému úplnému splnění. „Od východu slunce až na západ jeho,“ pravil Hospodin skrze svého posla, „veliké bude jméno mé mezi národy, a na všelikém místě kadění přinášíno bude jméno mému, a oběť čistá. Veliké zajisté jméno mé bude mezi národy.“ **Malachiáš 1,11.**

Bůh učinil kdysi se syny Lévi smlouvu „života a pokoje“, smlouvu, která by byla přinesla nevýslovné požehnání, kdyby byla bývala zachovávána. A tuto smlouvu chtěl nyní Hospodin obnovit s těmi, kteří byli kdysi duchovními vůdci, avšak přestoupením přišli „v potupu a v nevážnost všemu lidu“ **Malachiáš 2,5.9.**

Slavnostně byli přestupníci upozorněni, že se blíží den soudu a že Hospodin postihne každého přestupníka rychlou zkázou. Avšak nikdo nebyl ponechán bez naděje. Malachiášova prorocství o soudu byla provázena výzvou k tvrdošijným, aby se usmířili s Bohem. „Navrať se ke mně,“ vyzýval je Hospodin, „a navrátím se k vám.“ **Malachiáš 3,7.**

Zdá se, že takovému pozvání musí vyhovět každý. Bůh nebes žádá své zbloudilé dítky, aby se k němu navrátily, aby s ním mohly opět spolupracovat při provádění jeho díla na zemi. Hospodin vztauje svou ruku, aby uchopil ruku Izraele a pomohl mu kráčet po úzké cestě sebezapření a sebeobětování, aby se s ním podíleli na dědictví jako synové Boží. Vyhoví tomuto pozvání? Poznají, že je to jejich jediná naděje?

Jak zarmucující, čteme-li, že za dnů Malachiáše Izraelští váhali, mají-li potlačit svou pýchu a rychle a ochotně uposlechnout a upřímně spolupracovat! V jejich odpovědi: „Včem bychom se navrátiti měli?“ je patrné sebeospravedlňování. **Malachiáš 3,7.**

Hospodin ukazuje svému lidu na jeden z jeho zvláštních hříchů. „Loupiti-liž má člověk Boha,“ ptá se, „že vyloupíte mne?“ Neposlušníci nejsou stále přesvědčeni o hříchu a dotazují se: „V čem tě loupíme?“ **Malachiáš 3,8.**

Zcela jasná je odpověď Hospodinova: „V desátcích a obětech. Naprosto zlořečení jste, proto že mne loupíte, vy pokolení všecko. Sneste všecky desátky do obilnice, aby byla potrava v domě mém, a zkuste mne nyní v tom, praví Hospodin zástupů, nezotvírám-liť vám průduchů nebeských, a nevyleji-li na vás požehnání, tak že neodoláte. A přimluvím pro vás tomu, což zžírám, a nebude vám kaziti úrod zemských, aniž vám pochybí vinný kmen na poli, praví Hospodin zástupů. I budou vás blažiti všickni národové; nebo vy budete zemí rozkošnou, praví Hospodin zástupů.“ **Malachiáš 3,8-12.**

Bůh žehná dílu lidských rukou, aby mu lidé mohli vrátit jeho díl. Dává jim sluneční svit a déšť, dává kvést rostlinám; dává zdraví a schopnost získávat prostředky. Všechna požehnání pocházejí z jeho štědré ruky a on jen žádá, aby lidé projevovali svou vděčnost a vraceli mu část v desátcích a obětech — jako projev díky, jako dobrovolné oběti a oběti za hřích. Mají věnovat své prostředky pro službu Boží, aby se vinice Boží nestala holou pouští. Mají uvažovat, co by učinil Hospodin, kdyby byl na jejich místě. Mají všechny nesnadné věci

odevzdávat v modlitbě Bohu. Mají projevovat nezištný zájem o budování díla božího ve všech částech světa.

Skrze taková poselství, jaká jim přinesl Malachiáš, poslední z proroků Starého zákona, a také skrze útlak, který na sobě pocítili od svých pohanských nepřátel, si Izraelští nakonec vštípili, že pravé blaho závisí na poslušnosti zákona Božího. U mnohých z nich však poslušnost nebyla výrazem víry a lásky. Jejich pohnutky byly sobecké. Okázalá služba jim sloužila za prostředek k získání národní velikosti. Vyvolený národ se nestal světlem světa, nýbrž uzavřel se světu z opatrnosti, aby nebyl sveden k modloslužebnictví. Omezení, jež vydal Bůh a jež zapovídala sňatky mezi lidem Božím a pohany a zakazovala Izraeli účastnit se modlářských obřadů okolních národů, byla převrácena tak, že vytvořila dělící zeď mezi Izraelskými a všemi ostatními národy, jež oddělila druhé od těch požehnání, která měl Izrael podle příkazu Božího přinést světu.

Současně se však Židé svými hříchy sami odlučovali od Boha. Nedokázali poznat, jak hluboký duchovní význam má jejich symbolická služba. Ve své samolibosti spoléhali na své vlastní skutky, věřili v oběti samy, místo aby spoléhali na zásluhy toho, na kterého to všechno poukazovalo. A tak „usilujete o to, aby postavili svou vlastní spravedlnost“, budovali na pouhém formalismu. **Římanům 10,3**. Nedostávalo se jim Ducha Božího a milosti Boží a tento nedostatek se snažili nahradit přísným zachováváním náboženských úkonů a obřadů. Protože se nespokojovali ustanoveními, jež vydal Bůh, zatěžovali božská přikázání četnými požadavky, jež sami vymýšleli. Čím více se vzdalovali Bohu, tím přísnější byli v zachovávání těchto vnějších forem.

Pro všechny tyto zbytečné a obtížné požadavky bylo lidu prakticky nemožno zachovávat zákon. Velké zásady spravedlnosti zjevené v Desateru a slavné pravdy naznačené v symbolické službě byly rovněž zatemněny, pohřbeny pod nánosem lidských zvyků a ustanovení. Ti, kdož opravdu chtěli sloužit Bohu a kdož se snažili zachovávat všecken zákon, jak jej předpisovali kněží a vládci, úpěli pod těžkým břemenem.

Jako národ byl lid Izraele srdcem i životem tak vzdálen Bohu, že i když toužil po příchodu Meisáše, nemohl mít správné ponětí o povaze nebo poslání zaslíbeného Vykupitele. Místo aby toužili po vykoupení z hříchu, po slávě a pokoji svatosti, upírali se srdcem

k vysvobození z područí svých národních nepřátel a k obnovení světské moci. Těšili se, že Meisáš přijde jako vítězný dobyvatel, aby zlámal všechna jha a vyzvedl Izrael, aby vládl nad všemi národy. Tak se satanu podařilo připravit srdce lidí, aby zavrhli Spasitele, až přijde. Jejich pýcha a nesprávné pochopení jeho povahy a poslání jim nedovolí, aby spravedlivě zvážili důkazy o jeho mesiášství.

Po více než tisíc let čekal židovský národ na příchod zaslíbeného Spasitele. Na této události spočívaly jeho nejskvělejší naděje. Po tisíc let bylo jeho jméno vzýváno v písních a proroctvích, při chrámových obřadech i v rodinných modlitbách, a když pak přišel, nepoznali v něm Mesiáše, na kterého tak dlouho čekali. „Přišle do svého vlastnictví, ale jeho vlastní ho nepřijali.“ **Jan 1,11**. Jejich srdcím milujícím svět byl Milovaný nebes „jako kořen z země vyprahlé“. V jejich očích neměl „podoby ani krásy“ (**Izajáš 53,2**); nepoznali v něm krásu, pro niž by po něm měli toužit.

Celý život Ježíše Nazaretského, strávený mezi židovským lidem, byl výčitkou jejich sobectví, jež se projevilo v jejich neochotě uznat spravedlivé požadavky Vlastníka vinice, na niž byli přijati za vinaře. Nenáviděli ho, protože byl příkladem pravdivosti a zbožnosti; a když nadešla konečná zkouška, zkouška, která znamenala poslušnost k věčnému životu nebo neposlušnost k věčné smrti, zavrhli Svatého izraelského a stali se odpovědnými za jeho ukřižování na kříži Golgoty.

[467]

V podobeenství o vinici, které Kristus pronesl, když se blížil konci svého působení na zemi, upozornil židovské učitele na to, že se Izraeli dostalo hojnosti požehnání, a že proto má Bůh právo na jejich poslušnost. Jasně jim vyložil, jak slavný je záměr Boží, který mohou splnit, budou-li poslušni. Odhrnul závoj zakrývající budoucnost a ukázal, jak se celý národ připravuje o požehnání Boží a přivolává na sebe zkázu tím, že neplní úmysl Boží.

„Byl hospodář, jenž vysázel vinici,“ pravil Kristus, „ohradil ji plotem, vykopal v ní lis a vystavěl hlídkovou věž, pak ji pronajal vinařům a odcestoval.“ **Matouš 21,33**.

Spasitel tím mýnil „vinici Hospodina zástupů“, kterou prorok Izaiáš před staletími prohlásil za „dům Izraelský“ **Izajáš 5,7**.

„Když pak se přiblížila doba plodů,“ pravil Kristus dále, majitel vinice „poslal své služebníky k vinařům, aby přijal své plody. Vinaři chytli jeho služebníky a jednoho zbili, druhého usmrtili, třetího

zkamenovali. Zase poslal jiné služebníky, větší počet než poprvé, i učinili jim stejně. Naposled pak k nim poslal svého syna, mysle si: Zastydí se před mým synem. Vinaři však, spatřivše syna, pomysleli si: To je dědic. Pojd' te, zabijme jej a zmocněme se jeho dědictví. I chytili ho, vyhodili ven z vinice a zabili.“ **Matouš 21,34-39.**

Když předestřel před kněžími jejich vrcholný čin nepravosti, položil jim Kristus otázku: „Až tedy přijde pán vinice, co učiní oněm vinařům?“ kněží sledovali vyprávění s nejhlubším zájmem; aniž uvažovali o tom, že vyprávění se vztahuje na ně, odpověděli společně s lidem: „Jako zlé je zle zahubí a pronajme vinici jiným vinařům, kteří mu budou dávat plody v náležitý čas.“ **Matouš 21,40.41.**

Nevědomky vynesli soud sami nad sebou. Ježíš na ně pohlédl a oni poznali, že svým pronikavým zrakem čte tajemství jejich srdcí. Jeho božství zazářilo před nimi neklamnou mocí. Poznali ve vinařích obraz sebe samých a zvolali: „To uchraň Bůh!“

[468] Vážně a soucitně se jich Kristus zeptal: „Nikdy jste nečtli v Písmech: Kámen, kterým stavitelé pohrdli, ten se stal kamenem úhelným. Od Pána se jím stal a v našich očích je úžasem? Proto vám pravím: Vám bude království Boží odňato a dáno národu, který dává jeho plody. Kdo na ten kámen padne, roztříští se, a na koho on padne, rozdrťí jej.“ **Matouš 21,42-44.**

Kristus by byl odvrátil zkázu od židovského národa, kdyby jej byl tento národ přijal. Avšak závist a řevnivost způsobila, že národ se s ním nesmířil. Izraelští se rozhodli, že Ježíše z Nazareta nepřijmou za Mesiáše. Odmítli světlo světa a od té doby zastírala jejich život tma jako tma půlnoční. Židovský národ stihl předpověděný osud. Jejich zkázu způsobily jejich divé, neovládané vášně. V slepé zlobě hubili jeden druhého. Jejich vzpurnost, tvrdošijnost a pýcha přivodily na ně hněv jejich římských utlačovatelů. Jeruzalém byl zničen, chrám ležel v rozvalinách a místo, na němž stál, bylo zoráno jako pole. Synové Judští hynuli nejstrašnějšími způsoby. Milióny jich bylo prodáno, aby sloužili jako otroci v pohanských zemích.

To, co Bůh zamýšlel učinit pro svět skrze Izrael, vyvolený národ, vykoná nakonec skrze svou církev na zemi. Pronajímá svou „vinici jiným vinařům“, tj. lidu zachovávajícímu jeho smlouvu, kteří mu věrně dávají „plody v náležitý čas“ **Matouš 21,41.** Hospodin má na této zemi vždy věrné zástupce, kteří berou zájmy Boží za své. Tito svědkové Boží jsou počítáni k duchovnímu Izraeli a vyplní se

jim všechna zaslíbení smlouvy, kterou dal Hospodin svému národu v dávných dobách.

Církev Boží může dnes působit k tomu, aby se uskutečňoval božský plán na spasení ztraceného lidstva. Po mnoho století trpěl lid Boží omezováním svých svobod. Hlásání ryzího evangelia bylo zakázáno a ti, kdož se opovážili neuposlechnout lidských příkazů, byli stíháni nejpřísnějšími tresty. Proto zůstávala velká duchovní vinice Hospodinova téměř celá neobdělána. Lid byl připravován o světlo slova Božího. Tma bludu a pověr hrozila, že vymaže známost pravého náboženství. Církev Boží na zemi byla v celém dlouhém období nelítostného pronásledování vpravdě v takovém zajetí, v jakém byly dítky Izraele, žijící v zajetí v Babylóně v období svého vyhnanství.

Avšak díky Bohu není už dnes církev Boží v otroctví. Duchovnímu Izraeli byly obnoveny výsady, jež byly poskytnuty lidu Božímu v době jejich vysvobození z Babylóna. Ve všech končinách země nachází u všech lidí odezvu poselství poslané z nebe, o němž Jan ve zjevení prorokoval, že bude hlásáno před druhým příchodem Kristovým: „Bojte se Boha a dejte mu čest, neboť přišla hodina jeho soudu.“ **Zjevení 14,7.**

[469]

Již nemají zástupy zla moci držet církev v zajetí, neboť „padl, padl Babylón, to město veliké,“ který opájí „všecky národy vínem vášně své necudnosti,“ a duchovnímu Izraeli se dostává poselství: „Vyjděte z něho, můj lide, abyste nebyli účastni jeho hříchu a neměli podílu v jeho ranách“ **Zjevení 14,8; 18,4.** Jako zajatí vyhnanci uposlechlí poselství: „Utecte z prostředku Babylóna“ (**Jeremjáš 51,6**) a usadili se znovu v Zaslíbené zemi, tak ti, kteří se dnes bojí Boha, dbají poselství, aby odešli z duchovního Babylóna, aby vbrzku stannuli zásluhou božské milosti na zemi nově učiněné, v nebeském Kanaánu.

Když za dnů Malachiáše kladli zatvrzelí posměšnou otázku: „Kde jest Bůh soudu?“, dostalo se jim vážné odpovědi: „Hned přijde do chrámu svého Panovník, . . . a anděl smlouvy. . . Ale kdo bude moci snést den příchodu jeho? A kdo obstojí, když se on ukáže? Nebo one jest jako oheň rozpouštějící a jako mýdlo běličů. I sedna, přeháněti bude a přečišť ovati stříbro, a přečistí syny Lévi, a vyčistí je jako zlato a jako stříbro. I budou Hospodinovi, obětující oběti v spravedlnosti.

I zachutná sobě Hospodin obět' Judovu a Jeruzalémských, jako za dnů prvních, a jako za let starodávných.“ **Malachiáš 2,17; 3,1-4.**

Krátce předtím, než přišel na zem zaslíbený Mesiáš, hlásal předchůdce Kristův poselství: Kajte se, publikáni a hříšníci, kajte se, farizeové a saduceové, „neboť království nebeské jest blízko“. **Matouš 3,2.**

Také dnes v duchu a moci Eliáše a Jana Křtitele upozorňují poslové Bohem ustanovení odsouzený svět na vážné události, které vbrzku nastanou v souvislosti s ukončením zkušební lhůty a se zjevením Ježíše Krista jako Krále králů a Pána pánů. Brzy bude každý souzen podle skutku, které spáchal. Hodina Božího soudu přichází a na členech církve Boží na zemi leží slavná odpovědnost upozorňovat na to ty, kdož stojí jakoby na samém okraji věčné záhuby. Každé lidské bytosti na tomto širém světě, která je ochotná poslouchat, musí být objasněny zásady, o něž jde ve velkém sporu, zásady, na nichž závisí osud všeho lidstva.

[470]

V těchto posledních hodinách zkoušky, určené pro lidské syny, kdy se má již tak brzy rozhodnout navždy o osudu každé duše, očekává Pán nebe a země, že se jeho církvev vzchopí k činu jako nikdy předtím. Ty, kdož jsou v Kristu svobodní, protože znají vzácnou pravdu, považuje Pán Ježíš za své vyvolené, jimž se dostává přízně přede vším ostatním lidem na tváři země; a Kristus s nimi počítá, že budou velebit slávu toho, jenž je povolal ze tmy do podivuhodného světla. Požehnání, jež jim jsou tak štědře udělována, mají být udílěna druhým. Blažené zprávy o spáse se musí dostat lidem všech národů, jazyků a plemen.

Ve vidění starých proroků byl Pán slávy zobrazován, jak udílí zvláštní světlo své církvi ve dnech temnoty a nevíry, které nastanou před jeho druhým příchodem. Jako Slunce spravedlnosti vzejde své církvi „a zdraví bude na paprscích jeho“ **Malachiáš 3,20.** A z každého jeho pravého učedníka se má šířit vliv, který přináší život, odvahu, užitek a skutečné uzdravení.

Kristus přijde v nejtemnějším období bytí této země. Poměry za časů Noema a Lota jsou obrazem toho, jak bude svět vypadat právě před příchodem Syna člověka. V Písmu se o této době praví, že tehdy satan vynaloží všechnu svou moc a všechn „klam nepravosti“ **2. Tesalonickým 2,9.10.** Satanovo dílo se zřetelně vyznačuje rychlým růstem temnoty, zmnožením bludů, kacírství a podvodů v těchto

posledních dnech. Satan nejenom zavádí svět do otroctví, ale jeho klamy způsobují také kvas v církvích, které vyznávají našeho Pána Ježíše Krista. Velké odpadnutí se rozmůže ve tmu hlubokou jako tma půlnoční. Pro lid Boží to bude noc zkoušek, noc nářku, noc pronásledování pro věc pravdy. Avšak z této noci tmy zazáří světlo Boží.

Bůh způsobí, že „ze tmy zazáří světlo“ **2. Korintským 4,6**. Když „země byla nesličná a pustá, a tma byla nad propastí,“ „duch Boží vznášel se nad vodami. I řekl Bůh: Bud' světlo! I bylo světlo.“ **1. Mojžíšova 1,2.3**. Tak i v noci duchovní tmy zazní slovo Boží: „Bud' světlo!“ A svému lidu Bůh řekne: „Povstaniž, zaskvěj se, poněvadž přišlo světlo tvé, a sláva Hospodinova vzešla nad tebou.“ **Izajáš 60,1**.

„Aj,“ praví Písmo, „tmy přikryjí zemi, a mrákota národy, ale nad tebou vzejde Hospodin, a sláva jeho nad tebou vidína bude.“ **Izajáš 60,2**. Kristus, vyzařující slávu Otce, přišel na svět jako světlo této slávy. Přišel, aby lidem představil Boha, a je o něm psáno, že byl pomazán „Duchem svatým a mocí“ a že „procházel všude a konal dobro“ **Skutky 10,38**. V synagóze v Nazaretu pravil „Duch Páně jest nade mnou, protože mě pomazáním posvětil, abych hlásal evangelium chudým; poslal mě kázat zajatým propuštění a slepým navrácení zraku, propouštět raněné na svobodu, kázat vítaný rok Páně.“ **Lukáš 4,18.19**. Takové bylo dílo, které pak přikázal konat svým učedníkům. „Vy jste světlo světa,“ pravil, „tak ať zasvitne vaše světlo před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a velebili vašeho Otce v nebesích.“ **Matouš 5,14.16**.

[471]

Je to dílo, které líčí prorok Izaiáš, když praví: „Není-liž: Abys lámal lačnému chléb svůj, a chudé vypověděné abys uvedl do domu? Viděl-li bys nahého, abys jej přioděl, a před tělem svým abys se neskrýval. Tehdáž se vyrazí jako jitřní záře světlo tvé, a zdraví tvé rychle zkvete; předcházeť tě zajisté bude spravedlnost tvá, a sláva Hospodinova zběře tě.“ **Izajáš 58,7.8**.

Tak v noci duchovní tmy zazáří sláva Boží skze jeho církev tím, že pozdvihne utlačené a potěší zarmoucené.

Všude kolem nás je slyšet nářek trpícího světa. Na všech stranách jsou potřební a soužení. Je na nás, abychom pomáhali ulehčovat a zmírňovat těžkosti a bídu života. Potřeby duše může ukojit jen láska Kristova. Přebývá-li v nás Kristus, budou naše srdce plna

božského soucitu. Zapečetěné studnice opravdové lásky, lásky, jakou projevoval Kristus, budou odpečetěny.

Jsou mnozí, kteří již pozbyli vší naděje. Vrat' te jim sluneční svit! Mnozí již ztratili odvahu. Mluvte jim slova povzbuzení! Modlete se za ně! Jsou takoví, kterým je třeba chleba života. Čtete jim ze slova Božího! Mnozí trpí nemocí duše, na kterou nestačí žádný pozemský balzám ani léčení! Modlete se za tyto duše! Přiveď te je k Ježíši! Řekněte jim, že balzám je v Galád a že je tam Lékař!

Světlo je požehnáním, požehnáním pro všechny a své poklady vylévá na nevděčný, hříšný, zkažený svět. Tak je tomu i se světlem Slunce spravedlnosti. Celá země, jež je zahalena tmou hříchu, strastí a bolesti, má být osvícena známostí lásky Boží. Žádná ze společenských vrstev nemá být vyloučena ze světla zářícího z nebeského trůnu.

[472]

Poselství naděje a milosti má být zaneseno do všech končin země. Každý, kdo chce, může vztáhnout ruku, chopit se síly Boží a učinit pokoj s Bohem, a tak dosáhnout pokoje. Pohané nemají už déle zůstat zahaleni půlnoční tmou. Šero má mizet před jasnými paprsky Slunce spravedlnosti.

Kristus činí všechno, aby jeho církev byla proměněným tělesem, osvíceným Světlem světa a těšícím se slávě Immanuela. Je Kristovou touhou, aby každého křesťana obklopovalo ovzduší světla a pokoje. Kristus si přeje, abychom svým žitím zjevovali jeho radost.

„Povstaniž, zaskvěj se, poněvadž přišlo světlo tvé, a sláva Hospodinova vzešla nad tebou.“ **Izajáš 60,1**. Kristus přichází s mocí a slávou velikou. Přichází ve své vlastní slávě a ve slávě Otce. A na jeho cestě jej budou provázet svatí andělé. Když celý svět bude ponořen ve tmě, tehdy v každém příbytku svatých bude světlo. Na ně dopadnou první paprsky světla Kristova druhého příchodu. Jeho nádhera bude zářit neposkvrněným světlem a Kristus Vykupitel bude uctěn všemi, kdož mu slouží. Zatímco bezbožní budou prchat, budou se Kristovi následovníci radovat v přítomnosti Kristově.

Tehdy se vykopeným z lidí dostane jejich zaslíbeného dědictví. Tím bude do písmene splněn Boží záměr s Izraelem. To, co Bůh zamýšlí, nemůže člověk zmařit. Přes působení zla se Boží úmysly prosazují, až se nakonec naplní. Bylo tomu tak s domem Izraelským v období rozděleného království, je tomu tak dnes s duchovním Izraelem.

Prorok z ostrova Patmos, prohlédaje skrze věky do doby, kdy bude obnoven Izrael na zemi nově učiněné, podal toto svědectví:

„Pohleděl jsem, a aj, četný zástup, jehož nikdo nemohl sečísti, ze všech národů, kmenů, lidu a jazyků stál před trůnem a před Beránkem; byli oděni bílými rouchy, v rukou palmy a volali mohutným hlasem: Spása našemu Bohu, který sedí na trůně, a Beránkovi!“

„A všichni andělé obtupovali trůn, starší a čtyři bytosti a padli před trůnem na tváře, klaněli se Bohu a volali: Amen! Požehnání, sláva, moudrost, vděčnost, čest, moc a síla našemu Bohu na věky věků!“ [473]

„Uslyšel jsem jakoby hlas četného zástupu a jakoby hlas mnohých vod a jako hlas mocných hromů: Halleluja! Království se ujal Pán Bůh náš vševládný. Radujme se, jásejme, dejme mu slávu.“ „Jest Pánem pánů a Králem králů, a ti, kteří jsou s ním, jsou povolání, vyvolení a věrní.“ **Zjevení 7,9-12; 19,6; 17,14.** [474]

60. kapitola — Vidění budoucí slávy

V nejtemnějších dnech jejího dlouhého zápasu se zlem se církví Boží dostává zjevení o věčném úmyslu Hospodinově. Lidu Božímu je dopřáno pohlédnout za současné zkoušky na budoucí vítězství, kdy skončí boj a vykoupení se ujmou zaslíbené země. Tato vidění budoucí slávy, výjevy zobrazené rukou Boží, by měla být drahá církvi Boží dnes, kdy se spor věků rychle blíží svému závěru a kdy zaslíbená poženání se brzy splní v celé své plnosti.

Mnoho poselství útěchy se dostalo církvi od starodávných proroků. „Potěšujte, potěšujte lidu mého, dí Bůh váš.“ (Izajáš 40,1) přikázal Bůh Izaiášovi; a s tímto příkazem mu dal podivuhodná vidění, která jsou nadějí a radostí věřících ve všech následujících staletích. Pevná zaslíbení Boží jsou ve všech dobách posílením pro dítky Boží, jimž se dostává od lidí jen opovrhování, pronásledování a opomíjení. Ve víře očekávají dobu, kdy Bůh splní své církvi ujištění: „Způsobímť důstojnost věčnou, a veselí od národu do pronárodu.“ Izajáš 60,15.

Často je církev bojující povolána k tomu, aby trpěla zkouškami a soužením, neboť bez tuhého boje církev nezvítězí. „Chléb úzkosti“ a „voda soužení“ (Izajáš 30,20), to je obecný úděl všech, avšak nikdo, kdo spoléhá na toho, jenž může vysvobodit, nebude přemožen. „Ale nyní takto praví Hospodin stvořitel tvůj, ó Jákobe, a učinitel tvůj, ó Izraeli: Neboj se, nebo vykoupil jsem tě, a povolal jsem tě jménem tvým. Můj jsi ty. Když půjdeš přes vody, s tebou budu, pakli přes řeky, nepřikvačí tě; půjdeš-li přes oheň, nespálíš se, aniž plamen chytí se tebe. Nebo já Hospodin Bůh tvůj, Svatý Izraelský, jsem spasitel tvůj. Dal jsem na výplatu za tebe Egypt, zemi Mouřenínskou a Sábu místo tebe. Hned jakž jsi drahým učiněn před očima máma, zveleben jsi, a já jsem tě miloval; protož dal jsem lidi za tebe, a národy za život tvůj.“ Izajáš 43,1-4.

[475] Bůh zná odpouštět; hojně a ochotně promíjí skrze zásluhy Ježíšovy, našeho ukřižovaného a vzkříšeného Pána. Izaiáš slyšel Hospodina, jak praví ke svým vyvoleným: „Já, já sám zhlazuji přestoupení

tvá pro sebe, a na hříchy tvé nevzpomínám. Přived' mi ku paměti, sud' me se spolu; oznam ty, podle čeho bys mohl spravedliv býti.“
 „Poznáš, že jsem já Hospodin vysvoboditel tvůj, a vykupitel tvůj silný Jákobův.“ **Izajáš 43,25.26;60,16.**

„Pohanění lidu svého odejme,“ pravil prorok. „Nazvou syny tvé lidem svatým, vykoupenými Hospodinovými.“ Bůh ustanovil, že jim dá „okrasu místo popela, olej veselí místo smutku, oděv chvály místo ducha sevřeného. I nazváni budou stromové spravedlnosti, štípení Hospodinovo, abych oslavován byl.“ **Izajáš 25,8; 62,12; 61,3.**

„Probud' se, probud' se, oblec se v sílu svou, Sione,
 oblec se v roucho okrasy své,
 ó Jeruzaléme, město svaté;
 neboť nebude již více na tě dotírat
 neobřezaný a nečistý.
 Otřes se z prachu,
 povstaň, posad' se, Jeruzaléme;
 dobud' se z okovů hrdla svého,
 ó jatá dcerko Sionská.
 Ó ssoužená, vichřicí zmítaná, potěšení zbavená,
 aj, já položím na karbunkulích kamení tvé,
 a založím tě na zafiřích.
 A vzdělám z křišťálu skla tvá,
 a brány tvé z kamení třpytícího se,
 i všecka pomezí tvá z kamení drahého.
 Synové pak tvoji
 všickni vyučení budou od Hospodina,
 a hojnost pokoje budou míti synové tvoji.
 Na spravedlnosti upevněna budeš.

[476]

Vzdálíš se od ssoužení, protože se ho nebudeš báti,
 a od setření, nebo nepřiblíží se k tobě.
 Aj, budouť nejedni bydleti s tebou,
 kteříž nejsou moji,
 ale kdož by bydleje s tebou, byl proti tobě, padne...
 Žádný nástroj proti tobě udělaný nepodaří se,
 a každý jazyk,

povstávající proti tobě na soudu, potupíš.
 Tot' jest dědictví služebníků Hospodinových,
 a spravedlnost jejich ode mne, praví Hospodin.“

Izajáš 52,1.2; 54,11-17.

Oděna v zbroji Kristovy spravedlnosti vstoupí církve ve svůj poslední boj. „Krásná jako měsíc, čistá jako slunce, hrozná jako vojsko s praporci,“ (Píseň písní 6,10) vyjde do celého světa, vítězí a vítězná.

Nejtemnější hodina, kterou církve zažije v boji s mocnostmi zla, bude chvíle před jejím konečným vysvobozením. Žádný, kdo věří v Boha, se však nemusí bát; neboť až „vzteklost ukrutníků“ bude jako bouře proti zdi, bude Bůh své církvi „útočištěm před povodní“ Izajáš 25,4.

Jen spravedlivým je v ten den zaslíbeno vysvobození. „Zdělali se na Sionu hříšníci, podjala hrůza pokrytce, řkouce: Kdož by z nás mohl ostáti před ohněm šířajícím? Kdož by z nás mohl ostáti před plamenem věčným? Ten, kterýž chodí v spravedlnosti, a mluví pravé věci, kterýž pohrdá ziskem z útisku, kterýž otrásá ruce své, aby darů nepřijímal, kterýž zacpává uši své, aby neslyšel rady o vraždě, a zavírá oči své, aby se na zlé nedíval: Ten na vysokých místech přebývati bude, hradové na skalách útočiště jeho, tomu chléb dán bude, vody jeho stálé budou.“ Izajáš 33,14-16.

Hospodin praví svým věrným: „Ej lide můj, vejdi do pokojů svých, a zavři dvěře své za sebou; schovej se na maličkou chvíli, dokudž nepřejde hněv. Nebo aj, Hospodin běře se z místa svého, aby navštívil nepravost na obyvatelích země, a odkryje země zbité své, a nebude přikrývati více zmordovaných svých.“ Izajáš 26,20.21.

[477] Poslům Hospodinovým, nadaným Duchem svatým, bylo dáno spatřit ve viděních dne velkého soudu zděšení těch, kdož nejsou připraveni setkat se se svým Pánem v pokoji.

„Aj, Hospodin vyprázdní zemi, a pustou učiní; promění zajisté způsob její, . . . nebo přestoupili zákony, změnili ustanovení, zrušili smlouvu věčnou. Protož prokletí zžíře zemi, a vyplnění budou obyvatelé její; . . . Odpočine radost bubnů, přestane hluk veselících se, utichne veselí harfy.“ Izajáš 24,1-8.

„Ach, nastojte na tento den; nebo blízký jest den Hospodinův, a jako poplénění od Všemohoucího přichází. . . Vyhnulo símě pod hrudami svými, zpusťly stodoly, zbořeny jsou obilnice; nebo vyschlo obilé. Aj, jak vzdychá dobytek, svírají se stáda skotů, proto že nemají žádné pastvy, ano i stáda bravů hynou.“ „Vinný kmen usechl, a fík usvadl, strom zrnatých jablek, též i palma i jabloň, všecko dříví polní poschlo, a že odňato potěšení od synů lidských.“ **Jóel 1,15-18.12.**

„Kormoutí se ve mně srdce mé,“ volá Jeremiáš, když patří na zpusťování, jež nastane v posledním období dějin země. „Nemohut' mlčeti, nebo hlas trouby slyšíš, duše má, a prokřikování vojenské. Potření za potřením provolává se, popléněna zajisté bude všecka země, náhle poplénění budou stanové moji, v okamžení kortýny mé.“ **Jeremjáš 4,19.20.**

„A sehnuta bude pýcha člověka,“ praví Izaiáš o dni Boží pomsty, „a snížena bude vysokost lidská, ale vyvýšen bude Hospodin sám v ten den. Modly pak docela vymizejí...V ten den zavrže člověk modly své stříbrné a modly své zlaté, kterýchž mu nadělali, aby se klaněl, totiž krtům a netopýřům. I vejde do slují skal a do vysedlin jejich před hrůzou Hospodinovou, a před slávou důstojnosti jeho, když povstane, aby potřel zemi.“ **Izajáš 2,17-21.**

O této době přeměny, kdy bude pokořena pýcha člověka, podává Jeremiáš toto svědectví: „Hledím-li na zemi, a aj, nesličná jest a prázdná; pakli na nebe, není na něm žádného světla. Hledím-li na hory, a aj, třesou se, a všickni pahrbkové pohybují se. Hledím-li, a aj, není žádného člověka, a všeliké ptactvo nebeské zaletělo. Hledím-li, a aj, pole úrodné jest pouští, a všecka města jeho zbořena jsou.“ „Ach, nebo veliký jest den tento, tak že nebylo žádného jemu podobného. Ale jakt' koli čas jest ssoužení Jákobova, předcet' z něho vysvobozen bude.“ **Jeremjáš 4,23-26; 30,7.**

Den hněvu postihujícího nepřátele Boží je dnem konečného vysvobození církve Boží Prorok praví:

[478]

„Posilňtež rukou opuštěných,
a kolena klesající utvrďte.
Rcete těm, kteříž jsou bázlivého srdce:
Posilňte se, nebojte se.
Aj, Bůh váš s pomstou přijde,

s odplatou Bůh sám přijde,
a spasí vás.“

Izajáš 35,3.4.

„Sehltí i smrt u vítězství, a setře Panovník Hospodin slzu s veliké tváři, a pohanění lidu svého odejme ze vsí země; nebo Hospodin mluvil.“ **Izajáš 25,8**. A když prorok hledí na to, jak pán slávy sestupuje z nebe se všemi svatými anděly, aby shromáždil zbývající církve ze všech národů země, slyší, jak všichni čekající s jásotem volají:

„Aj, Bůh náš tento jest,
očekávalit' jsme na něj,
a vysvobodil nás.
Ont' jest Hospodin,
jehož jsme očekávali;
plésati a veseliti se budeme
v spasení jeho.“

Izajáš 25,9.

Je slyšet hlas Syna Božího, jak volá spící svaté a když na ně prorok patří, jak vycházejí z věznice smrti, zvolá: „Oživit' mrtví tvoji, těla mrtvá má vstanou. Procit' te a prozpěvujte, obyvatelé prachu. Nebo rosa tvá jako rosa na bylinách, ale bezbožné k zemi zporážíš.“ **Izajáš 26,19**.

„Tehdáž otevrou se oči slepých,
otevrou se též i uši hluchých.
Tehdáž poskočí kulhavý jako jelen,
a jazyk němého prozpěvovati bude.“

Izajáš 35,5.6.

[479] Prorok vidí ve svém vidění, jak ti, kdož vítězí nad hříchem a nad hrobem, jsou nyní šťastni v přítomnosti svého Stvořitele a rozmlouvají s ním svobodně tak, jako člověk rozmlouval s Bohem na počátku. „radujte se,“ vybízí je Pán, „a veselte se na věky věků

z toho, což já stvořím; nebo ja, já stvořím Jeruzalém k plesání, a lid jeho k radosti. I já plesati budu v Jeruzalémě, a radovati se v lidu svém, aniž se více bude slýchat v něm hlasu pláče, aneb hlasu křiku.“ „Aniž dí kdo z obyvatelů: Nemocen jsem. Lid osedlý v něm zproštěn bude nepravosti.“ **Izajáš 65,18.19; 33,24.**

„Vyprýští se vody na poušti,
a potokové na pustinách.
A obrátí se místo vyprahlé v jezero,
a žíznivé v prameny vod.“

„Místo chrastiny vzejde jedlé,
a místo hloží vyrostou myrtus.“

„Bude také tam silnice a cesta,
kteráž cestou svatou sloužit bude.
Nepůjde po ní nečistý,
ale bude samých těchto;
tou cestou jdoucí i nejhloupější nezbloudí.“

**Izajáš 35,6.7; 55,13;
35,8.**

„Mluvte k srdci Jeruzaléma, a ohlašujte jemu, že se již doplnil čas uložení jeho, že jest odpuštěna nepravost jeho, a že vzal z ruky Hospodinovy dvojnásobně za všechny hříchy své.“ **Izajáš 40,2.**

Když prorok patří na výkoupené, dlící v Měšti Božím, zbaveni hříchu a všech známek kletby, u vytržení volá: „Veselte se s Jeruzalémem, a plésejte v něm všickni, kteříž jej milujete. Radujte se s ním velice, kteříž jste koli kvílili nad ním,“ **Izajáš 66,10.**

„Nebude více slyšáno o bezpráví v zemi tvé,
o zpuštění a zhoubě na hranicích tvých,
ale hlásati budeš spasení na zdech svých,
a v branách svých chválu.“

Nebudeš mítí více slunce za světlo denní,
a blesk měsíce nebude tě osvěcovati,
ale budeť Hospodin světlem tvým věčným,

a Bůh tvůj okrasou tvou.
 Nezajdet' více slunce tvé,
 a měsíc tvůj neschová se,
 nebo Hospodin bude světlem tvým věčným,
 a tak dokonáni budou dnové smutku tvého.
 Lid také tvůj, kteříž by koli byli spravedliví,
 na věky dědičně obdrží zemi,
 výstřelek štípení mého,
 dílo rukou mých,
 abych v něm oslavován byl.“

Izajáš 60,18-21.

Prorok slyšel zvuk hudby a zpěvu, takové hudby a zpěvu, jaké kromě ve viděních Božích neslyšelo žádné ucho smrtelníka, ba jaké nikomu ani na mysl nevstoupilo. „Vykoupení, pravím, Hospodinovi navrátí se, a přijdou na Sion s prozpěvováním, a veselé věčné bude na hlavě jejich; radosti a veselé dojdou, zámutek pak a úpění uteče od nich.“ „Radost a veselí bude nalezeno v něm, díkůčinění, a hlas žalmů zpívání.“ Budou tam zpěváci a hudebníci. „Tit' pozdvihnou hlasu svého, prozpěvovati budou v důstojnosti Hospodinově.“ **Izajáš 35,10; 51,3; podle Žalm 87,7; Izajáš 24,14.**

Na zemi nově učiněné budou se vykoupení zabývat a těšit tím, co přinášelo štěstí Adamovi a Evě na počátku. Bude to opět rajský život, život v zahradě a na poli. „Nastavějí též domů, a bydliti budou v nich, i vinice štěpovati budou, a jísti budou ovoce jejich. Nebudou stavěti tak, aby jiný bydlil, nebudou štěpovati, aby jiný jedl; nebo jako dnové dřeva budou dnové lidu mého, a díla rukou svých do zvetšení užívati budou vyvolení moji.“ **Izajáš 65,21.22.**

Tam se rozvine každá síla a každá schopnost. Budou se tam provádět nejvelkolepější díla, dosáhne se tam splnění nejvyšších tužeb a uskuteční se největší cíle. A stále se budou objevovat nové výšiny k dobývání, nové divy k obdivování, nové pravdy k pochopení, nové věci ke zkoumání, jež probudí síly těla, ducha a duše.

Proroci, jimž byly zjeveny tyto veliké výjevy, toužili pochopit jejich plný význam. Vypτάvali se a pilně pátrali; „pátrali, na který a jaký čas Kristův duch, jenž byl v nich, oznamuje. . . Jim bylo zjeveno,

že tuto službu nekonají pro sebe, nýbrž pro vás; nyní pak byly tyto věci vám zvěstovány.“ **1. Petřův 1,10-12.**

Pro nás, kteří jsme na samém prahu jejich splnění, jsou tato líčení budoucích událostí hluboce a životně významná; vždyť jde o události, na něž čekají dítky Boží od chvíle, kdy naši první rodiče opustili ráj, po nichž touží a za něž se modlí.

Spolupoutníku, jsme stále ve stínech a zmatcích pozemského lopocení; brzy se však zjeví náš Spasitel, aby přinesl vysvobození a odpočinutí. Vzhlížejte ve víře na blaženost, která přijde potom, jak ji nastínila ruka Boží. Ten, jenž zemřel za hříchy světa, otvírá doširoka brány ráje pro všechny, kdož v něho věří. Brzy již dojde k bitvě, brzy bude vybojováno vítězství. Brzy již uvidíme toho, k němuž se upínají naše naděje na věčný život. A v jeho přítomnosti se zkoušky a utrpení tohoto života budou zdát nicotné. Předchozí věci „nebudou připomínány, aniž vstoupí na srdce.“ „Neodhazujte tedy svou důvěru, vždyť je v ní naděje na bohatou odplatu. Potřebujete vytrvalost, tak abyste, až vykonáte vůli Boží, sklidili splnění slibu. Již jen chvílku malou, zcela malou, a ten, jenž má přijíti, přijde, neomešká se.“ „Izrael spasen bude. . . spasením věčným; nebudete zahanbeni, ani v lehkost uvedeni na věky věků.“ **Izajáš 65,17; Židům 10,35-37; Izajáš 45,17.**

Vzhlédněte, vzhlédněte a stále se posilujte ve víře! Necht' vás tato víra vede po úzké stezce, která vede branami města do veliké a slavné budoucnosti bez hranice, která čeká na vykoupené. „Bud' te proto trpěliví, bratří, až do příchodu Páně. Hle, rolník čeká na vzácný plod země, je nad ním trpěliv, až se mu dostane podzimního a jarního deště. Bud' te i vy trpěliví, posilňte svá srdce, protože příchod Páně je blízký.“ **Jakubův 5,7.8.**

Národy spasených nebudou znát jiný zákon než zákon nebeský. Všichni budou št'astnou, svornou rodinou, oděnou rouchem chvály a díkůvzdání. Nad nimi budou prozpěvovat hvězdy jitřní a synové Boží budou jásat radostí, když Bůh a Kristus spolu prohlásí: „Nebude už hříchu, nebude už smrti.“

„I stane se, že od novměsíce do novměsíce, od soboty do soboty přicházeti bude všelike tělo, aby se kladnělo přede mnou, praví Hospodin“. „Zjeví se sláva Hospodinova, a uzří všelike tělo spolu.“ „Panovník Hospodin vyvede spravedlnost a chválu přede všemi

národy.“ „V ten den bude Hospodin zástupů korunou ozdoby, a korunou okrasy ostatkům lidu svého.“

„Potěší Hospodin Sióna, potěší všech pustin jeho, a učiní poušť jeho přerozkošnou, a pustinu jeho podobnou zahradě Hospodinově.“

„Sláva Libánská dána jí bude, okrasa Karmelská a Sárónská.“ „Nebudeš více slouti opuštěná, a země tvá nebude více slouti pustinou, ale ty nazývána budeš rozkoší, a země tvá vdanou. . . Jakou má radost ženich z nevěsty, tak radovati se bude z tebe Bůh tvůj.“ *Izajáš 66,23;*

[483] *40,5; 1,11; 28,5; 51,3; 35,2; 62,4.5.*

Dodatek ke 40. kapitole

Socha ze snu Nabuchodonozora, velkého a ctižádostivého krále Babylóna, je mocným proroctvím o královstvích lidí. Nabuchodonozor toužil zvědět, co přijde po něm; a ve snu o soše, který nedovedl žádný člověk vyložit, oznámil Bůh, co se bude dít.

Bůh dal Nabuchodonozorovi, který věřil, že Babylón potrvá navěky, sen. Skrze svého proroka dal Bůh Nabuchodonozorovi výklad snu, aby Nabuchodonozor mohl poznat, že Babylón nepotrvá navěky, a aby si král mohl vštípit, že pravda je více než ctižádost dobyvatele. Bůh dal sen a jeho výklad Nabuchodonozorovi proto, aby si nejen tento babylónský král, ale každý král, který přijde po něm, mohl vštípit, že pozemská království jsou všechna jen dočasná a musejí zaniknout, a že jediným věčným královstvím, které nezanikne, je království Kristovo, představované kamenem, z něhož se stala veliká hora a jenž vyplnil celou zemi.

Celá socha člověka představovala království lidí; jednotlivé části sochy, kovové symboly, však představují čtyři velké světovládné říše, které budou od časů Danielových vládnout na zemi. První byla Babylónie, tehdy na vrcholu své slávy za Nabuchodonozora, první království, které utvářelo svět. A.H. Sayse praví: „Království Babylónské zdaleka převyšovalo Asýrii v počtu obyvatel i v starobylosti. Tam bylo středisko a místo vzniku civilizace, která se pak šířila po celé západní Asii.“ („Staré říše Východu“, 1894 a 1900, s.93)

„V této zemi se přišlo na nesporné stopy nejstarší pokročilé civilizace, jež dosud byly objeveny, civilizace, jež vydržela nejdéle. . . Babylónie. . . byla představitelkou kultury, civilizace, literatury a absolutní moci náboženství.“ (Heslo „Babylónie“, „Nová Shaffova-Herzogova encyklopedie náboženských znalostí“, New York 1908, díl I, s. 396,397)

„Žádné město na světě nebylo nikdy střediskem tak velké moci, tak velkého bohatství a tak velké kultury po tak dlouhé období.“ [484] (Robert Wm.Rogers: „Dějiny Babylónie a Asýrie“, 4.vyd., 1.díl, s.386)

Bylo proto vhodné, že zjevení a upozornění se dostalo od Boha právě této veliké světové říši; avšak Babylón, veliký a zlatý, zanikl v r. 539 př.Kr., když mu vládli slabší panovníci Nabonidus a Balsazar, a to ještě za téhož pokolení, za něhož bylo dáno zjevení.

Babylónii vystřídala říše Médo-Perská, jíž vládl Cýrus Veliký. Po dobu asi dvou set let byla Persie, jejímž symbolem byla stříbrná část sochy, vedoucí světovou říší.

V roce 331 př.Kr. svedl Darius III. boj o moc s Alexandrem Velikým v bitvě u Arbela, po níž se Alexandr Řecký stal vládcem světa. Symbol Řecka je měď. Alexandr zemřel v roce 323 př.Kr.; v několika letech bylo pak jeho království rozděleno mezi soupeřící strany a v dalším století, kdy bylo beznadějně oslabené, padlo za kořist rostoucí moci císaře sídlícího na březích Tibery.

Řím dobyl syrskou část bývalé mocné řecké říše v r. 190 př.Kr., makedonskou část této říše pak v r. 168 př.Kř., Egypt uznal moc železné monarchie Říma v témž roce. Zpočátku byl Řím jednotný, až byl republikou. Později se stal císařstvím. V Římské říši nastalo dělení, jehož symbolem je směs železa a hlíny. K dělení docházelo nájezdy barbarů ze severu a východu Evropy ve čtvrtém století a Řím, železná monarchie, se navždy rozpadl. Bylo vynaloženo značné úsilí zformovat a spojit národy Evropy, někdejší části Říma, v jediný celistvý útvar vzájemnými sňatky, o nichž se proroctví zmiňuje slovy, že přízniti se budou lidé vespolek, avšak nadarmo. Karel Veliký a Napoleon se silou zbraní snažili vytvořit jednotné království, avšak nezdařilo se jim to. Proroctví pravilo, že tyto části se nespojí, jako se železo nemůže smísit s hlínou. Předpověď „Nebude se přidržovat jeden druhého“ je silnější než diplomacie nebo síla zbraní.

Ve dnech posledního dělení Říma zřídí nebeský Bůh své království, které nebude nikdy zničeno, které nebude nikdy dáno jiným lidem než lidu Božímu, jenž bude jeho dědicem navěky. „A pravý jest sen ten i věrný výklad jeho.“ **Daniel 2,45.**

Vydavatelé